

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 01152265 3

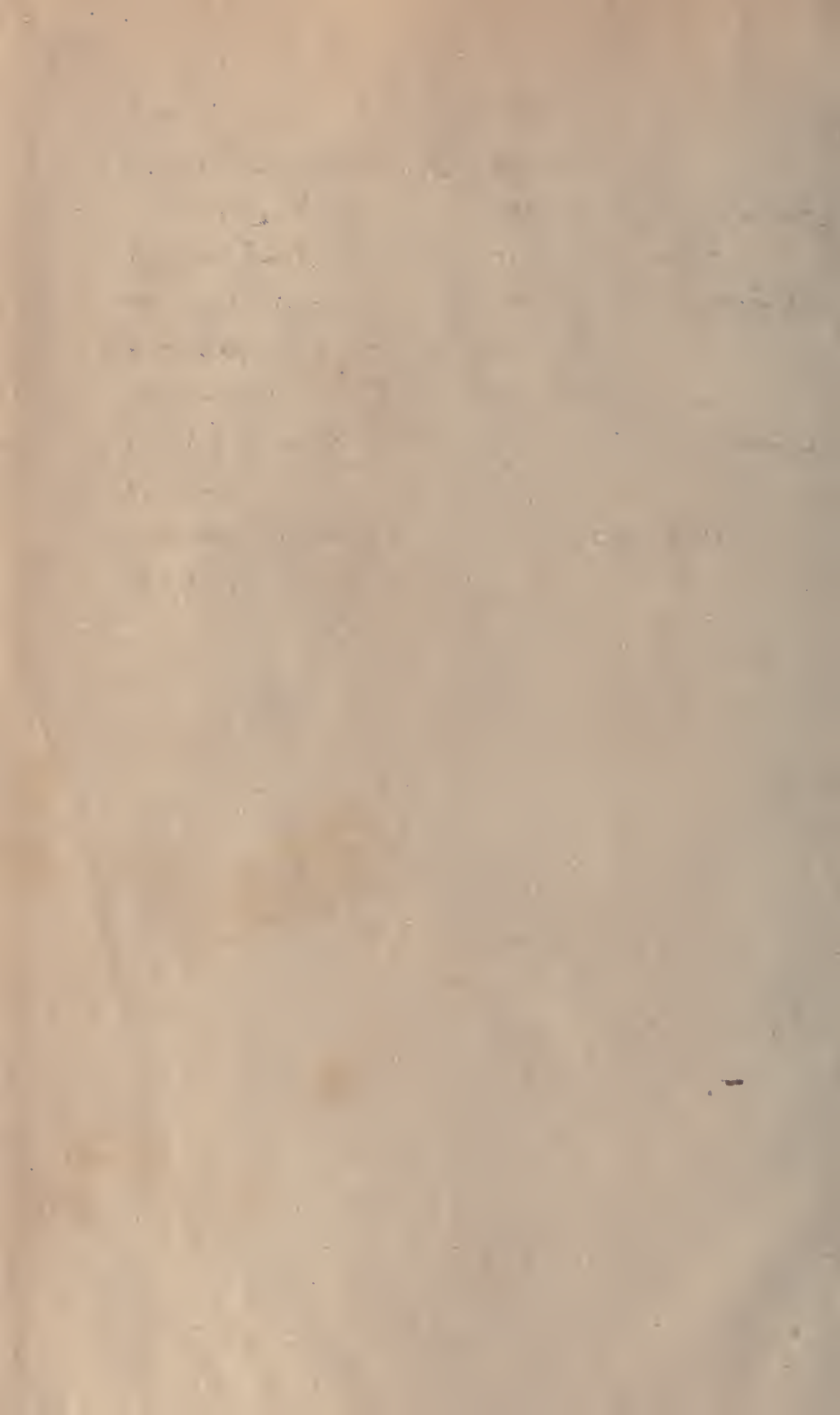

صحیفہ

صحیفہ

۶۵۸	بوزہ جی	۶۴۱	زورنا جیلرک انواعی ، نفیر جی ،
۶۶۲	سویہ جی ، بال صوحی و عرفی		تفرہ جی ، کردہ نای
۶۶۳	مٹا جی و میخانہ جی	۶۴۲	دودو کینک انواعی
۶۶۴	استانبولہ کی میخانہ و قولتوقلر	۶۴۳	بورولرک انواعی
۶۶۸	اتمام آلی	۶۴۴	دبلکلرک انواعی ، مزمار جی
۶۶۹	استانبولک نفوسی	۶۴۵	شعبدہ بازان
۶۶۹	نکتہ شناسان ، منشیان ،	۶۴۶	اویونجی قوللری
	خطاطان	۶۴۹	مقلدان
۶۷۰	ہزار قنلر ، استادلر	۶۵۳	بعض مشہور مقلدلر
		۶۵۴	قرہ کوزک منشای

صحيفه	صحيفه
۶۲۰ زر دسته جي ، زور ناجي	۶۰۷ چامه شير جي ، خرز مه جي ، نقاشان
۶۲۱ مهتران ، کارخانه مهتران	۶۰۸ التون دوکوجي ، ذهب کشان
۶۲۲ مهتران کوسجي ، داوولجي ، دائر دجي	۶۰۹ مجلد ، کاغذ جي ، مقواد واتجي ، رمالان ، مکتوبجي ، مرکبي
۶۲۳ رباجي ، نيزان ، ارغنون	۶۱۰ نقاشان مصوران
۶۲۴ کار موسيقار ، هزکار ، اهل هوای قدوم وکوس وطلبل وديک	۶۱۱ مصور فالجي ، اويمه جي
۶۲۵ جانبازان پهلو انان	۶۱۲ نقلجي ، آلي و بالجي ، باصمه - جي ، نقاشان زردوزان
۶۲۴ انواع پهلو انان	۶۱۳ ياغلقجي نقاشي ، اصناف بزازستان عتيق ، پاسبانان وحمالان بزازستان
۶۲۷ اصناف نجاران	۶۱۴ دلان بدستان درون ويرون
۶۳۲ خوانندگان مطربان	۶۱۵ چوقه جي ، اطلسجي ، ديباجي ، قطيغه جي ، دارايجي ، خلعتجي
۶۳۴ نوظهور خواننده لرو سازندگان	۶۱۶ الاجه جي ، پشتالجي ، کمخاجي ، دمجلي بزجي ، بزاندان ، خاليجي ، عبيجي ، که جي ، احرامجي ، چوفي جي ، اصناف ييب پازاري
۶۳۵ دائره زنان ، اصول بندلر ، سازندگان کمانچه	۶۱۷ جماعت بدستان جديد ، خواجگان ، دلان حمالان
۶۳۶ سازندگان ني و موسيقار	۶۱۸ آينه جي ، بوياجي ، بوياجي ، توقاچيسي ، ناجران بدستان ، زيادجي ، صدفکاران طوغرا - مه جي ، چيقرقجي ، هلالجي ، قاشقجي ، قوطوجي
وقدوم زنان و طنبور جيلر	۶۱۹ وارولجي ، نعلينجي
۶۳۷ قانونجي ، عودجي ، چارتاجي . روضه ، شش تاريان ، ششخانه جي .	
۶۳۸ قپوزجي ، چوکور جي ، وساير ساز جيلر	
۶۳۹ چشده جي ، قره دوزنجي ، بونقار جي ، يلمنجي ، موغني جي .	
۶۴۰ طنبور جي ، بربطجي ، افلقجي ، سوندر شريقي	

صفحہ	صفحہ
۵۷۸	صاری پرنج بورو جیسی ،
۵۷۶	دواتھی ، تنکہ جی
۵۷۶	بیچا جی ، دو مکہ جی باشی ، قلائی
۵۸۰	دو مکہ جیسی بربر کوسہ رہ جی
۵۸۱	یاچی باشی ، اوقچی باشی ،
۵۸۲	زنبہر کجی ، صپانجی
۵۸۳	تعلیم خانہ جی ، کانکشن
۵۸۴	تیر انداز ، زھکیر جی ، مطرا جی
۵۸۵	کرز بازان ، گوشت کیران ،
۵۸۷	صیادان
۵۸۸	آوجی ، مروحہ جی سورغو چچی
۵۸۹	قوش بازان
۵۹۰	طاو جی ، صیاد مرغان ، بلبلی جی
۵۹۱	خیاطان
۵۹۲	قپامہ جی ، حلاج ، تاقیہ جی ،
۵۹۳	قاوو جی
۵۹۴	کلہ پوش جی ، یورغانجی ، زنجف
۵۹۵	اورتو جیسی ، کوملکجی ،
۵۹۶	یاغلقجی
۵۹۷	اورو جی ، چلحہ ، ایپلکجی ،
۵۹۸	غزاز
۵۹۹	ابریشمجی ، دو مکہ جی ، خیمہ جی
۶۰۰	طنابجی ، قولانجی ، کور کجی
۶۰۱	قالپاقجی ، بازرکان سمور
۶۰۲	آوجی ، پارسی جی ، ارسالانجی
۶۰۳	کتخداسی ، دباغان
۶۰۴	صاغری جی ، تیرشہ جی
۶۰۵	کچہ جی ، دل بند یور کجی ، یکچری
۶۰۶	کچہ جیسی ، مویتافان سختیانجی
۶۰۷	سراج
۶۰۸	قالتاقجی ، ترکشہ جی ، کدہ لی جی ،
۶۰۹	دبہ جی ، سفرہ جی ، یولار جی ،
۶۱۰	سببت صندوقی ، قامچی جی ،
۶۱۱	پالان دوز
۶۱۲	پابو جی ، طائفہ دو کشر مہ جی
۶۱۳	پاشما جی ، پاشما جی باشی ،
۶۱۴	عطاران ، مستجی
۶۱۵	ترکجی ، اسکیجی ، خواجکان
۶۱۶	عطاریان ، عنبر جی ، بخور جی ،
۶۱۷	کینتجی
۶۱۸	عطار چوماکجی ، چوملکجی
۶۱۹	کارخانہ سی ، کبریت جی ، بادم
۶۲۰	یاغجی ، شیشہ جی ، تاجران
۶۲۱	شیشہ ، عطاران سیار ، چینجی
۶۲۲	افیونجی ، بنکجی ، اسپنجیار ،
۶۲۳	قہوہ صابجی
۶۲۴	بربران
۶۲۵	سنتجی ، بربران پیادہ ، اوسطورہ
۶۲۶	چرخ جیسی ، اوسطورہ
۶۲۷	قویرو جیسی
۶۲۸	صار جی ، حامجی دلاکان ،
۶۲۹	ناظران

- ۵۴۸ پوصاھجی، ساعتجی، خریطہجی
 ۵۶۱ آئی جی، باشجی، حلیب کشان غم
- ۵۶۲ پاصدیرمہجی، کیریشجی
 ۵۶۳ طوقالچی، امانت اسپرخانہ
- ۵۵۱ کون باشی اغالری، نولونجی،
 ۵۶۴ بازرکان اسپرجی، طوز امینی،
 امین باروت خانہ امین ضربخانہ،
 سکدجی، فالچی، کھلہجی
- ۵۵۲ اصناف رئیسان بحر سفید
 ۵۶۶ روم ایلندہ کی ضربخانہ لر
- ۵۵۳ آق دکزوپرمہ و قایق مرانقوزلری
 ۵۶۷ کومش ارایجی، چوقہ انباری
 امینی
- ۵۶۸ بغدادی امینی، آرہ انباری امینی،
 کیلار امینی، اودون انباری
 امینی، اوتلوق انباری امینی
- ۵۶۹ طاوق امینی، مطبخ امینی،
 شہرامینی، چارطاق امینی،
 چارطاق چورباجیسی، چارطاق
 ناچی، قیو بچیلر
- ۵۵۴ عدسجی، خناجی، حصیرجی،
 ۵۷۱ جواہرجی، زرکران، ساعتجی
 سکہ زن باشی، تمغاجی باشی
- کتانجی، شکر جی تجار قہوہ،
 شادبندر تقریر
- ۵۵۵ بازرکان باشی، قصابان، سلخ-
 خانہ جی، صغیر قصابی
- ۵۵۶ قصابان یہودیان، ماندیرہ جی،
 چفتککچی، آغلجی، اگرکچی
- ۵۵۷ راعی، سودجی، پینزجی
- ۵۵۸ قائمقچی، یوغوردجی، تلمہجی
- ۵۵۹ موجی، بالموجی، کارخانہ
 شمع غسل سلطانی، قصابان
 آت میدانی
- ۵۶۰ قارہ جی، باروتخانہ آت میدانی،
 آت میدانی موجیسی، یکیکچری
 ماندیرہ جیسی، آرسلانجی
 کارخانہ سی
- ۵۷۵ حکاک، مہرکنان، قلمکاران
 ۵۷۶ سرمہ کش، تل آہن کش،
 پوطہجی
- ۵۷۷ بورجی، جیودجی

۵۲۰	پاسبان استانبول	۵۳۳	اصناف کلابجيان وادهان ادويه
۵۲۱	اصناف علمداران و سنجاقداران		وبيمارخانه جيلر
	وساعيلر	۵۳۴	اصناف خدام بيمارستان
۵۲۲	اصناف ائمه و خطبا و منلايان		و چفتجیلر
	ومشايع و واعظين و محضرين	۵۳۶	باغبانان و اشجار آشيچيلري ،
۵۲۳	اصناف مفسرين و محدثين		سبزه و اتجي و خبازان و يکيچريلر
	و مؤذنان و صوفيون و متوليان		آتمکچيسی
۵۲۴	اصناف بوابان و معرفان و حافظان	۵۳۷	طوزجیلر اصنافی و حضرت
	ويازيجيلر		ابراهيم
۵۲۵	اصناف صحافان و شاعران	۵۳۸	چورکچي ، بورکچي ، کورکچي ،
	ومداحان و خوانندگان		کاهجی ، سميتجی قطائفجی ،
۵۲۶	اصناف منجمان و رمالان		لقمه جی ، کوزلمه جی
	ونقيبان حرف و رئيسان اهل	۵۳۹	سقايان يکيچرييان
	طريق و مشايخان اهل حرف	۵۴۰	سقايان شهر ، ارقه سقاسی ،
۵۲۷	اصناف چاوشان و فراشان اهل		دکرمنجی
	صنايع و طريق و مرده شويان	۵۴۱	اونجی ، الکجی
	و جنازه پیکلری و خواجکان	۵۴۲	بغداي چالقاجی ، قالبورجی ،
	مکاتب ابجد خوان		الکجی ، نشاسته جی کلاججی ،
۵۲۸	اصناف شیوخ سائلان		پکساتجی
۵۲۹	اصناف شيخ العرصات ، طالين	۵۴۳	اوصاف محمد شريف
	علم و سادات کرام .	۵۴۴	عکمان ، مشعلجیلر ، رهروان
۵۳۰	اصناف حکيم باشی		شاطران
۵۳۱	اصناف حکما و کالان	۵۴۵	کشتيان بحرسياه
۵۳۲	توتيا جيلر ، معجونجیلر	۵۴۶	قالفاتجی ، مرانقوزلر
	و جراحان و مستحضرين	۵۴۷	اورغانجی ، يالکنجی ، زقنجی
	مشروبات دوا		قطرانجی ، سرنجی ، طلومه جی

۴۱۷	اوصاف ترسانه	۴۸۷	استانبول تجار واصنافی
۴۲۶	غلطه شهری	۴۸۸	صنایع انبیای عظام
۴۳۵	طوپخانه شهری	۴۹۳	پیران اهل صنایع
۴۳۶	اوصاف آستانه طوپچیان	۴۹۵	برشا کردک صورت مأذونیتی
۴۴۷	بشکطاش	۵۰۰	احوال درویشان
۴۵۱	اورته کوی و قوری چشمه	۵۰۳	مبادی طرق
۴۵۲	ارناود کوی	۵۰۶	مراد رابعک فرمانیه استانبولده
۴۵۳	روم ایلی حصاری		اجراقلنان تحریر مبانی علمیه
۴۵۷	استیه		وامانات خیریه
۴۵۹	طرابیه قصبه سی	۵۱۱	استانبول وتوابنده کی عساگر
۴۶۰	صاری یار		واصناف
۴۶۰	بوغاز حصاری قلعه سی	۵۱۲	الای چاوشلری
۴۶۲	اناطولی کلید البحر قلعه سی	۵۱۳	صوباشی واصناف خدامان غلمان
۴۶۴	بکقوز		واصناف عجیبی اوغلانلری
۴۶۴	طوقات باغچه سی	۵۱۴	آریحیان اصنافی
۴۶۵	سلطان باغچه سی اینخیر کوی	۵۱۵	کور قران ولاغمجیلر اصنافی
	وچبوقلی باغچه سی	۵۱۶	اصناف صلاحوران وپیلداران
۴۶۶	قانلیجه		وتبرداران
۴۶۶	اناطولی حصاری	۵۱۷	اصناف عسس باشی وشهر صو
۴۶۷	کوکسو و قدیللی خاص باغچه سی		باشیبی و عسس ثانی بی امان
۴۶۸	قله باغچه سی وچنکل کوی	۵۱۸	اصناف جلادان ویان کسینجی
۴۶۸	استاوروز قوزغنجق اسکدار	۵۱۹	اصناف زنفجسکان وهونکان
۴۷۰	سید بطل غازی		وکیدیان مفلسان
۴۸۰	قاضی کوی	۵۱۹	اصناف قاسم پاشا مقدملری
۴۸۰	استانبولک جانب اربعه سنده		وخیزان دلبران
	پادشاهلرد مخصوص باغ و باغچهلر	۵۲۰	اصناف سایشان ومکاره جیان

۳۵۵	زیارتگاہ سلطان ابراہیم	۳۲۶	بکار اوطہ لری
۳۵۶	استانبولہ مدفون بعض وزرانک	۳۲۷	چشمہ لری
	ترہ لری	۳۳۰	حاملر
۳۵۷	استانبولک درون و بیرونندہ کی	۳۳۴	ابوالفتح زمانندہ کی شعرا
	اولیا و علما و صلحا و مشایخ	۳۳۶	ابوالفتح زمانندہ کی مشایخ
	ترہ لری	۳۳۸	زیارتگاہ بایزید
۳۶۱	صباوت اولیا چاہی	۳۳۹	بایزید خان عصرندہ کی وزیر
۳۶۴	سلطان احمد عصرندہ کی کبار		اعظم لری
	علما زیارتگاہ لری	۳۳۹	عصر بایزیدہ کی نشانچیلر
۳۷۲	مناقب پیر مرکز افندی	۳۴۰	بایزید عصرندہ کی علما و مشایخ
۳۸۸	مراد رابع دورندہ وفات ایدن		و شاعران
	علما و مشایخ	۳۴۳	زیارتگاہ سلیم اول
۳۹۰	زیارتگاہ شاعر روانی	۳۴۴	عصر سلیمیدہ کی وزرا
۳۹۱	قسطنطینیہ خارجندہ کی عمارات	۳۴۵	علما
	و جوامع و مساجد و سائر خیرات	۳۴۶	شعرا
۳۹۱	قصبہ خارج یدی قلعہ	۳۴۸	مرقد سلیم خان
۳۹۲	طوپچی لری محلہ سی	۳۴۹	زیارتگاہ سلطان محمد بن سلیمان
۳۹۳	اوطا قیلر		خان و شہزادہ جہانگیر
۳۹۴	چوملکچیلر	۳۴۹	زیارتگاہ سلیم ثانی
۳۹۶	ایوب	۳۵۰	واشار عمارتی
۴۰۰	زیارتگاہ ابایوب	۳۵۱	زیارتگاہ شہزادکان سلیم ثانی
۴۰۲	زیارتگاہ ابوالسعود		» زیارت مراد ثالث و اولاد و امجاد
۴۰۹	سودلیجہ	۳۵۲	زیارت محمد ثالث
۴۱۱	پیری پاشا	۳۵۲	شہزادکان محمد خان
۴۱۳	خاصکوی	۳۵۳	زیارتگاہ سلطان احمد و شہزادکان
۴۱۶	قاسم پاشا	۳۵۴	زیارتگاہ سلطان مصطفی

صخیفه	صخیفه
۲۸۹ داشنیک میرزا و جلالی حنیف	۲۱۰ سلطنت محمد خان ابن مرادخان
۲۸۹ چاپقون ولایت بغداد	۲۱۳ اجمال سلطنت سلطان احمد
۲۹۰ انہزام قازاق درقلعہ وارنہ	۲۲۰ اجمال سلطنت مصطفی خان
۲۹۱ انہزام راقوچی قرالہ	۲۲۰ اجمال سلطنت عثمان خان
۲۹۳ سرداری سید احمدپاشا بديار اردل	۲۲۲ اجمال سلطنت مرادخان ابن سلطان احمد
۲۹۵ انہزام مرتضی پاشا بدست جلالی حسن پاشا	۲۳۷ احوال غریبہ
۲۹۵ پادشاهک جلالیلرخی تنکیلی	۲۴۳ اولیاچایی نك حرم خاصہ قبولی
۲۹۶ عصیان بغداد	۲۵۷ معتاد مرادخان
۲۹۷ سرداری علی پاشا بديار اردل	۲۵۹ عصر مرادیدہکی وزراوقبودان پاشالر
۲۹۹ انہزام عسکر اسلام درکنار نہر راہ	۲۶۰ شیخ الاسلامر و علمای امت
۳۰۰ فتح قلعہ قندیہ	۲۶۲ اجمال جملوس ابراہیم خان
۳۰۳ اوصاف جوامع مبارکہ درشہر اسلامبول	۲۶۳ مالطہ غزاسی
۳۱۴ مدارس	۲۶۸ زمان ابراہیم خاندمہکی سردار معظملرک فتوحاتی
۳۱۸ دارالقرالر	۲۷۱ محاربہ تکہلی مصطفی پاشا
۳۱۹ مکاتب صبیانیہ	۲۷۳ اجمال عہد ابراہیم خان
۳۱۹ دارالحدیثلر	۲۷۵ اجمال سلطنت محمد خان رابع
۳۲۰ تیکہلر	۲۷۸ سبب عزل ملک پاشا
۳۲۰ عمارتلر	۲۸۳ وزرای محمد خان
۳۲۱ بیارستان	۲۸۶ دور محمدخاندمہکی ایالت وزراسی
۳۲۲ وزرا و اعیان سرایلری	۲۸۶ اولادی
۳۲۴ استانولدمہکی خواجکان خانلر	۲۸۷ محمد خانک بالذات بولندینی
۳۲۵ مہمانخاندملر	غزالر و سائر فتوحاتی
	۲۸۸ انہزام دروز شام

صحیفہ	صحیفہ
۱۷۲ مشاہیر علمائی	۱۴۳ عمارت قلعہ استانبول
۱۷۳ قوانین سلیمانی	۱۴۲ اوصاف جامع بایزید
۱۷۴ ایالت روم ایلی	۱۴۳ اشکال جامع بایزید
۱۷۴ ایالت اناطولی	۱۲۵ فاتحک فتوحاتی
۱۷۶ خاص ایله ضبط اولنان ایالتلر	۱۴۷ اوصاف جامع سلطان سلیم
۱۷۶ ہر بکدر بکنک مقدار خاصی	۱۴۹ اوصاف جامع سلطان سلیمان
۱۷۸ ہر ایالتدہ کی سنجاقلر	۱۴۹ اشکال وطرزی
۱۷۸ اناطولینک سنجاقلری	۱۵۱ ستایش خط قرہ حصاری
۱۸۸ قانون سلیمانی اوزرہ سنجاقلر کی قانونلری	۱۵۲ اوصاف حرم بیاض
۱۸۹ ہر سنجاقلر بکنک ودفتر	۱۵۵ اوصاف مرقد سلطان سلیمان
کتخداسنک و تیمار دفتر دارینک خاصلری	۱۵۶ اوصاف حرم بیرون
۱۹۴ قانون سلیمانی اوزرہ ہر بکدر۔	۱۵۹ مصارف جامع سلیمانیه
بکک قاچ قلچدر و عسکری	۱۶۰ سلطان سلیمانک اناطولیدہ کی خیراتلری
نہ قدر و ہر سنجاقلر و ایالتدہ	۱۶۱ حرمین محترمیندہ کی خیراتی
نہ قدر تیمار و زعامت واردر	۱۶۲ اوصاف جامع سلطان شہد واشکالی
انلرک بیانی	۱۶۴ جامع شہزادہ جہانگیر
۱۹۴ روم ایلی و اناطولی ایالتدہ کی	۱۶۴ اوصاف جامع خاصکی سلطان
سنجاقلرک تیمار و زعامتی	۱۶۵ جامع مہرمہ سلطان
۱۹۵ ایالت اناطولی	۱۶۵ سلطان سلیمان زمانندہ کی وزرا
۱۹۶ ہر سنجاقلرک زعامت و تیماری	۱۶۷ قبہ وزیرلری
نہ وجہلہ اولدینی	۱۶۸ میرمیران سلیمان خانی
۱۹۷ ہر سنجاقلرک کی منسوخ چفتلک	۱۱۰ سلیمان خانک قبودانلری
زعامت و تیمار یازلدینی	۱۷۱ عصر سلیمانیدہ کی دفتر دارلر
۲۰۶ اجمال دولت سلیم خانی	وامرا

جلد اولك فهرستی

صفحہ	صفحہ
۸۱	۲۷
محاصرہ ثامنہ	مقدمہ اولیا چلبی
۸۳	۳۳
وقایع عظیمہ	تعمیر شہر قدیم و قلعہ عظیمہ
۸۶	بلدہ طیبہ
محاصرہ ناسعہ	۳۷
۸۸	بحر سیاہ فتحی
ظہور کوکبہ آل عثمان	۴۰
۹۱	بحر سفیدالیہ بحر سیاہ میانی
محاصرہ عاشرہ	۴۵
۹۵	استانبولک دیگر بانیلری
ابوالفتحک اون برنجی محاصرہ سی	۴۹
۱۰۴	استانبولک بنای سوری واشکال
حکایت غریبہ	قلعہ
۱۰۹	۵۲
مناقب یادود	بنای قمامہ قدس شریف
۱۱۱	۵۳
ستایش فتح اوق میدانی	ابتدای ظہور صلیب
۱۱۲	۵۵
تقسیم مال عنائم	ہرلساندہ استانبولک اسمی
۱۱۵	۵۶
بنای سرای جدید	قلعہ قسطنطنیہ نک جرمی
۱۱۷	۶۰
بنای سرای عتیق	استانبولدہ کی مطمہات غریبہ
۱۱۸	۶۶
ستایش آب سرای عتیق	دریایہ متعلق طلسمات عجیبہ
۱۲۰	۶۸
حین فتحہ استانبولہ حاکم	قسطنطنیہ داخل و خارجندہ کی
نصب اولنانلر	معادن
۱۲۲	۷۴
استانبولدہ کی سلاطین جامعلری	استانبولک محاصرہ اولاسی
۱۲۵	۷۵
ایاصوفیہ نک اشکال و طرزی	محاصرہ ثانیہ
۱۲۸	۷۷
سرگذشت کلامی اٹا	محاصرہ ثالثہ
۱۳۷	۷۸
اوصاف جامع زیرک	محاصرہ رابعہ
۱۳۸	۷۸
اوصاف جامع ابوالفتح	محاصرہ خامسہ
۱۳۸	۸۰
اشکال جامع ابوالفتح	محاصرہ سادسہ
۱۴۱	۸۱
ابوالفتحک زمان سلطنتلرندہ کی	محاصرہ سابعہ
فتوحات	

پر معصوم وجودہ کتیردی . بونکده بورنسک اورتہ دیرہ کی یوقایدی .
 لکن معمر اولدی . نہایت کندیسی ده روان ییلی مرحوم اولوب قاسم پاشاده
 بزوم مزارستانک یاننده دفن اولدی . رحمة الله عليه . بو عجبیه خلقتی کستاخانه
 توصیف و تعریف ایتمه مزه سبب کنسدی محله مزده وجوده کلدیکی جهتله
 جمیع حاللرینه اطلاع کسب ایتدی کمزدر . الحمد لله علی التمام .

برنجی جلد بوراده تمام اولدی

قالب معصومه و پدربینه کومرو کدن یومیه قرق آچه وظیفه تعیین ایتدی .
 آخر مصاحب شهر یاری قاسم پاشالی حکیم باشی امیر چلبی ، استاد مز امام شهر یاری
 اولیا افندی بی ، اسکداری محمود افندی بی ، سلیمان خان سلحداری قوجه
 قوزی علی اغانی ، سائر اختیار لری چاغروب چوجغک بولونده اولسنک سینی
 صوردی . اسکداری محمود افندیله حکیم باشی ایتدی لرکه ، خنکازم بوغلام رحم
 مادره یالیله قدرده ویالیله عیده بسمله سز اکیلیر ایکن اجنبی ایله جماع
 نطفه سیله نطفه پدر بریره کلرک انانطفه سی اولدیغندن بوشکلده مشتق اولمشدر .
 عاقبت مسکین ، یاجزام علتنه طوتیلوب بورننک اورته دیره کی دوشر . اولدکن
 صکره بیله اولسه ، قبرده کیرسه البته چیچک چیقارر . اول آن طلوم کبی
 اولور . دیه بیان افکار ایتدی لر . صکره معصومک احوالی پدرندن سؤال
 اولدقده دیدی :

— والله عالم شبایمده سرمست ایکن لیلئه عیداضحی ده اهلمه تقرب ایلدم
 بسم الله دیمک خاطریمه کلدی . وجودم لرزان اولدی . یانمده طولوم کبی بر
 یوموشاق شی طوروب لاشه کبی قوقار ایدی . بو بی تانی وشکسته خاطر لکه
 صلات عیدی ادا ایدمدم . انی بیلیرمکه اول کیجه اهلم حامله قالب اون ایکی
 آیده بومعصوم وجوده کلدی . آتش کوزلی قیرمزی یوزلی اولوب بورننک
 اورته دیره کی یوق ایدی . بلوغندن صکره بیوک سرانجام لره اوغرایوب
 بوچهره یه مالک اولدی . احوالده اسکداری محمود افندیله حکیم پاشینک
 سوزلرینه پدربینک تقریری مطابق کلدی . بوندن اکلاشیایورکه بر آدم اهلیله
 اویناشیرکن سرخوش اولماملیدر . بسم الله سز تار لایه تخم اکمه ملیدر . غایت
 حذر لازمدر . صکره غلام کندی محله سننده بر عطار دکانی آچوب کسب
 وکاره باشدی . استانبول خلقی بوندن متاع المنی بهانه ایدرک بی بها بوهیئت
 مجموعه احمریه بی تماشا ایدر لردی . بیچاره آچه المدن و خلقک ازدحامندن
 بیزار اولوب قالمشدی . مالدار اولوب پرنج جی باشی نام بر آدمک
 دختر ناشکفته سن آلوب زوجی اولدی . بر ییلده لعل کون ، قیرمزی

روایت :
 قورمه طالع - اقسام مطبوعه

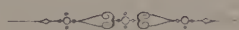
روزو شب جمال وڪال صاحبي اولهده ترقى بولوب (وقد خلقنا الانسان في احسن تقويم) سريته مظهر اوله رق بروح مصور اولدى . ديركن بيجاره معصوم بالغ اولدقدنصرکه چيچک مرضنه مبتلا اولدى . وجود انسانه بکزر برعضوى قالمدى . کويا ، فقير غلام پاك برناپاک ياغ طولومنه دونوب زنبور عسل آهنکنه شبيه اولان صوت حزينى پدر ومادري اکلامدن (اکلامتدن) قالدیلر . آخر طولوم کبي اولان جلدی سونوب ، بوروشوب طاثير طاثير اوتمهک باشدی . قرق کون اولنجه طولوم کبي اولان دريسي دپه سندن ، بورنى اوچندن صدرندن ، کو بکندن ، حياسى اشاغيسندن ، ايکي کورده کي آره سندن اکسه سندن تپه سنه کانجه يه قدر مقراص ايله کسلمش کبي کسادی . ايکي قوللرينک دريسي طرناقلى يله بيسله ، اويلوق دريلريده اياق طرناقلى يله چيقوب وجود نازينى عميق يمني کبي قيب قرمزى اورته ده قالدی . صکره لری يوش يوش بوورطه دشواردن خلاص اوله رق کسب صحت ايلدى . اما وجودنده سرمودن اثر قالمديغدن پالوزه کبي تتر ، کله بی دولتى مشعشع برقباق کبي پارلاردی . لساني هيچ اکلاشمزدی . سينک کبي ويزلار ، کدى کبي ديرلاردی . لسانندن اکلانان لهجه مخصوصه سي (قبر ، قرب ، قريا ، خفر) کبي شيلردن عبارت ایدی بورنک اورته ديره کي اولمديغدن ککزندن بسويلردی . بيودجه هرکسه الفت ايمکه باشدی ، خلوق ، ضمير شناس قيب قيرمزی بر محبوب اولدى . يکرمی ياشنه بالغ اولدقده برشى غائب ايندئر کندينه صورسه لر لهجه سنى سويليوب عورت صداسی کبي بر صدا ايله کولردی ، لسان حاليله بياديکنی اکلاتغه جهد وغيرت ايدردی . وهر حاله اکلا دیردی . مغيبات خسه دن برشى صورسه لر مقيد اولمزدی . فقط فلان آدم نيجه اولدى . فلان قلعه فتح ايديله جکمی کبي سؤالره طور مخصوصيله جواب ويرردی . ساطان مراد احوالنه واقف اولدقده حضورينه جلب ايلدى . وخالته کوله کوله بی تاب اولوب « ابزه عاصی ني طوتارمی يم ، روانی آيرمی يم ، بغدادی آيرمی يم » ديه يدى شى صورددی . جمله سنه لسان حال ايله فتح ديه جواب ويردی . چوجنگ پدری قوجه حاجي انور صوييلان دريسنى مرادخانه کوستردی . اوده حيرته ده

سنی خدایه اصمزلادم ، عیسی نبی ایله قونوشمغه کیدیورم « دهرک تمجید و تحمید ایله اوج آسمانه عروج ایلدی . یاننده اولان فشنکری آتیش ایدوب روی دریایی چراغان ایلدی . بام فلکده فشنک کیرینک باروتی قالمیوبده زمینه طوغری نزول ایدرکن المرنده اولان قرتال جناحلینی آچوب سنان پاشا قصری اوکنده دریایه ایندی . اورادن شناورلک ایدرک عریانا حضور پادشاهی یه کلدی . زمینی پوس ایدرک « پادشاهم عیسی نبی سکاسلام ایلدی » دیه شقایه باشدی . برکیسه آچه احسان اولنوب یمش آچه ایله سپاهی یازلدی . صکره قریمده (سلامت کرای) خانه کیدوب اوراده مرحوم اولدی . رحمتلی یارغار صادقر ایلدی . رحمة الله علیه (شادی چای) دعوی مردی ایله مرادخان حضورنده اهرمن بریوستانجی دست برقفا لرینی وایاقلرینی باغلیوب برمشینلی خزار ایچه قویوب آنکده آغزینی باغلا یه رق سرا ی برونندن دریایه آتدیلر . چوق وقت کچمدن روی دریایه چیقوب بورنی بیله قانه مامش اولدیغی حالدده حضور خنکاره کلدی . زمین پوس ایدرک برکیسه آتون احسان آلدی . وچاوش زمره سنه الحاق اولندی .

(ناصر حبیب مغربی) مرادخان ترسانه بچه سندن اوت میداننه چیقدی . یوناصر حبیب برطاشک یاننه واروب اوزرینه التی الف ، اوج میم ، اوج سین ، برقوش چلنکی رسم ایلدی . کندیمی برطرفه کیدنجه همان طاشده آرقه سی صیره عربه تکرلکی کبی حرکتیه باشدی . ناصر هانکی جانبه متوجه اولدیسسه طاش دخی او طرفه اکتدی . حتی طاشک اوکنه الیمی طوتم خرده اوله یازدی . او طاش نیجه زمان اوت میداننده قالدی . ناصر حبیبده برکیسه احسان آلدی .

حکمت خدای متعال اولان مخلوقات عجبیه دن بر ذات : (۱۰۳۲)
تاریخنده دور مراد رابده اوز قاننک ایچ یوزنده عزبلر محله سنده بامر خدا رحم مادردن بر معصوم وجوده کلدی که کوزلری آل آل قرمزی مرجان مثال ایلدی . آتیش کبی شعله ویرردی . بورننک اورتهدیره کی یوق ایلدی . پدر و مادری بومعصومی شیرمادر ، خورما ، قدنبات حموی ایله بسایه رک

منشيلرك شاهي ایدی . (حسن كفری بهائی) هجوده ماهر اولديغندن باشقه علم نچومدهده بی نظیر ایدی . (مشربی) تخمس ، مسدس ده صاحب ارتباط ، پاك برچليدر . (منطقی افندی) « ساقی نامه » سنده كویا منطق الطیر سویله مشدر (طفلی چای) مراد خانك حضورنده « شهنامه » اوقور شاهلری شادايدردی . لطيف بر دیوانی واردر . قدوقامت صاحبي اولديغندن « ليلك طفلی » دیرلردی . (نائلی چای) فارسی وعرییده تألیفاتی ، پاك دیوانی واردر . (سری افندی) نائلی افندینك پدریدر . صكره دیوان صاحبي اولدی . (طرزی چای) « ذات نامه » سیله طفلی اغزندن بروصیت نامه‌سی واردر كه « ومن العبر » دره .

استابولده کی هزارفن ، جمشیدكار استادلر

(فنی چای) ابلیس لعینه درس ویریر ، پیره‌نی قمنسه قور ، ككله فقیری آرابه‌یه قوشار بر هزارفن ایدی . پاكیزه اشعارده واردر . (هزارفن احمد چای) ابتدا اوق میدانك منبری اوزره روز كارك شدتنده قارتال قادلریله سكرز طقوز كره هواده پرواز ایدرك تعليم ایتمشدر . بعده سلطان مراد خان سرای بروننده سنان پاشا كوشكندن تماشا ایدركن غلطه قه‌سنگ تا ذروء اغلاسندن لدوس روز كاريله اوچهرق اسكدارده طوعانچیلر میداننه ایتمشدر . صكره مرادخان كندوسنه برکیسه آلتون احسان ایدرك « بو آدم بك خوف ایديله جك بر آدمدر هرته مراد ایدینسه لندن كلپور » بویله كیمسهلك بقاسی جائز دكل دیه جزائره نفی ایلمشدر . آنده مرحوم اولدی .

(لاغری حسن چای) مراد خانك قیا سلطان نام دختر پاكیزه اختری وجوده كلدیكي كیجه عقیقه شادمانلی اولدی . بولاغری حسن اللی اوقه باروت معجونندن یدی قوللی برفشك ایجاد ایتدی . سرای بروننده خنكار حضورنده فشكه بندی . وشا كر دلری قتیلی آتشه دیلر . لاغری « پادشاهم

ایشته بلدۀ طیبۀ قسطنطنیہ بویہ بر آدم دریاسی بویہ بر سواد معظمدر .
(حفظہا اللہ تعالیٰ من افات السماویہ والارضیہ وابقا ہا اللہ تعالیٰ بید اہل الایمان
الی انقراض الدوران امین یامعین)

*
* *

استانبولده بولنان بنی آدملر

عسکری طائفہسی بالادہ تحریر اولندی . سادات کرام (۳۰۳۶)
وعلمای عظام (۳۰۰۰) ، ومشایخ (۲۲۰۰) ، وخطبا (۳۰۰۵) ، وامام (۳۰۰۶)

مرادخان رابع دورنده کی شعرا ونکستہ شناسان منشیان وخطاطان

اولا سلطان شعرا (نفعی چلبی) عرب و عجمده نظیری یوق بر شاعر
ایدی . ذکر ایدہ جکمز شاعر لک ابیات واشعارینی واحوانتی یازسہ ق آیریجہ
بر مجلد اولور . مقصدیمز اسملرینی بیاندر . (صاغر ریاضی چلبی) قصیدہ
پرداز بر استاد کامل ایدی . (وحدتی افندی) پنج بیتہ بی بدلدرد . (غزنی
زادہ حالتی چلبی) رباعیانده بی نظیردر . (کوکبی) بعض شعرا کب کبی دیشلر !
ہستزادہ بی اقراندر . (شامی) عربی قصیدہ لری نظیر قبول ایتمز . اسکدارہ
کچرکن غرق اولوب اوکیجہ آخرشامی اولشدرد . (شیخ الاسلام یحیی چلبی)
مصنف ، مؤلف « ذیل الشقائق » صاحبی مورخ عالم بر چاہیدرد . (بہائی محمد
افندی) بیک التمشدہ شیخ الاسلام اولدی . پنج بیت اشعارده لانظیردر .
(حبی چلبی) علم تواریخده عصرک فردوسی سیدرد . (غنی زادہ نادری چلبی)
حقا کہ عصرندہ نادر العصر ایش . (قاف زادہ فائض افندی) پدرندن کوه قاف
قدر فیض آلوب قافدن قافہ داستاندر . علم کافہ مالک بردات شریف ایدی .
عالمانہ ، نازک اشعاری واردرد . (شریف صبری افندی) فن لغزده آرسطوی
عقل ایدی . (اوچقی زادہ شامی) پاکیزہ اشعار صاحبیدرد . علم النشادہ دخی

یبللق لعل کون ، یاقوت فام ، کهر بارنک شرابلرده بولنور (انقونہ ، پارس ، کنکوش ، بودین ، آلمان ، صارا قوزہ ، مورہ ، آرخوزہ ، انکلیز ، ساقز قبریس) شرابلرینک اعلاسی (بوزجه اطه) نک مسکت شرابی ، استانبولک کتہ خوریا شرابی هپ بویهودیلرده بولنور . بوکا بناء بشقه برمکلف آلائی ایدہ رک عبور ایدرلر .

بوزاجی باشی یه یماق اولان میخانه جیلر الی اصنافدر . بوناراستانبول اصنافلرینک صوک فصلی اولوب آلائی بوراده تمام اولور .

آتمام احوال آلائی اردوی هایون — ابتداسی طول نهارک اون بش بچق ساعت ، التی ربجه ، اوچ دقیقه اولدینی وقتده یعنی آوان [۱] صلات شافعی ده باشار . آلائی چاوشلری آلائی کوشکی دیندن یورور درت منلانک و بیرام پاشا وزیرک اقدام واهتمام تامیله جمع ایتدکلری عسکر دریا مثال چوش و خروشه کله رک عبور ایدر .

هر اصنافک یکی بفرجه ده خسرو پاشا تره بسنده استانبول قاضی افدینک خانہ می اوکنه وارملری قانوندر . زیرا جمله اهل حرفک نرخ و ترازولرینه نظارت ایدن استانبول منلاسیدر . اصنافلر آنک حکم و تصرفده درلر . بعده اصنافلر عرض ایتدکلری کالانک برقسمنی منلایه هدیه و یروب باقیسنی فقرايه یغما ایتدیرلر .

صکره آلایلرله شیخلرینی نقیب وکتخدا ، دعاچی ، چاوش اغالرینی خانہ لرینه قویوب هرکس پادشاهه دعا ایدہ رک یرلی یرینه چکیلرلر . بو آلائی ایچون استانبولده اوچ کون اوچ کیجه کار اولمیوب بر آلائی ترتیبی غلغله سی اولدیکه دیلرله تعبیر و قلمله تحریری ممکن دکلدر . اما بو عبده حقیر اولیای پرتقصیر عاجزانه علی قدر الامکان شویولده تحریرینه موفق اولدم . بو آلائی هیچ بر دورده هیچ بر پادشاهک زمان سلطنتده اولماشدر ونه دده اوله جقدر . نسلطان مراد رابعک فرمان شریفی ایله یکتاهمتا بر آلائی هایون اولمشدر .

[۱] اوان سحاب و کتاب وزننده زمان معناسنه مفرد در جی آونه کلور ازمئه کی .

زیاده برهای وهوی ایله کچرلرکه آدمک قولاقلری اصم اولور . مثلا جمیع میخانه لرده نقدر سازنده ، مطرب قشمر ، مضحک وارسه قدوم ، دف ، نفیر ، طنبور ، صنتورچالهرق اخشامه قریب آلائی کوشکی دیندن عبورایدرلر .

آخر نهایت اصناف میخانجیان یهودیان : دکان ۱۰۰ ، نفرات ۶۰۰ .

بونلر روم میخانه جیلرینه رغمانه قدر محبوبلری ونه قدر رقاصلری وارسه طوپلیوب تبدیل جامه ایده رکه اشقییا طریزی حروینلر ، جبه ، مقلوته قونطوش ، سائر سرحد اثوابلری کییوب ایکی طرفه شراب ناب یرینه فغفوری نجف ، مجوهر قدحله شکر شربتی بذل ایده رکه عبورایدرلر . بونلر یهودی اولدقلرندن آلایده کیریده قالیرلر زیرا پادشاه الاینک چریلری ، الزم لوازمی ایلروده کیدر . مثلا : ایلک دفعه آلائی چاوشلری ، ایکنجی فصلده حاکم ظاهر اولان صو باشی . آلائی عبور ایده رکه یوللری پاک ایدرلر . آرقه لری صیره لانمچی . صلا خورلر ، عسس باشی ، صو باشی کایر . اوچنجی فصلده حامی عهد شریعت یعنی اوردو مناسلی کچرلر . دردنجی فصلده توابعاریه حکما وجراجان کدر ایدرلرکه اوردوی اسلامک الزم لوازمندندر . بشنجی فصلده چیفتچی باشی نفراتیه عبورایدرلرکه جمیع ذی حیات کندیلرینه محتاجدر .

التنجی فصلده دین دیره کی اکنکجیان اصنافیه عبورایدرلر . حاصلی ایشته بو ترتیب ایله لزوملی وکزیده عسکرلر اردو آلاینده مقدم کچرلر . فقط بومیخانه جی یهودیلر مهم ومستعجل ، لازملی حشرات اولدقلرندن نه قدر اولدقلری معلوم پادشاهی اولق ایچون اصنافلردن صکره کچملری فرمان اولندی . آلائی کوشکی دیندن وقت غروب قریب کچدکلرندن اوزرلرنده بولنان ذی قیمت عاریت البسه بی محافظه ایچون ، بوزهره سز جهودلری حمایه ایچون اوج اوطنه عجمی چورباچیلری عقیارنجه پر سلاح عبورایدرلر .

بویهودی میخانه جیلرک بشقه آلائی ایتملرینک اصلی اولدرکه بونلر جمیع زمانده برکیمسه دن ییوب ایچمزلر ، اختلاط ایتمزلر . الفت ایدرلرسه جعلی در . حتی شراب دیدکلری ملعونی بیله بشقه سندن آلوب ایچمزلر . آنک ایچون آیری میخانه جیلاری واردر . بویهودیلر چوق کار ایدرلر . یکرمی اوتوز

بادء حقيقى بادء عشق الهيدر كه قطب ربانى ، عارف صمدانى اسكدارى
محمود افندى قدس الله بصره العزيز (عشق نامه) سنده :

آچىلدى چون بزم الست دور ايلدى پيمانه‌سى
آندن ايچنلر اولمى ، مست اولمى مستانه‌سى
اول باده‌دن كيم نوش ايدر : ايچىدىكى دم
سرخوش ايدر ، اسرك اولور ديوانه‌سى
آج كوشكى حق يوله باق او قو (هداى) دن سبق
كامل اولور مش اهل حق طوغمزدن اول آنه‌سى

بيور مشلدر . اى امدى ! بوكيف مجازى ايله آلوده اولان جانلر افناى وجود
ايدوب فقر و فاقه دن قور توليوب مفلس اولورلر . مذموم عالم اولوب مذمت
افلاسدن كيم اولسه خلاص اولماز عاقبتى قور قىچ اولور .

اشعار نتيجه مرام

كل امدى (اوليا) بونلردن ال چك	يتر ايتدك قواكى اويله اوچك
اكر كيفيت ايسه سنده مقصود	طلبكار اول ، بولاسك عشق معبود
مكيف اول ييبوب اسرار عشقى	كوكلدن سورا ، كيدر اغيار عشقى
بولان كيفيت عشقى هميشه	اورور فرهاد وش طاغلاره نيشه
بيليك لذت آلان عشق خدان	يومان كوز ، ال چك بوماسودان
نه دكلو كيفك اولسه هپ مجازى	اولوم سير ايتديرير سكا حجازى
ديلرسه ك كه قبول ايله سنى رب	مؤدب اول ، مؤدب اول ، مؤدب

آخر كلام اولدر كه بوشرا بئخانه لر هر بر دولته واردر . اما بونلر شراب
برلكده كتور ميوب پر سلاح عبور ايدر كن سگاه ورهاوى مقاملردن صوت
حزين ايله روم تركيلرى ايرلرلر . دانكيو وطلوم سازلى چالارلر . اتى
بيك قدر مغچه لدر .

ارقه لرى بوزه ، باشى ، ويشيل طاقيه لى ، قرمزى فسلى . مانلفكه طاقيلى
بغريلسكى ، بازولرى صيغالى ، الى لوردكوزكلنى ، بلى ارناووت اشتيب قاچلى
نقراتى شهبازانه عبور ايدوب خلق اوزره بوزه داريسى صاچارلر . بوزه جى
باشى نك صاغ ياننده خمر امينى اسباب احتشاميله اكسه سنده بوز عدد پر سلاح
نيجه افتاب وار ايچ اوغلانلر يله مهتر خانه سز عبور ايدرلر . اما مهتر خانه دن

راقی : دکان ۱ ، نفر ۳ . پیمانه خانه اخلامور راقی : دکان ۲ ، نفر ۵ .
 بیقیدخانه انیسون راقی : دکان ۱۰ ، نفر ۳۰ . عنقا خانه دارچین راقی :
 دکان ۱ ، نفر ۶ . نکبت خانه صهان راقی : دکان ۵ ، نفر ۱۵ . عیشخانه
 منع قرنفل راقی : دکان ۱ ، نفر ۵ . نقل خانه سوشی نار راقی : دکان ۱ ،
 نفر ۱۰ ، مجور خانه الماصوی : دکان ۵۰ ، نفر ۳۰۰ . تمیل خانه بال
 صوی : دکان ۲۲ ، نفر ۱۰۰ . مسکر خانه مبتدل صوی : دکان ۷ ، نفر
 ۱۵ . فساد خانه ارپه صوی : دکان ۳ ، نفر ۱۰ . دوا خانه داجین صوی :
 دکان ۱ ، نفر ۵ . حکیمخانه کبریت صوی ، دکان و نفر ۱ . باده خانه
 یهودیان : دکان ۱۰۰ ، نفر ۵۰۰ .

بونلردن باشقه استانبولده اوچوز کونه مکيفاتدها وارددر . مدنلرینک
 آرده سنده هربراده خانه نک برر کونه اسملری واردرکه اربابنه نهان دکلددر
 اما بزله کنج نهان پنهندر . اومشروباتک هربری استانبولک برکوشه سنده
 مخفیددر . اربابی واروب اوراده وضع غم ایدوب جان صحبتی ایدرلر . امامالترینی
 بیهوده برباد ایدرلر . ساده جه میخانه جیلر کار ایدرلر . بوباده فروشان
 صندوقلرله مالترینی قاجیروب بلا قضا صدر اعظمه ، یکچیری اغاسنه ، عسس
 بائی یه ، صو باشی یه ، اغا قپو کهیالرینه ، غلطه ملاسنه ، غلطه وویواده سنه
 خمر امینه غلطه چورباجیسنه جریمه ویریرلر . عظیم مال حاصل اوله جق
 بردولاب خانه شیطاندرکه دکمه ذی عقلک مراسی ایرمز . بونلرک شرابلردن
 ماعداسی مسکرات مقوله سیدر . صکره دن حکما مکيفات ایجاد ایتشلردر .
 شرابک کرچه نص قاطعله قطره سی حرامدر . اما حکما قولنججه ملعونه
 (روح ثانی) دیمشدر . نوش ایدن جانلرک جاننه جان ویروب بی حیات ایکن
 شیرانه جنبشه مردانه حرکت ایتکه باشلایوب بی حجاب اولور .

یاره یلوارمغه برکیمسه حجاب ایتسه هان برقدح می کشینک جمله حجابن کتورور

بونی نوش ایدنلر « ارسلان سودی » دیمشدر . حکمای قدما « المایوب
 علی الصباح برکاسه شراب ایچنک اولدیکنه تعجب ایدرز » دیمشلددر . اما
 لغو ایتشلر .

تعلیمیہ جمشید پیدا آتدی . بعدہ حکما بواصل شرابہ بعض دوار ضم ایلیوب
کونا کون مکيفات وجودہ کتوردیلر .

میخانہ جیلر مذموم برخلق ، معلون برقوملردرکہ غلطہ میخانہ لری ایجرہ
بو قدر خوانندہ ، سازندہ ، مطربان ، قشمران جمع اولوب شب وروز صفایاہ
سرود ایدرلر . اما بونلر اردو آلایندہ خمر متاعلرینی میدانہ چیقارمیوب
جمله سی تبدیل جامہ پر سلاح عبور ایدرلر . میخانہ جی جوانلرینک اقتادہ لری ،
شراب نابک اسیر درد سرلری شخور ، شخور ، برچوق بی اصل و اساس
افسانلر ، مربعلر ایرلایہرق عبور ایدرلر . تفصیلات :

اصناف میخانہ قوتوق — دکان ۳۰۰ ، نفرات ۸۰۰ . اصناف پیادہ
میخانہ جیان : دکانلری یوق ، نفر ۸۰۰ . اصناف منخانہ جیان شراب ناب :
دکان ۱ ، نفر ۱۵ . میکدهٔ شباب شرابی : دکان ۶۰ ، نفر ۵۰۰ . خمر خانۂ رمان
یعنی ناز شرابی : دکان ۶ ، نفر ۲۵ . شرابخانۂ خرما : دکان ۱ ، نفر ۶ .
ساعر خانۂ توت شرابی : دکان ۲ ، نفر ۱۲ . پیالہ خانۂ شراب قارپوز :
دکان ۳ ، نفر ۱۱ . ساقی خانۂ قوقنار شرابی : دکان ۱ ، نفر ۲۱ . ایافخانۂ
شراب اوشلہ ، دکان ۱ ، نفر ۱۵ . جابخانۂ شراب اپسمہ : دکان ۱۵ ،
نفر ۵۵ . چاقرخانۂ شراب اصلمہ : دکان ۵۰ ، نفر ۳۰۰ . فسقخانۂ ماووزہ
شرابی : دکان ۱۰۰ ، نفر ۵۰۰ . شراب خانۂ بدوینہ شرابی : دکان ۳۰ ، نفر
۱۰۰ . کان فاسقان مسکت شرابی : دکان ۷۰ ، نفر ۴۰۰ . کان ظرفاقشی ،
قش شرابی : دکان ۶۰ ، نفر ۱۵۵ . مکان بگریان ناردنک شرابی : دکان ۸۰ ،
نفر ۱۰۰ . مدمنخانۂ بوزون شرابی : دکان ۵۰ ، نفر ۱۰۰ . صحبتخانۂ ہمل
شرابی : دکان نامعلوم . عشرتخانۂ راقی شرابی : دکان ۳۰۰ ، نفر ۱۰۰۰ .
طربخانۂ کلفسن عرقی : دکان ۳ ، نفر ۱۰ . نوشخانۂ موزلو راقی ، دکان
۱ ، نفر ۳ . کیفخانۂ فرنا راقی : دکان ۱ ، نفر ۳ . آراخانۂ سودینا راقی :
دکان ۱ ، نفر ۳ . کلنجه خانۂ پلونیه راقی : دکان ۳ ، نفر ۱۳ . ندیمخانۂ
خردالیہ راقی : دکان ۵ ، نفر ۱۳ . توانخانۂ امامیہ راقی ، دکان ۸۰ ، نفر
۱۰۰ . شیرخانۂ یالسجه راقی : دکان ۶ ، نفر ۱۸ . مزد خانۂ رائتر خلیل

اصناف مثلجیان — بونی (امام زفر) ایجاد ایشدر دیرلر . مثالی یایق : اوزم شیرسنی برقرانه قویوب قینادیرلر . قزانک ایچنه بویجه اوج مساوی کرتیکلی برچوق قورلر . کرتیکک ایکسی ظاهر اولوب اوچنچی کرتیک نمایان اولنجه یه قدر قینادیرلر . ایکی نائی آتشده محو اولوب بر نائی قالدیغیچون بوکا (مثلث) دیرلر . مثلث شرعی اولوب حاللدر . اما استانبول مثالی ، یدی ییلق وبریلق کسکین شرابی آتشده مثلث کبی قیناددرق پاپارلرکه بر فاجباتی ایچن ﴿لاتقربوا الصلوة واتم سکاری﴾ مرتبه سنه واریر . مثالیچیلرده آلایده دکانلرینی شیشه شیشه مثالیله زین ایدوب کچرلر .

اصناف مامونان منحوسان مذمومان یعنی میخانه جیان — کارخانه و مکار خانه درت مولویت یرده ۱۰۶۰ قدردر . جمله ضالالت آیین کفره و غیره اوله رق نفراتی ۶۰۰۰ قدردر . هجرت نبویه نك دردنجی سنه سنده نص قاطع ﴿انما الحمر والمیسر والانصاب والازلام رجس من عمل الشیطان فاجتنبوه﴾ ایله قطردسی حرام قلمشدر . لکن دولتک اسباب صرفی چوق اولمقله طبیعی مقابلی ده اکا کوره اوله جغندن شرابی منع ایتماشلدر . سنوی حاصلات آلورلر ، باشقه جه بر امانتدر . ایشته اوتوز امینک بری ده بودر . غلطه دوموز قپوسنده ساکن اولوب اوراده امینک خانه لری واردر . اوچیوز قدر توابعه مالک بیوک بر امانتدر . استانبولک درت چوره سنده میخانه لر چوقدر . اما وفرت اوزره صاماتیا قپوسنده ، قوم قپوده ، یکی بالق بازارنده ، اون قپاننده ، جبالی قپوسنده ، ایاقپوسنده ، فتر قپوسنده ، بلاط قپوسنده ، قارشوده خاصکویده بولنور . هله غلطه دیمک میخانه دیمکدرکه ، اللهم عافنا ! کویا (مالطه) و (آلاقورنه) کیدر . آندن تا قره د کز بوغازینه وارنجه هر ربطده میخانه بولمنسی لابددر . اما اورته کوی ، قوری چشمه ، آرناووت کونی ، یکی کوی . طرابیه ، بویوک دره وانا طولی طرفده قوزغونجق ، چنکل کویی ، اسکدار ، قاضی کویی نام محللرده طبقه ، طبقه میخانه لر واردر . فقط غلطه میکدرلری کمرادر !.. خمری شیطان علیه اللعنه نك

مشرب برجانم . احبا جانلره جانم فدا ايدوب شو ذكرا اولنان مكيفاتى براى خاطر يازان صفاخانه تى ممتدە حاضر ايدر دم . انكچون اسم و رسمندن ، كيفيت استعمالندن خبردارم . يوقسه - ربا اولسون - والله العظيم برينك لذتندن خبرم يوقدر . آنجق يوقاريدە بيان ايتديكم كى قطو بوزاسنى ، پرنج صوبياسنى ، قريم مقصيمەسى دە رمضانلر دە قواى بدن ايچون نوش ايدن ائمه ، خطبا ، مشايخه تبعية نوش ايدر م . استانبول دە سلما نيەنك ياسمين بوزاسنى ، آرناوود قاسم بوزاسنى ، اياصوفيهنك طاشاقلى بوزاسنى ، اون قاننك سنان ومحو بوزاسنى پك مشهوردر . حاملر بونلردن بئله ايجرلر پك كسكين بوزلر در . اصناف صوبيه جيان — دكان (٢) نفر (١٠) در . بونلر مصر ليدرلر .

دكانلر ينك بريسى اياصوفيه همانك مقابلندە ، ديكرى قرمان كيردە . بونلر صوبيه ليرى جرە ، كوپلر دە حفظ ايدوب ساتارلر . پرنجى ديكر ماندن چكوب دقيق كى ايدرلر . انجق خمير ايدوب فروندە پيشيرلر . صكرە جلاب ايدوب الكلردن سوزر وايچنە ميعاد شكر قويهرق بر كيجه ياتيرلر . على الصباح كاسە كاسە ساتار ايكن اوزرينە دارچين اكرلر . سوددن فرق اولتماز بياض بر جلابدر . فقط ايچيمنە بائلمە علما و صلحا مبتلادر . بونلر دە تخت روان اوزرە دكانلر ندە صوبيه بيع ايدەرك كچرلر .

اصناف بالصوجيان — دكان (٥٠) ونفر (١٠٠) در . بونى آتندە حكيم مشهور افلاطون ايجاد ايتمشدر . اولا پاك بالى شربت ايدوب ايچنە همل كوكى قويارلر . الكلردن سوزوب ياتيرلر . ايكي كوناك اولنجه انسانە تركى ايرلادير بر كيفه مالل اولور . اما مقوى اولديغى صحيحدر . بونلر دە بال صوبى صاهر ق عبور ايدرلر .

اصناف عرقيجان — دكان (١٠٠) ، نفر (٣٠٠) در . هر بر نباتدن كلاب كى عرق چيقار . له ديارندە بيك درلو عرق ياپارلر . اما (كولفسن) ، (خورلقه) راقيلرى جملەدن قتالدر . بونك دە سكر و يرير درجهسى حرام اولوب يوخسە - شراب كى - قطره مى حرام دكلدر . زيرا بونده سكر علت حرمت قانمشدر .

ایچاسه ینه سکر ویرمز . قارین آغریتمز . زیرا ایچنه قوش اطه سی بکمز
 واوزرینه دارچین قرنیل ، زنجبیل ، هندستان جوزی نثار ایدرلر .
 دکانلرینک یوزنده برر آدم صیغار قطولر ایچره طوروب علما وصالحا ،
 مشایخیندن نیچهرلی نوش ایدرلر . حقیر بوقدر الفته و آشفته لزی ایله میخانه ،
 بوزه خانه ، قهوه خانه ییصادندم . خدا عالم السر و الحقیقاتدر که بوقوطو
 یوزاسندن ، مصرک پرنج صوبیه سیله ، قریمده (مقصمه) دن - که قوطو
 یوزاسنه بکزر برنوع بوزادر - غیر ی یعنی بو اوچندن بشقه برشی ایچمک
 میسر اولمامشدر . رحم مادردن مشتق اوله لی ما کولات ، مشروبات ،
 مکیفاتدن نعتون ، نه قهوه ، نه چای ، نه بادبان ، نه قشر ، نه ثعلب ، نه محلب ،
 نه پیود ، نه مد ، نه شراب ، نه شراب ناب ، نه شتاب ، نه نار شرابی ، نه خورما
 شرابی ، نه دود شرابی ، نه قارپوز شرابی نه قوقنار شرابی ، نه اوشله شرابی ،
 نه ایلسمه شرابی ، نه اصلمه شرابی ، نه ماووزده شرابی ، نه بده رینه شرابی ،
 نه مثل شرابی ، نه مسکت شرابی ، نه فش فش شرابی ، نه ناردنک شرابی ،
 نه بوزون شرابی ، نه همل شرابی ، نه رافی ، نه کلفش ، نه خورلقه ، نه قرتا ،
 نه سودینا ، نه بلونیه ، نه خار دالیه ، نه رمضانیه ، نه امامیه ، نه بوزه ، نه طاقان ،
 نه قورت ، نه بازمه ، نه قیز ، نه بالسجه ، نه طوصطه منسه ، نه الما صوی ،
 نه بال صوی ، نه مبتجل صوی ، نه آریه صوی ، نه دارچین ، نه کبریت صوی ،
 نه گویدر مه صوی ، نه آفیون ، نه برشر ، نه نوشدار ، نه جوارش ، نه مقیم ،
 نه بیرام پاشا حبی ، نه شرابییه بنکلک ، نه قره پهلوان ، نه حب عشاقی ، نه حب
 رحیق ، نه حب صفائی ، نه حب جداور ، نه حب شفا ، نه حب شاهی ،
 نه حب قرح - نه معجون کا کونج ، نه معجون جهان بخش ، نه معجون دلشاد ،
 نه معجون قیسون ، نه معجون مشر ، نه معجون فلاسفه ، نه معجون پیرحیان ،
 نه معجون دلکش ایچدم . بحمدالله تعالی شو تعداد ایتدیکم مشروبات و مکیفاتک
 هیچ برینی آغزیمه آلمدم . انجق دلبر لپی معجوننه مبتلا اولوب سیم خالص
 حقه دهانندن دوای انشراح صدر ایچون کاه کاه کیمسه نک خبر و آگاهی
 یوق ایکن استعمال ایدردم . پدرمده بوکیفله آلوده ایدی . اما حقیر عالم

عظیمدر . الہی بر تاریخندہ منظوریمز اولدینی انشاالله تحریر اولنور . ایشته بوشهری فتح ایدوب لپقه تاتارندن یوز الہی بیک امت محمدی اندہ اسکان ایتدی . صکرہ ینہ ایکی یوز بیک لپقه قومیلہ خروج ایدوب (خواجه احمد یسوی ، حاجی بکتاش ولی خراسانی) سنجاغیلہ تا مصقو دیارندہ . . . . شہرینہ وارنجہ قلیج اوروب آلتی یوز بیک ہشدک تاتارلرین اسلاماہ مشرف ایتدی . حالا مسقودہ دہ ہشدک قومندن ، لہ دہ لپقه مسلمانلرندن چوق قوم یوقدر . صالتق محمد بخاری بوکونہ بر مجاہد فی سبیل اللہ سلیمان ایدی . بوزہ جیلرہ پیر اولمق زردن . بوسوز آنجق افسانہ بوزہ جیاندر .

بو بوزہ جیلر اوردوی اسلامدہ غایت لازملی قومدر . بوزہ بی سکر ویرہ جک درجہ ایچمک حرامدر . اما شراب کبی قطرہ سی حرام دکل یعنی سکر ویرمہ جک قدر ایچمک مباحدر . بوزہ بی چوق ایچن کیمسہ بی کوبک طالامازیرا چوق ایچن کیمسہ لر استسقا و تفریض مرضنہ مبتلا اولوب قولتوق دکنکنہ محتاج اولور . ہر وقت اللرنندہ دکنک موجود اولہ جغندن کو پکلرک او آدمہ تقرب ایدمہ جکی طبیعیدر ! اما بولندہ ایچبایرایسہ غزات مسلمینہ قوای بدن اولوب صیجاسلق ویردیکی کبی آچلنی دخی دفع ایدر . اکثریا بو بوزہ جیلر تاتار چنکانہ لردر . نہ قدر مکینف مشروبتاییلر واریسہ جملہ سی بوزہ جی یہ یماق اولہرق صنف صنف عبور ایدرلر . تماشاجیلرہ چومچہ چومچہ بوزہ بذل ایدرلر .

اصناف ضاری بوزہ جیان — ۴۰ دکان ، (۱۰۵) نفر درلر . بونلر تکرطاغی داریسندن بیاض سودکبی برنوع بوزہ یاپازلر کہ کویا برکاسہ جلاب خوشکواردر . پک قاطی اولور نیچہ کردہ تجربہ ایچون مقررہ قوشلرایسہ دہ برقطرہ آقامشدر . اکثری علما و مشایخ نوش ایدرلر . حاملہ خاتون نوش ایتسہ بطنندہ اولادی تندرست اولور . حمائی وضع ایتدکنک نصکرہ ایچسہ سودی چوق اولور . بوزہ نک ممدوحی ایاصوفیہ چارشوسندہ آت میدانی باشندہ ، قادرغہ لیماندہ او قیلر باشندہ آقسرایدہ و دہا برقاچ معلوم محلردہ بولنور . بیاض اوستی قایماقلی بوزہ لردر کہ نوش ایدن حیات بولور . اون چومچہ

خندك ايله قتل ايدوب جزیره قریمه كلدی . (اسکی بورد) نام محله مرحوم اولدی قبری یکی صلاحقده در .

اما بوزه جیلر پیریمز (صاری صالتق) سلطاندر دیرلر ایسه ده خلافر . چونکه بوصاری صالتق حضر تلی بر اولو سلطان اولوب بو حقیرك اجدادی تورك توركان (خواجه احمد یسوی) حضر تلینك خلیفه سیدرکه حسیب ونسیب وعرق ظاهر دن اولوب اسم شریفلری (محمد بخاری) در .

پیر توركان (خواجه احمد یسوی) حضر تلی حاجی بكتاش ولی خراسانی حضر تلینی ارشاد ایدوب رومه ساجوقیانه کوندر دکده حکمت خدا رومه عثمانجق عصر نده کلوب اورخان غازی ايله غزا ایدوب یکیچری عسکرین دخی ترتیب ایلدی . صکره جدیدز مشار الیه (خواجه احمد یسوی) ابن محمد حنفی خراسان ار نلر دن یدیوز کئی بی (محمد بخاری) یه ترفیقا رومه حاجی بكتاش ولی یه امداد کوندر دی . محمد بخاری رفقا سیاه سفره حاضر لوب یوله روان اوله جنی وقت خواجه احمد یسوی طرفدن شو یوله تنیها ت اجرا قلندی :

« صالتق محمد !! . بكتاشم سنی رومه کوندر سون (له) دیار نده ضلالت آیین اولان صاری صالتق صورته کیروب اول ملعونی ، دو بریجه بر اژدر بو حلی - بر تحتیه قلیج ویردرک - بوتخته قلیج ايله قتل ايله . ما کدونیا ، دو بریجه ده ، یدی قراللق یرده نام و شان صاحبی اول » دیه تعلیمات ویردکن صکره یوله چیقاردی . محمد بخاری رومده حاجی بكتاشه کلوب جدیدزک امرینی تبلیغ ایلدی . حاجی بكتاش ولی حضر تلی دخی محمد بخاری بی رومه کوندر دی . دو بریجه کافرستاننده یمش نفر عاشقاریه سیاحت ایدوب (کلغرا) مغاره لر نده اژدری قتل ایلدی . قرق بیک کافر ودو بریجه قرالی پراوادی قاعه سنده ایمانه کلدی لر . آندن صکره صالتق محمد تبدیل جامه ایدوب له مملکتده صاری صالتق نامنده کی پاپامی قتل ایدوب پاپاسک صومعه سنده صاری صالتق نامیه قرار ایلدی . پس پرده دن له مملکتده ساکن اولان لپقه قومی ناتارینک جمله سنی اسلام ايله مشرف ایلدی . بعدده صالتق محمد بخاری له دیار ندن خروج ایدوب تادانشقه اسکله سنه کلدی که بورامی بحر محیط کنار نده بندر بر شهر

چلبی تقلید ایدنبجه انسانك كوله دن بورنی قاناردی . اما مسلمان آدم ایدی .
نه چاره كه اداره نی بوفنده بولمشدی ! . .

خلاق ازل عالمه قیلدقه تجلی هر قولی بر حال ایله قیلمش متسلی

(صورنا چلبی) شنكل چلبی نك برادریدر . فرید عصر بر مقلادی .
هر تقلیدی بر مهارتدی . تریا کی اولدیغندن تریا کی تقلیدی یا پنجه انسانی حیران
ایدردی . تریا کی اولوب توتون طوغرارکن النی بیچاق ایله کسوب بر صنعت
ایله پرماغندن اولقدر قان آقیدردی که آخر الامر بیهوش اولوب یاتردی .
بر آرزو کره قالقه رزق پرماغندن قان آقیدینی حالده « واقعه مده کوردم سنك
بوقانك دینك احتمالی یوقدر الا بردلبر اوغلان قانکه یایشوب آلتکه سوره »
دیه آلتنه برالف چکردی . در حال قانی دیکدیریردی . بواسر ارینه سیمیائیلر
بیله عقل ایردیره مزلردی .

(آبلق چلبی) شنكل چلبی نك مخدومیدر . باباسندن وعیمسندن زیاده
خواننده ، مقلد ، محبوب خاص بیاض بر چلبی ایدی .

(قره دکر بوغازنده بیوک درده ساکن ، حال صاحبی
برهلوان ایدی . بنی آدمی تقلید ایتزدی . جناب اللهک ریوزنده خالق بیوردینی
نه قدر حشرات و حیوانات وارسه هپسنی صدالریله تقلید ایدردی . کوپکه
کدینک ، کدی ایله صیچانك ، کنجک ایله صیچانك بر برلریله اولان اوضاع
و حالاتلربی تقلید ایتسه ، یابر محله کوپکنک دیکر محله کوپکیله دوکوشمه سنی ،
یابدوده نك اربعینه کوکره یه رك سائر دوه لره هجومی تقلید ایلسه حقیقی ظن
ایدیلردی . خروس ، قاز ، طورنا ، غراب ، اوردک ، قره طاووق ، صاری
آصمه ، سرچه ، بلبل و سائر طائرلری صوت حزیلریله تقلید ایلدکده کرات
ایله یاننه بلبل و قره طاووقی کلوب خصمانه اوتوشمشلردر . بر غریب ، عجیب ،
فقط متدین ، مصلی آدم ایدی .

اصناف بوزه جیان — دکان (۳۰۰) ، نفر (۱۰۰۵) . بوزه نك ایلك
موجدی (صلصال تانار) ایدی . بعده مالک اشتر صلصالی آق کرمان قاعه سنده

بالدن ییوب یالنمکه مبتلا اولمشلر ! حضور قاضی یه وارمشلر . حاکم ، محضر باشیده بالدن یمیشلر . انلرده صدای مخصوصیله دفع ریج ایدرک محضر ایله بقالی حضور قاضی یه احضار ایتمشلر . بقال « خیر بن برلطیف بال ویردم » دیو بالدن برپارمق یالاینجه اوده خرط کشلکه . خارج ادب فواره زنلکه باشلامش . حاصلی اون بر قدر آدم اورته لنی بیزار ایتمشلر . بو حالی چقرجی زاده تقلید ایدنجه آدمک کولمه دن حیاتی کیدوب ممت قیلری نمایان اولمغه باشلاردی .

(وزیر قره مراد پاشانک آلائی چاوشی ایدی . دانه سی الیشیر درهم اوتوز اوچ دانه لی تسبیحی ، بریوک چاقیسی واردی . مصنع چوکالی ، خاندان بربابی عالم ایدی . تقلیده ماهر ایدی . (شیک چلبی) او یله برمسخره شیک کویک ایدی که حالئی کورنلرک کولمه دن کویکی چاتلار . غیری تقلیدلرده ده شیک کلام ایدی .

(اعیانندن محتمم برمقلد ایدی . انسان کندینه « بر فصل ایتسه کنز آ ! » دیمکه حجاب ایدردی . اما کندی قریحه سندن بر تقلید یانجه آدم حیران قالیردی . اما کندینک کولمک احتمالی یوقدی . (شکل چلبی) طریق مولویده وکاه کلشنی ده برشقراق ، سبک روح مقلد ایدی . حاجیواد چورباجینک عجمی اوغلانریله کیجه استانبولده قول دولاشدیغنی تقلید یاپاردی . هر نفری لهجه مخصوصیله چورباجی یه خطاب ایتدیروب چورباجی بی ده انلره عتاب ایتدیریری : اللرنده کی فناری بریولداشی کتورمه دن عاجز اولوب اویولداش فناری چورباجینک آتینک رشمه سنه خو طاس (قطاس) کی آصار . آتده فانوس شعله سندن اورکوب چورباجی بی ره اورور . جمله نفرلر فرار ایدرلر . بیچاره چورباجی « بره کلک ! یولداشار . بو قارانلرده آت التسه قالدیم . بی خلاص ایدک . تیز اولک . درت کشی یه برمنقر احسان ایدهیم . وارک ، پایلاشوب سلاح آلهرق روان سفرینه حاضر اولک . » دیه باغردقده یانته کیسه کلز . « وارک ، اویمه خبر ایدک . اهل وعیالم کلوب بی قورتارسونلر » دیه باغیرر کیسه ایشتمز . ایشته بو حالری

. بردیکری دها :

کل ای اهل نظر ! ظن ایلمه بوخیمه‌یی خالی
 درونی پر عجبایدر ؛ تجسس ایله احوالی
 کورینوردن کورنمز دیر لر عالمده چوبسی چوقدر
 ظهور ایلر تماشایله برکز نیجه احوالی

الحاصل بوکونه محله مناسب ایات او قوردی که کندینی او حالده کورن
 قوجان بر شاعر ظن ایدردی . اراده تنفس ایچون خیمه سندن طشره چیقوب
 چار فنجان قهوه نوش ایدر ، کیفی کلدکده صوکره دامن درمیان ایدوب
 آباق تقلیدینه باشلادقده مستمع یارانک کولمه دن ککرکاری دوشردی . اما
 هر کلامک نتیجه سی حکمت ایدی . آتی دکلین جهاندن عبرت آیردی .
 بو قدریل کز رک نیجه پهلوان کوردم اما بویله نکته دان ظریف مقلد کوردم .
 (درگاه عالی بکیچریلرینک زغر جیلر او طه سنده
 بر میر صاحب کلام ، حاضر جواب نکته شناس پهلوان ایدی . بغداده کیدرکن
 مراد خانک حضورنده ندیمک ایتشدر .

(شهر اوغلانی ایدی . (جوری) چابی نک اون
 ایکی لسان اوزره یازلمش (شیخ زاده) محونی او قومده ده فرید عصر ایدی .
 (حقا که چوکورده کلیات صاحبی ایدی . علم تقلید
 لطائفده (نصرالدین خواجه) مرحومدن درس آلمش ظن اونوردی .
 بوغوق قبودان ، مصطفی قورسه ، روم ایلی حصاری . ، توریایکی اغا زاده
 توتون ایچرکن سلطان مراد رابعک باصدیغی تقلیدلری یابار که آدم کولمه دن
 غشی اولور .

(اون یدی لسان اوزره قصه خوان . تقلید ایتمه ده
 مشهور جهان ایدی .

(چقرچی زاده سلیمان چلی) قشمر رند جهان ایدی . بر درویش
 بر بالدن بر پارچه بال ایسته مش بقالده ویرمه میش . درویش بقالک بالنه بر افسون
 ایتش . بر جاریه ده بالدن بال آلمش . کتورمش ، جاریه ، افندیسی ، فاریسی

بین الحرمین اشقیای عربان افهلی اوغلی (یورقجه خلیل حاجی ایواد) ی شهید ایدوب بدر حنینده دفن ایلدیلر .

افه اوغلتک کلبی عربلرک یاننده قالب ، صوکره بوعر بلر شامه کلوب چارشوده کزرکن کلب بوعر بلری قودورمش کبی قامغه باشلا یوب ، دیکر آدم لک آیاغنه یوزینی سوروب یالواره رق لسان حال ایله تظلم ایدردی . صوکره ینه عربلر اوزرینه خیر لایوب طالار ، جمله ایدوب صالاردی . خلق کوروب آکلادیلر که بو افه لی اوغلتک زغریدر . « بونده بر حال واردر . طوتک شو عربلری » دیو عربلری طوتوب حاکمه کتور لر . خاندنه کی حجره لرینی باصوب اوراده افه لی اوغلتک آفتابه سنی ، صپاتی ، تپرنی ، قنوره سنی ، ذیللری ایله قانلی اثواب لرینی ، بورسسه یه کتوره جکی جمله مکتوبلری بولوب همان جمله عربلری (سنانیه) چارشوسنده صیره ایله صلب ایدر لر . کلب غریب ده مصلوب عربلرک آلتنه واروب برآه سرد چکهرک تسلیم روح ایدر . ایشته حاجیواد بویله بر ساعی ونسیم و یارانندن پیک رسول ایدی .

قره کوز ایسه استانبول تکفوری (قشطنطی) نک ساعیسی ایدی . ادرنه قربنده کی (قرق کلایسا) دن بر میر صاحب کلام ، عیار جهان قبطی ایدی . آدینه (صوفیوزلی قره کوز بالی چلبی) دیرلردی . تکفور قشطنطی ییلده بر کره (علاء الدین سلچوقی) یه کوندر دکده حاجیواد ایله قره کوزک بری برلریله مباحثه و مجادله لرینی اوزمانک پهلو انلری خیال ظله قویوب اوینادیرلردی . اما مذکور حسن اوغلی حاجیواددن ، قره کوزدن اخشامدن تا صباحه دک اوینش ساعتده ، ایکی تصویر اوینادوب کونا کون مقفا تقلیدلر ایدوب هر کسی مستغرق حیرت ایدردی . تا بومر تبه ابو المال اولدینی قدر ابوالکلام ایدی . بو حسن زاده خیال ظله متعلق ایوله اشعار او قوردی که کورنار آنی علم لدن صاحبی ظن ایدردی . ایشته بر غزلی :

اول حقه دهن طره طرار ایله اوینار	تریاق لبی صاتمق ایچون مار ایله اوینار
چون داغ غمک بولارینی سینته یه دوزدی	بونرد محبتده کوکل زار ایله اوینار
بکزتمک ایچون عالی برظل و خیاله	سایه کده کونش کولکه ده دیوار ایله اوینار
اکانمکه دیوانه کوکل شمعی مظفر	زنجیر سرزلف سیه کار ایله اوینار

وضوحاً آرسنده مقبول و ممتازدی . هفتده ایکی کیجه مرادخان حضورنده مقلدک ایدر . اول عذر دیلیوب بوییتی ترنم ایدر :

گر خود همه‌عیبا درین بنده درست هر عیب که سلطان پسنندد هنرست

صوکره شقایه آغاز ایدر پر معرفت برچلی ایدی . فارسی خوان ، عربی خوان ، موسیقی شناس ایدی که علم ادوارک فارابی نایسی ایدی . شب‌باز ، کتابت تعلیقه خطاط ، صاحب بسته‌ایدی . نیجه سرگذشت صاحبی ، لوند ، فشک‌باز ، الحاصل جمشید مثال هزارفن برذات مکرم ، خاتم طائی ، جعفر برمکی خصلت بر جوانمرد معظم ایدی . شیخ شاذلیدن صوکره خیال ظله شهرت ویرن بودر . خیال ظل پرده‌سی ایچنده برکوچک پرده دها قوروب غایت خرده تصویرلره خیال ظل اویناتمق آنک ایجادی ایدی . غایت زن دوست اولدیغندن خیال ظله جوان نکار تقلیدی ، حویاتقلیدی ، دلسزلر تقلیدی ، دینچی عرب و آرناووت تقلیدی ، بگری مصطفی ایه دینچی کورعرب تقلیدی ، میراث‌یدی چلی ، دورانی چلبیلر ، اوچ اشقیا چلبیلر ، حوا بن نکار حمامه کیروب غازی بوشناق حمامده جوان نکاری باصوب قره‌کوزی کیری اندن عریان باغسلیوب حمامدن چیقارمه سنک ، حاجی آیواد بابایی شرتجی زادندک تقلیدی ، والحاصل خیال ظله اوچیوز پاره تقایدلری واردی که ، برمقدا اکا نظیره برتقلید وجوده کتورمک ممکن دکلدردر . برکره دیکلین محبت ایدوب البته ارشاد اولسی مقرریدی . زیرا جمیع تقلیدی تحقیق حقیق اولمق اوزره نیجه کلاملری واردی که نتیجه علم تصوف ایدی . ینه بویله ایکن آدم کولمه‌دن باییلوردی . قره‌کوز و حاجی ایوادکه - بروسه‌لی (حاجی عوض) در - سلچوقیلر زماننده (یورچقه خلیل) اسمیه مسما بیک رسول الله ایدی که یتمشیدی سنه مدت مکدن بروسه‌یه کیدوب کلیدی . « افهلی اوغللری » نامیله اجدادلری شهرت بولمشدی . بوخاندان زغر گوپکریله مشهورلردر که حالا السنه ناسده « افهلی اوغلی زغری کبی نه بیلسک ؟ » دیو ضرب مثل اولمشدردر . بو افهلی اوغلی مکدن بروسه‌یه کلیرکن

پادشاه — یقینده می نره یه ، نه طرفه کیده جک سین ؟
 کور حسن — شمدی ، استانبول تکفورینه کیده جکم . پادشاهم !
 پادشاه — اوراده نه یاپه جقسک ؟ ملعون !
 کور حسن — ایشتم که سکز یوز قدر مؤلف ، مصنف ، عماد مذهب .
 علمانی ، بورسه منلاسنی ، شیخ الاسلامی ، فتوایه قادر فقیهلری آتسه
 یاقه جمه شسکز . « الجواب الله اعلم . . . اولور ، اولماز » دیمکه قادر علما
 قالمادقن صوکره البته ملت مسیحیه پاپاسلرینه محتاج اولمه من مقرر در .
 البته قرق اللی پاپاس ایسته مکه بر قولکزی کوندره جکسکز . باری حقیری .
 بوقیافته تکفور بی لوزه کوندرک . بروسه شهر منزی ینه کشیشلرله طولدیروب
 کشیش طاغمزی ینه کالاول قرار تسونلر ! . . . دیدکده کور حسنک بوکونه
 الزامندن ییلدیرم خان ملزم اولوب ایدر — : یا حسن ! اجداد عظام
 رو حیچون جمله سنی ظلم ایتدکلری ایچون بوکون آتش سمندرله یاقاردم . اما سنک
 شو کوزل سوزلرک ایچون هپسنی عفو ایتدم . دیدکده کور حسن پارماق قالدیروب
 حضور ییلدیرمده تجدید ایمان ایتدکدن صوکره — وارهم قاضیلری ده مسلمان
 ایدیم . بردخی ظلم ایتیموب فراغت ایتسونلر . ظلم ایدر لرسه کلهلری طاش
 دیکده زده لیر « دیر . ییلدیرم خاندن عفو علما ایچون یرلیغ بایغ هایون
 آلوب محبوس خانه یه کلیر . سجن قاپوسنی قلع ایدوب — : ای علما ! پادشاهم
 نجابین عاصی وعاجز ، مذموم ، مقلد برقولنک رجاسیله سز لری عفو ایلدی .
 دیو خبرویرنجه جمله علما سجده شکر ایدوب . علما — ای ندیم حسن !
 جناب عزت سنی سعادت دارینه مظهر ، مسرور ومعمر ایابه . سن دنیاده
 محزون قلبلری شاد ، ویران کولکلری آباد ایتمه ده سک . رب العباد الی انقراض
 الدوران سکا انقراض نسل ویرمیه . جمله ذریتک کله جک پادشاهلره ندیم
 خاص ، ومعزز اوله لر ونعمتلری دائم اولوب مسرور و خندان بولنه لر دیو
 خیر دعالم ایدرک محبوس خانه دن چیقوب ییلدیرم حضورنده سرزمین اولور لر .
 آنکچون بومقلد سرچشمه سی حسن زاده شهباز حالا جمیع علما

ايتدکلر نده جناب شور - : بره آدملر ! جناب الله سزک ملعونلر يکزي هجو ايدوب ايه « هازمشاء بغميم متاع لالخيره معتد ايم » بيور مشدر . ابي آدملر کزي ده مدح ايلمشدر . بن که بنی آدم سزک بد افعال کزي کوروب ده نصل هجو وقدح ايتيميم ؟ » ديه مقابله ايدردی . (شور الحبيب) ک تقلیدی خوفدن برچوق آدم اخلاق حمیده ايله متصف اولورلردی . بو حالده مقلدلرک پیری (شور الحبيب) اولمش اولور . حلب (کليس) نده شهرک شمال طرفده بر قورشون منزلی بعيد قیالی برپشته اوزرنده برتکیه عالی وار . جمله کليس شهری اندن نمایان اولور . ایچنده مجمع العرفان برقبه پر نور وار . ايشته (شور الحبيب) حضرتلری آنده یاتار . کليس اهالیسی (سلطان شرحیل) دیرلر . اما غلطدر . آستانه سنک عتبه سی ، سنک مزارینک تاریخیله مضبوطمز اولدیغدن انشالله جلدنانه یازارز . حالا زیارتگاه انامدر .

استانبولده مشهور آفاق اولوب مرادخان رابع کبی رند جهان برپادشاه جم جنابک حضورنده خلط وضبط کلام ایتدن آب روییله سخن پردازلق ایدن پهلووان مقلدلری بیان ایدر :

اولا جمله یه سرچشمه سلطان احمد مجلسیله شرفیاب اولوب خط شریف ايله ندمایه ، قصیده خانلره ، جانجش سرچشمه اولان خیال ظلیجی کور حسن زاده (محمد چلی) در . دده سی ییلدیرم بایزید خان عصرنده (کور حسن) نامیله یاد اولنور بررندجهان مصاحب ییلدیرم خان ایش . . حکایه مناسبه : برکره ییلدیرم خان علمایه شریعتیه مخالف حرکتیه جراتلرندن طولانی غضب ایدوب جمله سنی بردامه دولدیروب مجازات ایتک ایستر . اوچ کون اوچ کیجه نیجه بیک آدم رجا ایدرلر سده رجاری قبول ایدلر . کویا علمایی یاقعه طاغیر کبی اودون ییغلمغه باشلار . آخر بو (کور حسن) تبدیل جامه اولوب (متره پولید) قیافتی برپاس قیلغنه کیرر . ییلدیرم خان حضورینه واریر . پادشاه کولمه دن بی تاب اولوب : ییلدیرم - نهدر بوقیافت ! کافر ! دیر . کور حسن جواباً - پادشاهم ! کافرستانه کیتسم کیرک . بوقیافتله کیتمکی معقول کوروب تبدیل جامه ایتدم .

زمان رسالته مقلد (شور) ایدی . بونک حضرته قرابتی و ارایدی .
 کرچه جهالته ایدی . فقط ینه حضرت طرفداری اولوب خلا فکیران بنی
 قریشی اول قدر هجو ایدردی که حضرت استماع ایدرک مبارک دندانلری ظاهر
 اولنجه یه دکن کولومسر لردی . قریش منکرلری کندی تقلیدارینی ایشیدوب
 « تقلید تحقیقدر . یا محمد ! بزده بو اطوار واردر » دیه اوضاع نابجالرندن
 فراغت ایدوب اصلاح نفس ایله نم و ذم و غش قورقوسندن چونغی ایمانه
 کلوب اصحاب رسولدن اولور لردی . آخر کار مقلد (شور) دخی شرف
 اسلام ایله مشرق اولوب حضرت رسالت پناهک ندیم ومصاحبی ، یارغار
 همسفری اولدی . ذی عقل ، مدبر ، مبصر برذات اولدیغندن حضرت پیغمبر
 (شور) ی مشاوریه داخل ایدوب اسمنی (شور الحیب) ه تحویل ایتدیلر .
 اصحاب کزینک کزیده سی ایدی . اما سمت تقلیددن فراغت ایتیوب اصحاب
 کرامک ، یامنکرینک اوضاع نابجالرینی فصل و ذم ایدردی . بعضیلری
 « یاشور الحیب ! یتر ، شمدن کیری عیدر . قدح و تقلیددن فراغت ایله صحابه
 کرامدن اولدک ، خصوصیه اقربا ی رسولدن سک ! » دیه تعریض و نصح

حالبوکه بوقصیده بی حضرت امام محمد البوسری مفلوج و معلولیتی زماننده ، علی روایه
 شدتلی برکوز آغریسته مبتلا اولدینی وقتده نظم ایدوب عالم منامده حضرت فخر کاشانه
 او قومشدر . حضرت پیغمبر وجدایله ایکی طرفنه ساللانهرق استماع ایدوب زیاده سیله
 محظوظ اولدیغندن آرقه سنده کی برده مبارکه بی امام بوسیری یه اهدا بیورمش . حضرت
 امام او یانجه کندوسنی علت فلیح ، یاعلت رمددن سالم بولشدر . ایشته قصیده برده ،
 یابرته دیه شهرت بولسنگ سبی ده بودر . کندوسی مصر قراسندن (بوسیر) نام
 قریه دن اولغله بوسیری دنیلیور .

هجرت نبویه نک (۶۹۵) نجی سنه سی ربیع الاولنک اون ایکنجی چهارشنبه کونی
 مصرده خسته خانه منصوریده علت رعافدن ارتحال الیمش اولدینی علامه زرکشی نک
 (همزیه) شرحنده مذکوردر .

علامه شهاب الدین احمد حجر المکی حضرتلری دخی (المنح المکیه) سنده (۶۰۸) ده .
 طوغوب (۶۹۶) تاریخنده اصل قریبکاه یزدان اولدینی سویلیور .
 (لغات تاریخیه و جغرافیه) ده ، بیروته طبع اولنان (دائرة المعارفده) وفاتنک
 (۶۹۴) سنه هجریه سنه تصادف ایتدیکی بیان اولتمقددر . شو حالده مؤلفک بیان ایتدیکی
 اسمده بریا کاشلق اوله جقدر . یا خود استنساخ ایتدی کمز نسخه نک کاتبی برخطاده بولتمش .

ایمانی صحیحدر « دیمشدر . اما تقلیددن مراد اقوان و افعال نبی مکرمی ، اوضاع و اطوار اهل السنه و الجماعه نبی تقلید اولوب یوقسه بوسوزه کووه نهرک کفره فخره ، سائر ضلالت آیین زمره لرك اوضاعی تقلید ایتمک ، انلرك الایش و ترتینده کز مک اولماز . بجانب کرك . بو کیره حقنده (من تشبه قوماً فهو منهم) بیورلمشدر . صوکره تقلید و هجو فنلری بلغای بنی قریش ایچنه بایلمدی . امری القیس هجاو ایدی . بی دین کیتدی . (محمد البوصری) دخی هجاو وانادن دوغمه اعما ایدی . ابوجهل ، ابولهب کبی کبار قریش ایله صحبت ایدوب کچیردی . بر کون حضرت رسالتی بر مجلسه دعوت ایتدیلر . بوصری یه ده تنیه ایتدیلرکه : « محمد یتیمی کلنجه بر هجوو آغاز ایله که محمد متألم اولسون ! » . حضرت پیغمبرک ذاتاً هر دعوته اجابت ایتمک معتاد شریفلری اولدیغدن مجلسه کله رک « السلام علینا » دیوب بر گوشه یه اوتوردی . اثنای کلامده کبار قریش « بوصری ، بر شیجکوز ترنم ایلسون » دیدیلر . همان بوصری اعوذ و بسمله ایله بر آغز دن قصیده یه بدأ ایله حضرت رسالتی اوله بر مدح ایتدی که حالا او قصیده نك بر بیتنه نظیره سویلنه مامشدر . سهل ممتنع بر نظم متیندر . صحبتده اولان مشرک و منکرینک جانی صیقیلوب بوصری یه طعنه آغاز ایله « یاز سکا نه دیدک ؟ سن نه ایشله دک ؟ » دیدیلر . بوصری ده - : « والله ، سز محمدی هجو ایله دیدیکز . اما قبل حقندن درونمده الهام ایله بروجد حاصل اولوب مدح نبی یه آغاز ایتدم . وصل علی جمیع الانبیاء والمرسلین و الحمد لله رب العالمین » دیوب ایکی اللری یوزینه سورنجه همان بامر الله ایکی کوزلری آچیلدی . و رسالتناه افندمزک حضورینه واروب شرف اسلام ایله مشرف اولدی . سلمان بلینی باغلا یوب شعرا و قصائد پردازانه پیر ایلدی . و بو مجلسده منکریندن یتیمش اوچ کشتی ده ا اسلام اولدی . امام بوصری دخی یتیمش یاشنده ارتحال ایدوب مصرده امام شافعی قربنده دفن ایدلمشدر . [۱]

[۱] بحث ابدیلان قصیده (الشیخ شرف الدین ابو عبدالله محمد البوصری) حضرت تلرینک نظم ایدوب (کواکب الدریه فی مدح خیر البریه) تسمیه بیوردقلری قصیده اوله جقدر .

اما یہودیوں کو چنانکہ غلبہ تقلیدگری وارد کہ کوروب استماع ایدن تماشاجیلرک کولمہ دن عقلی زائل اولہ یازار . چنانکہ آئی اوینا تمغہ مشہوردرلر . یہودیوں اوینارکن اونلرہ کونا کون سوزلر آتارلر . بر چنانکہ عورتی بر یہودی ایله طوتوب ہر ایکسیندہ ایشکنجہ ایله اقرار جرم ایتدیرمہلری غریب ، عجیب بر تماشادر . چنانکہ قاریسنہ نجسلی اشکبہ کیدیروب ، ترس اشکہ بیندیروب ، یہودی دخی دیگر بر اشک اوزرہ سیاست ایچون کچدکلرنده اولہ برہای وهوی تقلید اولورکہ آدم کولمہ دن قالیر .

دکل ، سلطنت آل عثمانده ، بلکہ ہبوط آمدن بری روی ارضہ حاکم اولان جانلرک برینک دائرہ سنده بویله خوانندہ وسازندہ کورلمہ مشدر . بو سلطنت ، بوشہرت مخصوصہ مرادخان رابعدر .

اصناف خوش صحبت ندیمان مقلدان — نفرات (۵۰۰) . بوزمرہ پک قدیم بر فرقہ در . قابل ہابی شہید ایتدکن صوکرہ بی آدم ایکی فرقہ اولمشدی کہ بر قسمی قاتل قابل ، دیگر زمرہ سی دە مظلوم ہابی التزام ایدیورلردی . بونلرک ارالرنده قان اولدیغندن ہر ایکی فرقہ بری برینسک خست ودنا تیرینی ذم و طرز و اطوارینی تقلید و ہجو ایدرلردی . اندن حضرت موسی (ع م) زمانندہ (ہام) نام بر مقلد فرعون مجلسندہ حضرت موسی پی — دیلی پلنک اولدیغندن — تقلید ایدوب فرعونیلری شاد ، جناب کلیمی غضب آلود ایدردی . آخر بر کون حضرت موسی حضور حقہ ، جبل طورده جناب باری ایله کلمات ایدرکن « یاربی ! فرعون مجلسندہ ہام بی تقلید ایتدیکندن پک متأم اولیورم آنی قہرایلہ ! » دیدکہ جناحق جل و علا « حیب کلیم ! فرعونی تقلید ایتیمدہ سنی تقلید ایدنک جملہ اوضاع و اطواری مقبول عزتدر . سکا تقلید ایدوب او کوندیکچون [۱] تقلیدی صحیحدر . اکا جنت یصیب ایلدم » بیورہ مشدر . کتب کثیردہ مسطوردر . ائمدی تقلید پک قدیم اولدیغندن علمای متأخرین فتاوی کتابلرنده « مقلدک

[۱] اوکونمک : کاف عربی ایله برینک بر حرکتی تقلید ایتک دیمک اولوب اکثریتلہ سوز تقلیدندہ قولانیور . آغز اوکونمک کبی .

مرغوله ، مرغوله زلف خم اندر خملری ، مشك بار عنبر کیسولری پریشان اولدوقده کورن عاشقك عقی تارمار اولور . بریاغچه و بانچوان کورجی تقلیدی ایجاد ایتدیلرکه کورمکه محتاجدر .

(۹) جواهر قولى — نفر ۲۰۰ . بونلر غلطده ساکن جواهرجی ، قیوجی روم وارمنیلر اولدقلرندن (جواهر قولى) دیرلر . افرادی روم وارنی حرامزاده لردر . سرچشمه لرینه پهلووان (لاصقرا) دیرلر ، برتازه جواهر کار دلبردر . چغانه بازلقده ، هر درلو لبعده بازلقده ایلری کیتمشدر . قونداشی اسکوبلی ارمنی بیوک برمقلدر . واسیل اوغلی چنکانه تقلیدی یاپار . مغچه لری پک مستدار . هله ارسلانشاه بر محبوب بی امان ، بر یزید صاحبقراندر . صیدینه طالب اولان محبوب دوستلری ارسلان کبی بر پنجه نگاه صالحه کولکلرینی شیرانه شکار ایدر . یاور ، حیب ، لوندانه ، کسیم ییچم پرند ، مکحل ترکس کوزلی محبوبلردر . بونلر بر روم خراجی دکر جانلردرکه حقلرند :

مغزاده عشق رهنده سرم ایلم فدا قابل دکل ! اسیرا ایدوب ایستردی آلمغه دیمشدر .

(۱۰) پتاق اوغلی قولى — نفر ۳۰۰ . جمله یهودیلردر . امانه مسخردلردر !! . واقعاً سائر قولره رغماً استادلردر . باخصوص سازندلری پک مشهوردر ؛ رقاصلریدکم دکلدر . نه چارده که آنلری یوقدر !! .

(۱۱) خاشونه قولى — بونلرده جمله یهودیلردر . بوقولک ممتاز رقاصلرندن سمورقاش ، دوشقو ، سنوریاقو پک کوزل اولوب هله اسرائیل نیجه جانلری اسیر ایتمش بر یهودی یچه ایدی .

(۱۲) سمورقاش قولى — نفر ۲۰۰ . جمله سی یهودیدر . بونلر حقه بازلق ، صراحی بازلق ، کوزه بازلق ، قدح ، آتش ، شب ، پرند ، مهر ، سینی ، نقله ، کله بازلق کبی صنعتلرده بیوک بر شهرت آلمشدر . برده او جوز فصل ایدرلر . بر کیجده یوزغروشه قناعت ایدرلر . بونلر چنکانه لرله خصم اولدقلرندن ایکسی بر آرایه کلوب رغیانه فصل ایدرلر سه غریب تماشا اولور .

کورن افتاده لر واله وحیران اولور . هرکوشه دن صدای هو ایله خانه سور
پرسور اولور .

(۶) زمرد قوی — ۳۰۰ نفر . بتیز ، یدی قله ، نارلی قپو ، صولی
مناستر روملری ، ارمیلری ، شهر اوغلانلری بریکوب برقول اولمشلردر
اما رقاصلردن ساقز محبوبی ، قیرمه صاجلی ، چشم غزالی مکحل (دیمترکی ،
نفرکی ، یناکی) نام مغپچه لر شهر استانبولی ولوله یه ویره رک نیجه لرینک
مال و منالی ییوب قوری بوریا اوستنده عاجز قومشلردر . بونلر روملره
متعلق سمتیجی ، خراجی ، یوواجی ، کومش آراییحی تقلیدلرنده ، روم
مربعاتی او قومده ماهر در .

(۷) چلبی قوی — ۲۰۰ نفر . بونلرک سرچشمه سی چلبی بردلبره
عاشق اولوب ، اونک اوچندن باباسندن قاله مال و مرضعاتی تلف ایدرک
هر فنده استاد ، ماهر خواننده و سازنده لر پیدا ایلوب بر قول میدانه
کتورمشدر . اون رقاصلرینک اک کوزلاری : جانمی شاه ، ظالمشاه ،
خرم شاه ، فتنه شاه ، یوسف شاهدر . هله بونلردن (میرزا شاه) برچرکس
غلامی ایدی . حقا که ملکدنده کوزل ایدی . بونلر استانبولده شهرت
بولوب مراد خان حضورنده فصل ایدرک بهره یاب انعام اولمشلردر .

(۸) عقیده قوی — سرکارلری اولان (پهلو انیوب) شاعر ، کاتب ،
عارف ، ظریف ، خواننده و سیاح ایدی . استانبول خلقتک بوکاره التفاتلرینی
کوره رک اوچ بیک ریال پایمال ایدوب برقول پیدا ایتدی که واحد کالاف
قیلندندر . حسن الفت و نعمتی مبذول اولدیغندن جمله ارباب معارف باشه
چوزنوب بر جمعیت کبرا حصوله کتیردی . برآنده ابراهیم خانک معلومی
اولدی . زیرا فصیح اللسان ارباب معارف ، هزارفن استاد کامل خواننده لری
مضحک و مطرب روحوزلری واردر . خصوصاً سوکلون شاه ، محمودشاه ،
چرکس شاه ، نازی یوسف کبی مهپاره جوانلری دیبا و شیب ، زرباف ،
زردوز ، چارقباب اتبکلر ایله میدان محبتده طاووس باغ ارم کبی جولان
ورفتار ایتدکارنده آدم دم بسته اولوب اولدم مقتون اولور . هر برینک

بر آرایه کلوب بوسورلرده برکون برکیجه ، ایکی کون ، بش کون اوینایوب هرکیجه سنده صاحب خانه دن برکیسه غروش بخشش آلورلر . سورده بولنان یاران صفادن دأره ایله پارسا ایدوب صباحه دک بعض سورده بیک غروش پیدا ایدن استاد کاملر واردر . بونلر اوچیوز قدر اولوب صنفلرینه قول تسمیه ایدرلر . شایان تماشای برقومدر . بونلری منظورمن اولدینی وجهله وصف ایتک ایستسهک « ستایش نامه مطربان » نامیله قوجان برمجده میدانه کلور . بواصناف اون ایکی قولدر :

(١) سرچشه لری پهلووان یازپول قولی — نفر ٣٠٠ . بونلرک اکثر افرادی بلاطشاه محله سنک ولدزنا چنکانه لریدر . ابوالکلام برآلای رندجهان لعبده بازلردر .

(٢) احمد قولی — نفر ٣٠٠ . بونلرده بلاطده اوتورلرلر . قشمر ولدزنا لرندن ، آفتاب مثال رقاصلرندر . مظلوم شاه ، کوهلی ایواز شاه ، صاچلی رمضان شاه ، کوچک شاهین شاه ، ممش شاه ، قارداشی بیرام شاه ، شهباز غلاملرندن ایدیلر . پیش کارلری دیشلن حسن ، بوینی قیسه حاجی ، چغانه بازلری قول صاحبی احمد پهلووان فلرنده یکنه عصر آدملر ایدیلر .

(٣) شهر اوغلانی قهجه اوغلی عثمان قولی — (٤٠٠) نفردر . بونلرده اصلا چنکانه یوق . برآلای رندجهان ، کوچک عمروعیار ، طائفه مکار شهر اوغلانلریدر . هربری یکنه عصر خواننده وسازنده مقلدلردرکه جهان قدمالری بونلرک یاننده لال وی زبان اولور .

(٤) سروی قولی : نفر ٣٠٠ بونلرده چنکانه ، روم ، یهودی ، ارمنی حرامزاده لری واردرکه هربری یتیمش آغی بیرتمش رندجهانلردر .

(٥) بابا نازلی قولی — نفر ٢٠٠ چنکانه ، شهر اوغلانلرندن عبارتدر . بابا نازلی کشتیان اوپوننده شیطان جهاندر . اوغلی آرناووت قاسم تقلیدنده برمقلد صاحب کلامدر . رقاصلرندن چاکر شاه ، شکر شاه ، سوکلون شاه نام غلاملر پادشاه معلومی مشهورلردر . هربری شیب وزرباف انکلکلیرنی قوشانوب میدان محبتده چارپایه لریله طرز عجمانه ده رقص وجولان ایتدکلرنده

سازندهٔ صغیر بلبل — نفر ۳۰۰ . موجدی ابوعلی سینادر . بواو چیوز آدم بلبل کبی فریاد کونا کون ایدرک عبور ایدرلر که کویاخیابان ارض عجمده کیدرلر . بالاده تحریر اولنان اون عدد سازنده دبلکجیانک برآراده آهنکلرندن مراد خان زیاده سیله محظوظ و متلذذ اولوب عکام و مشعلجی باشی یه احسان فراوان ایتدی . سازنده باشی یه یماق اولان اصنافک مجموعی یتمش بره بالعدر ایشته ساز و سازجیلرله ، خواننده لرک توصیفی ده بوراده ختام بولدی

اگر حقیر پرتقصیر اولیای بی پایه « بوقدر سازلری ، موجدلرینی نره دن اوکرندک ؟ » دیو سؤال بیورپله جق اولورسه عاجزانه دیرم که : عرب ، عجم اسوچ ، نمسه ، له ، چه ، دون ، قیرقیز ، دانیمارقه ، دانصقه ولایتلرنده ، بوایلرلرک قرالترینک سرایلرنده کشت و کذار ایلدیکم ائئاده‌دها بوذ کرایلدیکمک بیگ ، اون بیگ مثلی انواع سازلره تصادف ایدرک آدلرینی ، طول و قامت وجنسلرینی ، موجدلرینی اوکرندم که انشالله محفلرنده یازارم . بونلر ساده‌جه استانبولده آلایده بولنلردر . و برده بززمان غواص بحر عشق اولوب الفته واشفته لک ایتدیکمزدن جمیع خواننده ، سازنده ، مطرب ، قشمر ، مداحلر ایله اختلاط ایدرک سازلر ، سوزلر اوکرندک . زیرا بوادنانی بی نوا دخی بززمان حصرجی اوله رق تیل اهلی کچنوب ارباب معارفدن کیروقالمشدی .

کندوبی کورمکه یوقدر حاجت بلمسکه عارف ایله نادانی
اثرین کورمک ایله ظاهر اولور کشینک مرتبهٔ عرفانی

یتنک مضمونتیجه حقیر دخی — اثردن مؤثره استدلال طریقیله — برچوق معارفدن بهره یاب وقوف اولمشدر . بوسازلر حصوصنده دها زیاده تفصیلات واجوبهٔ شافیله آلمق ایستینلر سلطان شعرا (نهانی چلبی) نک (ساز نامهٔ دنلواز نامه) سنه مراجعت ایلسونلر . « العارف یکفیه الاشاره »

اصناف شعبده بازان یعنی مضحکان — استانبولده برسور هایون ، یاخود فتح شادماناتی ، یا اعیان و اشرفدن برینک سور توجیه و یاختانی اولدینی زمانلر خواننده لر ، مطربلر ، رقاصلر ، بیسه کاران دائره زنان ، مضحک و مقلدلر ، قشمرلر ، یتمش طاسدن ، فلکک چنبرندن کچمش شهر اوغلانلری

سازندهٔ آغز ظنبوره‌سی — نفر ۲۰۰ . له ولایتک (دانصقه)
 سنده ایجاد ایدلمشدر . دمیردندر . اورته‌ده دیلی واردر . روس وله اوشاقلری
 بونلری چالاراق ، اوینایه رق عبور ایدرلر . بالاده تحریر اولنان اون عدد
 سازندکان نفیر سورجیان جمله‌سی یک پرده اولوب ، — بوروده پیشرو
 اولدیغندن — هر برفرقه‌سی بربرلرینه پیرو اولورلر . مقام رهاوی ده‌سوزناک
 فصلی ایده رک عبور ایتدکرلنده انسان مستغرق دهشت اوله رق تیریل ، تیریل
 تتر . گویا صور اسرافیلی ایشتمشدر ظن اولتور . اما بونلردن ترامپته ،
 ارغنون ، لوطوریان ، انکلیز بورولرینک سحر وقتنده صوت حزینلری
 انسانی مست ومدهوش ایدر .

سازندهٔ جام دبلکی — نفر ۳۰۰ پیرلری (عاصم طائی) در . حضرتی
 دبلک ایله سحوره قالدیریدی .

سازندهٔ چوملک دبلکی — نفر ۵۰۰ بومصرده ایجاد ایدلمشدر . محمل
 شریف آلاینده ده چانور .

سازندهٔ یمن دبلکی — نفر ۱۶ . بری دبلک ، بری دائره کچی کوچک
 دبلکدر ایکیسنی برآراده عکاملر چالارلر .

سازندهٔ مفرقه دبلکی — نفر ۱۳ مکه شرفاسی چالدیریرلر . استانبوله‌ده
 کلش اولدقلرندن آلاینده کچدیلر .

سازندهٔ طبل باز — نفر ۱۰۰ ابتدا بونی اسماعیل نبی چالمشدر . قوش
 داوولی دیرلر حلال سازدر .

سازندهٔ چغانه باز — نفر ۲۰۰ بونی عجمده (سیر خدا) نام بر پهلوان
 ایجاد ایتمشدر . اما رومده‌ده مشهردر .

سازندهٔ فلجان — نفر ۱۰۰ . سور هایون شاه هنده یونی (مضان
 هندی) ایجاد ایتمشدر . عبرتیا بر سازدر .

سازندهٔ قامش مزمار — نفر ۱۰۰ . بونی (شیخ ششتری) خیال‌ظل
 ایچون ایجاد ایتمشدر . قامشدن دیلیم ، دیلیم یارلمش بر سازدر .

سازندهٔ طرق مزماری — نفر ۱۰۰ . بونی شهر غلاملری ایجاد ایتمشدر
 پیشروی فضنی ایتمه‌ده صالحدر .

یری برینه پیرو اوله رق مقام سکاھده بردودوک ، فصلی ایدرلرکه کورنلر بویله
یرفصلی جم ، جمشید ، اسکندر ، دارا ، حسین بیقرا ایتمه مشدر دیرلر . بونلرده
اونبر اصنافدر .

زورناجیان آلابی — بونلرده اونبر اصنافدن عبارت سازنده لردر . جمله
سازلرینی بر آھنک ایدوب مقام بوسه لك ده وسکاھده ، امیر حاج پیشروی ،
حسن جان پیشروی ، شد العصر ، شکوفه زا ، صولاق زاده ثقیلی پیشورلرینی
چالهرق کلعدار پیشروی ، تانار خانی سماعیلرینی فصلملرله ادا ایدرک برنوحه
غریب ایدرلرکه غریب الدیارلرک دار و دیارلرینی خاطره کتورر . حضور
شهریاریدن بویله برولوله وزمزمه عظیمه ایله کچرلر . پادشاه دنخی آلابی
کوشکندن بوفصللری دکلیوب تلذذ ایدرک بونلره برکیسه غروش احسان
بیورمشدر .

سازنده ایوب بوروسی — نفر ۳۵ . بونی (سنانشاه) ایجاد ایتمشدر .
قامشدن ایچی دیاجکلکی بر بوروجقدر .

سازنده درویش بوروسی — نفر (۵۰۰) . ایران حکمدارلرندن
منوچهر صید وشکار ایچون بونی یابوب چالمشدر دیرلر . بونوزدندر .
سازنده شیشه بوروسی — نفر ، ۴ وندیکده ایجاد ایدلمشدر . چوکان
کبی اگری شیشه دن بر بورودر .

سازنده افراسیاب بوروسی — نفر ۱۰۰ . ایران زمینده (افراسیاب) ک
ایجادیدر . قریم خانلری الایلرنده چالنور .

سازنده پرنج بورو — نفر ۴۰ قونیهده (البارسلان شاه سلچوقی) نک
ایجادیدر . آل عثمان آلاینده چالنور .

سازنده لوطوریا بوروسی — نفر ۱۰ فلمنک (لوطوریا) سنده ایجاد
ایدلمشدر . پرنجنددر . کمیلرده نصارا چالارلر .

سازنده انکلیز بوروسی — نفر ۴۰ . بوده پرنجندن اگری بر بورودر .
سازنده ارغنون بوروسی — نفر ۱۵ الامان جاموسلرینک بونوزلرینی
اینجهدوب ایچنه تیلدن دلر قویوب چالارلر .

غزال وشہناز مقام لرندن فصلر ایدرک اویله برہای وهوی ، غلغله ودبدبه
ایله عبور ایدرلرکه ولوله دن طاس فلک چنک ، چنک اوتر .

سازندکان قرال چوبان — نفرات ۱۰۰ . موجدی موسی علیه السلامدر
دیرلر . اعلمندن طقوز دلیکلی برسازرر .

سازندکان قبا دودوک — نفرات ۸۰ . بونی موصلده جعفر شاه ایجاد
ایتمشدر . چشیر اغاجندندر .

سازندکان یللی دودوک — نفرات ۶۲ روم چوبانلرینک ایجادیدر .
قامشدن یان یانه ایکی دودکدر .

سازندۀ عربی دودوک — نفر ۵۵ . بوده نابلسده ایجاد ایدلمشدر .
قدسده (قمامه) کلیساسنده راهبیر چالارلر .

سازندۀ چاغرتمه دودوک — نفر ۶۵ بوده اسکوب شهرنده ایجاد ایدلمشدر
قارطورنا میکنندندر .

سازندۀ بحار دودوکی — نفر ۱۵ بونی ده اردلده براهب ایجاد ایتمشدر
ایچنده شماته ورق تلری واردر .

سازندۀ مهتر دودوکی — نفر ۳۵ . (ناصرطوسی) نک ایجادیدر جمله
مهتران بونکله تعلیم ایدرلر .

سازندۀ مزمن دودوکی — نفرات ۶۵ (ریحا) ده [۱] (عیسی دیونده)
نک ایجادیدر . پاره پاره قامشدندر .

سازندۀ دانکیو دودوکی — نفر ۷۵ بونی طربزون لاطلری ایجاد
ایتمشدر . طقوز دلیکلی برقامشدر .

سازندۀ طلوم دودوکی — نفر ۵ (اورس) ده ایجاد ایدلمشدر .
چوبانلری چالارلر .

سازندۀ قرناطه — انکلیزده ایجاد ایدلمشدر . قدسده (قمامه) دیرنده
چالنور . بوینوزندندر . بالاده تحریر اولنان آغز دودوکی سازنده لری جمله

[۱] اریحا - ریحا : حلب ولایتی داخلنده ادلب قضاسنه تابع بیوجک برناحیه
مراکزیدر .

- ایکنجی فرقه : افلقجی بریطجی اولوب دوکاھدن دم اورر لر .
 اوچنجی فرقه : تل طنبورہ جیسی وسادہ طنبورہ جیاردہ کہ صباہ
 ایاق آتار لر .
- دردنجی فرقه : صوغنی جی یلتمہ جی در . حسینی دن ترنم ایدر لر .
 بشنجی فرقه : بونقارجی ، قرہدوزنجی اولوب نوادن نواساز اولور لر .
 التنجی فرقه : چشمدہ جی و چوکورجی طاقیمی در کہ عجم فصلندن
 سازندہ لک ایدر لر . اک کوزل چالاندرہ بوچوکورجیلردر .
- سازندہ قبازورنا — (۱۰۰) ن فردر . موجدی چمشیددر . آل عثمان
 پادشاھلرینک ، تاتار خانلرینک آایلرندہ چالینیر .
- سازندہ جورا زورنا — چمشید ایجادیدر . طبل ایله برابر چالینیر .
 سازندہ آصفی زورنا — (۸۰) ن فردر . بصرہ حاکی طیار محمدپاشانک
 اغاسی آصف اغانک ایجادیدر .
- سازندہ عربی زورنا — (۵۵) ن فردر . شامدہ (علی ناد) نام ذاتک
 ایجادیدر بوساز شامدہ ومصر دہ چالینیر .
- سازندہ عجمی زورنا — (۹۰) ن فردر . عثمانلی زورناسی کبی ایسہدہ
 قولی وصداسی قالیندر .
- سازندہ شہابی زورنا — نفر (۲۰) . بونی مغرب زمیندہ شیخ شہاب
 تألیف ایتمشدر . فاس ولایتندہ چالنور .
- سازندہ تفرہ قجیان — نفرات (۱۰۰) . بونی عربستاندہ (حارث یمنی)
 ایجاد ایتمشدر . عربستان قہوہ لرنده چالنور .
- سازندہ نفیر — نفرات (۱۰) . بونی اصفہاندہ (حداد) ایجاد ایلمشدر .
 قامش سیس ایله چالنور .
- سازندہ کرہ نای — نونج وکوش بوریلیدر . صداسی حمار صداسنہ شیمیدر .
 مراد خان روان خانیله رواندن کتیردی . بالادہ تحریر اولٹان اون عدد
 نفسی ودھانی سورلر جہہ یکدل ، یکجہت اولوب بشیوز قدر نقرہ زنلریله

تاریخ : نور محمدی - اقدام مطبعہ

مغله ، منتشا سمتلرنده چوق کوریلور لوندانه برسازدر . چالانردن سوزشله
اجرای مقامات ایدن بکر اغادرکه سامعینی احیا ایدر .

سازندکان طنبورجیان — مرعش اینده ایجاد ایدلدی دیرلر . عوام
سازیدر استادلری شا کر ، دلی علی ، ولی ، مارتی وسأرددر .

سازندکان تل طنبورجیان — بونی کوتاهیده (افتدلی اوغلو) ایجاد
ایتشدر . زنیاره سازیدر . اوچ تللی ، پرده لیدر . او قدر سوزنا کدرکه محله
آره سنده چالسه انا ، باجی ، (هاله - خاله) تیزلرک پنجره لره بریکه رک
باقه لری مقرردر . آلایده چالانلر شهلا یوسف ، قیوحجی علی ، ترک یوسف
وسأر درتیزو قدر افراددر .

سازندکان بریط — نفرات (۱۵) بوساز منتشا مغله سنده ایجاد ایدلمش
ایسه ده موجودی معلوم دکدر قپوز کیدر . کیریش تلرک ایکی طرفنده ایکیشر
دیر تللری واردر . سازنده لرینک سر آمدی سرکه جی حسیندر .

سازندکان افلق -- نفرات (۱۰۰) مصرده (منصور رشیدی) نک
ایجاد ایتدیکی بوساز عربستانده و ترکستانده چوق ایسه ده روم اینده یوقدر .
مراد خان آلا ی ایچون جلب ایتدیرمشدر . افلق هان کاینجه کبی اوچ قیللی
کوچوچک برسازدر . پرده سی غایت تیز اولدیغندن دکه خواننده لر اکا
پیرو اوله مز .

سازندکان سوندر — نفر (۱۲) در . بوساز کردستان صاوراننده
ایجاد ایدلمش ایسه ده موجودی نامعلومدر . چوکور کبی برسازدر که کوکسی
ایچنده اون دیمیرتلی وار ، کرد مطربلرینه مخصوصدر . استانبولده کی صنعتکارلری
باش تیلکی ، بوچوکلی ، الی سوندرلی نام مطربلر دلی دومان ، دلی طوفان ،
دلی کوکل ، شکر بالی نام سازنده لردر .

سازندکان شارقی — (۲۰۰) نفردر . بوساز چارتایه بکزر تل سازدر
ترکانلر چالارلر . چوکور جیلردن بری ذکر ایدیلان اون ایکی صنف سازندکان
التی فرقه اوله رق کچرلر .

برنجی فرقه : شارقیجی سورندر جی طاقمی اولوب عراق فصلی ایدره رک کچرلر .

فضلی ، جلب کاتبی ، صاری مقلد قایمچی مصطفی ، جلب کدایی ، خاکی ، ترابی وسائر در .

سازندگان چشده جیان — موجدی سلانیکلی (بنکلی شاه) در . بوده چوکورکبی بش کرشلی بر سازدر اماقارنی کوچک ومدور قولی قیصه پرده لری غایت صیقدر . اکثریا بلاط چنکانه لری قایش ایله بوغازلرینه آصوب ایوبده ، کاغذخانه ده وسائر سیر یرلرنده چالارلر . استادلری دلی حسام ، کمال چنکانه ، زورلی رجیدر .

سازندگان قره دوزنجیان — نفر (۵۰) در . موجدی شهزاده بایزیدک (قودوز فرهادی) در . سلیمان خانک قورقوسندن شهزاده ایله عجمه فرار ایدوب دیار غربتده اکلنجه لازمدر دیهرک ظنبوره شکلی قاره دوزن سازینی اصفهانده ایجاد ایتشدر . اوچ کیرشلی صراحی کوده لی و پرده لی غریب بر سازدر که اکثریا پابوجی بکارلری چالارلر .

سازندگان بوتقارجیان — ۵۰۰ نفر در . موجدی (شمسی چایی) در که یوسف زلیحا صاحبی حمدی چایی نک اوغلودر . دده سی آق شمس الدین حضرتلرینک طریقه کتیموب عشق ایله آلوده اوله رق بوتقار سازینی ایجاد ایلدی . پاکیزه وعاشقانه اشعاری واردر . شمس جهان تخلص ایدر . بوسازی اکثریا پاشا آغواتی چالارلر . اما آلائی پادشاهیده چالانلر : طوغانچی داود پاشا سلیمانی ، حکمی زاده علیسی ، تلکی علی بک ، صولاق نصوح بک وسائر دن عبارتدر که مشهور استاددرلر .

سازنده یلتمجیان — بوده شمسی چایی مخترعاتندندر . همان ظنبوره جهه سنده در لکن بویی قیصه ، ایکی بامی واردر . کیرشلی آره سنده برتل کیریشی آهنگ دادرر . چالیجیلری ، یایچی قورت سلانیکلی علی ، چتتو ابراهیم ، حسین صوباشی در .

سازندگان موغنی جیان — مغنیساده ایجاد ایدلمش ایسه ده نهانی چایی سازنامه سنده اسمنی یازمشدر . قانون شکننده یکریمی درت شعبه اوزره یکریمی درت کیرشلی در . بوساز تیره ، مغنیسا ، آیدین ، صاروخان ، قره بیغا ،

(ششخانہ) تسمیہ اولندیفی آلتی قیللی اولدیغندندر . مشکل برساز ایسهده جمله مقامات کندوسیه اجرا اولنه بیلیر . دفتر زاده محمد پانانک وکیل خرچی احمد اغا - که مراد خان سازینه مشتاق ایدی - ، کورچی حسن اغا ، وسائرلی سر آمداندندرلر .

سازندکان قپوزجیان — نفرات ۴۰ موجدی (هرسک زاده احمدپاشا) درکه ابوالفتح وزراسندندر . بوساز بوسنه ، بودین ، قانجه ، اگری ، طمشوار کبی سرحد اهالیسنه مخصوصدر . اناطولیده مثلنی کورمدم . لوندانه برسازدرکه همان ششخانہ نک یاوروسی ظن اولنور . اوچر تارلیدر . بوسازده کی استادلر : چلتکللی شهباز اغا ، سهراب اغا ، یمالی رجب اغا ، بوشناق مو اغالردن عبارتدر .

بالاده تحریر اولنان سازجیلر التی فرقه اولوب (برنجی فرقه) مثقالیان ونی زنان وکانیان دن عبارتدرکه یک آهنگ اولوب مقام دین اولان راستدن آلائی کوشکی دینده برفصل ایدرلرکه تعیر اولنماز . ایکنجی فرقه : چنکی ، طنپوری ، قدومزن خوانندهلردن عبارت اولوب مقام اصفاهاندن کذر ایدرلر .

اوچنجی فرقه : قانونیان وعودان اولوب مقام نیشابوردن کچرلر . دردنچی فرقه : چارطایان وروضهجیان اولوب مقام نکریزدن فصل ایدرلر .

بشجی فرقه : شستاریان وششخانہجیان اولوب مقام پنجکاهی طوتارلر . التنجی فرقه : قوپوزجی ودائرہ زنان اولوب راست تعلقاندن فصل ماهور یاپهرق کذر ایدرلر .

سازندکان چوکورجیان — نفرات (۳۰۰) در . چوکورک موجدی کرمان پادشاهلردن آودۀ عشق الهی (یعقوب کرمانی) درکه کوتاهیسهده زرهکش باغلرندہ یاتار بوساز لوندانه بش قیللی ، تحتہ کوکسلی ، یکرمی التی یردهلی کودهسی بیوک برسازدر . اکثری یکپجری اوجاغنه مخصوصدر . بوسازده مهارتی اولانلر دمیر اوغلو ، ملاحسن ، قور اوغلو کداملی قره

یوز استاد کاملری واردر . اما مضر ابلرنده لطافت و ظرافت اولان سر آمدان بونلدر .

سازندگان قانونچیان — موجدی مشهور استادلردن (قانونچی علی شاه) .
در . روانلی میرزا حیدر بك ، جغاله زاده مصطفی بك ، حقا که قانون اوزره
طبل و علم صاحبلی ایدیلر .

سازندگان عود — نفر ۸ ممدوح استادلری (عجم عواد محمد اغا) در .
چن عودینه فرداش اوروب موسیقی شعبات ترکیبلرندن سیران و دوران ایتسه
عودندن بر رايحه عود ظهور ایدوب استماع ایدنلری صفای وجدانی یه غرق
ایدرك برفصل ده ایتدیمرکه راغب ایدر .

سازندگان چارطایان — نفر ۱۵ چارطا (چار تار) دیار عجمده (کمال حیدر
شیخ صفی) نك تعلیمیه ایجاد ایدلمشدر . اما رومده اك شهرتیلری : نخچوانلی
عجم مراد اغا — مرادخان بونی میرکون خان ایله رواندن کتیروب استانبولده
بشکطاشده اسکان ایتدیکی برسازنده پیعدیلدر — ، لاپازان مصطفی چلبی —
مراد اغانك تلامیذندندر . مراد اغا زاده شاه رمضان چلبی ، بشکطاشلی کوچك
صولاق زاده ، جلب رضوان خلیفه در .

سازندگان روضه — نفری بی حسابدر . موجد و استاد کاملاری (عربکیرلی
شکر الله بك) در . قریب العهددر . بوروضه تل سازی ، بشر تازی چارطا
(چار تار) کبی پرده لیدر . اما لوندانه سازدر . علی اغا ، طویغون عیمر اغا ،
جلب علی جوجه خواننده درویش عمرک تلامیذندندر . بوفك ماهرانیدر .
سازندگان شش تار یان — نفراتی نامعلوم بونی عجمده (علی خان تبریزی)
ایجاد ایتشدر ؛ چارطا کبی پرده لی برسازدر . اتی تلی اولدیغندن (شش تار)
دیدیلر . محرق صدالی برسازدر . عجم سیفی اغا ، مصاحب میر محمد اغا ، رضا
چلبی ، خرم چاوش ، زینی زاده حسنی بوسازك اهل کاملرندندرلر .

سازندگان ششخانه جیان — نفرات ۷۰ موجدی (رضاء الدین شیروانی)
در . یوه وتل سازیدر . عود کبی بورغویرلری اکریدر . قولی عوددن
اوزونجه در . کوده سنه بالق قورصانچی چکلمشدر . اما پرده لری یوقدر .

اغانك شا كرديد . مصراع : « قابل تحصيل اولان استاد اولور استاددن »
مضمونجه بو احمد چلي اويله برکاني در . تقسيمی استماع ايدن آدم حيران
قالور - ، کانی حسين چلي ، احمد چلي) درلر .

سازندگان ني زنان — موجدی موسی ني عليه السلامدر . چوبان ايکن
قوال چالدي ديرلر . قبری قدس شريف قربنده در . بونی زنلرک سرفرازی :
يشکطاش مولوی خانه سنک شیخی در . مولوی درویش يوسفک ني چالديغی
ايشيدنلره اولقدر رقت قلب حاصل اولورکه ضروری بکا ايدرلر . بربرعمر
چلي ، سراج احمد چلي ، کفهلی درویش محمد ، درویش سايان — قاسم
پاشا مولويخانه سنک نيزن باشيسيدر — ، سپاه احمد بک ، طورلق دده ، ينتر
حسن پاشا ، درویش قاسم ، کوچوک درویش احمد — قله قپوسی مولويخانه -
سنده در — بونلردن باشقه يوز التمش قدر نيزن دها واردر .

سازندگان موسيقاران — نفرات ۵۱ بونی اولا فيثاغورث حکيمک
خليفه سی (موسی موسيقاری) ايجاد ايتمشدر . بونلرک ايلروکلنلری ، مورخ
عالم ، فاضل ، نقاش (موسيقاری صولاق زاده) درکه يکيچری جماعتدندر
کوله يوسف — صولاق زاده نک مملوکيدر — ، عبدالله افندی — رئيسی
کاتبلرندندر — ، يهودی ياقو ، چيرنيق احمد چلي ده افرادندندر .

سازندگان چنکيجيان — نفر ۱۲ مشکل برساز اولديغندن اهلی آزرر .
چنکی جلب مصطفي اغا بوکارده حقا که يد طولاصحيدر ، چنکی باباشاهين
چنکی بابا علی ، چنکی صاحلي رمضان ده بوکارک ايلروکلنلرندندر .

سازندگان قدوم زنان — قدومک موجدی (هوشک شاه) در . ايلری
کلنلری : نقاره زن علی چلي ، صادق چلي ، اسکدارلی صالح چلي ، ملک
احمد پاشا افندمزک زنکو نقاره زنی — بوقده واصل بنده فرید ابدی در .
سازندگان طنبورجيان — نفر ۳۰۰ طنبورک موجدی استاد کاملرندن

(طنبوری مزو احمد) ايله سليمانيه مؤذنی (شهلا حسن) ک شا کردی
صيچان خليفه در . يوسف چلي ، قاسم اغا زاده کوچک مؤذن ، قره يوسف
ساملی حسن ، کذا موصلی چلي ، يهودی قره قاش ، روم انکلی ، دهانيچه

ایدلمشدرکه جسد آدمه زوح و یرمک ایچون هاتف ربانی طرفندن (درتن) صداسی کلنجه روح مست ومدهوش اولدی . جسد آدمه کیروب قرار ایتدی . ایشته بوتأثیره واقف اولان حکماندن فیثاغورث ایری قامشدن قاوالی . تألیف ایدرک بر زفاف کیجهسی چالیدردی . موسی موسیقار مثقالی . تألیف ایتدی . عبدالله فارابی ربابی یاپدی . عصر نبوتده بونلر چالینهرق . عیش وطرب ایدلیردی . فقط هجرتک دردنجی سنهسی مدینه منورهده امام حسن وجوده کلدیکی ساعت جبریل امین کلهرک حرمت شراب آیتی کتیردی . وبونک نتایجندن اولهرق سازدخی منع ایدلدی . اما ملوک ایچون زورنا ، بورو طبل ، قدوم ، نای چالمنغه سهل رخصت ویرلمشدر . حکما قولنجه ساز سوز سودای دفع ایدرک محو غم ایلر . محبوب و جمال آینه نلی ژنک غمدن مجلا ایدرک آدمی تازه جوان ایدر .

کوکل اکلنجهسی سازوصفادر صفا سورکه بو دنیا بیوفادر
کشی ذوق ایله اولیسر فرحناک همان ذوق ایله جاتم اوله غمناک

دیمشدر حقا که شکریمشدر .

سازندکان دائره زنان — (۱۰) فصل وبشویوز نفردر . بیرلری عمر و ابن امیه درکه فاطمه الزهرانک سورنده دف چالمشدر . سازنده لرك بوداؤه زنانلری اولسه رقاصی بوزلمش ساعت کبی فصللری هرچ ومرج اولور . فصلارینه نظام وانتظام ویرن اصول بند دائره زنانلردر .

هرعلمده اصول لازمدر . علم ادوارده بشقه جه بر رساله در . اصول بندلر — احمد غریبانی ، پاربول اوغلی ، دیار بکرلی قره اوغلی . بابا آهو ، بابا عجمی ، قابوچی اوغلی ، نازلی بابا — سحر اثار برداؤه زندر — ملازم زاده ، روم انکلی ، یهودی پاطاق اوغلی ، چنکانه دونسز بونلرک هربری حضور شهریاریده واحد کالالف قیلندندر .

اصناف سازندکان کانیچه جیان — نفرات (۸۰) موجدی (فاریانی) در (نخبچوانده) یاتار . ایلری کلانلری (کانی مصطفی ، کانی عاشور اغا ، محمود چلبی ، قورشونچی زاده ، مصارف علیمی ، کانی احمد چلبی — کانی مصطفی

نوظهور خواننده لار

عثمان چلبي ، فتحیهلی ذا کر مرديک محمود چلبي ، خواننده غلطهلی محمود افسدی زاده عثمان چلبي (ذا کر هدايي چلبي) فن ذکرده کلشنی طریقنک ذا کر وشا کر ی ایدی . (ذا کر اعبي محمود چلبي) فرید دهر صاحب تألیف بر استاد ایدی . قاسم پاشالی قوجه (عثمان چلبي) اطلس فلکده مانند ملک امام بر پیر استاد کامل ایدی . (خواننده قپوچی صاغر) اصم بر آدم اولغله بر کره فصله باشلا نیجه صباح اولنجه یه قدر صوصمز و طور دیمش اولسه ک ایشیتمزدی . داودی بلند اوازی واردی . (خواننده کچوک امام چلبي) حسن صوته مالک ایدی . (بابای عالم بیوک امام چلبي) خواننده دکدی ، فقط علم موسقیده بینظیر ایدی . (طاشجی زاده رجب چلبي) کار و نقشده کویا قاریابی ایدی . (رجب سفلی پر قون) صاحب بسته ایدی . (نصیف پاشا زاده عمرک) عصرک ناصری ایدی . (خواننده نعاچه جی زاده محمد چلبي) علم نقشده اختراع صاحبی ایدی . (حیب دده زاده) عبدالاحد اقدینک ذا کر وشا کر بر شا کردی ایدی . (ایوبلی عبدالله چلبي) نعت او قومده بی باک ایدی . (امام زاده حافظ یوسف) ولوله آرا بر استاد کامل . یکانه عصر ، خلوق ، حلوالکلام ، خوش صحبت چلبي ایدی . حقیرک پدرینک نظر کرده سیدر . (خواننده نغع احمد چلبي) معلومات فراوان صاحبیدر . (وهبی چلبي ، عثمان چلبي) سوزناک نفیلی استاد کامل ، صاحب بسته ایدی . استاد من درویش عمرک تلامیندن حرم خاصده ایاقداشمن ایدی . (کوچک علی چلبي) هم خواننده ، هم مؤذن ، مضحک ، خوش صحبت ، فلک ازاده بر چلبي ایدی . (حافظ بنجوری زاده) صاحب بسته ، استاد کامل بر ذات شریف ایدی . اخوان باصفا یه معلوم اوله که دها بوندن باشقه بر چوق خواننده لار واردر . فقط بوذ کرایتدکر من پادشاه صحبتنه مظهر اولمش ، ندیم وزرا و اعیان اولان خوانندکاندر که عددی (۳۵۵) . طوغری واریر .

اصناف سازندکان — سازلرک صدای عالم ارواح صداسندن تألیف

استاد کاملمز ، کتاب مغنویده دخی خواجه مزایدی . جمله مقاملرده مهارتی فراوان ایدی . اما سلطان مراد رابع حضرتلرینک طبیعی سگاه مقامنه مائل اولدیغندن سگاهده او قدر کار ، نقش ، صوت ، ذکر ، زجل ، تصنیفات ، قوللر ، شرفیات ، ارفقیات او قوردیکه آدمه حیات جاودانی بخش ایدردی . مقام مایده ، دور روان اصولنده بوسته انلر کدر :

یارک دهانی سر نهاندن خبر ویریر   کفتاره کلسه سحر بیاندن خبر ویریر
حشمیه بائسه ویرضامان ، رستم زمان   کیر پکی ، قاشی تیر و کماندن خبر ویریر

بو استاده مراد خان غازی « پدر ! » دیه خطاب ایدردی .

(خواننده عندلیب چلبی) حقا که تیز اندر تیز نفس ایله عندلیب ایدی .

حافظ قرآن داودبی ، بلند آوازی بر استاد کامل ایدی .

(خواننده سورجی زاده) خنجرلی ، سوزناک نفس صاحبی بر استاد

دریادل ایدی .

وفاتنه تاریخ : « قیله محافل جتنده سورجی زاده مقام » .

(خواننده سودجی زاده علی) شقرق ، آلفته بر خواننده کامل ایدی .

(خواننده قبوری زاده) یکانه عصر ایدی ، (خواننده کمخاجی زاده)

مولود او قومقدمه بی نظیر ایدی . (خواننده قریه لی حسن چلبی) تصنیفاتده

استاد کامل ایدی . (خواننده زینی زاده) دیار بکر لیدر . طرز خراسانده

یرمهارت ایدی . (خواننده یحیی چلبی) دیار بکر لیدر . علم زجلده صاحب

سحر حلال ایدی . (خواننده جاشنی) آمدیدر . خلوقی نفس بر استاد

ایدی . (سلائیکی احمد چلبی) داود پرده سندن بی باک قول عشاق او قوردی .

(حافظ پورتقال) قاسم پاشا لیدر . کلیات صاحبی استاد کاملدر . صدر اعظم

حافظ احمد پاشا و مراد خان عصرنده غلام شادی ایدی . (خواننده قره

اوغلان) آمدی یحیی تلامیذنندن بی بدل ، اصول بند بر استاد ایدی .

بتلیس خانی عبدال خانک یانندن حقیر ایله عجمه آندن الی آلتیده ارضرومه

کله رک دفتر دار زاده محمد پاشانک یاننده حسین بیقرا فصللرنی اجرا ایتدی .

بر آلائی فقرادر . لغمچی ارمنیلرکده ارغادرلر کبی دکانلری یوقدر . بولغمجیلر آلایده «شورده برکاریز واردر . آچوب آردلاساخ چوخ کار زیادمی چیخاردی ؟ خارنمز آجدر . بادام یساخ» دیوارمنی الفاظیه کلمات ایدهرک ایاقلرنده شاپشال سیاه چزمه لر ایله ، اوخرقه ملوثرلیه ، اوموزلرنده فرهادی قازمه لر وپالای بارطین کوره کلریه ، نجاست کردلری ایچندن تخوملنمش چکر دکلی صاری خیارلر ، طورپ ، شالغملر چیقاروب ییه رک عبور ایدرلر . گرچه مذموم ، ملوثرلر اما مصر ایله استانبولده لزوملی صنفلردر . انجق بوملوث صنفک خدمتیه استانبول پاک اولور . بالاده تحریر اولنان اصنافک جمله‌سی آلائی کوشکی دیندن تحریره کئز شقالره عبور ایدرلر . آردی صیره معمار خلیفه لری ، شبخیری ، چاوشلری ، دعاچیلری جمله کهیلان آتلر اوزرنده پرسلاح کچوب آردلری صیره معمار باشی اسباب احتشامیه جمله ایچ اوغلانلریه سکز قات مهترخانه دو کدیره رک کچر . معمار باشی یماق اولان اصنافلر ۴۴ عدددر .

اصناف خوانندکان مطربان رقاصان — بوفصل واصناف استانبولک درت مولویت یرنده تقدر خواننده وسازنده ، مطربان ، رقاصان ، پیشه کار دائرذنان ، مقلدان ، مضحک وقشمران وارسه ، نه قدر ولدزنا شهر اوغلانلری وارسه آنلری بیان ایدر : خواننده لرک پیری (حمزه بن یتیمی) در . سلمانک بلینی باغلا دینی پیرلرک یکرمی برنجسیدر . حضرت حضورنده بلال ایله نعت شریف تلاوت ایدردی . قبری (طائف) ددر . اول :

(مصاحب شهریاری سلطان خوانندکان توقاتلی درویش عمر کلشنی)
یدی عدد پادشاه آل عثمان ایله هم مجلس وهم صحبت اولوب یوز قرق یاشنده انتقال ایشدر . سلطان سلیمان خان عصرنده سکتوار غزاسنده بو حقیرک پدریه هم خیمه ایشلر .

مصرده ابراهیم کلشنی حضرتلرینک شرف صحبتلریله بهره یاب اولوب رومده دور سلیم ثانیده طریق کلشنیه صاحب سجاده اولدی . مراد خان رابع دورنده بو حقیر حرم خصده ایکن علم موسقیده قول ادوار اوزره

محفه لری چفته ، چفته قاطرلره تحمیل ابدوب « حجه وغزایه کیدهلم » دیو کچرلر . قیو مجیلره ، مجدلره اغاج جندره یایجیلرده کونا کون چشیر حته وپالاحتیه وقریلجق اغاجلرندن جندره لری سیسخانه لری اوزره زین ایدوب عبور ایدرلر . یاغ دکرمنی ، ات دکرمنی ، صودولابی چرخجیاری آرابه لر اوزره چرخلرینی یایوب آرابه تکرلکلری دوران ایتدجکه مذکور چرخلره تکرلکلرک یرلری اصابت ایدوب یاغ دکرمنی تخنه [۱] چیقار ، آت دکرمنی اون اءکودور ، صودولابلی کوبلرندن صوچیقاریر ، آرابه وقرآقلا اوزره حوض وشادروانلره برز صنعتله صولر دوکولوب روان اولوردی . آلائی کوشکندن پادشاه بوچرخلری کوروب « ای تصنیفدر » دیو پسند ایدرک بو اوچ اصنافه برکیسه غروش احسان ایتشدر . فرون یایجیلر آرابه لر اوزره فرونلری یاهرق کچرلر . زیرا اردوی اسلامه هر قوناقده فرون لازمدر . قویو قازیجیلر اللرنده قازمالری وکوره کلری « شوراده قویو قازالم ، یوق ، شونده قازالم . طوپراغی صاریدر ، صوچیقماز . یوق چیقار » دیومشاوردایله قویو قازار شکننده عبور ایدرلر . طولوز مخزن یایجیلرده « مغارایی شونده یاهلم ، یوق بوراده یاهلم » دیه قازما وکوره کلره کچرلر . صویولرینی طاغده قازییوب بریدن شهره صو کیده جکنی علم هندسه قوتیله بیلیرلر . طاغلیری یتمش ، سکسان قولاج قازوب ، آنده آب حیات مثال صو بولندیغنی کشف ایدرلر . قعر زمیندن درت ، بش قوناق یرلره قدر قازوب یوز آدیمده قویو آغزلی آچارلر . قویو آغزینه یلکن بزلردن بادگیر یاپارلر . اورادن صو قویولرینه روز کار کیره رک قعر زمینده کی استادلر تنفس ایدرلر . صولری بریره جمع ایدوب ایسته دکلری یره لغم و ترازولرله صو کتوررلر . عجیب معرفتدر . بوصنف آرانووتلره مخصوص برصنعتدرکه مقدور بشر دکلدر . ارغادلر ، عمالر اللرنده قازما ، کوره رک کوفه زنبیلرله « ایشیهلم ، چالیشهلم ، حقمزه باریشهلم ، صکره ایشه قاریشهلم » دیو کوره رک قازما ایله عبور ایدر

[۱] یاغی اللهدقن صوکره قویوجه ، یاغلیجه ، طورو بررنکده چیقان مایه دیرلرکه (طحینه) دن غلط اولسه کرک .

تورکی ایرلایه رق کچر لر . باداناچی ایرمنیلر دخی آرته لرنده دستیلرایله مرمر
گیرجندن جلاب اولمش بیاض بادانه ایله اللرنده اوزون صیریقار اوچنده
دوموز قیلی فورچه لریله قارارمش اولری ، دیوارلری آغارته رق « سکسن
آخچاکی آلوب آغردرم . (یتمش - یمش) (آخچا - آچقه) ویسان
اولماز » دیوارمنی لمجه سیاه یوادرلر سویایه رک عبور ایدرلر . ایوب
اویونجا قیلری آرابه لراوزره دکانلری قلمش بورولرله ، طرلرله ، فیلاقبرله
خرده دف ودومبه لک ، کمانچه ، صچان وقوشلرله ، کوزلر کورمه دک شیطنتلی
اویونجا قبرله زین ایدوب عبور ایدرلر . بو اصنافک آلاینده آق صقاللی ،
کوزی سورمه لی چلبیلرک ، مطروش اوتوز یاشنده کله پوشلی . ایاغی نعلینلی ،
بعضیسی سلامیه عورت طاقیه لی ، عورت تزکیلی مشکل آدملرک اللرینه
دوزمه دایه لری ، یوالده وپدرلری یایشوب آلاینده کیدرکن عورت طاقیه لی
قوجه چلی « آدادی ! بن بو اویونجاغی ایستهرم » یاخود « ایستهم » دیو
اغلایه رق کمیسی اللرنده طیرلری ، دومبه لکلری چالارق عبور ایدرلر ،
غریب اصناف مقلدلریدر . اما « مقلدک ایمانی صیچدر » دیو فتاوالرده یازار .
آرابه جیلر آت بازارنده ادرنه آرابه سی وقوچی آرابه لری یاهر ق ، نیجه مصنع
کوچوک آرابه لری کچیلره ، اشکلره ، ایری صمصون کلبلره چکدیره دک
عبور ایدرلر . پیش تخته جیلر سرو ، جوز ، چمشیر ، عناب ، چنار
تخته لرندن پیش تخته لر یاهر ق عبور ایدرلر . اسکمله جیلر مطالا ، منقش ،
مشبک اسکمله لر یاهر ق کچر لر . فراشچیلر کذا . تابوتجیلر عالم آخرتی
حاضرونه یاد ایتدیرمک ایچون اوزون سرو تابوتلر چکدک عبور ایدرلر .
تابوتجیلرک یانی باشلرنده جنازه پیکلری « بابا ! ای آدم ایدی . الله رحمت
ایله ، حق رحمت ایله » دیه رک ویانلرنده بشیوز قدر الی قازمالی ، کوره کللی
کور قازانلر « بزده قازالم ؟ » دیه سؤال ایدرک عبور ایتدکلرنده برچوقلری
بووضع اخرویدن عبرت آلیر . کر کفجیلر دکانلری عورت کر کفلریله
بزه بوپ کچرار . حجاج تخت روانجیلری مصنع ، مشکل تخت روانر یاهر ق
نیجه سنی قاطرلره یوکلده رک کچرار . محفه جیلر بیکلرجه چفت مزین

مرتك ييغوب كچرلر . ييقيجيلر عربهلر اوزره تخته بيچرك كچرلر . صيواجيلر
 دكانلريني صيوايوب نقش ايدرك كچرلر . جامجيلر تخته روانلرينه عبرتاما الوان
 جاملر طاقه رق كچرلر . آلي جيلر عربهلر اوزره آلي دكرمنلريني چويروب
 آلي ياهرق كذر ايدرلر . خراسانجيلر دكرمنلر يله خراسان ياهرق طي
 مراحل ايدرلر . طاغده كيرچ ياقيجيلر عربهلر اوزره كيرچ ياقوب يوزلرينه ،
 كوزلرينه بيض كيرچ چكوب شقا ايدرلر . ياغلي كيرچ جيلر سيسخانهلر اوزره
 ياغلي كيرچ يوكتوب جمله انوابلري كيرچ ايچنده كچرلر . مرمر كيرچ جيلر
 كذا . يانماش طاش كيرچ جيلر ده كذا . مرمر يرلر كونا كونا تاريخلري
 مرمرلر قازي يوب مرمردن قبر دستارلري وسنك مزارلر ياهرق عبور ايدرلر .
 لوكونجي آرناووتلر طاش كيرچ ايله بزريانغي وپنه يي بريره قاريشديروب
 آرابهلر اوزره طوقاقلر ايله لوكون دو كوب آرناووتجه توركي ايرليرق
 كچرلر . صيويوليلر صوكونكلرينه كنويرلر يله لوكونلري صارارلر . اما
 بونلر استانبولده نازلي اصنافدر . كارخانهلري اياصوفيه ده صار يقجيلر
 ايچنده بركارخانه قديمدر كه ابوالفتح بناسيدر ؛ پيرلري (ابوتراب) در .
 (رمله) ده شهيد اولمشدر . آنده مدفوندر . كيرمتجيلر آرابهلر اوزره
 كيرميت يوكلديرلر ، كيرميت ياهرق يوزلري كوزلري چامورلي چامورلي
 كچرلر . ارمنيدرلر . تخته قورشونجيلر كارخانه سي سلمايه تيمار خانه سنك
 آلتنددر ؛ آرابهلر اوزره تخته قورشونلر دو كوب تخته قورشوندن كنديلرينه
 و آتلرينه اثواب وبساط ياهرق عبور ايدرلر . قورشون اورتوجيلر عظيم
 قبهلري آرابهلر يوكليوب قورشون اورتهرك كچرلر . قالدريججي آرناووتلر ،
 اللرنده قازمالري ، دمير كوكسولري ايله يوللرده قالدريم تعمير ايدر شكلده
 مربع : « اوتولاته ماتوزينه سلطانه راحه ايورتا كته خابنفسه سلطانه يانه » ديه
 بو مربلري (البصان) آرناووتلري لساني اوزره ايرلايوب كچرلر .
 قياغانجيلر دخي آرابه اوزره قياغان يوكلدوب عبور ايدرلر . طاش كسنلر
 آرابهلر اوزره عظيم طاشلر كسوب كچرلر . طاش چكيچي اشكجيلر ، التيوز
 قدر اشكجي ارمنيلر « چوش ، بيره اتديره خالاسي ، چوش ! » ديوب ايرمنيجه

کرچ جیان : اوجاق (۵۵) ، نفر (۵۰۰) . اصناف یاغلی کر ججیان :
 دکان (۹۰) ، نفر (۶۰۰) . اصناف مرمر جیان : دکان (۴۰) . اصناف
 طاش کر ججی جیان ، دکان (۷) ، نفر (۵۰) پیرلری (قاسم بن نصیر) درو
 اصناف مرمریران : دکان (۱۲۱) . اصناف لوکونجیان : دکان (۱۰) ،
 نفر (۱۰۰) . اصناف صو یولجیان : کارخانہ ۱ ، نفر (۳۰۰) . اصناف
 کیرہ متجیان : دکان (۳۵) ، نفر (۵۰۰) . اصناف کرپیجیان : دکانلری
 یوق نفر (۱۰۰۰) . اصناف تختہ قورشونجیان دکان ۱ ، نفر (۵۰) .
 اصناف قورشون اورتیجی : نفرات (۳۰۰) . اصناف قالدیرجیان : نفرات
 (۸۰۰) . اصناف قیاغنجیان : دکان ونفر (۱۵۱) . اصناف طاش : کارخانہ
 داود پاشادہ (۱۰) ، نفرات (۱۰۰۰) . اصناف طاش کشان : نفر (۱۰۰۰) .
 حمار (۱۰۰) . اصناف باداناجیان : نفرات (۴۰۰) . اصناف ایوب اویونجا-
 جیسی : دکان (۱۰۰) . نفر (۱۰۵) . اصناف عربہ پاجیان : دکان (۱۵) ،
 نفر (۴۰) . اصناف پیش تختہ جیان : دکان (۵۵) ، نفر (۸۰) .
 اصناف اسکملہ جیان : دکان (۴۰) . اصناف فراشجیان : دکان (۱۰) ،
 نفر (۱۲) . اصناف تابوتجیان : دکان (۲۰) ، نفر (۵۵) . اصناف کرکفجیان :
 دکان (۶) . نفر (۲۰) . اصناف جاجحہ دستکاجیسی : دکان (۶) ،
 نفر (۲۰) . اصناف تخت روانجیان : دکان (۱) ، نفر (۱۰) . اصناف
 محفہ جیان : دکان - اسکداردہ - بر ، نفر (۲۰) . اصناف بورہ
 اشکنجہ جیان برآمددر . اصناف صودولابلری چرخجیسی : برآمددر .
 اصناف فرون یاپجیان : دکان (۱) ، نفر (۱۰) ، اصناف قویوقازیحیلری
 مهندساردر . اصناف ارغادان : نفرات (۱۰۰۰۰) . اصناف مهمل لغجی
 ارمیلر : نفرات (۳۰۰) .

بالادہ تحریر اولتان اصنافلرک هپسیده کارلرینی دکالرننده ، پیادده اوله ررق
 ایشله یوب متاعلرینی کوستره رک کچر . نجارلر عربلر اوزرنده کسرلر اللرنده
 « برہ تختہ کتیر ، اکسر کتیر » دیهرک ، بنالر دیوار یاپه ررق « طاش کتیر »
 چامور کتیر ، تکنه کتیر « دیهرک کچرلر . کرسته جیلر آرابلر اوزرده دیرک »

بواصناف عبرت کارلرک هربری پادشاه حضورنده مهارت لرینی اجرا ایدرک اویله عبور ایدرلرکه توصیفی دلیل وقلم ایله قابل دکل . بونلرده دف وقدم چالینور ، های وهویلری اوقدرشدتلی اولورکه استانبول ولوله لرندن لرزه ناک اولور . اما بونلرک مهتر خانه لری یوقدر . چونکه اصل معتبردائی بریرده طورر اصناف دکلردر . جمله سی قرق اصنافدر . کار خانه لری قاطر خانیدر . جمله سی بی سلاح آملردر .

اصناف نجران معماران — کارخانه لری وفا قربنده دوغرامه جی باشی کارخانه سیدر . اما بویوک اغالق اولدیغندن جمله اختیارلیله استادلری خانه سنده ساکن اولور . کامل یتیش خلیفه سی واردرکه هربری استانبول کچی برقلعه ، آیاصوفیه وسایمانیه کچی برجامع پامغه قادرلدر . یتیش کتخدا ، یتیش چاوش بتون کون آتار ایله استانبولی طولاشوب حدودندن طشره وطریق عام اوزره ، یاخود برغرب وفقیر خانه سنه حواله اوله رق خانه یانلرک حقدن کلوب اولرینی یقمغه مأمورلدر . یاپان استادک ده حقدن کلیرلر . اوچیوز عدد اصناف یماقلری واردر . پیرلری قدیم ایامده (حیب نجر) ایدی . انطاکیه ده مدفوندر . انطاکیه قلعه سنی کندوسی یامشدر . اما حضرت رسول عصرنده کی پیرلری (ابوالقاسم عبدالواحد النجار) در . حضرت سلمان قرق ایکنجی کمر بسته سیدر . بعدالفتح مکه مکرمه یی، حرم شریفی بوذات مجدداً بنا ایدوب بیت شریفه ایکی باب سعادت یامشدر بعده یوسف حجاج ظالم مکه یی تخریب ایله جانب غربده کی قبوی سدایتدی حالا جانب شرقده برباب معلا قالدی . ابوالقاسم النجارک قبری (اسوان) قلعه سنک شرقده حضرت نعمان غارنده در .

اصناف نجران : (۴۰۰۰) جمله اصناف بنیان : (۴۰۰۰) نفرات ، اصناف کراسته جیان — دکان ۹۹۹ ، نفر ۱۰۰۵ ، اصناف یحقیجیان : دکان ۳۰ ، نفر (۱۰۰۰) اصناف صیواجیان : نفرات (۱۰۰۰) . اصناف جاجیان : دکان (۷۱) ، نفر (۴۰۰) . اصناف آلچی جیان : دکان (۲۵) ، نفر (۵۰۵) . اصناف خراسانجیان : دکان (۱۵) ، نفر (۴۰۰) . اصناف

میداننده رسن بازلق ایدن اسکدارلی محمد چلی خط شریف ایله سر چشمه پهلوانان ایدی . آنک دفتریه بوجزیره دنیاده کشت و کذار ایدن پهلوانلر جمله ایکوز نفر در . خداملری ده داخل حساب ایدیایرسه ایکی بیک آملر در پیرلری (داود حبلی ابن امری القیس) در . بوداود حیر قلعه سنه رسن بازلق ایله چیقوب فتحنه خدمت ایتدیکندن سلمان بلین باغلا یوب رسن بازله پیر ایلمشدر . قبری (همدان) ده در . بابایی امری القیس قریش قبیله سنک انک فصیح ، اک بلیغ برشاعری ، یعنی شعرای عربک فریددهری ایدی لامری القیس البلیغ هذه الابیات

یتنی المرء فی الصیف الشتاء اذا جاء الشتاء انکسره
ولا یرضی بحال واحد « قتل الانسان ما ا کفره »

صوک مصرعی قبل نزول القرآن لفظ قرآن اوزره دیمشدر . کندوسی کافر ایدی . آخر حر قیل قراله واروب (قیصری) ده فوت اولدی . کورنده یاتار .

اصناف آتش بازان — نفر ۷۰ پیرلری (ابو عمر واسطی) در . سلمان پاکک بشنجی کمر بسته سیدر . قبری (قوم) ده در . بوقومک کوردیکمز خارقه نما ، عجیبه وله رسا معرفتلی ، هله ۸۲ سنه سی قویحستان دیارنده (رملیه الحمال) شهرنده کوردیکمز عجایبلیری ایکنجی جلده مصر سیاحتنده تحریر اولتمشدر مراجعت اولنه . اویله برصنعت درکه مثانی برکیسه ایتمشدر . مکرکه بوقنه اشتهار ویرن ابوعلی سینا ایتمش اوله !

پهلوانلرک انواعی : پهلوانان شب باز یعنی خیال ظلجیان ، پهلوان خیال ظل تصویرجیان ، پهلوان قوقله باز ، پهلوان باش قوقله باز ، پهلوان زور باز ، پهلوان کوزده باز ، پهلوان چناق باز ، پهلوان سینی باز ، پهلوان کاسه باز ، پهلوان یرنده باز ، پهلوان شیشه باز ، پهلوان قدح باز ، پهلوان حقه باز ، پهلوان بیضه باز ، پهلوان کاغذباز ، پهلوان کله باز ، پهلوان یووارلق باز ، پهلوان قومار باز ، پهلوان آینه باز ، پهلوان چرخ باز ، پهلوان شمشیر باز ، پهلوان پاچله باز ، پهلوان سورمه باز ، پهلوان میمون باز ، پهلوان کویک باز ، پهلوان آیوباز ، پهلوان حمار باز ، پهلوان ییلان باز .

دودوك ، كار عربی دودوك ، كار مجار دودوكی ، كار مهتر دودوكی ، كار مزمار دودوكی ، كار دانکیا دودوكی ، كار طلوم دودوكی ، كار ایوب بورسی ، كار درویشان بورسی ، كار شیشه بورو ، كار ترانیه تا بورسی ، كار افراسیاب بورسی ، كار پرنچدن مهتر بورسی ، كار لوطوریان بورسی ، كار انکلین بورسی ، كار ارغنون بورسی ، كار دمیردن آغیز طنپوره سی ، كار جان دونبه لکی ، كار ایوب دبلکی ، كار یمنی دبلکی ، كار مقرنه دبلکی ، كار طبل باز ، كار چغانه ، كار فلجان سازی ، كار چاره جی رقاص ، كار قامش مزمار ، كار شانه زمار ، كار کف - بالاده تحریر اولنان اصنافلرک هر بوسی سیسخانهلر اوزره ، کیمی پیاده دکانلرده ذکر اولنان سازلری یاپه رق عبور ایدرلر . خنکار مهتر باشی سی بو استاد سازجیلره پیرو اولوب سکزرقات مهتر خانه [۱] چالنه رق و جمله استادلر یابدقلری سازلری چاله رق او قدر بیوک برهای وهوی ایله عبور ایدرلر که کورنلر دجال ظهور ایتش ظن ایدر ! بوکا یماق اولان اصناف ۷۷ .

اصناف بازبازان جانبازان پهلو انان — استانبولده حاضر بولنان جانباز پهلو انلر اون اوچ نفر درکه هربری ایپدن کند آته رق افلاکه طوغری عروج ایتدکلرنده فلک اعلاده حضرت عیسی و کروی ان ایله مکالمه یه چتیورلر ظن ایدیلیر ! اسکدارلی محمد چلبی ، مغربلی حاجی ناصر ، اسکندریه لی حاجی علی ، خرپوطلی شامی حسام ، بروسه لی قبادی ، عرب کیرلی قره سجاه ، قنبر اوغلی ، قنبر پهلو ان . بونلر پادشاه حضورنده ترازولی ، ترازوسز قبادی پابوچ ایله ، کیمی اللرنده برر دستی ایله ، آرقه لرنده برر حمار ایله ، کیمی اللرنده یالین قلیج ایله ، والحاصل ایکویوز پاره آلت بازی بازان ایله عرض معرفت ایدر . غلطه قله سنک تا ذروه اعلاسنده کی طوب فله که قدم باصمش عرب ، عجم ، روم ، هند ، یمین پهلو انلر ایدر . سور همایونده ، آت

[۱] آرقه سی صره سکزرقات مهتر خانه چالئق اصل اصنافک رئیس لرینه مخصوص اولدیغندن دیکر لری بوکا یماق اوله رق آلا یه کیدرلر . او حالده مهتر خانه چالئق ایکی اصل اصناف اراسنده فارقه دیمکدرکه بو اصول ترتیب دیوانی ، اصنافلرک بری بری اوزرینه کیفیت تقدملرینی ، دیوانک اصول تشریفاتی افهام ایدر .

مولویخانہ لردہ دہ چالنور . حضرت رسالت یکرمی بش یاشنہ بالغ اولدقمہ حدیجہ کبرانک مالی و (میسر) نام کولہ سنک مراقتیباہ (بصری) شہرینہ آندن شام شہرینہ تجارتہ کیتدی . اما حضرت شامہ قدر کیتمیوب بعض اسبابہ منی جبل قیسونده قالدی کہ ، حالا اویره «قدم النبی» دیرلر . آندن مکہ یہ دونہ رک حدیجہ یہ استقامتہ حساب ویردی . اوسنہ حدیجہ انا قرق یاشنده محلولہ اولدینی خالدہ حضرت رسولہ محبت ایدوب منکوحہ سی اولدی لیلہ زفادہ دق قدوم ، رباب ، نای سازلر چالندی . سیر جزیرہ لرنده بووجهلہ مسطوردر . بوروایتہ استناداً سماعخانہ لردہ نی چالنور . مؤثر برصداسی وار . آدمک روخنہ صفا ویریر .

اصناف کار موسیقار — دکان ٦ نفر ١٥ بونی حضرت سلیمان عصرنده فیثاغورث توحیدی خاینہ سی موسی موسیقاری یعنی مثقالی ایجاد ایتشدر . قدیم برسازدر . بونک دہ بطل ، گرفت کبی نوعلری واردر .

هزکاران جنکجیان — دکان ٢ نفر ١٠ بونی سلیمان نبی زماننده دفع سودا اپچون فیثاغورث حکیم تألیف ایتشدر . اما طرفہ ہیئت ، قرق تللی ، فیل خورطومی کبی برسازدر . کہ صداسی آدمہ حیات ویریر .

اهل هوای قدوم وکوس وطلباز و دبلکجیان — دکان ونفر ١ مشکل برمعرفندر کہ نقرہ نک یوزلرینہ دوه خامی چکوب زیل وسائرہ طاقوب چالمقدر . اهل هوای آدم کاریدر . بزم ایلدہ برآدمہ مخصوصدر .

کار طانبورجیان ، کار صانطورجیان ، کار عوادان ، کار قانونجیان ، کار چار طاییمان ، کار روضہ جیان ، کار ششتاریان ، کار شمشخانہ جیان ، کار قویوزجیان ، کار چوکورجیان ، کار چشده جیان ، کار قارہ زورناجیان ، کار پونقار جیان ، کار یلتمجیان ، کار موغی جیان ، کار تل طنبورہ جیان ، کار بریط جیان ، کار افلقجیان ، کار کمانچہ جیان ، کار صوندارجیان ، کار شرقیجیان ، کار قبا زورنا جیان ، کار جورہ زورنا ، کار آصفی زورنا ، کار عربی زورنا ، کار عجمی زورنا ، کار شہری زورنا ، کار بلبان ، کار نفیر ، کار نفرقی ، کار قوال چوبان ، کار قبا دودوک ، کار یللی دودوک ، کار چیغیرتمہ

اهل کار ربایحیان — رباب ایلکین (عبدالله فاریابی) دن قالمشسه ده سلیمان نبی حضورنده دخی چالمشدر . اوچ تارلی قدیم برسازدرکه موسقینک هپسی بونده اجرا اولنه بیلیر . حضرت رسولدن اول ساز حرام دکلدی . ساز قدیم ارغنون عبرت نما : داود نبی بوساز ایله زبور آیتلرینی تغنی ایدرمش . اوللری شرقده ایجاد ایدلمشسه دهشمیدیلرده فرنگستانه مخصوصدر ارغنون عدد ۳۰۰ در .

درتعریف ارغنون — هر دیرده مؤذن محفلرینه شبیه برر محفل اوزرنده بولنور . ایکی عدد کوروکلی جاموس دریسنددر . هر کوروکی اوزرهبان چکرلر . برکوروک اینتجه دیکری قالمسار . روزکارلی برر صنعت ایله بوسازلرک چرخلرینه دوقونور . چالار . هر سازک دلیکلرینه کوره پارماق کبی شیلر دلکلره باصوب اصول ایله صدا ویریر . اما بواوچپوز سازلرک محرکی اولان کوروکلرک روزکارلی زنبهکه ، چرخلره اورور . بوسازلر صوت حزین ایله رهاوی مقامندن صدا ویردکجه رهبانلر مست اولوب زبور آیتلرینی اوقورلر . بونلرک نیچه لری کندولرینی طواشی حالته قورلر . مقصدلری بلوغه واردقلرنده نفسک کندیلرینه غلبه ائمه سنی منع ایتمکدر . بونلر بشر بشر کوروکلرک اوزرلرینه چیقوب ، کوروکلرک اوست قباقلری چیقوب اینرکن مؤثر ، خوش آواز ایله ارغنونه موافق ، مسلسل زبور آیتلرینی رهاوی مقامنده اوقودقلرنده ایشیدنلر مهوت مست حیران اولور . بوارغنون سازینی حضرت داود (رها - اورفه) شهرنده ایجاد ایتدیکچون مقامنه (رهاوی) مقامی دیرلر . کورمکه محتاج برسازدر . مشهوردرکه (ع) شنیدنکی بودماندیدن دیمشدر ، حقا که شکر یمشدر .!...

اصناف نیزان قدیم — دکان ۴ نفر ۱۴ . ایلکین حضرت موسی چوبان ایکن قوال چالمشدر . بوسازلر قامشدن اولوب بطل دو آهنگ ، نای ، گرفت شاه منصور ، دو آهنگ . بطل داودی ، سرهنگ ، سپورکه والحاصل اون ایکی کونه نی واردر . بوسازه علمای روم سهل رخصت ویرمشلردر . زیرا سلطان العلماء اولان حضرت مولانا تک حضورنده چالمشدر . الی الان

اصناف مهتران کوسجيان — کارخانه ١ . اودون قپوسنک اچ يوزنده
 بچقيجیلرده برعظیم کارخانه درکه ایچنده یوز الی چفت دوه کوسلری ، عثمان
 خان نائینک خوتین سفرینه کتوردیکی فیل کوسلری واردر . هریری برحام
 قبه سی قدر کایر . بیرام کیجه لرنده ، بیرام کونلرنده ، سور هایونلرده ،
 اون سکز دولتک ایلیچیلری برلشدکارنده بوکوسلر چالنور ، صدالری رعد
 وار اوجه پیوسته اولور . پیرلری خاقان چیندر . آنکچون « کوس خاقانین »
 دیرلر . اما حضرت رسالتناه غزالرنده کوس و تقاره چالان (بابا سوندیگ
 هندی) درکه حضرت حمزه باصفانک کمر بسته سیدر . قبری (موصل) ده
 (جرجیس نی ع م) جنبنده در .

اصناف ئاوور زورناجیان — دکان ٧ نفر ٤٠ بو آلتک ده موجودی
 (.....) در . قبری (ایصولوق) شهر قدیمنده در . اسلام ایله ارتحاندنه
 اختلاف واردر . کون باشنه برشی جدید ایجاد ایتدیکی کبی طبل دخی
 چالاردنی .

اصناف داوولجیان — خاندان آل عثمانده ایلیکین داوول چالديران
 (اورخان غازی) درکه حالا (بروسه) ده کی قبری اوزرنده قرمزی اورتولی
 برطبل کیر آصیلی طورر . بو طبلک ١٠٠٠ سنه سی حدودنده اگری فاتحی
 عصرنده قدرتدن چالندیغی عنعنه ایله مروی ومثبتدر .

اصناف دائره جیان — دکان ١٠ نفر ٥٥ . دائره ایلیکین حضرت سایمان
 ایله بلقیسک زفافی کیجه سی چالمنشدر . بعده فاطمة الزهرا اون سکز یاشنده
 ایکن حضرت علی یه نکاح اولندی . ليله زفانده بابا عمرو ، حضرتک خوش
 خوانی (حمزه بن تیم) دائره چالوب سور ایتدیلر . آنکچون دائره زنلرک
 پیری (عمرو عیار) در . بودائره نک حلال اولسنه کلنجه : حضرت رسون
 (اعلنوا الزفاف ولو بالدفاف) بیورمشلدر . آنکچون عربستانده دائره
 چالمق حاللدر . حتی توحیدلره بیله چالارلر . اما جالاجلسزدز . کرک ایچنده
 حلقه لری اوله ، کرکسه صدفکاری اوله . عربستانک اکثری یرلرنده سورلرده
 ختابلرده ، زکات و یریه جک محللرده دف وقدم چالمق شرعیدر .

دخی بولمق کر کدر . دیه سر مهتران دعوا ایدنجیه مهترلرک آلائی مقدم کتمک فرمان اولندی .

چالیجی مهتران — کارخانه (۱) نفر (۳۰۰) در . پیراری چمشیددر . حضرت عصرنده زورنا چانمدیغندن پیر حقیقیلری یوقدر . بونلر اهل اسلام آراسنده امویلر دورینه قدر یورد ، فرجه بوله مدیلر . کارخانه لری خنکار سراینک بانچه قپولرنده دیر قپو قربنده برکارخانه عظیمدر . اورته سنده سربلند ، چار گوشه برقله عظیمی واردر . هرکیجه بعد العشا اوچ فصل ، برجسکی حربی چالوب پادشاهه دعا ایدرلر . سحر وقتلرنده ، صباحه اوچ ساعت قدرقالدیغنده ، ارباب دیوانی دیوانه وجهه بی صلاته اویاندرمق ایچونینه اوچ کره فصل لطیف ایدرلرکه بیدار اولانلره حیات ویریر ، قانون عثمانیدر . بونلر غایت ملتفت و معزز اصنافدر . علوفه لری آغیردر . ارباب دیوان وزمره احیانندن بری برمنصب عالی یه نائل اولسه بومهتران تمنیه ایچون اهل منصبک خانه سنه واروب اوچ نوبت فصل ایدرلر . اکر صاحب خانه حاضر دکلسه اهل یتنه بر فصل چالوب کیدرلر .

کارخانه مهترانیدی قله — نفرات ۴۰ . بونلرده بعدالعشاء و علی الصبح اوچ فصل ایدرلر . قانون ابوالفتحدر . استانبولک درت مولویت یرنده ، ایوبده ، قاسم پاشاده ، غلطه ده ، طوپخانده ، بشکطاش ، روم ایلی حصارنده یکی کویده ، روم ایلی یکی حصارنده ، قواق یکی حصارنده ، بک قوزده اناتولی حصارنده ، اسکدارده ، قز قله سنده ، دخی ینه عشا و سحر وقتلرنده مهتر خانه لر چالمنسی ، صوباشیلرک ، قاضیلرک ، دیوان دومارلرینک بیدار بولمنسی قانون ابوالفتحدر . چونکه ، عصر فاتحده بورالر سرحد حکمنده ایدی . حقیقته نظر اولنسه هنوز بیه سرحددر . درت مولویت یرده مهتران بیرون نفر ۱۰۰۰ بونلرک پادشاه کارخانه لرنندن علوفه لری یوقدر . انجق سورلرده فصل ایدوب کار ایدرلر . چوغنی (لدروس) کوینده ، (ترقوز) ده ، (بلاطه) ده ساکنلردر . جمله سی مهتر باشی یه منسوبدر . برسوره کیتسه لر مهتر باشی یه برهدیه تقدیم ایدوب اذن آلورلر .

اصناف زردسته جیان — دکان (۸) و نفرات (۳۵) در . پیرلری
 قاسمدر دولکیرلر پیرینک اولاد که تیدر . بوزردسته جیلر دکانلرنده زردسته
 رچلک ، مطرق ، لبوط ، میچک ، عصا ، ارقانشاغسی ، چوکان یاپه‌رق
 کچرلر . آندن دوغراماجی باشی کزیده عسکریله پرسلاح اولوب سکیز قات
 مهتر خانه لرین چاله رق عبور ایدرلر .

اصناف زورناجی باشی — بو طائفه ایله معمار باشی طائفه سنک حضور
 شاهانه‌ده شو صورتله عظیم مجادله و مباحثه لری کچدی :

معمار باشی — پادشاهم بز حیب نجار کوچه کیز زورناجیلر چمشید
 صنعتی طومش بر آلائی دجال قومیدر . بز پادشاهمه سرایلر بنا ایدرز ،
 سلاطین جامعلری مرقدلر ، و آثار نجیبیه لر بنا ایدرز . قلعه لر فتحنده
 تعمیر و ترمیم ایچون اوردوی اسلامده لزومز واردر . بوجهتله بز اوکجه
 آلائی اتملی یز .

جواب مهتر باشی — بزم خدمتمز پادشاهمه هر بار لازمدر بر جانبه متوجه
 اولسه مهابت ، شوکت ، صلابت ، شهرت ایچون دوسته ، دشمنه قارشی طبل
 قدوم ، نفیر دوکدیره رک کیدر . خصوصیه جنک یرنده غزات مسالمینی
 ترغیب ایچون یوز یکر می قولدن جنک طبلنه و کوس خاقانیره طره لر اورمغه
 صفه باشلا یه‌رق عسکر اسلامی جنکه قالدیرمغه سبب اولوروز . پادشاهم برشیدن
 الم زده اولدوقده حضورنده اون ایکی مقام ، یکر می درت شعبه ، یکر می درت
 اصول ، قرق سکیز ترکیب موسقی فصلی ایدوب پادشاهمیزی مسرور ایدرز .
 حکمای قدما قولنجه ساز ، سوز ، خواننده ، محبوب آدمک روحنه صفا
 ویرر . بزده روحه غذا و یریحی اصنافلر دتر . سنکه معمار باشیسک جمله
 اصنافک روم وارمنی و چنکانه لر در لوکونجی ؛ صویو جیلر در . هله
 لانجی و نجسلی حریفلرده واردر که جمله اصنافک مذموم و منحوسلر در .
 پادشاهم ! بز بو اصنافی اوزریمزه تصدیر ایتدیرمه یز . جمله مهتر خانه اوجانجی
 قیرلنی ارتکاب ایدرز . عرض پادشاهی یوقیدر که بر آلائی حشرات آلایمزه
 تقدم ایده لر . باخصوصکه زده علم رسول الله اولسه اوراده طبل آل عثمان

در . بونلر دکانلری هندیسرکاریسی پیش تخته و صندوقه لره زین ایدوب عبور ایدرلر .

اصناف خراطین یعنی چیقرقچیان — دکان (۵۰۰) و نفرات (۱۰۰۵) .
در پیرلری (ابوعمید خراط) در . سلمان پاکک کمریسته سی قرق اوچنجی پیردر . اما بوکاره شهرت ویرن حضرت (ابراهیم ادهم) درکه سحر اعجاز چیقریق ایشی ایشلردی . بو اصناف ده تخته روانلر اوزره دکانلرینی کونا کون چیقرقچی کارلریه تزیین ایدوب ایشله یه رکه عبور ایدرلر .

اصناف هالاجیان — پیرلری امام حسن رضی الله عنه در . حضرته هلال هدایا کتیردیکی تواریخده مسطوردر . قبر شریفی مدینه منوره بقیغنده در کمرینی بالذات حضرت رسول باغلیوب کریمه سی اولادی اولدیغندن باغرینه باصمشر .

اصناف قاشقچیان — دکان (۳۰۰) و نفرات (۱۰۰۰) در . پیرلری (تقی عجمی) در . زمان سعادتده معلقه [۱] یوق ایدی . خمس مبارک دیه رکه صاغ اللریه تناول ایدرلردی . بوتقی عجمی حضرته برقاشیق یاپوب تقدیم ایدی . برادری سلمان پاک باین باغدی .

اصناف قوطوجیان — دکان (۱۰۰) نفر (۱۰۰۰) در . پیرلری خرم هندیدر . یمنده ساکن اولدیغندن و بس القرنی کمرینی باغدی . قبری حبش . سواکننده در . بونلرده سیار دکانلرینی قوطولره زین ایدوب عبور ایدرلر .
اصناف وارولجیان — پیرلری نامعلومدر . وارولجی اصنافن برقتوده . کورمده . بونلر تخته روانلر اوزره آردج ، سرو ، چام تخته لرندن وارولر کورولر یاپه رق تبدیل جامه ایه کچرلر .

اصناف نعلنجیان — دکان (۱۳) و نفرات (۱۰۸) در . پیرلری (صنع الله ابن ابوالقاسم عبدالواحد النجار) در . باباسی عبدالواحد دولکری لرکه پیری ایدی . اوغلی دخی نعلین پاپاردی . قبری کوفه ده در . بونلرده نعلین یاپه رق عبور ایدرلر .

اصناف آیینہ جیان — دکان ۹۰ نفر ۱۰۵ پیرلری (جسام الدین نجفی) در . امام حسین بلین باغدی قبری میدان کربلا در . بونلرده دکانلرینی نیچه بیک آیینہ موزون ایله زین ایدوب کچرلر .

اصناف صباغان یعنی بویاجیان — (۵۰۰) دکان و (۸۰۰) نفر در . پیرلری عامر بن عبدالله الصباغدر . سلمان پاکک بلین باغدیغی پیرلرک قرق یدنجیسی در . اوتوز درت یاشنده وفات ایتمشدر . قبری یمنده در . بونلر عربہ اوزره دکانلرنده الوان بزله بویایوب ایپله سره رک عبور ایدرلر .

اهل صابر خیرکار یعنی بویاجی توقاچیسی — دکان (۱۰۰) ونفر (۸۰۰) در بونلر خیرکار آدملر در . بعض ظریفلر ترا کتله بر آدم سوکک مراد ایتسه لر « خیر باشکه » دیرلر یعنی بویاجی توقاچی باشکه دیمکدر . بونلرده عربہ اوزرنده کی دکانلرنده بز طوقاقله یہ رق کذر ایدرلر .

اصناف تاجران بدستان غلطه — بوده قلعه کبی درت دمیرقبولی وقورشون قبه لی ، ایکیوز دولابی ، یوز عدد پاسابلی ، الی عدد دلالی متین بر بدستاندر جمله نفراتی ایکیوز اولوب یوز دخی دولابی واردر . بوراده استانبول بدستانلری کبی ذی قیمت بیع و شری اولمز . متاعلری چوقه ، قوماش ساقز کمخاسی ، ساقز دیمیسی ، جزائر احراملرندن عبارتدر . بونک آدملری مسلح اوله رق بدستان جدید نفراتیله تبدیل جامه ایده رک عبور ایدرلر . زیرا اکثریسی جزائر روملرننددر .

اصناف زیادجیان — (۷۰) دکان و (۱۰۰) نفر در . بونلر دکانلرینی زیاد ، مسک ، دها برچوق خوشبو دهینات ایله تزین ایدوب عبور ایدرلر . بعدہ یکی بدستان شیخلری وتقیلری سکز قات مهتر خانه ایله کچرلر .

اصناف دوغراماجیان — کارخانه لری وفا قربنده اکمچی اوغلی تر به سی قربنده درکه سلیمان خان بناسی برکار خانہ عظیمدر . دوغراماجی باشی یعنی صدفکارچی باشی آنده ساکن اولور . نفرات (۱۰۰) .

اصناف صدفکارجیان — (۱۰۰) ونفر (۵۰۰) در پیرلری (شعیب ہندی) در . سلمان پاک بلین باغدی قبری ہندہ جزیرہ (سرندید) دہ

اهل عیار میانجیان بازاری — دکان یوق . نفرات ۳۰۰ .
 بونلرک آلایلرندن سوکره بدستان عتیق شیخلری ، نقیلری ، دعاچیلری
 بدستان کتخداسیله رکاب رکابه آت باشی برابر کیدرلر ، ارقه لرنده چفته
 کوچکلر ایله سکنز رقات مهترخانه کچرار .
 اصناف جماعت بدستان جدید — بوده فاتح سلطان محمد خانک بناسیدر .
 اسکی بدستانه یوز آدیم قدر قریبدر . بونکده شکل وبناسی همان اسکی بدستان
 کیدر . آنجق شمال جانبنه زناخیلر قپوسنه التی قدمه طاش نردبان ایله چقیلیر .
 غربه حکاکلر قپوسی ، جنوبه چادر جیلر قپوسی ، شرقه تلجیلر قپوسی آچیلور
 نردبانسز قبولردر . بونکده زیر زمینلری قویدر . سراپا قورشونلی قبه در .
 ایچنده جمله التی یوز دلال ، جمله بیک عدد نفراتدر . اما بونده بدستان عتیق
 کبی ذی قیمت جواهر مقولهسی اشیا ساتیلمز . جمله حریره والبسه فاخر دیه
 متعلق متاعلر بیع اولنور .
 اصناف خواجهکیان بدستان — جمله ۱۰۰۰ . مال قارونه مالک تجار
 قاعدین واردر که ماللرینک حسابی لایعد ولایحصادر . اما غایت صلحای
 امتدن کیسه لردر که « الکاسب حیب الله » دیوب ، دکانلرینی عروسک کبی
 زین ایدرک موعذب و محشمانه عبور ایدرلر .
 صنف دلالان بدستان جدید — عدد ۷۰ پیرلری (ابواندا) در .
 دینلمشدی . بودلالر اسکی بدستان دلالرینه مقیس اولمیوب مسلح و مزین
 و ذی قیمت عاریتی اثوابلر ایله آلائی ایدرلر که جمله تماشاچیلر حیرتده قالورلر .
 پاسبان بدستان جدید — ۵۰ پیرلری (غفیر هندی) در دینلمشدی .
 اللرنده بالته و حربه ، بللرنده شمشیر آتش تاب ایله اوکلرنده نیجه مصنع
 فانوسلر یانوب « آسا دور آ دور آ » دیه فریاد ایدرک عبور ایدرلر .
 حالان بدستان جدید — ۳۰۰ پیرلری پیغام علیدر . بونلر ارقه جیلرک
 بدستان صندوقلرینی کتوره رک برهای هوی ایله عبور ایدرلر .
 اصناف دلالان بدستان بیرون — پیرلری (ابواندا) در . کتفلرنده
 نیجه بیک غروشلق ذی قیمت البسه لرله طی مراحل ایدرلر .

اصناف آلاجه جيان تيره وشام — دكان ٧٠ ، نفر ١٠٠ . بونلر
سيسخانه لر اوزرنده كي دكانلرينك شام و هند آلاجه لر يني طوقويه رق عرض
مهارت ايدوب كچرلر .

اهل كسب پيشمالجيان — كارخانه ١ ، نفر ٤٠٠ . كارخانه لري قرق چشمه
قربنده بركارخانه عظيمدر . دكانلريني قرق قلم پيشمالري به زين ايدوب كيدرلر .

اصناف كمخاجيان — دكان ١٧ ، نفر ١٩ ...

تجاران دمچيان — دكان ٥٨ ، نفر ١٠٠ .

اصناف بزجيان — دكان ٥٠٠ ، نفر ٦٠٠ . بونلر سرفيجه ، طربزون ،
استانبول بزلي ، و آصدار بزلي طوقويه رق كچرلر .

اصناف بزازان يوغه صيجيان — كارخانه ٢٤٠ ، نفرات ١٠٠ . بونلر
تكفوري ، بروجي ، ختايي ، شامي والحاصل كونا كون بزلي بافت
ايدرك كچرلر .

تاجران بزازان — دكان ٧٠٠ ، نفر ١٠٠٠ . بونلر بز دو قوييچيلرك
تاجريددر . جميع ذي قيمت احمد آباد ، محمودي بزلي ايله كچرلر . شمدي يه قدر
تحرير اولنان متاع دو قوييچيلرك برقات ده تاجرلري واردركه برلكده آلايه
كلورلر . جمله سي ٧٠ اصنافدر .

اصناف خاليجيان — دكان ٤٠ ، نفر ١١١ . عربيه اوزرنده كي دكانلريني
سلانينك ، عشاق ، قوله ، مصر ، اصفهان قاليچه لر به زين ايدوب عبور
ايدرلر .

اصناف عبا جيان — دكان ٣٠٠ ، نفر ٧٠٠ .

اصناف كه جيان — دكان ١٠٠ ، نفر ٧٠٠ .

اصناف احراجيان صوف — دكان ٨٠ ، نفر ١٠٠ .

اصناف صوفييان — دكان ٤٠ ، نفر ٤٠٠ .

اصناف سپاه بازاری — دكان ٥٠٠ ، نفر ٨٠٠ .

اصناف حيله كار بيت بازاری — دكان ٤٠٠ ، نفر ٧٠٠ .

اهل كار عورت بازاری — دكانلري برابرلر ندددر . نفر ٣٠٠ ...

اما معتمد کفیلاری وارد در . بونلرده اوموزلرنده کی متاعلریله « بیک غروشه جواهر قوشاغم ، ایکی بیک غروشه استفانم » دیه رک کچر لر .

اهل صنایع چوقه جیان — دکان ۱۰۰ ، نفرات ۱۰۷ . پیرلری (ابوالهدای حاجی) در . سلمانیدر . قبری مکده در . بونلر آرابه اوزره نیجه بیک پاصدار سایه . لوندرینه ، وژنتین ، قرقه شونه ، نمسه ، پارس ، مارلیه ، آنقونه ، لوندوره ، اشکرلد ، یتمش چیله چوقه لری اندازه لیوب « آل آییگ غروشلق ، آل آییگ بیک غروشلق » دیه رک کچر لر .

اهل صراف اطلاسجیان — دکان ۱۰۵ ، نفر ۳۰۰ . پیرلری (منصور اندلسی) در . سلمانیدر . قبری معلوم دکل ، بوقوم اکثری یهودیلردر . کونا کون اقمشه فاخره لری دکانلرنده تخت روانلر اوزره اولچهرک قطع منازل ایدر لر .

اصناف دیبا جیان — دکان ۱۶ ، نفر ۲۵ . بونلر تخت روانلر اوزره زراندوز شیب زرباف سرنکلر زین ایدوب مسلح عبور ایدر لر .
اهل کار قطفه جیان — دکان ۷۰ ، نفرات ۱۰۰ . بونلرده دکانلرنده قطفه طوقویوب صنعت و متاعلرینی عرض ایدرک عبور ایدر لر .

اصناف یاصدقیان سرنک و قطفه — دکان ۱۰۰ ، نفر ۴۰۰ . ماردین کاری ، بورسه کاری ، مرهلی قطفه و سرنک یاصدقلرایله دکانلرینی بزهدوب مسلح کچر لر .

اصناف دارایجیان — دکان ۱۰۰ ، نفر ۵۰۰ . بوفرقه ده دکانلرینی دارائی ، پولادی ، شامی لره زین ایدوب حریر طوقویه رق عبور ایدر لر .
اصناف خلعتجیان حریر — دکان ۵ ، نفر ۱۰۵ . بوزمره (قوشاقلق) تعبیر ایتدکاری یدی بابت خلعت پادشاهیلری دو قویه رق خلعتلری زین ایدوب کچر لر .

اصناف مخمجیان — دکان ۱۷ ، نفر ۴۰ . بویشه کارلر قرمزی و کونا کون مقدم قوشاقلری پافت ایدوب دکانلرینی آنلره زین ایدرک عبور ایدر لر .

جمله التي یوز دکاندر . قات قات جمله ایکی بیسک دولابدر . هر دولاب صاحی فراغت ایدوب فروخت ایتمک دیله سه بشر بیسک غروشه توتیا کبی صاتیلور . صباحدن قوشلق وقتنه قدر ایشلر برکارخانه عظیمدرکه ایچنده جمله ذی قیمت اشیا بولنور . بونده بیکر ، ایکیشر بیکر کھی به مالک بازرکانلر واردر .

اصناف پاسبان بدستان عتیق — نفر ۷۰ . بونلرک ناظرلری پادشاهلک خزینه دار باشیسیدر . بونلر کفییلی ، باینلی مسامان آدملردرکه هر کیجه بزازستان ایچنده کی قندیلرلی چراغان ایدوب یاقارلر . پیرلری (عقیرهندی) دره سدان کمر بسته سیدر . قبری مصرده در . بونلر اویله معتمد آدملردرکه بدستانده اولان دولابلر آچیق قالبو نیجه مصر خزینه‌سی ، حسابنی انجق باری بیلور مجوهرات ، مرصعات میدانده یاتدینی حالده اصلا وضع ید ایتمزلر . اللرنده فانوسلری ایله « آشاردره دوته‌های » دیهرک عبور ایدرلر . اما بونلر استانبولده کی قرق بیسک پاسبانلره قارشازلر . چونکه کندیلری امر پادشاهی ایله کدک صاحی دیده بانلردر . شهرامینندن علوفه آلوب یرلری محلول اولدوقده بدستان حماللرینک مستحقلرینه توجیه اولنور .

اصناف حمالان بدستان — نفر ۳۰۰ . پیرلری (پیغام علی) در . سلمانیدر . تبریزده در . بونلر بدستان خارجنده خدمت ایدرلر . بدستانک درت زنجیرلی قپوسندن ایجری کیرمزلر . آنجق طشره‌ده کی اصنافلره خدمت ایدرلر . هر کیجه اصنافلرک صندوق و متاعلرینی طاشیوب بدستانک طشره مخزنلرینه حریق قورقوسندن استیف ایدرلر . طشره دکانلر بوش قالیر . زیرا هر دکان صاحبلیر بیعد یرلرده اولور . بو حماللر دخی آرقلرندن یصلمه سمرلری واللرنده جبللری و بللرنده قلیجلیر ایله عبور ایدرلر .

اصناف دلالان بدستان اندرون — پیرلری (ابوالندا) در . بونلرده ای براتلی ، کدک صاحی ، محتشم ، معتمد آدملردرکه بدستان ایچنده خدمت ایدرلر . طشره چیقمازلر . جمله‌سی آلایده جواهر رخت ، قلیج ، غداره ، کورک ، غیری ذی قیمت اثوابلر ایله اوموزلرنده عبور ایدرلر .

اصناف دلالان بدستان بیرون — جمله ۲۰۰ . المری براتلی دکلددر .

کاری وزرا و وکلایه اعیان و کباره زردوز چرقاب یصدقلر ، مقعد و پردلر ،
ویکدیک و عناییلر ، شقه بندلر ، اکرلر ، تکلیتیلر ، اطلس اوزره جینلکلر
ایشلرلر که کوره نك عقلی کیدر . صرمه نك شعشه سندن آدمک کوزی
خیره لیر . بوده پاک صنعتدر . تخت روانلر اوزرنده کی دکانلری اوزرینه
متاعلرینی زین ایدوب عبور ایدرلر .

اصناف نقاشان یغلغیجان — دکان ۲۰ ، نفرات ۲۵ . پیرلری (سراج-
الدین) در . سلمانیدر . قبری شام قربنده در . بونلر کونا کون بزله اوزره
سیاه قاملرکار ایدرلر . بونلرده صنعتلرینی عرض ایدرک پر سلاح عبور ایدرلر .
بو اصنافلردن سوکره نقاشباشی ، شیخ و نقیب و دعا جیلریله سکیزقات مهترخانه
چالهرق عبور ایدرلر . نقاش باشی به یماق جمله اون یدی اصنافدر .

اصناف بزازستان عتیق — استان بولک ازدحام و کزیده یرنده آل عثمانک
خزینة عظیمی بر بزازستان در که کویا قلعة قهقهادر . جمیع ارباب سفرك ،
وزار و اعیانک ماللری بونده در که زیر زمینده نیجه یوز دمیر قپولی مخزنلری
واردر . سنه ۸۵۷ . تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد غازینک بناسیدر که کویا
شدادی بر بنادر . جانب اربعه سی طشره سنده کچه جیلر ، صحاف و تاقیه جیلر ،
بوغاصجیلر . قلدان و صرمه جیلر و قیو مجیلر ایله محاطدر . چار گوشه سنده
قلعه قپولری کبی متین ، قوی دمیر قپولری واردر . شماله ناظر صحافلر قپوسی ،
غربه مکشوف تاقیه جیلر قپوسی ، جنوبه مفتوح غزازلر قپوسی ، شرقه
کشاده قیو مجیلر قپوسی واردر که بوقپو اوزره قنادلرینی آچمش مهیب بر قوش
صورتی واردر . بو صورتی قپویه نقش ایتمکدن مرام « کسب و کار دیدکلری
بر هوا اولوب طیران ایدر وحشی بر قوشدر . اگر بوقوشی بر نزا کتله صید
ایده بیلیرسه ک بو بزازستانده کار ایده بیلیرسک » نصیحتنی افهام ایتمکدر . اما
حتماکه عجیب رمز و وصیتدر . بو بدستان ایچره کارگیر پایه لر اوزره بر عدد
رصاص نیلکون ایله مستور قبه عظیمه واردر که جانب اربعه سنده دمیر قپاقلی
پیچره لر واردر . دائرا مادار قبه اطرافلرنده آدملر کزوب دمیر قپاقلری
قپایه جق طپقه لری واردر . بدستانده کی شاهراه درت سوقاغک یمین ویساری

(هزارفن چایی) نك هم معرفتی بر اصناف کاملر در كه اوید قلی سحر حلالدن نشان ویریر اویمه‌لر کتابلر ایچنده روان عزیز کبی صاقلنور . بونلرده تخت روانلرده مقراض ایله اویمه اویهرق و کاغد اوزره یابیشدیره رق عبور ایدرلر .

اصناف نقلجیان سورهایون — دکان ۲ ، نفر ۵۵ . پیرلری (میسر ازهری) در . خدیجه نامزك خادمدر . انس بلینی باغلادی . بونلرک دکانلری قوصقه فرونی یاننده ، آق سرایده ، تحت القلعه‌ده در . اودون قپوسنك ایچ یوزنده شمع‌خانه مقابله‌سنده دکان نقلچی باشینك دکاندر . بونلر بو آلایده شهر امینی مالیه سلیمانیه مناره‌سی بیچمنده کی بال مومنك رنگارنگ کافوریلرندن وشمه ورقی تلرندن اوجه سرچکمش منارلر مشال منور ، مطلا نقللر ایلیوب هر برینی یوزر ، ایکیشریوزر ترسانه قراوانه پایزنلری چکوب واردیانلر « صاغه ، صوله چکک » دیو سپسی دودوکلری چاله‌رق عبور ایدرلر .

اصناف آلجی و بالچی — نفر ۱۰۰ بونلر رمضان کونلرنده ، عیدینده معصوملر ایچون یشیل بال مومندن طوطی و بیاض مومدن قوملر یاپار . وچو ققلر ایچنده « علیجکم ، بالحق » دیه عبور ایدرلر .

اصناف باصمه‌جیان یاصدق — دکان ۱۵ ، نفر ۵۵ . پیرلری نقاشلرک پیری اولان فضل عباسدر . بونلرک دکانلری طرط حمامی قربنده در . کارلری نقشلی و قظرانلی کونا کون بویالر ایله منقش یاصدقلر ، سفردلر ، پرده‌لر ، شطرنج بزلیری باصوب دکانلرنده ساتارلر . اما متین کاردر که نقدر سیلسه‌ک نقش متغیر اولماز . بونلرده باصمه‌لرنی کوستره‌رک کچرلر .

اصناف باصمه‌جیان چیت — دکان ۲۵ ، نفر ۱۰۰ . پیرلری ینه فضل عباسدر . بونلر اکثریا بکارخانه اوطه‌لرنده توقاد ، سیواس ارنیلری ، عجم و هندی باصمه‌جیلریدر . یورغان یوزلری ، چارشفلر ، پرده‌لر بصارلر که خیال پسنددر . بونلرده عرص متاع ایدرک پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف نقاشان زر دوزان — دکان ۲۰ ، نفر ۲۵ . اما نیجه‌سی‌خانه‌لرنده ایشلرلر . پیرلری (ابی سرح) در . سلمانیدر . قبری مداین‌ده در . بونلرک

کبی ارسلانلری اویاه تصویر ایدرلر که کورن هپسی بربرلرینه حمایه مهیا طورییورلر ظن ایدر . بومصورلرک سرچشمه سی (مثقالی صولوق زاده) ، « تریاکی عثمان چلبی » قلعه لر صورتی جنکیه تصویر ایتمکده بهزاد ثانی ایدیلر . پارمق قپوده کی (طاس باز پهلو ان علی) پادشاهلرک سردار ووزرانک روان وبغداد جنکلرینی یازمه ده (ولی جان اول) کبی ایدی . وغیری قفونده دخی جمشید ثانی عصر ایدی .

اصناف فالجیان مصور — دکان ونفر بردر . محمود پاشا چارشوسنده یردکانده ساکن (خواجه محمد چلبی) دیرلر برذات واردی . صالحای امتدن مسن برکیمسه اولوب سلیمان خانک صحبتیاه مشرف اولمشدی . بالاده تحریر اولنان پهلو انلرک ، سلف پادشاهلرینک ، نیجه مرسل پیغمبرلرک ، حسابسز قلعه لراه جنک وجدانلرینک دریاده کشتیلرک صورت مقاتله لرینک ، اوائل ایام استادلرینک سحر اعجاز قدر پسندیده کینه لی قلملریله ایری استانبول طبق کاغد جرملری اوزره یازلمش تصویرلرینک نسخهلرینی جلد ، جلد درون دکانه اصاردی . آینه ورونده لر کلوب براچه وروب طالع دوتارلردی . اوده بوتصویرلردن برینی اچاردی ، جنک وجدالمی ، یوسف زلیخامی کلیر ، ایلی مجنون ، فرهاد شیرین ، ورق کل شادمی کلیر ، یاخود سلف صاحب قرآنلرینک بربریله اولان محاصمه وعیش وعشرتلریمی کلیر ؟ هر نه کاورسه ا کا مناسب عندی بیتلر سویلردی . مثلاً فرهاد کلنه :

بوفال آسینه کلدی ایشته فرهاد چایشمقله اولورسک سنده دلشاد

دیردی . کاهیجه بوصورتلره پادشاهه کیدردی . بوده تخت روانی اوزره صورتلرینی دوزوب آلایده کیدردی . حالا استانبول مقلدلری ایچنده بعضیلری بوتصویر فالجیسنک عندیات غزللری وکونا کون اوضاع واطوارلرینی تقلید ایدرلرکه جداً مضحک کلاملر اولور .

اصناف اویمه جیان — دکان ۹ ، نفرات ۲۰ . پیرلری (عبدالرحمن ابن شاعر حسان) در . حضرت رسولک نبیل کهتری قاسمک سودقرداشیدر . قبری قدس قربنده (طبرستان) شهرنده در . بونلر درویشان ذیشانندن

انس بليني باغلا دی. قبری مکه بطحنده در. بونلرک دکانلری سلطان بايزیده
 مرکبچیلرده در. اما افرادینک برچوغی خانلرنده ایشلرلر. خصوصاً سلطان
 سلیم قربنده ییکی چشمه قربنده مرکبچی قادینک مرکبچی غایت مشهوردر.
 وقزل موصلقده کی ده یدی اقلیمده. مشهوردر. حتی آنک حقنده شاعر کاتبلر :
 مرکب چوقدر استانبولده اما قزل موصوقده کی غایتله اعلا

دیشلردر .

اصناف نقاشان مصوران — دکان ٤ ، نفر ٤٠ . پیرلری یوقدر . زیرا
 صورت یازمق شریعتمزده ممنوعدر . لکن حضرت رسالت پناه خیرقلعه سنی
 فتح ایدوب آندن براسد صورتلی سنجاق غنیمت آلمشدی . مهابت و صلابت
 ایچون اولتسد صورتلی سنجانلی ابایوب انصاری علمدار رسول ایدی — اکا
 ویرمشدی . صکره ولد مهتری (سیدی امه الله) طاشیوب پدری ایوب
 سلطان حضورنده کمرینه شد باغلیوب بیراقدارلره پیر اولمشدی . قبری —
 بیراقدار امام حسین اولدیغندن — میدان کربلاده در . حضرت اول سنجاقدن
 غیری صورته ، تصویر یازمغه رخصت ویرمشدر . اما روم نقاشلری
 زاده طبعلرندن اوله رق شوکت و شهرت دین مبین اسلامه حیران قاهره
 حضرت حمزه باصفانک (زرپین) ایله آتلا اوزره جنک وجدال ایلدیکی
 صورتی و (زرپین) ی قیدوبند ایدرک غالب کلدیکی تصویر ایدرلرکه کورن
 ذی روح ظن ایدر . حضرت حمزه باصفای سعید ، سعید ، خالد بن ولید ،
 عیبه الجراح ، شیخ ساریه ، معدی کرب ، دیوانه هرومی ، لندها بن
 سعدان ، النده تبرمسلمی ارقه سنده لعلین قبا ایله — صاحب قران بدیع الزمان
 حضرت عمرو امیه ضمری ، دها برچوق صاحب قرانلری زره و مغفر وجه
 وجوشنه مستغرق اولدقلری حالد حسان صافات الجیاد مثال اوزرنده
 تصویر ایدرلرکه کورن اهل اسلام « امت محمدن نه قدرده صاحب قرانلر
 وارمش ! » دیرک مجاهد فی سبیل الله اولمغه غیرت کش اولور . . . (شهنامه
 فردوسی) ده مسطور اولان سلف پهوانلرندن سام ، نریمان ، زال ،
 کشتاسب ، افراسیاب ، بیژن ، منوچهر ، فریدون ، دمیرجی کاوه ،

اوزره کلوب ، بعده حضرت عثمان شرف اسلامه مشرف اولدقده بو آیت شریفه بی ابتدای قرآن عظیم ایدوب سرلوحه ومذهب ایلدی . حالامذهبجیلرک سلسله سی حضرت عثمان ذوالنورینه چیقار . قبری مدینه منوره بقیغده در . بونلرده دکانلرنده کلام غزت وسائر کتابلری تذهیب ایدرک کچرلر .

اصناف مجدان — دکان ۱۰۰ ، نفرات ۳۰۰ ، پیرلری (عبدالله یتیمی) اولوب بوصحافلر اردومنلاسی آلاینه مفصلدر .

اصناف صحافان — دکان ۶۰ ، نفر ۲۰۰ . زیرا ایاق صحافی چوقدر .

پیرلری (اباذر غفاری) در . سلمان پاک باینی باغلادی . قبری بقیغده در .

یوز یتیم یاشنده نقل ایتمشدر . اون بشنجی پیر مالدار اولدیغندن حضرت

رسول خدا کندوسنه « اباذر » لقبی ویرمشدر [*] . حضرت رسولدن قرق

حدیث روایت ایدر . بونلرده دکانلرینی نیجه بیک کتابلرله زین ایدوب هله

ایاق صحافلری « ملتقی ، دررغرم وار . اما کشفای کشف ایدوب طریقت

محمدیه دن آیرلمایک ائی کتابدر » دیو طوربه ، طوربه کتابلرله عبور ایدرلر .

اصناف کاغدجیان — دکان ۲۰۰ ، نفرات ۲۰۵ . پیرلری حضرت

عباس عمر رسولدر . قبری بقیغده در . علی کمرینی باغلادی . بونلرده سیسخانلر

اوزره دکانلرینی استانبول طبقی ، بوسنه ، یوندرقانی کاغدلرله زین ایدوب

جمله سی بیاض کاغددن فراجه وموحدیه ، خرقة ، عظیم دستار ایلهینه کاغددن

کونا کون کلاهلر ایله کندولرینی تزین ایدوب دکانلرنده کاغدلر مهرلیوب

بیاض البسلرله پرسلاح طی مکان ایدرلر .

اصناف مقوا قبور دیویجیان — دکان ۵۵ ، نفرات ۱۰۵ . پیرلری

(معاذ بن جبل) در . سلمان پاک کمر بسته سیدر . قبری بطحده در . بونلر

دکانلرینی کونا کون قبور ومذهب ومنقش دواتلر ایله تزین ایدوب پرسلاح

عبور ایدرلر .

اصناف رمالان واصناف مکتوبجیان — ذکری بالاده کچمشدر .

اصناف مرکبجیان — دکان ۴۰ ، نفرات ۶۵ پیرلری (زید بن حارث) در .

[۵] ذر قاریجه جق دیمکدر . اباذرک اوغلی ده کوچکجه اولدیغندن باباسنه بوکنیه

ویرشدر . یوقسه مالدار اولدینی ایچون دکل .

عم النبي در كه ميت مبارك رسول اوزره صو دو كمشدر . اباذر غفاري باني باغلايوب نقاشلره پير ايتمشدر . قبرى شام جنت مشامده جامع اميه نك محرابي منبر ديننده نييلر قپوسنك ايچ يوزنده اون ايكي بيك شهيد پيغمبرلر ياننده در آل امويه دن عبد المؤمن بونقاشلر پيرى فضل بن عباسى غايت سوردى . حكمت خدا عبدالمؤمن جامع اميه بي تعمير ايدوب افلا كه سر چكمش قبه بلند طاقتى بوپير نقاشه نقش ايتديرركن قبه دن كوزينه كيچ غبارى دوشوب تاچه مينانك ذروء عاليه سندن دوشوب هلاك اوله رق نقشى بر زمان قالدى . عبد المؤمن ايسه بوپيره محبتدن كندوسنى نييلر قپوسى داخنه دفن ايتيردى رحمة الله عليه . بونقاشلرده تخت روانلر اوزره بابلر واسكماله وفراش خانه نقش ايدوب شاه قولى ، ولى جان ، اغا رضا ، مردار ايليك ، بهزاد ، مانى ، فرنك سنور ، جان شاه نامان استادلرك سحر اعجاز نقش بوقلمون عبرت نمونلريله ، دكانلرينك درت طرفنى تزئين ايدوب اهل معارفه تماشا ايتديره رك كچرلر .

اصناف زر كوييان يعنى التون دو كوجيلر — دكان ٥٥ ، نفر ٧٠ پير عتيقلى حضرت داود در . قبل حقدن نازل اولان زبور آيتلىر ايجون التون دو كوب هر حيفه بي مذهب سرلوحه لي ايدردي . زبورك حضرت داوده نازل اولديغنه دليل (وآينسا داود زبوراً) آيتدر . حضرت داود دن حضرت عصرينه كلنجه يه قدر بيك التيوز قرق سنه كچمشدر . مكه مكرمه فتح اولندقدن صوكره كعبه نك ترميم و تعميرى صدنده يعنى نقاشلر پيرى كعبه بي نقش ايدركن (ابوالحزن بن نصر بن عبدالله) حضرته دو كولمش زر خالص كتسيروب كعبه مكرمه بي انكاه مطلا و مذهب ايلديرلر . بعده اذن رسالته سلمان (ابوالحزن) ك بنى باغلايوب زر كوبلره پير ايلدى . بونلرده تخت روانلر اوزرنده كي جاملى دكانلىر ايجنده التون دو كرك عبور ايدرلر . اصناف مذهب كشان — دكان ٤٠ ، نفرات ١٠٥ پيرلىر (حضرت عثمان) دركه حضرت رسالته قرق ياشنده نبوت كلدكده حضرت جبريل امين ايله ابتدا قرآن عظيمدن (اقرأ بسم ربك) آتى يرليغ بليغ رب العزة اولمق

چپلاق ، اولوب چشمیر ، آبنوس ، صدفکاری نعلینلر ایله پرسلاح کذر ایتدکلرنده جمله خلق خنده ایدوب حیران اولورلر .

اصناف جامه شویان یعنی جامه شیرجیان — دکان ۳۰۰ ، نفرات ۵۰۰ .
بونلر آرابه اوزرنده کی دکانلره اثواب ییقایوب سره رک عبور ایدرلر .

اصناف لکه جیان — دکان ۱۰ ، نفرات ۲۰ بونلرک دکانلری بیازید میداننده در . برالبسه یه لکه واقع اولسه اکا برعلاج ایدوب لکه یی غائب ایدرلر . زیبا صنعتدرکه ذی قیمت اثوابک رنگ روینی بوزماز .

اصناف نوره جیان یعنی خرزومه جیلر — نفرات ۵۰ ، بونلر بعض حمام قپولرنده حرزومه ساتار دکانسز بر آلائی فقرادرلر . بونلرده آرقه لرنده کی طوربه لر ایله نوره ساتوب « نوره ایله پاک ایدوبن نور ایدرز » دیه فریاد ایدرک عبور ایدرلر . بوحمجیلر یماقلری ایله جمله پرسلاح عبور ایدوب شیخلری ، تقییلری ، چاوشلری ، حماجی باشیلری هپ کیلان آتلاوزره آردلری صیره سکیز قات مهترخانه لر ایله مسلح عبور ایدرلر . یوللرده ، طاع ، باغ ، چایر یرلرده کچه دن حماملر یاقوب ایچنده آتش یاقوب غزات مسلمینی غسل ایدرلر . بوحمجیلرک اثئی اصناف یماعی واردر .

اصناف نقاشان جهان — برکارخانه سر نقاشان واردر . آرسلانخانه نک اوست طبقه لری قات قات کارکیر بنا سحره لردرکه جمیع نقاشان استادان بوکارخانه ده ساکنلردر . غیری یرلرده کی دکانلری یوز عدددر . اماخانه - لرنده ساکن سرای عالیلر نقاشلری جمله بیک نفردر . پیرلری شد ادک باغ ارمنی نقش ایدن (شمراخیم) در . قبطی تاریخاری بوکا پیغمبردردیرلر بونلر حضرت سلیمانک وزیر (آصف برخیا) یه ده پیغمبرک و نقاشلق اسناد ایدرک تخت سلیمان وقصر بلقیسی بو نقش ایتمش دیرلر . قبطیلرجه پسندیده برنقشه « نقش برخیا کبی اربع وعشرین قیراط » دینور . بوسوز ضرب مثل حکمنه کچمشدر . اما عجم وروم شاعرلری (نقش ارژنک) ی مدح ایدرلر . بو اصنافک پیری ، حضرت عصرنده کعبه شریف حطیمیله تعمیر اولندوقده بیت شریفی نقش ایدن (فضل بن حضرت عباس) یعنی ابن

اصناف صارقچیان — دکان ۱۷ ، نفر ۴۰ پیرلری (جبریل) در که تاج انیسایی حضرته اول کتیردی ، بعده عمامه رسولی . بونلرک دکانلری آیاصوفیه جامعی اوکنده قیا سلطان سراینه متصل دکانلردر . چونغی ییزبان دستاریلیدر . اهل دیوانه مجوزه ، سلیمی ، قلاوی ، پریشانی ، قبادی ، کاتبی ، اعظمی صارقلر صارارلر . اما قره مانده اولان صارقچیلر جمله امام اعظم تاجی ، عرف دستار نعمانی صارارلر . هر بارکار ایدلم دیوآدم آرارلر مشتری بولینجه موتا تابوتلرینه دستار صارارلر . بوفرده سیسخانهلر اوزره مذکور صارقلرینی زین ایدوب عبور ایدرلر . بونلردن سوکرده بربر باشی جمله دلبرانیله مسلح عبور ایدوب سکز قات مهرخانه چاله‌رق طی منازل ایدرلر . بو بربر باشینک یماغی یدی اصنافدر .

اصناف حمامچیان طاهران — استانبولک دوت مولویت یرنده یوزاللی قدر حمام بولندیغی بالاده عمارتلر بختنده ذکر اولندی . بو اصناف الاینده یوزاللی حمامی ده جمله پرسلاح عبور ایدرلر . عنقا ، منتظم ، صالح کیمسه - لردر . پیرلری (محسن بن عثمان) در . حضرت علی حضورنده سلمان پاک بنی باغلا یه‌رق سکزنجی پیر ایله مشدر . بو حمامچیلر کخیلان آتله سوار اولوب خداملری آرابه لر اوزره کچه دن حماملر ایدوب منوره جاملرله تزین ایلدوب « کل آ! وفاحمانه حیاتم ، کیرها ، حاجی قادین حمامنه خانم ، کور آ! چنلی حمام سلطاتم » دیه سیمین ، نیم عریان دلا کلری ندا ایدرک کچرلر .

اصناف دلاکان — نفرات جمله ۲۰۰۰ پیرلری (عبید مصری) در که سلمان پاک بنی باغلا یوب یدنجی پیر اولمشدر . قبری مصرده (قرافه کبرا) ده در . بودلا کلر جمله عریان اولوب ابریشیم یشتمالی دلبرانی کا کللرینی پریشان ایدرک اللرنده کی فنوی کیسه ، بللرنده کی سنک موسی و مسک صابون ایله بربرلرینه کیسه و صابون سوره رک کذر ایدرلر .

اصناف ناطران — نفرات ۱۰۰۰ پیرلری (منصور بن قاسم) در . سلمان بنی باغلا دی یدنجی پیردر . قبری (بعلبک) قربنده جبل لسانده در . بونا طرلرده بللرنده کی یشتمال اوزره قلچلرینی قوشانوب ایقلری بالدری

سلمان پا کدر . بوطائفه ده تحت روانلر اوزره دکانلری زین ایدوب ، کونا کون جاملر ایله صاری پرنجدن لیکن و ابر یقلر ایله ونجه بیسک آلامان اوسطوره لریله دکانچه لرینی بزه دوب بللرنده پاک ابریشم وزردوز شد پیشتمال ایله نیچه آفتاب کبی بربر جوانلری شقه لرایدرک کچرلر .

اصناف بربران سنتجیان — دکان ۳۰۰ ، نفر ۴۰۰ پیرلری (ابوالخواقین محمد بن طلحه بن عبدالله) درکه سلمان پاک بلنی باغلادی . اسلام ایله مشرف اولانلری سنت ایدردی . اما نفس حیب اکرم صل الله تعالی علیه وسلم حضرتلری والده لری (امینه) خاتوندن بامرالله سنتلی تولد ایدوب عینین شریفلری مکحل طوغمشلردر . سنت ایدیجیلرک پیری اولان ابوالخواقین محمدک خاتونی (رابعه بنت عبدالله بن مسعود) دخی دختر پاکیزه اخترلرک مصدروی اورته سنده کی (قیرمزلی دلجک) نام لخم زانلی کسوب سنت ایدردی . حضرت ابراهیم قاریسی اولان (هاجر) انایه غضب ایدرک اول لخمی کسوب سنت ایتدیکیچون اول زماندن بری قیزلری سنت ایتمک عربستانه مخصوص برحال کبی قالمشدر . حالا مصرده (حضری) دینیر برقوم واردرکه قیز سنتلری کیجه سنده بیوک شادمانلق ایدرلر . نسوانه بو سنتک وضع حمل وقتی آسان طوغورمه یه فائده سی اولور ایشم ....

بونلرده سیسخانلر اوزره دکانلری کونا کون اوسطوره لرله زین ایدوب بعض غلاملری دکانلرنده دنبه لک و قدوم ایله سنت ایدر شکلده عبور ایدرلر . اصناف بربران پیادکان — دکانلری یوق . نفرات ۲۰۰۰ پیری سلماندر پاکیزه کچرلر .

اصناف چرخجیان اوسطوره — دکان ۴۰ ، نفر ۱۰۰ پیری (ابوالفتح عبدالله النصری) درکه بچاقیلرک پیری ایدی . بونلرده آرابه تکرلکی کبی چرخلرده اوسطوره بیله رک کچرلر .

اصناف اوسطوره قوپروچیان — دکان ۱۲ ، نفر ۴۰ پیرلری یینه ابوالفتح عبدالله النصری در . سیسخانلر اوزرنده کی دکانلرنده اوسطوره صاپلری و اوسطوره قوپروقلری پایه رق پرسلح طی مراحل ایدرلر .

فتح بیوردقدہ ابوسفیان ، حکیم بن حزام ، یدیل بن ورتا ، عکرمہ بن ابوجہل ، حضرت ابوبکرؓ پدری ابی قحافہ کلوب شرف اسلام ایہ مشرف اولدیلر . حضرت رسالت غریق سرور و شادمانی اولوب همان سلمان پاکہ سر مبارکنک تراش ایدلمسنی امر بیوردی . او حالده بربرلرک پیری سلمان پاک اولمش اولور . حضرت علی بنی باغلا دی . بغداده قریب نہر کنسارنده بر آستانہ علیادہ مدفوندر . حنقدہ حضرت رسول (سلمان منا اهل البيت ادرك علم الاولين والآخرين وان الجنة تنشق الى سلمان في كل يوم خمس مرات) بیورمشدر .

عشره مبشره دن باشقه بر بو سلمان پاک برده حضرت عکاشه جنت ایہ تبشیر بیورلمشدر . حضرت علی اذن رسول ایہ سلمان پاک بنی باغلیوب بیر ایتمشدر . سلمان پاک چوق مغمر اولوب جمیع مجتهدین حضرت رسالت پناہک تجدید وضوء ، تعدیل ارکان ، صلوات خمسہ نک شروط و قیودی ، سنن ، مستحبات ، واجبات کی لوازم صلواتی نصل ایشہ دکلرینه دائر معلوماتک اکثرینسی کندوسندن اقتباس ایہ مشاردر .

سلمان فارسی بغداد بہشت آبادده ساکن اولدینی کی امام اعظم حضرت تلمری دخی اوراده یتشدیکندن سلمانندن نیجه بیک فنون کوروب شرف صحبتلریہ مشرف اولغله علوم اولین و آخرینہ واصل اولوب سنت رسول اللہ اوزره صاحب مذهب اولدی . اما امام اعظم - کہ نعمان بن ثابت در - انادن نسبی (انوش روان) ہ منتهی اولور . مذہبی سلمانندن آلمادی . « حماد » حضرت تلمری - ندن آلدی ، اودہ (علقمہ) دن ، اودہ (ابراہیم نخعی) دن ، اودہ (عبداللہ بن عباس) دن ، اودہ حضرت رسول اکرم دن ، اودہ جبریل امیندن ، اودہ حضرت رب العالمین (جل جلالہ) نک بی نہایہ کرم لرنندن اخذ ایلمشدر . مؤمن موحد اولوب امام اعظم مذہبندن اولان کسسنہ مذہبی امام اعظمک کیمدن اخذ ایلدیکنی بیلمسہ شہادتہ جائز اولماز دیمشدر . و امام اعظمک سلمان وغیری اصحاب ایہ مشرف اولدیغنی بووجهلہ یازمشدر . مال کلام اولدرکہ بربرلرک پیری اول حضرت ابراہیم ، صوکرہ

بن عبدالله بصری (در : اشیلاریه دکانلرینی بزهدوب عبور ایدرلر .
 اصناف بربران — هبوط آدم (ع) دن حضرت ابراهیمه کلنجهیه قدر
 جمیع بنی آدم کیسودار اولوب بربر نهدر ؟ هیچ بیلمزلدی . جناب عزت
 حضرت ابراهیمه کعبه بنی بن ایتمیچون فرمان بیوردقده ادای حج ایتدکن -
 صکره مینه بازارنده کیسولرینی یولوتمکیده امر ایلدی . حضرت ابراهیم
 اوغللری اسماعیل واسحقیده تراش ایلدی . بووجهله تراش سنت ابراهیم
 اولدی . آندن صکره بعض امت کیسودار اولوب بعضیلریده باشلرینی
 یولودورلدی . ابتدا باش تراش ایدوب بربرلره پیر اولان ابراهیم نبی در .
 حضرت رسالته قرق یاشنده نبوت کلدیکی زمان کیسودار ایدی . زیرا جمیع
 هاشمی وقرشی ذوات کیسودار ایدیلر . حالاینه سادات کرامدن صاحبلیلر
 چوقدر . حتی قریش قبیلله سندن (جبل الهمه) نام کیمسه کیسودار کبار
 عربدن معدود ایدی . براعراینک کوزینی چیقارمشدی . حضرت عمر
 قاصصاً (جبل الهمه) نک کوزینی چیقارمقلغه فرمان ایلدیکنده جبل الهمه
 قورقوسندن فرار ایلدی . انطاکیده بولسان قرال (خرقل) ه واروب
 اونواحیلرده اکلندی . حالامسافر اولدیقی مملکتته (جبلیه) دیرلر . اورادنده
 فرار ایدوب اسپانیه خاکنده [۹] آلونیا طاغلرنده ساکن اولوب فرنک
 لسانیله عرب لساننک اخراجندن حصوله کلن آرنواد لسانی احداث ایتدی .
 حالا اول قومه (قوریالاش) دیرلر . آباواجدادلرندن کوردکلری کبی جمله سی
 صاحبلی آناود درلر . بوندن اوتوری « آرنوادلرک اصلی عربدر » دیرلر .
 جبل الهمه ایلبضان قربنده مدفوندر . اما بوکا مرتد اولدی دیرلر . حالا
 بزلردهده نیجه اهل طریق کیسودازدر . مصر جزیره سنده بربرستان ، سودان
 افقو ، بورنو ، قرمانقی ، بغه نسقی ، دنقلاوی ، سناری ، نارنارتی ، حبشی
 زینلی ، بانیاتی قوملرینک مسلم و غیر مسلم جمله خلقلری قویرجق صاحبلی
 آدملردر . حقیر سیاحت ایتدیکم یرلرده صاحبلی آدمارک الکچوغنی بوایللرده
 کوردم . سیر کتابلرنده مسطور بولندیقی اوزره حضرت رسالت مکینی
 [۱] اسپانیه دیدیکی شمدیکی ایتالیانک یرنده کی اسکی وندیگ جمهوریتی اوله حق .

مدنی) درکہ سلمانک کمر بستہ سیدر . بونلردہ چینی ، کاسہ . کوزہ ، ذی - قیمت مطالاً متاعلرینی عرض ایدرک کچرلر .

اصناف تنکہ جیان — دکان ۱۰۰ ، نفر ۱۵۳ . پیرلری (بہلول قصاع) در قبری جلدہ در . قصعہ لریاہ دکانلرینی بزہ دہرک عبور ایدرلر .

اصناف افیونجیان — ایلک پیرلری (فیثاغورث توحیدی) در . حضرت عصرندہ کی پیرلری عمرو بن امیہ ضمیریدر . حقاکہ افیون تناول ایدن ضمیر شناس ، نکتہ دان ، ظریف اولور . بونلر دکانلریاہ واجب السیر بر حالہ مرور ایدرلر کہ کیمیمی مصلوب من عنداللہ کبی دیلنی طیشارو چقارمش . کیمی قاشینمقدہ ، کیمیمی های وهوی ایدر ، کیمی افیونک شدتندن خواب غفلتہ طالہرق عبور ایدرلر .

اصناف بنکجیان — دکان ۱۶ ، نفر ۶۰ . بونلردہ بنک بیہرک کولہرک شقہ ایدرک کچرلر .

اصناف اسپنجیاریان یعنی اوت بولیجیان — پیرلری حضرت لقماندر . روی ارضہ جناب عزت نہقدر نبات خلق ایلدیسہ جملہسنہ لسان ووروب « بن فلان درده دوایم » دیو حضرت لقمانہ سویلتمشدر . حضرت عصرندہ کی پیرلری (ہدایۃ اللہ بن ذی النون مصری) در . حضرتک اذنیلہ باباسی کمرینی باغلا یوب اوتجیلرہ پیر ایلمشدر . قبری حجاز طاغلرندہ در . نباتات دوشو - ریرکن کنیدیسنی ییلان صوقمش ، شہردن معالجہ ایریشنجیہ قدر وفات ایتمشدر . بو اوتجیلر بازار قوروب لہدا کوکی ، کونہیک کوکی ، لسان تور کوکی غاریقون کوکی ، میان کوکی ، زعتر کوکی ، دہا بیکلر جہ دوا اوتلرینی جمع ایدوب ساتارلر .

اصناف قہوہ ساتجیان — مخزن ۳۰۰ ، نفر ۵۰۰ . بونلر بیوک بازر - کاندرلر . ہر برینک مصردہ ، یمن صنعا سنہ اور تاقلری واردر . بیکلر جہ قطار قہوہ لری قطارلرہ اورہرق کچرلر . پیرلری نامعلومدر . چونکہ قہوہنک ایجادی قریب الہددر . اما قہوہ یمک شیخ شاذلیدن قالدی .

اصناف عطاران یہودان — دکان ۲۰۰ ، نفر ۴۰۰ . پیرلری (حسام

دکانلرنده قیرلش فنجانلری کیندیلوب قناعت ایدوب کچوب کیدرلر .
 • اصناف عطار چوملکجیان — دکان ۳۰۰ و نفرات ۵۰۰ در . پیرلری
 (عبدالغفار مدنی) در . سلمان پاکک قرق طقوزنجی کمر بسته سیدر . چناغی
 چوملکجیلره پیر اولمشدر . یوز التمش ایکی یاشنده ارتحال بیوروب مدینه
 منوره بقیغده در زیارتی میسر اولمشدر . دکانلرین کونا کون کوزه ، کاسه ،
 طباقلر ایله تزین ایدوب پر سلاح عبور ایدرلر .

اصناف کارخانه چوملکجیان — دکان و ۴۰۰ نفر در . بونلرک
 پیرلری دنخی عبدالغفار مدنیدر . بونلرده عربلر اوزره بالچقمدن چناق
 وچوملک یاپارق عبور ایدرلر .

اصناف کبریتجیان — ۴۰ دکان ، ۵۵ نفر در .

اصناف دهن کبریتجیان — اکسیر اعظم کبی کبریت یاغی چیقار مق بر آدمه
 مخصوصدر . ابتدا دهن کبریتی (قارون) چیقاردی دیرلر . حضرت موسی
 تعلیمله ابتدا قارون کیمیا به چالیشورکن کبریت یاغی چیقارمشدر . لکنینه
 او معرفت آنکاه قعر زمینه کچمشدر . بو کبریت یاغی چیقارانده کویا قعر
 زمیندن چیقاروب کتیریر .

اصناف عطار یاغجیان یارم — دکان ۳ ، نفر ۸ پیرلری حکیم (ذی النون
 مصری) در . حضرت علی بلنی باغلیوب پیر ایله مشدر . قبری مصرده در .
 اصناف شیشه جیان — کارخانه ۳ . نفرات ۱۰۵ ایلک پیرلری چمشیدر .
 صکره (ابو علی سینا) در .

اصناف تاجران شیشه — دکان ۲۰۰ ، نفر ۳۰۰ ، بونلرکده پیرلری
 (ابوعلی سینا) در .

اصناف عطاران سیاران — دکانلری یوق ، نفرات ۳۰۰ . پیرلری (ابی
 ذر غفاری) در . قبری قدسده در . اللرندهکی شیر ایچنده جمع ادویه موجود
 اولوب اطرافنه چوجق او یونجاقلری دیزوب « چرچی ها ! » دیو آلا
 آزه سنده کزدرلر .

اصناف چینیجیان — دکان ۱۰۰ ، نفر ۳۰۰ . پیرلری (عبدالغفار

مسح سنت اولدیغنده ابتدا کچی دریسندن مست یاپان ابوهریره در . حضرت رسالت صحابه کرامک هر برینی مناسب وکوزل لقب ایله تلقیب بیورلردی . بوذاتکده کدی یه غایت محبتی کوردکده ابوهریره دیه بیوره شلردر . قبرشرفی مصر جیزه سنده خورمالق ایچنده برجامع جانبنده در . برچوق حدیث روایت ایلمش اولو سلطاندر .

اصناف ترلکجیان — ۲۰۰ دکان ۴۰۰ نفردر .

اصناف خفافان اسکیجیان — ۱۰۴ دکان و ۶۰۰ نفراندر . پیرلری (عمار بن یاسر) در . سلمان پاکک اوتوز اوچنجی بلین باغدیغی پیرلردندر . اصناف پنپه دوزان باب حمام — مکان ۱۰۵ نفرات ۱۰۵ در . پیرلری ینه عمار بن یاسر در . استانبولده هر حمام قیوسنده البته بر پنپه دوز اوله جقدر یعنی اسکیجی فقیرلردرکه کفاف نفس ایچون چالیشیرلر . بشقه محللرده بولنان اسکیجیلر بیسک عدد فقرادرلر . بونلرک جمله سی الایده باشلرنده وولطان ایکنه لریله اسکی پابوج دیکرک عبور ایدرلر . اما سفرده لازملی اصنافدر . اصنافان دلان خفافان — ۵۰۰ نفردرلر دکانلری یوقدر . استانبولده طقوز یرده خفاف خانه چارشوسی واردر انده دلاللق ایدوب کار ایدرلر . بو اصنافلرک آرقه سندن طبل عثمانی چالنور خفاف باشی باشمقجی باشی آت باشی برابر مرور ایدرلر .

اصناف خواجکان عطاریان — ۲۰۰۰ دکان ۳۰۰۵ نفردر . پیرلری (حسام بن عبدالله بصروی) در . قبرمنوری عجم شهرباننده در . بو عطاران زمره سنده نیجه اشیا موجوددر . اکثریسنی یانلرنده بولندیروب دکانلرین تزین ایدرک عبور ایدرلر .

اصناف عنبرجیان — بونلرده ۳۵ دکان ۱۰۰ نفر اولوب دکانلرینی عود و عنبر ایله تزین ایدوب کچرلر .

اصناف بخورجیان — ۲۵ دکان و ۳۵ نفردر . دکانلرین عسابنده ، کونلک سنبل ، خنای ، بخور نی ایله تزین ایدوب کذر ایدرلر .

اصناف اهل قناعت فتجان کینتجیان — ۱۰ دکان ۲۰ نفردر . بونلر

اصناف پاشماقچیان خفافان — بونلر درت مولویت یرده دیکلمش پابوج،
 جزمه ، پاشماق ، پوستال ، دها الوان الوان طوماقلا ، ترلکلر صاتارلر .
 سیس خانه اوزره دکانلرین زین ایدوب دلالری طبه لر ایچره کوتانه ،
 زرکردان ، زنانه ، لورطه ، روزکز ، پابوج وترلکلری اوچیوز قرق ، بشیوز
 اللی ، یوز اللی ، بیک بشیوز دیو کندولرنجه معلوم اولان برحساب اوزره
 صاتمغه باشلار . مشتری بو علمدن خبردار دکدر اماهراقچ غروشه المش ایسه
 الته فیئاتی رقم ایله یازوب مشتریله فروخت ایده جکی زمان علم الله ، شهید الله
 دیو اقناع ایدرلر . هر پابوجی بش آچه کار ایله صاتمغه راضی دکل برالای
 بیخی (طراش - تراش) ، کوزلری سورمه لی بی انصاف قومدر . آچه
 آچز اول بسمله سز دکانی   الدادیر بولسه ولی شیطانی

بیتی کویا بونلرک حقنده سویلنمش .

حسابنده مشتری یه قان اغلادیر شیطان کبی چارپار . چوق مشتری حرامی
 ارتکاب ایتمز ظنیه دام حیلهلرینه کرفتار اولورلر . مشتری کیتدکدنصکره
 کیدی آبی باقیم دیده تفاخر ایدر . ظالم انسانلردر .
 اصناف یا شماقچی باشی — پیرلری محمد اکبر یعنی در . سلمان پاکک اوتوز
 برنجی شداغلدینی پیردر . قبرمنوری یمن عدنده در . بونلرک خفافان لاینده
 یماق اوله رق کیدرلر . اما خفافلرک مستقلا پیری یوقدر صکره دن اشتهاز
 بولمش بر طائفه در . لکن بر کسه پی صاحب سجاده ایتسه لر پیریمز محمد اکبر
 یعنی دیه دعا ایدرلر . (۰۰۰) نفر درلر .

اصناف عطاران دکچیان — (۸۰) دکان و (۱۰۰) نفر درلر . پیرلری
 (ابوالسلام بن محمد اکبر یعنی) در . بونلرک دکانلری بدستان عتیق قربنده
 آجی چشمه باشنده بر چارشودر بونلردخی بر مطظن صورتده عبور ایدرلر .
 اصناف چیزمه جیان — پیرلری (ینه محمد اکبر یعنی) در . (۱۰۰) دکان
 (۰۰۰) نفر درلر .

اصناف مستجیان — (۱۰۰) دکان و (۵۰۰) نفر درلر . پیرلری ابو
 هریره در . کمرین حضرت علی بند ایدوب مستجیلره پیر ایتشدر . مست اوزره

باغلوب سمرجیلره پیر اولدی. امام حسین ایله دشت کر بلاده شهید اولمشدر. کونا کون سمرلری عربله اوزره تحمیل ایدوب نیجه خرده سمرلر وپلانلر ایله دکانلرین طولدیروب عرض متاع ایدرک کیدرلر. بالاده ذکر اولسان زمره لرك آزه سندن سراج باشینک نیجه عسکرلری ، مشایخ ، کتخدا ، نقیلر ، پیش قدملری چاوشلر ، دلاللری ، کارخانه بکچیلری وسراج باشی کیلان آت اوزره صیرمه لره غرق اولمش محبوب سراجان ایله عبور ایدرلر. اصناف پابوججیان -- کارخانه لری (۳۴۰۰) ونفراتی سکز بیک قدر واردر . مرجان یوقوشندهیدی بکارخانه واردر . جمله بنده پابوججی بکارلری پرسلاح موجود و آماده در . غایت جسور اولوب اصلا مغلوب اولزلر . حتی سلیمان خان یکچیریلره غضب ایتدکده سزی پابوججی بکارلرینه قیردیریم دیر ایش حکایه سی مرور ایتدی . بونلرده پرسلاح اولوب دکانلرین انواع پابوجلر ایله تزین ایدوب عبور ایدرلر .

اصناف طائفه دوکشرمه غلامان — یدی سنه ده بر یکچیری اوجاغندن یایه باشی جماعتلرندن بر چورباجی بش التی یوز نفر ایله روم ایلی دیارینه چیقوب هر قرا و قصباتدن محبوب ، توانا بلغار ، ارناوود ، صرب ، روم مغنچه لرندن یدی سکز بیک قدر جمع ایلمک قانون اورخان غازی ، تعالیم حاجی بکتاشی ولی در . بو دیوشیرمه کله جمله سنه اسکوب شهرنده قرمزی ابادان ، قرمزی یرطماجلی موحدی عبا ، باشنه قرمزی کچه دن خیال ظل قره کوزی شب کلاهی کبی کلاهلر کیدروب استانبوله کتیرلر . جمله سنی برر اوجاغه دفتر ایله توزیع ایدرلر . هر اوجاقدنه و خاندانلرده علم ، کمال ، معرفت تحصیل ایتد کدنسکره یکرمی شر اچقه ، یارم چوقه یللق ایله عجمی اوغلانلری یازیلرلر . اگ کزیده سین طوپخاناه ، جبه خانه ، بوستانچی اوجاغه ویرلر . زیرا آغیر پادشاه خدمت لیدر . بواردو الاینده (دوکشرمه - دو شیرمه) چورباجیسی بونلری جمع ایدوب اشکال شب کلاهلر یله پابوججی بکارلری الاینده کذر ایدرلر . اندن بکارباشی و دو شیرمه باشی اغاسی رکاب رکابه اولوب سکز قات مهترخانه ایله کچرلر .

سیم رخنر ، مطلا مطردلر ، قطفه اکرلر ودها نیجه ذی قیمت اشیا لر ایله
زین ایدوب کیدرلر .

اصناف قالدقچیان — بونلرده دوه خامیله صارلمش قالدققرلیه دکانلرینی
ترزین ایدوب عبور ایدرلر . یوز دکان اوچیوز نفردرلر .

اصناف ترکشجیان — پیرلری حضرت حمزه اولوب کهرین بالذات فخر
رسل (ع) قوشادی . بو ترکشجیلر دخی عرض معرفت ایدرک کچرلر .
اوتوز دکان والتمش نفردرلر .

اصناف کده لیجیان — ۷ دکان و ۱۲ نفردر . پیرلری حمزه باصفا
کمر بسته سیدر . قبری عینتابدهدر . بونلرده کده لچ یاپه رق عبور ایدرلر .

اصناف تککتی جیان — (۴۴) دکان و (۱۰۵) نفردر . بونلری دکانلری
اوزره حزمه لی قطفه تککتیلر ایله مزین قیلوب عبور ایدرلر .

اصناف دبه جیان — دکان (۴۰) و نفرات (۱۰۰) در . بونلرده
دکانلرینی نیجه گونه دبه ، بودوج ، یاغ ، دوه خامندن یاغدانلر ایله زین ایدوب
عبور ایدرلر .

اصناف صفره جیان — دکان (۵۰) نفرات (۳۰۰) در . کونا کون
تلاتین دن سباط ، سفره و موم سفره لری نیجه اشیا لر یاپوب سیس خانهلری
اوزره قویوب کذر ایدرلر .

اصناف یولارجیان — بونلر بشقه بر فرقه در . سراجلر زمهره سنده
هرکس بر کار ایله کذر ایدر . بونلرده طاولا یولاری ایله عبور ایدرلر .
۴۰ دکان و ۱۰۰ نفردرلر .

اصناف سبت صندقچیان — دکان (۱۰۵) و نفرات (۳۰۵) در . بونلرده
دکانلرینی کونا کون سبت صندوقلر ایله زین ایدر کچرلر .

اصناف قامچی جیان — دکان (۱۲) و نفر (۲۰) در . کونا کون سنبه
اورمه چتال سقا قامچی لری ، تاتار شیدا ققرلیه دکانلرین مزین ایدرلر .

اصناف پالان دوزان — دکان (۵۰۰) ، نفر (۱۰۰۵) در . پیرلری
(یوسف برندی) در . اباذرغفار حضرتلری حضرت علی حضورنده کهرین

اصناف کچہ جیان — کارخانہ (۴۰۰) و نفرات (۱۰۰۵) در . پیرلری (ابوسعید الناری) در . سلمانک اوزن بشنجی شد باغلا دینی پیردر . مرقد پرانواری کر بلاده در . امام حسین ایله برابر شهید اولمشدر . چوق یزیدی قتل ایلدیکندن عجم دیارنده (ابوسعید الناری کوی ایچون) دیویمین ایدرلر زیارتگاه معتزلی و شعیدر . بوکچہ جیلرده تخت روانلر اوزرده کچہ دپدرک ، یپاغی حلاجیایه رق عبور ایدرلر .

اصناف دلبد یورکچیان — آت بازارنده (۴۰) دکانلری اولوب (۱۰۰) نفرلری واردر . بونلرک دخی پیری ابوسعیددر . عربہ اوزره کونا کون دلبد یورکلری وکچہ دن یک پاره مغنسا یغمور لقلری یاپه رق کیدرلر .

اصناف کچہ جیان یکیچری — (۱۰) دکان و (۶۰) نفردر . پیرلری ینه ابوسعیددر . دکانلری یکی اوله لرده ، ارته جامع قربنده بونلور بونلرده دکانلرینی یکیچری کچہ لری اسکوفلری ایله تزین ایدوب پرسلح عبور ایدرلر . اصناف اهل کامل مویتافان — پیرلری غزازلر پیری حضرت جعفر طیاردر . بونلرده دکانلرین کونا کون آت چوللری ، طوربه ، قولان ، پوشوان وغیر مصنع اشیلری صیر یقلر اوزره دیزدرک تزین ایدوب کچرلر .

اصناف تاجران مطان — پیرلری سعدبن عبیدی حزر جیدر . سلمان بلین باغدی . قبری شهر زلده در . بونلر متان صاته رق عبور ایدرلر . اصناف تاجران دباغان — بونلرده چارشولر ایچره درلو درلو ایشلمش سختیانلر ایله دکانلرین زین ایدوب کچرلر .

اصناف پاره جیان تاجران — مرجان چارشوسنده مشین وساختیان صاتان فقرالدر . بالادنبری ذکر اولنان اصنافک آرقه لرندن ینه مهترخانه چالینه رق عبور ایدرلر .

اصناف معزز سراجان مقبولان — دکان (۱۰۸۴) و نفرات (۵۰۰۰) در . پیرلری ابوالنصیر خاتم بغدادیدر . سلمان پاکک اوتوز ایکنجی شد باغلا دینی پیردر . قبری بغداد جوارنده جمله سراجلرک سلسله سی اکا واصل اولور . اولو سلطاندر . بونلرده دکانلرینی تلاتین حزمه لی حوزدانه لری ، ایشلمش

ویرمیور دیه پادشاهنه غمز ایلمشدر . پادشاده آدملر وحاجبلر تعیین ایدوب
 آهی بابانی دکانندن قیدوبندایدوب کتیریکز دیه فرمان ایدر . حاجبلرواروب
 آهی بابانی دکاننده بولوب قینوبند ایدرکن دکاننک ایچندن بر (اورن)
 ظاهر اولوب حاجبلرک برقاچنی پارچالادقده دیکرلریده فراره مجبور
 اولورلر . آهی بابا ظالمدرک الندن خلاص اولوب (اورن) ایله سلجوقیان
 اوکنه کلدیکنده پادشاه تعجب ایدوب آهی بابا « قورمه بکم بو (اورن)
 بنم دنیا و آخرت عملم وقرنداشمدر » دیه تسلیت ویروب حاجبلرک دفن
 اولنسنی رجا ایدر . رجاسی جان باش اوزره قبول اولنوب اورادن دونوب
 حاجبلری دفن ایدر . بونک اوزرینه بوذات کریم الصفاته (اهی اوران) دیرلر .
 صکره قیصریه دن هجرت ایلمشدر . اناطولیده بزم قیا سلطانک خاصی اولان
 (دکیزلی شهرنده) باغلا آرهنده بر آستانه عظیمده مدفوندر . انکچون
 روم دباغلیری پیرمز آه اوراندر دیرلر . اما صحیحی حضرت حضورنده پیر
 اولان زید هندیدر . بونلرده دکانلرین هوایی ، آسانی ، کول شفتالو ،
 قیرمزی ، صاری ، نفقی رنگ سختیانلر ایله تزین ایدوب کچرلر . بونلرک
 بر افتخار ایده جک شیلری واردر . اوده یشیل بر صیزیق اوزره براسکی
 دریدن بایراقلریدر . بو اسکی دری (کاوه آهنکر) ک اوکنده کی سختیان
 شددرکه آتی بایراق ایدوب ضحاکه قارشو کلش ایدی بو بایراق اودر دیه
 غایت افتخار ایدرلر . اشیو بایراقده اللرنده بولنور . اما حفظنه فوق الغایه
 دقت ایدرلر .

اصناف صاعرجیان — اون قباننده بولنورلر . دکانلری (۱۳) نفرلری
 (۱۰۰) در . بونلرده قدیم ایامدنبری دباغله یماق اوله کیشلردر .
 اصناف کورریجیان — کارخانه (۸۰) ونفرات (۳۰۰) در . بونلرک
 کارخانهلری قوجه پاشا سمتده اولوب جمله سی یهودیدرلر . سیس خانلر
 اوزره کورری یاپهرق کیدرلر .
 اصناف تیرشهجیان — کارخانه (۲۶) ونفرات (۱۰۵) در . بونلرده
 دکانلری رنگا رنگ ترشهلرله تزین ایدر کچرلر .

اصناف آوجيان مرغان — بونلر کورجکی آوجیلر در . اللرنده خط شریف ایله معاف مسلمانلر در . ترقوز کولر لرنده قوغو ، سقا قوشی ، یشیل باش ، اوردک ، آلاجه اوردک اوروب بوغازلرین کورجکی باشی یه وقادلرین اوچجی باشی یه ویرلر . بونلر ده شکارلریله کچرلر .

اصناف پارسجی باشی — بونلر ده پادشاهک پارسلرین التون و کوموش زنجیرلرله چکدرک والرنده حیزاران عصار ایله « آله مدی پارسم ، یورومدی پارسم » دیه کذر ایدرلر .

اصناف کتخدای آرسلانجیان — پیرلری حضرت (اسدالله الغالب علی ابن ابی طالب) درکه جمله حیوانات وحشیه خاکپاینه یوزلر سورمشدر . اللی عدد آرسلانجی (آرسلان ، قپلان ، آیو ، قورد ، اندیق ، صرطلان) نام حیوانلری زنجیرلر ایله کشان برکشان چکوب هربری اژدر مثال انسانلر اوزره حمله ایدرلر . بونلر ارسلان و قپلان و سائر حیوان پوستلرینی دباغت ایتدکارندن کورجکی آلاینده آلائی ایتلرینه فرمان پادشاهی اولمشدر . کورکچیلرک روم و مسلمان دلبرلری پراسلاح اولوب اوچی باشی ، پارسجی باشی ، ارسلانجی باشی ، کورجکی باشی احتشاملر ایله رکاب رکابه ، لجام لجامه برابر کیدوب ارقه لرندن سکزقات مهترخانه چالینور .

اصناف دباغان — استانبولک درت مولویت یرنده اوزایکی محله ده دباغ کارخانه لری واردر . بونلر ایچنده نیجه شهباز ایشجیلر واردرکه آدم اژدره اسیدر اگر ایچلرینه برقانی و یاخود برحرامی دوشسنه اصلا حاکمه تسلیم ایتزلر . اولقانی انلرک لندن خلاص دخی اوله مز . بیچاره نی کویک نجسی ادمان ایتمهک تعیین ایدرلر . ایستر ایسته مز تائب و طاهر اولوب نهایت برکار صاحب اولور . جمله دباغ کارخانه لری یدی یوز اولوب (۳۰۰۰) نفراتی واردر . پیرلری (زید هندی) در . حضرت حضورنده سلمان پاک بلین باغدی . اونجی پیر پیشوادر . اماروم ماینده دباغله آهیلر دیرلرکه پیرلری قیصریه دن ظاهر اولوب اه اوران ایله شهرت بولمشدر .

حکایه : آهی بابا ساجوقیلر عصرنده قیصریه ده ساکن ایکن عشر

حضرت عصر نده کورگیلرک پیری (عمر بن عامری) در . سلمان پاک
 بلین باغدی . اون دردنجی پیردر . بونلر تخت روانلر اوزره دکانلرین نیجه
 یوزبیک غروشلق سمور ، وشق ، زرداوا ، صکسار ، سنجاب ، سمورپاچه‌سی ،
 سمور قفاسی ، قاقم ، اوردک بوغازی ، قوغو بوغازی ، سقاقوشی بوغازی ، تلکی
 بوغازی ودها سائر کورکلر ایله تزیین ایدرلر . بعده محمودپاشا چارشوسندن
 روم کورگیلری بشقه بر آلائی عظیم ایله نیجه یوز کورکلری ترس کییوب
 باشلرنده آبی پوستلرنده عجبه کلاهلر وبرچوغی ده سراپا قیلان ، ارسلان ،
 قورد صارینشلر ، باشلرنده سمور قالباق تاجلر ایله حیوانات دریلرینه مستغرق
 اوله‌رق کچرلر . بر فرقه‌سی ینه حیوانات دریلرینه صارلمش بیان آدملری
 یامیاملر کیم اللهم عافنا کورن آدملرک زهرلری چاک اولور . هریرینی بشر
 التیشر زنجیر ایله باغلیوب هر برندن ده بشر التیشر آدم یامشمش . بعضاً طرفه
 بولان تماشاچیلره بویان آدملری هجوم ایدرلر . خلق ایچره برهای وهوی
 دوشرکیم دلیل ایله تعبیر اولماز .

نیجه یوز کونا دیو ، پری صورتلری واردرکه ایاقلری هواده باشی سرنگون
 اماینه زمینده ایکی ایاقلریله کززلر ، خلق اوزره هجوم ایدرلر . ونیجه اشکال
 عجبیه جنلر یاپارلرکه برنجی دفعه کورن آدمک عقلی باشدن کیدر . بو قدر
 مهیب ودهشتلی اولور . ونیجه لزی آو ، ارسلان ، قیلان پوستلرینه کیروب
 درت ایاق ایله کیدرکن انلرده ناس اوزره حمله ایتمکه یلتدکده زنجیر کشلر
 اللرنده کی حیزارانلر ایله اوروب ضبط ایدرلر . ایشته بونلرده بویولده
 تماشاچیلری دهشت ایچنده براقه‌رق خنکار اوکندن عبور ایدرلر .

اصناف سمور قالباقچیان — (۸۰) دکان ، (۱۰۵) نفردر . پیرلری
 نامعلوم . بونلرده دکانلرین درلو سمور قالباقلر ایله زین ایدوب کیدرلر .
 اصناف بازرکان سمور — (۱۰۰۰) نفردرلر . بونلرک جمله‌سی
 سرفیچه ، فلورینه ، کسریه شهرلرنده ساکن بر الای روملردر که سرتاپا
 سمورله ، بالقی دیشی تعبیر ایتدکلری سوکلون دیشی تخت روانلرینی تزیین
 ایدرلر .

صیره سیله تعداد اولنور . بونلر ناز و شیوه ایله تماشاچیلری حیرتده براقه زرق
صالینه صالینه رقتار ایدرلر .

اصناف ابریشیم جیان — دکان (۱۰۰) و نفر (۲۰۰) در . بونلرک
بدستان جنبنده بشقه چارشولری واردر . بو طائفه ده دکانلرینی انواع ابریشیم
ایله زین ایدوب تبدیل جامه ایدرک گذر ایدرلر .

اصناف دوکمه جیان حریر — ۵۰ دکان ، (۶۰۰) نفر در . برچونغی ده
خانهلرنده ایشلرلر . دکانلرینی طربزان کاری حریر دوکمه لر ایله زین ایدوب
ایشله یه رک عبور ایدرلر . بوو اصنافلرک آرقه سندن نقیلری و چاوشلری
وشیخلری و دعاچیلری ایله سکزر قات مهترخانه چالینه زرق عبور ایدرلر .
اصناف خیمه جی یعنی چادر جیان — ابتدا چادری چشید انجاد ایتمشدر .
حضرت عصرنده پیرلری (ناصر بن عبدالله المکی الحنیم) در . سلمان پاک بلین
باغلیوب چادر جیلره پیر ایلدی . حضرته احرامدن خیمه ییتمشدر .

بوخیمه جیلر تخت روانلر اوزره منقش ، عبرت نمون خیمه لر قوروب
ایچنده چادر جی دهنرانی ایشلیه رک ، بربرینه شقالر ایدرک کچرلر .
اصناف طنابجیان — بونلرده دکانلرینی کونا کون ایملکالر ایله تزین
ایدوب کچوب کیدرلر .

اصناف قولانجیان — دکان (۵۵) ، نفرات (۱۰۵) در . پیرلری یینه
غزازلرک پیری عبدالله بن جعفر طیاردر . بو طائفه ده دکانلرینی تزین ایدوب
چادر جی باشینک کزیده عسکری ، شیخلری ، نقیلری ، چاوشاری ، نقیلری ،
کتخدالری ، اغالری آت باشی برابر عبور ایدرلر . آرقه لرندن سکزر قات
مهترخانه چالنه زرق شملکلرله گذر ایدرلر .

اصناف کورکجیان — دکان (۵۰۰) و نفر (۱۰۰۰) در . بونلرده
ایکنه ایله کار ایتدکلرندن پیرقدیملری ادریس علیه السلامدر . اما ابتدا کورک
کیان (هوشک شاه) در . زیرا حیوان ذریلرینی کییوب طاغلرده اول حیوان
صفتده کزیر بوتقریبله شکار ایدردی . صکره بشقه لریده کورک کییوب
صفا ایتمهک باشدیلر .

اصناف اوروجیان — پیرلری (عطاءالله حبشی) در . انس بلین باغدی
قبرشریفی حبش زیلعنده در . حضرت عثمان ایله حبشه کیدوب آنده مرحوم
اولدی . جنازه سنی بالذات حضرت عثمان غسل ایدوب دفن ایتشد . حالا
زیارتگاه انامدر . بو اوروجیلرک دکانلری مرجان جامی دینده خرطحمای
اوکنده در . کارلری کشمیری شال ، دولند ، اطلس ، خارا احرام مقوله سی
اشیالره فاره طوقونوب ویاخود بشقه برسبيله دیندیکنده بونلر اولرخنده دار
محلی اوروب غائب ایدرلر اصلا معلوم اولمز . مصنع کاردر بونلرده . سیس خانلر
اوزره اوروجیلک ایدرک عبور ایدرلر .

اصناف اهل کامل جلاحان — ابتدا پیرلری حضرت شیت در . لکن
حضرت عصرنده کی پیرلری سلمان پاک کمر بسته سیدر . بونلرده تخت روانلر
اوزره دستکاهلرنده بز طوقویارق عبور ایدرلر .

اصناف پراجیان چوقه — دکان (۴۵) نفر (۸۰) در . پیرلری
(ابوالهدی ابن یاسین) در . انس بن مالک مالک اولوب آنک تلامیذندن
اولدی . ابوالهدانک قبری بغداد جوارنده در . بونلرده دکانلرین اقمشه
وچوقه پاره لریله زین ایدوب کچرلر .

اصناف اهل کمال ایلیکجیان — دکان (۲۵۵) ونفر (۵۰۰) در .
بونلرک پیری انس بن مالک پرورده سیدر . قبری قونجستانده سناره شهرنده در .
بو اصنافده دکانلرینی الوان الوان ایلیکلرله زین ایدوب کچرلر .

اصناف غزازان — پیرلری امام غزالی دیرلر ایسه ده غلطدر . بونلرک
حضرت عصرنده کی پیرلری عبدالله بن جعفر طیاردر که سلمانک یکرمی
طقوزنجی کمر بسته سیدر . بوغزازلر تخت روانلر اوزره دکانلرین جواهر ،
مرصعات ، اقمشه فاخره ، صوم کره ، تیبید قوشاقلر ایله ، کونا کون صیرمه
مبروم ایشلر و آویزه لر ایله تزین ایدرلر که گویا بورسده کلنجک چارشوسی
زین اولمشدر . پاک وپاکیزه غزاز جوانلری کندولرینی اولیه مزین قیلارلرکه
هریری برغلیمان حقیقی ظن اولنور . زیرا استانبول ایچروسنده دلبران مدح
اولنسه اولاقا ووجقی دلبرلری ، ثانیاً تاقیه جی محبوبلری ، ثالثاً غزازدلفریبلری

اصناف کله پوشجیان — دکان (۱۰۵) و نقرات (۲۰۵) در. بونلرک چوغی مدالی روملریدر. سیس خانه لر اوزره کله پوشلرین زین ایدوب کندولر دخی تبدیلی جامه ایله عبور ایدرلر.

اصناف یورغانجیان — پیرلری (کامل هندی) در. انس بن مالک بلین باغدی. فاطمة الزهری، رقیه، ام کلثوم رضی الله عنهن حضراتنک جهازلرنده چوق خدمت ایتمشدر. قبری یمن دیارنده شهر جبلده در. بویورغانجیلرده تخت روانلر اوزره اطلس، دیبا، سرنک، یوچارا یورغانلر ایله زین ایدوب جمله‌سی مسلح عبور ایدرلر.

اصناف زنجف اوتوجیسی — دکان (۲۰) نقرات (۴۰) پیرلری نامعلومدر. بونلر دکانلرنده منظرشکننده مرمر اوزره اعلا زنجف اویمه‌لی علما خلعتلری یاپارق کذر ایدرلر.

اصناف اهل قناعت کوملکجیان — پیرلری ابتدا حضرت شیت علیه‌السلامدر. پنه اکیروب بز طوقویوب کوملک یاپانلرک اک اولکیسی بودر. آنک پیری‌ده جبریل امیندر. حضرت عصرنده‌کی پیرلری حضرت (حزیمه) درکه مضفر موجودات اقدمزک قاین پدردر. کریمه محترمه‌سی سبت زینبی حضرت رسوله ویرمشدر. بو حزیمه خدیجه کبری وست عایشه‌دن ایپاک آلوب کوملک یپاردی.

بو کوملکجیلر دخی دکانلرین کونا کون آق کنارلی استانبول، دراما، سرفیچه، قلامته، طربزون کوملکلریله تزین ایدوب دیکش سز طوقونمش حلالی بزدن کوملکلریده صیرقلره سرروب عرض کالا ایدرک عبور ایدرلر. اصناف دولبندجیان — پیرلری بالذات فخرکاشاتدر که بصری شهرینه مکه‌دن صاریق کورتوروب بیع ایلمشدر. کندولریده بیاض دستار صارمشدر. صکره کیسودار اولوب حضرت علی ایله سیاه عمامه صادیلر.

اصناف یاغلقجیان — ابتدا یاغلق، مجرمه اشلیان حضرت سلیمانک خاتونی بلقیس انادر. بونلر دکانلرین کونا کون قیاسلطان، سرا ییاغلقلریله تزین ایدر کیدرلر.

اصناف قپاماجیان — بونلرک پیری داود طاهریدر. دکانلرینی کونا کون لباس فاخرلر و قپامه خلعتلر ایله زین ایدر کیدرلر .

اصناف حلاجان پنبه — دکان (۱۰۴) و نفرات (۳۰۰) در . پیرلری (منصور زاهد القطان) درکه حضرت حضورنده سلمان پاک — اون ایکنجی پیر اولمق اوزره — بلین شد ایلمشدر. جمله حلاجلرک سلسله سی اکاواصل اولور قبری بغدادده در .

بونلر دخی دکانلرنده اصول آهنگ ایله کپانلرینک ورتالرینه طوقاق اوروب (طرطقه طرطق طرطق طقه) دیو دیک اصولنده پنبه آتاراق • کولوب اویناریق کچرلر بونلرک دکاننده الوان پنبه ده طوپوزلر، تیرلر، توفنکلر قره کوزلی آدملر ، ارسلان ، قپلان کبی دها سائر حیوانات یاپلمش ، هربر ارسلانده دمیر زنجیرلرله بند ایدلمش و زنجیرک براوجی ینه پنبه دن یاپلمشدر. بعض حلاج عارفلری « صاقین پنبه دن ارسلان کلپور » دیه رک وانواج شاقه لر یاپه رق پک لطیف برمنظره تشکیل ایتدکلری حانده کیدرلر .

اصناف تاقیه جیان زنان — دکان (۵۵) ، نفرات (۳۰۰) در پیرلری عبدالله واسطیدر. اون اوچنجی پیردر سلمانک کمر بسته سیدر. قبری بغدادده . در . بونلر دکانلرینی دنیا ، شیب ، زربافلر ، نکار پاره تاقیه لر ایله وایشلمه تربوسلر ، و قطفه لر ایله زین ایدوب ، جمله تاقیه جی جوانلری دخی پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف قاووجیان — دکان (۱۰۵) و نفرات (۴۰۰) در . پیرلری (عبدالله بن سعد) درکه حضرتک تاجنه خدمت ایدردی . قبری مکه معلاسنده اولوب انس بن مالک حضرتلرینک نظر کرده سیدر . بو طائفه ده دکانلرینی قطفه ، چوقه قاووقلر ایله زین ایدوب قاووجی جوانلری دخی اقمشه فاخره لرله آفتاب آسا تماشاچیلری مستغرق انواز ایدرک کذر ایلرلر . بعض استانبول ظرفاسی بوجوانلره حرف اندازلوق ایدوب کونا کون لطفه لر یاپارلر . فقط بردفعه عجیب خطا اوله یازدی چونکه بعض جوانلر لطفه دن حظ ایتزلر . مشربی نامعلوم اولان کیمسه یه اطفیه ایتمکدن حذر لازمدر .

وزرا زادہ صاحب طبع چایبار و بربر دکانلرندہ استاد کاملر پرورش ایدوب ہزارک ہزار نالہ سندن روحارینہ غذا حاصل اولور . بونلردہ سچہ یوز ایجو وعقیق یمن ایلہ اورولمش بلبل قفساری ایلہ درونندہ کی بابلرکویا صلوات شریفہ واخلاص شریف تلاوت ایدر کبی سوزشلی فریاد و فغان ایتدیکی حائده عبور ایدرلر . بوصوفک مرورندن صکرہ دخی کآنکش باشی ، آتجی باشی جملہ آتجیبار ایلہ یایارینی قورده رق باصه رق کچرلر . صکرہ آرقه لرندن سکز قات مہتر خانہ چالینہرق انواع شنککر ایلہ حرکت ایدرلر .

اصناف خیاطان — ایکی کارخانہ لری اولوب بری ارسلان خانہ اتصانندہ . درکہ غازی ابوالفتح بناسیدر . دیکری آلای کوشکی مقابله سندہ درکہ غازی سلیمان خان بنا ایتمشدر . بوایکی کارخانہ عظیمده بشیوز نفر واردر . اما اسلامبولک درت مولویت یرنده بشقہ ترزیرک دکانلری اوج بیکدر ونفراتی بشیکدر . پیرلری ادریس علیہ السلامدر . حالا صاغ وجنتده در اسوان دیارینہ کیدوب خلقی دینہ دعوت ایدوب آخر اسوان شہرندن عروج ایتمشدر عروج ایتدیکی مغارہ اوزرندہ کی قیادہ قدم شریفارینک چوقورندن بوحقیرہ آب رحمت نوش ایتک میسر اولمشدر . حالا صاغ اولان پیغمبرلردن بریدہ حضرت عیسی علیہ السلامدرکہ نابلس شہرندہ کندوسنی حبس ایتدکری مغارہ دن آسانہ عروج ایتمشدر . اول مغارہ ده ختم شریف ایتمشدر .

حضرت رسالت عصرندہ کی پیرلری (داود طاہری) در . سلمان فارسک اون برنجی کمر بسته سیدر . اشبو ترزی اصنافی دخی دکانلرینی خلعت فاخرہ لر ایلہ ترین ایلہ عرض کالا وترزی دلبرلری دخی پرسلاح اولوب عرض جمال ایدرک عبور ایدرلر .

اصناف خیاطان دولہ جیان — سراي خاصده اولان بیوک اوٹہ وکچوک اوٹہ غلماناری کاملاً طولمہ کیرلرکہ بواصنافک کاریدر . بونلر بدستان قربندہ جملہ دولہ جیلر سیس خانہ لر اوزرہ دکانلرینی چوقہ دولہ ، فراجه لر ایلہ ترین ایدوب کندیلری پرسلاح اولوب مرور ایدرلر . ترزی باشی دولہ جی باشی و آلتیوز نفرات ہپ پادشاہ قوللریدر . ناظرلریدہ خنکارخزینہ دارباشیدر .

جناب کبریا کو کر جینی زیرک خلق ایتشدر . اما بسله مسی شوم ومذموم مدر . مکر (قرمزی تپه لی ، ایغی چاقشیرلی قوط کو کر جینی) اوله . بونلری بسله مک سنتدر . امام حسن وامام حسین ایچون حضرت علی بیاض وبکسر چتال ایبکلی خروس ایله قرمزی چتال تپه لی چاقشیرلی هام بسلمش اولدیغندن بونلری دخی بسله مک کوزلدر اما غیر یسنی بسله مک ممنوعدر . زیرا اولادلری باشندن قیچدن چیقارر غایت احتراز لازمدر . بو قوشباز طائفه سی دخی او قجیلر ایئنده اللرنده ، باشلرنده متیسر اولمش کبوترلر ایله قولانغی منکوشلی ایاغی خلخاللی مرجان کوزلی طیورلر اولدیغی حالده کذر ایدرلر .

اصناف طاووقیان — پیرلری قاروندرکه ابتدا طاوونغی رأس المال دیه بسله مشدر . کندیسسی یره کچدکنصکره طاووقلری صحراده قالمشدر . مصدره فشقی ایچروسنده طاووق چیقارتدیرمنی قارون ایجاد ایلمشدرکه بونی کورمین آدم هیچ برشی کورمامش حکمندهدر . اوچنجی جلد کتایم زده مصر او صافنده تحریر اولنمشدر نظر اولنه . بو طائفه دخی او قجیلر ایئنده سیس خانهلر اوزره قفس قفس دجابه لر و بعض بونوزلی وچتال ایبکلی وایکپشر ابلق خروسلر وسمیز بسنمش طاووقلر ایله عبور ایدرلر .

اصناف صیاد سرجه وغیری مرغان — بونلرک دکانلری اولیبوب باغ وبغچه لر کنارنده دام ودوزخلرینی قوروب (سرچه ، اسکته ، فلورینه ، باشند قره ، اسپنوز ، صقا قوشی ، اشله ، فریه ، قویروق آتان ، قردبلبل بوقلیجه بلبل ، بلبل کویای ، هزار ، منقر قوشی ، بوز بقال ، اسحق قوشی صاری آصمه ، قره طاووق ، کاروان قوشی ، اوکه بیگ ، حق قران ، یوسف مصدره ساتلیدی ، بیاض قومرو) ناملرنده کی مرغان خوش نوالری صید ایدوب قفسلر ایچره حبس ایدرلز . سقا قوشلری قفسلری التنده کی کاسه دن یوکسوک قدر قوواچقلر ایله منقارونا ظنیله صو چکوب قوغادن نوش ایدر . ومنقر قوشی دخی قفس ایچره منقر طاشیه رق وسائر قوشلرک هربری برر کونا نواخواناق ایده رک عبور ایدرلر .

اصناف بلبل جیان — بونلرک دکانلری یوقدر . اکثر یا خانلرده منلا

یکرمی درت ساعت دوام ایتدکنصکره هوا آچیلوب جهان پرنور اولدی ایسه ده سعدی زاده نك کوکر جینلری آشیانلرینه عودت ایلمدکلرندن بیچاره آدمک عقلی باشندن کیتدی . بو کوکر جینلرک غائب اولیشی کندوسنجه عظیم برداغ درون اولوب مراق وافکارندن بورسه ایجره قرار ایده میه رک عرب وعجمی سیاحت ایتمکی قرارلشدیردی . یدی سنه قدر جهانی کشت و کذار ایتدکنصکره دیار مغربده جزائر ولایتنه واروب ارباب معارف و ظرفاسیله اختلاط ایتمکه باشلدی . برکون بر آستانه کیتدیلر باقدیکم یدی سنه دنبری غائب وتعشق ایتدیکی کوکر جینلری اوراده انئی کلامده صاحب خانه یه نزا کتله او کوکر جینلر کندوسنک اولوب بومنغ زیرکلری بولمق آرزوسیه نیجه بیللردنبری عالمی دور وسیاحت ایتدیکنی سویلیدیکنده خانه صاحبی جواب اوله رق :

— نه دن معلوم اکر سنک ایسه اثبات ایله دیدکده سعدی زاده پک اعلا اثبات ایدرم دیوب چارشویه واردی . کلیتی نارومسک آلوب اقشام اوزری ناری دانه له دی و او کیجه مسک ایچنده باتیردی صباح اولدقده خانه صاحبنه واردی . جمله یاران حاضر اولدقلری حالده سعدی زاده کوکر جینلرک یووالری قپوسنی آچه رق عادت قدیمه سی اوزره « دوچب چب » دیه رک ناردانه لرینی نثار ایلیدیکنده بو کوکر جینلر آره سنده بر قوغوردی ، ویغردی حاصل اولوب ناز دانه سنه جان آتمه ، تناول ایتمکه باشلایلر . ناز دانه لرینی بیتدکنصکره آسانه صعود ایدوب هواده غائب اولدیلر . خانه صاحبی کوکر جینلر ، ینه کالور امیدنده بولنوب هیچ اهمیت ویرمدی ایسه ده سعدی زاده قوشلرک عادتلرینه تامایله واقف اولدیغندن طوغری بورسه یه چکدکلرینی اکلادی . خدایه هزار دفعه شکر لر ایدوب جزایردن وداع ایده رک یتمش کونده کیمیلر ایله بورسه یه واصل اولدی جمله قوشلری اشیاننده موجود بولدی . جمله دن اول (بغدادی) کوکر جینلر کلوب بعده دیکرلری کلش اولدیغنی عائله سی طرفدن خبر ویردیلر . سعدی زاده حسایله جزایردن بورسه یه سکز ساعتده کلدکاری محققدر حقا که بغدادی حقیقتلی قوشدر . جمیع قوشلر ایچنده

هماتلیری ، یکچیچری چورباچیسسی سورغوجلری ، قوقه سپورکه لری ، حبش طاووغنی یلککری و عبرت نما تالریله زین ایدوب مرور ایدرلر .

اصناف قوش بازان — (۵۰۰) دکان و (۶۰۰) نرددر . بونلرک پیری یوقدر . بونلرک حقنده اتالرقوشبازی ، قومازبازی قتلایدن غازی کبی سوزلر سویلنمش بر آلائی شوم مذموم قومدر .

استانبول چلیلرینک میراث یدیلری انامی التندن اللی غروشه یمورطه سین آلوب کندی کوکر جینی الته قوز یاوری چیقاردقده بورماسیله آسمانه عروج ایدوب طاقتلا آته آته زمینه نزول ایتدکده بعضیسی یره دوشوب هلاک اولور . بو کبوترلرک برچوق نوعی و ایدرکه : (طاقتلاباز ، شبر ، جویری ، شامی ، مصری ، بغدادی ، آلا ره ، مارثلوس ، دمکش ، صابه ، طلالزی ، پلنک ، قزیل آلا ، وار قیل آلا ، قره آلا ، تکر آلا ، ساده قوت ، تاجلی قوت ، چاقشیرلی قوت) ناملریله توسیم اولنمشدر . فقط اک مقبول و معتبری طفله باز ایله بغداد ایدرکه مبارک حیوانلر برحمله برکره لانه سین ترتیب ایتدکدن صکره بشقه بریره اصلا یوویایمز آره دن اون سنه مدت غائب اولسه ینه آشیان قدیمی بولور .

یارانلریمیزک برقاچی قوشباز ایدی . بو کوورجینلردن برقاچ دانه سین بورسه یه کتوروب جمعه نمازینی ادا ایتدکدن صکره قفسدن آزاد ایلدک اوج آسمانه عروج ایدوب نظرلریمزدن غائب اولدی . مکر اول آنده اسلامبوله کلوب لانه سنی بولمش . حکایه : بورسه لی سعدی زاده — که مشهور آفاق میراث یدیلردن ایدی — قوشباز اولوب اون بیگ غروش صرف ایدرک بیگ چفت کبوتر جمع ایلمش ، حضرت پادشاهک بیله معلومی اولمش ایدی . کبوترلرینه — ناز بولندی موسمده — مسک ایچنده کیجه له مش نار دانه سی ویرمکی اعتیاد ایدوب افراط درجه ده محبت ایدوب غایت نازلی بسلر ایدی برکون بورمائی اشیانلردن اوچوروب اوج آسمانه عروج ایتدکدرنده حکمت خدا آسمانی برظلمات قاپلیوب شمشکلر شاقیمغه باشلادی . قرانلق اول حده اصل اولدیکه بورسه ایچنده آدم آدمی کورمز اولدی خلق فغان و فزعه باشدی .

یلکی . قارتال یلکی ، طوی قوشی یلکی ، قوقو قوشی یلکارینی اوچیلره کتوروب آلایلرنده یماق اوله‌رق پرسلاح عبور ایدرلر . پیرلری نامه‌لومدر . اصناف قنصان آوجیان — بونلر طاغ ویاغ وراغده قوشی ، قوش ایله صید ایدوب یلکارینی اوچیلره کتوردکلرندن بونلر دخی اوچقی آلاینه یماق اولورلر .

ابتدایکی پیرلری حضرت اسماعیل درکه دفع جوع ایچون قوشی قوش ایله صید ایتمکی جنلب عزت کندیسنه مباح قیلمشدر . ائک اول برقوش ایله دیکر برقوشی صید ایدن حضرت اسماعیلدر . حضرت عصرنده امام حسین آتمجه ، طوغان آولایوب وقرمزی چاقشیرلی قوط کوکرجین بساله‌دیکی فتوتلرده محرردر ، آنکیچون صیادلر امام حسین پیرمزددر دیرلر . قبرشیرینی بغداد قربنده اولوب رأس سعادتتی یزید بی مزید مصره کوندرمش ومشهد حسینده دفن ایتدیرمش اولدینگی مثبتدر . اشبو طائفه صیادان کیلان آتار اوزره راکب اولدقلری حالدہ اللرنده آدیل طوغانلری ، دال طوغانلری صونغور ، طویغون ، قارچیغا ، شاهین ، راغتوس ، بلابان ، چاقر ، طاش تولک ، قره قوش ، آتمجه ، قره کوز نام بازلریله طبل بازلرینه طردلر اوره‌رق ترکیلرنده صید وشکار ایتدکلری قاز ، طورنه ، طوراج ، سوکلون ککلک ، چپل ، اوردک ، شرخاب ، بالقجیل ، طوی ، قره باتاق اولریله آلائی کوشکی دیندن وقورانه حرکت ایدرلر

اصناف مروحه جیان یعنی یلپازه جیان — ۱۰۵ نفر دیرلر . پیرلری (یعقوب طائفی) درکه حضرته قوش یلکندن مروحه (یلپازه) کتورمشدر . انس بن مالک بلنه شد باغلیوب ارشاد ایتدی . قبری موصلده‌در . بونلر دکانلرک سیس‌خانهلر اوزره انواع قوش یلککلرندن معمول یلپازهلره تیرین ایدوب عبور ایدرلر .

اصناف اوتاغا سورغوجیان — قرق‌دکان وسکسان نفردر . پیرلری ابتدا (سام) در . صکره کی پیرلری نامه‌لومدر . برقتونده کورده‌مدم بونلر دخی سیس‌خانهلر اوزره دکانلرین سورغوج ، شاهین ، جیفه ، طورنا ، بالقجیل ،

دكان صاحبی اولمیان نیجه مطراقی پهلوانلر واردر . پیرلری حضر (عمرو امیه ضمری) در . شاطرلرک و مطراقیلرک پیریدر . حضرت علی بلنی باغلامشدر . قبری (حمص) شهرنده در . بو طائفه اردو و آلاینده بازولرک صوایوب پهلوانانه مطراقبازلوق ایدوب برسر شجاعت و مهابت کوستروب عبور ایدرلر .

اصناف پهلوانان کرز بازان — ۱۲ دکان ۷۰ نفردر . نیجه یوز زور آور کرز باز پهلوانلر واردر . بو یتمش نفر کار خانه صاحبلری اولانلردر . بو پهلوانلر کار خانه ده جمع اولوب اورته چکمه ، کسمه ، آصمه ، دکمه ، صالمه ، صالح ، چار طوپ ، شش طوپ کرزلردن ایکیشر قنطار کرزلره وارنجه ادمان ایدرلر . پیرلری حضرت حمزه یارغاری (هوروم غازی) در . کمرینه شدی ینه حضرت حمزه باغلادی . بونلر دخی پیاده اوله رق یتمش آتی کرزلری و صالمه لری باشلری اوزره فریل فریل دوندره رک رستمانه عبور ایدرلر .

اصناف پهلوانان کوشت کیران — تکیه لری ایکی یرده بری کوچک بازار قربنده اون قپانی راهی اوزرنده سرو فرونی مقابلنده پهلوان شجاع تکیه سی که ابوالفتح غازی نکر . بری دخی زیرک یوقوشی آیاغنده پهلوان نمور تکیه سیدر حالا بوتکیه معموردر . ایچنده تکیه نشینی (بابا حسن) حسن حال ایله معروف برپیر قنیدر . بوتکیه ایچره اوچ یوز پهلوان زور ین وارکه هربری کویا برشیر ژیاندر . یوز یوزاللی چیفت پهلوانلر کسوتلرین کیوب صاری شیر روغن یاغیله یاغلوب آدم اژدرهاسی کبی آپول آپول بربرلرینه آرسالن کبی صاریلوب تماشاچیلره پهلوانقلرینی کوستره رک کسمه ، شیرازی ، کسه بند ، ترس کجه ، پیش قبضه ، یان باشه ، سرکله ، جزائر صارماسی ، بوغمه ، قره قوش او یونلرینی اجرا ایدرک آلائی کوشکی دیندن کچرلر و طرف پادشاهیدن برچوق احسان ایله تلطیف اولنورلر . پیری حضرت (محمود پیر یار) ولیدر . حضرت حمزه کمر بسته سیدر .

اصناف صیادان — ۵۰۰ نفردرلر . بونلر قوش یلکلرندن کوچوکن

قومی صیغیر بیوندیغی کبی یایلری واکا کوره اولقیری اولوب رستمانه شجاعتلر ابراز ایدرک کیمی پیاده وکیمی سوار اولدقلری حالده کذر ایدرلر اوق آتمق سنت شریف اولدیغنه دا برچوق حدیث شریفلر شرفصادر اولمشدر .

اصناف پهلوانان تیراندازان — بونلرک دکانلری یوقدر آنجق کارخانهلری تعلیمخانهلری و آت میداننده یکچری تعلیمخانه‌سی و اوق میداننده آتچیلر تکیه سیدر جمله‌سی سکزیوز پهلوان ضرب کاردر . بونلرک پیری دخی سعد ابن ابی وقاصدر . پولاد نقشوانلره و طومر و قله ، قالقانلره و صوایله طولو شیشه‌لره و آصیل یا تمش قندیللره ، آینه‌لره ضرب اوروب ده‌لرک عبور ایدرلر برفرقه‌سی دخی کللره و شکوفه قرنفللریله شمشیر تحت‌لرینه ضرب اوروب کذر ایدرلر . برفرقه‌سیده اولقیری هوایه آتوب اوکنه ایندکده ایله طوتوب نیجه کونا پهلوانقلر اجرا ایدرک کچرلر . بونلردن (ایازاده) دینان استاد کامل سلطان مراد حضورنده بریای چله‌سنه درت اوق کیزله یوب ایکی اوق اوکنده براوق صاغ اوموزنده براوق صول اوموزنده ضربه اوروب ابراز هنر ایدوب برکیسه آلتون آلدینی مثبتدرکه معرفت عجیدر . بوکارده صاحب‌فنون اسکی سرای امامی و سلطان سلیملی صاری صولاق مراد خانک استادیدر . اصناف زهکیرجیان — پیرلری (شغان بن سعید قصی) در . سلمان پاک بلی باغلامشدر . قوتنامه کبراده « بغداد حله‌سنده ارسلان آلمشدر » دیه یازمش بونلر سیس خانلر اوزره دکانلری شیرماهی ، بالق دیشی ، صیغیر بوینوزی ، قنوس برونی ، کرکردان بوینوزی ، ابلاق قوج بوینوزلردن زهکیرلر ایله زین ایدوب کذر ایدر .

اصناف پهلوان مطراحییان — دکان (۱۰) و نفرات (۳۰) در . اما

و عام مسافه بیعده‌دن زیارتنه کلیرلر . آب وهواسی لطیف خوش برخلدر . او طرف اهایلرینک اکثریسی تبرکا (وقاص) توسیم اولنمشلردر . حتی برخانه ده بیله بیوک وقاص ، کوچک وقاص دیه بونامده ایکی کشی بولندینی چوقدر .

همشیره محترمه‌لری دخی کندیسنه یقین و غایت دیکینه برتیه اوزرنده مدفوندر که حیوان ایله چقلمق قابل اوله مدقن بشته انسانلر دخی اکثری یرنده الاریله یره یا پشم‌دیجه صعودده موفق اوله منلر .

المملك) آتی نازل اولمشدر . بوصبان باز شهبازلرك صكره کی پیرلری (بابا عمرو) درکه جمله خیبریلرك زهره لرین چاك ایلمشدر .

اصناف تعلیمخانه جیان — دکان (۴۵) نفرات (۵۰) پیرلری (سعد الدین بن کرب غازی) در . انس بن مالک کمر بسته سیدر . بدر غزاسنده شهید اولوب بدر شهداسی جنبنده دفن اولمشدر . بو تعلیمخانه جیلر تحت روانر اوزره تعلیمخانه لر انشا ایدوب بعض کانداران اوق آتیشیر ایکن بیوکلرندن برقچ کیمسه لرده ایکی فرقه اولوب قارشو قارشویه طور لر کاندار لر برنجی اوقی آتدقلرنده برنجی فرقه « اوق الندن بر » ، ایکنجی فرقه دخی « ایره سین کماله اوله سین پیر » دیه بلند آواز ایله چایشیرلر . وایکنجی اوقی آتدقلرنده فرقه اولی « اوق الندن ایکی » ، فرقه ثانیه « سکا لازم اوقک پیکی » دیرلر . اوچنجیده « اوق النده اوج » ، کور مسون بازولرك کوچ « دردنجیده « اوق الندن درت ، دشمنک باغرینه درد » ، بشنجیده « اوق الندن بش ، اوله سنک پیرلره اش » دیوب اون ایکنجی اوقه واردقده اون ایکی امام هام روحلری شاد اوله عشقنه اوقلریکز تمام اولدی دیوب واجب السیر برهای هوی ایله کذر ایدرلر .

اصناف کمانکشان — ۳۰۰۰ نفر درلر . پیرلری (سعد بن ابی وقاص) در عشره مبشره دن ورواة حدیثنددر . قبر شریفی شام ایله قدس شریف ماینده کنعان ایلنده جب یوسف ایله جسر یعقوب آردسنده مرتفع بر آستانه عظیم قبه عالیده در .

نیجه کره یوز بیک اوق واردر هرکان تکیر آلوب براوق کانه قویوب آتار تکیه سنده نیجه فقراسی واردر برجامعی ومهمانخانه سی وار . اما بو حقیر مدینه منوره قربنده ومصر اسکندریه سی وقلعه سنک باب اخضرینک ایچ یوزنده پیر تیراندازان سعد ابن ابی وقاص دیو تاریخیله بر محل زیارت ایتدم غریب تماشادره . قدسه مدفون اولدینی معلوم اوله مدی . الله اعلم [۱] بوتیرکشان

[۱] حلب ولایتنه تابع روم قلعه قضاسی داخلنده ، معموره العزیز ولایتنه ملحق بهستی قضاسی حدودیه دوشر کوچک برتپه اوزره مبنی برقبه عالیده مدفوندر . خاص

اوستوردرینی بیلرلر . بونلر قردلوکی آتشدنرم ایدوب ینہ ایخنہ صونپارد . قویہرق چارخلی کوسہرہ یاپارلر کہ قدیچیلر ویچاقیلر استعمال ایتدکنرندہ آتس ظاهر اولور . بونلرده کوسہرہ یاپارق عبورایدرلر . بوندنصکرده دوکمهجی باشی مہترخانہ چالدیردوق کچر یناغی اوچ انساندر .

اصناف یاججی باشی — دکان (۲۰۰) نفر (۵۰۰) در . پیرلری محمد اکبر بن حضرت اربکر درکہ حضرت رسول حضورندہ شدینی حضرت علی قوشاتمشدر . یاجیلر وطوتقاجیلرک پیریدر . وقعهسی طوتقاجیلرده مفصل ذکر ایدلمشدر . قبری مصرده زین العابدین یاندہدر . بونلرک دکانلرینک چوغنی سلطان بایزیدده مرادپانا ترہبہسندہدر . غلطہده . اسکدارده ، ادرنہ قپوسندہدخی بولور . سلطان بایزید بالذات یاججی ایدی آنک یایلرینی ، خرم اوستہ یایلرینی ، شہجاء وطوزقوبازان ، دلی فرہاد یایلرینی دکانلرینہ دیزوب یای یپازق عبور ایدرلر .

اصناف اوجقی باشی — دکان (۲۰۰) و نفر (۳۰۰) در . پیرلری (ابو محمد بن عمر بن القواس) اولوب حضرتک اوقنی ویایی طاشیر وسفردن فزغ اولدقده اوق ییاردی . قبری آکین شہرندہدر . سلیمان پاکک قرق آلتنجی کمر بستہسیدر . بو اویدر پاکک عسکردر . سیس خانلر اوزرہ کلبہ لری . جکی ، بوطا ، آزمایش ، پیشرو ، پلنک ، خدنک ، تاریک ، سہم . ریزان . کز ، پیشار اسملی اوان اوان جاملردن معمول اوقلرلہ زین ایدوب عبور ایدرلر .

اصناف زنبہرک جیان — آت میدانندہ یکچیری تعلیمخانہسنگ برطرفی زنبہرک تعلیمخانہسیدر . یکچیری اوجاغندہ براوطہ نفریہ جماعتدن مرکبدر طشرده ۱۰ دکان ۸۰ نفرات واردر . پیرلری . . . . . حضرت حمزہ کمر بستہ سیدر . قبری (بلیس) دہدر . بونلرده یایلرینی قوروب اوق آتدوق کچرلر .

اصناف صپانجیان — (۳) دکان (۵) نفردر . پیرلری حضرت داود علیہ السلام درکہ جالوتی صپانہ قتل ایدیکنہ (و قتل داود جالوت و آتاه الله

اصناف بیجاچیان — دکان (۱۰۵) و نفر (۲۰۰) در . بونلر بیچاق قینجیلریدر . قیوجی باشی یه یماقدر . دکانلرینی تریین ایدوب کچرلر . قیوجی باشی نقیبی ، صاحب طریق ، کتخذالری یکیت باشیلری محتشمانه عبور ایدهرک آردی صیره اهل خبره اغا ، سکه زن اغا ، تمغاجی باشی اغا یان یانه رکاب رکابه اون ایکیشم چفته دلبران کوچکلریله کذر ایدرلر . آردندن قیوجی باشی اوکنده پرسالاح دلبران کیدوب کندیبی مرصع اکرلی جواهر و زرو زیور رختلی براسب صبارقناره سوار اولوب یمن ویسارنده ویش وقدامبلرنده کامل سکزقات مهترخانه چالنه رق برهنکامه عظیم ایله عبور ایدرلر .

اصناف دوکه جی باشی — کارخانه لری سلیمانیه جامعی آلتنده کی چارشو ایچنده در . جمله سلاطین جامعلرینک تونج پنجره قالبلری وغیری عبرتنامه قالبلر بوکارخانه ده اعمال اولتور . سلیمان خان کندی جامعتی یاپدرمزدن اول لوازمندن اولان بوکارخانه یی انشا ایتشدر . دوکه جی باشی دائماً بونده ساکندر درت مولویت یرده (۱۰۰۰) دکان و (۱۳۰۰) نفراتی واردر . زیرا سخن دوکه جیلرده بونلره یماقدر . پیرلری اولاقاروندکر که کیمیا ایله مشغول ایکن تونج یاپمه نک یولنی بولدی . حضرت عصرنده کی پیرلری (طلحه بن عبدالله) درکه مدینه منوره ده ایمان ایله مشرف اولوب عشره مبشره دن اولدی . تونج حنلر و تونج طاسلر یاپاردی . قبری شامده بلال حبشی قریبنده در . بودوکه جیلر تخت روان اوزره دکانلرنده کار ایدهرک طی ایدرلر .

اصناف قالای دوکه جیان — دکان (۱۰۰) و نفر (۲۰۰) . پیرلری ایوالموهاب الانصاریدر . سلمان بلین یاغلدی . قبری یمن (جبله) سنده در . بونلر سیس خانلر اوزره دکانلرنده قالای دوکه لر و قالای قویچهلر یاپارق حرکت ایدرلر .

اصناف قورشون بربرکوسه رجیان — پیرلری معلوم دکلدر . فتوتنامه کیرده اسمنی کورمدیکمز کبی سیاحت ایتدیکمز یرلرده ده قبرینه تصادف ایتدک ظنجه بو صنعت صکره ایجاد اولنمشدر . حقا که عبرتنامه برکاردر . قورشون ایله صونپاره یی بر یرده مزج ایدهرک کوسه ره یاپارلر که بربرلر

حفرہ لہرہ طولارمش . اورادن كوپك دریسی طولوملرینه قورلرمش . غیرى
 یرده طورماق احتمالی یوق ایش . قیوجیلر بوجیوهی پوطلر ایچره آتشد
 ییشروب ایچنه سحق ایدلمش ورق التونلری قویوب بیاض قورشون کبی
 حل ایدرلر . بعده اول قرص اولان جیوایی التونی آتش اوزره کومش
 قلیجلره ، خنجر ویچاقلره سوروب التون یالیزی ایدرلر . جیوه بویه
 بر معدندر . بو جیوه جیلری فرمان ایله قیوجی باشی عطارلردن آیروب
 کندولره یماق ایتشلردر . بونلرده سیسخانه لر اوزره عبور ایدرلر .

اصناف بوروجیان صاری پرنج — دکان (۱) نفر (۱) . بوصفت
 بر آدمه مخصوصدر . غیرى کیمسه ایدنمکه قادر دکدر . قاعده سنی اوغلو نه
 بیله کوسترمز . اون قاننده ایشلر کریازی نامنده متعصب بر رومدر . اما
 استاد کاملدر . پیری افراسیابدرکه کره نای عجمی اول ایجاد ایتشدر . حضرت
 عصرنده نای وسورنایوق ایدی . آنجق یتش قول پهلو انلره جنک محلنده
 کوس وقدم چالینوب کلبانک محمدی چکیلردی . بو بوروجی کریازی دخی
 قیوجیلر آلاینده سیس خانه دکاننده بورویه آهنگ ویره رک عبور ایدر .

اصناف دواتچیان کونا کون — پیرلری حضرت جبریل امیندرکه جنت
 مأودن ایلك دفعه اوله رق دوات وقلمی حضرت ادریسه کتوروب یازیجلره
 وترزیلره پیر ایتشدر . حضرت عصرنده (ابو حافی) نام برقیوجی صاری
 پیرنجیدن بردوات یابارق حضرت رسوله تقدیم ایتش فخر موجودات دخی
 وحی کاتبی اولان معاوییه هبه ایتشدر . سلمان بلینی باغدی قبری یمنده
 (دمول) شهرنده در . دکانلری هپ بازیده کاغد جیلر ایچنده در . ایلری
 کلانلری (جمله یه قول اوغلو مصطفی چلبی) درکه اوچ قوللی و قپاقلی صندوق
 کبی کوموش و پرنج دواتلر یابار ساده یوزغوش کار حق آلور . بونلرده سیس
 خانه لر اوزره دکانلرین (دوات — دویت) لر ایله زین ایدوب عبور ایدرلر .
 اصناف تنکه جیان — پیرلری نام معلومدر (۳۰۵) نفر و (۳۰۰)
 دکاندر . بونلره ، چه ، انکلیز دیارندن قالایی دمیر ، تنکه ، پرنج تنکه صانارلر
 و دکانلرینی تنکه ایله زین ایدوب کچرلر .

صکره معجون کبی تخمیر ایدوب صغیر ، کبیر درویشان کلاهلری کبی توپراق پوطلر یاپارلر . قیو بحیلر آتیش ایچره قویوب بونلر ده التون کوموش قال ایدرلر . غیر ی کونه پوطلر آتیشه تحمل ایتمز . بوکار بو پوطله جیاره مخصوصدر که کندیلرینک غیر یه کشف ایتمزلر . سائر دیارلر ده چونغی استانبولدن کیدر . اصناف بوره جیان — دکان ۲ ، نفر ۱۰ . بونلر قیو بحیلره بوره یاپارلر که لهم پاره ایله بر ایشی بر ی برینه یاپشدر مرق ایچون قیو بحیلر لهم اوزره بوره ی اکرلر . بامرالله آتیشه ایکی کومش بر برلرینه متصل اولوب یکپاره اولور . بوره ، عجمده ، ارضروم کومشخانه سنده چیقار کرچ کبی بیاض بر معدنر . انی مصر شکر ی کله سی کبی کله کله قالبره دوکدوروب استانبوله کتیره رک مثقالی بر شاه یه ویرلر . عجیب بر معدنر . امابودین والامان واسفاج دیارنده حصیر کواندن بوره ایتدکلرینی کوردم . اما مصر قیو بحیلری بوره برینه بحیره ولایتده قارونک مالیه قهرزمینه کچدیکی یرده حاصل اولان نظرونی استعمال ایدرلر . نظرونی شیشه جیلر صرچه اوزره اریدیدوب درحال صرچه یی صو ایدوب اتشه قوت ویرر . بونظرونی فرنکستانه کتورلر . اوراده کیمیا کرلر بونی تیزاب صوینده قینادوب قارون آلتونی حاصل ایدرلر . امدان یارقه ده کی سیاحتده بعض عالم استادلر له مصر نظرونی احوالی سولشدی کیمده « تیزاب صوینده نظرونک التونی چیقار . اما حاصلی خرجنی کتورمز . زرده قالدی که فائده اوله » دیدلر . استانبول بوره جیلری ده دکانلرینی بوره آویزه لر یه زین ایدوب کچرلر .

اصناف جیوه جیان — دکان ۵ ، نفر ۱۰ . پیرلری نامعلومدر . بو معدنر که باصنع خدا (له) ولایتک (دانصقا) اسکله سندن کلیر . اما سنه ۱۰۷۱ تاریخنده مرحوم (سیدی احمد پاشا) ایله اردل مجارستانی خراج کذار ایدوب (راقوچی) نی قتل ایتدی کمز سنه بو حقیر چته ، بوتوره قووارق (نک باینه ازدر) قلعه سی التنده کین کاهده یانارکن بر کرچ خانه کوردک . اسپرلر مزدن مجار لسانی اوزره سؤال ایتدک . مکر اول محله بر کونه بیاض کوز ، کوز اولمش دکر من طاشی طاغلر کبی ییغلمش انلره آتیش ایتدکلرنده جیوه آقوب

صارى پرنج كىتابە ايجرە « لااله الاالله محمد رسول الله » لفظى ويجه شكوفە شىكليرنى تىزىپ ايدرك قلمكارلىق ايتدى . حضرت رسولدن مازون اولوب حضرت على كمر بستە سىدر . قبرى شىرازدە در . بوقلمكاران طائفەسى اويلا استاد كاملاردر كە قيوچىلر كە وجواهر جيلر كە ايشلر يە حسن ويروب قلم وصوات ومينا كونه نقشلر ايدرلر . كويا كە سحر اعجازدر . بونلر كە منتها استادلى اون قبانندە « سىمتجى اوغلى روم ميخائىل » ايدى كە آل عثمان پادشاهلرينك معلومى اولديغىدن صوكرە مينالى ساعت نظر فليرنى ، خىجره و قىلچىلرنى تىزىپ كەند پادشاهلر يە و عجم شاهنە وغيرى ديار كە ارباب معارفه كوندروب انلردن بومىخائىپە هدايا كلوردى . ايكنجى درجەدە استاد كامللىرى اون قبانندە « ارمى خىچادور » ايدى . آندن بدستان اوكنندە « آيدىن ايرمى » و قلمكار طنبورى « آرانوود عثمان چىلى » ايدى . بعدە مصر دە سكه زن باشى ايكن سنە ۱۰۰۴ تاريخندە (عبدالرحمن پاشا) مصر واليسى ايكن مرحوم اولوب اولادلر يە همان قرق بىك سكه حسنە التون قالدى . بوقلمكارلر كە كار يە بىر مرد هنر كار قادر دكلر ايدى . بونلردە سىسخانلر اوزرە دكانلر يە كار مصلر يە زين ايدوب قلمكارلىق ايدرك عبور ايدرلر .

اصناف صرمە كشان — كارخانه — ۱ . بو اصناف اسكىدن برى قيوچىلرە يماق اولە كمشلر ايدى . لكن امنانك باشقە آلاى ايمەلر ي فرمان اولنوب صرمە كشانە امينى الايندە عبور ايتدكلرى بيان قلمشدر .

اصناف تل آهن كشان — دكان ۸۰ ، نفر ۱۰۵ . بونلر يىكى بدستان دىندە وغيرى اسواقدە ايشلرلر . قيوچى طائفەسى بونلر سىز اولمادىغىدن دمير تلچىلر انلرە يماق اولوب سىسخانلر اوزرە چرخلر ايله صارى پرنجىدن رقيق صرمە كىي تللرى و رقيق طنبورە تللرى چكەرك دكانلر يە عبور ايدرلر . اصناف پوطە جيان — دكان ۱۰ ، نفر ۲۰ پىرلرى (عبدالغفار المذن)

در كە چناق و چوملك يايچلر كە پىرىدر . يوز التمش ايكى ياشندە انتقال ايدوب مدينە منورە بقيغە دفن ايدلمشدر . بو پوطە جيلر بركونه تىزە نجه كونه فلجان خردەلر ي ، رمال ترابلىرى قارشىدروب هوانلر ايجرە سحوق ايتدكن

یو ایکی معدن یاعزیز اسمنه مظهر اولوب عزیز و مقبول اولمشلردر . بوماس
حکا کلری تخت روانلری اوزره چرخلی طولابلا ایله الماس پاك ایدرک
عبور ایدرلر .

اصناف حکا کان — دکان (۳۰) نفر (۱۰۵) در . پیرلری حكاك
عبدالله یمنی در . ویس القرنینک کمر بسته سیدر . حضرت رسوله هدایاسیله
کلوب ویس القرنی دن کمر بسته لکی مقبول رسول اولدی . قبری یمنده (نفر)
شهرنده در . بونلرده دکانلرنده عقیق سیلان ، پیروزه ویشم طاشقی حكا
ایدهرک عبور ایدرلر .

اصناف مهر کنان — پیرلری حضرت عثماندر . (۸۰) نفر و الی
دکاندر . بونلرک مراد خان عصرنده کی ایلری کلان استادلری محمود چلبی ،
رضا چلبی ، فرید چلبی نام کامللردر که بر مهوری یوزغر وشدن بشیوزغر و شه
قدر یازارلر . وزرا مهرلری ده بونلر قازار .

اصناف مهر کنان سیم و هیا کل — بونلر کوموش مهر و طلسمات قازیر
بشقه بر اصنافدر . عقیق یمنی قازیه مزلر . بونلرک ماینلرنده استادلر
واردر که تعلیق ، نسخ ، رقعہ ، ریحانی طلسملر یازارلر ، کویاکه آیت
مزیات المهدر . دکانلری ۱۵ ، نفر ۴۰ . پیرلری حضرت عکاشه در . حضرت
رسالتک ظهرنده کی مهر نبوتی کوروب معصوملره ، مصر و علره « اعوذ
بکلمات الله التامات » حرزینی یازمغه و صاری نحاس اوزره قازمغه باشلادی .
حضرتک اذن شریفیه اسم اعظم دعاسنی یازدی . پولاد اوزره قازدی . اسم
اعظم بودر : « بسم الله یاعظیم الحضر یاسریع الظفر یامعروف الاشر ... الخ »
کمرینی بالذات حضرت باغلادی . رسولک ظهرنده کی مهر نبوتی اوپمشدر .
قبری مرعش قربنده مسیره بر تپه در . بوسیم مهر کنلردنخی سیسرخانه لر
اوزره دکانلری زین ایدوب کونا کون مهرلر و هیکلر و ووقلر و حرز یمانیلر ،
تعویذ مطلسملر ایله کارخانه خانلری بزه دوب آلائی و الا ایله عبور ایدرلر .
اصناف قلمکاران قیوحمیان — دکان ۲۰۰ ، نفر ۳۰۰ . پیرلری (طاهر
عجمی) در که بعد الفتح مکة تک باب معلاسنک کوش قفلنی قبولوحه سی اوزره

قرمزی ، کبریتی و طیرناقلری سیاه اولور . [هندلیلر تیز آب ایله دیشلرینی صازی ، قرمزی ، یشیل ، سائر رنگلره بویارلرکه ایچلرنده اوتوز ایکی دیشینک هربری برنک اولان آدملر بولنور] حکایه مناسبه :

برکیجه استانبولده یهودی محله سنده یانغین اولدی . بوستانجی باشی ویکچیری اغاسی معیتلریله سوندیرمکه قوشدیلر . برقاچ بوستانجی ویکچریلر بوتیز آججی کارخانه سنک برینه کیرلر . نه کورسولر رافلر اوزره ایکیوز قدر درلو درلو شراب شیشه لری . بره مدد دیه هربری بریسندن نوش ایتمه یاشلار . اون نفرینک جکر وباغیرصاقلری طرفه العین ایجره طشره چیقوب مرحوم اولورلر . وجودلری سرتابا تیز آب کیسلور . بوتیز آب ایله برملعون شیدرکه کیما کرلره غایت لازمدر . یهودیلرده تخت روانلر اوزره کبریت احمر صوینی و کبریت چیقاره رق عبور ایدرلر .

اصناف فساداران — دکان (۱۰۰) ونفر (۳۰۰) در . دکانلری بایزید جامعی قربنده در . پرنج تل قفسلر ایجره کونا کون بچاق ، خنجر ، قوشاق ، کوموش اوانی صاتارق عبور ایدرلر .

اصناف جوهر فروشان — دکان ۷۰ ونفر (۱۰۲) در . دکانلری بدستان اطرافنده در . جواهرجی باشیلری واردرکه دولته بر جوهر لازم اولسه بونلر بولوب کوندرر .

اصناف الماسر — کارخانه (۷) ونفر (۴۵) در . بونلر قره طاشدن الماس خاصی پاره پاره چیقاروب هر پارچه سنی قورشونلی درفشلر ایجره قورلر . صکره بونلری آدم چوریر دولابلر اوزره قویوب ینه قورشوندن چرخلرده الماس براده لری چرخلر اوزره دور ایده ایده براق اولور . برجانبی براق اولدقدن صکره دیگر جهتی ده بواسلوب اوزره براق ایدرلر . الماسک چار کوشه وششخانه اولسی ایستکلرینه باغیدر . عجیب حکمتدرکه اولقدر سنکین وبرک اولان الماسی قورشون کبی نرمین برمعدن حک ایدر . بو حال انسانلر ایچون معالی بر اشارتدر . الماس معدنی آز اولدیغندن پک قیمتداردر . آتشدن طور دجه براق اولور . آلتونده آتشدن پک اولور .

- اصناف ضرب خانه جان — امین ، ناظر ، صاحب عیار ، سکه جمله ایله عبور ایدر لر .
- اصناف قالجیان قیوجیان — ۴۰ دکان ۲۰۰ نفر در یهودیلر در . دکانلر نده .
کوموش قال ایده رك عبور ایدر لر .
- اصناف کموش خانه جیان — ۴۰ دکان ۱۰۵ نفر در پیرلری قارون و چشمید پرفوندر . بونلر خار و خاشا کدن و آلچق کوموشلر دن و باقر و قالایدن کوموش چیقاره رق عبور ایدر لر .
- اصناف رماد جیان — ۴۰۰ نفر در پیرلری (نصیر هندی) در له بونلر .
قیوجیلر اصطلاحنده رماد جی دیر لر . یهودی در لر . قیوجیلر ک ساعت جیلر ک
دکانلر نده اولان خار و خاشا کی ییله بر کره سوپوروب کوموش خانه جیاره
صاتار لر . آنلر ده تکنه لر ده چالقایوب ایچنده بولدق لری آلتون و کوموش
پاره لر یی قال ایدر لر . بونلر آلایده آرقه لر نده کی چواللریله « رماد الام »
دیله فریاد ایده رك کچر لر .
- اصناف تیز آب جیان سیم زر خالص — کارخانه (۲۲) و نفر (۱۰۰)
در پیرلری نصیر هندی در که سلمان پرورده سیدر . قبری یمک مهجم شهر نده در
بونلر ده یهودی در لر . ایشلری کوموشده آلتون ، یاخود باقرده و قورشونده
کوموش اولسنه — کار قدیم مطاللر ده اولدینی کبی — بونلری رنده ایله
قازی یه رق توز شکلنه قور لر . صکره بر بردن آیرمق ایچون شیشه ایچنه
قویوب تیز آب ایله قاینادیر لر . آلتون خاشخاش دانه لر ی کبی اولوب شیشه نك
دینه چوکر . و کوموش دخی صو اولور . بونوع آلتونه صو آلتونی دیر لر .
بالمومی کبی ایکی پارمق آره سنده ازیلیر زعفران رنگنده بر آلتوندر . صکره
صو اولان کوموشک ایچنه ده برنوع تیز آب قویه رق قینادر لر شیشه نك دینه
دانه دانه خالص کوموش بریکیر . بردها قال ایتمکه احتیاج اولمیان بو کوموشه
صو کوموشی دیر لر . الله ازیلیر صیرمه دن خالص برنوع کوموشدر . بوتیز
آبی حضرت سلیمان ایجاد ایده رك اویوز اولان کلره سوروب کللکدن
خلاص ایدر مش . بد رایحه سندن انی اعمال ایدن یهودیلر ک صقاللری یشیل

آشنا اور بگہ توقف ایدر . دکانلرینی آلمان ، اسپانیا ، فرانسه ، جان پترو ،
 وقشیر ، بلسل ، یوسف چلبی ساعتلیله ترین ایدرک عبور ایدرلر .
 اصناف سکہ زن باشی — برآدمدر . معیتی نفر ۱۰۰ ، پیرلری حضرت
 عثمان (رضی لله) در . حضرت رسالت سکہ سنہ (لاله الا الله محمد رسول
 الله) یازمشدر . فقط حدید اوزہ قازہ مشدر .

سکہ زن باشی قازیہ جنی سکہ یی پولاد نخچوانی اوزرہ خاصہ قوجیلرندن
 متدین ، اختیار اوچ عدد صالح ، مسلمان آدملرک تحت نظارتندہ قازار .
 بالکنز قازسہ المربی کسرلر . قازدینی سکہ لری مہرلیوب وقت مرہونندہ
 ضرب خانہ یہ دفتر ایله تسلیم ایدرلر . بوسکہ زن باشی توابعلہ ، قلعہ صوفیلرلہ
 عبور ایدر . بونلرک تمغاجی باشی کارخانہ سندہ آروچہ حجرہ لری واردر .
 اصناف تمغاجی باشی — کارخانہ لری عظیمدر . قیوججی باشی کارخانہ سنہ
 متصل باغلی ، باغچہ لی ، حماملی ، مقصورہ لی برکارخانہ در . تمغاجی باشی
 بردر اما معیتی یمش قدر واردر . استانبولدہ ایشلہ نن کموش اوانی ایچون طغرای
 غرای حاوی سکہ واردر . آچہ سکہ سی کبی دکلدر . طغرآنک ایچندہ « مراد
 خان مظفر دائماً » جملہ سی محکوکدر . تمغاجی باشی قیوجیلرہ دہ نظارت ایدر
 ابشیرینی تمغالر . کوموش اوانیدن برپارچہ کسوب آتسہ آتار چفتہ ایلہ چیقارر
 اگر خالص بیاض (قرص) ایسہ تمغای شاہی اورہ رق ہر تمغادن الی آچہ
 آلورکہ اوچی کندوسنہ . اووچی دہ قلعہ صوفیلرینہ مخصوصدر . قلعہ صوفیلری
 خیانت ایدرلر ایسہ بویونلرینی اوروب یرلرینہ بشقہ سنی نصب وتعیین ایدر .
 ایش آتشدن کوم کویک چیقارسہ — پادشاہک بیلہ اولسہ — چکیچ ایلہ
 خردہ خاش ایدہ رک صاحبہ ویرر . کوموشدہ لہم قاریشق ایسہ ینہ قیرار
 بودخی قابون سلیم خاندنر . چونکہ سلیم خان سکہ زن و تمغاجی ایدی . بو
 تمغاجی باشی کارخانہ سی آنک خیراتیدر .

اصناف اہل خبرہ قیوججیان — برآدمدر بدستان اوکندہ ساکندر
 التون وکوموش اوانی یہ فیثات تقدیر ایدہرک طرف پادشاہیدن وظیفہ
 معینہ سنی آلور .

خانہ مسیرہ سنک توصیفندہ تفصیل ایدلشدر . بونلردہ سیس خانہ لر عربہ لر
تخت روانلر اوزرہ بچاق خنچر ، مجوہر کمر ، مجوہر بخوردان ، کلابدان
رخت ، قلیچ ، غدارہ ، طوپوز ، ودها سائر ذی قیمت اشیا ایله دکانلرینی
زین ایدوب پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف بازركان جواهر جیان — نفر (۶۰۰) دکانلری یوقدر . خانلردہ
اوطوررلر . ماللرینک حسابنی ، جواهرلرینک عددینی الحبق خدا بیلور .
الماس هندستان ، لعل بدخشان ، پیروزہ نیشابور . عین السمک سودان ،
یاقوت سیلان ، مرجان مثللی جوہرلرک جملہ سی بونلردہ موجوددر . بو
ارباب کار جواهرلرینی کاغد اوزرینہ سرہ رک عبور ایدرلر .

اصناف لؤلؤ جیان یعنی اینجیحیان — دکان ۴۰ ، نفر ۱۰۰ بونلر
سیسخانہ لر اوزرہ کونا کونا دانہ ہر من اینجیلرینی ، درتیماری ایپلکگرہ
دیزوب ہر طر فلرینی بالقی آغی کبی اینجیلرہ بڑہ دوب کچرلر . بونلر اسکی
بدستان قوسندہ اولو یہودیلردر .

اصناف زرکران جواهر جیان — دکان ۱۰۰ ، نفر ۱۵۵ پیرلری (نصر
ابن عبداللہ) درکہ قیو محیلر پیرینک اولاد مہتریدر . سلمان پاکک کمر بستہ سی
اولوب قبری اصفہاندہ در . بونلردہ سیسخانہ لر اوزرہ دکانلرینی مجوہر
اشیالرہ زین ایدوب جواہر اوانی واشیا ایشلیہ رک پرسلاح کذر ایدرلر .
کوپہلی یہودی ، سمورقاش روم ، غلطہدہ درت یول اغزندہ بکلی اوروم ،
جواہر قولی تعبیز ایتدکلی لاسقارا کی اوروم جواہر جیلکدہ ، رقاص
پهلوان پیشہ کارلقدہ یکانہ عصر ایدی . اون قبانندہ بزم پدر مرحومک
شا کردی لاز علی سلطان مراد خانک تختی کندی تصنیعاتیلہ اولہ ترین
ایتمشدرکہ باقان کوزلر خیرہ لیر . اون سکز پادشاہ ایلیچیبی کلدکدہ بوتخت
اوزرہ عظمت ودارات ایله جلوس پادشاہی وقوعبولور .

اصناف ساعتجیان — پیرلری حضرت یوسف علیہ السلامدر . جیرہ
شہرندہ زنداندہ محبوس ایکن اغاجدن قومدن ساعت یامشدر دیرلر .
بوصنعت قدرت بشر فوقندہ نازک برصنعتدر . بومعرفت یتمش قدر عامہ .

حضرت رسالت عصر نده کی پیرلری (نصر بن عبدالله) درکه سلیمانک یکر می
التنجی کمر بسته سیدر مرقدی یمن عدننده در . بوقیو مجیلر اصنافه شهرت
ویرن سلطان سلیم اول ایله سلطان سلیمان خاندنر . چونکه بویکی پادشاه
طربزونده دنیابه کله رک قیو مجیلق تحصیل ایتیلردی . حتی اون قباننک ایچ
یوزنده کی قیو جی روم قسطنطین سلیمان خانک استادی ایدی . برکون قسطنطین
سلیمان شهزاده یه الم زده اولوب « سکا بیک دکنک اورورم » دیه یمین
ایدنر . سلیمان خانک والده سی جرمنی عفو ایتدیرمک ایچون قسطنطینه بیک
آلتون کوندرر . قسطنطین ایسه بوالتونلری آلوب سلیمان خانه حده دن
تل چکدیره رک بشیوز چبوق تل ایتدیرر . وبونک هیئت مجموعه سنی اله
آلهرق ایکی کره سلیمان خانک آباغنه اورور . بووجهله کندی می یمیندن
قورتولدی نی کبی شهزاده یی دخی جزاسندن خلاص ایلمشدر دیه مشهور
آفاقدر . حتی حقیر اول پیر قیو جی یی برقاچ کره کوردم هرکسه نقل حکایت
ایدنر تکالیفدن بری برقوجه اوسته ایدی . سلیمان خان پادشاه اولنجه قیو جی
باشیلره التفاتاً سقا چشمه سنی انشا ایتدی . اوکنده هوادار بریرده باغلی
باغچه لی جامع وحماملی متعدد حجره لی وقاعه لی اوزون دیوان خانه کبی اورته
یوللی ایکی طرفی قیو جی خلیفه لرینک ایشلیه جکی حجره لرله آراسته برکار
خانه بنا ایدوب اون بیک صحن ، بشیوز قزان ، تنجیره وسائر باقر اوانیلردن
ایچنه وقف ایدی . بونلرده یکر می ییلده برتفرج ویریله رک خزیننه عثمانین
اون کیسه آچه طبل آل عثمان ، کوس خاقانی احسان ایدیله رک اون کون
اون کیجه تنزه ایلملری قانون سلیمان خان اولدی . حقیر قیو جی باشی زاده
اولدیغمدن اوچ تفرجلرینی کوردم . حتی سلطان مراد خان تفرجیده اوکجه
دست بوس ایدرک روان اولان حقیر ایدم .

بوتفرج میدانه کلمک ایچون اولا زرکران چاوشلری کوندریله رک سائر
ولایتده اولان قیو مجیلر کاغد خانه تفرجنه دعوت ایدیلیر . بونلردن هپسنک
کلمسی محال اولدیغدن نجیب ورشید خلیفه لری صاحب پوست اوباق ایچون
اونزبیک غروش پاره آلهرق آستانه یه کایرلر . بونلرک کیفیت تفرجلری کاغد

امیراخور ناظریدر . چتسالجهدن اون بیک آرابه ایله اوتلوقلر کلوب درانبار ایدلیکی وقت امیراخور پادشاهه ضیافت ایدوب برمجوهر اکرلی صافات کچی آت هدایا چکمسک و اون عدد غلامنی حرم خاصه چراغ ایتمسک قانوندر . بونلرده نفرانلریله اوتلوق امینی و اوتلوق چور باجیسی آت باشی برابر عبور ایدرلر .

اصناف طاووق امینی — اغا (۱) ، نفرات (۲۰۰) . بو امین مطبخ امینی طرفندن پادشاه ایچون تکیرداغی ، مالقره ، خیره بولی ، الحاصل یتمش قاضیلق یرده طاووغه باغلی قرالره واریر ، بهرسنه اون ایکی کره یوزبیک طاووق جمع ایدوب مطبخ عامر یه تسلیم ایدر . عظیم خدمتدر .

اصناف مطبخ امینی — بر امینی و ایکویز نفری واردر . امین مطبخ عامر نك یاننده برصفه اوزره ساکن اولور . مطبخک مصارفی بونک ایله اولور عظیم امانتدر . توابعی دلبر اصنافلردر اما کیلار صیچانلریدر . دأماً کیلاردن ایچیر اوزوم اوغورلارلر .

اصناف شهر امینی — اغالق اولمیوب کتابتدر . اما محصولدار امانتدر . هرشی بوشهر امیننک ایله اولور . میری مرمانی و بنالری بونک ایله تعمیر اولنور . سنوی ایکی اوچ بیک کیسه محاسبه سی کوریلور . اوچ یوز نفر توابعیله عبور ایدر .

اصناف چارداق امینی — اغا (۱) ، نفرات (۵۰) بونلرده مزین عبور ایدرلر .

اصناف چارداق چور باجیسی — یکچیریلردر . اسکی اوطه لرده کی یوردلرینه قایقجیلر اوطه سی دیرلر . یکچیری اغاسی تفرجکاهه کیدنجه قانجه باشلی قایقلریله بونلری کورتورلر . وقایقلری اون قباتی اسکاه سنک قربنده یاتار . نفر (۱۰۰۰) در .

اصناف چارداق نائی — نفر مع توابعه (۸۰) بونلر بازار غمازلریدر . (بوراده دخی اصل نسخه ده بر مقدار محل ناقصدر)

اصناف قیووجیان — بونلر ایلك پیریمز حضرت (داود) در دیرلر .

اصناف بغدادی امینی — امین (۱) ، نفرات (۳۰۰) . ناظر و کتبلری وارد . انبار باغچه قپوسنک طشره سنده ، لب دریاده در . بغدادی انباری ده غلطه ده (عمر بن عبدالعزیز) ک بناایتی ردیکی مناره لی ، قورشونلی مخزن در . مراد خان رابع بونی جامع ایتمک مراد ایتدیسه ده موفق اوله مادی . کسندیره ، قولون ، بش دپه ، دو بریجه نام ولایتلردن دوه دیشی بغدایلر کلوب بوانبارده در مخزن اولور . روزمره دفتر موجبنجه تعیناته صرف ایدرلر . بونلرده آراهه اوزره چوالدن خلقک اوزرینه بغدای نثار ایدرک کچرلر .

اصناف آرپه انباری امینی — اغا (۱) ، نفرات مع توابع (۱۰۰) . انبار امین اوکنده لب دریاده بشقه جه برقلعه جکدر . جانب اربعه سنده بدنلری ، لب دریاده شماله ناظر بر دمیر قپوسی وارد . سنده اوچیوزکمی آرپه کلوب بو انباره داخل اولور . تعیناته اولاشدیریلور . امینی ، ناظری ، اون ایکی عدد کتبلری ، بشقه جه دیوان لرلی وارد . جمیع رؤسایله محاسبه کورورلر . بونلرده آرپه صاچهرق کچرلر . سفرده لزوملی براماندر .

اصناف کیلار امینی — اغا (۱) ، نفر (۱۰۰۰) . کیلار خاص باغچه قپوسنک خارجنده بر کیلار عظیمدر که ایچنده حلویات ، زیتیات ، قطرنیات بولونور ، کیلار خاصدر . بونلرده اغالریله پرسلاح کچرلر . اودون قپوسنک طشره سنده ، تکیرطاغی اسکله سنده سلطان بایزیدک بغدای انباری ، جبه علی قپوسنک خارجنده قلعه دیوارینه متصل سلیمان خانک بغدای انباری دخی بو کیلار امینک نظارتنده ایسه ده صرفاتی متولیلر حکمنده در .

اودون انباری امینی — اغالری ایکی ایسه ده معنیده اوچدر . اما ایچنده دائماً امین ایله براوطه عجمی چورباچسی خدمت ایدرلر . استانبول اغاسی ده هر بار سعی ایدر . زیرا مطبخ عامرەنک اودوننی بورادن کیدر . بو انبار باب هایونک ایچ یوزنده قلعه دیواری داخلنده بر انبار عظیمدر که بشیوزکمی اودون آیر . بونلرده اوموزلرنده اودونلرله پرسلاح کچرلر .

اصناف اوتلوق انباری امینی — اغا (۱) ، نفرات (۲۰۰) . بوانبار یتیمش یرده در . خنکار باغچه لرنده طاغیرکبی بیغلمش اولان اوتلوقلردر .

سکزنجی بوسنده ، ینه بوسنده (سیره پرنجه) ده ، طقوزنجی (تووه) ده ،
 اونجی البصانده ، اون برنجی مزسترده ، اون ایکنجی صوفیهده . اون اوچنجی
 ویدینده ، اون دردنجی بلغرادده ، اون بشنجی بودینده ، اون التنجی کفهدده
 والحاصل دهانجه یرلرده سکه ضرب اولمشدر . اما سکه سنی کوروب
 بیلدیکمز ولایتلر بوسایدقلمزدن عبارتدر . جمله التمش ضرببخانهدر .
 ماتقدمده دهازیاده ایدی . فقط سکه قلب اولسون دهرک برچوق ضرببخانه لری
 لغو ایتدیلر . حقیر بوسکه لک اکثری سنی کوروب ، بولوب تبرکاً صاقلادم .
 حالا دائمی ایشلهین ضرببخانه لری استانبول وبغداد ضرببخانه لریدر .
 بونلرده آرابه لر اوزره چیل اچقه کسه رک ، عرض مهارت ایدرک عبور
 ایدرلر .

اصناف کومش آراییحیان — بونلرک قرارگاهلری ضرببخانه ایله قیووجی
 وتمغاجی باشیلرک کارخانه لریدر . یکچیری اوجاغندن اون عدد اللری حیزران
 دکنکلی یولداشلریله استانبول ایچنده قول دولاشوب هرکسک کیسه سنه نظر
 ایدرک قلب اچقه سی وارسه انی توقیف ایله حاکمه کتوروب « کیمدن آلدک ؟ »
 دیو صورارلر . جرم تحقق ایدنجه قلابی بوکوب ایکی اللرینی کسه رک اصلاح
 عالم ایچون صلب ایدرلر . بونلرده اوچویوز قدر مسلح آدم اولدقلری حالده
 سیرجیلرک ایچنه کیروب « قرداش ! کیسه که باقیم » دیو عبور ایدرلر .

اصناف امین چوقه انباری — امین (۱) ، نفرات (۱۵۰) بو امین
 یکچیری اوجاغندن ایکی اوطه نفر ایله چوقه ناطریدر . آل عثمانک سکسان
 بیک یکچیریسنه سلانیکدن کلن ماوی چوقه یی بو انباره قورلر . بیلده برکره
 لئه قدرده بوانبار آچیلوب قول کتخداسی اوجاق اغالری ، انبار امینی ،
 انبار چورباچیسى حاضر اولوب یوز التمش ایکی اوطه نک جمله باشیلری نفراتلریله
 بولوک ، بولوک ، جماعت ، جماعت کله رک قانون پادشاهی اوزره علی العموم
 اونر آرشون چوقه لرینی ، آستار صارقلرینی ، کومدکلرینی آلوب اوچ کونده
 بوایش تمام اولور . بوانبار ضرببخانه ایچنده چار گوشه قلعه مثال بر انباردر .
 بونلرده یوز قدر توابع آلائی کوشکی دیدندن عبور ایدرلر .

کیمی حدہ جی، کیمی جلاجی، کیمی صایجی، کیمی سکد جی، کیمی سیدک جی، کیمی وزنہ جی، کیمی آریجی، کیمی یاصیلایجی، کیمی صراف، کیمی دیددبان، کیمی پرداختجی، والحاصل امام ومؤذنرینہ وارنجہ یہ قدر یتمش اصناف قومدر۔ اما بونلردن بر ذلہ صادر اولورسہ امینک النده قطعی خط شریف واردر، امان ویرمیوب اللرینی کسہرک ضربخانہ قپوسی اوکنہ براقور۔ سکہ اوروجیلرینی کلیدشدہ، کیدیشدہ عریان ایدوب آزارلر۔ ہرکسی وزانلر ترازو ایلہ طارتوب حساسیلہ آلور، ویریرلر، عجب مخلوقلر وغریب کارخانہدر۔ بو (سکہ خانہ) آل عثمانک آب روییدر۔ دولت آل عثمانده ابتدا سکہ عثمان بک نامنہ بورسہدہ کسلدی۔ صکرہ صیرہ سیلہ شو شہرلردہ کسلدی: بارغمہ، کوتاہیہ، ازمیر، ماغنسیا، تیرہ، اماسیہ، (آنت - قسطنونی)، طرب افسوز، مرعش، ارضروم، سیواس، جانجہ، کومش خانہ، قرمان، توقاد، نخجوان، روان، شیروان، شماقی، کنجہ، اردھان، اذریباجان یعنی تبریز، (آمد - دیاربکر)، بغداد، بصرہ، لحسہ، یمن، حبش، مصر، دمشق - شام، حلب، تونس، طرابلس، مغرب، جزائر در۔ اشته اناطولی جانلرندہ پای تخت اولوب سکہ کسلان شہرلر ذکر اولنان شہرلردن عبارتدر۔

روم ایلندہ کی ضربخانہلر - اورخان غازینک مخدومی اولوب روم ایلندہ ایپصلا نام محلده ابتدا صلا ویردیرن، جمعہ نمازی قیلان سلیمان پاشا غازی تبرکا اورادہ پدیری اورخان غازی نامنہ سکہ ضرب ایتشدر۔ حقیر بوسکہ یی کوردم کہ اوزرندہ «ضرب ایپصلا سنہ ۷۳۰» یازار۔ بعدہ سلیمان پاشا تکیرداغی واسلامبولی ترقوزہ قدر شبخون ایدوب مال غنایملہ مقتم اولدی۔ (تکربولایر) نام محلده برقازہ دوغان صالیدردی۔ آردی صیرہ آتسوررکن مقتضای قدر تکرلنوب کردنی منکسر اولوب مرحوم اولدی کہ، بولایر قصبہ سندہ جامعندہ مدفوندر۔ ایکنجی سکہ کلیولی دہ، اوچنجی ادرندہ، دردنچی اسکوبدہ، بشنجی پرشتہ قر بندہ (نووہ بورده) دہ - عظیم کومشخانہ سی واردر - التنجی سلانیکدہ، یدنجی سلانیک (سدرقیس) ندہ،

کیمسه قادر اوله مز . زیرا او طرفلرک شاهراهلری بیله باروتلیدر . باروتلری درمخزن ایتدکدنصرکه طریق عامه بیکلرجه آت یوکی ، عربه طولوسی قوم دوکرلر تابومرته احتراز ایدرلر . زیرامصطفی خانک جلوسنده برقله یه رعداصابت ایدرک درویوارلرینی اوج سمایه اوچورمش و بعض پارچه لری درت ساعت مسافده بولنان چکمجهره دوشمشدر . بروصله سی ایسه اسکداره دوشمش . بووقعه قریبالعهد اولدیغندن برای احتراز باروتلری آری آری قله ره قورلر . بو باروتجی اصنافی ده عربلر اوزره هاونلرده کونا کون باروتلر دوکرک عبور ایدرلر ، بو اصناف ده آل عثمانده مقبولدر .

اصناف امین ضربخانه آل عثمان — استانبول ایچره کارخانه سی بردرکه سلطان بایزید قربنده ضربخانه عظیمدر . کفره عصرنده کیمیا صاحبی بر پاپاسک دارالبواری ایدی . بعده مال کیمیا ایله اوراسنی بر دیر عظیم حالته قویمش . سلطان محمد خان دیری و خانهدی بیقیدروب یرنده ضربخانه انشا ایتدی . حالا آثار دیر مشهوددر . جانب اربعه سی قلعه مثالدر . امینی بعض زمان قبه نشین وزیر اولور . زیرا اول محله جلوس اولوب سکه تصحیح اولدیغی وقت یومیه اون قطار کوش و بر قطار آلتون ایشلنوب سکه لیر . آلتوننه (شریفی) دیرلرکه سلطان محمد خان رابع خطنده : « سلطان البرین و خاقان البحرین السلطان بن السلطان السلطان محمد خان ابن ابراهیم خان عز نصره ضرب فی قسطنطینه سنه ۱۰۵۸ » . . . . . وچیل آچقه سکه سنده : « سلطان محمد خان ابن ابراهیم خان عز نصره ضرب فی قسطنطینه سنه ۱۰۵۸ » یازیلور . . . . . جلوس وقتی اولمازسه امینی کوچک دفتردار اولوب یومی بر قطار کوش . اون قطار منقر کسرلر . کارخانه ده کتخدا ، سمسار ، کاتبلر ، سکه زن باشیلر جمله سی رؤس براتیله خداملردر . سکه جیان کفره — ۳۰۰ نفر . اما غایت مستقیم آدملردر .

اصناف قالجیان — نفرات ۱۰۰ بونلر هپ یهودیدر .

اصناف کهله حیان — بونلر چکلمش تیل خرده ، خرده کسدکلر یچون

کندیلرینه « کهله جیلر » دیرلر . بو اصنافک کیمی دولابجی ، کیمی تیاجی ،

مشرف اولمشدر . یدیل مجاہد فی سبیل اللہ اولدیغندن حضرت حمزہ نك
کمر بسته سیدر . انکله احد غزاسنده شهید اولوب مشہد حمزہ دده دفن ایدلدی .
اصناف بازرگان اسیرجیان — نفرات (۲۰۰۰) . در . دکانلری اسیرخانہ
حجره لیدر . بو طائفه کورجستان ، مکرلستان ، دادجان ، ابازستان ،
چرکستان و قریمدن غزا مالیه کش و اغتنام اولمش غلمان و جواری بی
سوسله یه ریک انلری سورو سورو ال اله ویردیروب پیاده جه آلائی کوشکی
دیندن عبور ایتدیرکن سعادتلو پادشاه یوزعدد آفتاب مثالی کورجی و آبازه
وچرکس غلاملری سرای خاصه آلوب صاحب لرینه بلغا مبلغ احسان ایتدی .
صکره اسیرخانہ امینی دخی لباس فاخرلره مستغرق اوله رق عبور ایتدی .
آندن صکره بیهیک پاک و پاکیزه اسیر قیزلری ، سوکلون کوزلو ، منور
یوزلو محبوب دوران اسیر غلمانلری شاطرلر اوکنه آلوب صاف صاف
عبور ایدرلر .

اصناف طوزامینی — آتمکجیانه تقریبه تحریر اولندی . مقبول و عظیم
عسکر در . امینک کارخانہ سی زندان قوسیه بالق بازارلی قپوسنک آزه سندم
چینی جیلر باشنده اوج سمایه سرچکمش برقله عظیمدر .
اصناف امین باروت خانہ — کارخانہ لری استانبولده بش یرده در . برنجیسی
اون قپانده توفنک خانده اون هاوندیر ، ایکنجیسی آت میدانده یکچیریلره
مخصوص باروت خانده در . اوچنجیسی ایاصوفی دهده جبه خانہ ایچنده جبه جیلره
مخصوص در . دردنجیسی معجونچی چارشوسی قریبنده باروت امینک
کارخانہ سیدرکه اوتوز هاوندیر . چرخلینی آتلر دوندورر عظیم کارخانہ در .
بشنجیسی کاغذخانده قورشون اورتولو بناء عظیم برکارخانہ عبرت مادرکه استانبول
مسیرد لریله اوصافی تحریر اولنمشدی . بوکارخانہ لرده حاصل اولان باروت
سیاهلردن ماعدا طوپخانده سلانیک ، بلغراد ، مصرده حاصل اولان بازوتلر
دردولته کلدکده سلوری قپوسندن یکی قپویه قدر قلعه دیوارنده نه قدر اوستی
اورتولو چارکوشه قبلر واریسه انلره درمخزن ایدیلر هر برنده بشر اونر
مستحفظ جبه جیلر واردر . اطرافنده ، او محله قریب یرلرده دخان ایچمکه

الوتار) در . سلمان پاك حضور عليه سنده بلنى باغلادى . قبرى (ماهان)
ولايتنده در . كيريشجيلزك سلسله سى اكا منتهيدر . بونلرده تخت روانلرىنى
زين ايدوب كوزلجه عبور ايدرلر .

اصناف تاجران كيرشيجيان — دكان (۵۰) و نفرات (۱۰۰) در .
بونلر كيريش ياميوپ الحق صاتارلر . پيرلرى ينه (عمر بن نصير الوتارى) در .
بو طائفه دخى دكانلرين كيريشلر ايله زين ايدوب عبور ايدرلر .

اصناف طوقالجيان — كارخانه (۴۰) نفرات (۳۰۰) در . پيرلرى
(محمد اكبر بن ابوبكر الصديق) در . يايچيلرك پيرى اولديغندن طوقال دخى
ياپاردى . حضرت رسالت حضورنده حضرت على كمرين باغليوب پيرايلمشدر
قبر شريفى مصرده غورى صو كمرلرى قربنده زين العابدين حضرتلرينه يقين
كوم اوزره برقبه على ايچنده در . بو طائفه دخى تخت روانلر اوزره طوقال
ياپه رق عبور ايدرلر .

(بوراده بعضى نواقص واردر . اصل نسخه دخى يوقدى بالاخره
الله كچديكنده آيريجه طبع ايديله جكدر)

اصناف امانت اسيرخانه — اغاسنى (۱) و نفراتى (۴۰۰) در .
كتخداسى شىخى ، چاوشلرى ، اسير دلاللى واردر . هپسى رؤس همايون ايله
ضبط ايدرلر . سنوى يوز كيسه يه التزامدر . خانه لرى طاووق پازارنده قاعه
مثال اوچيوز حجره لى تحتانى ، فوقانى او طه لردر . دمير كلبد قابوسنك دينده
امين ساكن اولوب بيع وشرا اولسان غلام وجواريدن عشر آلور .
اسيرجيلرك ايلك پيرى بنى اسرايلدن (حام نسيم) نام بر بازرگان ايديكه
حضرت يوسفى قوبودن قوغا ايله چيقاره رق مصره كوتوروب عزيز المصره
صاتمشدى . ايشته اسير صاتمقى آندن قالدى . صكره عصر نبويده مشركين ايله
ايديلان غزوه لرده اموال و اولاد نهب و غارات ايدلد يكنندن صحابه كرامدن
(يديل بن ورتا) اسير صاتمشدر . بر روايتنده حضرت حمزه نك عميسى
برادرى عباس بدر غزاسنده اسير دوشدكده يديل بن ورتا جناب عباسى
صاتممش اوده كندى ماليله كندى نفسنى صاتون آلهرق شرف اسلام ايله

بیک سورویه مالکدرلر . نفر (۲۰۰۰) در کمرک امینی علی افندی قیون
 امینی ایکن استانبولک درت مولویت یرنده عید اضحاده التمش کره یوز بیک
 قیون قربان ایلدیکی مراد خان رابعه عرض اولندی . استانبولده یومیه یکر می
 یدی بیک قیون ذبح اولنور . عسکری تعیناتلری و مطبخ پادشاهی داخل
 حساب اولورسه یومیه اتوز سکنز بیک قیون ذبح ایدلمش اولور . عجیب
 حکمت خدادرله قیون ییلده بر کره طوغوردینی و بوقدر ضایعات و یردیکی
 حالده ینه طانغی طاشی سورولر قاپلار . کلب ایله خنزیر ایسه سنه ده سکنز
 اونز انیکلر . بو حسیابه کوره شمدی یه قدر جهان کلب و خنزیر ایله طولمق
 اقتضا ایدردی . اما بامرالله قیون سحرخیز اولدیغندن ره رحمته نائل اولور .
 وانسالنه برکات دوشر . خنزیر ایسه سحره قدر یری بورنی ایله یارار اوزمان
 خواب ذلته طالار . کلبده کیجه یاریلرینه قدر اولویوب سحر و قتی بورنی
 قوروغی التنه صوقاراق میشل میشل او یور . بونک ایچون یاوریلرینک عمری
 آز اولور .

اصناف پاصدیرماجیان صغیر — بونلرده عنقا بازرکانلردر . اکثریسی
 افلاق و بغداد کفره سیدر . قاسمده استانبول خلقتک غنیمتی ایچون اوچ
 کره یوز بیک صغیر کتیروب قله قپوسنک طشره سنده خندق کنارنده ایکی
 حصار پچه آراسنده پاصدیرما یاپارلر . پاصدیرما امینی علی آغا باجنی آلیر .
 و پاصدیرما نائی حسین افندی دعوالرینی دیکلر . پرسلاح عبور ایدرلر . آلتیوز
 نفر درلر .

اصناف تاجران پاصدیرما — دکان ۱۰۰ و نفرات ۴۰۰ در . دکانلری
 اودون قپونک طشره سنده ، غلظه ده ، طوپخانه ده اولوب قورو پاصدیرما
 ساتارلر . دکانلرینی کمیونلر پاصدیرمالر ایله زین ایدوب « پاصدرمه آل پاصدرمه »
 دیو عبور ایدرلر .

اصناف کیریشجیان — کارخانه ۸۰ ، نفرات ۵۰۰ بونلر قصاب باشی
 واسطه سیله آشجیلره یماق و یرمشلردر . کارخانه لری یدی قله ده ، ایوبده ،
 طوپخانه ده ، اسکدارده در . بدرایجه لی کوچ صنعتدر . پیرلری (عمر نصیر

داریلی جیلان اتی بورننه صوندقده مست وساکن اولور. بشقه دزلو ضبطی ممکن دکدر .

اصناف آبی جیان — بونلر پیرسز قبطیلردر. جمله سی سلطان بلط شاه. محله سنده ساکندرلر . آوجی باشیاره منسوب اولدقلرندن آایه کلیرلر . یتش قدر اولوب قار یاغدی ، آواره دوراجاک ، بیک برکت ، بازو اوغلی حیوان اوغلی ، سورو اوغلی نام چنکانه لر آیلیرنی چکه رک اللرنده صویله وداڑه ایله آیلیرینه :

قالقده کیدی یا واصل	آل بخششی ایت فصل
سنی طاغدن طوتدیلر	آبی دیه اویناتدیلر
باغچه ده طولاب دونر	سنده دونده کورسونلر

کبی مهمل لفظلر سویلیه رک آای کوشکی دیندن عبور ایدرلر . ایشته قصاب باشی وتوابی اولان اوتوز بر اصناف صیره سیله عبور ایدرکن بو آای پادشاهه خوش کلوب بش کیسه احسان ایلدی . وبوندن صکره باشجیلرک آای ایمی فرمان اولندی .

اصناف باشجیان — دکان (۹۰) نفر (۵۰۰) وپیرلری اسکی زمانده کیکاوس ایدی . حضرت رسول عصرنده امام حسنک (رضی) عقیقه سی اولان قیونک کله وپاچه سی سرکه وصارمساقله طبخ ایدیلوب حضور رسوله (علیه السلام) کتیرلدی . حضرت اکل ایتدکده سیف الدینه دعا ایلدی . انس بن مالک بلن باغلیوب باشجیلره پیر ایلدی . حضرت رسول صداعه مبتلا اولدقجه جبل ابی قیسه چیقار . بوسیف الدین باش کتوروب اکل ایدردی . حالاً سنت رسولدر دیه نیجه بیک حجاج جبل مذکورده قیون کله سی ییوب بردخی صداع سر کورمزلر . بونک ایچون اوطاغ باش کمکلره پر اولمشدر . بونلرده عربله لرینی باشارله زین ایدوب « جانم یاغلیجه سرکه لیجه صار . مساقلیجه » دیه عرض کلام ایده رک عبور ایدرلر .

اصناف حلب کشان غنم — بونلر عنقا بزرگانلردر . افلاق بغدادن قواله سلانیک ، ترحاله ، موره ، اناطولی ، ترکنده اورتاقلری واردرکه نیجه

اصناف قناراجیان یدی قله — کارخانه ۷۰ نفر ۲۰۰ بونلرده پرسلاح
الرنده ساطورلری بلرنده قیون یوزده جک تلسمانلری و کمندلری و ایری
کومشلی بچاقلری ایله صنعی دکانلری اوزرنده قیونلرینک بدنلرینی زعفران ایله
قنالیوب پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف قناراجیان بانچه قپوسی — بوقنارالر مطبخ پادشاهی به مخصوصدر .
کارخانه ۱۰۰ نفر ۲۰۰ بونلرده شن ، شاطر عبور ایدرلر .

اصناف بارودخانه آت میدانی — یکچیریلره مخصوصدر . کارخانه ۱ نفر ۵
بارود ایله دکانلرینی سیاهلایوب پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف موجیان ات میدانی — کارخانه ۷۵ بوکارخانه یکچیری اوجاغنه
مخصوصدر . هر وقت یکچیریلره اوج مومی بر آچقه یه ویریرلر ، ضررلرینی ده
دقتدار پاشدن آلیرلر . قانون سلیمانی بودر .

اصناف ماندیره جیان یکچیریان — اصطرائجه طاغلرنده آوجیلر اوپه‌سی
قربنده براوپه ده نفرات و اوپه باشیلریله میری جاموسلرینی بکلرلرکه
بوجاموسلر ۱۰۰۰۰ قدردر . بونلرده خنجرلر وسائر سلاحلر ایله کندیلرین
زین ایدوب ترکیلر حایقیره رق وشجیع اصیل بکلرینی آرقه لرینه دوشوره رک
عبور ایدرلر .

اصناف کارخانه آرسالانجیان — کارخانه برعدد اولوب نفری یوزدر .
بونلرده آوجیلرک وچوبانلرک آلاینده عبور ایدرلرکه آرسالانچی باشی ایله
کورکچی باشینک بر آراده کتمسی فرمان شهریاری اقتضاسندر . پیرلری اسدالله
الغالب حضرت (علی) بن ابوطالب (رضی) درکه جمله آرسالانلر کلوب
خاکپاینه یوز سورمش ووحشی حیوانلر کندیلرینه مونس اولوب زبان حال
ایله عرض مافی البال ایلمشدردر دیرلر . قبرعلی (ر) بغدادده بش قوناق
برموقعه در . الرنده جیلان اتندن افیونلی وداریلی معجونلر و بغدادقارغینسی
عصالرله بوغازلرنده پرانقه قالینلغنده درت زنجیر بولنان اون عدد ارسلان ،
بش عدد ببر ، اون ایکی عدد قیلان، دهانجه قورد، صیرتلان، تلکی، چقاللر ایله
عبور ایدرلر . بر آرسالان عضبه کلوب خلق اوزره هجوم ایتسه آرسالانی ننده کی

اصناف موجیمان — کارخانه (۵۵۵) کارخانه و (۵۵۰۰) نفر در .
 بونلر قصابلرک ایچ یاغلیرینه محتاج اولدقلرندن قصابلره یا مقدرلر . پیرلری
 حضرت انس بن مالک کمر بسته سیدر قبری کربلا ده در .
 کارخانه شمع عسل سلطانی — برکارخانه در . اودون قپوسنک ایچ یوزنده
 قوندا قچیلر ایچره عظیم برکارخانه در . اغاسی ، امینی ، یوز عدد نفراتی واردر .
 جمله سلاطین جامعلرینه و سلطانلره و سرای عتیق و سرای جدیده و سرای
 وزرا و اعیان و کباره شمع عسل بوکارخانه دن حاصل اولور . اما سائر موم یاغی
 کارخانه لرینک اهل حرفلری عربله اوزرنده دکانلرین نیجه بیک، دسته منقش
 موملر ایله تزین ایدوب و نیجه منقش فانوسلره موملر یاقوب و نیجه بیک
 صیریقلرک اوزرینی یاغ موملری ایله دونادوب الایلر ایچنده دخی دیرک قدر
 منقش و مطلا بال موملری یاقوب عربله اوزره انواع موم و فشنک ایقاد
 ایدرک تماتاجیلری خوف و خشیته دوچار ایدرلر . و بویله جه عبور ایدرلر .
 اصناف تاجران شمع عسل — دکان (۵۵) نفر (۱۰۰) دکانلری زندان
 قپوسندن طشره در . افرادی هپ اسلامدر . تخت روان اوزره دکانلرینی زر
 و زیور ایله تزین ایدوب پر سلاح عبور ایدرلر . موجی باشی ایله شمعخانه
 ناظر و امینی ده رکاب رکابه کیدرلر . دوکیلان بال مومی اوزرنده بو امینک مهری
 بولتمق شرطدر . مهر سزلی حیلله دیه رک ضبط ایدوب صاحبینی تجریم ایدرلر .
 اصناف قصابان آت میدانی — دکان ۲۰ نفرات ۸۰ بونلر میرینک روم
 قصابلریدر . هر برینک طومروغی کدیکدر . محلول اولسه طومروغی یکی چری
 اغاسنک اذنیله دیکرینه احسان اولنور . بونلر هر کون یکچیری او جاغنه بیک
 او قه قیون آتی ویررلر . استانبولده اتک او قسنی بونلر او طه لره اوچ آقچه
 و یروب آیدن آیه ضررلرینی دفتردار پاشادن آلورلر . بو قصابلردن ات آلان
 او طه لره ده (سکر دم) او طه لری تعبیر اولنور . بو او طه لره کی آشجیلر
 سحر وقتی یدی قله قنارالرنده کی یتیش سکسان سیسخانه یوکی سمیز قویونلری
 کتورلر . بونلرده آلای عظیم ایله و نیجه یرلرده شاعرلری چکور چالهرق
 پر سلاح عبور ایدرلر .

غوری سلطان عصر نده (کرتبای) حاکم حلبده ایکن بوتکنه دن بامرالله سود طاشمغه باشلامشدر . جامع دن طشره چیققدن بشقه تاقلمه نك خندقه قدر آقمشدر . سلطان سلیم خان حلب قلمه سنی فتح ایتدیکی زمانه قدر سودك جریانده دوام ایلدیکی روایت صحیحهدندر . اما حضرت عصر نده بوپینزجیلرک پیری (زید قیصری) در . انس بن مالک بان باغدی . قبری موياحده در . بو طائفه دخی سلاحلری ایله حاضر باش کدر ایدرلر .

اصناف قائمقجیان — دکان (۴۰) نفرات (۱۰۰) پیرلری ینه ابراهیم نبی ایله زید قیصریدر . بونلر دخی نیجه یوز طبله قایماقلر ایله دکانلرین زین ایدوب خلقه بذل ایدرک مرور ایدرلر .

اصناف کارخانه یوغوردجی باشی — ۱۰۰ نفر درلر . برکارخانه لری اولوب اودخی سلطان احمد جامعی التنده چاتلادی قپو راهنه قریبدر . پادشاهه مخصوص کارخانه در .

اصناف جمله یوغوردجیان — کارخانه (۵۰۰) و نفرات (۱۶۰۰) در . بوندن ایوبده یوز قدر کارخانه واردر که غایت مزین و منقشدر . بیراملرک اوچنچی کونلرنده اصحاب صفا جمع اولوب یوغورد و قایماق تناول ایدرلر . غایت لذیذ اولور . حتی بعض جانلر بو قدر لذیذ یوغورد و قایماغی سائر محملدره بوله مدقلرندن بونی بالخاصه ایوب سلطان حضرتلرینک کرامته حمل ایدرلر . واستانبولده زیرک باشی جامعی قربنده حاجی حسن یوغوردی عجب ائبدر . سودلیجه ، قاسم پاشا ، اورته کوی ، اسکدار طرقلرینکده یوغورد و قایماقلری مشهوردر . بونلرک دخی پیری حضرت ابراهیم ایله زید قیصریدر . بونلر نیجه بیک فغوری و مرتبانی و کاسه چینی ایچره خالص یوغوردلری باشلرنده طبله لر ایچره کوتوروب الای ایله عبور ایدرلر .

اصناف تلمه جیان — بونلر اوچیوز نفر اولوب دکانلری یوقدر . چونغی آرنابود طائفه یدر . بیاض طوبره لر ایچره تلمه پینزلری طولدیروب صیریقلا اولوزره باغایوب اوموزلرنده تلمه پینز دیه فریاد ایدرلر . غایت لذیذ اولور . کربان ایله ده مخلوط اولور و نان عزیزده صیجاق بونلورسه طاندن نیمز .

طاغر و اورمانلر ایجره صغیر و کچی و صپار قیون یتاقلریدر . هر برنده اونر تر اوغلانلری وار ، جمله سی شهبازدر . بونلرک دخی پیری (معدی کرب) حضرت تلریدر .

اصناف راعیان — مقدا پیرلری حضرت موسی ایدی . حضرت رسالت عصرنده پیرلری (عون بن شادن الراعی) در . سلمان پاك بلینی باغلادی . قبری یمنده در .

اصناف سودجیان شوره — کارخانه (۲۰۰) نفرات (۱۰۰۰) در . پیرلری (سفیان ثوری) در . سلمان بلینی باغلادی . قبری مکه ده در . سورو سورو صغیرلرک سودینی صاغورق لهن جاموس دیه باغیره رق عبور ایدرلر . اصناف سودجیان غنم — کارخانه (۳۰۰) نفرات (۸۰۰) بونلرک پیرلری حضرت (شعیب) علیه السلامدر . اما حضرت عصرنده (عبد و راد لبانی) در ، حضرت حمزه بلینی باغلادی ، شجیع پهلووان ایدی . حمزه ایله شهید اولوب جبل احد ذیلنده مدفوندر ، بونلر کچیلر ، قویونلری سراسر تزین ایدوب ، سود صاغورق « لبا خالصا سائغا للشارب ، خالص سود خالص » دیه عبور ایدرلر .

اصناف پینر جیان — (۴۰۰) کارخانه و (۵۰۰) نفردر . بونلرک پیری قدیما حضرت (ابراهیم) درکه حلبده ساکن ایکن بریاض اینکی وار ایدی آکا (ثور الشهب) دیرلردی آنی صاغوب سودینی یغورت ، قایماق پینر ، تره یاغی پاپوب مسافرلرینه اگرام ایدردی . اول بیاض اینک سبیلده اول شهره حلب الشهباء دیدیلر . چونکه حلب صاغمهیه ، شهب بیاضه دیرلرکه بیاض اینکک صاغیلدینی شهر دیمک اولور . حالا حضرت ابراهیمک اول بیاض اینکک سودین صاغوب فقرايه تصدق ایتدیکی (سود تکنه سی) حلبک ایچ قلعه سننده کی جامع ایچنده مقام ابراهیم اولان منبرک التده طورر . بر طاش تکنه در . بوتکنه نك ایچندن جمیع خلقه سود اولاشدیررینه لب بلب طولی طورر ایدی . جمله اهالی بی سوددن مستغنی قیلدینی حالده قطره واحده اکسلمز ایدی . جناب عزت بومرتبه برکات خلیل احسان ایتشدی . حتی

پیری سفیان ثوریدر . حضرت علی بلین باغلدی مکده مدفوندر . بونلرده سمیز
صغیر اتلریله دکانلرین تزین ایدرک الای ایله عبور ایدرلر .

اصناف قصابان یهودان — دکان ۵۵ نفرات ۲۰۰ بونلر مسلمانک
بوغازلادیغی اتی میزلر ، پیرلری یوقدر . اما سائر قصابلره رغما کندولرینی
فوق‌العاده تزین ایدرلر . وغرائدن شقالر ایدرک عبور ایدرلر .
اصناف ماندره‌جیان — استانبول اطرافده ، لوند چفتلکی قریه‌لرنده
(۲۰۰۰) ماندره اولوب هر برنده تیمشر ، سکسان سورو قیون واردر .
محافظلری پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف چفتلکان — استانبولک اطرافده بیک آتمش چفتلک اولوب
بونلرک بهرنده اونر آدم اولسه اون بیک آتیوز نفر اولور . پرسلاح
عبور ایدرلر .

اصناف آغلجیان — استانبولک اطرافده ایکی بیک آغل واردر .
طاغلا ایلجه آتی آی معمور اولور برطاق کلبه‌لردر . خضر الیاسده قوزولره
ترخ ویرلدیکنده بونلرده اولان ذوق وصفاهیچ کیمسهده اولماز . تازه بینیرلر
قایماقلر ، کوله‌مز ، یغورت ، کسمیک ، اغز ، تلمه بینیری ، تره یاغی ودها
سائر چوبان نعمتلری اولورکه پادشاه مالک دکلدر . بو ایکی بیک آغله درت
بیک تر اوغلانی واردر . ماندره‌جیلرک و آغلجیلرک پیری حضرت (معدی
کرب) دره غزادن نه قدر قویون ، قوزو ، صغیر ، جاموس غنیمت اولنورسه
جمله‌سنی معدی کرب حضرتلریته تسلیم ایدرلردی . ابتدا چفتلک ، ماندره
اکرک ، آغل ، طوقات یایوب ایچلرینه تر اوغلانلر قویمق معدی کربدن
قالمشدر . بوجهته جمله‌سنه پیر اولمشدر . غایت منع صحابه کرام ایدی . حضرتک
اذنیله عم مصطفی حضرت حمزه باصفا کمرینی باغلاذی . غایت شجیع و بهادر
ایدی . تر اوغلانلرینک پیری (نصر شجاع بصروی) دره . انس بن مالک
کمر بسته‌سیدر . قبری (وادی القراده) درکه حجاج زیارت ایدرلر . طریق‌عام
اوزره برقه‌جکده مدفوندر .

اصناف اکرکیان — استانبولک اطرافده سکنر یوز اکرک واردر .

اصناف بازرگان باشی — بر نفر اولوب پیری (ابوالحور یمنی) درکه ویس القرنی بلین باغلدی مکده مالی ایچون مسموما مرحوم اولوب قبری ایطحده در. ایسته بو اصنافلر کده هر بری برکونا عرض کالا ایدوب بشاشت ایله عبور ایدرلر.

اصناف قصابان — استانبولک درت مولویت یرنده (۹۹۹) دکان اولوب جمله نفراتی (۱۷۰۰) در. پیرلری حضرت (قصاب) جو مرد ذاتدر. حضرت رسول حضورنده حضرت علی بلین باغلدی. قبری بغدادده در. بو طائفه اکثریا یکی چری لردندر. بونلر تحت روانلر اوزرنده قرقر الیشرقیه کلیر قره مان. ترکان، میخالیچ، بورسده عثمانجق قیونلرندن سمیز و عجیب قویونلری کله و پاچه لریله یوزوب وجودینه بیاض یاغ اوزرینه لعل کون کلر، صاری زعفرانلر ایله نقش ایدوب بوینوزلرین ورق سیم، ورق ذهب خالص ایله مطلا ایدوب اللرنده ساتورلری صاری پرنج کفلی ترازولری ایله لم وزن ایدرک کال شطارت وهای هوی ایله عبور ایدرلر که کورمکه محتاج.

اصناف سلخ خانه جیان — بونلرک پیری حضرت ابراهیم خلیل اللهدر که فرمان الهمی ایله اوغلی حضرت اسماعیلی الله یولنه قربان ایدرک ایکن جناب عزت اسماعیله بدل جبریل امین ایله جتسدن برکبشن کوندروب ابراهیم نبی آنی ذبح ایلدیکندن جمله قیون بوغازلایانلره پیر اولمشدر. قصاب جو مرد بوغازلیمش قویون صامده پیردر. فقط بوغازلامقده پیر حضرت (حلیم بن جزار طائفی) در. انس بن مالک باین باغلدی. حضرت حلیم او یقوده ایکن اهلی اوله جق ملعونه کندوسنی ذبح ایله درجه شهادته ایصال ایلمشدر. قبری یمین عدنده در. بونلر کونا کون قیونلر ایله دکانلرین زین ایدوب اللرنده دیلرنده ایری کوموشلی و زنجیرلی قصاب پچاقلری نیجه قویونلری یوزرک مهیب براحوالده عبور ایدرلر. بیک نفر اولوب دکانلری ایکوزدر.

اصناف قصابان صغیر — دکان (۱۰۰) نفرات (۲۰۰) بو طائفه نیک

اصنافِ عدسیجان — دکان (۷۰) نفر (۳۰۰) در بونلرک پیری (حانمِ عدسی) در . سلمان کمر بسته سیدر . عرفه قربنده قلعه حرانک خندق کنارنده مدفوندر .

اصناف حناحیان — دکان (۱۵) نفر (۵۵) در . بونلرک پیری (امام عطار بلبسیس) در انس بن مالکک تلامیذندندر .

اصناف حصیرجیان مصر — دکان (۲۰) نفر (۴۵) در بو طائفه نک پیرلری حضرت سایاندر .

اصناف کتانیجیان — دکان (۱۵) نفرات (۲۰۸) پیرلری ابتداهوشنک شاهدر . پنه‌بی زیمه اکوب سیدک ایله صوواردیغده کتان اولدی . آنک ایچون رایحه سی سیدک رایحه سنه بکزر . صکره کی پیرلری حضرت (خدیجه کبری) رضی الله عنها والده مزدر . وادی فاطمه حالا خدیجه کتانغی دیرلر بزکتانلق واردر .

اصناف شکرجیان — دکان (۷۰) نفر (۱۰۰) در . پیرلری حسین ابن نصیردر . قبری بصره ده در . آنکچون بصره حلویاتی مشهوردر . سامان پاک حضرت علی (ر) حضورنده بلین باغدی .

اصناف تجار قهوه جیان — دکان (۵۵) نفر (۱۰۰) در . پیرلری (شیخ شاذلی) حضرتلریدر . حضرت اذنیله (اویس القرنی) کمرین باغلیوب پیر اولدی . یمنده اویس القرنی خدامندن ایدی . ینه یمنده مدفوندر . اویس القرنی حضرت رسالت ایله کورشمک شرفه نائل اوله ماهش ایسه دینه حضرتک امر غیایبی ایله یتش کشینک بلین باغلیوب پیر ایلمشدر . یری کلدکجه بیان اولنور .

اصناف شاهبندر تقریر — دکانی یوقدر بال قپانی خاننده اقامت ایدر . برنفر انادر . پیری سرچشمه عنقا (عمر بن الفارض) در . قبری مصرک جنوب طرفده امام شافعی قربنده در . جمیع وزرا وعلما وصلحا و منلائرک پولیسه کاغدلری خدمتده اولوب جمله دیارک تجاری بونک قیضه تصرفنده در . غایت منع و معتمد ذاتدر .

- اصناف مرانقوزان آق دکز — دکانلری غلطه ده لونجه یرنده در .
- اصناف پرمه وقایق مرانقوزلری — یدیوز نفر در .
- اصناف ماوونه جیان — (۸۰۰) نفر در .
- اصناف قایقجیان — یدی بیک نفر در لر .
- اصناف پرمه جیان — سکز بیک نفر در لر . پرمه لری (۶۱۱۳) در .
- بویالاده کی اصنافلر قایق و پرمه لری چکوب عبور ایدر لر .
- اصناف تجار مصر وسواحل بحرسفید — مخزنلری (۶۰۰۰) مراد
- خان عصرنده بیوک بزرگانلردن بال قپاننده حاجی قاسم خوتین غزاسی نیلی
- یدی مخزنک کلیدینه قورشون آتمشدی الی بیک کیسه یه مالکدر دیر لر .
- آندن صکره بازرکان داهیه حاجی انوار ، الحاج فرهاد ، الحاج نعمه الله اوتر
- پاره قلیونه ، یدیشر پاره خانه مالکدرلرودها بونلره مائل قرقر الیشربیک
- کیسه یه مالک نیجه عنقا بازرکانلر واردرکه هر برینک هند ، یمن ، عرب ،
- عجم ، فرنکستانده برچوق اورتاقلری و لنور . بونلر علی العموم سمور
- لباچه لره مستغرق اولوب قرقر الیشر خداملری پرسلاح پیاده کذر ایدر لر
- بعض خداملری تحت روانلر اوزره دکانلری نی لعل ، یاقوت ، مرصع جواهرلره
- ترین ایدوب هر دکانچه ده اولان آفتاب آسانجه غلام زیبالر حریر و دیبالره
- بزه نوب اللرنده جواهر کلابدانلر ایله شاهراهک طرفینده تماشای جمال ایدن
- عشاقان اوزره — عرض جمال ایده رک — کلاب نثار ایدرانر . و مجوهر مجمره
- بخوردانلر ایچره عود و عنبر یاقه رق عبور ایدر لر که تماشاچیلرک دماغلری معطر
- اولور . آندن صکره بازرکانلر رکاب رکابه وزرا طرزی ملبس اولوب البسه
- مخصوصه لری ایله گروه گروه مرور ایدر لر . پیرلری اوائل اعصارده حضرت
- هود ایدیه ده صکره پیرلری بالذات حضرت فخرکائنات علیه افضل الصلوات
- افدمزدر .
- اصناف بازرکان برنججیان — ۴۰۰ نفر در لر . اما خداملری بی حسابدز .
- پیرلری صفوان هندیدر که هر بار هندیس تاندن حضرت ته برنج کتور لر دی .
- سلمان پاک بلینی باغلدی . قبری هندستانده در اما زیارت ایتم .

قائلی قصابلر تقدم ایدہ جکمش . یایزم جمله مزی سن قیرارسک ویازر جمله مز قصابری قیرارز . دور دولتکده بدناملق اولور . بزم اقرانلریمز قره دکز قپودانلری نوحنجی کوچکلریدر . آنلر فرمانکزلہ ایلری کیده لرده بز ، مکہ ، مدینہ ، قپوسنہ ومصریکہ خدمت ایتدیکمز واستانبولی مصر نعمتیله غنیمت ایدوب یتمش بیک حجاج کتوروب کتیردیکمز حالده قصوریمز نہ درکہ قصابلر اوزریمزه تقدم ایدلر « دیدکارنده سعادتلو پادشاه ماینلری اصلاح ایچون بیوردیلرکہ » حقا کہ قپودانلر استانبولی غنیمت ایتدکلی کبی پیرلری نوحنجی در . وبر آلائی مجاهد فی سبیل الله غازیلر در بونلر آلائی عظیم ایله اولاکسونلر آندن قصابان عبور ایتسونلر « دیه خط شریف ویروب قپودانلر بین الاقران تازہ جان بولدیلر .

اصناف رئیسان بحر سفید — بونلر بیک ظنطنہ لی الای ایتملر در . اق دکز قپودانلرندن بروسه لی بالی قپودان ، بودور کورجی جعفر قپودان ، قره مانلی علی قپودان ، صاری ولی ، صاری صولاق ، طوپال محرم ، چاوش اوغلی ، قارطیل اوغلی ، قطران اوغلی ، قره خواجہ ، جنتی ، طغرالی ، یناکی ، دیمترکی ، کمرکی نام قپودانلر ایله جمله اون یدی قره وانه قپودانلی قالیونلر درکہ ہربری دردر بشر قات انبارلی ، ایکیشر قات یاتیرمه طوپلی ، بشر قات پلاورہ قیچلی وقیچندہ باغچہ لی حاملی ال دکرمانلی قره وانه لردر . ہربری بشر آیدہ طولار بوشالیر . بونلر سرای برونندہ اوچ یایلیم طوپلر آتہرق سکز بیک قدر دال سلاح جزائر تفنگلی ، قرمزلی قشلقچی ، یلکنجی ، دولکجی ، چوردکچی ، ایاجی . قازلیجی ، استناقجی ، غوماناجی؛ قومانیاجی صنعتلرندہ مدبر داییلر الله الله دیه عبور ایدرلر .

بونلر آلائی کوشکی دیندن مرور ایدرکن اون عدد دشمن کیسنہ تصادف ایدوب طوپ تفنگ آتہرق برجک عظیم ایدرلرکہ روی دریایی دود سیاہ قاپلر . غزات مسلمین دشمن کیلرندن غنیمتلر آلوب طائفہ سنی قید و بند ایدرلر . قپودان (۳۰۰۰) وقالیون (۶۰۰) شایقہ وقرہ مرسل (۲۰۰۰) ونفرات (۲۷۰۰۰) در .

بو وقعه درجه ثبوتہ وارد یغندن مرحوم او عصرده سجاه قید ایتدیرمشدر۔
 خلاصه کلام دریاده بویله نهنکدر اولدینی کبی بویله غواصلرده واردر! بونهنکدر
 نیجه بیک آدمی یوتارلر؛ خلاص اوله مازلر۔ اما حضرت یونس ایله بو حاجی
 ناصرہ لطف الہی یاور اولمشدرکہ وقعه لری مشهور آفاقدر۔ هر حالده حاجی
 ناصرک پیری حضرت یونس اولمش اولور۔ اما بود الغیج آایده عریان،
 پریان، میدان عرصات قومی کبی «یاغواص، یاغیاث» دیه رک عبور ایدرلر۔
 اصناف کون باشی اغالری — دکانلری یوقدر۔ غلطده قالاقات خانه
 یرنده بولنورلر۔ ۵۰۰ نفر لدر۔ ایشلری برقیون ویا شایقه ویا قره مرسل
 غرق اولسه مغروق کینک ایکی یاننه کمی قویوب اوکمی نی دریا ایچره طالیچلر
 مومنه وجان قورتاران خلاطر ایله باغلابوب دولابلر ایله چکدرک دریا ایچرو۔
 سندہ کی طاغ کبی کمی نی صاری یاغدن قیل چکر کبی چیقاریرلر۔ عجیب،
 غریب برصعتدر! پیرلری (صنع الله قرطبی) در۔ حضرت حضورنده
 سلمان پاک بانی باغلابوب۔ قبری اندلسده در۔ بونلر کشنیانلر آاینده پرسلاح
 اولوب اللرنده چام آغاجی قیزاقلر اوزره بوجور غاظرلری دور ایتدیره رک
 «ووجی ارغاط مدد الله!» دیه عبور ایدرلر۔

اصناف نولونخیان بغدادی وشعیر — دکان ۴۰۰، نفر ۱۰۰۵ بونلر
 کیجیلری برباد ایتمشدر۔ کتیر دکلری بغدایلری اللرندن اوجوز آلوب انبار
 ایدرلر۔ قحط و غلا درجه سنه کلدیکی صروده قیراط ایله بیع ایدرلر۔ شوم،
 مذموم، محترک قوملردر۔ اکثریا اون قباننده ومصر اسکه سندہ ساکن
 اولورلر۔

اصناف بازرکان عنقای قره دکز — دکان ومخزنلری (۲۰۰۰) ونفراتی
 (۸۰۰۰) پیرلری بالذات حضرت رسالتدرکه تجار ومجاهد فی سبیل الله ایدی
 بو طائفه تحت دخی روانلر اوزرنده متاعلری نی دیزوب عرض کالا ایدره رک
 پرسلاح عبور ایدرلر۔

کیجیلر آایندن صکره قصابلرک مزور ایده چکنی آق دکز قودانلری
 ایشیدنجه مراد خان حضورینه واروب «پادشاهم استماع ایتدک بزم اوزریمزه

باغرساقلری حرکتدن قالدی . نه قدر وقت کچدیکنی بيله ميورم . آنی کوردمکه
ایچنده اولدیغیم بالق اریمکه باشلادی . یاربی ! بونه حاندر ؟ دیه المله اولوقلریمه
یاشدم اتلرم قومته باشلاینجه عقلم باشمه کلدی . کک قوت بندده ایکن بالغک
آغزینه طوغرو واروب بی پاک طشره چیقدم . فقط ، چیقدیغیم یرینه مظلم !
درت یانمی یوقلادم برسرای عظیم دیوانخانه سی کبی واسع بر میدان ، بعض
یرنده جکر ، بعض طرفنده باغرساقلر ! ینه بی حیرت آلدی . خیلی توقف
ایتدم مسک رایجه سی کبی بر کوزل قوقوبنی هلاک ایده یازدی . جان هولیه
ایاق اوزره کزیمکه باشلادم . کوردمکه ، برصیرنجق یردر . بیلدم که بوده
بالقدر . همان سواد باشمه غالب کلوب « طوردیغیم محل قاندر ، اینجه دریدر :
آغزندن چیقمه دن ایسه بورانی یاروب چیقایم » دیوب همان اللهه صیغوب
المده کی بیچاق ایله بالغک آشاغی طرفه بر اوردم که شدتدن قارنی یاریلوب
دریا ایچنه دوشدم . المده کی چاقی ایله روی دریاده شناورلک ایدرک ساحله
کلدم . بی تاب وبی مجال قوم اوزرنده یتارکن آنی کوردمکه بالق دریاده
مناره بویجه صجراه رق بورنک خان قپوسی کبی دلیکلرندن نهر کبی صولر .
شادروانلر چیقاره رق برقادرغه سرعتیله طوغرو موستارلی مصطفی پاشا طرفه
روان اولدی . اورایه واردقده قرهیه دوشمش ! ! . بنده راست کلدیکم
برکمی یه ینوب عبا ، کبه ایله کندیمی صارمیه رق ایرتسی کون (حرق اووا) ده
مصطفی پاشایه کلدم . سرگذشتی سزه سویلدیکم کبی آکاده نقل ایتدم جمله سی
حیرتده قالدیلر . یوزیلان یرلری کوردیلر . علاج ایتیمکه باشلادیلر . مکر دوشدیکم
یردن پاشانک یانی برکون برکیجه ایتمش !

بونک اوزرینه پاشا جمله عسکریه بالغک یانه واروب برتقریب ایله قرهیه
چکدی . پاره پاره ایدنجه کوردیلرکه بی یوتان نهسکی ده بوبیوک بالق یوتمش !
ایشته بیوک بالغک قارنی بیچاق ایله یاروب چیقدیغیم ووقعه مک طوغری اولدیغی .
بو وجهله اثبات اولندی . فی الحقیقه (حرق اووا) ده برچوق کیمسه لرله
کوروشدم . طبقی حاجی ناصرک افاده سی کبی سویلدیلر . حاجی ناصرک قارنی .
یازدیغی بانغی کوردکلرینی سویلدیلر . موستارلی مصطفی پاشا عندنده دخی

یونلر لر . اما بوغواصلر اینجو چیقاران غواصلر کبی بی همتا دکالبردر . آنلر هرمن دریا سنده آغزلرینه زیتون یاغی طولدره رق یتمش قولاج قعر دریا به طالب زیتون یاغنی پوسکورنجه سطح دریا منور اولور اینجوبی چیقار لر . پیرلری غواص معانی (الشیخ خالد عمانی) هرمن دریا سنده اینجو چیقاروب اهل یتنه هدایا کتیردی . قبری حبشده (مصوع) جزیره سنده در . فقیره یدی کره زیارتی میسر اولمشدر . بو طالیغیلرک بهضاری اللرنده غایت کسکین وایکی طرفلی پیحاق طاشیرلر . بوده قعر دریاده ، بالق ، یانهنکه راست کلورسه او پیاقله جدال اولمق ایچوندر .

سرگذشت

(حاجی ناصر) نامنده برغواص دوستمز واردی . او ذات حکایه ایدرکه « برکره (حبش حرق اوواسی) اوکنده (موستارلی مصطفی پاشا) فرمانیه اینجو چیقارمق ایچون دریا به طالدم بیچاغنده المده ایدی . آندزین ازرر مثال برنهک کلوب اصلا امان ویرمیه رک بنی یوتدی . صانکه بر بوز دریاسی ایجره مظلم بریره کیردم . اما بعنایت تعالی هیچ خوف و خشیته دوشمدم بوکالمدم . ودائماً اوراده نفس آلوب ویردم . دریاده بویله نفس آلمازدی . فقط وجودت برودتک شدتدن اریمکه باشلادی . حقیقت دریا مخلوقاتنک طبیعتلری برودت اوزره اولیور . نهایت بیلدم که بوبالغک قارنده قالدقجه محو اوله جغم . ابتدا مقعد قیناقلرم ، وقبا اولوقلرمک دریلری صویولمغه باشلادی . درونمدن غیاض مطلقه توجه ایدوب خلاصمی رجا ایلدم . بالغک قارنده اصلا حرکت ایتیبوب برواسع صیرنچق یری ایکی اللرمده کی چاقی ایله یوقلایوب طوررکن بالغک قارنی رعدکی کورله دی بن چاقینک صاپی ایکی المله کمال متانتله طوتدم کاه باش آشانخی ، کاه یوقاری برزمان کیتدک . برزمان صکره اولسکی کبی بالغک قارنده آسوده حا اولدم جانم صیقلمغه باشلادی . فقط بالغک جکرلری ،

اولوبده ایچنه صو طولدینی وقت درون کشتیده بولنان صوینی طولومبه لر ایله چکوب کمی بی غرق اولمقدن محافظه ایدرلر. کورمکه محتاج عجیب برصنعتدره اصناف پوصله جیان — دکان ۱۰ نفرات ۴۵ در. اسکی پیرلری حضرت (غوریا) در. حضرت عصرنده کی پیرلری موقت (ابراهیم معربی) در. (علم فلك) ده بی نظیر ایدی. قبری ینبع البجرده اولو جامعک حرمنده قبله تماسیله قبله یه متوجه زیارتگاهدر. بونلرده پوصله لرینی بایزید جامعک محرابنده تجربه ایدرلر. آلائی کونی قبله نما میلرینی صو وارارق عبور ایدرلر. اصناف قوم ساعتجیان — دکان ۱۵ ونفر ۲۰ در. بونلرده کیجیلره لازم اولدقلرندن آایلرند یماق اولدق تحت روانلر اوزره کونا کون قوم ساعتلرینی باغلا یه رق عبور ایدرلر.

اسکی پیرلری حضرت یوسف (ع) در. قیوده ایکن اوقاتی بیلیمک ایچون اشبو قوم ساعتی ایجاد ایتشدر. عصر نبویده پیرلری (طلحه بن عبدری) در که حضرتک ساعتجیسی ایدی.

اصناف خریطه جیان — نفر ۱۵ دکان ۸ در. بونلر برقاچ لسانه وعلی الخصوص لایتنجه یه مکمل آشنا دیرلر. حکمای سالفه نك علم هیئت تألیفاتندن اطاس مینور، جغرافیا، پاپا مونتا کبی کتابلری اوقویه رق روی ارضده اولان دکزلری، نهرلری، طاغلری، ایرمقلری، کوللری، خلیجلری دریا ایچنده کی قومصال، بتاق، قیالق یرلری یایدقلری خریطه لرده اشارت ایدرلر. آنلری کیجیلره صاتارلر کیجیلرده بونلره باقه رق بیوک بحر محیطلرده وکوچک دکزلرده بلا پروا کزدرلر. پیرلری (عکرمه بن ابوجهل) در که فتح مکه کونی شرف اسلامه مشرف اولمشدر. بوعلمی پدرندن اخذ ایلمشدر. هیئت فنده وحید دهر ایدی.

اصناف غواصان بحر — دکانلری یوقدر. غلطه ده، قاسم پاشاده لونجه یرلرنده بولنوزلر. اوچیوز نفر اولوب اکثر افرادی مغرب، رشید، اسکندریه عربانیدر. وبرقسیمده ردوس جزیره سی قربنده سومبکی جزیره سنک رعایاسیدر که اشبو جزیره سلطان سلیمان فتحی اولوب اوراده کی جامعک اوقافی

آدمدن ، حیوانلرده اویدیوز حیواناندن تناسل ایتمش . بوجهتله حضرت نوحه آدم ثانی دینلمشدر . یریوزنده ایلک کمی یی حضرت نوح یابدینی ایچون فراتقوزلرک سلسله لری آکا متهدیر . حضرت پیغمبر عصر نده پیرلری «الشیخ عامر نواطی» درکه جده اسکله سنده ابتدا کمی یاپه رقی عدن دیارینه سفر ایتمش وحضرت رسوله هدایا کتورمشدر . دعای نبوی برکاتیه کرک کندیبی و کرک کبیبی امویلردن عبدالمملک زمانه قدر قالمشدر . قبری جده ده در . بو طائفه ده پرسلاح اولوب اللرنده کسر ودستره ، حزار ، چریلرله قیزاقلر اوزره کمی یاپه رقی عبور ایدرلر .

اصناف اورغانجیان — دکانلری غلظه خندقی ، ترسانه آردی ، اوق میدانی کبی یرلردر ۵۰۰ نفردر . پیرلری (شیخ عبدالله جبلی) در . یمن «محا» سنده مدفوندر . بونلر غلظه خندقده جان قورتاران ، غومنه ، پلامار خورمالینی و کندیردن اصبارجنه ، مرسل خلاط کبی قطرانلی ایپلری یوکرلر . بونلرک غزاده کارلری طوپ پلاماری بو مکدر .

اصناف کندیرجیان — دکانلری مخزندر . عدد مخازن ۱۰۰ ، نفرات ۳۰۰ . کندیر ایی و کندیر کتبی فروخت ایدرلر .

اصناف یلکنجیان — نفرات ۳۰۰ و دکان ۹۰ ، کیلره کونا کون مابصیره ، چنبر ، البوراتا ، ترنکته ، چکله ییچی یلکنلر بیچوب کیملری دونادیرلر . پیرلری یز طوقومقده حضرت شیت (ع) در . بونلرده آرابه اوزره کوچک کیلره یلکن یاپار شکلده پرسلاح بز آرشونلایه رقی عبور ایدرلر . اصناف زفتجیان و قطرانجیان — ۷۰ دکان و ۱۱۰ نفردر . بونلرده یرسلاح دکانلر اوزره زفت ، رچینه ، چام ساقزی ، قطران صاهره مسخره لقه عبور ایدرلر .

اصناف سرنجیان — دکان ۲۰۰ و نفرات ۳۰۰ در . دکانلری قاسم پاشا غلظه ، طویخانه سمتده در . کمی یه متعلق سرن ، دیرک ، کوره ک ، اکه کی ، تخته ، بودوسلمه ، پره چولیا ، قاین ، قوروش ، مزریه کبی کرستلر صاتارلر . اصناف طلومیه جیان — دکان ۷ و نفرات ۸۰ در . بونلر برکمی رخنه دار

جمله کشتیان ورئیسلرک پیریدر. آخر بحر عمانده غرق اوله رق قعر دریاده مقام طومتشدر. بوعسکر لر آلایدن اول برقاچ کمی نی قازاق کمیسی شکنه قویوب قره دکنزه کوندیر لر. صکره کندیلریده کیدوب اوکیملری یدکلرینه آله رق آلائی کوشکی دینه کلدکلرنده شایقه وقره مرسلر ایله قازاق کمیلیله جنکه کیریشیزلر. اسلام کمیلی آنلری فتح ایدوب طائفه نی باغلایه رق فتح وظفر نقره لرلی چاله رق طوپلر آتهرق عبور ایدر لر.

اصناف قلفاتجیان — پیرلری (سعد بن عید) دره سلمان بلنی باغلا دی. بو اصناف کیجیلرک یا ماغندندر. ۳۰۰ دکان و ۱۰۰۰ نفر درلر. بونلرده پرسلاح قیزاقلر اوزره کمیلی قلفات ایدرک اللرنده طوقاقلری واجه لرلی، مالالری، مالاھطالری، آرقه لرنده زفت و قطران ایله بولاشیق اثوابلری، باشلرنده (کنه ویر) دستار ودمیر چنکل حربه لرلی اوجنده کاغد خانه طاغلرینک سپورکه فده سی اوله رق کمیلی باغلا دقلری حالده عبور ایدر لر. اصناف مرانقوزان — بونلر غلظه ده، طوپخانه ده، قاسم پاشاده لونجه یرلرنده بونلور برنوع کمی استاذ لیردر لر، ۳۰۰۰ نفر دره. اسلام، روم، فرنک قاریشقدر. پیرلری حضرت (نوح) علیه السلام درکه طوفاندن خلاص ایچون امر حق و تعلیم جبریل ایله قازک کوکی میکنه کوره برکمی انشا ایتدی. دیردکنه (یا حفیظ)، کورکلرینه (یا سریع الظفر)، انبارلرینه (یا واسع) باشنه (یا قوی)، دومنه (یا مقسط المستقیم) اسملرینی یزدی. کمی یه کیرنلره (بسم الله مجریها ومرسیها) آیت کریمه سنی تلاوت ایتک فرمان اولندی. ونوح نبی ایله کمی یه یتمش یدی آدم ویدیوز جنس حیوانات کیروب طوفانده کمی آلی آئی قدر کزوب عاشورا کوننده (واستوی علی الجودی ..) نص جایی اوزره جودی طاغنده قرار بولدی. هرکس ما کولات ومشروباتی هپ بر قازغانه قویوب پیشیردکلرندن اول کونه عاشورا دینلیدی. لکن حضرت نوحک (کنعان) نام اوغلی کفر ایدرک کمی یه کیرمیوب غرق اولدی. جسدی مصر دیارنده کناره چیقوب آنده برغاره دفن ایدلمشدر. دیرلرکه قبیلرک زیارتکاهیدر. دنیاده کی انسانلر نوح ایله برابر بولنان یتمش

عقنی پریشان ایدر . بوندن صکره اتمکچی باشی ، طور شوچی باشی ایچ اوغلانلریله ظریف برطرزده عبور ایدر لر . آردی صیره یکچیری سقا باشیسی ، خنکار سقا باشیسی ، پکساتچی باشی ، طوز امینی ، پکسات امینی رکاب رکابه عبور ایدر لر . آردلری صیره اتمکچیلر کتخداسی شیخلری نقیلری چاوشلری یکیت باشیلری وبونلرک ایچ اوغلانلری اللرنده اون یدیشر بوغوم بصره قارغیسی ، حربه ومزراقلر ایله عبور ایدر لر . آردلری صیره آل عثمانک اون ایکی قات مهتر خانہسی یکر می چفت بیاض دودلر اوزرنده سکسان عدد کوس خاقانلر ضرب اوره رق عبور ایدر لر . اتمکچی باشی الای اوراده ختام بولور . اتمکچی باشی یه (یماق - یماق) یازیلان یکر می طقوز اصنافدر . اتمکچی باشی الایندن صکره سراج اصنافی عبور اتمک ایستدیلر . لکن کمیچیلر وتجار غلو ایدوب آزقالدیکه فترت اوله . ایش سلطان مراد خانه عکس ایتدکده علمای کبار ومشاخ اصناف ایله مشورت ایدوب کمیچیلرک اتمکچیلردن صکره الای ایتلری معقول کوردی . چونکه اتمکچیلره بغدادی کمیچیلر کتیردیکندن انلره احتیاجلری واردر . وپیرلری حضرت نوح ایسه پک قدیمدر . البته آنلر الای ایتسون دهرک کمیچیلرک اللرینه خط شریف ویرلدی . وسائر اصنافده قانون خطلری کوندرلدی .

اصناف کشتیان بجرسیاه - سلطان مراد عصر نده ۹۰۰۰ قره دکز کمیچیسلی وار ایدی . باخصوص اوجهلی حاجی علی شایقه سی ، ایکی انبارلی ایکی دکمه لی کمرک امینی علی اغانک (قوروزورق) نام شایقه سی ، فیرطیل اوغلو شایقه سی ، جیدو علی شایقه سی ، قوسدیچه مصطفی شایقه سی ، عباچی اوغلی شایقه سی ، قلفات اوغلو شایقه سی ، قاطران اوغلو قره مرسلی ، آشچی قره مرسلی ، چیچو قره مرسلی ، دها نیجه بیگ شایقه ، زربنا ، قره مرسل ، چکه لوه ، منکسله کی کیلر قره دکزده شناورلک ایدردی . بونلرک نفراتی ۲۰۰۰ قدر پاک مسلح قاطی وبهادر عسکر در لر . اسکی پیرلری حضرت نوح (ع) در . عصر نبویده کی پیرلری سویش دریاسنده کمیچیلک ایدر ایکن کلوب شرف اسلام ایله مشرف اولان (ابوالحسن عمانی) در . انس بن مالک بلینی باغلادی .

وسیوری چارکوشہ قبہ اوزرہ صراحی آلتون یالدیزلی ، طوپ عملی ، وچار کوشہ سندہ ینہ مطلا طویلی محمدلر . محملی کتورن دود قینہ لیر التونلرہ غرق ایدیلیر . باشنه تالر صوقولور . لجامی کوموش زنجیردن یایدیریلور . محمل شریف ایچنده بر معصوم خوش الحان ایله سگاہ مقامندن فتح شریف اوقور . محملک درت طرفی چاریار کزین وسائر اصحابک قلیجلریله دونادیلیر . لجام عکام ومشعلجیلرک التده اولدینی خالدہ عبور ایدرلر .

اصناف عکامان — (۵۰۰۵) نفردر . پیرلری (شادی الہندی) در . اصل مسقطی شامدر . هندستانہ چوق سیاحت ایتدیکندن ہندی تخلص ایدر . قدسدہ (کریک) قلعہ سندہ المقتدر باللہ جنبنده مدفوندر . انس بن مالک بلینی باغلی . صحابہ کرامنددر . عکاملر بیامیرک عمرو عیار پیرمزددر دیرلر . او ایسہ حضرت رسولک پیکی ایدی . عکاملر کندیلرینی تزیین ایدوب محمل شریف یاننده (اللہ ینصر السلطان) دیہ قدوسہ ومقر فہر چالہرق ال چیرہرق ماوال ایرلایہرق برہای ہوی ایله آلائی کوشکی دینندن عبور ایدرلرکہ سسلری اوجہ یتشیر .

اصناف مشعلجیان — ۳۰۰۰ نفردر . پیرلری (عبدالله ابن شماس عدنی) در . یمین عدندہ (اوروس حسن پاشا جامعی) نک محرابی اوکنده مدفوندر . بو طائفہ طبانکش اولدق لری وقانتورہ طاشیدق لری جہتہ پیریمز عمرو عیاردر دیرلر . مشعللری ایچنہ کونا کون سنبل وارغوان لالہ وریحان طولدیروب مشعل صاپلریتی اطلسلرلہ صاروب محمل شریفک آردی صیرہ اللہ اللہ دیہ عبور ایدرلر .

اصناف رھروان شاطران — پیرلری (عمرو امیہ ضمیری) در . شاطرک سلسلہ سی اکا منتھیدر . قبری (حمص) دہ در . بونلر بیک التمش نفردر . سادہ مرادخانک قرق قدر شاطری واردر . بونلر کندیلرینی زینتلیوب اللرندہ کی تبر مسامیلر ایله چفته چفته طاوس باغ ارم کبی رفتار ایدرلر . اردوی اسلام ایچندہ بونلردن محتشم آلائی یوقدر . کویا برنور دریاسیدر کہ جریان ایدر . حقا کہ ایچلرندہ نور الہیدن خبرویرر دلبران واردر کہ کورنلرک

یکی کویده در . بونلرده پرسلاح اولوب آرابه لر اوزرنده خاص بیاض پکسماذ کز دیروب ، دکانلرینی سبکبارلق ایله ترین ایدوب حرار ، حرار پکسمانلرینی خلقه بذل ایله رک عبور ایدر لر . وواسع تحته صفه لر اوزره برر ، ایکیشر قطارکلیر پکسمادلری صیریق حاملرینه کتوردوب آلائی ایدر لر . بو اصنافکده پیری حضرت آدم در . بعده حضرت پیغمبر زماننده کی پیرلری (یعقوب محضری) در . انس بن مالک بابی باغلادی . انسک یدنجی میان بسته سیدر . هر صنعتک پیری واردر . ال دکرمنی چکمک سنت رسولدر . الی الان مکه ومدینه ده ال دکرمینه کفافلیر نیجه بیک عبادالله واردر . سوکره دن سو دکرمنی فرنکستانده ساعتجیلر ایجاد ایتمشدر . سوکره سلیمان خان بودینی فتح ایدرکن قلعه ده بر سو دکرمنی کوردی . ایشه اورادن عثمانیلره انتقال ایتمشدر . بو اصنافلر عبور ایتدکن سوکره اتمکچی باشی وماعلرینک سوکی عبور اتمک باشلار . بیکلرجه طبله خاص و بیاض اتمک و بیاض حلقه وهر بری بر دکرمن طاشی و دکرمن چرنخی قدر اونر صیریق حمالی کتورز . اوزون چام صیریقلرینه دیزلمش حلقه لر وچام تحته صفه و تختروانلر اوزره اوستی بادملی و خشخاش و آنیسونلی و چورک اوتیلی وزغفرانلی رمضان پیده لری که ، هر بر یوکنی الیشر صیریق حمالی کتورور . اوزون تختله لر اوزره دیکلی طاش کبی اوستی کونا کون بهارلرله زین اولنمش ، زغفرانلی ، چورک اوتیلی ، کونجیلی ، یومورطلی چورکلرکه هر یوکنی اونر صیریق حمانه تممیل ایدرک بو قیاغله عبور ایدر لر . عظیم صفه لری اوزره پشمش کومه کومه صومونلری بولنور . آرابه لر اوزرنده یوز اللی قدر صنعی فرونلر ایچره خاص اتمک پیشیره رک و پیشیریحیلر قوللرینی صیغایوب فروندن اتمک چیقارارق و غیری طائفه لری اوموزلرنده کی فرون کوره کلری وسونکرلری و فروندن آتش چکه جکلری کلبریلر کی آلاترک صاپلرینه دیباوشیب وزرباف صاروب کونا کون شقه لر ایدرک های وهوی ایله کچر لر . اوصاف محمل شریف هورج رسول الله — حضرتک بارخانه سیدرکه صره امینلرنده طورر . سیاه کعبه اورتوسی اوزره زر اندودایشلمه ، چار گوشه ،

اصناف بغدادی چالقاییحیان — بونلرک ده دکاناری اتمک فرونلری
 وود کرمساردر . جمله ۳۰۰۰ نفر قدردر . بونلرده مصر فلاحاریدر . بو
 طائفه لر اولهجه تحصیل معرفت ایتشلردر که برقبورده بغدادی ، آریه ،
 مرجک ، باقله ، پرنج ، داری کبی شیلر قارشیدرلمش اولسه هنزلریله بونلری
 برر برر آیرد ایدرلر . بعض استاد کامللری بغدادی ایله طوپراغی بری برندن
 آیررکن ، بغدادین ارضه (لاالله الاالله) ، (یاشافی ، یاکافی ...) کبی ترکیبلر
 بازار . عجیب معرفتدر ! پیرلری (علی سامر) در . سلمان بلینی باغلادی .
 بونلرک سفرده کی کارلری اصطل سلطانیده ، وغیری یرده کی اترک یملرینی
 چالقایوب پاک اتمکدر . بونلرده پرسلاح اوله رق و قابورلریله بغدادی و آریه
 چالقایه رق عبور ایدرلر .

اصناف قابورجیان — دکان ۲۰۰ ، نفر ۳۰۰ . بونلر دریلردن قابور
 یپارلر . بونلرده اتمکجیلرک یمغیدرلر . آرابه لر اوزره قابورلر اوره رک
 عبور ایدرلر . پیرلری (سعدالدین بن ناصر) در که سلمان بلینی باغلادی .
 قبری (قره آدم) ده در . بوضعت غایت لزوملی برحرفتدر .

اصناف الکجیان — دکان ۲۳۹ ، نفر ۵۰۰ . پیرلری (الشیخ فدبان
 عجمی) در . بونلر آت قیلندن و حریردن الکر اورلر . بونلرده اردوی
 مسلمینک لزوملی آدم لرننددرلر . اتمکجیلر آلاینده عبور ایدرلر . « اوجوز
 ویریم » دیه فریاد ایدرلر .

اصناف نشاسته جیان — کارخانه ۳۰۰ ، نفرات ۷۰۰ . بونلرک پیرلری
 معلوم دکدر . بو طائفه ده آرابه لر اوزرنده نشاسته یاهرق و صاته رق
 عبور ایدرلر .

اصناف کلاججیان — پیرلری (حلوائی عمر) در . سلمان بلینی باغلادی .
 بونلر سلیس خانه لر اوزره کلاج یاهرق و صاته رق پرسلاح عبور ایدرلر .
 کارخانه لری — ۴۰ نفراتلری — ۸۰۰ .

پکسات امینی و پکساتیحیان اصنافی — سفرده پکسات امینکی بیوک اغالقدر .
 فرون ۱۰۵ ، نفرات — ۱۰۰۰ . کارخانه لری غاطه ده ، قرق چشمه ده ،

مصرده (حاکم بامرالله) [۱] زماننده آت دکرمنی اختراع ایدیه رک دنیایه بایلمشدر . بوجهته پیرلری حاکم اولمشدر . بو طائفه آتمکچیلره یماقدر . پر سلاح اوله رق نیجه پیک دکرمان بیکیرلرینی طونا کچیدی قنالیوب آرابه لر اوزره صنعی دکرمانلر تصنیف ایدرلر . آرابه تکرلکلری دوندکجه دکرمان چرخلری تکرلکه دو قونوب دونه رک اون او کودور . بو طرزده عبور ایدرلر کن تماشاجیلرک اوستارینه اونلر سرپه رک شقه لر ایدر . و «الله یوز آقانی ویره» دیه دعالر ایدرک کچرلر . صو دکرمنی درت دانهدر . بونلر استانبولده قرق چشمه نک ایغی قیش کوناری قوتلی جریان ایدرکن دونرکه اشغی (نجاتی) صوقاغنک صاغ وصول طرفلرنده خانه لر ایچنده درت عدد مصنع دکرمنلردر . قیشین صو طغیان ایدنجه او صاحب لری کلوب لوزملری ایچون اونی بوراده او کودورلر . یوقسه عوامه مخصوص دکلدردر . اما غایت کوزل دکرمنلردر . آریقلری پاک و باهردر . استانبولده بوندن باشقه صو دکرمنی یوقدر . احتمال بونی استانبول خلقی ده بیلمز لر . اما حقیرک ستم او طرف اولغله دوران ایتدیکی چوق کره لر منظورم اولمشدر .

اصناف اونجیان — دکان ۴۰۰ ، نفرات — ۶۰۰ دکانلرینک برچونگی اون قباننک ایچ یوزنده واقعدر . اونجی کفره سی او یله بر مسخره شابقه سی کیرلرکه کورن خیالی ظلی قره کوزک شابقه سی ظن ایدر . امامستقیم کفره لردر . بونلرده آرابه لر اوزره بیاض اون صاته رق و خلقلک اوزرلرینه شقه ایچون اون سرپه رک پر سلاح عبور ایدرلر .

اصناف اون الکجیان — کارخانه لری دکرمنلر و فروناردردر . نفراتی جمله ۳۰۰۰ قدردر . بونلرک اکثریسی مصر فلاحیدر . پر سلاح اولوب یوزلری و کوزلری و کوزلری و اثوابلری جمله بیاض اون اوله رق آرابه لر اوزره الوندن اون کلری . دیلاری (الله ینصرالسلطان یمد عمرالسلطان) دیه رک عبور ایدرلر . پیرلری (رمضان شاذلی) در . سلمان بلینی باغلامشدر . قبری (وادی القرا) شهرنده در .

[۱] فاطمی خلیفه لرینک آلتنجیسی در . اصل اسمی (حاکم بامرالله منصور) در .

یکی چری اوجاغندہ بلوکباشیلردن برچورباجی سقباشیدرکہ کدیک صاحبدر .
یولیہ کلوب کتخدایری ومحضر اغا اولور .

اصناف سقایان شهر — بونلر شهر سقالیدرلر . عسکری دکلدرلر .
استانبولدهکی ۹۹۹۹ چشمه دن اعیان واشرافه صو طاشیوب کار ایدرلر .
بونلرکده پیرلری (سلمان کوفی) در . کارخانه لری ایاصوفیه ده در . بو آت
سقالری ۱۴۰۰ قدردر . بونلرکده آتلی کونا کون یشیل دالمرله ،
وشکوفلرله مزین اوله رق ایکی طرفلر بنه ماء صافی بذل ایلیه رک عبور ایدرلر .
اصناف ارقه سقاسی — نفرات — ۸۰۰۰ . بونلرک پیرلری (ابوالکوتر
شادالکردی) در . سلمان فارسی بلینی باغلابوب پیر ایتمشدر . شهیدان دشت
کربلا ایچون میدان خون چکان کربلا ی پر بلا ده صو بذل ایدرکن یزیدیلر
اول عزیز ی حضور امام حسینده شهید ایلدیلر . قبری اومیدان ابتلا ده در .
بو طائفه نکه ده اغالی خنکار سقا باشیسی در . بو اصناف هپ پیاده اوله رق
آرقه لرنده تلاتین قربه لریه البسه لری سیاه مشک دوله لردن عبارت اولوب
باشلرنده جیغیغه تلر و کونا کون شکوفه لر ، اللرنده تختاب جام ، بلور ،
نجف طاس وکاسه لرله کزرلر ؛ و او طاسلر ایچره آب نابی مالا مال ایدرک
جمله غزات مسلمینه « سیل ، سیل ! ایچنه رحمت ! سیل » دیه رک بذل
حیات ایدرلر . بعضیلر :

ایچن دلشنه فیض آلور خدادن حسین کربلا عشقنه « الماء » !

دیرلر . بعضیلر (وسقیهم ربهم شراباً طهوراً) ، بعضیلر (انا اعطیناک الکوتر)
و بعضیلر (ومن الماء کل شیء حی) دیه رک صونارلر . بونلر شاه راهدن
عبور ایدرکن تماشاجیلره آب رحمتی باران مغفرت کبی نثار ایدرلر . آردلری
صیره یکچیری اوجاغی سقباشیسی ، خنکار سقباشیسی آت باشی برابر
وتوابعلریه برابر پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف دکرمنجیان — کارخانه دکرمان اسب — ۹۲۵ ، نفرات ۹۸۰۰ .
بونلرک حضرت پیغمبر زماننده پیرلری یوقدی . چونکه جمله اصحاب ال
دکرمنی قوللانیرلر دی . صوکره صو دکرمنی ایجاد ایلدی . ده صوکره

چورکلری طبسه و قزاقلر اوزره قورلر ایکیشر چفت جاموس چکر که هپ بادملی و میورطه لی در . تماشا جیلره احسان ایدره ک عبور ایدرلر . بورکچیلر دخی کونا کون شام بورکلرین باشلرنده و عربه اوزرنده اولان دکانلرنده خلقه بذل ایدره ک عبور ایدرلر . وکاهی ، کورکچی ، غرایسه چی کذلک دکانلرنده متاعلرین بذل ایدره ک عبور ایدرلر . سیمیتجیلر دخی عربه اوزرنده اولان دکانلرین زین ایدوب عربه تکرلکی قدر سیمیتلری جمله خلأقه بذل و احسان ایدره ک عبور ایدرلر . قطاء فجیلر دخی کونا کون ورنکارنک قطنف رسته لریله دکانچهلرین تزین ایدوب خلقه بذل واعطا ایدره ک مرور ایدرلر . لقمه جیلر دخی سلیس خانهلر اوزره دکانلر بنا ایدوب کونا کون فغفوری و مرتبانی طبقلر ایله زین ایدوب حلقه لی باللی لقمه بذل ایدره ک عبور ایدرلر . وکوزله جیلر دخی اوله در . اما بولقمه چی وکوزله چی دکانلرنده برر یهودی دیده بان واردر . زیرا یهودیلر شیروغن یاغی یرلر . مسلمانلر ایسه صاری یاغ یرلر . شاید صاری یاغ قورلرسه یهودیلر اودکاندن المنزلر و یملر . ایسته اودیده بان هانکی یاغ ایله یاپلدیغی اکلامق ایچوندر . عجب متعصب آدملردر . شهریه جیلر دخی امشاللری مثللو بذل عطا یا به همت ایدرلر .

اصناف سقایان یکچریان درکاه عالی — جمله یوز التمش ایکی عدد یکچیری اوطه لرینک یدی یوز سقالری واردر . هر بری آبدستی کل اندام ، مثال کیلان آتلینک اوزلرینه تلاتین مشکای و تلاتین قوغالری یوکله توب آتلینک یه لری (یاللی) ، قویروقلری قینلی و کونا کون ذیل و چغراقلر و باشلرنده بیاض آبلق سورغوجلر ایله مزین ، سقالر سیاه چیزمه و سیاه مشک دؤلمه لره و سرلرنده طورنا چیغسالریله و آتلی رنکارنک چیکرله ده تزین اولندیغی حالده کچرلر . اطرافده بولنان عباداللهه ماطرهلر ، صوماقلر ایله ماء ظاهر بذل ایدره ک « سبیل الله ، شهیدان دشت کر بلا ارواحلر یچون سبیل » دیه فریاد ایدرلر . یرلری سلمان کوفیدر . سلمان بلین باغدی . قبری (ری) شهرنده در . یوز اوتوز یاشنده آخرته ارتحال ایلدی . یوطأ فنه ک صابعلری

- اصناف چورجیان نفرات — (۲۰۰۰) دکان (۲۰۰) پیرلری جدودہ مدفوندر . سلمان بن باغدی .
- اصناف بورجیان — نفرات (۴۰۰۰) دکان (۲۰۰) پیرلرینک قبری کوفہ ددر . سلمان پروردہ سیدر .
- اصناف کورجیان — نفرات (۲۰۰) دکان (۵۵) پیرلری (مقبل ابن زرین کمر) در . سلمان بن باغلمشدر . قبری نامعلومدر . صفین محاربه سندہ شہید اولدی دیرلر .
- اصناف کاھیار — نفرات (۵۰۰) دکان (۱۰۰) پیرلری شعیب حورانیدر . سلمان بن باغدی قبری حبش زیلعندہدر .
- اصناف غرابیہ جیان — نفرات (۱۰۰) دکان (۵۰) پیرلری (حلوای عمر) در ، قبری بصرہ ددر .
- اصناف سیمیت جیان — نفرات (۳۰۰) دکان (۷۰) پیرلری (دیان ہندی) در . قبر شریفی مصر دیارندہ قنا شہرندہ عبدالرحیم جنبندہدر . قدس سرہ العزیز .
- اصناف قطائف جیان — نفرات (۱۰۰) دکان (۵۰) پیرلری (رشیدان حلوای عمر) در . قبری قدس ددر . سلمان بن باغدی .
- اصناف شہریہ جیان — نفرات (۱۰۰) کارخان (۱۰) پیرلری (علی اسکندرانی) سلمان بن باغدی . قبری نامعلومدر .
- اصناف لقمہ جیان — نفرات (۵۰) دکان (۳۰) پیرلری حضرت عکاشہدر . حضرت رسالتک مہر نبوتن پوس ایلمشدر . وسلمان بن باغلمشدر . راوی حدیثدر قبری مرعشہدر . زیارتی نصیب اولمشدر .
- اصناف کوزلمہ جیان — نفرات (۱۰۵) دکان (۶۰) پیرلری (ابوالندا) در . شامک جنوبندہ برمرحلہ بعد مسافہدہ (قلعہ عس) دہ مدفوندر . اشبو تحریر اولنان اصناف جملہ عسکر اولوب جبہ وجوشنہ مستغرق اولوب شیخ ، نقیب ، کتخدالری محتشانہ اتلر اوزرہ سوار اولوب نفرلری عربہ لر اوزرہ فرونار یاپوب کونا کون اشیلرلہ دکانلرین زین ایدرلر . چورجیلر نیجہ یوز

عجمی اوغلانلری اوپه لری بیننده برکارخانه عظیمدر . برچورباجی ، بر
فطوره کاتبی ویدی عدد معتمدلری و بر آتمکچی باشیسی و برکتخداسی بلوک
باشیلری واردر . بونلر دخی عربهلر اوزره دکانلرنده آتمک یاپارق و اون
الیه رک عظیم آتمکلری تماشاچیلره بذل ایدرلر . جمله سی برسوری کلاهلری
عجمی اوغلانلری پر سلاح صاف اولوب آتمکچی باشی و فطوره کاتبی
وچورباجی باشی محتشمانه عبور ایدرلر .

طوزجیلر اصنافی — پیرلری حضرت ابراهیم خلیل اللهدر . ابراهیم نبی
کعبه یی بنا ایلدی . معجنه ایچره بر چوق تراب قالدی . حضرت ابراهیم
خدمتی مقابلی جناب باریدن رحمت استدی . جناب باری ایتدی :

— یا ابراهیم اگر بندن رحمت استرسهک اوغلسکی خواجهیه ویر ، عریان
قالمش اولان فقرا قوللریمی الباس ایله ، جمله آجلری طوپلایوب ضیافت ایله .
مطلوبکی حاصل ایدیم بیوردقده :

حضرت ابراهیم — یاری جمله آجلری نصل طوپلایوب اطعام ایدیم
دیدکده :

حق جل و علا حضرتلری — یا ابراهیم چامور قارشیدیردیغک معجنه
ایچره قالمش اولان طوبراغک برقسمنی شرقه ، برقسمنی غربه ، برقسمنی
شماله ، برقسمنی جنوبه آتوب « ای مخلوق خدای لم یزل بیکز — اکل
ایدیکز . بنم ضیافتدر » دی جمله آجلری اطعام ایتمش اولورسک بیوردیلر .
حضرت ابراهیم بر موجب امر یزدان اوپله یاپدقده بامر خدا اول طوپراق
روی زمینه طاغلدی . حکمت خدا هر غبار دوشدیکی یرده طوز اولدی .
الی هذا الان جمیع مخلوق خدا . ابراهیم خلیل طوزندن تناول ایدرلر . عجب
حکمتدر . اما حضرت عصرنده طوزساتان حضرت (ابوملاح یمنی) ایدی .
سلمان کمرین باغلیوب جمله طوزجیلره پیر اولدی . قبری ینه یمنده صنعا
شهرنده در . بو اصنافده آتمکچییه یامقدر . زیرا آتمک طوزسز اولمز .
بونلر دخی پر سلاح اولوب تخت روانلر اوزره طوز دکانلرنده طوزظارته رق
« طوز آتمک حقیچوز » دهرک عبور ایدرلر .

آدم نبی روی ارضه هبوطنده اولاً بغدادی چورباسیله دفع جوع ایلمشدر .
 [آنک ایچون برکسه خانه سنه بر آدم دعوت ایتسه بابا چورباسی ایچلم یهلم دیر
 محلی ، سکری پالوزه یهلم دیمز] بعده جبریل امین تعلیمیه آدم نبی بغدادی
 اون ایدوب خمیر یاپوب اتمک پشیردی . اسی ایکن تناول ایدوب دفع جوع
 ایدرلردی : بوسیدن تازه اتمک خصوصیه صیجاچه سی انسانه تازه جان
 ویرر . حضرت رسالت زماننده (عمر ابن عمران) اتمکجیلره پیر ثانی
 اولمشدر . سلمان پاک حضرت علی حضورنده بلینه شد باغلیوب اجازت
 ویردی . حالاً اتمکجیلرک پیری اودر . سکسان یدی یاشنده نقل ایدوب قبری
 مدینه منوره بقیعه ددر . بش کره زیارتی میسر اولدی . اهل حرف آردسند
 سلمان پاک کمر بسته ایتدیکی پیرلرک اوچنجی سیدر . بو خبازان صنفک
 دکانلری طقوز یوز طقسان طقوز اولوب نفراتی اون بیکدر . بونلر عربله
 اوزره اتمکجی دکانلری یاپوب کیمی خمیر کارلق ایدر کیمی پیشیرر . سیرجیلره
 خورده جه نان اولاشدیرلر که حمام قبه سی قدر اوستی چوردهک اوتیلی خاص
 و بیاض اولوب تخت روانلر و عربله قزاقلر اوزره یوکلهدیرلر . هر بری
 الیشر قطار کلیر اتمکلردر . قزاقلر اوزره اولان اتمکلری یتمش سکسان
 چفت جاموس چکر . نیجه بویاه عظیم اتمک یاپازار . لکن بوکبی اتمکلری
 فرونده پیشیرمک ممکن دکلدر . بری خندق کبی یاروب اوستلرینه کول
 دوکوب جانب اربعه سنی آتش ایدرلر . تأئیه پیشر . الحاصل کورمه
 محتاجدر . و دکانلرنده نیجه کونه بیاض رمضان پیده لری و صومونلری ولواشه
 یوفته اتمکلری اولور . مذکور بیوک اتمکلرک برقاچ دانه سنی الای کوشکی
 دیننده پادشاه حضورنده و برقاچ دانه سنیده استانبول منلاسی خانه سننده یغما
 ایتدیرلر . آلایلری آنده نهایت بولوب هرکس خانه لرینه عودت ایدرلر .
 یکچریلر اتمکجیسی اصنافی — بر کارخانه اوچوز نفردر . جمله عجیبه
 اوغلانلریدر . یکچری اوچاغنه تعیین ویرر غیریه ویرمزلر . مکر فقرايه
 اوله که سیاه فطوره [۱] لردر . اماغایت لذیذدر . بوکارخانه اسکی اوطلر ایاه

[۱] الفطور بالفتح اوروج آچه جق تسنه . اختری

اصناف باغبان — درت مولویت یرده باغ ، بغچه ، بساینک مجموعی — ۴۳۹۵۰ بالغ اولورکه هربری کویا که روضه جناندر . هر باغده برر آدمدن قرق اوچ بیک طقویوز اللی آدم ایدر . اما بعض باغده بشر اوزر آدم واردر . بوضورتده عدد نفراتی پک چونغه واریر . بونلرک دکان ودستکاهلری یوقدر بونلردن قرق بیک کشی تره که جی معرفتیه آیریلوب پرسلاح اللرنده کونا کون قازمه لر ، چاپالر ، یبالر ، بللر وباشلرنده تلر ، چاپا طراقلر ، دسترلر کسرلر درلو درلو باغبان آالتلری ونیجه بیک قینه لی بوستان طولابلرینه مخصوص صغیرلری تزین ایدوب « اوها ، دی ها بابام ، الله رحمت ویر ، یامولی برکت ویر ، یامولی قوت ویر » دیه فریاد وفغانلر ایدوب هر باغبانک اللرنده وباشلرنده کی عجبه لقا تاجلری اوزرنده انواع شکوفه وازهار بولنوب ایکی طرفده طوران تماشاجیاره شکوفه بذل ایدرک عبور ایدرلر . پیرلری (ابوزید هندی) در — که بابارتن دیرلر — سلمان فارسی بانی باغلادی . قبری هندستانده در . اللی برنجی پیر پیشوادر .

اشجار مشمره آشینانلرک اصنافی — ۵۰۰ نفر اولوب صلحای امتدن مبارک آدملردرکه هر شجرک کزیده سندن برر نونهالی بی ثمر اولان درختلره آشیلارلر . صکره آبدار میوه ویرر . حتی براوزم آصماسنده یکریمی لون اوزوم نهالی آشیلارلر . یکریمی کونه انکور حاصل اولور . دوت اغاجنی دخی بونک کبی آشیلارلر . سکز نوع لذیذ دوت حاصل اولور . بونلرک پیرلری ینه (بابارتن) حضر تلریدر . بونلر دخی کونا کون البسه لر کیوب طبله طبله میوه لرینی باشلرنده کتوروب خاقه بذل ایدرلر . اللرنده بچقیلری ، کسرلری ، غیری آلتلری اولدینی حالده عبور ایدرلر .

سبزه واتجی اصنافی — نفرات ۵۰۰ و ۵۰۰ طبله لر اوزره دکانلرین مایده نوس ، کرفس ، خیار ، پاتلجان ، طورپ ، شام ، قساق ایله تزین ایدوب خلق اوزره تازه خیار و قزل اغاج وتره و پراضه و شلم نار ایدرک عبور ایدرلر . پیرلری ینه (بابارتن) حضر تلریدر .

اصناف خبازان — بونلرک پیری حضرت آدم علیه السلامدر . چونکه

اژدر مثال زنجیر قیرہ رقی ہربری برر اوضاع و اطوار ایہ کیمی کریان ۔ کیمی کریان ، کیمی نالان ، کیمی خندان خلط کلام ایدرک سیرجیلر اوزرہ هجوم ایدوب خاخی کروہ کروہ قاجیرہ رقی نعرہ لرلہ اژدرہا مثال عبور ایدرلر ۔ بونلرک بوآلای کونندہ کی اولان اوضاع و اطوار لرینی تماماً یازمش اولسہ ق بر مجلد اولور ۔

اصناف خدام بیمارستان و مورستان — بش تیمارخانہ دہ ۷۰۰ خدام واردر بونلرک پیری اصحاب کزیندن . . . . . در ۔ سلمان پاک بلن باغلا دی ۔ قبری معلوم دکدر ۔ بو طائفہ تخت روانلر اوزرہ نیجہ خستہ حاللری تیار ایدوب طعام ، دوا ویرہ رک تخت روان اوزرہ عبور ایدرلر ۔ و مصارفات سائرہ لری جملہ اوقاف طرفندن تسویہ اولنوب راد غزادہ نامزاج اولانارہ علاج ایدرلر برطاق پاک و پاکیزہ صلحای امتدن کیمسہ لردر ۔

اصناف چفتجیان — دکانلری یوقدر ۔ اما درت مولویت یردہ یکریمی الی ۔ بیک ترلا تخریر اولنوب ۵۷۰۰۰ چفتجی عد اولنمشدر ۔ پیرلری حضرت آدم علیہ السلامدر ۔ اما حضرت رسالتپناہ افندمن عصرندہ پیرلری حضرت (دیث بن عمر الحراث) در ۔ حضرت علی کمرینی باغلا دی ۔ قبری حوران صخراسندہ در ۔ اغالری بوستانجی باشی طرفندن ترکجی باشیدر ۔ بو طائفہ دھقانی یعنی اکینجی آیاتلرندہ چاریقلر ، اوموزلرندہ عبا ، قبا ، دولہ ، کونا کون خررقہ پشمینلر ، باشلرندہ تاجلر اوزرہ انواع تللر ایہ زین ایدوب نیجہ بیک صغیرلری و جاموسلری بوینوزلرینی آلتون ورق ایہ مطلا ایدوب ہرثورک میانندہ کر قوشاقلر و سبہرک اطلس چوللر و نیجہ بیک قینہ لی صغیر جاموسلرہ بوینودوروق کچروب چیفتہ چیفتہ صبانہ ، پولوغہ قوشوب اللرندہ نودول ، اوکندیرہ ، دکرن ، شوذولہ ، کردبی ، رضا مثللی آلتلر ایہ جاموسلری صبان سورر کبی سوروب «اکمک بندن برکت سندن ویر اللہم ویر» دیہ فریاد ایدرک بوغازلرندہ (طوربا طوربا) آتماجہ یعنی بغدادی تخمنی خلق اوزرہ سرپہرک «بنم الم دکل آدم بابا ایدر ! یاربی برکات خلیل ویر» دیہ کروہ کروہ عبور ایدرلر ۔

اصناف کلابجیان — دکان ۴۱ نفرات ۷۰ بونلردن بعضلری قوجه مان
براستر اوزرنده کوب قدر باقر قازغانلر ایجره کلاب صانار ادرنه لی خاتونلردر.
برقسمیده دکانلرده بخور صوی ، ماء کادی ، کلاب ، ماء عنبر ، عسایند ، ماء
ورد ، ماء یاسمن مثللو عطریات مقوله سی ماء طیبه لر فروخت ایدرلر. پیرلری
(عطرالدین هندی) در . قبری ینه هندستانده (دی) شهرنده در. حضرت
فخر رسل افدمز رایحه طیبه دن خوشلانیدی ایچون دائمًا کلاب هدایا
کتورلردی . حضرت علی کهرینی بند ایلدی پیر اولدی . بو طائفه پرسلاح
آلایده عبور ایدرکن ایکی طرفده اولان تماشاجیلره کلاب و ماء بخار نثار
ایدرلر جمله شاهراه معطر اولور .

اصناف ادهان ادویه — دکان ۸ نفرات ۱۴ پیرلری عبدالصمد زیاددر.
بصره لیدر کهرینی سامان باغلامشدر . قبری بغداد دیارنده (قورنه) قلعه سی
مزارستانده زیارتگاه خاص وعامدر . قبری ترابندن بریاغلی تراب چیقارکه
جذام وکل اولان بر آدم حمامده کیسه سورونوب بعده وجودینه اول یاغلی
ترابدن سورسه بامرالله خلاص اولور . بو اصنافک ایشلری بادمدن سرو
قوزاغدن ، جوزدن ، فندقدن ودها کونا کون اشیادن ادهان چیقاروب
قطره میز شیشه لر ایجره قویوب تخت روانلر اوزره دکانلری زین ایدرلر .
خلقه یاسمین یاغی ، سنبل کل وریحان ، قله مسک یاغلی بذل ایدرک عبور
ایدرلر .

بالاده ذکر اولتان اون بر اصنافک جمله سیده پرسلاح عسکر اولوب
آلای کوشکی دینده کونا کون شاقه لرله عرض کالا ایدرک عبور ایدرلر .
اصناف بیمار خانگیان — پیرلری (دیوانه هرهم) در . سلمان پاک نظر-
کرده سیدر . حضرت حمزه یارغارلریدر . استانبولده بولتان بش عدد تیمارخانه ده
نه قدر دیوانه وار ایسه ایکوز عدد بیمار خانگیلر بونلری یعنی اوچیوزی
متجاوزیری ، کوکی بیلمز ظیروطوب ، بلهوب دیوانه لری آلتون وکوش
یالیزیلر تیمور زشیرلر ایله حکیم باشی خلیفه لری اللرنده کی شیشه لر ایجره
مجنونلره تداوی اوله حق اشربه لر و یروب کلابلر صاچار . وهر بر دیوانه

بودر . بوٹائفہ تخت روانلر اوزره کونا کون لباس فاخرلرله زين اولوب
ککل قوطولري وينجه کونه ميللر وينجه ککاله متعلق بساطلر ايله دکانلرين تزين
ايدوب عليل آدماره علاج ايددرک عبور ايدرلر .

اصناف بي دکان توتياچيان — نفرات ۱۰۰ پيرلری ينه سالف الذکر
اولان ذاتدر . بونلر قوطولر ايجره قوروق توتياسی ، چيچک توتياسی ،
پيغمبر سورمه کزدیروب کار ايددرک آلايه کيدرلر .

اصناف معجونچيان — دکان ۳۰۰ ، نفرات ۵۰۰ پيرلری فيثاغورس
توحيدى ايدى . اما حضرت رسالت عصرنده پير حقيقيلری حضرت
عبيد عطاردر . سلمان فارسى بن باغلادى . حضرت حمزه ايله شيد
اولوب (جبل احد) ذيلنده مدفوندر . بومعجونجی طائفهسى تخت روانلر
اوزره دکانلرينک معاجين قسملريني و حقهلريني ديزوب خليفهلری تونج
هاوانلر ايجره بسباسه ، کبابه ، دارچين ، دارفلل ، قاقوله ، حوليجان ،
عودالقهتر ، زنجبيل کبي ادويهني دوکوب احضار ايدرلر . صکره کوش حقهلر
درونه وضع ايدوب معجون خوارلره احسان ايدرلر .

اصناف جراحان — دکان ۴۰۰ نفرات ۷۰۰ پيرلری (ابو عبيد قصابدر)
سلمان پاک بن باغلادى . قبرى (لخص) ددر . بو طائفه پرسلاح اولوب
تخت روانلر اوزره دکانلرينه ديش چيقاره جق کله دان ، منکنه ، کوسکو ،
دستره . ازه ، منشار ، ملقط ، اکه ودها برچون آلات جراحيهني ديزوب
بعض آدملرک قوللريني باشلريني آياقلريني تيمار ايدر شکلده عبور ايدرلر .

اصناف مشروبات دوا — دکان ۵۰۰ نفرات ۶۰۰ پيرلری طيب علی بن
سفيان ثوريدر . قبرى يمن عدنده در . بو طائفه دکانلری اکثريا سلطان
بازيدده ، خواجه پاشا قربنده ميدانجق محله سنده ، غلظه ددر . ايشلری
لسان ثور ، هندبا ، کوکنار ، نفع ، زعتر کبي ادويه نك عرقى چيقاروب
کونا لون شيشه لره قويه رق دکانلريني تزين ايدرلر . بو ادويه غزازه غزاده
غایت لزوملى اولديغندن بو طائفه دنخى کالای معرفتى عرض ايله پرسلاح
عبور ايدرلر .

با کمال مشاهده ایدنبجه ایمان ایله مشرف اولدی . حضرت پیغمبر کمال و معرفتین سؤال بیوردقلرنده « کاتب ، شاعرم ، عالم و حاذق طیب و فصادم » دینجه دست بوس رسول ایله شرفیاب اولدی . جمله حکمالره پیر پیشوا اولوب عمر و بن العاص ایله صلۀ رحم ایچون مصر غزاسنه کلدی . شهر قبطاط - که اسکی مصر در . آنده جنک محلنده خدنگ ایله مجروح اولوب شهید اولدی . قبری ینه مصرده امام شافعی طرفنده شیخ عقبه جهتی جنبنده برقبۀ عالیده در . جمیع اطبانک سلسله لری اکا منتهی اولور .

اصناف حکما - دکانلری ۷۰۰ نفرات ۱۰۰۰ بونلر ایلی وقتی تخت روان اوزره دکانلرینک آلات و اشربه حقه لری ، کونا کون حب شیشه لری دیزرلر و بعض امراضلی آدملرک نبض لری طوتوب دوا ایدرک عبور ایدرلر . بو اصناف حقنده حضرت رسول حدیث بیور مشلردر : (العلم علمان الاول عم الابدان والثانی علم الادیان) بو حدیث شریف مضمونجه هر بلده ده و هر اوردوده حاکم و حکیم حاذق ، فصاد عامل ، جراح کامل بولنق شرعا لازمدر . بو علم علم قدیمدر . زمان قدیمده پیرلری حضرت لقمان ایدی . فیثاغورس توحیدی ، افلاطون الهی ، بوقراط ، سوقراط ، ارستطالیس ، جالینوس ، مرنوس نام حکمای قدما کلوب عقللری ایله قیلی قرق یاردیلر . آخراجل دردینه درمان بوله میوب آخرته روانه اولدیلر .

اصناف کحالان - دکان ۴۰ نفرات ۸۰ بونلرک پیری زمان قدیمده حضرت موسی عصرنده بر یهودی خاتونی ایدی . بردفعه حضرت موسی نک (ع . م) کوزلری آغریدی . جناب باری « یاموسی اول خاتونه وارکه کوزلرینه علاج ایده » بیوردقلرنده حضرت موسی واروب اول خاتون موسی نک ایانگی التندن غباری آلوب مبارک کوزلرینه ا کدکده باذن الله شفا بولدی . بو حال اوزره اول خاتون بر چوق سنه کحاللق ایلدی . حضرت رسالت عصرنده کحاللرک پیری .... درکه حضرت سلمان بلن باغلدی . قبری اصفهان نصف جهانده در . حالاکوز آغریسنه مبتلا اولان برزات قبر شریفندن برمقدار غبار الوب کوزلرینه چکسه شفا بولور . شعرا بیننده کحل صفاهان مشهوردر که مراد

طاقت کتورلمز . روا کورنلر نصل ملعون ایمشلر؟! جسد شریفی کربلاده
عظیم بر آستانهده مدفوندر . سر سعادت یزید پلید شامدن مصره کوندر -
مشدرکه حالا مصر قاہرہده خان خلیل قربندہ مشہد امام حسیندہ برقبہعالیہ
درونندہ مدفوندر . برجامعی وار . درت طرفندہ کی عمودلر کعبہ شریف
حرمندن کتورلمش اولمغلہ کعبہنک سیاہ اورتوسنی اول عمودلرہ قوشادوب
آندہ دیکرلر . اولو بر آستانہ درکہ مصر اہالیسی کیجہ کونڈز زیارت ایدرلر .
نتیجہ مرام شرفا عبور ایتدکن صکرہ نقیب الاشراف یشیل عمامہسی اسب
تازیسیلہ ، صاغ جانبنده اردو قاضی عسکری یکیچری چوقہدار و محضرلری
وسائر خداملری ایلہ بونک صاغندہ منجم باشی ، یکیچری چوقہداری محضر
باشیسی ایلہ عبور ایدوب آرقہسندن ملبس ایچ اوغلانلری ، آرقہلرندن سکز
قات مہتر خانہ طاوللری چالہرق آلالی کوشکی دیندن عبور ایدرلر .
بو قاضی عسکر آلایندہ یوز اوتوز سکز اصناف بولنور .

اصناف حکیم باشی — بر عدددر . حکیم باشی بشیوزاچہ مولویتہ حاکمدر .
عرف اصنافیتی ، سنجاقلی عبانیسی ، محضرلری ، خنکار قابوجیسی ، یکیچری
چوقداری ، یوز عدد ایچ خداملری واردر . تکفور طانغی شہری حکیم
باشیلرک آرپہلغی و حکمانک پیری ذی النون مصر یدر . مصر ملکی
(مقوقس) حضرت رسالته غایت محبت ایدوب ایاجی کوندرہرک « یا محمد
روم کفرہسی مصر دیارینی استیلا ایتدی . ولایتم المدن کیدیور . لطف
ایدوب عظیم عسکرلہ مصریمی فتح ایلہ الک آلتندہ کتر بر بوی بکک اولہیم » دیہ
نامہ یازدی و بو ذی النون مصری نی بر چتال قلیجج بر قاطر درت عدد قبطنی
جاریہ ایلہ حضرتہ کوندردی . حضرت پیغمبر قلیجج ذوالفقار وقاظری
دل دل دیہ حضرت علی یہ ویردی . جاریہنک برینی حضرت ابابکر برینی زبیر
حضرت تلرینہ برینی دہ شاعر حسانہ ویردی کہ عبدالرحمن بن حسان ایشته
بوجاریہدن وجودہ کلدی . بوجاریہنک ہم شیرہسی ماریہ جاریہنی حضرت
رسالت کندیلری ایچون آلیقویوب حضرت ابراہیم ابن رسول اللہ اول ماریہ
جاریہدن وجودہ کلدی ایدی . حضرتک بوصاحب کرملکن ، مبارک جمال

اولدقدہ طورمیوب کیدرلر . پیرلری (الشیخ صافی) در . سلمان باینی باغلادی . بوذات غزادن کلن غزات مسلمیندن (واما السائل فلاتنهر) نص جلیانی اوقویه رق « شیئاً لله » دیه صدقه آلوردی . مدینه منوره ده (قبلتین) قربنده مدفوندر .

اصناف شیخ العراضات — نفر ۱۵ در . بونلرک هربری حمام قبه سی قدر کونا کون صارقار صارارلر که کتورمکه کردانلری تحمل ایتمز . هربرینک دستارینی بشر ، اوزر آدم طیانوب کتوررلر . کیمی خر سوار ، کیمی پیاده رقتاردر . کیمی چندره سوار اولوب صارینی بشقه بر آته یوکلهدیر . هربری برر کونا دستارلریله ال آچوب دعا ایدرک عبور ایدرلر .

اصناف طالب علم — ۱۲۰۰۰ عدددر . بونلرده حسابسز یانمش وقانمش انسانلدر . اون ایکی بیکی کهر باشی وخداملریله کونا کونا کچه کلاهلری اوزره رنک رنک چیچکلر سوقوب سر سعادتلری مزین قیله رق اللرنده قدوری وملتی الابجرلری ، کشاف ، قاضی تفسیرلری وبللرنده شمشیر خونفشانلری وصاپانلری وکیریشلی یایلری وسهام قضالری ایله بعض اشعار وایات پاکیزه کفتار قرائت ایدرک هپسی پیاده وکمر باشیلری اسب تازی سوار اولدقلری حالده درس مذاکره ایدرکی عبور ایدرکن آلی کوشکی دیننده (وجاهدوا فی سبیل الله حق جهاده) نص شریفی تفسیر ایندکلرنده مراد خان حظ ایدوب اوچ کیسه التون نثار ایدر . پیرلری سر چشمه ارباب صفا (ابودرداء عامری) در .

اصناف سادات کرام عرق طاهر سیدالانام — ۱۷۰۰۰ عدددر . العظمة لله بوطائفه نك آلی عظیمی دستار اولاد رسول ایله نمایان اولدقدہ جمله ارباب تفرج (اللهم صل علی محمد) دیرلر . کویا برنور الهی برق اورر . جمله اسباب احتشاملریله اسب سوار چیفته ، چیفته عبور ایدرلر . بونلرک پیرلری امام حسن ، حسین ووالدهلری فاطمه الزهرا وجدلری خاتم الانبیادر . امام حسن مکده مدفوندر . اهلی سم ویردی مکده شهید اولدی .

امام حسین کوفه ده یزید لعینک جنمکنده شهید اولمشدرکه ذکر واستماعنه

اميندر . آندنده رب العالمينه متهدر . زيرا حضرت رسالت امام حسن و امام حسين (ر . عنهما) نك ددهسى واستادلى ايدى . و متعلمين صبيانك پيرلريده امام حسن و امام حسين حضرت ايدر . بوملم خانهلرك بيكارجه جن عسكرى كې صغير و كبير طفل ابجد خوانلى بلا حساب كاغددن كلاهلر كيوب المرنده دومبكار چالوب هر بر مكيتك صيدانى بردلو لباس ايله انواع شاقه لر ايدر ك كيمسى : « الله ينصر السلطان » . و كيمي :

غزايك الهى حرمتيچون دخى بيك بر صفا تى حره تيچون

ديوب و ديكر طفل نورسيده ار آين خوان اولور ار . استاد اريده دعا ايدر ك موج ، موج ، فوج فوج چماپور عسكرى كې گروه گروه اولوب عبور ايدر لر . دها بيكلرجه فرزند دلپسندلر دخى باشلرنده شب كلاهلرى اوزره كونا كونا جينغله كنديليرنى زين ايدوب المرنده دف و قدوم وايوب دباكلريه « الله ينصر السلطان » ديو الميرنى دق ايتدجه سسلرى آسمانه ايريشور . بو طفل نازينلرك آلاى والاليرنى تماشا ايتك جهلدن زياده مسرت بخش درون اولور . نصل اولسونكه روى دلارلرى نور عصمتله مالى بر آلاى معصوم پاكدر لر .

اصناف شيوخ سائلان — ۷۰۰۰ عدد در . (انما الصدقات للفقراء و المساكين) نص قاطعنه مظهر اولمش بر آلاى جرار ، كراز غريبلر در . هر برينك برر پشمينه خرقلرى ، المرنده كونا كونا عاملرى ، باشلرنده بوريدن وايف خرمدان دستارلرى اولدينى حالده (يافتاح) اسم شريفيه جمله اعماللى برى بريلرينك اوموزينه پاپشوب كيمي انك ، كيمي اعرج ، كيمي اقعنسس ، كيمي مفلوج ، كيمي مصروع ، كيمي بيدست ، كيمي اياقمز ، كيمي عريان ، كيمي بريان ، كيمي حمار سوار برهنكامه ، برعائله ايله نيجه بيك بايراكلرك آره سنده جرار شينخنى اورتايه آلوب ، شيخ دخى دعا ايدوب يدى بيك فقرا بر آغزدن الله الله ايله آمين ! ديدكلرنده صدالرى اوجه پيوسته اولور . بو ترتيب اوزره ديانجبارك شينخى آلاى كوشكى ديبندن عبور ايديان محله طوروب پادشاهه خير دعالم ايدر . احسان وانعامنه مظهر

اصناف چاوشان اهل صنایع — نفر ۴۱۵ . پیرلری (عمر بن خدام) در
 سلمان فارسی بلینی باغلادی . قبری ینده (اویس القرنی) جنبنده در . جمله
 اهل حرف چاوشلرینک پیریدر . اما وزرا میرمیران چاوشلرینک سلحشور
 وجندیلرک پیری (مالک اشتر) درکه بالاده ذکر اولنمشدر .

اصناف فراشان اهل صنایع و اهل طریق — ۳۰۰ نفر در . بونلر سفره
 مأمور اولوب اردو منلاسی ایله آلیه کیدرلر . پیرلری (نصیر هندی) در .
 سلمان فارسی بلینی باغدی . قبری بصره ده در . بو طائفه اللرنده چاروبلری
 وفراشخانه لری وسومبکی جزیره سی سونکری و بوغازلرنده ویده لری ایله
 آداب اوزره عبور ایدرلر .

اصناف جنازه پیکلری ومرده شویان — ۴۰۰ عدد در . پیرلری (عمرو
 عیار) در . حضرت کمرینی باغلادی . قبری (حمص) ده در . بو اصنافک
 اردوی اسلامده کی ایشلری شهدا وغربایی غسل ایتکدر . بونلردن ماعدا
 سفره مأمور وزرا ووکلا ، اعیان و کبارک اماملری ومؤذنلریده واردر که
 بالاده سویلنمشدر . جمله سی پرسلاح ولباس کونا کون ایله اسب تازی یه سوار
 اولوب بلند آوازیله سفره متعلق قصیده لر اوقویه رق عبور ایدرلر . زیرا
 استانبولده کی سلاطین ووزرا جامعلرینک ائمه و خطبا ومؤذنلری حضورده
 قالب بالاده تحریر اولنان سفره مأمور اردو اماملری ومؤذنلری ومعرفلری
 نعت خوانلری ، حافظ قرآنلری ، جنازه پیکلرینک هر برینه برر آیلق
 علوفهلرینی ویروب امداد ایدرلر ؛ آنلرده سفره کیدرلر . خنکار مؤذنلری
 ایکیشر ، صدر اعظم مؤذنلری برر حصه آلورلر . بشقه تحصیل اولنان ماللری
 علی السویه بینلرنده تقسیم ایدرلر . بو اصنافلردن بشقه حسبه لله غزایه کیدن
 فقرانک حسابی ممکن دکدر .

اصناف خواجهکان مکتب یسران ابجد خوان — صبیان ابجد خوانک
 حسابی امکانسزدر . الله عددلرینی فزون ایله ! . خواجهلرک عددی ۱۹۹۳
 مکتب عدد — ۱۹۹۳ . اما بومعلملرک پیری خواجه کائنات ومفخر موجودات
 حضرت محمد المصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم در . آنکده خواجه سی جبریل

اصناف منجمان — ۷۰ نفر در . پیرلری امام علیدر کہ (والقمر قدرناہ . منازل حتی عاد کالرجون القدیم) آیتی تفسیر ایلوب بو علمی رایکان ایلدی . مشهد شریفی کوفده درکہ عبادت ایدرکن او حضرتی ابن ملجم لعین شهید ایلمشدر . بو منجم صنفی تحت روان اوزره استرلابلری ، قبله نما ، میقاتلری ، تقویم ، زیچ کتابلری دیزوب منجم باشی عرف اضافیلہ وسنجاقلی عباسیلہ قاضیسکرلہ آت باشی برابر عبور ایدر .

اصناف رمالان — دکان ۱۵ ، نفرات ۳۰۰ . بونلرده علما زینده اولد . نقرندن قاضیسکر آلابی ایلہ تحت روانار اوزرینہ تختہ طالی قرعه ورمل تحتلری میدان محبتہ قویوب طالع سعد میمون ، طالع منحوس مقصد و مراملریمز کورہلم دیو رمالانہ کلمات ایدرک عبور ایدرلر . پیرلری ینہ حضرت علیدرکہ رمال مشهوردر . بو علم پک قدیمدر . بو طریقک پیری اسکیدن حضرت دانیال ایدی کہ حضر جبریل امیندن تحصیل علم ایدوب رمل ایلہ معجزہ سنی اظهار ایتمشدر .

اصناف نقیان اهل حرف — اوچیوز نفردر . پیرلری حضرت جابر انصاریدر . قبری مصر اسکندریہ سنک شرق طرفده (رملہ باغلری) نام محلده طریق عام اوزرنده برقبہ عالیہ ده در . اوراده برجامی وبرزایوہ سی وارددر . حضرت حضورنده کمرینی حضرت علی باغشلامشدرکہ جملہ طریق نقیلرینک سلسلہ سی اکا متیهدر .

اصناف رئیسان اهل طریق — طقوز یوز نفردر . قاضیسکرلہ آلابی چیقان شیخ شاب بونارددر . پیرلری (ابو سعید خرزجی) در . حضرت علی حضور رسالده بلینی باغلامش واون یدنجی پیر اولمشدر . مصر — کعبہ یولی اوزرنده (شعیب النعم) نام محلده کوچک برقبہ ایچنده در . بو ذات اهل حرف واهل طریق رئیس لرینک پیریدر . زیرا حضرت رسول کندیسی انصاریلرہ رئیس ایتشدی . صحابہ کرامک کمیلندندر .

اصناف مشایخان اهل حرف — نفر ۱۰۵ . پیرلری حضرت سلماندر . حضرت علی کمرینی باغلا دی . قبری بغدادده در .

اصناف صحافان — دکان ۵۰ ، نفرات ۳۰۰ . بونلر عامما زینده علمای خداملری اولمغه قاضی عسکر الاینده تخت روانلر اوزره دکانلرنده نیجه بیک کتابلری بولنور . پیراری (عبدالله الیتیمی) در . سامان بلنی باغلادی ، قبری شام قربنده در . (بصری) شهرنده حاتم طی جانبنده مدفوندر .

اصناف شاعران — ۸۰۰ عدددر . قاضی عسکر آلاینده قصیده لر قرائت ایدرک آلائی ایه عبور ایدرلر . پیراری (حسان نابت) حضرتلر ایدرکه حضرت پیغمبرک شاعریدر وسبعه معاقه دن برینک صاحبیدر . سامان بلنی باغلادی . جمله شاعرلرک پیریدر .

اصناف مداحان سلطان ووزرا واعیان — ۸۰ عدددر . بو طائفه تخت روانلر اوزرنده اللرنده چوکان ، بلرنده مجموعه لر اولوب فصاحت و بلاغت اوزره قصه خوان اوله رق عبور ایدرلر . پیراری (صهب رومی) درکه حضرت رسالتک مداحیدر . بو ذات زمان جهالتده (عنترنامه) او قوردی بعده حمزه نامه بی تنظیم ایتدیلر . هجرتک ایکوز آتمش بر سنه سنده (ابوالمألی) بو تألیفه آب وتاب و یروب آتمش جلد ایتدی . مداحان روم بو آتمش جلدی فهرست انخا ایدرک او چیوز آتمش جلد حمزه نامه پامش لدر . (صهب رومی) حضور نبویده احد ، مکه ، بدر ، حنین غزالرینی او قودجه حضرت رسالت کسب فرح ایدرک صهبیه احسانلر ایدرلر . صهب حقنده فردوس الاخبارده (اول من یستی من حوضی صهب الرومی) حدیث شریفی روایت بیورلمشدر که معناسی قیامت کوننده حوض کوثر دن صهب رومی ایچر دیمکدر . یوز اون یاشنده وفات ایتشدر . قبری سیواس شهرینک جانب شرقیسنده یالچین برقیبا اوزرنده کی آستانه عظیم ایچنده در . حضور نبویده کمرینی حضرت علی باغلامشدر .

اصناف خوانندکان — نفر ۳۰۰ پیرلری حمزه بن یتیمی در . حضور نبوتده خوش خوانلق ایدردی . جمیع خواننده لرک ساسله سی اکا منتهیدر . قبری طائفده در . بو طائفه لر خوش اوزایله سفره متعلق الیهیلر او قورلر بعضیلریده « اللهم یا هادی آسان ایه یولمز » الیهیسنی قرائت ایدرک آلائی کوشکی دیندن عبور ایدرلر .

اصناف بوابان شریعت وغیرها — ۸۰۰ عدد در . بونلرده قاضی عسکرایله
 کیمی سفره کیدر ، کیمی آلایه چیقارار . پیرلری (ابی شیده) در . سامان
 فارسی بانی باغلا یوب حضرت رسول مکہ مکرمہ مفاخرینی اکا تسایم
 ایله مشدر . حالا ذریتی باقی اولوب مفتاح مکہ اللرنده در . جمله پوابلرک پیری
 اولان شیبه نك قبری مکہ معلاننده ابوطالب جنبنده در .

اصناف مقیدین محکمہ شرع رسول مبین — ۲۰۰۰ عدد در . پیرلری
 حضرت علی نك برادری (عقیل) در . قبری (بغداد) ده در . کوفه
 حادثه سنده شهید اولمشدر .

اصناف معرفان جوامع — ۳۰۰۰ عدد در . پیرلری (شیخ منصور بن
 معاذ) حضرت تلریدر . قبری (نجف) ده در . بو طائفه خوش آواز ایله پادشاه
 اسلامه دعالم ایدرک قاضی عسکر الابی ایچره عبور ایدرلر .

اصناف نعت خوان رسول الله — ۴۰۰۰ عدد در . پیرلری قصیده برده
 صاحبی (الشیخ محمد بوصیری) در . قبری مصرده (شیخ عقبه جهینی)
 جانبنده در .

اصناف حافظان قرآن عظیم — ۶۰۰۰ عدد در . استانبولده بوالتی بیک
 حافظدن باشقه اوچبیک قدر دخی نسوان حافظه لار واردر . پیرلری (مسلم
 ابن عقیل) در . سلمان بانی باغلادی . حضرت رسالت عصرنده اون بیک
 حافظ قرآن وار ایدی . حتی حضرت عمرک دختر پاکیزه اختری (ست
 حفصه) دخی حافظه ایدی . جامع القرآن حضرت عثمان ایله قرآن عظیمی
 جمع ایدوب (حفص قرائتی) بو حفصه قادیندن قالمغله (قرائت حفص) دیرلر .
 حافظه اولان خاتونلرک پیری ده بو (ست حفصه) در . اشبو حافظ و حافظه لار
 علی العموم کهیلان آتلا اوزره فتح شریف تلاوت ایدرک آلائی کوشکی
 دینندن عبور ایدرلر .

اصناف یازنجیان — دکان ۴۰۰ ، نفر ۵۰۰ . بو طائفه اردو وپازارده ،
 صدراعظم قپوسنده عرضحال و مکاتیب تحریر ایدرلر . پیرلری (قاسم بن
 عبدالله الکوفی) در . سلمان فارسی بانی باغلادی . قبری جدہ قربنده جدہ من
 حضرت حوا یاننده در .

اصناف ناصح و مفسرین — ۴۰۰ در . بونلرده قاضی عسکرله حسبة الله سفره کیدر لر . پیرلری حضرت عبدالله ابن عباسدرکه عصر حضرتده مفسر ایدی . قبری مکده (اقطع) نام محله (منصور دوانقی) جانبنده در .

اصناف محدثین — ۶۰ در . بونلرده قاضی عسکرله سفره کیدر لر . پیرلری جناب (ابی هریره) در . قبری مصرک (جیزه) شهرنده در . ییلده برکه . تموز آینه نیجه یوز آدملر کلوب آستانه سنده مولدانی تلاوت اولتور . اولو بر زیارتگاه خاص وعامدرکه ابوهریره اولدیغیچون قربنده نیجه یوزبیک کدیلمسکن طومشدر .

اصناف مؤذنان — ۷۰۰ عدددر . جمله سی سفره مأمور وزرا وامیرالامرالک مؤذنلری اولوب قاضی عسکر اردوسی ایله آلایه کیدر لر . پیرلری بلال حبشیدر . حضرت رسول حضورنده حضرت علی بنی باغلامش و جمله مؤذنلر پیر اولمشدر . بالذات حضرت رسولک مؤذنی ایدی . سلسله مؤذنان اکامتهیدر . قبری شامده قیون قپوسنک ایچ یوزنده اطرافی پارمقلقی برقه صغیر ایچنده در . بو حقیقک دخی پیریدر . اوچنجی پیردر .

اصناف صوفیون — ۳۰۰ عدددر . بونلرده قاضی عسکر علمی دینده توحید ایدوب حق ایچون جهاده کیدر لر . پیرلری (ابوالدردا عامری) در . حضرت علی بنی باغلامدی . اون التجی پیردر . اصحاب صفیه اذن رسول ایله سر خلیفه ایدی . اهل ریاضتک سلسله لری آنده نهایت بولور . رسول خدا آنک حقنده « عن ابن عباس رضی الله عنها انه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اول من یصافح الملائکة من یوم القیمة ابوالدرداء » بیورمشدر . قبری (نجف) ددر .

اصناف متولیان — بومتولیلرک جمله سی قاضی عسکر نظارتنده اولدقلرندن آلایه چیتار لر . پیرلری (سفیان ثوری) در . قبری مکه معلاسی قربنده در . مکه ایچره خانه سنی سلطان محمد خان رابعک والده سی بیمارخانه و دارالشفای انشایتمشدرکه ایچنده آب حیاتدن نشان ویریر برقیوسی واردر . ذاتا اوللری ده بوخانه یه کلوب سفیان ثوری قیوسندن صو ایچن مریضلر شفا بولورلردی .

امیه الضمری) درکه علی حضورنده سلمان فارسی بلین باغدی . شاطر
 وساعیلرک پیریدر . قبری حمص قلعه‌سنده در حضرت رسولک (پیک) [۱] ی
 ایدی . اللرنده حر به باشلرنده بر آفتابه اوزره جفجغه تلر بلرنده
 قنوره لر وتنوره لر ، زیل یم ، داودی صاپانلر [۲] اولدینی حالدده پیاده
 عبور ایدرلر .

منلا محضرلری اصنافی — بونلرده ایکیوزنفردر اللرنده برعصا پیاده
 اوله رق قاضی عسکرلر اوکنده عبور ایدرلر .

اصناف ائمه‌وزرا ، میرمیران وسائر اعیان — بونلر اوچیوزنفردر .
 اصناف خطبا — درتیوزعدددرلر . پیرلری حضرت عثمان ذی النورین درکه
 حضرت رسول کمرین باغلیوب حضورنده خطابت ایتدیرمشدر . اما ایلك
 خطیب حضرت پیغمبر علیه‌السلامدر .

اصناف قاضی ملالر — یشیوزنفردر پیرلری بالاده مسطوردر . بونلر
 ارتفاع قدر ایچون معزول اولدقلری حالدده سفره کیدرلر . محلول برمنصب
 عالی اولورسه کندیلرینه صدقه اولتور .

اصناف مشایخ عظام — اوچیوزعدددر . بونلر بلاغرض ولاعوض مجاهد
 فی سبیل الله اولوب غزا ایدرلر . پیرلری حسن بصریدر . سلمان فارسی بلین
 قوشادوب جمله مشایخه پیرایلمشدر . آنک طریقته (سلسله قطعی) دیرلر .
 چاریاکزیندن صکره طریق مشایخ بونلره منتهدر . یوزیمش یاشنده مرحوم
 اولمشدر . قبرشرفی بخارادهدر .

اصناف واعظ ظاهر — نفر ۰۲ بونلرده قاضی عسکر آلاینده محتشمانه
 عبور ایدرلر . پیرلری کیمیل بزریاریدر . سلمان کندیسینی ارشاد ایدوب میان
 بندایلمشدر . بعض مشایخک سلسله‌لری اکامتهدرکه اوقسم مشایخه (کیمی)
 دیرلر . بوذاتی حجاج ظالم شهیدایلمشدر . قبری کوفه‌دهدر .

[۱] پیک خبرجی

[۲] صاپان عربلرک طاش آتقی ایچون ایکی اوجنده ایپ باغلی کوسه‌له دن
 یابدقلری آلت در .

حالده فصللر ایده رک آلائی کوشکی دیندن عرض مهارت ایدرک عبور ایدرلر .

اردو منلاسی قانون اوزره بشیوز آچمه مولویتدر . اوچیوز نفراتی واردر . حضرت رسالت پناه افدمزک زمان سعادتلرنده ابتدا قاضی اولان (عبدالله . . .) در . حضرت علی باین باغلیوب اجازت ویردی . حضرت رسولک امینی ایدی . غزا مالنک عشرین ضبط ایدوب قاضیق ایدردی . حضرت علینک شا کردی ایدی . شریعت قاضیلرینک سلسله سی آکا چیقار . صکره ۸۰ . تاریخنده امام اعظم دنیایه کلوب صاحب مذهب اولوب حالا قاضیلر آکا اسناد ایده رک پیرمزدر دیرلر . فقط حاشا که امام اعظم پیرلری اولسون . حتی خافای عباسیه دن منصور زماننده کندوسنه قاضیق تکلیف اولندی . قبول ایتدیکی ایچون ظالمار اول ذات نادرالصفاتی حبس ایدوب درلو درلو ادا و جفالر ایتدیلر . ائک نهایت مجسده ارتحال دار بقا بیوردی رحمة الله علیه . رحمة واسعة ورضی الله عنه . الحاصل بو قدر اذالره قاتلانوب قضای آسمانی قبول بیورمدیلر .

اصناف علمداران و سنجاقداران — یوز اصنافک بررسنجاقلری واردر . اما اردو منلاسنک سنجاعی جمله سندن مکلفدرکه حقا که علم شرع رسول مینه سنجاقدارانک پیری حضرت (بریده الاسلامی) در . حضرت رسولک ایلک سنجاقدارلی بو ایدی حالا سنجاقدارلرک سلسله سی آنده نهایت بولور . علی حضورنده سلمان بلین باغلی . قبری (مرو) شهرنده در . هجرتک التمشیحی ییلنده شهید اولدی . لکن صاغلغنده ، حضرت رسول زماننده عزل ایدیلوب یرینه ابا ایوب سنجاقدار اولدی . بوده امویلردن معاویه زماننده استانبول محاصره سنده اسهالدن شهید اولوب ایوبده دفن اولندی .

اصناف ساعیلر — نفر ۴۰۰ بونلر اردو منلاقلری خدمتده اولوب غزات مسلماننک مکتوبلرینی وطنلرینه ایصاله مأمورلردر . پیرلری (عمرو ابن

اصناف سایسان عربان — بونلر حسابسز بر قومدرز. پیرلری قبری ایدر .
 جمله سایشلرک سلسله لری اکا منتهیدرکه حجاج ظالمک شهید خنجر غدیردر
 بغدادده مدفوندر. بوسایشلردده حجاز مقامندن تغنی ایدرک وال اورده رق عبور
 ایدرلر . اما وزرا سایش باشیلری آت اوزرنده یانلرنده تازده عرب جوانلریله
 عبور ایدرلر .

اصناف مکاری یعنی کراجیلر — تجاری وسائر اهل سفری کرالریله
 شهردن شهره کوتورلر . اوچ بیک نفردر . سمرلری کونا کون شکوفه لر
 دیبا، شیب ، زرباف پوشیده لرله تزین ایدوب یوزلرجه زیل ، چاک صدالریله
 عبور ایدرلر . بونلرکده پیری قبری علی اولوب حین سفردده لزوملی عسکرلردر .
 اصناف پاسبان استانبول — ۱۲۰۰۰ نفردر . قرق بیک دیرلر . فقط
 مبالغه در اوچیوز نفری بدستان عتیق و بدستان جدید پاسبانلریدرکه کدکلی
 علوفه لی آدملردر . کیری قالانلری هرکیجه صباحه دک استانبول ایچره
 کوشک بکلرلر . بو اصناف صوباشی یه تابع اولدیغندن اوردو و آلاینده دور
 روشنده المرنده کونا کون فانوسلری یاقوب اللرنده اوچی دمیرلی صوباشی ،
 بلرنده قلیج وتیریکانلریله پلاسندن اثواب کییوب باشلرنده مخوف ، عجیب
 تاجلر و کونا کون سیوری کلاهلر ایله یرلرده صوبا اوردوق خرسز قاقیرمش
 شکلنده « پیره قومه قاقدی ها ، واردی ها » کبی شیلرله تماشاجیلری کولدیرلر .
 بونلرک پیری (دیوانه لصور) در . قبری بحر عمانک (لسه) جهته در . بالادن
 یری صاییلان عسکرلرک دستکاهلری یوقدر . انجق اوردوی اسلامه غزاده
 یر آچوب امن و امان ایچون ایلری کیدرلر . چونکه برار دوده حاکم اولسه
 او اردویه کیرمک عین خطادر . حاکم جهانک جانیدر . ﴿ لولا السلطان
 لاکل الناس بعضهم بعضا ﴾ بو حدیث مضمونجه حاکم اولسه خلق بربرینی
 یرلر . انکچون مقدم عسکری طائفه کیدوب پاسبانلرده اردوی اسلامک
 جانب اربعه سنده نکهبانلق ایدرلر . ایشته شو تحریر اولنان جمله اصناف
 موج موج ، فوج فوج عسس باشی ، صوباشی ، لاغمچی باشی آت باشی برابر
 اک ایلروده ، سکز قات مهتر خانه ، جمله سازنده لر بونلرک آرقه سنده اولدینی

ایلیچلیک ایله کیدوب عراق دیارنده مسموماً ارتحال ایتشدرد . واوراده دفن اولمشدرد .

اصناف زتقجبان — نفر ۲۱۲ حاشا که پیرلری اوله !!!

اصناف هونکان بابهان — نفر ۳۰۰ حاشامن السامعین پیرسز حریفلردرد .

اصناف کیدیان مفلسان — نفر ۵۰۰ بوکیلر حسابسزدر اما هرکس

اولی اونده اولدیغندن نامعلومدر . بو یازدقلر یز یان کسبجیلر ، خرسزلر ، اوغورسزلر نورسوزلر جمله دفترله عسس باشی و صوباشی یه ویرکو ویرنلردر که استانبولک ازدحاملی چارشووبازارلرنده ، جمعیت کبرا یرلرنده طشره دن گلش غریب الیاریلرک کوزلرنده کی سورمیه قدر چاله رق صفرا لید براقیرلر .

اصناف قاسم پاشا مقدملری — نفر ۱۵۵ پیرسزلردرد . ترسانه کتخدالرینک

الی التنده بی دین بر آلی قومدرلر . ترسانه ده دونما محلنده بو ظالم لکرلرینه یوز یوز الیشر غروش قویوب کوزی باغلی الغریب کالاعمی لری بوزه خانه ، میخانه ، نکار خانه لره کوتوروب بو قدر مال میری ییبدک دیه رک کوره که کوندرلر . الی آی صکره الینه بیک آچه و یروب اطلاق ایدرلر . اگر خوشکه کیتدی ایسه اول بهارده کلده ایکی بیک آچه آل دیرلر . غریب و عجیب عیارجهان بر قومدرکه کوره ک اربانی بوله رق ایشسز کوجسز آدملری بووجهله کوره ک چکمکه قوشارق کار ایدرلر .

اصناف خیزان دلبران — نفر ۵۰۰ فردرد . بونلر بر آلی خانه بردوش خیزان

علوفه جی اجلا قدر که کندی قدر و قیمتلری بیلمیوب بابلوقده ، قلاتیونوزده فنده ده ، قومقوده ، صامپولوده ، میدانجقده ، کلیسا آردنده ، طاظاولده وسائر فسق محللرنده سوروسور و کزوب بوغازی طوقلغنه صید اولنورکن صوباشنک دامنه دوشوب دفترلی اولورلر . نعوذبالله دها بونلر کی نیجه اصناف مهملان . وازدرکه تخرروتوصیفندن قلم اوتانیر . بونلری صوباشی بیلیرغیریلری بیلمز . آلایده بومهمل اصنافلرده صوباشیله کونا کون شاقه لر ایده رک عبور ایدرلر .

ملعون قوملردر . بو حشراتک زعملرنجه پیرلری (عمر و عیار) در . اما حاشا
و کلا ! آندن صکره :

اصناف جلادان بی امان — پیرلری ایوب بصریدر . سلمان فارسی بلین
باغدی . شرع رسول مین ونص قاطع رب العالمین اوزره حضور رسولده
ابتدا بو ذات برقاتلی سیف علی ایله قتل ایتدیکی ایچون جلادلرک پیری اولمشدر .
دائما شرع ایله قتله مستحق اولانلری پاک غسل ایتدیروب میدان سیاسته
کوندرر . کونا کون تسلی لرایله تجدید ایمان ایتدیره رک شهادت کله سنی سویلتدیرر
صکره بوینی قبله یه چویروب بر کره صاغ ایله باشنی صیغه دقده حریف مبهوت
اولور . بسمله ایله قلیجی ایکی ایله طوتوب مجرمک کله سنی تندن جدا
ایدردی . و روحی ایچون فاتحه شریفه تلاوت ایدوب حضاری مقتولک یاننه
کتیره رک بو آدمدن عبرت آلك دیووعظ و نصیحت ایدردی . ۱۸۰ یاشنده
اولدیکندن میتنی معاویه شامده پاشا سراینک جوارنده دفن ایده رک اوزرینه
قبه یاپدیرمشدر . افدمز ملک احمد پاشانک بر فرزند بلند اختری آنده
مدفوندر . حالا قتله مستحق اولان آدملری آنک تر به سی اوکنده قتل
ایدرلر . زیارتگاه خاص و عامدر . بو قومک استاد کاملی قره علی درکه بازولرینی
صیغایوب تیغ آتش تابنی کمرینه بند ایدوب سائر اشکنجه ، قره بند ، نقش بند ،
کمر بند ، زناز بند ایده جک اوجی اشقیلی باغلی کبندلری کمرینه آصوب آلات
اشکنجه دن کپه دان ، بورغو ، مسمار ، بخورفتیل ، سمین سونکر ، تلمازه
یقه کارت ، دری یوزه جک تن تراش ، پولاد طاس ، درلو درلو زهرلی
آلتلری ال وایاق قیرمغه مخصوص بالظهلری ایکی یاننه طاقشدیروب سائر
خلیفهلری دخی یدیشر پاره آلات ایله کمرلرینه زینت و یروب یالین سیف مردانه
جنبش ایده رک عبور ایدرلر . اما نعوذ بالله هیچ برینک چهره سنده نور
قلمامش زهر اخور آدملردر .

اصناف یان کسیمی — نفر ۳۰۰ بونلرده پیرمز عمرو عیاردر دیرلر . اما
حاشا ثم حاشا . قره خرسز اصنافی — نفر ۲۰۰ بونلرده عیار جهاتز پیرمز
عمرو عیار اوغلو عشومدر دیرلرکه بو عشوم معاویه دورنده کورجستانه

موظاهر صوباشی یازیانه و آردلری صیره جمله ایچ اوغلانلری و عقیلرنجه سکنر قات مهترخانه چالارق ، شقالر ایدرک آلائی . کوشکی دیندن و حضور پادشاهیدن عبور ایدرلر . بو طقوز طائفه ننگ ابتدا عبور ایتمی یوللرک تطهیری ایچون الزم اولوب صکره عساکر اسلام ، خاص و عام واردوی بازار عبور ایدرلر . بوندن صکره :

اصناف عسکری عسس باشی — بو طائفه اولدن یوقدی . فاتح سلطان محمد خان احداث بیوردی . بونلر بلوک اوطلرندن براوطله عسکرایله سفره کیدر چور باجیلردر . نفرات یکچریان ۵۰۰ اولوب پیرلری حاجی بکتاشیدر . یونلرالی عصالی ، محتشم اوسکوفلی نفرلردر . شاه راهک ایکی طرفنده ازدحام ایدن تماشاجیلری آچوب طریق عامی توسیع ایتدکه و عسکری طاغیرلری امر شرع ایله قتل ایتدکه مأمورلردر .

اصناف شهر صوباشیسی — بو طائفه حضرت رسالت عصرنده احداث ایدلمدیکندن یرلری یوقدر . لکن مصر خلفاسندن سلطان محمد اکراد عصرنده امام شافعی نک صومعه سنه حرامی کیروب جمله مذاهب اربعه ایچون تألیف ایدیلان کتابلری سرقت ایتدی که سارق بولنه مادی . آخر محب شافعی دن برفراست صاحبی سلطان اکراده خطاباً : «ا کر فرمانکز اولورسه بامرالله بن بومال مسروقی بولهیم» دیر . فرمان اولور . مکر اول عصرده برفاضل و عالم کچورکسنه وارمش خامس مذهب اولمق اوزره جعفری مذهبنی التزام ایدوب مذاهب اربعه یه مخالف . ناشرعی مسائل ترتیب ایتمش . انک فتاوا سننده برقاچ مسئله بولور که امام شافعی یه افترا ایتمش ! در حال اول ناعاملک اوینی باصوب جمله شافعی کتابلری آنده بولهرق خانی قتل ایدوب اذن مذهب شافعی ایله صوباشی نصب اولتور . حالا صوباشیلرک زعمی اوزره پیرلری امام شافعیدر . ایلک صوباشی (یاصوول علی) در . قبری ینه شافعی جوارنده در . صوباشی نفراتی ۲۰۰ اووب اللری صوبالی ، بی رحم آدملردر . آندن صکره :

اصناف عسس ثانی بی امان — بونلر ۲۰۲ نفردر . طوتمه ، قاپمه ، اورمه ، قوغمه . اصمه ، باصمه ، قید و بند آدملریدر . بری برندن اشد

قازمه و کوره‌کار و میدان سپورک‌لری و کردلاری توبت ایله اش . اش ایدرک
 جابجا یوللری سپوروب کردلاره و فیجیلره دولدوروب عبور ایدرلر . بو
 اصنافک غزالده ایشی برقلعه فتح ایدلمک ایستلده بونلر دیواری دینده
 بریر قازوب ایچنه بارود طولدیردق انش ایله دیواری برهوا ایدرک قاعه‌نی
 آلورلر . بو طائفه استانبولده اکثری قیصری ارنیلرنددر . بوندن صکره :
 اصناف صلاحوران — بو طائفه ۹۰۰۰ نفردر . حقیقهٔ عسکرلردر .
 پیرلری (کرب غازی) درکه حضرت علی نك کمر بسته‌سیدر . قبری شام
 حاجیلرینک یولی اوزرنده مدینهٔ منوره‌یه درت منزل قدر قریب (خلّین)
 قاعه‌سنددر ؛ شهداددر . بو طائفه سفر یوللرنده چنکلیستان و اورمانستانی
 قیروب باناق یرلری طولدیروب عسکر اسلامک و بال یمز طوپلرک عبورینه
 یول آچارلر . اللرنده قازمه و کوره‌کاری دمیرکوسکولری و بالظهلری و فرهادی
 کولونکاری ایله عبور ایدرلر . الزم لوازمدن بر صنف عسکرلردر . بونلرک
 آردی صیره :

اصناف پیلداران تبرداران لاغمچی باشی — بو طائفه ۱۰۰۰ نفردر .
 پیرلری (قاسم بن نصیر) در . حضرت علی حضورنده سلمان فاسی بنی
 باغلامشدر . جمله کوهکنلرک سلسله‌سی اکا رسیده‌در . جمله ولایتلرده نه قدر
 طاش‌کش واز ایسه پرسلاح اولوب اللرنده فرهادی قازمه‌لری و کوسکولری ،
 وادی‌لری ، قناری ، کوره‌کلری ، کوفه‌لری ، بللرنده تبری ایله اسلوب
 مخصوصی اوزره برهای وهوی ایله عبور ایدرلر . بونلرک غزاده‌کی ایشلری
 برکوه بالا اوزره واقع اولتور و آندن عبور ایتمک عسیر کورینورسه بوقوم
 برکون مقدم کیدوب اولکوه بلندی برکونده‌ره راست ایدرلر . برقلعه‌نک
 فتحنده مشکلات چکلسه بونلر اساسنه کیروب هدم ایدرلر . بونلرده عسکری
 طائفه‌سندن اولدقلری جهتله جمله‌سی ظاهر صوباشی نك زیردستانیدر .

اشته بورایه قدر ذکر اولنان اصنافان مکلف و مکمل ، پرسلاح اوله‌رق
 استانبولدن یوللری نهایت مرامه و ارنجه‌یه قدر تطهیر ایتمک مباشرت و بو
 اسلوب اوزره جمله اغالری ، یوزباشیلری ، اشرارلری آتلی ، لاغمچی باشی

کلاهلری و اوموزلرنده اوزون صریقلر اوچنده چیاتیمور قازمه لرو آرقه لرنده مدور اجاج تکنه لر والرنده قازمالر و بعضیلرینک الرنده سپورکه و کوره کلر و اوموزلرنده زنیل و غرارلر و خار و خاشاک سبتلری ایله برهای وهوی ایدرک آلائی ایله عبور ایدرلر. انلرک آردی صیره :

اصناف کور قزان — هبوط آدمدن صکره پیرلری (قابل) در. زیرا قابل قرنداشی (هابل) ی بر قیز تزویجی ایچون رقیب اولوب قتل ایتمش و نهشتی نه یاپه جغنی شاشیرمشدی. آخر کوردیکه برزاغ سیهرو کلوب قابلك قارشیسنده بر جوز هندی بی یری منقاریله اشرك کومدی. قابل غرابك بویله یاپدیغنی کوروب کندوسی ده همان زمینی قازوب هابلک نعشتی کومدی. حالا هابل، جبل عرفاتده (آدم مطیخی) زمیننده مدفوندر. زیرا آدم نبی اولا سرندیب اطه سنه اینوب آندن جبل عرفاتده حوا ایله بولشمشدرکه (شیت، هابل، قابل، رمعان، الجعا، شلواز، اصیده) ودها سائر اولادلری عرفاتده دنیایه ککشلردر. بعده قابل آدم صفییه عاصی اولوب مانی سائر اولاد آدم نهب و غارت ایلردی. کندیسی ده شامه فرار ایتدی. قبری شامده قرقلر داغنده بر غارده در. هابلی اوردینی طاشده عرفاتده بر غارده در. احمر کون قانلی بر طاشدر. روی زمیننده ابتدا حقسزیره قان دوکن قابلدرد. جمله قانلیلره ورقیلره و کور قزانلره پیر اولمشدر. ابتدا یر یوزنده جنک وجدال هابل و قابل اولادندن قالمشدر. کور قزانلر، قبرجیلر، حزارجیلر جمله ۳۰۰۸ نفر در. اردو ایچره بر سلاح اولوب الرنده قازمه، کورده رنک، دیلارنده (سبحان الله) کیدرلر. صلحای امتدن کیمسه لردر که مؤدبانه عبور ایدرلر. بو طائفه نك ایشی غزاده شهیدای دفن ایتکدر، بونلر سفره مأمورلردر. آردی صیره :

لاغمجیلر اصنافی — بو طائفه ۵۰۰۰ نفر در. پیرلری (نقاب یعنی) در. سلمان پاک بلینی باغلامشدر. قبری یمن حجاجنک احرامه کیردکاری (یلملم) تام محله در. بو طائفه بر سلاح اولوب بیوک بال فیچیلرینی کونا کون برک اخضر کون ایله بزه دوب صریقله فیچیلری اوموزلرنده کتوروب الرنده

اول سنہ حضرت رسالتپناہ خالد بن ولید حضرت تیرینی شامہ سردار ایدوب کوندرمشردرکہ ایلمک روم غزاسی بودر . جناب خالد شامده قرق بیک قدر اسیر ایله کلدکده حضرت رسول جناب خالد حقنده (سيف الله المسلول) بیوردیلر . اسیرلری صحابه کرامه هدیه ایلدیلر . عجمی اوغلانلرینک براصلیده بودر . اوخلده پیرلری غزات مسلمین اولمش اولور . اما اورخان عصرنده کی غزالرده نیجه یوز اوغلانلری اورخان بک حضرت حاجی بکتاش ولی به هبه ایلدیلر . اوده کوزلجه تربیه ایدرک ینه اورخان غازی سفره کیدرکن یکیچری یعنی یکی عسکردر دیه رک اورخان غازی به هدیه ایتدی . « بوبر صنف بشقه برلباس ایله بزم عجمی اوغلانر مزدر ، سزه پیشکش اولسون » دیدی . بوکا کوره یکیچرینک وعجمی اوغلانلرینک پیرلری حاجی بکتاش ولیدر . خراسان ارانلرنددر . قبر منوری (قیر شهر) ددر . بو عجمی اوغلانلری طاهر صو باشینک آلاینده بیک مقداری عجه لقا ، مطروش ، کج کلاه ، پر سلاح اولوب اللرنده سپورکه و کوره کلرله طریق عاملری پاک ایدرک عبور ایدرلر . بونلرک آردی صره .

آریحیان اصنافی — بو طائفه چوپلک صوباشینه منسوبدر . کارلری نفس استانبولده خاندانلرده وشاه راهلرده نقدر مزبله خاروخاشاک وار ایسه زنبلر ایله طاشیوب دریا کنارنده تکنه لر ایچره یقیوب ایچنده اچّه ومانغیر وسمسار وغیری کونه اشیا بولوب کفافلیرلر . اما بعض محله استفان وصورغوج وجواهرلی قوشاق ، ذی قیمت خاتم طاشلرندن دوشمنش جواهر مقوله سی ذی قیمت شیلر بولورلر که تعیر اولتماز . بو طائفه طاهر صوباشی به سنوی التمش بیک اچّه عواند و یروب استانبول ایچره آراییحلیق ایدرلر . پیرلری (وراد بربری) در . ذوالنون مصری ایله حضرت حضورینه کلوب شرف اسلام ایله مشرف اولمش وحضور علیده سلمان فارسی بلینه شد باغلابوب ایرغاطلره وزباللره پیر اولمشدر . قبری (عباسیه) ده بر باغ ایچنده در . اما بو آراییحی اصنافی ۵۰۰ نفر قدر اولوب تا قاصیقلرینه قدر بطال سیاه چزمه لر کیرلر . اوزرلرنده قیرمزی وسیاه مشین ققتانلر ایله باشلرنده تکه وحمید

کونا کون اقمشۀ فاخره لره مستغرق اولوب (یاسبحان!) صداسنی سیندیره رک
شاهراه اوزره طوزر وعسکری آلایه ترغیب ایدرلر .

ظاهر صو باشی یعنی چوپلاک صو باشیمی — پیرلری صحابه گرامدن بر
ذاتدرکه مکه ومدینه شهرلرینک پاک اولسنی حضرت رسالت اکا تودیع
ایتمشدی . قبری مدینهده بقیع جوارنده در . حضرت علی حضورنده سلمان
فارسی باینه شد باغلامشدر . صو باشی حا کلمرینک سلسلهسی آنلره متمهیدر .
اصناف خدامان غلمان — خدامان غلمان ، صو باشی وغیری غلمان
خاصه نک آرقهسی صره زره اندر زرهه مستغرق اولوب هربری بر رنجه آفتاب
غلمان مهتابلدرکه صافات الجیاد کچی آتلا اوزرنده عبور ایدرلر . بوغلمان
خدامانک پیرلری زمان قدیمده حضرت یوسف ایدی . اما حضرت رسالت
عصرنده بو طائفه نک پیر پرورلری حضرت انس بن مالک وحضرت سلمان
فارسیدر . حضرت انس ، حضرت رسولدن برچوق حدیث روایت ایدر .
قبری مدینهدر . در رسولک حرمنه خدمت ایدردی . سلمان فارسی رواة
ثقاتنددر . پیر ایدی طشرده خدمت ایدردی . حضرت رسالت سلمان فارسی
حقتده (سامان منا اهل الیبت درک علم الاولین والآخرین وان الجنة تشتاقت
الی سامان فی کل یوم ولیلة خمس مرات) بیورمشلرددر . کندیمی پک
پیر مرحوم اولدیلر . قبری کوفهدهدر . حضرت امام اعظم بوذاته یتشمش
وحضرت رسالتک نه وجهله تجدید وضوء وعبادات ایتدکرینی شرط وقیودیله
کندیلرندن صوردرق اوکرتمشدر .

اصناف عجمی اوغلانلاری — هجرت نبویه نک ۸ سنه سننده مکه فتح
ایدیلوب ابو سفیان بن حرب وحکیم بن حزام ، یزید بن ورتا ، عکرمه بن
ابوخهل ، عبدالله بن سعید بن ابی سرح ، حضرت ابا بکرک پدری ابی قحافه
مکفوف البصر ایکن بونارک جملهسی کلوب حضور رسالته شرف اسلام
ایله مشرف اولدیلر . صکره هپسیده تعاقباتلرینه اسلامه کیمکی تکلیف
ایتدیلر رسول اکرم اسیرلریده تربیه ایدلسونلر ایچون اصحاب کرامه
تودیع بیوردی . ایشته عجمی اوغلانلری ابتدا آندن قالدی . ینه

حرف ۵۷ فصل اولوب عمومی بيک يوز صنفدر. بونلرک جمعنه مأمور اولانلر
 جميع وزرا و وکلانک چاوشلريدر. اولا بونلردن باشلايهلم: بسم الله ...
 آلاي چاوشلری — پيرلری (مالک اشتر) در ديرلر. عوام بوذات.
 چينده بر اژدر اولدرديکندن اسمی (اژدر) در ديرلر. اما تحقيق اولدرکه
 (قوت نامه) نک ده يازديغی اوزره کوزينسک بری غزاده مجروح اولوب
 يرطلاز اولمغله اسمنه (مالک اشتر) ديديلر. حضرت علی بلينه حضور رسول.
 کبريابه شد قوشاتمش واون برنجی اولوب جمله بکلره وغازيلره سردار
 اولمشدر. غایت شجیع و بهادر کيمسه اولمغله حين عربدهده باشنه تلر و آتته
 زيلار طاقوب والينه چوکانی آلوب میدان معرکهده آلاي دوزر، صاف
 بوزاردی. بوجهته آلاي چاوشلرينه پير اولمشدر. قبری کوفهدهدر. اما
 بو حقير سنه ۱۰۷۶ تاريخنده قريم ديارنده (محمد کرای خان) خدمتده ايدم
 جمله قريم خانلرينک قبرلری (اسکی يورد) نام محله اولمغله اوراده محمد
 کرای خان کنديسی ايچون بردار آخرت بنا ايمکه مباشرت ايلدی. اساسی
 قازارکن برچارکوشه بياض مرمر ظاهر اولدی که اوزرنده لسان ترکی چغتای
 وخط قدیم ايله شويله تحرير اولنمشدی: «ای سؤال اتکن وشول قای
 مرقدنی ايهسن صلصال قاوورنی صوقان مالک اشتر اولودور. شول صحابه سی
 کيشنيلردندور. و جاغیه سی اوچيوز که جلد دور» قريم علماسی حسابی ايتديلر
 «مرحوم اوله لی یدی يوز تمش يیل اولمش» ديديلر. و صلصالك خدنکندن
 شهيد اولدی ديديلر.

بعده محمد کرای خان اوراسنی کندينه تره ياپدير مقدن فراغت ايدوب
 اوسته برقبه عالی انشا ايتديره رک عتبه علیاسی اوزره جلی خط ايله تاريخلر
 يازدیردی. ياننده برزاويه ياپديروب تره دارلرينه وظيفه تعين ايتدی. حقیقک
 منظوری اولديغی قبر مالک (بغچه سرای) ندهدر والسلام.
 جمله آلاي چاوشلری الارنده چوکان، دلرنده ورد داودی اولديغی
 حالده کيخان آتله بنوب التيشر پاره يانجقلمری ويومری صو طاسلریله ،
 کونا کون زيللرله کمر رخت و عذاره ايله آتليغی بزه دوب کندولری دخی.

میری ارسلان خانہ سی ۱ ، میری شیشہ خانہ و بویا خانہ سی ۷۰ ، کھوش خانہ ۱۰ ، تفدکخانہ ۱ ، سبزہ خانہ ۱ ، چارطاق خانہ ۱ ، ساخخانہ ۱ ، یدی قلعہ دہ پاصدیرمہ خانہ ۱ ، قورشون خانہ ۱ ، قلندر خانہ ۱ ، مطرب خانہ خاصہ ۱ ، سازندہ مہتر خانہ و کوس خانہ سی ۱ ، مہتر خانہ خیمہ ۱ ، پیک خانہ ۱ ، نقاش خانہ ۱ ، طوغرامہ خانہ ۱ ، سقا خانہ ۱ ، صویبولجی خانہ ۱ ، دوکمہ جی خانہ ۱ ، ترزی خانہ ۱ ، ترزی طولہ خانہ ۱ ، طوپ عربہ سی کار خانہ سی ۱ ، قوچو عربہ سی کار خانہ سی ۱ ، فشنکخانہ ۱ ، یکیکچری تعلیم خانہ سی ۱ ، یکیکچری صامصون خانہ سی ۱ ، یکیکچری زغر جی خانہ سی ۱ ، بوستانجی صامصون خانہ سی ۱ ، یکیکچری تازی خانہ سی ۱ ، بوستانجیلر تازی خانہ سی ۱ ، دوغانجیلر کار خانہ سی ۱ ، قیوججی باشی کار خانہ سی ۱ ، تمغاجی باشی کار خانہ سی ۱ ، قزغانجی باشی کار خانہ سی ۱ ، دوکمہ جی باشی کار خانہ سی ۱ ، سراج باشی کار خانہ کیری ۱ ، جاججی باشی کار خانہ سی ۱ ، معمارباشی کار خانہ سی ۱ ، دوغرامہ جی باشی کار خانہ سی ۱ ، حصیر جی باشی کار خانہ سی ۱ ، مرمتجی باشی کار خانہ سی ۱ ، کرہ جی باشی کار خانہ سی ۱ ، بازرکان باشی آق دکنز و قرہ دکنز و اهل قبلہ باشی ۱ ، سرکہ جی باشی کار خانہ سی ، طورشو جی باشی ۱ .

بوتحریر اولسان کارخانہ لر و جملہ امانت لر میریدر . آنک ایچون بورادہ تحریر اولمشدر . اما سلطان مراد خان ہر کارخانہ و آستانہ لرک نہ جانبدہ و شاہراہ اوزرہ واقع اولوب اولمیوب ساف پادشاہلرندہ کیمک بناسیدر و کیمک احدائیدر مفصل وجہ اوزرہ تحریر ایتدیرمشدر . اما حقیر سیاہ حتامہ مزک اوزامسندن احترازاً مختصر و مفید تحریر ایتدم . چونکہ بوکار خانہ لر ہپ استانبول خلقنک معلومیدر .

استانبول و توابعندہ بولنان عساكر واصناف

اولا فرمان پادشاہی اوزرہ استانبولک درت مولویت یرندہ جملہ اهل

۵۵۷ ، زاویہ درویشان جملہ ۶۰۰۰ ، نوخانہ مسافرین ۹۱ ، کاربان سرای
 ۹۷۹ ، خان خواجگان ۵۵۶ ، خان مجردان یکون ۶۸۶ ، محلہ مسامین
 جملہ ۹۹۹۰ ، محلہ روم ۳۰۴ ، محلہ یہودان ۶۵۷ ، محلہ فرنک یکون ۱۷ ،
 محلہ ارمنی جملہ ۲۷ ، سرای وزرا واعیان وعلما ۶۸۹۰۰ ، حمامان مخصوص
 بسرای وزرا ۱۴۵۳۶ ، چشمہ سرای وزرا وعلما ۴۰۰۰ ، چشمہ خاص
 وعام ۹۹۹۵ ، حمامان خاص وعام درون قلعہ ۹۱ ، حمامان خارج قلعہ ۶۵ ،
 صو موصلقلری ۷۹۸۹ ، سیل خانہ ۲۰۰ ، ایازمہ حلوشورہ ۱۰۰ ، صو
 قیولری جملہ ۶۰۰۰۰۰ ، صو صہرنجی جملہ ۵۵ ، مخزن خان ۳۰۰۰ ،
 بدستان استانبول وغلطہ ۳ ، قپان دقیق و غیرہ ۳۷ ، قطار میری ۳۵ ،
 امانت تخمیس ۲ ، امانت میزان حریر ۱ ، امانت شمعہ خانہ ۱ ، امانت
 سبمکش خانہ ۱ ، امانت کومروک امینی ۱ ، امانت پنچیک چارداغی ۱ ،
 امانت قارہ کومروک ۱ ، امانت یاغ قپانی ۱ ، امانت بالق ۱ ، امانت طوز ۱ ،
 امانت پکسمات ۱ ، امانت خمیرمنہی ۱ ، امانت باروت خانہ ۱ ، باروت کارخانہ سی
 ۱ ، امانت اسیرخانہ ۱ ، ضرب خانہ سلطانی ۱ ، چوقہ انباری ۱ ، بغدادی
 انباری ۱ ، ارپہ انباری ۱ ، کیلار سلطانی ۱ ، بایزید خان انباری ۱ ،
 سلیمان خان انباری ۱ ، اودون انباری ۱ ، اودون امانتی ۱ ، مطبخ امینی ۱ ،
 پصدیرمہ امینی ۱ ، امانت سلخ خانہ ۱ ، شہراماتی ۱ ، چارطاق امینی ۱ ،
 جبہ خانہ خزینہ سی ۱ ، ترسانہ امانتی ۱ ، آت پازاری امانتی ۱ ، دقیق دیوا
 نخانہ سی ۱ ، خاص اولتلق انباری ۱ ، اصطلب خاص ۱ ، اصطلب باب
 آخور ۱ ، اصطلب میدان وفا ۱ ، زندان اسرای سلطان ۴ ، زندان
 مدیون ۴ ، میری بالق دالیانی ۳ ، میری قارلغی ۳ ، اتمک فرونی ۶۰۰ ،
 آت دکرمانی ۳۰۰ ، صو دکرمانی قوری چشمہ قربندہ ۲ ، نزول امینی ۱ ،
 سبزہ خانہ امینی ۱ ، قویون امینی ۱ ، اسکی یکیچری اوطلہری ویکیچری
 خانہ لری و سبکان یکیچری اوطلہری جملہ سی ۱۶۲ ، عجمی اوغلانی
 خانہ لری ۱ ، جبہ خانہ ۱ ، قلفات خانہ ۱ ، مرانقوز خانہ ۱ ، ترسانہ ۱ ،
 خمبرہ خابہ ۱ ، مولویخانہ ۴ ، میری یغورت خانہ سی ۱ ، بطل کاغد خانہ ۱ ،

قاسم پاشا ، غلطہ ، طوپنجانہ ، بشکطاش ، حصار ، بوغاز حصار لری ، بک قوز ، اناطولی حصاری ، چنیکل کوی ، قوز غونجوق ، اسکدار و (غازی - قاضی) کوینہ قدر جملہ عمارستان باغ وبستانی ، دکاکین و بزازستانی وجملہ عسا کر اہل حرف و اعیانی کامل اوچ آیدہ تحریر ایدوب برمدون دیوان ترتیب ایلدیلر . واسمنہ (اوصاف قسطنطینیہ) دیدیلر . وبوجھلہ پایہ سریر اعلاہیہ عرض ایلدیلر . شب وروز حضور پادشاہیدہ بولنان مثالی مورخ (صولاق زادہ) قرائت ایدنجہ سلطان مراد حظ و صفا سندن « الہی ، عمرک اللہ الی انقراض الدوران » بیور لر دی . حکمت خدا او عصر دہ افند منر ملک احمد پاشا مراد خان غازی نیک ساجدار انہی خدمتیلہ شرفیاب اولمشدی . بعد الفتح بغداد و دیار بکر و ایلیکیلہ بہرہ مند اولدقده (اوصاف قسطنطینیہ) نام اثر ملک احمد پاشادہ قلمشدی . انلردن دہ بو حقیر پر تقصیر اولیای بی ریا آلوب بر صورتی بو محلدہ ترقیم ایلدم :

« عتبہ عالیای عدالت عنوان لری صوبنہ عرض مکینہ داعی کینہ اولدرکہ ، پادشاہ عالم پنہام حضر تلی نیک خط شریف سعادت ردیفاری اوزرہ بلدہ طیبہ یعنی محروسہ قسطنطینیہ بو منوال اوزرہ تحریر اولنوب پایہ سریرہ عرض و تقدیم اولندی . فرمان عظمتلو ، شوکتلو پادشاہ ذوالاقتدار حضر تلی نیکدر .

اوصاف بلدہ قسطنطینیہ حفظہا اللہ من صولۃ الاعداء و تدمیر الاشقیاء

درد مولویت حکومتدہ الی یوز یتمش قضای محکمہ شرع رسول مین واردر . آندن جامع سلاطین آل عثمان عدد - ۷۴ ، جوامع وزیر اعظم عدد - ۱۹۸۵ ، محلہ مساجدی بیکون - ۶۹۹۰ ، مساجد و جوامع اعیان و کبار - ۶۶۶۵ ، عمارت اطعام جملہ ۱۹ ، بیارستان جملہ ۹ ، معلم خانہ صبیان ابجد خوان ۱۹۹۳ ، دار القراء قرآن العظیم ۵۵ ، دار الحدیث ۱۳۵ ، خانقاہ

فی الحقیقه اوصردده شو « استانبول ایچنده نه مقدار جامع سلاطین ، جوامع وزرا ، مساجد ، مدرسه ، دارالقرآ ، دارالحدیث ، معلم خانہ صبیان ، زاویہ ، خان ، حمام ، کالہ سرای ، کاربان سرای ، وزرا سرای ، اعیان و کبار سرای ، صو چشمہ لری ، سیبل خانہ لر ، صوموصانی ، صوقیوسی ، اسلام محلہ سی ، خرستیان و یہودی محلہ لری ، کلیسا ، اتمک فرونی ، بورك فرونی ، سیمیت فرونی ، بکسمات فرونی ، آت دکرمانی ، صو دکرمانی ، قبان ، امانت امیریہ ، الحاصل ، شہر استانبولم ده درت مولویت یرده نہ قدر خاندانلر ، دالیانلر ، عمارت مقولہ سی بنالر وارسہ تحریر ایدوب سدء سعادتہ عرض ایدہ سک . اما بی غرض آدم لرلہ بردخی تفتیش ایتدیر یرم . تحریر ایتدی ککزدہ خلاف یولنورسہ تحریر ایدنلری درت پارہ ایدرم . بوزہ خانہ جی اصنافی جملہ اہل حرفدن صکرہ عبور ایتسونلر . میخانہ جی اعینلری اردوی اسلامدہ اولماسونلر . اما بوزہ جیلر امداد اچہ ویروب آلایدہ یماق اولہ لر . اما حین آلایدہ بو طائفہ سکز قات مہتر خانہ جاماسونلر . دائرہ و ساز و سوز ایلہ عبور ایتسونلر . ونہ مقدار بوزہ خانہ و میخانہ وارسہ ونہ قدر می فروشلری وارسہ معلوم ہایونم اولسون « دیہ وزیر اعظم بیرام پاشایہ ، استانبول ملاسی ، ایوب ، غلطہ ، اسکدار ملالری نہ خط شریفلر کوندرلدی دہ « تیز خط شریفدہ تحریر اولناندن مع زیادہ درون مولویتلر کزدہ اولان جمیع دکانلری و جملہ صنعتکارلری و عمارت اولان بنالری حاکملری ایلہ شرط واقفلی ایلہ جمیع خیرات و حسناتی تحریر ایدہ سز « دیوتنیہ و تآکید اولنوب آنردہ زمین بوس ایدوب ہر کس تحت حکومتدہ اولان عمارت خیرات و حسناتی و غیری آثاری و جملہ دکا کین اہل حرفی سعادتلو پادشاہ عالم پناہک مراد و مقصودلرینک بیک قات فوقدہ اولہ رق تحریر ایتدیار کہ سلیم خان ثانی عصرندہ استانبول ملاسی ذکر یا افندی نک تحریرندن یوزبیک قات زیادہ کوزل اولدی . زیرا اول عصردن مراد کلنجہ یہ قدر استانبول اولیہ معمور اولمشدی کہ اطرافدہ برارض خالیہ قالماشدی . بومنوال اوزرہ استانبول ، یدی قاہ ، ایوب ، کاغدخانہ ، سودلیجہ ، پیری پاشا ، خاصکوی ،

غلبت الروم) دیو تذکیر و تجلیل ایدر لر . بوشهر حقننده بر چوق شاعر لر ده
شعر لر سویلمش لر در . از جمله

(در ستایش استانبول)

ساناسین باغ جنتدر ادرنه ، بروسه ، استانبول
کوزلارله مزیندر ادرنه ، بروسه ، استانبول

§

بروسه قابلیجه سننده ، ادرنه طونجه نهرنده

ستنبول قوم قپوسنده دکر ملکاری اوینار
کبی اشعار چوقدر دیه رک سوزینه نتیجه ویردی . صکره استادمز اولیا
محمد افندی ده :

(بیت)

رأینا بلدة الدنيا جميعا ولكنی مارأینا مثل هذا

دیدیلر . مصاحب لر دن بریسی بیوردی که « پادشاهم ! تواریخ عرب و عجمی
تتبع ایتدک . یتش سکز سنه سیاحت ایدرک بر چوق قلعه و شهر لر کوردک .
اما بو استانبوله مانند برسواد معظم حقا که کورمدک . یوز یکرمی ، یوزاللی
سنه معمر اولوب سیاحت یولده افقای وجود ایتش جانلره کوروشدک .
انلرده ، روی ارضده استانبول کبی معمور و آبادان ، دادعدل و امان ،
آب و هواسی ممدوح جهان بر بندر عظیم کورمدک دیدیلر . « ایشته حضارک
هر بری بروجله استانبول مدح و تعریفنه قویولنجه سلطان مزاد خان ایتدی :
« ای عمده اخوان صفا وای شیخ الاسلام شریعت مصطفی یحیی افندی !
انشاء الله سعادت عزیمت هایونم بغداد بهشت آبادی فتح و تسخیر ، اووجهله
امامز صاحب مذهبمز نعمان بن ثابت ابوحنیفه حضر تلرینک مرقد منور لرینی
اعمار و تزیین ایتمکدر . بوغزاده حسبه لله اردوی هایونمه استانبولک بیوک ،
کوچوک بالجه اصنافی چیقاره جغم . نقدر عسکر و نقدر دکان صاحبی و ارسه هپسی
قانون قدیم لر ی اوزره نقیلر ی ، پیر لر ی ، شیخ لر ی ، کتخدالر ی ، اغالر ی ،
یکیت باشیلر ی ، چاوشلر ی ایله ، آتلی ، پیاده کروه ، کروه سکنر قات مهتر خانه لرینی
چالهرق الای کوشکمک دیندن کچه جکار . بویله دستور هایونم صادر اولمشدر .

۱۰۴۸ سنه‌سنده سلطان مراد خان رابعك فرمائیله اهستانبولده

اجرا قتلان تحریر مبانی علمیه و امانات میریه

اولجده بیان اولندیغی اوزره بوکتابی تحریره سبب فاتح بغداد بهشت آباد سلطان مراد خان رابع بن سلطان احمد خان حضر تارینک ارباب معارف و مورخیندن دائمًا محظوظ و صحبتلرندن ممنون اولمسی ایدی. ینه برکون حضور- لرنده علما، صالحا، وکلا، مشایخ جمع اولوب صحبت خاص ایدیلیر ایکن اسکی مملکتلردن بعضلرینک اوصافی یاد و تذکار قلمغه باشلانادی. دیرکن مراد خان بیوردیلرکه: «کرچه کتب توارینجده برچوق شیلر تحریر اولمشدر اما عجباً بوقبه نیکونک آلتنده بزم اون یدنجی دفعه اوله رق پای تختمز اولان استانبول کبی معمور و آبادان برسواد معظمک اوصافی مورخلر یازمشلرمی؟ سیاحلر کورمشلرمی؟» ...

حضار مجلسدن شیخ الاسلام یحیی افندی بن ذکریا افندی: «پادشاهم! بو استانبول حقنده جناب رب عزت قرآن عظیمنده آیه ﴿الم غلبت الروم فی ادنی الارض﴾ بیورمشدرکه بودیارلر مظهر فیض صمدانی اولدیغندن بو شهرک ایلك بانسی سلیمان علیه السلام، ایکنجی بانسی اسکندر ذوالقرنین در. اسکندرک وفاتندن ولادت رسول کبریاه قدر ۸۸۳ سنه در. آندن اجداد عظامکدن ابوالفتح محمد خانه کلنجیه قدر ۸۵۷ سنه کچمشدرکه ایسته اوچنجی تعمیر بودر. دردنجی تعمیرینی ده سز پادشاهمز روان فتحنه کیتدیکنز زمان فرمان هایونکنزله لاله کز بیرام پاشا غلظه و استانبولی مجدداً ترمیم ایتدیرمشدر ایسته بوشهر بویله بر در بیضایه شبیه برقلعه کوهرنکیندر. حتی مفخر عالم بوشهرک فتحنه امتی ترغیب و اغرا قصدیاه ﴿لنتحن القسطنطینیة ولنعم الامیر امیرها ولنعم الجیش ذلک الجیش﴾ بیورمشدر. مورخلر روم، هند، عرب، عجم سیاحلر بوشهره (غالغه) روم، دبده روم، طنطنه روم، غلبت الروم، ولوله روم، جغجغه روم، ما کدونیا روم، کوبه روم، بلده طیه، الم

نه در؟ جواب: درویشك دالی درد اهلنك جسمی ضعیف و نحیف و خوف خدادان وجهی صاری اولمغه اشارتدر. را حرفی ریادن مبر اولمغه دالتدر. واو، اقربا و دوستاره وداع ایدوب كلام حتمك غیر یسنه اعتمادا یتما مکه اشارتدر. یا، جنبه خاتی یمان صائمقدر. شین، عشق حق ایله دائماً شادمان دیمکدر. صورسه لر: صوفی لفظی درت حرفدر، بونلر نه لره اشارتدر؟ جواب: بونك هر حرفنده اوچ تأویل واردر. اولاً صاد، صدق و صفا و صبر مجر ددر. واو، ود یعنی حب الله ایله ودود اسمنه مظهر اولمقدر. واو، «وحدہ» در. واو «وفا» در. یعنی عهدینه و بیعتہ و اقرارینه وفا یتمکدر. فانك بر معناسی فقر در، بری فقد، دیکری فنا در. فقد کندی وجودینی یوق بیلوب فنا فی الله اولمق دیمکدر.

(بیت صوفی)

(صوفی) نك اشبو طوفوز رمزی رحیمی دائماً
بیای نسبی به عروضی لرده یوقدر اعتبار
بویله نقل ایتمش، بیان قلمش سلو کده رهنا
هیچ بر حالیه اول محسوب اولنماز دائماً

شرح تاج فقرا لسید نعمت الله ولی قدس سره

خوش قدم در نه تو از صدق و صفا	تاج بر سر می نهی بهر وفا
همچو مرغی بر شوی بر آسمان	معنی تاج ار بدانی ای جوان
بعد از آن شاهم علی المرتضاست	تاجدار هر دو عالم مصطفی ست
تا، الف، جیم این تاج است تمام	تاج میکوی سه حرفست از کلام
بعد از آن در طلب حق را بجو	تا تبرک ظاهر و باطن بکو
تاری اندر مقام جاودان	از الف الله میکو بر زبان
تا نامانی عاجز اندر چاه تو	جیم جهدی می نما در راه تو
روکه مرادی در ره فقر ای پسر	تاج اگر داری برین معنی پسر
چون کدویی باشی از معنا تپی	ورندانی معنیش بر سر نهی
کرد این تقریر را «عز اله»	سید عزت بیان تاج شاه

بالاده تحریر ایلدیکمز اهل طریقك فتوت نامه محمدی اوزره ده بر چوق سؤال و جوابلری واردر. اما بوراده بو قدر جقله اکتفا اولنه رق بقیه سی آتی به ترك اولندی.

اولچکیہ اولچمکدر. (۹) تقوی دکرمنده اوکوتمکدر. (۱۰) صبرفر و ننده
یشیروپ حلال لقمہ یشمکدر. یعنی بونک هپسندن مراد طریق حق بیلوب
مرشدکامله ایرمکدر. زیرا « سلسله فتوت » بری برندن بیعت ایله تاحضرت
رسوله، آندن حضرت جبریه، آندن جناب حقه واریر.

(بیت)

جاتی ترک ایتمین جانانه اولماز آشنا بی وسیله هرکی سلطانہ اولماز آشنا
خواسنجه هرکارده، هر طریقده قولاغوز لازمدر که یول یتورلسون.
نیتہ کیم « مفتاح الاقبال » نام کتابده جابر بن عبدالله الانصاری، حضرت
علیدن شو ابیاتی نقل ایله مشدر :

(بیت علی رضی الله عنه وکرم الله وجهه)

مرا بالمصطفى لاشک فی نفسی وسطاعما   ولدی وجدی رسول الله منفرد
وقالهم زوجتی لاقول ذی قند صدقته   والناس فی ظلم من الضلالة والاشرار
والمنکر شکرأ لاشتریک له البر   بالعبد المجرد والباقی بلا آمد

بویتلری رسول اکرم حضرت علیدن استماع ایدوب (صدقت یا علی)
بیوردیلر . و حضرت علی یه دعا ایدوب سر سعادتته برسیاه تاج کیردیردیلر که
ایکی جانبده ایکی طیلسانی وار ایدی اوکا « تاج ذوالحباب » دیرلردی . لیلہ
معراجده حضرت فخر کائنات جناب حقه ید قدرتیله بوتاجی کیمش ایدی
حالاً امت محمد عظامسنگ تاج کیمه سی آندن نشانه در . اما تاج کیوب مقتدای
ناس اولان ذاته لازمدر که شو درت مسئله یی بیله صورسه لر : امامک کیمدر ؟
جواب : تمک امامی محر ابدر . جانک امامی قرآن عظیم الشاندر . کوکمک
امامی حضرت فخر کائناتدر . قلبمک امامی جناب جبریلدر . عقلمک امامی
حضرت میکائیلدر .

صورسه لر : قبله قاچدر ؟ جواب : بشدر . تن قبله سی محر اب ، عقل
قبله سی کعبه ، جان قبله سی بیت المعمور ، فهم قبله سی کرسی ، کوکل قبله سی
عرش اعظمدر . صورسه لر درویش لفظی بش حرفدر ، بونلرک معنا ورموزی

دیگه ایمدی بالاده تسطیر اولدینی اوزره چار ضرب باشده وقاشده
ویقده وریشده وگرپکده ایدیگه بوراده توصیفی ترک اولندی . درت ضرب
دخی فقر یولنده در دیمشدر . برنجی حق یولنه جان ترک ایتمکدر . ایکنجی
جهانی ترک ایلمکدر . اوچنجی مالی ترک ایلمکدر یعنی علائق دنیویه دن ال
چکمکدر . دردنجی راحتی ترک ایتمکدر .

جمیع طرُقک اجمدینک بیانی

جمیع علومک اصلی حروف تهجیدرکه بونده جناب باری حکمت صنع
ازلیسنی اظهار ایتمشدر . حقیقته نظر اولنسه عقل انسانی متعجیر قالور . مثلاً
جناب خلاق علیم جمله بیغمبر لره کتاب و صحف انزال بیورمش . حکمت بوکه
« جناب عزت بوادیم ارضه یتمش ایکی ملت خلق بیورمش » دیو السنه
مختلفه ناسده دوران ایدر . اما الله بیلورکه یتمش ایکی دکل ، بیک یتمش ایکی
قوم وملت ایله روی ارض مزیندر بونلرک هر برینک بشقه ، بشقه لهجه
مخصوصه لری واردر . بواقوامک بعضیلرینی سیاحت مزده سیر ایدوب یوزقرق
یدی لسان اوزره کلمات فصاحت و بلاغت انکیز لری الی برسنه سورن کز مهده
ضبط ایتمشدر . حکمت بوکه اکثر السنه نک حرف تهجیسی یکر می طقوزه
قریبدر . اما فارسیده چ ، پ ، ژ ، ک مثالی حرفلر واردر . لکن هپسنگ
اصلی بینه حروف تهجیدر . اما چرکس دینلنگ برچوق کلماتی صقصغان قوشی
صداسنه مشابه اولوب قال وقلمه کلز . بوغازدن و بین الفکین دن نیجه حرفلری
واردرکه تحریری امکانسدر . بونوع حرفلری بینه انجق چرکسار آکلار
وتلفظ ایده بیلیرلر . اما علم طریقهده حروف تهجی اوندر : (۱) کندوی .
پیر ایتمکدر . (۲) هر یرده معرفت نخمی اکمکدر . (۳) ذوق آله بسلسکدر .
(۴) ریاضت خرمنده دوکمکدر . (۵) ادب تی ایله یورومکدر . (۶) .
خدمت ایشیه ایشله مکدر . (۷) شوق یلی ایله صاوورمقدر . (۸) محبت

جموعہ طاشیمق بحر معارفم دیمکدر. زیل بم طاشیمق مصلی یم وصاحب و قتم
 دیمکدر. پال هنک طاشیمق باغرمہ طاش باصوب نفسله مجاہدہ دہ طاش یورکلی یم
 دیمکدر. تنوره کیمک عورت یرم اور تمشم، صاحب حیایم دیمکدر. پوست
 طاشیمق حق یولنه قربانم، طریقمده صاحب سجاده یم دیمکدر. احرام
 طاشیمق، هر یرده محرم رازم مجلس بدن امیندر، حج ایدوب احرامه
 کیردم دیمکدر. صاچ قویوویروب کیسودار اولمق، سنت رسول الله اتباع
 ایتدم دیمکدر. باشنده تول طاشیمق شیطان ایله مجاہدہ دہ ا کاغالب کلام دیمکدر.
 والحاصل خاص الخصاص درویش دلریشک ظاهراً و باطناً بیک بر علامتلی
 واردر. بیک برکونه سؤالری واردر. کما هو حقها بوسؤالره جواب
 و یرمکه قادر اولان جان علم تصوفه ولدنه قادر اولوب هو هو مقامنده اولور
 فضلا ی دهر دن بحر عثمان صایلور. یوقسه حقیر اولیای پریای صاحب
 بوریای پرتقصیر کبی جوابه قادر اوله میانلر الی هذالان بر مرشد کامل آزار
 طورر طالب حق اولور. لکن فاضل اندر اهل تصوفدن اولمانلرینه صاحب
 سلوک درویش موحد امیندر. آنلردن بو سؤالره جواب اولدرکه بو جمیع
 جهان، فقر اورویشان، اشکال ابدالان وطریق موحدان اینلری ابتدا دده مز
 حضرت آمدن قالدی. نانیاً حضرت عیسی دن قالدی نینه کیم آیه ﴿ان مثل
 عیسی عندالله کمثل آدم خاقه من تراب ثم قال له کن فیکون﴾ آتی فخواستجه
 ابتدا سیاح عالم روی ارضه دیار هنده قریب (سرندیب) ایچنده حضرت
 آدم ایدی که جناب عزتدن آریلوب فزع و جزع ایدرک سرسری سیاحت
 ایدوب معشوقه سی وانیس غمکساری اولان حضرت حوای آراد ی. ثالثاً
 سیاح عالم حضرت رسالت پناهدر که جهانبان اولوب جمله غزالری و تجار
 اولمی و جمیع سرگذشت و سرانجاملری جمله کتب سیرده مسطوردر که
 ایشته بالاده تحریر اولنان جهان فقر لر و اول وصله لر جمله آدم صنی و عیسی نبی
 و حضرت رسالتدن قالمشدر دیوجواب و یرده والسلام. اما بالاده تحریر اولنان
 جهان فقر هر بری بر انیا و اولیا و اتالردن قالمشدر. انشالله تعالی هر بری
 اهل حروف اوزره تحریر اولندی که ترقیم اولنور :

بیق ، قاش ، کیریک ، صفال طراش ایتمه نك معناسی دنیا زینتی ترك ایلمدیمکدر . قاش یولوتمه نك معناسی تکرری ایله قوللری آره سنده حجاب یوقدر دیمکدر . ویبق یولوتمق وار لغمدن کچوب قبح منظری قبول ایتمدیمکدر . کیریک یولوتمق جمله حرامدن ال چکدم دیمکدر . وجودده اولان داغ لرك معناسی حجاج مسلمین چن مکه ده احرامه کیردکده کندندن بر واجب ویامستحب ترك ایتمش اولسه اکا جنایه ایچون بر قربان فرض اولمشدرکه جرمی عفو اولنه . طریق درویشانده دخی اوله درکه بدرویشن طریقه جرم ایتمسه الله ایله جاننه ، کندنی بیلدیکی جرم نه معترف اولوب دنیا جزا سیچون ریسی خوفندن وجودنی آشاره یاقوب داغ لرك آچار . بوکا کوره درویش لرك وجود لرنده کی داغ لرك الهدن قورقه معناسنه درکه بووجهله خدادن عفو اوموب تائب و طاهر اولور . باشنده یوز بر داغ یاقق یوز بر طریقک حکمنه رضا یوردم ، جمله مناهیدن معصوم ، رضای حقه تسلیم دیمکدر . اما بوتسلیم داغنی یاقان مجرد اولوب دروننده محبت خدادن غیری بر آرزو اولماق کرك . قولالرنده منکوشلر عصیاندن قاچوب حق جوابه انکشت بردهن اولدم دیمکدر . بوغازنده کی خلخاللر شریعت مینه بیون باغلامدیمکدر . قوللرینه بلازک قوماق حرامدن ال چکدم دیمکدر . پاورسر برهنه کز مک عاشق خدایم آنی آرایورم دیمکدر . اما تاج کیمه نك قرق سؤالی واردرکه دکمه عاشق جانلر جواب ویره مزلر . ایلك اول تاج کیان آدم نیدر . یوز یکر می درت بیک مرسل پیغمبر لره تاج نبوت میسر اولمشدر . آخر زمان پیغمبری محمد المصطفی یه لیه معراجده بالذات جناب بارینک ید قدرتیله تاج انبیا میسر اولوب جمله انبیا یه سر تاج اصفیا اولدی . اول تاجی اهل بیت مصطفی اغنی به آل عبا دخی کیمشدر . آندن غیره میسر اولمامشدر . الی هذا الان بوروی ارضده کیلن تاج کونا کونلر اول تاجک بر مثالیدرکه هر قوم برر تورلو تاج قبا کیرلر . درویشانه تبردار مسلم دیمکدر . زردشته طاشیمق پیر عصادارم دیمکدر . کمر بسته هم دیمکدر . حسابن طاشیمق شیطان قوواریم دیمکدر . کشکول طاشیمق بحر عمان دیمکدر . جز بند طاشیمق عمان کرام دیمکدر .

توجیددر . ایمانک جمعیسی یولدن دیکنی کتورمکدر . یعنی شب وروز آیاغه
صاریلان وسوسه شیطانی ایله مجاهده ایتمکدر . والحاصل درویشلک فقر
مقامیدر . جمله دن الزم اولان اوقفرک غسلیدر ، غسل ایسه جمیع اندیشه
خامدن کچمک دیمکدر . دیسه لر : فقرک مقامی قاچدر ؟ جواب : سکنر .

(۱) تائب اولمق ، (۲) صبر ، (۳) شکر ، (۴) رضا ، (۵) عبادت ، (۶)
صاحب قدم اولمق . (۷) زاهد اولمقدر ، (۸) عارف بالله اولمق . چونکه آدم
نبی تائب ایدی ، ادریس نبی علیه السلام عابد ایدی ، نوح نبی علیه السلام
شاکر ایدی ، ایوب نبی علیه السلام صابر ایدی ، عیسی نبی علیه السلام
خاموش ایدی ، محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم عارف بالله ایدی .
امام جعفر صادق ایدر : فقرک اصلی حسن خاتمدر . محبتدر . کلیدی
راستاقدر ، درستلکدر . یمیشی کشی کندی وجودینی بیلمکدر . خزینه سی
الاهی بیلمکدر . کوهری مسکتندر . بونلری بیلوب عمل ایدن حضرت علی
رضی الله عنہک (من عرف نفسه فقد عرف ربه) قوله مظهر اولور . یعنی
کندینی بیلدیکی جهتنن تکرینسی ده بیلور . بیلملیدرکه یوز یتش طریق ایجره
کندوسنی بیلوبده ربی سنی بیان نیجه جانلر واردرکه حسابنی جناب باری بیلور .
اما کیمی امنا ، کیمی اوتاد ، کیمی نجبا ، کیمی تقبا ، کیمی بدلا ، کیمی ملامیون ،
کیمی رجا ، کیمی عوام صفتده ملبس ، کیمی مشایخ صفتده ، کیمی مدهوش
کزرلر کونا کون اصناف قولاری واردر . نته کیم حدیث قدسیده ﴿ اولیائی
تحت قبانی لایعرفهم غیری ﴾ بیورلمشدر .

دربیان احوال و اشکال درویشان

بعض فقرا طریق سلیماتیدندر که دائماً یانارنده بیلهکی اوسطوره طاشیرلر
معناسی نفسی اولدردم دیمکدر . واول اوسطوره ایله کندویه چار ضرب ایدر .
اول طریق خاقی ایچون چار ترکدر . چهار ضرب اول باشدهدر ، مثلا : صقال ،

مراد دین اسلامی و ایمانی و اعتقادی و توبه و حقی بیامکدر . اگر صورسه‌لر : توبه‌نک باشی نهدر؟ جواب : اخلاصدر . یعنی کندونی الله ایله جاننه آری ایتمکدر که جمیع مناهی و محرماتدن مبرا اولوب هر کسه ایلیک ایتمکله بو خلق حسن حصوله کلور . اگر « آریلق نهدر؟ » دیرلرسه ، جواب : طاعات و عبادات ، زهد و تقوی و طوغر و لقدر . « حسن بصری » دن مرویدر که : سکا « کیمک مریدی سین؟ » دیسه‌لر ، جواب : یول مریدی یم . یولده طریقت محمدیه‌در . صورسه‌لر : طریقت قاچ‌نسنه اوزرینه بنیاد ایدلمشدر؟ .. جواب : اتی . ۱ توبه ، ۲ کامل برشیخه بویون و یرمک ، ۳ آری اولوق ، ۴ باطنی آری ایتمک ، ۵ قناعت ایتمک ، ۶ کسه ایله اختلاط ایتمک . صورسه‌لر : طریقتک علملری قاچ؟ جواب : اتی . اول قز انجدر که « الکاسب حیب‌الله » ، جو مردک ، بنجلی ترک ، صدق ، تفکر ، توکل . صورسه‌لر : طریقتک ارکانی قاچ؟ جواب : اتی ، ۱ علم ، ۲ حلم ، ۳ صبر ، ۴ رضا ، ۵ حسن خاق ، ۶ اخلاص . صورسه‌لر : طریقت قاچ؟ جواب : اتی . ۱ خیر ، ۲ ذکر ، ۳ ترک‌ماسوا ، ۴ قورقو ، ۵ ترک ، ۶ شوق . برکسه‌یه پیر دیسه‌لرده بالاده‌تحریر اولنان سؤاللری عمایاتیه برابر بیلمسه ، یا ایلمسه اکا پیر دیمک درست دکلدر . آندن بیعت جائز دکلدر . چونکه قولی فعله موافق اولیوب صاحب ریادر . حق تعالی‌نک لغتی آنک اوزرینه اولور . العیاذ بالله .

پیر اولدر که هر درلو محرمات و ممنوعاتدن امین و معصوم اوله . ایشته آنک ایمانی درستدر . صورسه‌لر : ایمان قاچدر؟ جواب : یدیدر . (۱) محفوظ ملائکه‌لرک ایمانی ، (۲) پیغمبرلرک ایمانی ، (۳) محققلرک ایمانی ، (۴) مؤمنلرک ایمانی ، (۵) مسلمهلرک ایمانی ، (۶) منافقلرک ایمانی ، (۷) ایمان موقوف ، یعنی کافرلرک ایمانیدر . هدایت الهی میسر اولورسه آخر نفسنده ایمان ایله کیدر . جواب آخر : ایمان برمنور آغاج کیدر که کوکی قرآندر ، دریسی حیادر ، تنی شکردر ، بوداقلری تقوادر ، پیراقلری توبه‌در ، یمیشی عنایه‌اللهدر . ایمانک معناسی یقینلکدر . ایمانک اصلی کلمه

النه عصاسنی آلوب طاشك آردی صره سكردير . بو حالی قوم موسی کوروب « استغفرالله، موسی علیه السلامك حقنده سوءظنر ایدردك . حقا كم ید بیضاسنی وجسد چون دریکتاسنی عیان ایلدی . حمد رب العزته وجود شریفی مشاهده ایتدك » دیهرك اول کون بیک منكر كلوب « لاله‌الاله . موسی کلیم الله » دیدیلر . بو حالدن موسی نبی علیه السلامك غایت غضب آلود اولوب طاشه یتیشهرك عصایله اون ایکی یردن اوردی . طاشده اون ایکی دلیك پیدا اولدی . بامرالله اول طاش لسانه كلوب « یاموسی ! بن اللهك امریله یورودم . سنك وجودك پاكلكنه طانق ایلدم . » دیدی . حضرت موسی علیه السلام طاشدن بوسوزلری ایشدكده عذر دیلوب ایتدی: « یا حجر ! بن سنی اون ایکی کره اوروب دلدیم . هله بنی عفو ایله ، درویشه درویشان » . حالا درویشلر آره‌سنده « درویشه درویشان » دیمك حضرت موسیدن قالدی . وینه طاش لسانه كلوب « یاموسی ! عذریکی قبول ایلدم . لکن بنی بردلیکمدن بر ایپ ایله بوغاز که سکل ایله ، تا که برکون اوله سکا لازم اوله‌یم » دیدکده موسی نبی اول طاشی آلوب بوینه آصدی . حالادر ویشلر آره‌سنده بو یونلرینه آصدقلری طاشه « سکل » دیرلر . ینه بوکا مبنیدرکه حالا شریعتدن طاش قوپارانلرك بوغازینه سکل طاشی آصارلر . یاخود تعذیر ایدرلر . ایشته سکل طاشنك درویشلرجه معناسی بودر . صوکره حضرت موسی او طاش ایله بیله تیه ححر اسنده قرق ییل کزوب و اول طاش کردن موساده ایکن ینه زبانه كلوب « یاموسی نبی ! بنی یره قو واوزیمه اون ایکی دفعه اورکه عجیبه صنع خدایی مشاهده ایده‌سن » دیدی . حضرت موسی اول طاشه یکیدن اون ایکی عصا اوردقده هر دلیکدن بر ایرماق جریان ایتدی . بو ایرماقلرك برندن عسکر ، برندن زنان ، برندن آت ، برندن دوه ، برندن صغیر ، برندن قیون ، برندن کچی حاصلی هر کوزندن برنوع مخلوق دفع عطش ایتدیلر . وعسکر موسی به آسمانندن حلوا وتره و کزنکو حلواسی ، وسلوی نام پشمش قوشلر نزول ایدوب تناول ایدرلردی . ینه اوسکل طاش حضرت موسی کردنه کیدردی (!...) پس امدی بیعتی ، سکلکی ، شد قوتی بیلدك . اما پیر پرور اوله‌دن

مبارك اولوب كار و كسبك حلال زلال اوله » ديو خير دعا لر ايدر لر . همان اول فرزند صاحب اذعان بسمه شريفه ايله مسافر و سائر طريق پيرلرينك و شينخى و نقيب و دعا جى و سائر كتبخدارك و سائر پيرلرك الليرنى اوپوب قيچن قيچن ، مؤدبانه قپويه قدر چيقار ، صوكره و داع فاتحه سى و يريلير . فرزند مطبخه كيدر ك حاضر لادينغى لقمه يى پيش يرانه آماده ايتدير ير . اشته حقير ك استاد لر مدن كور ديكيم اسلوب بيعت بويه در . قنوت نامه رسول الله دخى بويه در . بو وجهه ارشاد اولنان حيات جهانده سلامت بولوب واصل رحمت اولور . عاقبتى خير اوله رق دارينده يوزى آق بولور . و علم رسول دينده حشر اولور . اللهم يسر الخير . اما ييامك كر كدر كه صاحب طريقق آراسنده بر خليفه دن بر مقتضاي قضا و قدر بر زله صادر اولور سه آنى جمله اختيارلرك رايلىيله پيمان خانه كه كتوروب بوينه سكل آصه رق حبس ايدر لر . اشد حبسى اوچ كوندر . زياده اولور سه عيال صاحبي اولانلر كار و كسبندن قالور . اما بونلرك شريعت و طريققت و معرفتدن خارج سوز سويلما ملرى شرطدر .

شيخ و يا نقيب اولسون بويه بر هرزه سويليان ، يولندن دوشر . صاحب طريق اولانلر اول مجرمك زله سنى صورت او قدر تفتيش ايتزلر . چونكه افترا ايتسى ده محتاملدر . يوق اكر زله سى ثابت اولور سه جميع اختيارلر حضورنده جرمنه كوره سكسان اوچ عصا اوزور لر . اما عصاي اوران صاحب سجاده قولاغندن يوقارى قالديره ماز . چونكه ارتكاب عذر و حيف ايتش صاييله رق شيخ مجرمه عداوت ايتش ، اوده بو وجهه يولندن دوشمش عد اولور . اما صورسه لر : بوينه اور دقلى سكل نهدر ؟ وهانكى بيغمبردن قالمشدر ؟ جواب اولدر كه : موسى عليه السلام مبارك جسدى خلقدن حفظ ايدوب كوستر مزدى . زير اتجلىء جماله مظهر اولمشدى . بونك ايچون قوم موسى ديرلردى كه : موسى عليه السلام كوده سى عيلى و جذامليدر . حكمت خدا بر كون حضرت موسى عليه السلام نيل مباركه غسل ايتمه كه عريان كيرد كده مبارك خرقة شريفنى بر طاش اوزره قور . بامر خدا طاش يرندن قوپوب مصره طوغرى روان اولور . موسى نبى عليه السلام دخى

ویابواب اولدینی حالده اورته کلوب کاله معرفتی عرض اولنور . مقبوله کچرسه
 حضار اتفاق اوزره « بوذاتی پوسته مستحق کوردک ! الله مبارک ایلله ! روادری .
 روادری « دیه باغری شیرلری . عقبنده فاتحه اوقنور . پیرلر تعظیم الله « الله اکبر ،
 الله اکبر » دهرک ، چاریار عشقنه « الصلات والسلام علیک یارسول الله الصلات
 والسلام علیک یاسید المرسلین وسلام علی المرسلین » ایله ذکر ایدرلری . آندن
 چاریار باصفایی ، شهیدان دشت کربلائی ، اون ایکی امامی یاد ایدوب ، یوز
 یتیمش طریقک پیشوالرینی نقیب فردا فردا یاد ایدرک روحلرینی شاد ایدرلری .
 صوکره شاگردی استادینه تسلیم ایدرلری . استادی ده معنا اولادی اولان
 بوشا کردینی ینه میدانه کتوروب بلنده کی شدی آنک بلینه والنده کی عصایی دخی
 آنک الله ویروب صاغال صاغال ایکی باش پر مقلری طیشارده قالمق اوزره
 بیعت وعهد ایدرلری . صکره حضاردن بری ﴿ ان الذین یبایعونک انما یبایعون الله
 یدالله الخ ﴾ آیت کریمه سنی تلاوت ایدوب فاتحه ایله خاتمه ویریرلری . صکره
 پیرشا کردینه حضار مواجهه سنده شونصیحتی ویریرلری : « — ای اوغول ، اول
 حرامه باقمه . یلان سویلمه . حرام یمه ، حرام کیمه ، حرام ایچمه . نان ونمکه امانت
 ایتمه . حقوق کسب ایتدیکک پیرلره چشم حقارتله نظر ایتمه . اولولرک اوکنده
 کیتمه . صابراول . حمول اول . قومادیغک یره ال اوزاتمه . امانته خیانت ایتمه .
 فقرا یله قناعت ایله . « دها بوکا مائل برچوق مؤثر سوزلری سویلیوب صوکره
 بوسوزلری شاگردک قولاغنه کویه اولسون ایچون قولاغنی چکدرک بوینته برسله
 اورر ، « ای اوغول ! غافل اولمه کوزکی آج . کون اخشاملیدر » دهرک سوزده
 ختام ویروب « فاتحه ! » دیر .

استادک بوفرزند شاگردینک بلینه باغلادینی شددن غیری برشد دها
 واردرکه حریر وقطنی وصف هر نه کونه بیشتمال اولورسه اولسون استاد
 فرزندینک صاغ قواتوغنی الله یاخود سیفی یاخود حائل بانغی ، یاخود قوس طرزلی
 قوشادیر . بو طرزلرک هر برینک اهالی یاننده برر معنالی واردر . تا که او
 فرزندلی کورنلری پیر پرور اولمش ایدوکنی بیلهلری . فرزند بو کمرلره میان بسته
 اولدقدن صوکره حماله حضار بر آغزندن « یوری الله دستگیرک اوله پوستک

اما بواهل طریقتک و اهل شریعتک قانون و قاعده لری و سؤال لری وارد اول سؤال لریک جوابنه قادر اولمیان یولنی ، ارکانی پاک ایده ممشدر . کار کسب ایتمسه کاری حرامدر . مرد میدان اولان بریر پرور کرکدر خود پرور اولان انائیدر . الحاصل جمیع اصنافک و اهل شریعت و اهل طریقت و اهل معرفت و اهل حقیقت یولی و ارکانی و علمی حضرت رسالته منتهی اولور . آندن جبریل امینه آندن جناب کبریاه واصل اولور . اما ارکان رسول الله بودرکه بریکمسه طریقتده صاحب عیار اولدوقده جمیع پیرلر بریره کلوب جزئی ، کلی نه ایسه لقمه رضا پیشلوب ارشاد ایدیله جک شا کردی میدان محبتده ، حصار مجلس مواجهه سنده امتحانه یعنی یولنی ، ارکانی سؤاله باشلارلر . بوسؤاله جواب ویریر و کندی اختراعندن برمصنع شی بنا ایدر ویا اوراد واذکارنده یاخود علم حفظده ابن کثیر و سبعة و عشره و تقریب قرائت لری تکمیل ایدوب جاری حافظ اولورسه و الحاصل طوتدینی طریقتده یدطولی صاحبی اولدینی تصدیق قنورسه جمله اختیارلر صاحب پوست اولسنی روا کورلر . یوق اکر نا کامل ایسه جمله پیرلر حق سویلیوب ارنلرک بیک برکونه دکن خدمتی تام ایدوب تکاپو ایله پوته معرفتده قال اولوب خالص العیار اولنجه یه دکن ابقا ایدرلر .

شا کردی نه طریق ایله میدان محبتده کتورلر آنی بیان ایدر : اولاول طریقت نقیبی شا کردک صاغ انی کندی صول انه آلوب حاضر عشاقک حضورندن کیره رک سجاده نشین اولان پیر عزیزک اوکنه کتوروب « السلام علیکم یا اهل الشریعة » دیر . پیرده « غلیکم السلام یا اهل الطریقة و المعرفة و الحقیقة » دیوب درت قپو سلام لری ایفا ایدرلر . صوکره شا کرد « بسم الله الرحمن الرحیم » دیوب صاغ انی شدک باشی آلتنه کوبکی یاننده کی کمر بندی اوزرینه قویوب « السلام علیک یا عارف بالله » دیر کیری کیری تاقویوه واروب درت قپو سلامنی ووروب یه طورر . جمله حضار مجلس اولان پیران « وعلیک السلام یا طالب المعرفة وعلیک السلام یا عارف بالله کامل العیار » دیوب شا کردک صاغ طرفنده نقیب ، صول طرفنده جاوش

جناب جبریلہ بونہ در؟ دیہ صورمش اودہ جواب ویرامش . دیرکن اذن الہی تعلق ایدرک اول قصری آجدی . حضرت پیغمبر ایچندہ کی حلہ ی کیوب بلا واسطہ حضور خدای پر نورہ وارہ رقبیک برکات ایتدی . بعد المعراج حضرت رسول علیہ السلام اول حلہ یی برابر جہ کتوروب اصحاب کرام مواجہہ سندہ ابا بکر و حضرت عمر و عثمان رضی اللہ عنہمہ دخی تبرکاً بر بر کیدیرہ رک باقدی . سوکرہ صرہ سیلہ حضرت علی و حسن و حسین و زہرا یہ دخی کیدیرہ رک ﴿ هذا لباس اهل بيتي و آل عبا ﴾ بیوردیلر . در حال جبرائیل علیہ السلام طرف الہیدن ﴿ انما یرید اللہ لیذهب عنکم الرجس اهل البیت ویطہرکم تطہیراً ﴾ آیتی کتوردی . سوکرہ حضرت پیغمبر صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم « یا علی ، سن بندن نصل جہان فقری قبول ایدوب امرمہ بیعت ایتدکسہ ، بنم حضور مدہ کندکدہ سکا تابع اولانلرہ بیعت و یروب صاحب سجادہ ایلہ » دیو دستور و یردی . در حال حضرت علی اون یدی رکعت نماز حاجت قیلوب حضرت حضور ندہ اون یدی کیمسہ نک بانئ قوشادوب پیشوای طریق ایتدی . ایشتہ اوجملہ دن اولان سلمان فارسی ، انس بن مالک حضرت ایتدہ اوزمانلر حضرت رسولک مصاحب دائمیسی در . حضرت رسول سلمان حقندہ شویلہ بیورر : ﴿ منا اهل بیت درک علم الاولین و الاخرین وان الجنة تنساق الی سلمان فی کل یوم و لیلۃ خمس مرات ﴾ جناب سلمان اختیار اولدقلری حالہ (مداین) دہ مرحوم اولدیلر .

ایکنجیسی : عمر و بن امیہ ضمیرنک بانئ باغلادی . بو حضرت رسولک پیکی ایدی . شاطرلرک پیریدر . (حمص) دہ مدفوندر .
 اوچنجیسی : بلال حبشینک بانئ باغلادی . بلال مؤذنلرک پیریدر .
 شامدہ قیون قیونسک ایچ یوزندہ مدفوندر . انشالله حضرت علینک حضور رسولہ کمر بسته ایتدیکی اون یدی قدر پیرلر اشاغیدہ اهل صنایع صرہ سندہ ذکر و تعداد اولنہ جقدر .

یئندہ (حضرت اویس القرنی) دوه جیلرک پیری اولمشدر . امانہ اویس حضرت رسولی ، نهدہ فخر کائنات آنی کورمشدر .

کلیدی ، ایجزیسی ، طیشاروسی ، بقاسی ، کالی نه در ؟ دیناره جواب : اول خرقه نك ایمانی ستارلقدر . قبله سی پیردر ، غسلی ترك ماسوادر ، نمازی آریلقدر . فرضی ترك آرزوی سوادر ، جانی ارادتدر ، کلیدی تکبیردر ، کالی هرشیده طوغریاقدرد ، یکلری درویشلك حاصل ایتمکدر . طشره سی مشاهده در ، ایجزیسی نوردر ، بقاسی رازدر . سورسه لر : ابتدا خرقه کیمدن قالدی ؟ جواب : حضرت آدمه جناب باری نفخ روح بیوردقدنصکره جبریل امین ایله تاج وحله کوندروب جوارینه دعوت ایتدی . آدم حضور حقه خرقه ایله مستور واردی . یدی یوز ییل ، برروایتده آخرت کونیه یدی کون ساکن اولوب زمینه نزول ایدرکن انجیر پیراغی اوزره شدباغلا یوب . بعد شیت نبی بزطوقیوب خرقه ایدوب کیدی . ایشته خرقه بورادن قالدی . انکچون جمله انیا واولیا خرقه یه ولقمه یه محتاجدر .

امام جعفر بیورر خرقه نك اتکی شریعتدر ، طریقتی حقیقتدر . یاقه بنده یاصبور یاشکور یا کریم یارحیم یازلمشدر . اتکنده یا واحد یا احد یافر د یاصمد یازیلیدر . بدننده یا واسع یا حایم یا قریب یا مجیب السائلین محرردر . وخرقه نك کنیدیسی عارفلر نشانه سیدرکه مخزن اسراردر . سورسه لر : خرقه نه یر ؟ جواب : سوزن جکر سوزیر . یعنی درونی دائما آدوانین ایله یا نعلق حاصل ایدر . دیسه لر : نه اورتنور ! جواب : توکل حق اورتنور . سورسه لر خرقه نك ارککی ویدیسی نه در ؟ جواب : ارککی طهارتدر . دیشی سی پیر حضورینه پاک وارمقدر . خرقه نك علامتی صاحب سلوک اولان اهل سنت و الجماعت کیمسه لرک کیدیکی خرقه لردر . « خیر الثیاب القصیر » حدیثی اوزره یکی قصه ایلملیدرکه مفهومی « الیمی علائق دنیویه دن چکدم » دیمکدر . واتکنی قصه ایتمک معناده : یاغمی دنیادن وحرامدن چکدم « دیمکدر . پاره پاره یمالی خرقه پشمینه کیمک دلریشلك ، واحشامدن کچدم دیمک علامتیدر . نیجه یوز بیک نکننده لی ادهمی خرقه کسوب نمدهوش اولمق ایمان واسلام واعتقاد ومذهبه حبل متینه یاپشدم دیمکدر . خرقه عن اصل رسول میندن قالمشدر . لیه معراجده حضرت فخر کائنات آق اینجودن بر حجره کوروب

دیرخم کونندہ حضرت علی ایہہ قرنداش اولدی آنلردن قالدی . دردنچی
 غار کونی حضرت ابابکر الصدیق رضی اللہ عنہ ایہہ قرنداش اولدی . آنلردن
 قالدی . سورسہ لر : صاحب طریق لر آراسندہ جمعیت کونلری حلوا جفنه ،
 تکه وشد نہ در ؟ جواب جبرائیل علیہ السلام حضرت آدمہ جنتدہ کی ملائکہ
 مقریندن ہدایا کتوردی کہ حلوا ، اما جبریل امینک کندی ہدایاسی یوققہ
 لواشہ اتمکی وبغدا ییدی . وجنتدن حضرت آدم علیہ السلامہ مصاحب
 اتمہ سیچون طوطی وقومری قوشلری کتوردی . حضرت حوایہ
 قیرلانغج و کوکر جین وطاوس قوشلری کتوردی اکا « سند » دیرلر .
 قیرلانغج قوشلری حوانک یانندن اوچہ رق دنیایی طولاشہ رق ہندستانہ
 قریب (سرندیب) جزیرہ سنہ قدر کیدوب حضرت آدمی بولور ، صقالندن
 برقاچ تیل آلہرق حضرت حوایہ ، وحضرت حوانک کیسولرندن برقاچ
 تیلی آیرہرق جناب آدمہ کتورلردی . ایشتہ آدم وحوایہ بوقیرلانغجلر
 واسطہ سیلہ بربریلہ ذی الحجۃ شریفہ نک اونجی کونی (جبل عرفات) دہ
 کوروشوب اوپوشوب محاممت ایتدکار یچون اول طاغہ (جبل عرفہ)
 دیرلر . اشته تا اوزماندنبری قیرلانغج انسانہ انیس و ہمجواری اولوب قاچنمز
 دیرلر . اکر سورسہ لر : درت سلامت قوسوی نہ در ؟ جواب : شریعت .
 طریقت ، حقیقت ، معرفت قپولریدر . سورسہ لر : احکاملری نہ در ؟
 جواب : شریعت ، ظاہراً و باطناً شرع رسول مینہ تابع اولمقدر .
 طریقت ، دین و ایمانی کوزلجہ بیلوب مسلم اولمقدر . حقیقت جمیع ماسوی
 اللہدن میرا اولمقدر . معرفت ، مشہور معرفت اللہ درکہ ﴿ من عرف نفسه
 فقد عرف ربه ﴾ مضمونی اوزرہ کندی نفسندہ کی اکیسکلکی بیلوب کندی
 عجز وخالقی اقتدار کامل ایہہ متصف طایمقدر .

من بیانات امام جعفر الصادق

خرقہ فقر نہ در ؟ خرقہ نک ایمانی . قبلہ سی ، غسلی ، وارلنی ، باغلماسی

قالدی دینیه . برنجی : آدم صفی درکه امر حقه بغدای دانه سندن اکل ایتمامکه عهد ایتدی . عهدی ضدی جواز رحمتدن دور اولدی . ایکنجی : حضرت ابراهیم علیه السلام درکه امر حقه کعبه نی یامغه عهد ایدوب عهده وفا ایتدیکچون خلیل الله اولدی . اوچنجی : حضرت محمد علیه السلام درکه ابتدا چاریار کزینه عهدوميثاق ویردی . اما شد مکمل اوندر : شد اول آدم صفی علیه السلام جتندن چیقیدینی محله جناب حقدن وملائکه کرامدن حجاب ایدوب عورت یرینه انجیر پاراغیاه ستر شد ایتدی . ایکنجی شد : ابراهیم خلیل نبی علیه السلام کعبه بنا ایدرکن شد قوشاندی . اوچنجی شد : حضرت نوح نبی علیه السلام کمی بنا ایدرکن قوشاندی . دردنجی شد : لیه معراجده حضرت رسالت علیه السلام قوشاندی . بشنجی شد : ابابکر الصدیق رضی الله تعالی عنه قوشاندی . التنجی شد : حضرت عمر رضی الله تعالی عنه قوشاندی . یدنجی شد : حضرت عثمان رضی الله عنه قوشاندی . سکزنجی شد : حضرت علی رضی الله عنه قوشاندی . طقوزنجی شد : حضرت حمزه رضی الله عنه قوشاندی . اونجی شد : حضرت خالد بن ولید رضی الله عنه قوشاندی . حضرت رسالتدن بونر مأذون اولوب صاحب سجاده بر پر پرور اولدیلر . حضرت علی کرم الله وجهه دخی حضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلمک حضور سعادت لرنده سلمان فارسی رضی الله عنه و عمر رضی الله عنه امیه ضمیری به ومؤذنلر پیری پیرمز بلال حبشی رضی الله عنه ونجه کیمسه لره دخی شد قوشادوب جمله سی حضرت علی کرم الله وجهه دن جهات فقرینی قبول ایتدیلر . وسلمان فارسی حضرت تبری حضرت رسول صلی الله تعالی علیه وسلم حضورنده یدی کیمسه قوشادوب آنلری دخی صاحب پیشوا قیلدیلر . اکر صورسه لر : « شدک معناسی ندر ؟ » دیه لرکه : شیطان نفس ایله دائمًا مجاهده ایدوب شیطانک وسوسه سنه مخالفت ایله فساد ایتماکدر . صورسه لرکه : طریق قرنداشی نه دیمک وابتدا قرنداش طوتمق کیمدن قالدی ؟ جواب : اولاحضرت آدم علیه السلام جبرائیل علیه السلام ایله ابتدا قرنداش اولدیلر ، آنلردن قالدی . ایکنجیسی ابراهیم نبی علیه السلام ایله جبریلدن قالدی . اوچنجی حضرت محمد

حضرت جبریل « یارسول اللہ ربک سکا سلام ایتدی . براقہ بنوب و بو جنت حریری شدی کمرینه قوشانوب حجابندن مستور اولوب بنم عرش و کریمی ، لوح و قلمی ، قات قات جتمی مو اون سکز بیک عالمی سیر ایلوب جمال باکامی مشاهده ایتسون بیوردی » دیه سلام و اوامر الہیہی بر بر فخر رسل افدمزه بیان ایلدی . و حضرت رسولک بلینہ بر شد قوشانوبکم پشمال مثال برجت حریری ایدی . آنکچون اهل صنایع بلرینہ بر شد پشمال قوشانورلر . بوسیله مستور اولوب هر شیده مکمل اولورلر . اول کیجه حضرت رسالتپناه اون سکز بیک عالمی تماشا ایدوب (قاب قوسین اودنی) مرتبه سنہ واردی . جناب حقک جمالن مشاهده ایدوب بیک برکات ایتدی . حضرت رسالت جناب باری یه قریب اولوب بعضیلر تمش بیک کلمات ایتدی دیرلر . یه اول کیجه خانہ سنہ کلوب جامہ خوابن اسی بولدیلر . بو معجزه رسول اکرم داستان دوستان اولدقدنصرکه حضرت رسالت مکہ منکرلری ایلہ حسن زندکانی ایدہ میوب اخراول رحمة للعالمین ترک وطن اصلی ایدوب مهاجرین ایلہ معاً بافرمان جناب رب العزة مدینہ منورہ یه هجرت ایلدی . مدینہ ده متوطن اولدقلرینک ایکنجی ییلندہ صیام فرض قیلنوب قبلہ قدسدن مکہ یه تحویل اولندی . اول سنہ اهل طریق اولق ایچون حضرت ابابکر الصدیق حضرت رسالتدن جهان فقری قبول ایلوب بیعت ایتدکده طریق نقشبند سر چشمه سی اولدی . اندن حضرت عمر شد باغلیوب بیعت ایدوب سر چشمه سپاه عزیزان اولدی . اندن حضرت عثمان بیعت ایدوب طریق واحدی پیشواسی اولدی . اندن حضرت علی بیعت ایدوب سر چشمه امامان طریق خلوتی اولدی . و بو چاریاره بیعت ویررکن دست بردست اولوب (ان الذین یبایعونک انما یبایعون اللہ یدالله فوق ایدیم . . .) آیت جلیله سنی تلاوت بیوردی . و چاریارکیزین حضراتی دخی دست بوس ایدرلر دی . بو وجهله هربری درت وزیر مقامندہ صاحب سجاده و صاحب شد اولدیلر . بیعت عهد و پیماندر . هرکیم که صاحب عهد و پیمان و صاحب شد اولمیه صاحب طریق اوله مز . اگر صورارلر سه عهد کیمدن قالدی ؟ جواب اوچ مرسلدن

رمال ایدی . (حضرت لقمان) حکیم ایدی . (حضرت یونس) صیاد ماهی ایدی . (حضرت عیسی) سیاح عالم ، مجرد ایدی . صکره حضرت خاتم الانبیا (محمدالمصطفی) اقدیمز کلوب خدیجه کبرانک مالیه شام قربنده بصری شهرینه وغیری بلده لره واروب تجارت ایدرلردی . و مجاهد فی سبیل الله ایدیکم (وجاهدوا فی سبیل الله . . . .) آیت کریمه سی مقتضای شریفنجه غزا ایدرلردی . بالذات کندولری (علیه السلام) یکرمی سکنز غزا ایتمشلردر . بالاده تحریر اولنان پیغمبران عظام صلوات الله علی نینا وعلیهم حضرت تالینک هربری فرمان عزت ایله برر معرفت صاحب اولمشلردی . جمله سنه حضرت جبریل امین تعلیم ایدرلردی . بنی آدمک جمله سنه معرفت اشبو انبیای کرامدن شایع اولمشدر . و هربری بر معرفت و بر صنعتک پیریدر . هر معجزه ایله نیجه یوز صنعت ایجاد ایدرلردی .

اما رسول کبریا وشفیع روز جزا ، محمدالمصطفی اقدمز زمان سعادت لرنده جهانه ولوله و یروب مهاجرین و انصار و ارباب صفه دن مرکب نیجه صحابه کرامه مالک اولوب اطراف ممالکی یم ورعب ودهشت ایچنده براقه رق عسکر دریا مثال ایله طرف طرف فتوحات لرنصکره امت محمد دونوب هر درلوعبادات و طاعاته مجاهده کبری ایدرلردی .

فتوتنامه حضرت رسول با امر خدای رب العزة بواسطه جبریل امین بمشورت چاریار کزین رضوان الله علیهم اجمعین

اخوان باصفایه شویله معلوم اوله کیم حضرت رسالت پناه الی بر یاشنده ایکن مکه ده امهانی خانه سنده جناب حق طرفندن دعوت اولنوب سعادتله قدس شریفه قدم با صدقلری دم حضرت جبریه فرمان اولوب رفر نام بر جنت (برانغی - براتی) کتیروب حضرت رسالت ایله حضرت جبریل طوتشوب قرن داش اولدیله .

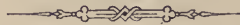
افندمز حضرتلرینی روی زمینه کتیروب امتیله دنیایی مزین ومنور ایده .
 بو حکمته مبنی دانه کندم بهانه سیله حضرت آدم صفی نی ادیم ارضه کتیروب
 اجل موعودی نهایته قدر قوت لایموت ایچون دهقانی کارین یعنی اکنجیلک
 صنعتین جبریل امین واسطه سیله کندوسنه تعلیم ایتدی . آدم صفی صاغ اولدیغی
 مدت اکنجیلک ایله اوغراشدی بعده جناب باری سائر انبیایه دخی بررکار
 فرمان ایلدی .

انبیای عظام افندیلریمزک صنایعی

(حضرت آدم صفی) بیان اولندیغی اوزره اکنیچی وزراعدر ، (حضرت
 شیث) غزاز وحلاج ایدی . (حضرت ادریس) یازیچی ، تریزی ایدی .
 (حضرت نوح) نجار ایدی . (حضرت هود) تجار ایدی . (حضرت
 صالح) شتربان ایدی . (حضرت ابراهیم) حلبده سودجی ایدی . بعده امر
 حق ایله کعبه مکرمه نی یاپمغه مأمور اولدیغی جهته بنا اولدی . (حضرت
 اسماعیل) قصاب یعنی اوجی ایدی . (حضرت اسحق) راعی ایدی .
 (حضرت یعقوب) اهل ورع ایدی . (حضرت یوسف) صبح و مسایی
 بیلیمک ایچون زندانده ساعت یاپاردی . بعده ملک اولدی . (حضرت ایوب)
 صابر ایدی . (حضرت شعیب) عابد ایدی . (حضرت موسی کلیم) راعی
 ایدی . (حضرت هارون) وزیر ایدی . (حضرت ذوالکفل) خباز
 یعنی اتمکچی - اتمکچی ایدی . (حضرت لوط) مورخ عالم ایدی . (حضرت
 عزیز) باغبان ایدی . (حضرت اشمویل) ترجمان ایدی . (حضرت الیاس)
 نساج یعنی جولحه ایدی . (حضرت داود) دراع ایدی . یعنی جنک آتی
 ایچون جبه یاپاردی . (حضرت سلیمان) خورما (پیراغندن - یپراغندن)
 زنبیل باف ، خلیفه وامیر ایدی . (حضرت زکریا) زاهد ایدی . (حضرت
 یحیی) معمد ایدی . (حضرت ارمیا) جراح ایدی . (حضرت دانیال)

(آق بابا سلطان مسیره سی) بیاض کراز، کستانه موسملرنده بکقوزده .
 نیجه بیگ آرابه لر ایله اخوان باصفا اهل و عیال لرینی آق بابا کوینه کوتوروب .
 ایکی اوچ آی قدر آنده کستانه فصلنی چیقار لر . استانبول دن قایق ایله بر
 کونلک مسافه در . یوز خانلی ، بر جواهر محرابلی جامعلی ، یکر می دکانلی ،
 بر حاملی معمور قریه در . آق بابا تکیه سی آبادان تکیه در . بعض یاران آنده
 مکک ایدر . زیارتگاه آق بابا مشهور در .

(مسیره آل بهادر) ، (مسیره دره سکی) ، (تفرجگاه عالم طانغی)
 نتیجه مرام بالاده تحریر اولنان تفرجگاه و بیچقه سلاطینلری اعیان و اشراف
 و وزرا یایلرینک آب و هواسی و طور بنالری و عبرت ما قاعه لری و بر چوق
 اوصاف لری منظور من اولدینی وجه اوزره تحریر اولنسه بر طومار دراز اولور
 اما حمد خدا بو عبد ضعیفک عقل قاصری اوزره علی قدر الامکان بلده طیبه نك
 عبرت ما آثاری ، بانیلری ، فاتحلری ، جمله مشهور عمارت ، سائر خیرات
 و حسنائی ودها بر چوق شیلری تحریر ایلدک . آنجق شهره زینت و یرن جمیع
 دکا کین و اهل حرف قالمش ایدی . انشاء الله تعالی معلومنز اولدینی مرتبه
 قانون سلیمان خان اوزره بر مقدار آندن ده بحث ایده لم .

(الکاسب جیب الله) مضمونی اوزره استانبول ایجره تجار ،

نجار ، اهل معارف ، دها کونا کون شغل ایله مشغول

اولان ذاتلری بیان ایدر

اولا جناب عزت اشرف مخلوقات اولان بالمله بنی آدمک پدر لری بولنان
 آدم صنی اللهی خلق ایلدی . جوارینه لایق کوروب جنت ما واسنه قویدی . اول
 خالق الظلمات والنور مدبر کل الامور اولان جناب رب الفلق حضرتلرینک
 ارادت ازلیه سی بو ایتمش کیم خاتم الانبیاسی اولان رسول الثقلین ، نبی الحرمین ،
 مفخر موجودات ، اشرف مخلوقات ، علیه افضل الصلوات و ازکی التحیات

چيقارسه مؤده سني آير ويرر لر . فقط بومسيريده هر كس كيده ميوب برخيلي خيال كيدوب تفرج ايدر لر .

(مسيره مانديره سليم خان) سليم خان اول مصري فتح ايتدكده قيل قدر بلدي صاري ، قيرمزي ، دارغيل ، كونا كون آله صغير لر كتوروب بو طاقه قويمشدر . حالا يكي سرايده اودون چكن عربيه صغير لري آنلردن در . نيجه بيك صغير توردمشدر . بونلري محافظ خدام عجمي لر ايكيوزي . متجاوزدر . وهر صغير سوروسنك بشر اونر صامصونلري واردركه هر بري بر ارسلانه بكرز كوپكلردر . هر بر صغيرك براسمي وار . قرقر اللشر اوقه قدر سود ويرر لر . بو آستانه ده دخي مسافره غايت رعايت ايدر لر .

(صيد كاه تر قوس كولي) شاهين پلايان ايله كولدن قاز واوردك صيد اولتور .

(كيتي لي قريه سي مسيره سي) ، (تورك اشه قريه سي مسيره سي) الحاصل بو استانبولك غرينده يتمش پاره معمور و آبادان اورمانلي ، آوكاهلي ، باغلي ، بئچه لي قريه لر وار كه هر بري بر رقصه مثال جامعلي ، چارشولي مسيره لردر . (چككجه كوللري مسيره سي) استانبولده بي قيد اولان يارانلر قايقلر ايله بو چككجه كوللرينه كلوب « پسي » بالني شكار ايدر لر . ترو تازه ايكن تره ياغيله قيزاردوب تناول ايدر لر . ربيع مسكونده بوبالغك نظيري يوقدر . يصي ، مدور ، بياض ، كوچك بر رقيه اغيرلغنده بزمانده رب الغز تدر كه اصلا بالني رايحه سي حس اولتماز . فقط مبارك حيوان آز اولور . « مورينه بالني » دخي بش اون ييلده برويا ايكي دانه بولنور . بونالني طونه نهرنده چوق اولور . (اوق ميداني مسيره سي) بو اوق ميداننده استسقا دعاسيچون بركار كير صفه اوزرنده بر مر مر منبر واردركه سلطان مراد رايح بناسيدر . بر تير انداز تكبسي بولنوب جمله اهل حرف آنده تفرج ايدر لر . بالاده تاريخيه اوصافي مسطوردر .

بو محله يتمش عدد مسيره قره دكر بوغازينه وار نيجه مدح اولنمشدر . شمدى صره اناطولي طرفه كلدي .

بوحمم کل کلاستان ایجره واقع اولوب عندلیبانک آشیانلرنده پهلرینه غدا ووردکاری درون حمامدن تماشا ایدیایر. بو باغک طشره سنده بیکلرجه درخت بالا واردر. سایلرنده جمله عشاقان جلوه لنوب کسب طراوت ایدرلر.

(مسیره جندرجه کوی) صاحب انشا جندرجه جی زاده بولدهده حاصل اولمغله بونام ایله یاد اولنیور. ایکوز خانلی، برجامعلی، برحاملی تفرجگاهدر. و آب وهواسی لطیف و نیجه سایه دار چنارلری بولنیور بر لاله زاردر.

(تفرجگاه چای باشی) بو چای کاغد خانیه جریان ایدن نهرک باشیدر. نهایت لذیذ آب رقیقدر. بو محله نیجه چمنزار صفهلر واردر. مخفیجه مصاحبت ایتمک مراد ایدن اهل عرض طائفه سی آتلا، آرابهلر ایله کلوب بونده کی درختلر سایه سنده عیش ونوش ایدرلر. علی بک نهریده بکذلک بویله جهدر.

(صو کمرلری مسیره سی) سلیمان خان اون بیک کیسه خرج ایدوب بو محلدن استانبوله بیک کوز جسرلر ایله آب نابدن نشان ویریر صو کتور- تمشدرکه مقدور بشر دکلدر. بعض کمرلر بر طاغدن دیکر طاغه آتمیش اوچر قات افلاکه سر چکمش کهکشانش آسا کمرلر درکه واجب السیردر.

(تفرجگاه سلطان عثمان حوضی) صو کمرلری مسیره سی قربنده عشرأ فی عشر بر حوض عظیمدر. بر چوق طاغ و باغلردن بو محله صولر جمع اولوب کمرلره توزیع ایدیلیر. و کمرلره نکهبان اوچ پازه معمور قرا واردرکه سیل رحمت طاغلردن خار و خاشاک کی بو حوضه ادخال ایلدکده اول قرا خلقی تطهیر ایدرلر. بو کمرلرک جوانب اریعه سنده کی قورولر معمور و آباداندر. جمله عشاقان آنده ذوق و صفا ایدرلر. بر عجیب و غریب خیاباندرکه مدخنده لسان قاصدرر.

(استرانجه طاغلری مسیره سی) بر اوچی آلمان طاغلرنده نهایت بولور چنکلیستاندر. بر او طه بیکچری آوجیلری واردر بر آستانه بکتاشیان دخی واردرکه جمله خداملری جان و باش ایله خدمت ایدرلر. بونلر قره جه و طبله لی آولایوب پادشاه ایچون بصدیرمه یاپارلر. قره دکز بوغازینده حفظ و حراست ایدرلر. استانبولدن فرار ایدن قول و قراوشلری قید و بند ایدوب صاحبی

شاگرد اولوب زرکر اولمشدی . آنک ایچون هنکام خلافتندہ سقا چشمہ سی .
 قربندہ قیو مجیلر کارخانہ سنی بنا ایتدیرمشدر . قیو مجیلر خلیفہ لرندن ابتدا
 اون ایکی مستعد خلیفہ پادشاہ عظیم الشانک ، صکرہ شیخ الاسلامک ، صکرہ
 سائر وزرای عظامک دست شریفلرینی بوس ایدرلر . صکرہ سر زرکرانک
 وشيخک ونقیبنک ودهابعض پیرلرک صرہ سیلہ اللرینی اوپرلر . صکرہ قیو مجی
 باشی جواهرلہ مرصع پیش تختہ ودیویت ورخت . قیاج ، غدردہ مثللو
 حدایدری بارکاه ساطانی یه تقدیم ایدر . الحاصل بوکاغد خانہ وادیسندہ بش
 التی بیک خیمہ وخرکاه قوریلوب اوراسی بویکرمی کون انناسندہ آدم دریاسی .
 کسیلور . سراجلر اصنافی دخی بونلر کبی یکرمی سندہ برتفرج ایدرلر . اما
 هر سنہ شعبان اینک غرہ سندن آخیرینہ دکین استانبولایلر رمضان شریفک
 تقریبی سبیلہ اول ماه شریفی استقبال ایچون بوکاغد خانہ قضا سنہ خیمہ لر
 قوروب تمام برآی (شب بوک) نامیلہ ذوق وصفا ایدرلر .

کاغد خانہ دہ ایکوز قدر باشلی اولر واردر . دایہ خاتونک بردہ جامع
 شریفی واردر . برلطیف حامی ، یکرمی قدر دکانی واردر . کفرہ زمانندہ
 بورادہ کاغد اعمالنہ مخصوص ، کارکیر قبلرلہ مینی (کاغد خانہ) وارمش .
 حالاً دو طولابلرینک بری دایہ خانون جامعنک آلتندہ نمایاندر خراب ایسندہ
 سهل اعمار ایلہ برارود خانہ اولسی ممکندر . وبومحله نہر زلالک ایکی طرفندہ
 باخشب جسرہ وارنجه منته چنارلر وارکہ هر بری افلاکہ سپر چکمش .
 (تکیہ قلندر خانہ ہندیان) سلطان ابراهیم خان ابراهیم ادھم کبی صاحب
 تاج اولدیفندن باقیہ رزق فقرار ایلہ چوق کردہ بوتکیہ دہ طعام تناول ایتشدہ .
 (مسیرہ باغچہ امیر کونہ) مراد خان رابع روانی فتح ایدوب روان
 خانی بولنان (دیر کونہ یوسف خانی) استانبولہ کتیروب بوجای چنزاردہ
 بریفچہ انشا ایدرک امیر کونہ خانہ احسان ایلدی . ابراهیم خانک جلوسندہ
 عاقبت اندیش قرہ مصطفی پاشا « احتمالکہ عجمہ فرار ایدر » دیہ میر کونہ
 خانی تمل ایلدی . صکرہ بوبغچہ دہ پادشاہلرہ مخصوص اولدی . جلہ بناسی
 طرز عجم اوزرہ طرح اولنوب درت دیواری بللوردن بردہ حامی وار .

صحتی ایدرلر. بوجای سرورده براوطه عجمی اوغلانلیله برعجمی چورباجیسی حکومت ایدر وباروت خانه اوزره خدمت ایدرلر. (درستایش باروت خانه) بایزیدخان انشا ایتمشدر. بعده سلیمان خان کارگیر بنا ایدوب اوزرینه قورشون قابلاتمشدر. اما کارگیر قبه دکدر. جبه خانه اوجاغندن باروتچی باشیسی، کتخداسی، چاوشلری وایکیوز نفری واردر. یوکارخانهده یوز عدد طونج هوانلر واردر که هر بری اونر قطار کلور. ودرلو، درلو چرخلری اولوب کورمکه محتاج عجیبه لدر. نهر اوزرنده چرخلری و طولایلری اولوب نهرک بندلرینی آچوب طولایلر دوران ایتدکجه ایچروده چرخلر دونر. قرق، اللیشرقیه دمیردستلر ضرب ایدر، هوانلر ایچره بلرودی دوکوب جمله خداملر اغاچلر ایله باروتی قارشیدیریرلر. الله کوسترمسون، دمیرال هوانه طوقنورسه آتش چیقوب جمله خداملری طیر ابابیل کبی هوایه بران ایتدیریر برخطاطره لی یردر. تماشاسنده حسن یوقدر. یوچرخلرک و دسته نلرک ضربندن رعده و برقه مشابه برصدا حاصل اولور که آدمک مغزی لرزان اولور. هان عارف اولان کیک یاقدن تماشا ایدوب کاغد خانه تکیه سنده جان صحتی ایدر. چونکه بوتکیه ده عشاقانه مستحضر صفه لر، دهلیزلر، یتمش اوجاقلی مطبخ وکیلار، یکریمی دکان، یرفرون، برقهوه خانه، برجامع، برچاه آب حیات واردر. وایکیوز حجره عجمی اوغلانلری مخزنلرده ساکن اولورلر. تکیه نیک بیکی. متجاوز صحن، تجره، کبجه، قازغان کبی باقر اوایلری واردر. مراد ایدن یاران بش اون کیجه مهمان اولوب صفا ایدرلر.

(زرکران تفرجگاهی) بوکاغدخانه چنزارنده قرق سنه ده برزرکران اصنافی جمع اولوب قانون قدیم سلیمان خان اوزره یکریمی کون صحبت ایدرلر. آل عثمان دیارینک بتون قیوچیلری بوتفرجه یاردم ایدرلر. اوچیوز کیسه قدر مصارف اولور. اور ایکی بیک قدر مذاهب. کونا کون خلیفه ویوست نشینلری بر جمعیت کبرا تشکیل ایدرلر. بالذات پادشاه آل عثمان دخی سراپرده سلیمانسنی قوروب کلدکده قیوچی باشی به اون ایکی کیسه لک یرهدیه ویرمک قانون سلیمان خاندرو. زیرا سلیمان خان شهزادملکی عالمده طریزون شهرنده روم (قسطنطین) ه

مشهور اولان لاله کونا کون بونده حاصل اولور . لاله وقتی بومسیره نی کوره نك عقلی پریشان اولور (امیر آخور قصری مسیره سی) کاغد خانه نه‌ری کنارنده برچمن زارده خشب بنا بر قصر زیبادر . آل عثمان پادشاهلرینک حصانلری [۱] بوراده چایلر . امیر اصطلب بوراده اوتورر . ربع مسکونده نظیری نادر بر نفر جکاهدر . نیجه عظیم چنارلری واردر . بوراده حاصل اولان علف ترفیل ، یونجه ، آیریق ، قره قریک ، صاری قریک مقوله‌سی چمن بردیارده اولماز . مکر ارضرومده یاسین سحرالرنده ، موش هاموننده ، صوغانلی وادیلرنده ، بیك کول اووه لرنده ، واندده صلماص وترجان تیهلرنده ، دشت قیچاقده اوله . براسب لاغر اوچندن اون کون ییسه سمین وجسیم اولور .

(کاغدخانه مسیره‌سی) عرب و عجم ، هند ، یمن ، حبش سیاحلری بیننده بیله لانظیر بر مسیره‌در . آب و هوا سنک لطافتی فوق‌المطلوبدر . قره‌دکز بوغازینه قریب لوند چقتلیکی نام دره لردن جریان ایدر براب خوشکواریدده وارکه جمله جامه شویان آنده قیص ، سروال و دستارلرین غسل ایدرلر . صابون سورمکسزین ایکنجی دفعه‌ده تمیزلیر . بعض هند تجارلری متاعلرین بوکاغد خانه‌یه کتیروب برکره صویه باطیردقلری کفایت ایدر . بونه‌رک ایکی طرفی چنار وقواق ویدسر نکونلر ایله مزیندر . کیهی ترفیل ، یونجه ، آرق ودها بوکی شیلردن عبارتدر . تعطیل کونلری پرمیه سوار اولمش نیجه بیك پیروجوان عاشقان صادقان بوجای مسرته کلوب اکلورلر . بعض جانلر نه‌ره کیروب شناورلک ایدرلر . ایکی طرفده اولان درختلرک کوکلری صو ایچنده بالق آغی شبکه‌سنه دونمشدر . بعض جانلرک ایاغنه اول کوکلر کیوب «های بنی دکز مالک‌سی طوتدی» دیه فریاد و فغان ایدوب خوفندن غرق اولور . غایت احتراز لازمدر . و نیجه بیك دلبران مقشر بادام کل پنپه مثال وجود نازنینلرین نیل کون ابریشیم فوطه‌له صاروب ماهیار کبی غواصلق ، ایدرلر . ساز و سوزک حدی ، یاپانی یوقدر . حسین بیقرا

[۱] الحصان بالکسر ارکک آت جمی حصن کلور . اختری کبیری

بازیدخان بناسی . (داود پاشا بغچه سی) ، (سلیوری باغچه سی) ، (حرامی دزه سی باغچه سی) ، (اسکندر چلبی بغچه سی) بناء سلیمان خان کار معمارسان (دوله بغچه) ، (بیوک دره قوروسی) ، اناطولی جانبنده (طوقات بغچه سی) (سلطانیه بغچه سی) ، (چبوقلی بغچه سی) ، (قندیلی بغچه سی) بناء سلیمان خان کار معمار سنان ، (اصطاوروز بغچه سی) ، (اسکدار بغچه سی) .
 بناء معمارسنان ، (چامایجه بغچه سی) محمدخان رابع طرفدن بنا اولمشدر .
 (فتر بغچه سی) معمار سنان بناسی ، (حیدر پاشا بغچه سی) بناء سلیمان خان کار معمارسنان . جمله سی قرق عدده بالغ اولور ایسه ده معلومز اولان وافواه ناسده مشهور بولنان بونلدر . هر برنده یوزر ، ایکیشر یوز باغبان واردر .
 ایچارنده خنکار آخورلری اولوب هر برنده برر طاوله کچیلان باغلیدر .
 استانبول درون و اطرافنده خاص و عام ایچون بی تکلف هر کسک تفرج ایده بیله چکی مسیره و تفرجگاهلری — اولا استانبول ایچره تماشاکاه اولان (آت میدانی ، آغا چایری ، یکی باغچه ، باروت خانه ، وفا ، بایدید ولی ، سلیمانیه ، ابوالفتح ، آت بازاری ، عربه جیلر ، سلیمیه ، قدرغه لیمانی ، شهزاده ، یدی قله ، والده جامی ، آیا صوفیه) میدانلری و (لائقه بوچاق ، لاله زار) باغلری و (امین اوکی ، اودون قپوسی ، آیا زمه قپوسی ، بیوک آیا زمه اسکله سی ایوب انصاری قپوسی ، قومه قپو ، لائقه قپوسی) میدانلری و (لائقه دکزی حمای) و (صاماتیا ، داود پاشا قپوسی) میدانلری واردر که جمله استانبول دروننده در . استانبول خارچنده سلیوری قپوسندن طشره (سلیمان صحراسی) برچمنزار یرده آب حیات آقار برچشمه سی و برقصر عالیسی وار . (یکی قپو مولوی خانه تکیه سی مسیره سی) تماشاکاه بر محلدر . (بیرام پاشا ، قاسم آغا) باغلری ، طوبجیار ، اوتاقجیار ، یاودود اسکله سی ، دفتر دار اسکله سی) میدانلری واردر . ، (ایوب حرمی) ، (ادریس کوشکی میدانی) ، کاغد خانه یولنده (جرید میدانی) واردر (علی بک کوی مسیره سی) برچمنزار واسع دره ایچره قرق اولی برجامعلی ، یمش سکسان قدر چنار آغا جاری ایله مزین کون کورمز بر تفرجگاهدر . (لاله زار مسیره سی) کاغدخانه لاله سی نامیله

تاریخی بودر « کفته شهانی افندی » (منزل فی حیات الله) سنه ۱۰۳۶ فرید بحر معارف مخزن معانی برشروانی ایدی (قوکره پالی خیرالدین افندی) حایم و سلیم برذات ایدی بونلردن بشقه دهانجه بیسک وار فقط معلومنز اولان بونلردر .

قاضی کوی عمارتی — هجرت نبویه نك سنه سنه استانبول تکوری قنطور قرال سید بطل غازینک خوفندن بوجزیره یه قلعه ، دیر عظیملر بنا ایتدیروب بی حد آدملرله اعمار ایتدی . بعده ابوالفتح حضرت تلی قلعه سنی هدم ایدوب شهرینی دارالسعاده اغالینه خاص احسان ایدی . حالا سکزیوز خانه ، برحمله مسلم ، یدی محله روم کفره سیدر . اتی یوز باغدر . لب دریاده یل دکرمانلری واردر . ترزی مصطفی اغا یاییسی جمله دن معموردر چارشوسی ایچنده برمناره لی مربع الشکل کیره میدلی برجامی واردر . دارالسعاده اغالردن عثمان اغا بناسیدر . قبله قوسی اوزرنده تاریخی شودر :

نام باک بانی خیراته آثاری تمام دیدیلر تاریخی بیل جامع عثماندر

بشقه جامی یوقدر . برحمامی ، یوز دکانی وار . لیماننده بالتی غایت چوقدر . حمد خدا اسلام بولک اناطولی طرفنده قواق بوغازندن بورایه قدر طقوز پاره قصبات مفید و مختصر تحریر و بیان اولندی .

استانبولک جانب اربعه سنده پادشاهلره مخصوص باغ و بغچه لری

اولا سرای بروننده حضرت سلیمانک نظری تعلق ایتدیکی معبد قدیمی خاص بغچه ربع مسکونده نظیر وامثالی یوقدر سکسان بیسک باغبانی وار جمله قانون سلیمانیدرکه بشقه برعسکردر . خلیچک قارشوسنده (ترسانه باغچه سی) ، (قره اتاج بغچه سی) محمد خان رابع بنا ایتشد . (کاغذخانه ده میرکونه باغچه سی) مراد خان رابع بناسی . (حاتمه لی بغچه سی) سلیمان خانک کار سان . (سیاوش پاشا بغچه سی) معمارسان کاریدر . (فته کوی بغچه سی)

تکیه سی جنبنده قبر معلومده مدفوندر . (زیارت قطب الاقطاب آفاق الشیخ
علی الاطلاق حضرت محمود افندی) زیارتگاه خاص و عامدر تکیه سنده
مدفوندر . موتنه تاریخدر . کفته ویسی :

ویسی که اولشدر لغزده بی بدل تعیین سال فوتنه تاریخدر غزل
سنه

۱۰۳۷

حکمت خدا سلطان شعرا ویسی افندی محمود افدینک معتقدلرندن اولمغله
سنه نك اولنده محمود افندی فوت اولوب برقاق ماه صکره ده ویسی افندی مرحوم
اولدیغندن کندوسنه ده تاریخ اولمشدر . مرحوم ومغفورله محمود افندی
حضر تلی اناطولیده سیوری حصار بلده سنده سیوریلوب میدانه گلش . زمره
علماومدرسینه داخل اولش . صکره لری نائب یعنی قضای نا کھانی سمتنه سلوک
ایتمشدر . برکیجه عالم رؤیاده نیران جیحیمی سیران ایدوب خوف ودهشت ایچنده
بیدار اولدیغنده جمیع ماملکنی بذل ایده رک بورسده افتاده افدین انابه
ایلمشدر . شیخ مشار الیهدن تکمل طریق ایدوب سجاده خلافته مأمور
بیورلمش . بعده اسکدارده بردار آلوب برخوردار اولدی . خلاصه کلام یدی
پادشاه دست شریفلرینی پوس ایتمشدر . وسطان احمد خان رکابنده پیاده
کیتمشلردر . یوز یتمش بیک مریده ارادت ویرمشدر . اول عصرک قطعی واصل
کنجینه اسرار حقیقت ، سرچشمه سرچشمان مشرب معرفت ، شمع محراب
مجاهده ، چشم چراغ ارباب مشاهده ایدیلر . اوصافی حددن بیرون ، خیرات
وحسناتی بیکدن افزوندر . یوز مجلد متصوفانه تألیفات ، ایبات الھیاتلری
واردر . هدایی تجلص ایدرلر . حمد خدا بوحقیره شرف محبتلریله مشرف
اولمق نصیب اولمشدر . وبورشیدی خرقة سی دامنیله ستر ایدوب اولاد
معنویمز اولسون دیمشدر . بی حد وعظ ونصیحتلرنده بولنوب یدمبارکلرینی
تقییل ایله برمراد اولدیغ جهتله افتحار ایلرم . (مولانا محمد امین) بدرالدین
زاده دیمکله مشهوردر . مسقط رأسی شروان زمیننده (قلعه شماخی) در .
اسکدارده قره جه احمد سلطان تکیه سی جوارنده آسوده اولوب سنک مزارنده

«مسیره قایش پیکاری» درخستان ایجره بر آب حیات زلالدر . (تفرج ،
 آوگاه عالم طاعی) عجائب آو عالمی اولور .

اسماء محلات و خلتق کار و کسبی — اسکدار اهالیسی بر قاچ فرقه در .
 بر فرقه سی عسکری طائفه سنک اعیان و اشرفلریدر که کونا کون اقمشه فاخره
 کیرلر . بر فرقه سی علما و صاحبادر . بر فرقه سی فقر و فاقه یه قناعت ایتمش
 کیسودار محمود افندی فقرالریدر که حددن بیروندر . بر فرقه سی کشتیبان ،
 قایتجیاندر بر فرقه سی ده اهل صنعتدر . بوقومک البسه لری اقتدارلرینه کوره
 قیامه ، حومه ، طولمه ، فراجه در . بو خلتق اکثریسی اناطولی طرفندن
 کلمه و لسانلری ترکدر . ایچلرنده اهل دل فصیح و بلیغ و علما و شعرا سی
 واردر . (تبریز) شهرندن کلانلرده ایسه — شهر مذکورک آب و هوا سنک
 غایت لطافتدن ناشی — بر چوق کوزلاری واردر که اسکدارده امثالی
 یوقدر . مأ کولاتندن خاص و بیاض بیده سی و کرده سی ، تنور کبابی ،
 قیماغی ، خوره اوزومی ، قرفلای اوزوم شربتی مشهور آفاقدر .

زیارتگاه کبار اولیای عظام ، مشایخ کرام ، علماء ذوی الاحترام

(حضرت شجاع بابا) بطال غازی رفیقلرندن بیوک بر ذات کرامتساتدر
 باغ چپالر ایکن ییلان زهرلیوب اولمشدر . شجاع باغلی ایچنده مدفوندر .
 (آسمانی دده قبری) اهل طریق بر مجاذب کیمسه ایتمش دایما آسمانه باقوب
 کلمات ایدر . کونا کون حالاتک ظهور ایدر جکندن خبر ویرر ایتمش . سلیم
 خان عجمه توجه ایتدکده « یوری سلیم اسماعیلی اماملر یوانه چیلدر چیلدر
 دیمه دن قربان ایدوب غورینه وار » بیوررلر . حقیقت سلیم خان شاه اسماعیلی
 چیلدر صحرا سنده بوزوب عسکرینی دندان تیغدن کچیردکن صکره غوری
 اوزرینه کیدوب انک دخی غورینه ایزوب مصری فتح ایدر . آسمانی دده
 حضر تلرینک نطق درر بارلری وجود بولور . کندیلری قرهجه احمد سلطان

بر تماشاکاه و نصف جهان اوله رق کوریلور . (مسیره بیوک چاملیجه) افلاکه . سرچکمش برجبل بالانک تاذروؤ اعلاسنده تکیه بلندایدی . اوراده پادشاهمز کندیلره مخصوص « باغ جهان » نامیله بر باغچه عالی طرح ایتدیردی که اونده اولان قصره تاریخ حقیرشودر :

دیدم ای اولیا بو کاخه تاریخ مبارک اوله فصرک پادشاهم

(مسیره کوچک چاملیجه) بیوک چاملیجه دن براز اشاغیده چمن زار ، شکارگاه چنار اغاجلریله مزین بروادیدر . (تفر جگاه قلامش برونی) قاضی کوی باغلیله فنار باغچه سی آرسنده بر کورفز ایجره بیاض ، قومصال بر بجردر . جمله دلبران ، عشاقان صادقان آنده دکر مالک لری کبی آدم مالکه وملک لری شناورلک ایدر لر . (قاضی کوی باغلی تفر جگاهی) ، (حیدر پاشا باغی) ، (آل بهادر باغلی) ، (سجاد باغلی) ، هپ بی نظیردر . (پیاله پاشا حوضی) قیا سلطان باغچه سنده دریا به ناظر بر پشته اوزره بر قصر تختانی ، بر حوض عظیمی وارکه ایچنده قایغی ومفرت ماهیلری واردر .

(سیرانگاه طوغانچیلر میدانی) سلاطین اسکداره کوچدکارنده جمله طوغان باز بورایه کوچر لر بر عظیم کارخانه در . (قز قله سی) دریا دروننده قره دن براوق منزلی بعید چار گوشه بر مصنع قله بالادر قدی کامل سکسان ذراعدر جرمی ایکوز آیدمدر .

طرفینه ناظر بر دمیر قوسی واردر . ایچنده یدی قات حجره لری یاغموردن جمع اولمش آب حیات مثال صهرنج صوی واردر . دزداری چابی جوچه ویوز نفری ولب دریاده (کتابک بوراسنده اوچ سطراق قدر محلی اچقدر بزده حالیه ترک ایتدک) اژدر هفت سر کبی قرق پاره بال یمز طوپلری و ما زغال دلیکلری ومکمل جبه خانه واودر .

(تفر جگاه بحر صلاحق) بونده دخی جمله دلبران ماده تموزده دریاده چیمه لر لر (سیرانگاه شمسی پاشا) بونده دخی جمله عاشقان بعد العصر کلوب آیندورونده . قایقلری تماشا ایدوب کسب هوا ایدر لر . (مسیره ساری قاضی) اولوز یاز تکا هدره .

اورتہ والدہ) بودخی جامعی و عمارت اطعمای قربندہ در . یوزر اوجاقلی ، بیکر بارکیر آلور مهمان خانہ در . و باشقہ دودلکی واردر . (مهمانسرای کوسم والدہ) اعیان و کبارک سکنا . چون تخصیص ایدلش معمور برسرای عالیدر . حالا ایچندہ کتبخدا ارسالان اگاساکن ایدی . معلومز اولان بوخانلردر .

سرایلر — (سرای قوجہ محمد پاشا) سایان خانک وزیریدر . سرای معمارسنان بناسیدر . (دوغانیلر سرای) ، (حاجی پاشا سرای) ، (پیالہ پاشا یالسی) معمارسنان کاریدر .

اوصاف خان تجاران ربو بحار ، سیاحان جہان سیار — جملہ سی بشیوز قدر خاندنر . اماقورشونلی دکل . ہریری قرقر ، الیشر اوجاقلی خانلردر . بعض سنہ اوچ آیدہ برعلوفہ ایچون سپاہ طائفہ سی کلوب ساکن اولورلر . اما جملہ سنک بابلرندہ زنجیرلر چکلمشدر . ہریرینک خانجیلری ، وبوابلری واردر . سییل خانہلر — التی سییل عطشان واردر .

چشمہلر — (اسکدار چشمہ) مکلف برخیرات عظیم در . (قرہ مصطفی پاشا چشمہ سی) جمعہ پازاری ایچندہ یکچیری قوللوغی جانبنده در . تاریخی « محندہ یابیلدی چشمہ آب حیات افرا »

اوصاف دکاکین اسواق سلطانی — جملہ سی ایکی بیک التمش دکاندنر . بدستانی یوقدر . نونکہ برابر جملہ ذی قیمت اشیا بولنور . چونکہ بورادہ کونا کون اہل حرف موجوددر . ترتیب اوزرہ براضافہ منحصر چارشوسی یوقدر جملہ اہل صنایع مخلوطدر . حتی دباغخانہ سی بیلہ ایکی یردہ در . اماسپا پازاری برسوقدر . ایکی جانبی قپولیدر .

درت بیک قدر اوزوم باغلری ، اوچیوز عدد کلستانی ، واردرکہ ہربرندہ نیجہ بیک الوان ، شکوفہ وازہار کونا کون حاصل اولور . رایجہ دن انسانک دماغی معطر اولور .

اوصاف مسیرکان اسکبار — شہرک ہرجانبی مسیرہ و تفر جکاہدر . پادشاہلرہ مخصوص باغچہلرکہ جنت آسادر ، بررطریق ایلہ سیراولنہ ہریری

(دوتجی زاده تکیه‌سی) بوده خلوتی تکیه‌سیدر. (تکیه قره‌جه احمدسلطان) مزارستان ایچنده در. (تکیه حاجی بکتاش ولی) قیا سلطان یالسی دینده اوکوز لیمانده برکوچک آستانه درویشاندر. (مسکینلر تکیه‌سی) طریق عام اوزره شهر خارجنده برتکیه‌در. جمله مساکین آنده ساکن اولوب نذرلر ایله کچینیرلر. شهر ایچره برمسکین خبر آلسه درحال امان و یرمیوب تکیه‌لرینه کتوررلر. ایسترسه اعیان و اشرفدن اولسون هیچ دیکله مزلر. اللرنده خط شریفلره بالجبر آلوب مسکین خانه‌یه کتوررلر. چونکه زیار رومک جذام مرضی ساریدر دیوشهر ایچنده طورمق یسلغ ایدلمشدر. اوجهته هرشهرک خارجنده آروجه مسکین خانلر واردرکه مسکینلر کیمسه ایله اختلاط ایتمیوب باشقه‌جه ساکن اولورلر. اما عربستان و مصرده جذاملی آدم غایت چوقدر. «قبامرضیدر» دیوالی، ایغی دوکولمش آدملر ایله بربرده ییوب، یاتوب، قالقارلر. حکمت‌خدا سلاله‌یه سوروب طورونلرینک بیله قاش و کرپکلیری دوکیلور.

حاملر — اسکله چارشوسنده (سلطان‌حمای) چارشو ایچنده (چارشی‌حمای) غایت مفرح و خوش هوا خوش بنا برحامدر. محبوب ورعنا، پاک دلاکلی و فوطه نیکونلری واردر. آت‌پازاری قبربنده (اورته والده حمای) دلکش برحام مبارکدر. جمله خلوتلری پاکدر. (کوسه‌م والده حمای) هپسندن صوکره بنا اولندیغی جهته برطرح عبرت‌نما، برحام رعنا، بردار خوشنا بنادر. اسکدارده دکل، استانبولده بیله نظیری یوقدر. جنجی خواجه سرایی قبربنده (جنجی‌حمای) آب حیات صولی برحام لطیفدر... وسائر... بوحاملردن ماعدا شهرده سکز یوز قدر سرای حاملری واردرکه بعضیسه اهالی محله اهل و عیال‌لریله کیروب صفا ایدرلر. کاربانسرایلری — اونبر قدر مهمانسرایلری واردر. بریسی اسکله باشنده کی جامعک ایکی طرفنده لب دریاده یوزر اوجاقی، یوزر طاوله آت آلور کاربان سرایدرکه گویا متین برقلعه‌در. سراپا قورشون ایله مستوردرکه آینه و رونده‌یه خانه بی‌متدر. مهرماه سلطانک خیرایتدر. (کاربانسرای

(ارسالان اغا جامعى) ، (شمسى پاشا جامعى) لب درياده كوچوك برجامعدر .
 اما او قدر شيرين بنا اولنمشدر كه كيروون كورن بر قصر مزين ظن ايدر .
 معمارسان بنا سيدر . مسجدلرندن (حاجى پاشا مسجدى) اك كزیده سيدر .
 مدرسهلرى — (مهرماه سلطان مدرسهلسى) ، (اورته والده سلطان
 مدرسهلسى) ، (يكنى والده مدرسهلسى) ، (شمسى پاشا مدرسهلسى) دركه
 بونلر هپ معمارسان بنا سيدر . برده (كليمه خاتون مدرسهلسى) واردر .
 دارالقرالرى — والده دارالقراسى ، اسمهان سلطان دارالقراسى ، شمسى
 پاشا دارالقراسى وتربهسى ، حاجى پاشا دارالقراسى وتربهسى . بونلر هپ
 استاد معمارسان كاريدر .

عمارتلرى — اسككه باشنده (مهرماه سلطان عمارتى) ماهوسال
 بالغدووالآصال آينده وروندهيه ، مهمان سرايلرده ساكن اولانلرده بهركون
 ايكي دفعه برر باقرسينى ايله هر كسه برر طاس بغدادى چورباسى وبرر نان وهر
 شب برر شمع وهر آت باشنه برريم صدقهسى واردر . اوچ كوندن زياده
 مهمان اولانه ويرمزلر . شرط واقف بويله در . (اورته والده عمارتى)
 بوده اولكى ترتيب اوزره اولوب جمعه كيجهلرى زردهسى ، پلاوى واردر كه
 مبذول باي وكدا ، مسئول پيرو جواندر . وجوامع خداملرى اولان سكرتور
 آدم كلوب معين وظيفهلر ينى آلورلر . بيوك بر وقفدر . (والده جديد
 عمارتى) بوده اولكى خيراتلر كى اولوب وبلكه دها زياده در . پيش بانجيه
 سلاطينده مدى الدهر نغبي امتنانلرى مبذول ضعفاومساكين وسائر مسافريندر .
 اسكدارده عمارت اطعام اون بر يرده در . اكره برينى آيرى ، آيرى يازسهق
 اوزار . اووقت سياحتنامه مز برضياقتنامه اولور .

اوصاف تكيه درويشان دلريشان ذیشان — اسكدارده قرقيدى قدر
 تكيه واردر . (تكيه حضرت محمود افندى) طريق خلوتينك يكانه آستانه سيدر .
 شب وروز اوچيور قدر فقراسى ذكرالله ايله مشغوللر در . هر برينك برر گوشه ده
 صومعهلرى واردر . بعد صلاحاتالجمعه اويله توحيد سلطانى اولور كه استماع ايدن
 عشاق سرمست اولور . (تكيه عبدالقادر جيلانى) بوده اويله بر آستانه در .

سلطان سلیمان سنه ۹۵۴ تاریخندہ انشا ایتدیروب ثوابی کریمہ سی سلطان مرحومہ نك روحنہ ہبہ ایتشدہر .

اشکالی : اب دریادہ اولوب حرمنہ ایکی طرفدن طاش نردبان ایله چیقیلور . وسطندہ چنار لرلہ مزین رلر اولوب طشرہ سندہ یان صفہ لری اوزرہ عمود لرلہ بنا اولمش برقبہ عالیہ سی واردہر . برر طبقہ لی ایکیده منارہ سی واردہر . (اورتہ والدہ سلطان جامعی) - آت بازار ی قر بندہ تعریف اولنماز برخیر عظیمہ در . مراد خان ثالث والدہ سی بنا ایتشدہر . بر بایر اوزرنده اولوب کویانوردن برقبہ در . اوچ یانلرنده جماعت طبقہ لری وقتادیل طبقہ لری واردہر . بونده دخی کونا کون بللور جام وروزنلر واردہر . جامک یان قبہ لری اولوب ہلہ قبہ کیبری پک عالیدر . طشرہ حرمی ایچندہ چنار واخلامور اغاچ لری غرس ایدلشدہر . یمین ویسارندہ برر شرفہ لی ایکی موزون منارہ سی واردہر . بنالری سراپا رصاص نیلکون ایله منور اولوب معمارسنان کمال متانت اوزرہ یاپدینی مبانی عالیہ دندر . (کوسم والدہ سلطان جامعی) بوکوسم والدہ سلطان احمد خانک خاتونی ، عثمان خانک و مراد ثالث ایله ابراہیم خانک والدہ لریدر . سلطان احمددن بری یدی پادشاہ زمانندہ ایش کوروب بو جامعی حیاتلرنده کندونفسلریچون بنا ایتشدردی . بر بایر اوزرنده هوادار بر زمینده بریوک قبہ لی ، طشرہ صفہ لی حرملی ، منارہ لی روشن بر جامعدر . قبلہ قپوسی اوزرنده کی تاریخی شودر :

مام اولنجه دیدی ہمتیلہ تاریخن ہاتف بو جامعدہ اولان طاعت اولہ مقبول سبحان

(سلطان احمد جامعی) خنکار بانچہ سی قر بندہ تازیجیلر کارخانہ سندہ در . بر مناردلی طرز قدیم بر جامعدر . (سلطان مراد رابع جامعی) خنکار بانچہ سی کنازندہ بر اچاق مبارہ لی جامع خاصدر . ہر جماعت وارہماز . (سلطان سلیم اول جامعی) فنار بانچہ سندہ بر جامع خاصدر . عام ایچون دکدر . امالطیف بر جامعدر . (سلطان مراد رابع جامعی) اسطاوروز بانچہ سندہ روشن بنا بر جامع خاصدر . (سلطان محمد رابع جامعی) چاملیجہ بانچہ سندہ بناسی ہتین بر جامع خاصدر . (اسکداری محمود اقدی جامعی) شہر ایچندہ در ،

تحریری اوزره اسکدار یدی طاعنک دره و تپه‌سی اوزره بنا اولمش طقوز بیک قدر باغلی ، بانچه‌لی ، یایی اولر وسائر عمارت‌لرله مزین برشهر جسیمدر . اصل اسمی (اسکی‌دار) درکه اسکدار غلط مشهوریدر . اسکی‌دار دینسنده سبب بطلال غازی‌نک اسکداز بانچه‌سی یاننده ، هارون الرشیدک سرا پرده‌سی اوکنده انشا ایدرک مسکون اولدینی دارلردر . اسکدار خاکی ارض مقدس اولوب جمله اناطولی ، عرب ، عجم ، هند ، سند دریالرنک ممرناسیدر . اوجهته غایت بندر برشهر معظمدر . استانبولدن التی میلدر . اما قره دکنر آقینتییی شدته جریان ایلدیکندن جمله قایقلر اولا بشکطاش نام‌محله واریر ؛ اندن اسکداره صالدریرلر . بوجهته مسافه طقوز میل اولمش اولور . سرای برونندن ایوب ایسه اون میلدر . ودریاسنده آقینتی یوقدر . لکن اسکداره کچمک غایت مشکدر . خصوصاً لودوس هواده زیاده احتراز لازمدر . شهرده یتیمس محله اسلام ، اون بر محله روم وارمنی و بر محله یهودی وارددر . فرنک یوقدر . اطراف شهرده قلعه‌دخی یوقدر . شهر اهالیسنک طرف شرعدن حاکی بشیوز اچمه پایه‌سیله منلادرکه یوز آدمیله حکومت ایدر . جمله ایالتی قرادر . بش نائی حکومت ایدر . سنوی بوجه عدالت قرق‌بیک غروش حاصلاتی اولور . ایچنده یکچیری اوجاغندن براوظه اولوب چارسوسی ایچنده یکچیریله قولوق بکار . سپاه‌کتخدایری ، جبه‌جی و طوپچی اوجاغی اختیارلری وارددر . اعیان و اشرافی ، علما و صلحا و مشایخ کباری حددن افزوندر . اما قنوا صاحبی اولان شیخ‌الاسلامی استانبولده در . اسکدارده نقیب‌الاشراف قائمقامی وارددر . صوباشیسی ، التیوز متولییسی وارددرکه بیوک اوقافلره متصرفلردر . ایچنده خاندان عظیم‌لرک اشهبی : صلاجاقده عایشه سلطان سرائی ، والده‌عتیق سلطان سرائی ، خان‌زاده سلطان سرائی ، دوغانچیلر قربنده حاجی پاشا سرائی ، آق محمدپاشا سرائی ، نظیف پاشا زاده سرائی ، جنجی خواجه سرائی ، ارسلان اغا سرائی ، ودها نیجه بیوک و منتظم سرایلر وارددرکه تحریری ملال ویرر .

جوامع شریفه : (مهرماه سلطان جامعی) اسکله باشنده در . بو جامعی

ظرفنده ايلك دفعه اوله رق اسكدارى وقاضى كويى بطل غازى اعمار ايتمشدر .
 صوكره لرى بطل غازى شام غزالينه مأمور اولندقد (قناتور) نام قرال
 قاضى كويىنه متين برقلعه بنا ايتديرمشدر كه حالا بو حقيق باغى ايچنده برج
 و بارونسك اساسلى نماياندر . صوكره اسكدارك قره طرفه تا چامليجه
 طاغرينه قدر برخندق اشديرير . طوپراغنى ايچ يوزينه سدايدوب قپويرلرى
 وسائر براقير . وچامليجه طاغى اوزرينده بر قره غول قلهسى ، وطوپاغار
 تپهسند ، يصى تپهده ، وپياله پاشا تپهسند ودها سائر اون ايكي یرده بيوك
 قره غولخانلر انشا ايدوب اسكدارك درت طرفه قرق بيك قدر نكهبان تعين
 ايدر . واسكدارى بو وجهله تحت ضبطه آلدقن صوكره بطل غازينك
 قورقوسندن روى درياده بر قلعه عظيم بنا ايتديروب اسكدار تكفورينك
 قيزيني وسائر قيمتلى وكركلى اشياىنى ايچنه قويدردى . او قله يدهده (پيرغوس
 تيس قوريس) ديديلر كه تركهسى (قيز قلهسى) ديتكدر . [۱] بو صرده بطل
 غازى شام فتحنى بيتيرهك اسكدارك بويله تحكيم ايدليكنى ايشيدنجه معيته
 يديوزسردن كچدى غازى آلوب كلهرك على الغفله اسكدارى باصار . اورادن
 قايق ايله قز قلهسنة كچوب قرالك قيزيني ، خزينهسى وسائر لوازم حكومتى
 آلوب اسكداره كلير واوراده اسكدار باغچهسى يرنده ايكي ركعت نماز قلوب :
 « الهى ! بو محلى امت محمده ميسر ايت كه معمور و آبادان اولسون » ديو دعا
 ونياز ايدر . صوكره اسكداره طوقونميه رق غنايمى آلوب مداين شهرينه
 روان اولور . صوكره بطل غازينك اياغى بر كاتى اوله رق قناتور قرال
 اسكدارى اويلاه معمور ايتمشدر كه كويا برباغ بهشت اولمشدر . بعدالفتح زمان
 ابوالفتح ده اعمار ايدلمشدر . لکن اصل معمور اندر معمور اولسى سليمان
 خان قانونى زمانه متصادفدر . الى يومنا هذا بطل غازينك دعاسى بر كاتى
 اوله رق معمور و آبادان اولهدهدر . شمدى مراد خان رابع مرحومك
 [۱] قربنه دفن اولنان برسرسكرك قارينك اسميله قز قلهسنة اوتنه دنبرى (داماليس)
 دنلوب (مانوئل قومينوس) قيصر بالقخانه قربنده اولان (منكه) قلهسندن بورايه قدر
 زنجير كرمك اوزره حصارينى تاسيس ايلمشدر .

اولوپ یرینہ اوغلی (الینا) قرال اولدقده آل عباسدن ہارون الرشید خلیفہ یوز اللی بیک عسکر ایله اسکداردن کچرک استانبولی محاصرہ ایتدی . نہایت « قتحسز دونمک عیدر » دیبہ بر صغر دریمی جرمنده یر آلوب سلوری قپوسی قریبندہ قوجه مصطفی پاشا جامعی یرندہ برقلعہ ومحله مسامین بنا ایدوب ، قلعہ ایچرہ بیک قدر محافظ قویہرق بہرسنہ کفاردن اللی بیک التون خراج آلمق اوزرہ پشین اوچ ییلمق خراج آلوب بغدادہ عودت ایلدی . سوکرہ الینا کافر عصیان ایدرک امت محمدی قتل عام ایدوب ہپسنی بردن شہید ایدر . بو ائادہ سید بطل غازی اوچ بیک قدر بہادرلیہ اسکدارہ پوصودہ اولوب کفاردن غنیمت و خراج آلہرق اوزرلرینہ مسلط اولمازدی . لکن غازی بطل استانبولده اسلاملرک بویہ عموما شہید ایدلدکلرینی دوینجہ دروننہ آتش غیرت دوشوب همان اوآندہ (قوزقونجا) ، (چنکلسہ) شہرلرینی (قارنال) ، (داریجہ) قصبہلرینی غارت ایدرک الہ کچیردیکی اوچ بیک قدر کیمسہلری دندان تیغدن کچیریر . آلمش اولدیغی غنائملہ سالمآ مسقطرأسی اولان (ملاطیہ) شہرینہ کلیر . اورادن بغدادہ کیدوب ہارون الرشیدہ استانبولده کی اسلاملرک حال پر ملاللرینی برز برز تقریر ایدر . خلیفہ غضب آلود اولہرق ایکوز بیک عسکر ایله کلوب استانبولی تکرار محاصرہ ایدر . اوچ کون جنک ایدیلہرک اون سکنز بیک کافر قلیجدن کچیریلور ، یکرمی بیک قدری دہ اسیر آلتور . (تکفور - تغفور) نام قرال دہ دست برقنا ہارون الرشید حضورینہ کتیریلہرک امر ہایونیلہ ایصوفیہ چاکنہ آصیلور . حسابسز غنیمت آلہرق اولکی بنا اولبان قلعہ یہ اون بیک محافظ براقیلہرق بغدادہ کلنور .

سیدبطل غازی - کہ اسم شریفلی (جعفر بن حسین غازی) در - اسکداردہ لب دریادہ قزقلہسنہ حوالہ بر پشته اوزرینہ خیمہ وخرکاهنی قوروب آندہ محافظ قالور . یدی سنہ مدت ساکن اولوب اورالردہ باغ وباغچہلر یتشدیرر . شمدیبری اوباغلرہ بطل باغلری ، آل بہادر باغلری ، غازی کوی باغلری دیرلرکہ غلط مشہور اولوب قاضی کوی باغی دیورلر . اشته بو یدی سنہ

ودها نیجه بویله وقعهلر اولدی . حتی چنک کونیک اهایلیسی دخی صاواش ووقنالدن فارغ دکلدردر . لکن کوی معمور ، مزین شیرین بر رباطه محبوبه در . جمله تحتانی ، فوقانی ، کارکیر بنالی اوچ بیک التمش قدر اولری واردر . ساحلنده برده کوچک جامعی واردر . چارشوسندن کچیلهرک استاورز بغچه سنه کیدیلور .

اوصاف قصبه استاورز — بورالرده استاوریز بالنی چوق اولدیغندن اسمته رومجده استاوریزدن غلط اوله رق (استاوروز) دیشلدردر . برروایتده ییلدیرم یایزید استانبول فتحه کله رک بورادن استانبوله کچرکن بوراده بولنانلر ایله جنک ایدوب اهل اسلامک : « بزبونی ایسترز » دیمهلرندن غلط اوله رق (اصطاوریز) دینلمشدر دیرلر سه ده براز بعید جه در . بوراسیده اسکدار ملاسنک تحت حکمنده برضو باشیلقدر . باغ و باغچه سی چوق بر قصبه در . جامعیده واردر .

(قوزغونجق قصبه سی) بوراده ابوالفتح عصرنده « قوزغون بابا » نام برذات ساکن اولدیغیچون قصبه یه (قوزغونجق) دیرلر . اسکدار مولویتنک برضو باشلیغیدر . بورادن (نقاش پاشا) باغچه سی کچوب اوکوز لیمانندن صکره (قیاسلطان سرانی ویاغی) کچیلهرک حمیه اسکداره کیدیلور جاده واردر .

بلده قدیم و بندر آباد مستدیم اولان اسکدارک جامع ، مدرسه ،
خان حمام و سائر عبرت ما آثارلری

استانبول اسکی زمانده امویلر و سائر پادشاهلر طرفدن یدی دفعه محاصره ایدلمشدی . بو محاصره لرک بعضیسنده غلطه و بعضیسنده استانبولک بر قسمی فتح ایدیلور ، بعضیلرنده ایسه خراج آلنه رق بلا فتح عودت ایدیلردی . لکن هجرت نبویک اکیوز قرق بش سنه سنده (خرقیل) نام قرال قسطنطینده

(قله باغچه سی) پاپاس قوریسنه قریبدر . بوباغچهده سلیمان سلیم خان اول شهزاده سی سلیمان خانه غضب ایدوب اولدیلمسی ایچون بوستانجی باشی یه نسایم ایتیش ، بوستانجی باشیده « سمعاً وطاعة » دیوب آلدقده خیرخواه دولت اولدیغندن یکانه نهال باغ دولت اولان سلیمان خانک یرینه برچوجنی اتلاف ایدرک کومش و سلیمان خانی اوج سنه مدت تبدیل قیافت بوقله باغچه سنده محافظه ایتشدر . صکره سلیم خان مصر فتحندن کلوبده یواش ، یواش آخرت قوقولرینی طویمغه باشلانجه : « آه ، بوستانجی باشی ! مظلوم سلیمان ایچون عظیم خطا ایتدم ! ایشته شمدی بلا ولد اولورسم بودولت آل عثمان کیمه انتقال ایدر ؟ » دینجه بوستانجی باشی زمینی یوس ایدوب کیدرک قله باغچه سندن سلیمان خانی کتوروب پدری سر یرینه یوز سوردریر . سلطان سلیم ایسه سلیمان باغیرینه باصوب قوجر . آخر خلافت سلطان سلیمان کانه بوستانجی باشی یه مصر احسان اولور . اوج سنه مدت قلوب چاپالادینی باغچهده . بالاخره سلطان سلیمان برقصر عالی و مزین انشا ایتشدر که جهاندار . هرقاتنده فضیله و فواره لر متعدد حجره واردر که حالا قله باغچه سی دیرلر . ایچنده سلطان سلیمان خانک بالذات کندی اللریله دیکدکاری برسر و واردر که حالا قدرت الهیه یه دلیل اوله جق قدر بدیعدر که برنهالی اندام مطبوعندن خارج دکدر . بوباغچه نک هر میوه سی ، علی الخصوص انجیری ممدو حدر .

(چنک کوی قصبه سی) استانبول فتح ایدلدیکی زمان بورالرده قرال یاقو ابن مادیان زمانندن قالله برطاق چنکالر بولندیغندن آدینه « چنک کوی » دیتشدر . اسکدار مولوتی حکمنده برصو باشیقدر . کوی لبدریاده اولوب آرقه طرفی باغلی ، باغچه لی خیابانلردر که توصیفندن دیل عاجزدر . اهالیسنک چوغنی رومدر . اسلاماری آذر . لکن سرایلی ، باخصوص ایچنده کی (خاص باغچه سی) غایت مکلفدر ، طمطراقلی ، رونقلی برباغ ارمدر . فقط الله اعلم بوباغچه نک طالعی صریح برجه تصادف ایتشدر . حتی اناطولیده . عیلم ایدوب برغمه قلعه سنده قبانان (الیاس پاشا) بی کوچک احمد پاشا طوتوب حضور شهر یاری یه کتورکده بوباغچهده معیتله برابر قتل اولدی .

ناظر بر قپوسی وارد. ایچنده دزدار خانهسی ، نفرات اولری ، اکیوز قدر تیمار اهلی نفری وار . قراری هپ قوجه ایلی سنجاغنددر . جبخانهسی ، لب دریاده قارشو روم ایلی حصارینه و آقندی بروننه ناظر طوپاری وارد . قلعه اوکنده فاتح محمد خانک برجامعی واردر دیگر آناری یوق .

طشره واروشی : بیک سکسان خانهدر . اما عظیم سرایلری ویالیلری واردر . (دفتردار خالیجی زاده سرانی ، مصطفی پاشا سرانی ، خواجه چلبی سرانی ، قفتانجی علی چلبی سرانی ، امیر پاشا سرانی) باشیجه سرایلرنددر . یالیرینک اک کوزلی بهائی افدینک کاشی چین ایله مزین قصر عالیسیدر . قصبهده اصلا کفره یوق اهاایسی هپ مسلماندر . قلعه جامعدن ماعدا بر قاق مسجدی ، یدی عدد دار التعمیم صبیانی وبر کوچک حمامی ، یکر می عدد دکانلری واردر . خاچی هپ اهل ذوق ، غریب دوست آمداردر . طاغرنده باغاری حسابسزدر .

(کوکسو مسیرهسی) آب حیات مثال برنهردرکه تلم طاغرنندن جریان ایدوب کلیر . ایکی طرفلری یوکسک اناجارله مزین باغاردر . واکثری یرلری خالیجی زاده باغچهلری ، واون دکرمنلریدر . بونهر اوزرنده برتخته کوپری وار . جمله عشاقان قایقرا ایله بونهردن ایلرو فرحفرزا کویاره واروب اغاجلر آبتنده ذوق وصحبت ایدرلر . واجب السیر برمسیرهدر . بو محلدن برکونا طوپراق چیقارکه آندن کوزه کار استادلر کونا کون سفال وکوزه لر یاپوب ساتارلر . بو حصار اسکدار ملاسی حکمندهدر . آروجه صوباشیسی واردر . بوستانجی باشیده محافظه سنه دقت ایدر .

(قندیلی خاص باغچهسی) کوکسویک جنوبی قارشیسنده بر باغ ارمدرکه مراد ثالث بناسیدر . مراد خان هواسنی سودیکندن اکثریا بوراده ذوق ایدردی . آقندی بروننده بر قیبا اوزرنده متعدد قصرلرله مزین بر باغ جاندر . اکسهسی قیالی طاغلر او باغله باغلری واردر . بر باغچه استادی ، یوز باغچوان نفراتی وار بونک جنوبنده (پاپاس تورپسی) نام محلی سلطان محمد خان رابع (وانی افندی) به احسان ایلمشدر .

آفاق اياه « ديودعا ايتمش . پدري بايزيدولى ، وقره شمس الدين حضرتلى آمين ديشلر . اول ساعت قزيباجق چبوغى ييشروب برك وبارويرمش وهردانه قزيباجنى عندالوزن بش درهم كاشدر كه كرامات مخصوصه بايزيد خانى ، يوقسه شمس الدينى ، يوقسه شهزاده سليمى ؟ بيلنمز . ايشته بوسيبه مبنى او محله حالاً چبوقلى باغچهديرلر . حقيقه بوراده چيقان قزيباجق برديارده چيقماز هر برى بشر دزهم كلور . لعل كون اولوب مدينه خورماسى قدردر . بعده سايم خان سكر دكنك ييديكنه قرشولق سكر سنه پادشاهلق ايدوب فى الحقيقه (ذكر) يعنى طقوز يوز يكرمى تاريخنده مصرى فتح اياه خلافتى آتش و بو چبوقلى يده معمور و آبادان ايلمشدر .

(قانايجه قصبه سنك عمارتلى) بوقصبه عهد قريده معمور اولمشدر . لب درياده باغلى ، باغچلى ، بيك ايكيوز خانلى برشهر دلنشيندر . باشلوجه ياليرى : ابراهيم چلبى ياليسى ، امير پاشا ياليسى ، سليمان افندى ياليسى وسائر در . لکن تانهايتنده (لونقهزاده) نك ياليسى جمله سندن مزين ومفرحدر . بوشهرده كفره يوقدر . يدى محله سى ده اسلامدر .

جامعلرى : (اسكندر پاشا جامعى) اسكله باشنده در . قپواوزرنده كى تاريخى :

قال رضوان العلى تاريخه قلنا بسم الله الرحمن الرحيم

چار گوشه ديوار اوزرنده چار گوشه طوانلى ، قبهلى ، قورشونلى ، بر منارهلى برجامعدر . حرمنده موزون اغاچلرى واردر . معمار مشهور سنان اغانك بناسيدر . بوندن بشته ايكي معلم خانه صبيان واردر . مدرسه دارالحديث كپى شيارى يوقدر . كوچوجك برحامى وار . بو حاكم برقورنه سنده كى چورده سنده استاد مرم بر فيل صورتى تصوير ايتمشدر كه كورن مبهوت و حيران اولور . بوقصبه نك خالص يغوردى غايت لذذدر .

(اناطولى حصارى قصبه سى) لب درياده كو كصونك دكزه قارشدينى محله بر پشت قيا اوزرنده اولوب ييلديرم بايزيد بناسيدر كه صكره ابوالفتح خان تعمير وترميم ايتديريكندن اكثريلر بناسنى اكا نسبت ايدرلر . شدادى بنا اولمش على ومتين بر قاعه در . اما كوچكدر . جرمى بيك آديمدر . غربه

بوندن بر ساعت قدر ایچرودہ « آق بابا سلطان تفرجکاهی » واردرکہ مسیرلرده ذکر اولنور . آل بہادر مسیرہ سی ، درہ سکی مسیرہ سی ، عالم طاعی مسیرہ سی ، قیون قوروسی مسیرہ سی ، یوشع نی مسیرہ سی ال کوزل مسیرہ لریدرکہ محللرندہ ذکر و بیان وانور .

(سلطانیہ باغچہ سی) بکقوزک جنوب طرفندہ ولب دریادہ در . بایزیدخان ولی بناسی برباغ جنان مثال کلستاندر . بوندہ اویلہ سرولر واردرکہ کھکشان آساسیایہ سرچکمشدر . مراد ثالث عصرندہ اوزدمیر زادہ عثمان پاشا کنجہ ، شروان ، شہاقی ، تبریر ، طرفلرینی غارت ایتدکدہ اورالردہ کوردیکی برقصہ عبرت نمانک قبہ سی و پنجرہ سی جاملرینی بام نکیتی ، پنجرہ قافلرینی بالجملہ حضور پادشاهی یہ تقدیم ایتشدر . اودہ ضایع اولسونلر فکریلہ بوساطانیہ باغچہ سی ساحہ سندہ لب دریادہ برقصہ هایون انشاد ایتشلردرکہ الی یونہاذا باقی اولوب کورنلری مستغرق حیرت ایتکدہ در . ہلہ ایچندہ نقوش و تصاویر حیوانات اوقدر کوزل ترسیم ایدلشدرکہ شمدی یہ قدر ساحل دریادہ شدتلی ہوادن بوزولسی لازم کلدیکی خالدہ برشیتہ بیلہ نقصان کبامشدر . عجیب ، ماہر استادان الدن چیقمش نقشلردر . بونکدہ برباغچہ استادی یتش قدردہ باغچوان نفراتی واردر .

(انجیری بلدہ سی) سلطانیہ باغک جنوبنہ متصل اوچویوز خانہ لی بربلدہ در کہ ہپ اولری باغچہ لیدر . برجامعی ، بر مسجدی واردر . حامی ہزار پارہ احمد پاشا سرایندہ در . چارشو وپازاری یوقدر .

(چوقلی باغچہ) انجیری یہ متصلدر . بایزید ولی شہزادہ سی ساسیم اول حضر تلرینی طربزوندن کتیرتدیکندہ قیزوب بوندہ مشارالہہ سکرچبوق اورمشدرکہ سکرسنہ خلافتہ اشارتدر . صوکرہ نصیحتہ آغازایلہ : « اوغلم ! الم حکمکہ ، ذکرایلہ . (ذکر — ۹۲۰) تاریخندن صوکرہ تأدیملہ میدان خلافت سنکدر . آل ، بویدیکک قوروچبوغی بیرہدیک . سکرسنہ قدر میودہ سنی یہ سین . » دیہ نیجہ رموز و مامہ مات کنوز ایتشدر . او آندہ شہزادہ سلیم خان چبوغی یرہ دیکوب : « یاربی ! بو قورواچ میوہ ویرسین . میوہ سنی مشہور

قلیچ بالنی دالیانک اوصافی — اسکھ سی اوکنده دریاده بش التی قدر
 کی دیرکلرینی بری برینه باغلا یوب دریایه دیکمشر . تاذروؤ اعلاسنده بر آدم
 نکهبانلق ایدوب دیرکک تپه سنده کی قدخنده اوتورور . قره دکزک تلاطمندن
 رها بولان قلیچ بالنی بولیمانہ کیروب شناورلک ایدرکن دیرک تپه سنده کی آدم
 النده کی طاشی قلیچ بالقرینک آردنده طرف دریایه آتار . (اعجبتی طومبها)
 قولی اوزره طاش دریایه « طوم ! » دیه دوشنجه زواللی بالقار لیمانه دوغری
 سلامتدر دیو فراره باشلارلر . درحال اطراف دریایی احاطه ایدن آغلرک
 آغزندن ایچری کیرلر . دیده بان ایسه دیرک باشندن « آل آ ! » دیوفریاده
 باشلار . صیادلر ایسه بالق شبکه سنک آغزینی سد ایدوب ایچروده قالان
 قلنچ بالقرینی حربہ وطوقاقلره اوروب صید ایدرلر . بوبالقر طاشیدقلمری
 قلنچ سلاحنه دکمز تبل برنوع بالقردر . برقولاج قدر اوزون بورون قلجی
 آغک دلیکنه کیرنجه قیملدانغه بیله وقت بوله ماز . لکن اتی صارمصاقلی
 وسرکه لی تره طور ایله طبخ ایدیلنجه غایت نفیس برنعمت اولور . بودالیان
 بالنی بالق امینی طرفندن یتمش یوک اچقه یه التزام ایدیلور .
 (طوقات بانچہسی) بکتموز اسکھ سندن ایچریده و بیک آدم قدر مسافه ده در .
 فاتح سلطان محمدخان بوراده صیدوشکار ایدرکن مقبول محمودپاشانک اناطولیده
 (طوقات) قلعه سی فتح ایتدیکی خبری کلنجه سرورندن : « تیشوراده
 بز حدیقه ارم نما بنا ایدک واسمنه » طوقات بانچہسی دیک . صیدوشکار
 ایدیلان حیوانلرک محافظه سی ایچون اطرافنه طوقات سورینه بکزر برحیفت
 چکیک « دیوفرمان ایدر . برقصر تحتانی ، برحوض عظیم ، برشادران عبرت
 نما بنا اولنمشدرکه حالابیاض جاریه کردنی جو هواده پرتاب ایدر طورر . وتاقبه
 عالیسنده کی آلتون طاسه صواورور . بربانچہ استادی ، یوزعدد بوستانجی
 نفراتی واردر . براورمانلق خیابان ایچره کوهمی بروادیدر . برحامی ،
 متعدد قاعه لری وار . پادشاهلر سورکون ایتدکن صوکره جمله حیوانی بو
 (طوقات) ه طیبوب تماشا ایدرلر . سلطان مراد رابع افندمز بوجای لطیفدن
 زیاده حظ ایدر ، وصحنه سنده تفرج ایدرک چمن زارنده جرید اوینارلردی .

ایچنه عسکر قودی . کرچه حالا دزداری و نفراتی یوقدر اما اوج آسمانه سر چکمش برکوه بالا اوزرنده منی ، مربع الشكل ، محکم برقلعه در . دائراً مادار اطراف اربعه سی ایکی بیک آیدمر . جانب اربعه سی کستانه اورمانیدر . خلقی جمله اودون کشاندر . مجسم صغیرلی اولوب لذیذ لبن خالصری ویوغوردلی اولور . قلعه نك جانب شرقیسنده برقورولق اورمان ایچنده شهیدلر ، قرقلر زیارتی واردر . بوقلعه خلقی قره دکزده قازاق شایقه لری نمایان اولسه آتش یاقوب اطراف قرایه خبرویرلر . وظیفه لری بودر . فقط قره دکزده شناورلك ایدن کشتیلر لیله مظلومه ده بوغاز آغزی ظنیه قره یه دوشمسون ایچون کیجه لری اصلا آتش یاقازلر . انجق قارشو روم ایلی طرفنده اوج آسمانه سر چکمش برقلعه بالانك ذروه سنده برفانوس عظیم ایجره (یونس بالغی باغی) یاقارلر . جمله کشتیلر اكا نظرایدوب شب سیاهده بوغازدن ایچری کیروب سلامته داخل اولوب قربان ایدرلر و صدقه ویرلر . اشبو یوروز قلعه سندن آشاغی قواق قصبه سی بش بیک آدیم جانب جنوبده لب دریا ایله سرو بروننه کلنجه سکز بیک آیدمرکه اول برون اوزره سلیمان خانك برسدی واردر . سرولر ایله مزین برجها تئما چنزاردر . آندن جمله اهل تفرج جبل یوشعه (یوشع نبی) یی زیارت ایچون عروج ایدرلر . (قبر یوشع نبی) یه انجق ایکی ساعتده چیقایلر . بوقدر برکوه بلنددر . اوزرنده (یوشع نبی) نك قبری و برتکیه سی و فقراسی واردر . اول جبال عالینك تاذروه سنده برصو قیوسی واردر که صوبی آب زلالدر . عمقی ده اوج قولاجدر .

(بکدوز) قصبه سنك عمارتلی — لب دریادن ، باغلر کنارندن کتمک اوزره سرو بروننك اوج بیک آدیم جنوب طرفنده ، برلیمان عظیمک کنارنده واقعدر سکز یوز خانلی باغ و بقیچلی معمور و مزین برقصبه در . جامعی ، مسجدی ، حمامی ، مکتب صیانی ، اسواق مختصری واردر . چارشو و بازاری درخت متها لر ایله مزیندر . جمله خاکی باغبان ، حطب کشان ، صیاد ماهیدر . کرچه اسکدار مولوتی حکمنده در اما آل عثمان منجم باشیلرینه مشروطه یوز اللی آچمه پایه سیاه قضادر . سلطانیه بانجیسی استادی ، بوستانجی باشی حاکمدر . آب و هواسی لطیف برشهر شیریندر .

شہر وقصہ لرك جملہ سی روم ایلی طرفندہ اولوب استانبولك بر محلہ سیدر .
یدی قلعہ دن بورایہ کلنجہ ایکی قوناق یردر . قصبہ لرك آره سندہ ارض خالیہ
یوقدر بر برینہ متصلدر . بورادہ روم ایلی قصبائی تمام اولدی . آندن قایغہ
سوار اولوب بوغاز حصارندن قارشو اناطولی خاک پاککی اولان ارض مقدسہ
قدم باصوب تحریرہ جرأت ایتدک .

اناطولی کلید البحر قلعہ سی — بونی دخی مراد خان بنا ایتشدر . لب
دریادہ بردوز واسع زمیندہ شکل مربع بر بنای متین وقلعہ استواردر دیوارینک
قدی یکریمی ذراعدر قبلہ یه ناظر بردہ یر قیوسی وار دائراً مادار جرمی سکز
یوز آدیدر . ایچندہ سکسان مقداری نفرات حجرہ لری واردر . دزداری واوچ
یوزنفراتی و سلعان مراد خانک برجامعی وایکی بغدادی انباری ویوز عدد
طوبلری واردر کہ جملہ سی قارشو روم ایلی قلعہ سنہ وقرہ دکر بوغازینہ
ناظردر . هربری اونر میل آیر بال یمز طوبلردر .

قواق قصبہ سی : قلعہ مذکورہ نك جنوبندہ لب دریادہ بر لیان عظیمک
ساحلندہ سکز یوز خانہ لی باغ وباغچہ لی سراپا مسلم خانہ لریدر . برجامعی ،
یدی مسجدی برحامی ، ایکیوز مقداری دکانلری و بکار خانہ لری ، مکتب
صیانی ، برچشمہ ساری واردر . صولری آب حیات مثالدر . خلقی جملہ
کشتیان و باغبان و تجاردر . جملہ سی اناطولیدندر . حاکم لری اسکدار ملاسنک
نائی وقلعہ دزداری حکومت ایدر . شب وروز بوستانجی باشی قایق لرایہ کزوب
حکومتی سر بستدر . یازوقیش لیانندن اوچیوز کمی اکسک اولماز . طاغلرینک
کستانہ سی و احاطہ آرمودی مشهوردر .

اوصاف قلعہ یوروز — قواق قصبہ سنک شمالندہ لینا نام قرال بنا سیدر .
بورادہ یوروز نام بر اراہبک مناستری وار ایدی . یوروز نامیلہ یاد اولنسنہ دہ
سبب اودر . بر شدادی کهنہ سیاه رنگ برقلعہ در . ایچندہ ایکیوز قدر اسلام
خانہ لری وییلدیرم خانک برجامعی واردر . زیرا افلاق و بوغدان بردفعہ عصیان
چیقار مشار ایدی . ییلدیرم خان بو محلدن قارشویہ عبورایتدکدہ ممر اسلام اولسون
ایچون اشبو قلعہ متینی فتح ایدوب بر اقمش ایدی . بعدہ ابو الفتح تعمیر ایدوب

یکی کوی ، طرابیه ، بیوک دره ، صاری یار قصبه لرینی نهب وغارت ایلدکلی مراد خان رابعه عکس ایتدکده بالمله اعیان دیوان ایله مشورت. ایدوب وزیر قبودان رجب پاشانک ، قوزلی علی اغانک رأی وتدیبر لریله بوغازک آغزنده ایکی طرفه کلید البحر قلعه لر انشا اولمنسی مناسب کورلدی . بونک اوزرینه فرمان شهر یاری صادر اولوب قلعه لریک بنالرینه بدأ اولتوب برسنه . ظرفده ایکی قلعه متینک بنالری ا کمال اولندی . بعده قزاق ایجری کیرمکه قادر اوله میوب جمله قصبات حفظ وامانده قالدیلر . بوقلعه لرقره دکزک برطار بوغازی آغزنده واقع اولوب آره لری یارم میلدر . ایکی جانبک خاخی صوت . داودی ایله بربرلرینه چاغروب کلماتی استماع ایدرلر . و بوغازده قره دکز آشیغی واردرکه طوغری آق دکزه جریان ایدر . شویله که اورادن مرور ایدن . کیلره اوق ایریشمز برق خاطر کبی عبور ایدر .

(اشکال قلعه کلید بحر سیاه روم ایلی) : لب دریاده مربع شکلده بر بنای . متین اولوب قبله یه ناظر بر دمیر قوسی واردر . اطراف اربعه سی بیک آدیمر . ایچنده التمش عدد نفرات خانه لری و سلطان مراد خانک برجامعی و ایکی بقدا . انباری وجبه خانه سی و یوز عدد صغیر و کیر طوپلری و دزداری و اوچیوز نفراتی واردر .

حاکمی غلظه ناییدر . قلعه دن خارج نفرات خانه لری واردر خان ، حمام . چارشو و بازاری و غیری عمارتی یوقدر . اما طاغلر نده باغلری چوقدر . (درستایش فانوس امین) : قلعه دن طشره برقله سر آمد اوزره بر فانوس عظیمدر . هر شب چراغان اولوب بحر سیاهده کی کیلر ا کا باقه رف بوغازدن ایجری کیررلر . بو بوغاز آغزندن قره دکزک طولی شمال طرفنده نه ایتی تا آزاق قلعه سنه وارنجه بیک یدیوز میلدر . اسکندرک قره دکزی آق دکزه جریان ایتدیروب کسدیکی بوغاز بوراسیدرکه حالا قیالرده برلری ظاهر و باهردر . حمد خدا قره دکزک اطرافنده بولنان مملکتلری و شهر معظملری . تحریر ایتمکه اقتدار من و واردر . اوچ دفعه قره دکزک جانب اربعه سنی تا آبازه ولایتلرینه وارنجه تفرج ایتمشدر . ثم الحمد لله شمعی یه قدر یازدیغمز ۱۳۲۲

صاری یار قصبه‌سی عمارتاری — بوراسی تا اسکندر ذوالقرنین عصرنده معمور بر شهر عظیم ایدی . اسکندر قره دکز ایله آق دیزی بر برینه قاووشدیرمق ایچون ایکی دکزک آره‌سنی حفر ایتدیررکن بو محله آلتون معدنی بولوب دریایی براز ایلرودن حفر ایتدیره‌رک بورایه بر شهر بنا ایتمشدر . اسمنی ده (شهر فوندره) قویمشدر . غایت معمور بر شهر ایدی . بعده جنویز قرالی خراب ایدوب صکره ینه بو حال اوزره اعمار اولمشدر . لب دریاده بیك مقداری باغلی وبغچه‌لی معمور خانه‌لری اولوب ایکی محله مسلم ویدی محله خرسیانی واردر . بوراده ده یهودی یوق . برجامعی بر مسجدی بر حامی واسواق مختصری واردر . خلقنک بر چوغنی اناطولی خلقی اولغله هپ باغباندر . بروم خرسیانیلریده بالقجی ، میخانه جی ، کیمچیک ایدرلر . برواسع دره ایچره چلبی صولاق نام بر صاحب طبعک بر بغچه‌سی واردر که سلطان مراد رابعک منظوری اولدقده « بن خادم الحرمین اولدیغم حالد بویله بر روضه جنانه مالک دیکلم » دیدکده صاحبی « پادشاهمه هبه اولسون » دیمشدر . پادشاه قبول ایتیب صولاغه وافر احسان ایدرک « باغک معمور اولسون » بیورمشلردر . تا بو مرتبه برارم ذات العماددر . بوندن ماعدا یدی بیك باغی واردر . جمله طاغلیری باغرایله تزیین اولمشدر . لعل کون کراز آبداری مشهوردر . حصار کرازی نامیله شهر اولان کلنار بو صاری یار کدرکه هر برندن یوزر قطره آب چکیده‌لیر . مدحنده لسان قاصردر . هر سنه استانبول خلقی بو شهرده صحبت ایدرلر . (اوصاف معادن ذهب) آل عثمان دولتنده تاسلطان [١] عصرینه دک بو معدن اشلنوب خالص التون حاصل اولوردی . بعده دفتردار عیار طوتوب ایرادی مصارفه کفایت ایتدیکندن معطل ایتدیلر .

بوغاز حصاری قلعه سنک بناسن بیلدیرر — یانقوا بن مادیان عصرنده بوغازک آغزنده ایکی جانبده کی کوه بالالر اوزره برر قلعه واریمش . مرور ایام ایله روم ایلی طرفنده کی جبل اوزره اولان یوروز قلعه‌سی خراب اولوب قالمغله مرادخان عصرنده بو بوغازدن ایچری کفار آق قزاق کیروب

[١] سلطانک اسمی ذکر اولنمشدر . غالباهم عصری اولان پادشاهی مراد ایدیور .

ایتمشدر . حصارده کی بوتکیه سنده دفن اولمشدر که حالا زیارتگاه خاص وعامدر .
 طرایه قصبه سی عمارت لری — بو قصبه نك یرنده اوللری لب دریاده بر
 بالق دالیانی اولوب آندن غیری برشی یوق ایمش . سلیم شاه ثانی لب دریاده
 تفرج ایدرکن بویاد ماهی محلنه اوغرایوب کونا کون ماهیلر صیدایتدیروب
 اوراده بولنان برچوق سرو اغاجارینک سایه سنده پشیردوب ذوق وصفا
 ایله اکل بیوررلر . بعد اول محله طریبه نامیله بر قصبه وذات شاهانه لرینه
 مخصوص برده چنزار صفه بنا وانشا اولنسی ایچون وزیر اعظم صقواللی محمد
 پاشایه فرمان ایدر . بونک اوزرینه اول عصرده بنا اولنوب معمور اولمشدر .
 صکره مرادخان عصرنده یکی کوی روس کفره سی باصدیغنده اشبو طرایه قومی
 بهادر اولغله قزاق ایله جنک ایدوب کافره بردانه خردلیله ویرمامشدر ایسه ده
 کفار دوزخ قرار بو شهری آتسه یاقوب بر باد ایلمشدر . بعدینه عمارت نه
 سعی اولنوب هنوز اعمار اولنمقددر . سکز یوز قدر خانه لری واردر . بر
 اسلام محله سی بر جامع یدی محله خرستیان واردر . اما مذکور دالیان ماهی محلی
 اول سرو چن زاری حالا کومرک امینی علی اغانک یالسیدر . بوندن عظیم
 سرای عالی یوقدر . حامی وبشقه عمارتی ده یوقدر . قرق الی عدد اسواق
 مختصری اولوب باغ وبغچه سی چوقدر .

بیوک دره قصبه سی عمارتی — بو قصبه دخی شاه سلیم ثانینک تفر
 جکاهیدر . بر کوهسار دره ایچره بنا اولمشدر . بوراده برطاقم چنار ،
 قواق ، سرو ، بید (سکود) سرنکون واشجار سائر واردر که هر بری
 اوج سمایه پیوسته درخت منتهالردر . زمینه کونش تأثیر اتمز بر جلوه کاهدر .
 کونا کون چنزار صفه لر ، مصلی صفه لری ونجه عیون جاریه ایله تزین اولنمش
 بر مسیره دلارادر . ایشته بو قدر امثالی بولنمز بر مسیره اولدینی جهته
 قربنده بیوکدره عمارت اولمشدر . بیک قدر خانه لری واردر . بر اسلام
 محله سی ویدی محله ده بالقچی ، کیمیجی ، باغبان اولری واردر . اسکله باشنده
 قوجه دفتر دار محمد پاشا جامی وار . بر حامی بر قاق اسواق مختصری اولوب
 باغ وبانچه سی حددن افزوندر .

روملری ولازلری اولدیریرلر . بوده آنلری سومدکلرندن ایلری کلور . اوچ جامی اولوب بولردن لب دریاده بولنان قودان خلیل پاشا جامی غایت شیریندر . وحاجی عمرخانه‌سی اوکنده یکینچری اوجاغی آوجیلری استرانجه طاغلرندن اولادقلری صغنلرک ، قره‌جه‌لرک ، طبله‌لیلرک اتی پادشاه ایچون پاصدرمه ییارلر اوک اوکنده کی چنزار باصفاده پرورده ایدرلر . چونکه بورالرک آب وهوامی لطیفدر . برحامی ، برخانی وبکار اوطه‌لری ، ایکوزقدر دکانلری واردر . اما بودکانلرک یوزقدری لب دریاده بکسماتنجی کارخانه‌لریدر . زیرا قره‌دکزه کیدن کیملرک قودانلری بکسمادی غلظه‌دن وبویکی کویدن آلیرلر . باده نابی خراباتیلریننده ممدوحدر . اما عندالحق مذمومدر . مدرسه ، بدستان کبی عمارتلری یوقدر . اما توفک انداز عسکرلری چوقدر . زیرا برتاریخده بیرام کونی قزاقلر قره‌دکز بوغازندن اوچیوز شایقه ایله کلوب بو بلده‌دن بیگ آدم اسیر وبش مصر خزینه‌سی مال ودفائن وبرچوق کالای ذی قیمت آلوب بی‌باک و پروا دیارلرینه کتمشلردر . او عصر دنبرو بوشهرده یکینچری اوجاغندن بر اوطه قوللق بکلر وهر کیجه بوستانجی باشی‌ده قایقاه کلوب حفظ وحراست ایدر .

زیارتگاه قطب آفاق حضرت دورمش دده در شهر حصار روم ایلی —
 حصارک قبله دیواری دینده بر اولو آستانه‌در . ققرای بکتاشیاندن تر به دارلری واردر . و چراغ و طبل و قدوملرله آراسته بر نظر کاهدر . عزیز دورمش دده‌نک مسقط رأسی طورله نهرینک قره‌دکزه منصب اولدینی محله واقع (آق کرمان) قلعه‌سیدر . بلوغه ایرنجه کشتیانلر دده‌نی استانبوله کتوروب بو حصارده بر اقمشلر . و بوراده نشوونما بولمشدر . کیده کیده کشف و کرامات صاحبی اولوب بعض کی به سوار اولانلره « بوسفر ضرر چکرسک » « بوسفر اصی کیدوب دیوم کلیرسک ! » دیونجه سوزلر سویلر وایش‌ده دیدیکی کبی چیقارمش . یکر می ییل قدر شیخاق ایدوب احمدخان عصر نده ارتحال داربقا

« (ظریفی) نك دريغا كيتدی رومی » سنه ۹۷۷ . تعمیه طریقیه (رومی) عددی اخراج اولنور . [۱]

استنبه قصبه سنك عمارتلری — بوراسی قبل الفتح دیرستان ایتمش . حالاسرو برونی جهتلرنده اسکی کلیسالك تمل واساسلری کوریلور . اماهپسی استنبه نام بر راهبک اداره سنده ایتمش . صکره لری جنویز کفره سی غاطه پی استیلا ایتمدیکی زمان آستنبه دیرینی بر اقوب کوریده قاجمش . آنده بر دیر یاپدیروب ساکن اولمشدر که اکاده استنبه قلعه سی دیرلر . استنبه نك بری طرفنده بیک پاره کمی آلیر بیوک بر لیمان واردر . قصبه ده روم واسلام قاریشقدر . اوج جامعی یدی مسجدی بر حامی یکر می عدد دکانی واردر . لکن خان ومدرسه کمی عماراتی یوقدر . باغ وبغچه سی چوق اهالیسنك فقرالری باغبان وبالق آوجیسیدر . قصبه کورفرز داخندنه اولدیغندن هواسی اوقدر ای دکلدز .

یالیلری : مفتی یحیی افندی ، یکیچری افندیسی قویون زاده . خادم علی اغا ، بوشناق اسماعیل افندی کمی اعیانه منحصر برطاقم یالیلری واردر . زیارتگاهلری معلوم دکلدز . استنبه لیمانی بروننده بر مهمان خانه واردر . لیمانی روز کاردن امیندر .

یکی کوی قصبه سنك عمارتلری — بوراسی سلطان سلیمانك فرمانیه اعمار ایدلدیکندن یکی کوی دیرلر . اوج بیک خانه لی باغلی وبغچه لی مزین بر شهردر . وغاطه ناٹی حکمنده اولوب صوباشیسی ، یکیچری سرداری ، وچاوشی ویصاچیلری واردر . زیرا خلقی جمله طرزونلی اولدقلرندن لجوج انساندر . فقط غایت عنقا بازار کالردر . برر مصر خزینه سنه مالک قالیون وشایقه ، وقره مرسل صاحبی رئیس لری واردر . بوجهتله خانه لری معموردر . اوج محله اسلامی ویدی محله خرسیانی واردر . یهودیسی یوقدر . ذاتاً یهودی بولسه لر

[۱] ظریفی (۱۲۰۰) در . رومی ایسه (۲۲۴) اولوب اولکنندن صکره کی طرح ایدیلیرسه ۱۲۰۰ - ۲۲۴ - ۹۷۶ اولور . فقط مؤلفك نسخه سنده (۹۷۷) در .

نفراتی ، قایقچی ، سائر اہل حرفہ در . طاعنر اوزرنده نظیر سز کراز باغلی
واردر کہ حصار کرازی نامیہ روم و عرب و مجمده مشهوردر . حتی دیار عجمده
اسمنہ کلنار روم دیرلر . ایکی کراز بردوگمہ ریال آغر لغندہ کلشدر . و کوزل
خورا اوزمی اولور .

بوشهرک اوکندن جریان ایدن شیطان آقدیسی غایت شدتلی آقار .
طرفالین ایچندہ برکمی نی قندیلی برونہ قدر سورر کوتورر .
بو آقندی کنارندہ کی یالیر : (دزدار ، حاجی عیسی ، قرہ حسن ،
نرخچی حسن افندی ، قوسقہ فرونی محمد افندی ، طوقپولی محمود اغا ،
ہزار پارہ احمد پاشا) یالیری واردر .

رومیلی حصارندہ کی زیارتکاہلر — (زیارتکاہ شیخ اسماعیل) بوذات
قتل اولنہرق جسد مبارکاری آخور قبودن دریاہہ بر اقلمش او وقت پادشاہ
حصارده قندلی بغچہدہ ایمش . بردہ کورلر کہ شیخ عزیز اون خلیفہ سیاہ
قندیلی بغچہ اوکنده ظہور ایدوب دریادہ دریا کی جوشہ کلہرک سماع ایتمکہ
باشلار . پادشاہہ خطاباً « خنکارم بزى ناحق یرہ قتل ایتدیلر عرضحالہ
کلدک » دیرلر . و تمام بر ساعت اورادہ سماع ایدوب خنکار صاحب حالی
ہونکور ہونکور اغلادہرق اقندی یہ قاتیلوب تا دورمش ددہ تیکہ سنک اوکنہ
واررلر . صکرہ اورادہ دفن ایدلیر . حقیر اوزرلرینہ اون کیجہ نور
یاغدیغی مشاہدہ ایدن جانلرلہ کورشدم . شیخ تولد ایتدیکی وقت پدری
اسمنہ (قربان اسماعیل) دیمش . آردن یمش سنہ کچدکدنصکرہ حضرت
شیخ آت میدانندہ چقورچشمہ باشندہ اون خلیفہ سیاہ برابر قربان ایدلشدر .
قانی دوشدیکی محلہ احبابلری بر زاویہ بنا ایتمشلردر . حالا دیکلی طاش
دیندہ پارماقلی مسجدہ یقین بر زیارتکاہدر . شیخ اسماعیلی سومینلر قتلنہ
شویہ یاریخ یازمشلردر : « لغنہ اللہ علیہم اجمعین » .

(الشیخ حسن ظریفی) مصردہ ابراہیم کلشنی ایلہ ہم مجلس اولوب
بعده اذن سلیمان خان ایلہ شیخنک یرینہ لانقہدہ پوست نشین اولمشدر .
کندیسی سیروزلیدر . دورمش ددہ تیکہ سنندہ مدفوندر . موتنہ تاریخ :

قرال بو حالی ایشیدنجه « صلحه مغایر قلعه بنا ایتدیلر » دیه بر ایلچی کوندردی . سلطان محمدده دیلم اولمش صغیر دریسنی قراله کوندروب « ایشته اذنکزله - ینه بر صغیر دریسلی جرمنده یر بنا ایتدک زیاده وار ایسه هدم ایدلم » دیه رک حکیمانه جواب ویردی . کفار تکرار صاح ایتمک مراد ایتدیکی خالد محمد خان رضا ویرمدی . آق دکز بوغازنده دخی ایکی جانبه قلعه لر بنا ایدوب قسطنطینک ایکی بوغازنی کسدی . قحط وغلا اولنجه قرالک بوغازندن طعام کچمز اولوب بوتقریبه استانبول ضبط اولمشدر . ایشته روم ایللی حصارلی بوشکلده بر حصن حصین اولوب غرب جانبی اوجه پیوسته اولمش قیالردر . اطرافنده خندق یوقدر . جرمی دائراً مدار اتی بیک آدیمر . دیورارینک قدی قرق ذراعدر . اوچ قلعه سی سکسان ذراع میکدر . هر بری که کشان آسا آسمانه سر چکوب تازروؤ اعلا علمی دینده کوز کوز دیده بان قله جکی واردر . هر بری اوزر طبقه حجره لدر .

پادشاه بر آدمه غضب ایتسه بونک میم قلعه سنه حبس ایدر لر . اوچ قپوسی واردر . بری شماله ناظر طاغ قپوسی ، دیکری آشاغی شهره ناظر حصار پچه قپوسی ، اوچنجیسی دهیر پنجره لی سیل قپوسیدر دائماً مسدوددر . یوز بش پاره طوپوی وار . اما لب دریاده بوغازده ناظر برته ده ایچنه آدم صیغار بال یمز وشایقا طوپولری وار . قلعه دزداری و اوچیوز قدر نفرات کیجه کوندز آماده طور لر . قاعه ایچنده قیالره متصل قیرلانغیج آشیانی کبی یوز سکسان قدر نفرات خانه لری واردر . بر مناره لی ابوالفتح جامعی ، ایکی مسجدی ، ایکی بغدادی انباری وار . بشقه عمارت یوقدر .

طشره واروشی : لب دریاده بر طار یرده اولوب باغسز و بغچه سبز قیالر اوزرنده قات قات بیک التمش قدر خانینی محتویدر . اوچ جامعی ، او بر مسجدی ، یدی مکتب صبیانی ، بر حامی ، ایکویز دکانی ، (دورمش دده تکیه سی) نامنده برده تکیه سی ، یدی قدر معاف روم خانه سی واردر . یهودی یوق . میخانه و بوزده خانه دخی بولماز . اهالیسی غایت دینداردر . اعیان و اشرافی یالی صاحبی اولوب قیش کونلری استانبولده اوتور لر . خاخی بالقجی ، قاعه

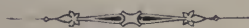
استاد لر کتیردوب بو آواده ادرنه‌نک قره دکر کنارنده بورغاز اسکله‌سندن برکیجه‌ده قرق الی طوپ دخی مسلم نهانینک رایله پنهایجه بری طرفه آشیردوب لب دریاده یرلی یرینه قویوب اوزرلرینی خار و خاشاک ایله ستر ایتدیلر . بعده عسکر ایله حالاً قلعه یرنده بنایه کمال درجه غیرت اولندی . بنا اونان محلی دخی هرکون چالیلر ایله ستر و اخفا ایدرلردی . بعده سلطان محمد راهبک رأی صواب و حسن تدبیر ایله قرالک کوندر دیکی اوکوز دریسینی کرکی یه کروپ اینجه بیجاق ایله دائراً مادر دلم دلم ایدوب اول جرمدنه یالجین قبالر اوزره حصار ی انشا ایدرلر . ینه راهب نهانی ایدر « پادشاهم اسم شریفک محمددر . کتابمزده محمدک محمدی قاضی صارقلی اوله . ۸۵۷ تاریخنده دولت قسطنطین آنک الیه کیره دیو محرردر . ایدی بوقلعه‌نک رسمی سنک محمد اسمکله بنا اولنق کرک . بن بوایشه قرق بر بیلدنر مأمورم و علم معماریده استاد کاهلم اما برقرده کشف راز ایتماشم « دهرک دامن درمیان ایدرک جمله بنالری باشنه جمع ایدر . و بوروم ایلی حصارینی کوفی خط اوزره محمد اسمی رسمنده بنا ایتمشدرکه اناطولی حصار ی باغلرندن آشکار کورینور . شویله که : تا کوه بالاده اولان یدی طبقه قبه عظیم (میم) مقامنده در . دزدار قپوسی حصار پچه‌سی (حا) یرنده در . آشانی لب دریاده بیوک شیشخانه‌قله ایکنجی (میم) یرنده در . (دورمش دده تکیه‌سی) طرفنده کی چار گوشه حصار پچه (دال) حرفی یرینه قائمدر . ایشته بو منوال اوزره روم ایلی حصار ی اسم محمد رسمنده در و ابجد حسنا بی اوزره (محمد) طقسان ایکی اولدیغدن حصارده دائراً مادر طقسان ایکی دیرسک و برج واردر . (خان) لفظی التیوز الی بر اولدیغدن حصارده دخی دائراً مادر التیوز الی بر دندان بدن واردر . ایشته بوصفت ایله قلعه آلتی آیده تمام اولنجه اطرافنی آلان خار و خاشاکه آتش و یردیلر . قلعه جدیددر بیضا کی نمایان اولوب جمله عسکر قلعه یه کیردک طوپ ، تفنگ ، جیخانه ، سائر مهماتی یراشدیردیلر . معمار رهبان نهانیده تبدیل جامه ایدوب محمد سنتنه اکرام ایله مؤمن موحد اولدی و روم ایلی حصار ی دزدارلرین رجا ایلدیگدن کندیسنه احسان اولندی .

شهر عظیم و قلعه قدیم اولان روم ایلی حصارینک اشکال و طرزی و عمارات و خیراتلری

اولان زمان کفرده برپشته اوزرنده بر دیر عتیق و ایچنده بر راهب و ارایدی . اما نهانی دین محمدی بی قبول ، خواص امت زمره سنه دخول ایله راه مستقیمه سالک و اوچویوز قدر مذهب نهانی طوتان درویش دلریشه مالک بر پاپاس شهباز ایدی . ادرنه شهرنده ابوالفتح تکرار تخته جلوس ایتدیکنی استماع ایدوب علی الفور برورق ایله « استانبولی فتح ایده جک نعم الامیر سنسک » دیو تبشیر ایلمشدر . و « بو محله بر قلعه و آق دکنر بوغازنده ایکی قلعه بنا ایدوب استانبوله ایکی طرفدن ذخائر مقوله سی بر اقلمدینی تقدیرده قحط و غلا اولسی مقرردر . عظمتله ادرنه دن دریا مثال عسکرایله بو بزم جانی تشریف ایدیکز » دیه رک روم ایلی حصاری یرنده ساکن اولان رهبان شکلی مؤمن نهانینک مکتوبی ابوالفتح و ارنجه محمد خانه انشراح صدر و ذوق ذرون حاصل اولمشدر . بونک اوزرینه حضرت فاتح ایکی یردن غیرت قوشاغنی قوشانوب « قسطنطین » ک اذنیله سید و شکاره کله رک قره دکنر ساحلنده (تر قوس قلعه سی) خلیجنده و چنگلستانده سید و شکار ایدوب تر قوس قلعه سی قپودانندن هدایالر آلمش و محمد خان دخی اکا برچوق هدیه لر و یرمشدر . اصلا مخالف و مغایر حرکتده بولنیه رق قسطنطینه دخی صورت دوستانه ده نیجه شکار کوندرمشدر . آنجق بو حصار محله بر شکار خانه سرای چفتلیکی بنا و انشا ایتمک استیدان ایلمشدر . بو ائاده حصار یرنده کی راهب مسلم ایله کوریشوب او یوشوب مشورتلر ایتدیلر . تا که قرال بد فعالدن ایلیچیلر کلوب « بر صغیر دریسی قدر چفتلک ایدرسه مقبولدر و رجالرینی قبول ایدرم . اما بر صغیر دریسندن فضله اولورسه اذنم یوقدر صکره صلحه مغایر ایش اولور » یوالی کلام قرالی بی فاتحه تبلیغ ایتدیلر . فاتح ایلیچی حضورنده او کوز دریسی جرمنده بر قلعه اساسنه مباشرت ایدر . ادرنه دن نیجه بیک ارغاد ، بنای کوهکن

اونبر قدر يهودى خانهسى ، اوچ محله روم اولرى واردر . يهوديلرك اوچ (سيناغو) ديرلرى ، روملرك ايكي كائيسالرى وايكيوز دكانى اولوب بدستان ، خان ، عمارتى ، وغيرې آنارى يوقدر . باغ ، باغچهسى چوقدر . بونكده غلظه يه تابع نىابتى ويكيچرى يصالحييسى . وصو باشيسى واردر . شرق طرفى بجرک قارشوسنده (قوزغونجق) قصبهسىيدر . زيارتكاه ومسيرهسى يوقدر .

آرناود كويى قصبهسك عمارتلىرى — لبدر ياده بيك قدر باغلى بغيچلى معمور خانهلرى واردر كه جمله روم ويهودى يه مخصوص اولوب جامع ، مسجد مدرسه ، عمارت يوقدر . بر كوچك حمامى واردر . دكانلرى تنك محله واقعا اولديغندن باغ وبغچهسى آزدر . امكى وپكسمانى بياضدر . يهوديلرى صاحب ذوق واهل سازدر . روم خريستانلرينك اكثرى قوم لازدر . جماعت مسلمينى غايت آزدر . آقدى برونندن ايجرى بر كورفر ليمانلى ير اولغله وقت شاده بر جوق كشتى قيشلر فقط آقدى برونى بر قبالى محل اولديغندن يك مخاطردلى وكشتى امرارنده جوق مشكلات چكياير . بو محلى مراد خانك روزنامه جيسى ابراهيم افندى تعمير ايدوب بر چشمه سار جارى ايتدردى . حاكمى غلظه ناغى ، صوباشى بوستانجى باشيدر . بو محلدن براز ايلرو واردقده (حسن خليفه باغى) كوريليركه حالا پادشاه بغيچهسىيدر . مراد خان رابع عصر نده قول غلو ايدوب ويكيچرى انغاسى حسن خليفه پازدليلر بونك اوزرينه بغيچهسى ميرى اولدى . بورادن برمقدار ايلروده (بيك بغيچهسى) واردر كه پادشاهلره مخصوصدر . سليم خان اولك بر قصرى وارايسده بغيچهسى اوقدر معمور دكلدر . اما عظيم سرولرى واردر بورايسده عبور اولندقده (دلى حسين پاشا باغى) نه واريابر بو باغ صافى صنوبر درختياه مزيندر . اوك قبالر نام محله قرق اللى خاتة وصدق افندى جاهى واردر . بو جامع فوقانيدر . آلتنده قيادن بر عين زلال جريان ايدر . بورادن اوتةسى روم ايلي حصاريدر .

﴿ زیارتگاه قبودان غازی خیرالدین پاشا ﴾ سایمان خان قبودان لرننددر. جزائر، تونس، طرابلس فتحلرنده بولنمشدر. آق دکزک برچوق جزیره لرنی دخی فتح ایشدر. موته تاریخ: « طالدی رحلت دکزینه قبودان » سنه ۹۷۰. دیگر تاریخ: « مات رئیس البحر » سنه ۹۷۰. بوقبه مصنعه نی ده سلیمان خانک معمار باشیسی سنان اوسته بنا ایشدر. (تربئیجی افندی) بو عزیز طربزونلی اولوب سلطان سایمان خان ایله صباوتنده اسلداش یعنی سود قرنداش ایدیلمر. تره سنی بشکطاش قربنده معمار سنان بنا ایشدر.

اورته کوی قصبه سنک عمارت لری — اسکیدن خرستیان یتاغی ایش. بعده سلیمان خان عصرنده دفتر دار پاشا لب دریا سنده برجامع بنا ایتدیکندن سائر اعیان و کبار دجی یالینر بنا ایدوب معمور اولمشدر. ساحل مجرده بردره نك ایکی جانینده ایکی بیک اوچوز قدر قات قات یاللی، باغلی، باغچه لی سرایلردر. لب دریاده کی یالیری: (بالطه جی محمود پاشا، شکر جی یهودی، اسحق یهودی، معمار مصطفی، صاقیه سلطان، اکمکجی زاده احمد پاشا، جفال اوغلی محمود بک، قره حسن اوغلی، چابی کتخدا، نقاش پاشا) یالیری باشایجه لریدر. بونلردن بشقه برچوق یهودی خانلریده واردر. ایکوز قدر دکانی واردرکه برچوغی میخانه در. خان، عمارت، مدرسه، بدستان کبی شیلری یوقدر. اما باغ و بوستانلری چوقدر. حاکمی غلطه ملاسنک ناییدر. صو باشیسی، یکیچری یصالحیسی واردر. بوستانجی باشی دخی حکم ایدر تعزیری سر بستدر.

جامعلری: (دفتر دار پاشا جامعی)، (بالطه جی محمود اغا مسجدی) باشلیجه عبادتخانه لریدر. برحامی وار هواسی غایت خوب، سعیل خانه سی یوقدر. اما لب دریاده « تکلی مصطفی پاشا » نك برعین الحیاتدن نشان ویریر چشمه سی واردرکه معمار سنان بنا سایدر. تاریخنی « جانفزا چشمه ثواب اولدی ».

قوری چشمه قصبه سنک عمارت لری — ساحلی اعیان و اشراف یالیریدر. ایچیری طرفنده برواسع دره ایچنده براسلام محله سی، برجامع، برحمام وار.

تکیہ لر : (مولوی خانہ تکیہ سی) لب دریادہ اولوب سماع خانہ سی دریایہ ناظر فوقانی بر مولوی خانہ درکہ استانبولدہ وغیری دیارده مثلی یوقدر . سماع خانہ سی دریایہ ناظر فوقانی بر مولوی خانہ درکہ استانبولدہ وغیری دریادہ مثلی یوقدر . سماع خانہ سی بر مصنع طاوان قبہ لعلکوندرکہ شمیدیکی استادلر اکا نظیر قبہ انشا ایده مزلر . فقرا حجرہ لری غرب طرفندہ در . سماع خانہ نک میدانی سراپا جویرز لوحہ لراہ مرین وجانب ثلاثہ سنی بللور ونجف طاشلریہ منقشدر . شیخی مبارک (حسن دده) در . زمانمزدہ یوزاون یاشندہ . مستجاب الدعوه بر ذات ایدی . مقابله کونلری کرسیدہ مشوی شریف او قورکن کندیلرینہ بروجد کلیر « بوکیجه درسمری حضرت مولانادن بویلجه اخذ ایتدک . اخوان صفایہ ده اولیہ تقریر ایدیورز » دیرایدی . وفاتندہ رینہ فی زن درویش یوسف جلالی شیخ اولدی . مشوی تقریرندہ بر قاچ کرہ مست اولوب کندیلرینی کرسیدن آشاغی فقراسی اوزره آتوب چرخ دوار وار سماع ایتدیکی کورلمشدر . چالیدینی نی حقا کہ عشاقی مست ایلردی . برده (یحیی افندی تکیہ سی) واردر .

مرافد کبار اولیا : (زیارتکاه حضرت الشیخ احمد دورانی) طوله باعجه قربندہ زیارتکاه خواص وعوام بر مرقد ذوی الاحترامدر . (زیارتکاه حضرت یحیی افندی) دریایہ حوالہ برکوه بلندک ذرود سنده برقبہ عالی ایچندہ مدفوندر . کندیلری طرزونلی اولوب اورادہ متولد اولان سلیمان خان غازی نک سود قرداشلری ایدی . صکرہ خلافت سلیمان خانده اسلامبوله کلمشدر . تاریخ وفاتی : « لیلہ عید اضحی » در سنہ ۹۷۸ . حیاتندہ ایکن مدفون اولدقلری پشتہ اوزرندہ ہر جمعہ کیجه سی خضر نبی ایله ملاقات ایدوب علم لدنی اوکرہ نیرلر مس . مرقد پر انواری حالا زیارتکاهددر .

(قپودان خلیل پاشا) اوجوارده برقبہ عالی ایچندہ مدفوندر . خیرات ومبراتندن اولہرق ساقز قلعه سنده ، استانبول یکی کویندہ لب دریادہ برر جامعی واردر . الی بیگ غروش صرف ایده رک قاسم پاشادہ قولاقسز محلہ سی . قربندہ امیر افندی جامعہ صوکتیردوب ثواب عظیمہ نائل اولمشدر .

عمارت دیوارلری قرمزى و بیاض ایله یایللمش بر عبادتگاه مسلمیندر. حرمک طشرهسى چنار اغاجلریله مزیندر. برکوشه سنده ده محکمه شرع مین واردر. بر نازک منارهسى وار. محرابى اوکنده تیمور پنجره اراچنده اعیان شهردن بعض ذوات مدفوندر. اوته طرفى تا اسکله یه وارنجیه قدر بر واسع سحرادر . قارشى طرفى اسکداردر .

(احمد دراقى جامى) طولمه بانچه یه قریبدر . (دار السعاده اغاسى عباس اغا جامى) نوبنا چار گوشه ، هوادار برجامعدر . دها برچوق ده مسجدلری واردر .

(خیر الدین پاشا مدرسه سی) نامیله برمدرسه سی ، قرق عدد مکتب صبیان ایچد خوانى ، بردار القراسى واردر . دار الحدیثی یوق . اسکله باشنده آینه ورونده مسأفرینک مکتبه مخصوص برکاربان سرای واردر . چونکه بو اسکله روم اینندن اناتولى یه سوق اولنه جق عسکرک اسکداره کچه جکی بر بندر اسکله دز . اوچ حمایى واردر . بوندن بشقه یوز طقسان قدرده سرای حاملری واردر . چشمه و سییللریده واردر که صولری مثال آب زلالدر . از جمله یحیی افندی چشمه سی تاریخی : « قنوب ایچنلره صخر اولسون » سنه ۹۴۵ . یتش قدر دکانى وار شهرینه کوره دکان و چشمه لری آزدر . لکن هر خانه و بوستانده طاتلی صو قیولری واردر . حتی تموزده غلظه نك صوی آزالدقه بشکطاشدن قایقرله غلظه یه صو طاشیرار . بقیچه لرنده صراحی طولمه قباغى ، لخنه ، اکشى دوت ویاایلرنده کونا کون ماهیلر مشهوردر .

مسیره لری : (یحیی افندی مسیره سی) برکوهستان واسع چنزارده درکه ایچنه اصلا کونش تأثیر ایتمز چنار ، سکود ، ساقز ، سرو ، جوز رومی اغاجلری ایله مزین بروایددر . عیون جاریه لری دیننده صاحب خیرات طرفدن بر چنزار صفه انشا ایدلشدر که صاری آصمه ، قره طاوق ، اسحاق قوشی اسپنوز ، فلورینا ، بشدن قره ، ببل بدنم ، ببل نیکنام کبی قوشلرک فریاد و نالشلری اهل تفرجک جاننه جان قاتار . ایچنده یاران صفا طرف طرف صحبت ایدرلر بر تفرجگاه قدیمدر .

جمع اولوب طاشلر طولدیریلوب اوکنده کی دریا به دوکیلوردی . لیان کبی بر بوغاز ایکن طولدیریلوب اسمنه (طولمه باغچه) دیندی . درت یوز آرشون بر بیوک میدان اولوب صحنده عثمان خان جرید اویناردی . صکره ایچنده سایم خانک بر قصر و بر حوضی وار بشقه بنا یوغیدی . بونده ده بیوک سر آمد سرولر واردر . آیروجه استاد بغچوانی ، ایکوز نفر شهباز بوستا - نچیلری واردر . لب دریایی عمیق اولوب لدوس روزکارنان حصوله کله جک تلاطم سواحلی خراب ایتمسون ایچون میشه اغا جلرندن استحکام و محفظه لر یاییلمشدر .

(بشکطاش باغچه‌سی) بایزید خان عصر نده پاشا یالیسی ایدی . پادشاهلره انتقال ایدوب بهشت آباد بر باغ ارم ذات العماد اولدی . قات قات متعدد قاعه لر و شاهنشینلره آراسته در . فقط او قدر واسع دکلدر . (جوان قوجی باشی باغچه‌سی) بر باغ جناندر .

(قزانچی اوغلی باغچه‌سی) بوده پادشاهلره انتقال ایتدیکندن مرادخان قیا سلطانه هبه ایتمشدر . واجب السیر بر یالیدر . بونده بر فوقانی شادروان واردر که دنیاده اولیه بر صنعتلی فواره کورلما مشدر . بونلردن ماعدا درون شهرده کیره میتیجی زاده ، کوچک چاوش و سائره خانه لری عجیب خانه لردر . و صاحب لری اعیان و کباردر . بوشهرک اها لسی غایت اهل ذوقدر . بوراده صلحادن اهل حال ، صاحب ورع کیمسه لرده واردر . (الکاسب حبیب الله) فحواسنه اقتداء اکثری خلقی باغبانلق ایدرک کونا کون اهل سنت البسه‌سی کیرلر . خلقنک بر چوغنی اناطولی طرفدندر . خلقنک نعمت لری مبدولدر . حاکم لری شریعت طرفندن غلطه منلاسنک نائی در . محتسب نائی محتسبی ، صوباشیسی لب دریاسنده بوستانچی باشی سی ، و بشکطاش یاغچه‌سی اوسته سی و سائره در . غایت مضبوط بر شهردر . قلعه سی یوق ایسه ده امن و امانده در .

بشکطاشده کی جامعلر — (قوجه سنان پاشا جامعی) اسکله یه یوز آدم قریب بردوز فضا و چرا کاهده مبنی در . یوکسک قبه لی روشن بر جامعدر .

(فوتنه تاریخ)

قلم کبر اجل بوزدی یازق بونقش بهزادی

(شیخ آدم افندی) قله قپوسی مولویسنده شیخ ایکن مصره کیدوب اوراده مرحوم اولمشدر . یرینه عرض محمد افندی شیخ اولمشدر که آدم افندینک فوتنه و عرض محمد افندینکده شیخلغنه شو تاریخ یازلمشدر :

شلیوردی ای (نشاری) بویله تحریر ایله تاریخن دکلدور دور آدم کچدی او دور محمددر

بشکطاش شهرینک عمارات و خاندان وسائر معموره لری — زمان قدیمده یوشهر (قونه پترو) اسمیله یاد اولنورمش که مغاسی (طاش بشیک) دیمکدر بوکا سبیده بو شهرک زمینی چنکلیستان و خیابان ایکن (باشقه) اسمنده بر راهب بوراده بر بیوک کلیسا بنا ایلمش و قدس شریفدن حضرت عیسی علیه السلامک بشیکنی (بیت اللحم) نام محلدن کتوروب کلیساسنه قویمشدر . عیسی علیه السلام ابتدای صباوتنده غسل اولندینی وقت بو طاش تکنه یعنی بیشیک ایچنده یونمشدر . بوکا بناء روجهده «بشکطاش» اسمیله بو کلیسا شهرت بولمش ، راهب اولنجه بو طاش بشیکی حر قیل اوغلی (ایلیا) نام قرال ایاصوفیه دیرینک صاغ طرفنده کی طبقه یه قویمشدر که حالا زیارتگاهدر . بونک اوزرینه اسلامرده بوشهره (بشکطاش) دیمشدر . شهر غایت معمور و آبادان اولوب والحاله هذه اولمهدهدر . چونکه آب وهواسی غایت لطیف لب دریاده واسع فضالرده آلچاق بایلرلر اوزرینه قات قات ، باغلی ، باغچه لی آلتی بیک قدر یالی واولری محتویدر . از جمله قپودان جعفر پاشا قپودان قاسم پاشا یایلرنده ایکیشریوز او طه ، اوچرهام ، برر جامع وارددر . بابا سلیمان اغا ، منقاری زاده ، علی افندی ، عزمی زاده ، دفتردار امیرپاشا ، فرنک مصطفی افندی ، حافظ احمد پاشا ، عثمان اوسته ، ملکی قادین ، متولی مصطفی افندی یایلیری دخی مشهور یایلردنددر .

آل عثمانک خاص باغچه لری — (طولمه باغچه) اسکیدن کوچک سرولی بر باغ ایدی . سلطان عثمان شهید فرمانیله بتون دونما کیلری صندالدر خلیقه ، فرقه لری ، استانبولک یکریمی بیک قدر قیرمه ، قایق ، معونه لری

ساحلنده سینوب ، اناصره ، ارکلی ، بارطین ، بافره ، صامسون ، اوجه‌کبی
 شهرلرک خلقلرندن تشکل ایتشلردر . کورجی و آبازه دخی غایت چوقدر .
 طوپخانده کی آبازه اولادلرینک آبازه اخلاقی ایله متخلق اولوب بیومی
 ایچون اولادلرینی ده ایلکی اوچ یاشنده ایکن آبازه دیارینه کوندرلر . اون
 بش یاشنه واردقلرنده ینه کتیروب مصاحب شهریاریه و سائره صاتوب
 چراق ایدرلرکه اوچوجق بوواسطه ایله ترقی ایدر . ایشته بزم‌ملک احمدپاشا
 افدمزله سیاوش پاشا دخی بویه طوپخانه آبازه لرندن ایکن سرایه داخل
 اولشلردر . طوپخانه‌نک اعیان و کباری آزددر . بیوک برشهر اولدیغنه کوره
 چشمه‌لریده آزددر . لکن هراوده برر صو قیوسی وارددر . چارشو پازاری
 دخی آزددر . اکثری اولری دریاه ناظر بری بری اوزرینه قات ، قات
 دیزلشدر . سوقاقلری استانبول ، ایوب ، قاسم پاشا کبی سراپا قالدیرمیدر .
 شاهراهلری واسعددر . مسجدلری بری برینه یاقیندر . چونکه اهالیسی
 صلحای امتدن کیمسه لردر . اشرافی البسه فاخره کیر . تجار و صنعتکارلری
 قدرتلینه کوره قره البسه لر کیرلر . قالدینلری اوزون فراجه ، باشلرینه
 دولبد عذار ، یوزلرینه قیل نقاب ، سلامیه دیبا تاقیه کیوب غایت مؤدبانه
 حرکت ایدرلر . محبوب و محبوبه‌سی چوقدر . بوشهرک عرض بلده و طول
 نهاری همان استانبول کیدر . زیرا استانبولک برمحله‌سی مقامندهدر .

طوپخانه‌ده مدفون کبار اولیا ، علما و مشایخ ، وزرانک مراقدر
 انواری — (عیسی چلی) فرونی قربنده برقه عظیمه‌ده مدفوندر .
 (مولانا نقیب یحیی افندی) اوده بوجواردهدر . (قبودان قیلج و اولوچ
 علی پاشا) جامعنک صول طرفنده برقه عالیده مدفوندر . (قلندر محمد
 افندی) . تاریخ وقاتی :

بر آفتاب قدر و کرم کان سری	صالیدی زمینه کورینه چرخ‌ستمکر
تاریخنئی (خلیلی) دیدی اطف حق ایله	جاوید جنت اوله نصیب قلندری

(مثقالی صولاق زاده نقاش بهزاد) قه‌قیوسی مولویخانه‌سنگ مزارستانی

ایچره مدفوندر .

ینه چزمه جیلر تکیه سی اوکنده دکر اوغروسی حسین افدینک خانه سی دیوارنده چشمه نك تاریخی :

تمام اولدی بناسی چونکه تاریخ دیدی هاتف (مثال ماء جنت)

سنه

۱۰۶۶

(سلطان احمد چشمه سی) طوپخانه ددر . تاریخی : « کویا آب حیاتی بونده قیلدیلر سبیل » .

حاملری : آلتی دانه در . (علی پاشا حامی) پاك ، صوی ، صاف خدا . ملری نرم ورام برحام خاص وعامدر . آندن (چیفست سواقی حامی) او قدر روشن دکدر . قله قوسی خارجنده کی حمام ، غلطه سرایی قربنده کی حمام ، (کوچک چاوش باشی حامی) طوپخانه کارخانه سی قربنده در . فندقلیده . (ملاحامی) قوسی اوزرنده کی تاریخی شودر :

کورنر اول مقام دلکشانک دیدی تاریخن لب دریاده سیران ایله حمامی ملتانک

بو حاملردن بشقه یذییوز قدر خاندان حاملریده واردر .

در بیان دکا کین اصناف واهل حرف — طوپخانه ده فندقلی قصبه سنده . سکز یوز دکان واردر . بدستان یوق فتمط ذی قیمت هر اشیا موجوددر . زیرا بندر شهردر . کونا کون میوه فروخت ایدن بازار جی دکانلری مشهوردر . زیرا بودکانلر درخت عظیم سایه سنده بنا اولمش . اهل حرفک نازک کرده کبابی ممدوح وکرده سی ولذیذ خوش آبی ، ولوندلر ایچون داری بوزه سی ، خاص ، بیاض ، پنبه مثال سونکر کبی کوز کوز پشمش صومونی که صابنجه صوموندن واماسیه نك لادکی امکانندن لذیددر . چونکه بوکارخانه صاحبی عیسی چلبی به اهل دلدن درویشک بری دعا ایدوب بروفق ویرمش . اول زماندن بری عیسی چلبینک وفق مرادی اوزره فلک دورانه باشلا یوب امکی جهان آرا اولمش . عجم شاهلرینه بو طوپخانه صوموندن کتورولمش واوچ آیده رومدن اصفهانه آنجق واره بیلدیکی حالده متغیر اولمامشدر .

اهالیسی : اکثری خلقی تجار ، مناو ، کشتیان طوپچیدر که قره دکر

طوپراقله طولدورتدی . حالا درت طرفی چنزار ، مسیره یرلردر . بعده مفتی یحیی افندی مشکلکشا اولان بواب نامرادی مراد خان خطیله بر مراد ایدوب کتاهیه مولوتی کوچوکلکندن ناشی اکا صدقه ایدلشدر . (پلیدجک ایازمه‌سی) منجم قیوسی قربنده در . چنزار یردر . آب حیاتدن نشان ویرر صوبی واردر .

سیلر : ایکوز قدر واردر . مشهورلری : (قلیج علی پاشا حرمی گوشه‌سند سبیل خانه) ، (سلحدار مصطفی پاشا سبیلی) اولکی سبیلک . مقابله‌سند یول آشیریسند در . تاریخی :

ایکی تاریخ ایلیوب ترتیب ایله قیلدی هر بر مصرعی جوری حساب
دلکشا عین حیات جان فزا منبع کوثر ، سبیل آب ناب
سنه

۱۰۴۶

فندقلیده سلحدار و مصاحب مرادخان رابع چشمه‌سی ، تاریخی : « اولدی صافی چشمه پاکیزه آب حیات » (سیاوش علی پاشا چشمه‌سی) تاریخی : « چشمه پاک و مصفا ، بی بدل آب حیات » . اسکه باشنده طوپلر مایننده سیاوش پاشا چشمه‌سنگ تاریخیدر : « چاه زمزم منبع آب حیات دلکشا » قله قیوسی مولویخانه‌سی حرمنده کومروک امینی حسن چلبی‌نک چشمه‌سی ، تاریخی : ای نثاری تشنه لر بو چشمه‌یه تاریخ ایچون دیدیلر : عین حسن روح حسینی قیلدی شاد

کوچوک قله قیوسی طشره‌سند خندق کنارنده ینه کومروک امینی حسن چلبی چشمه‌سنگ تاریخیدر :

دیدى تاريخنى بو چشمه خیرک جوری حق قبول ایده زهی عین لطیف آب ثواب
(اسعد افندی چشمه‌سی) چشمه جیلر تکیه‌سی قربنده در . تاریخی :

الهمت فى تاريخه ما لاسعد خیره

(دیگر تاریخ)

لذا تم هذا البناء قالوا تاريخ هذا (خیرالسعدی)

سنه

۱۰۲۲

ناظر، بيڪ آدم آلور صفه سي واردر . مطبخنده بيڪ صحنی ، استاد آشنی وار .
 (اياس پاشا حوضی مسيره سي) ، (صامسونخانه مسيره سي) آل عثمانك يكيچري
 اوجاغنده اولان ارسلان کي صامسون کلبلري بونده بسله نور ، (منجم قیوسی .
 مسيره سي) صامسون خانه قربنده در . بوراده علی قوشیجي نام بر صاحب
 نجوم رصد چيقارمق ایچون بر قیو قازمشدر که عمقی یوزبش قولاجدر .
 بعده علما مشورت ایدوب « بورصد قنغی دیارده بنا اولنورسه اول شهره
 وبا مستولی اولسی مقرردر » دیه پادشاهه اعلام ایدوب علی قوشیجي یی
 رصدن فراغت ایتدیردیلر . حالا اول قیوی سلطان مراد رابع طولدیرمق
 ایچون مفتی یحی افندی یه بی نقط « شورصدی یقلمی ؟ » دیه سؤال بیوروب
 تذکره یازمشلر . مفتی یحی افندی کوررکه بر لغز . « بره کلک اخوان !
 پادشاهمز بر لغز کوندرمش . جوابنه منتظرلردر . » دیو جمیع ذوفنون ومشکل
 لشا آدملری جمع ایدوب ینه حلنده عاجز وفرومانده قالمشلر . آخر یواب
 بیچاره قاپودن چاغیروب ایدر : « سلطانم ! شو ترکیه هر بریکز « سورصد
 شورصد ، سورصدی » دیوب طور ییورسکز . « اذن شریفکز اولورسه
 پادشاهک شو خط شریفی یوزومه سوروب کورسه م » دیدکده ، مفتی یحی
 افندی : « بره ابتر ! بز فتح وحل ایدهمدکده سن می حل ایده جکسین ؟ »
 دیدکده معید احمد افندی ، بالی زاده احمد افندی :

هریشه کمان مبر که خالیست شاید که پلنک نهفته باشد

دیوب خط پادشاهی یی بوابک الهه ویرلر . بواب نکته دان همان « شورصدی
 یقلمی ؟ » دیمش ! « لغزمیدر بیلم نه در ؟ » دینجه همان یحی افندی ،
 « بره بواب ! الله سندن راضی اولسون . بز (یقلمی) لفظی نقطه سز
 اولدیغندن « یقلمی ، بقلمی ، ثقلمی ، ثقلمی دیوب طورورز . برهمدذ ! خاصکی
 اغانی چاغرک خبر کتورسون » دیه الهه قلم آلوب : « پادشاهم ! اول منجم
 بی طالع علی قوشی نک جان قوشی اوچمغله اوچاقده قرار ایتمشدر . بودنیاده کی
 قرارکاهی اولان رصد نامنده کی چاه غیاسنی بیقوب مالا مال تراب ایلیه سز »
 دیو فتوا کوندردکده پادشاه قبودان رجب پاشایه فرمان ایدوب اول قیوی

برجامعجکوزر . (محمد اغا جامعی) فندقلیده در . لب دریاده تختانی برجامعدر .
 (محی الدین جامعی) لب دریاده « اسه چلی فرونی » جنبده فوقانی اولوب
 آلتی شاهراه دکانلره مزیندر . (ملاچای جامعی) فندقلیده در . لب دریاده
 قبه‌سی عالی ، حرمی واسع بر منارلی برجامعدر .

(سلطان جهانگیر جامعی) سلاطین جامعندن معدوددر . اسکندر رومی نك
 (آلکسندیره) نام دیرینک یرنده سلطان سلیمان خان بنا ایدرک ثوابی روح
 جهانگیره باغشلا یوب جهان ثوابی آلمشدر . بوجامع اوج آسمانه سر چکمش
 برکوه بلندک ذروء اعلا سنده بنا اولمش برجامع جهانتمای جهانگیردرکه محمد
 اغا جامعی دیننده کی دیک صوقاقدن یوز قدم طاش نردبان ایله چیقیلور . بر
 ساعتده اوده زور ایله واریله بیلور . بعض قپو اوکلرنده تنفس ایده جک
 ارامگاه واردر . نیجه شهبازلر بلا آرام وتنفس چیقمنغه اوج ایتمشله سه ده
 موفق اوله مامشدر . بومرتبه بر دیک یوقوشدر . اشته بویله برکوه بالا
 اوزرینه چارکوشه دیوار اوزرنده چارپشته ، قورشون اورتولی قبه در .
 زیرا اوکوه بالا اوزره آغیر بنا یایمق محالدر . بر مناره‌سی و تکیه‌سی ، عمارتی
 واردر . بعدالعصر جمه جماعت ، احبا و یاران صفا جمع اولوب دریاده شناورلک
 ایدن کشتیری بورادن تماشا ایدرلر . جدا جهاتما برجامعدر . دیوار لرنده
 قوجه معمار سنانک ید طولاسی عیان و بیاندر . طویخانه ده وفندقلی ده
 برچوق مسجدر واردرکه اک مشهوری مکلف و معمار سنان بناسی اولان
 سهیل بک مسجیددر .

تکیه‌لی : قله قپوسی خارجنده برکوه بالانک ذروه سنده حضرت مولانا
 جلال الدین رومی مولویخانه‌سی واردرکه حقا که بانسی اسکندر پاشا یوز
 عدد درویشان حجره سیله جهاتما بر اولو آستانه یایدیرمشدر . (جهانگیر تکیه‌سی)
 فقراسی وافردر . (عبدالقادر کیلانی تکیه‌سی) بک معموردر . (طوم طوم
 محله‌سی تکیه‌سی) ، (قره باش تکیه‌سی) ، (چاوش باشی تکیه‌سی) ، (عیسی
 چای تکیه‌سی) ، (ابوسعید تکیه‌سی) و سائر در .

مسیره لر : جزمه جیلر تکیه‌سی لب دریاده بر عظیم تفرجگاهدر . دریاه

بومحله لرسراسر باغ و بونچه لی سرایلو ویالیلردر : تره کچی یالیسی ، والده قرنداشی یالیسی ، صدرالدین زاده یالیسی ، کوکوم باشی یالیسی ، ملک احمد پاشا افدمز یالیسی ، دکز اوغروس یالیسی ، ابو سعید یالیسی ، بویالیر پادشاهانه در . یونلردن باشقه دها برچوق سرایلری وارسه ده ذکر ی فضلدر .

جامعلری — (قلیچ علی پاشا جامعی) کویا جامع سلاطیندر . بردوز واسع زمینده تختای بر جامع شیریندر . استانبولده نظیری یوقدر . همان طابق النعل بالنعل ایصوفیه کیر طرزنده بنا اولمشدر . ایکی یان وبرقبه قیوسی وار . قاپو اوزرنده تاریخی بودر :

هاتف قدسی کوروب علوی دیدی تاریخی اهل ایمانه عبادتگاه اولسون بومقام

سنه

۹۸۸

عمودلر اوزره یان صفه سی واردر . قبه کیری درت پایه اوزرینه بنا اولمش ، محراب ومنبری غایت مصعدر . ایکی قات قنادیل طبقه لری واردر . اندرون وییروننده کی پنجره لرده کی کاشی چین اوزره سوره ملک تحریر اولمشدر . قره حصار ی حسین چلبی خطیدر . غایت مصنع آویزه لری واردر . محراب اوکندده کی باغچه سنده ترنم ایتمکده بولنان کونا کون قوشلرک دلفریب صدالری جماعته تازه حیات ویرر . جامعک صول طرفنده صاحب الخیرات قلیچ علی پانا بر قبه ایچره قلیجنی عرشه آصوب ، پانی باصوب ، خاک باقی به قدم باصوب یانار .

قلیچ علی پاشا هر جمعه جامعک یان صفه سنده اوتوروب فقرایه برکیسه تصدق ایدر مش .

بوجامعک حرمنک درت قیوسی وبر طبقه لی نازک مناره سی واردر . بوجامعده دخی سلیمان خانک قوجه معمار سننان اغاسی بازوی کارینی عیان ایتمشدر .

(کوچک چاوش جامعی) بر پشته اوزرینه منبی بر جامعدر . طوبخانه کرخانسی آرقه سنده بر بایر باشنده در . (ابوالفضل جامعی) جهانما بر مناره لی

عسکر کوره مدم . بونلر حربك كافه شدائدينه تحمل ايدر قوی زهره‌لی . بابایکینلردر . استادلرینک قپوسی اوزرنده کی قصره ابراهیم خان کلوب مکث ایتمش اولدیغندن اوزماندنبری پادشاهلره مخصوص قصر اولمشدر . بو آستانه ده بیغداد سفرندن مقدم یوز یارده طوپلر وار ایدیکم هر بری بر اقلیم خراجی دکر والتون کبی شعسه اورورلردی . دیکر التمش پاره طوپ وار ایدیکم ایچلرنده اسکيجیلر ایشلیوب خانه بر دوشلر مسکن طوتاردی . شمیدیری ، او طوپلردن آنجق التی دانه قالمشدر . ودها بر چوق قیمتی استاد طوپلری وارددر . منقش علی پاشا طوپي غایت عبرتتا مصیقل و مجالدر . سلیمان خان طوپلری ، فاتح طوپلری ، بازیدخان طوپلری ، اوچ آغیزلی طوپ ، شش خانه طوپ ، بورما طوپ ، فرانسه طوپلری ، قرق قارش کوبه‌لی طوپي ، علی بالی ، اسه بالی ، حمزه بالی ، چول طوتمز ، قونداق طوتمز ، دیوبالی ، سکی بالی ، قره بالی ، اژدر بالی ، قرق میل بالی ، شقی بالی ، پلامار قیران ، دلی طوپ ناملرنده نیجه طوپلر واردر که هر بری بر قلعه دکر . بیرام و سرور شادمان کونلرنده پادشاه عبور ایتدیکی وقت روی دریاه سکدیرمه کله‌لر آتیلوب قرق اللی دفعه دوام ایدن کومبورتولر آسمان وزمینی تتره‌در ، و دشمنلری رعب و خشیته دوشورر . بو طوپلر هپ چنار ، سرو اخلامور ، سکود اغاجلرینک سایه‌سنده علی الترتیب دیزلمش و بولندقلری یر مسیره‌حالی آلمشدر . آل عثمان پادشاهلرینک بر خزینه عظیمی دخی بو طوپلردر که امثالنه هیچ بر پادشاه مالک دکدر . آل عثمانک قبضه تصرفده بولنان یدی بیک آلتمش قلعه‌ده پلانقه ، مندرک ، قوواوا ، وقله‌لرده اون یدی بیک قرق بش قدر طوپ وارددر . ساده‌جه دونمای هایونلرده بیک پاره طوپ وارددر دیه طوپخانه دفترنده کورلمش و طوپچی باشی علی بالی قرنداشمزدن ایشیدلمشدر . حاکم شهر طوپخانه — بورانک حاکمی غلظه منلاسنک ایاق نابلرندندر . عسکری حاکمی طوپچی باشیدر . لب دریا حاکمی بوستانچی باشیدر . ایریجه صوباشیسی و محتسبی وارددر . شهرده یتمش اسلام محله‌سی ، یکریمی روم محله‌سی ، یدی ارمنی محله‌سی ، بر قاجده یهودی اولری وارددر . قبطی و فرنگ یوقدر .

درياسنک تمام آتشی کسيه جک وقت کلديکي کي موقت اخبار ايدر . استادلر .
 کچه البسه لريه قازغان باشنه کلوب چاپالريه « الله ، الله » ديه رک قباغی آچدق لرنده .
 طونج آتش کي آقغه باشلار . يوز آدم ايلروده بولان کيمسه لک بيله .
 يوزلرينه والبنه لرينه کويا علولر ياپيشور . بعض وزرا اوزلرينه بياض
 چارشف آلوب خوفلرندن اذان محمدی يه باشلار لر . طونج يوقوش آشاغی
 آقوب طوپ قالبه طولار . بال يمز طوپي طولمسی يارم ساعت امتداد ايدر .
 قالب طولنجه کيچه ايله صارلمش برکونه ملمع ياغلی چامور ايله يولی سدايدوب .
 بر ديگر طوپ يونی آچار لر . بو حالده ايکن دعا و ثنایه دوام اولنور . جمله
 طويلر طولوب تمام اولدقه دعایه ده ختام ويريلوب اوکون تيمش کيمسه خلعت
 پادشاهيله بهردياب اولور . چوقلرينه ترقيلا احسان اولنور . صوکره طوپجي
 باشی صدراعظمه ضیافت ويروب جمله سی کچه ، کلاه البسه يي چيقار لر .
 برهفته طويلر قالب دروننده قالب صوغور . صوکره چيقار لر . جمله اهل
 حرف زرکران ايله طويلری مجلا ايدر لر . صوکره استاد نجانان طويلری
 والده مشفقه لری کي قونداقليوب جنکه آماده ايدر لر . بوکارخانه دروننده .
 طوپ آرابه سی بنا ايدنلر کده ايروجه محلی واردر . قره دکز بوغازنده .
 صاری يار قصبه سی طاغلرندن کله طوپ قالبی چامورلريني اغاج قاچلرله
 تخمير ايدنلرک باشقه محللری واردر . طوپ قالبلری بنا اولنان (و طوپ
 قالیاسی) دنيلن محللرينه باشقه در . الحاصل بر اولو آستانه درکه ديلايله تعبير
 اولنه ماز . چونکه مصرع : « شنیدن کی بودمانند دیدن » ..

عساکر اسلاميه دن طوپجي طائفه لرینک آستانه سی — ابو الفتح و بایزید
 وسایمان خان بنا سیدر . دوکمه جیلر آستانه سنه متصل ، لب دریايه قریب قلعه
 کي بر آستانه در . بر قپوسی لب دریايه قبله يه ، ديگری شماله ناظر در . دریايه
 ناظر قپوسی پک مزین بر باب عالیدر . بر جانبنده براسد بر آهو شکار ایتمش
 و بر طرفنده بر زنجیر ايله مقید براسد تصویري وارکه عبرتتادر . بعض رساملر
 تماشا ایدوب (شادقولی) رسمیدر دیر لر . بونک ايچنده اوتوران عسکر لر پک
 بهادر و شجاع اولوب بو حقیر بولنديغ يکر می ايکی غزاده بولنردن يورکلی .

ایکی طرف دلیکلرندن متصل آتارلر . صکره دوکوجیلر و آتش آتیلر .
 البسه لرینی چیقاروب برنوع نقابلی کلاهلر کیرلرکه همان کوزلری کورونور .
 سائرلری ده کچهدن البسه لر کیه رک خدمت ایدرلر . یکریمی ساعتد نصکره .
 آتشک یانه وارلق قابل اولمز . صدراعظمه ، شیخ الاسلامه ، قاضی عسکره ،
 نیجه مستجاب الدعوه مشایخ وسائر وزیرایه خبر اولوب باجمله کارخانه یه کیرلر .
 دوکیچی استادلر ودها بولنسی الزم اولان خداملردن قرق کشی ووزرا
 ومشایخندن ده قرق کشی آلتوب سائرلرینی طشره قوغارلر . چونکه تونج
 دریاسی آقدیغی وقت نظری سومز . حضرت فحر کائنات علیه افضل التحیات
 اقدمزده (ان العین حق) بیورمش . وزرا ومشایخ اوزاق صفهلر اوزرد
 اوتوروب (لاحول ولاقوة) اورادینه دوام ایدرلر . استادلر جمع اولوب
 آغاج کورکلرله نیجه یوز قنطار چیسوق قالایلری تونج دریاسنه آتارلر .
 دوکیچی باشیده حضاره خطاباً « سلطانم دین مبین عشقنه زکات وصدقه کزدن
 آلتون غروش نه اولورسه اولسون شو تونج دریاسنه براقیک » دیر . صدراعظم
 خزینه دار وسائر وزرا براقچ کیکسه التونی دوکیچی باشی یه تسایم ایدرلر .
 اوده علی ملاء الناس بسم الله دیوب تونج دریاسنه آتار . اوآن ایجه اوزون
 چام کی سرنلرینی تونج دریاسنه صوقوب قالای وانون غروشلری قاریش دیرلر .
 و دیرکلر محو اولدجه یکی دیرکلر کتیرلر . وقتا که تونج دریاسنک یوزی
 قایماقلمغه باشلار . استادلر تونج دریاسنک کامل اولدیغی بیلوب آتشی
 زیاده لشدیرلر . وکارخانه ده برقطره صو بولنماسنی تنیه ایدرلر . چونکه
 تونج افارکن برقطره صو رایحه سی طویسه دزجال یوللر پاره پاره اولوب جمیع
 حضارک هلاکنه سبب اولور . صکره قالب او جاقلری کنارنده وایکی طرفده
 قرق الی قیون قربانلر حاضرلنوب حاضرین ایاق اوزرده قالقار . کارخانه
 دعاجیسی آماده اولور . موقت ساعتیه او جاق باشنه کلوب تونجک آغزینی
 آچه یه یازم ساعت قالبجه خیرایدر . دعاجی دعایه باشلار . حاضرین خلوص
 قاب ایله آمین دیرلر . هرکسده توجه تام ایله اغلامغه باشلار . چونکه غایت
 مخوف ومخاطره لی هلاک یریدرکه نیجه استادلری زیروزبر ایلمشدر . تونج

طوپ قالبی طولابلری : بوکارخانهده نیجه یوز طولابلر واردرکه آنلرده
 طوپ قالبیری بنا ایدوب آماده ایدرلر . قالبک ایچنه قرق ، الیشر اوقهلق
 کله قالینغنده اولمق ایچون دمیر میللره قرق ، الیشر بیک یورطه ایله مخلوط
 ومهجون اولمش چاموری ایپلرله صاروب طوپ قالبیرینک ایچنه قورلر .
 آشاغیسنی ینه دمیر (تیمور) سکه لر ایله ضبط ایدرلر . چونکه قالبک ایچنده
 تونج دوکیلوب طوپ اولدوقده یورطه ایله مخلوط میلی چیقاروب طوپنی آلیرلر .
 تونج فرونی : بوفرون کارخانهده ایکی یرده بنا اولنمشدر . درت طرفی
 آتش طاشی در . چونکه بشقه طاشک بو آتش نمروده تحمل ایتمه قدرتی
 یوقدر . بویشیل طاش جزیره لردن چیقار . اوچاغک التی بوشدر ، اوزری
 قبه در . بوقه لریک ایچنه قرق الیشر بیک قطار باقیری ومایه ایچون اسکیدن
 بنا اولنمش طوپ قیرقلینی یرلشدیروب قه لردن طشره اره لفته ده نیجه بیک
 قطار قالای حاصل ایدرلر . کاتبلری دنخی نه قدر باقر و قالای حاصل اولدیغی
 دفتره قید ایدرلر . چونکه باقیره کوره طوپ قالبیری حاضرله نیر .

طوپ قالبی یرلی : بو تونج قه لرینک اوکنده کی چوقورلر ایچنه
 آغیزلری یوقاری طوپ قالبیری قورلر . اکر بالیمز طوپ ایسه هر اوچاغه
 یکرمی قالب قورلرکه یکرمی طوپ ایدر . اکر قلمو مبرونه طوپنی ایسه یکرمی
 قالب ، اکر شاهیه طوپنی ایسه یوزر قالب ، ایچنه آدم صیغار شایقه
 طوپلری ایسه بشر قالب قویوب آغیزلری کاغد خانه بالچغیه صیوارلر .
 تونج اریه جک قه نک اغزندن قالبیره قدر بوستانجیلرک صو یوللرینه مشابه
 یوللر یاپارلر . وتونج قه لرینک درت طرفنده چام اودونلری طاغیر کی آماده
 طورر . بو اودونلر برسنه اول کیلوب برر قولاج بوینده وایکی میکیکه بکزر
 برطرزه قونیلدقدنصکره قورودورلر . صکره طوپ دوکه جکلری کونده
 خایفه لر - قالفه لر ، استادلر ، دوکوجی باشی ، طوپچی باشی ، واردیان باشی ،
 قوم ساعتی النده موقت ، کارخانه امامی ، مؤذنلری ، دعا جیلری جمع اولوب
 دعا و ثنا یله « الله الله » دیدکدنصکره ایکی فرونه دخی آتش ویریلور . وموقت
 سناعت طوته رق نام برکون برکیجه آتش یاقه رق چاملری طونج قه سنک

انشا ایتدیروب آندن صکره بایزید ولی دخی توسیع ایتدیروب اوطلار دخی
انشا ایتدیرومشدر .

اوصاف آستانه طوپجیان :

قوجه سلطان سلیمان خان قرق سکز سنه پادشاهانی ائناسنده بتون
دشمنلرینی تحت اطاعتی آلهرق پادشاه وقرالره سمعاوظاعه دیدیرمش ایدی .
لکن المان قرالی امانه کلیوب دأئما عداوت ایدردی . سلیمان خان ایسه درت
سنه غر بده درت سنه عجمده ودرت سنه وندیکده جنک ایتمش و او توز
آتی سنه ده کاملاً نسه چاساریله اوغراشمشدر . نهایت اونارک دیارلرنده
مرحوم اولشدر . بونلری مغلوب ایتک طوپ و تفنگه محتاج اولدیغندن
سلیمان خان دخی طوپجیاره رغبت ایدرک ممالک محروسه سندن وسائر کافر -
ستاندن احسان وانعاملرله طوپجیلری آباروب ، اجدادی محمد خان وبایزید
خانک بنا ایتدکلری طوپخانیه بیقوب یکیدن برطوپخانه بنا ایتشدر که کورن
بونلای عظیمی دیولر یایمش ظن ایدر . انسان نه ایدوکنی بیلمز دشمنلرک
قبضه تصرفه کچن قاعه لری قورتارمق ایچون اک مهم آلات اولان طویلرک
اوعای ایشه بوکارخانه قدیتمده بیلیور .

طوپ کارخانه سی : لب دریادن یوز آدیم ایلروده برکوه بلندک دامنتمده
درت طرف دیوارلری قلعه کی بر رباطدر .. محاصره اولنسه جنکه تحمل
ایدر برمتین دیواردر . آنک وسطنده ینه چارکوشه قرق آرشون بوینده
یوکسک بر دیوار واردر اوزری چار پشته پداوره تحت سیله اور تولودر ..
قبنک اوزرنده بیوک باجالر واردر که توتون یورالردن طشره چیقار . بو
پداوره طام اوزرنده آدم کزه جنک یولار واردر . وطامک اوزری تردبان
تردباندر . بو طامک تاذروه سنده ودرت طرفنده یوزلرجه بال فیچیلریله صو
حاضردر . تونج اریدیر ایکن آشدن بر شراره طامه اصلبت ایدر سه طامده
کزن آدملا او صوانه آتئی تسکین ایدرلر .

مسکدر. قیش وقتی او طه صحبتاری خوش اولور. اعیان و کبار رئیس لر سفر دن کلوب فلقه، فرقه لریله بوغاز حصارده باغ فصللری ایدر لر. غلعه لیمانی غایت لطیف وسکز روز کار دن امین اولدیغ دن وقت شتاده بیک پاره کی کوشه لر نده لنگر انداز اولوب یاتار لر. قلعه نك شمال طرفده کی طشره واروشی طوپخانه دن عدا اولور. چونکه حاکمی بشقه در. غلظه ده زیارتگاه یوقدر.

طوپخانه شهر نده کی خیرات و حسنات طوپچیلر کارخانه سی، بال یمز طوپلری واسواق سلطانی — طوپخانه زمان نصاراده بر اورمان اولوب ایچنده اسکندر رومینک بر مناستری وار ایدی. حالا جهانگیر جامی او مناسترک زمینته بنا اولمشدر. کفر دلر او مناستری بیلده بر کره (آیا الکساندرا) ددییه زیارت ایدر لدی. اسکندر هند سفر نده کی بر چوق اسرانی استانبوله کتیره رک طوپخانه ده بر عظیم مغاره ایچنه اللرنی آباقرینی خورما لیقیله باغلیوب حبس ایتمشدی. اکثر یسی غول بیانی کبی، قورقونج بیاض دیولر، البرز طاغنک ساحر ابورلری، آبازه ولایتده کی صدشه طاغنک ساحر لری اولوب الارینه باغلانان جبل مطلم قوتیله حرکتیه قادر اوله مز لدی. بو دیری زیارته کنلر بو سحره یی ده تماشا ایدر لدی. وقتا که قیشین اربعین وزمهریر کلیدی ساحر لر اسکندرک اذنیله طلسمه بنا اولمش باقر کیلره سوار اولوب بادبانلر روی دریاده برق خاطف کبی قیز غیره رق ما کدونیا یعنی استانبول شهرینی محافظه ایدر لدی. قرق کون صکره کلوب کیلری لیمان باغلیه رق ینه حبسه کیر لر. اسکندر دیولره وغولره طاغلی دبر تده یروب قره دکز بوغازینی آچدیر دی. اوراده سحره وغوللر غرق اولوب باقر کشتیلری لیمانده قالدی. حتی یزید بن معاویه سردار لغیه استانبول محاصره ایدلدیکی وقت باقر کیلرینک پار دلرینی غزات مسامین بولوب یغما ایتمشدر ددییه روایت اولور. ایشته طوپخانه شهرینک ابتدا اعماراتی اسکندر بنا سیدر. بعد الفتح ابو الفتح بوخیابان ایچره مفید و مختصر بر طوپخانه

طرز واحوال اہالی غلطہ — غلطہ قومی برقاچ فرقہ در : برنجی
 فرقہ سی کیجیلر ، ایکنجی تجارلر ، اوچنجی صنعتکارلر ، دردنجی مرانقوز
 و قلفانجیلر در . اکثر اہالیسی جزائر البسہ سی کیرلر . برچونگی عربستانلیدر
 لکن عنقا قبودانلری واردر . میخانہ جیلری روم ، صاتیجیلری ارمنی ،
 میانہ جیلری یہودیدر . علوفہ جیلری ایسہ یہودی پچہلیدر . میانہ جی
 و علوفہ جیلرک ایشلری ایسہ رذالتدر .

غلطہ دہ کی ما کولات و مشروباتک مدوحلری — اولاً خاص و بیاض
 متبجل فرانجہ آمکی ، شکر جیلر چارشوسندہ قطرہ میز شیشہ لری ایچندہ نیجہ
 بیک رنگدہ مسکلی ، عبرلی خنکارلرہ لایق شکرلری واردر کہ اشی بردیاردہ
 یوقدر . مکر شامدہ اولہ . متبجلرک منقش ورقلی بہار حلواسی ، بہارلی
 سیمیدی ، صنایعدن یوضولہ ساعت جیلری ، جام ، بلور ، ساعت رمل فروخت
 ایدر کفرہ عطارلری واردر . مشروباتدن بادہ کونا کونلرینک مدوحی خراباتیلر
 آراسندہ مشہور اولان طاش نردبان میخانہ سندہ ، کفہ لیدہ ، مانہ لیدہ ،
 میخالا کیدہ ، قشقوالدہ ، سنبللی دہ ، قسطنطنیندہ ، صاراندہ نام میخانہ جیلردہ کی
 لعل کون قطرہ سی حرام درلو ، درلو مسکت شرابلری ، انقونہ ، صاقوزہ ،
 مدانیہ ، ادرمید ، بوزجہ اطہ شراب نابلری واردر کہ اولراہ گمراہدن عبور
 ایتدی کمزدہ شاہراہ اوزرہ سربرہنہ ، پابرہنہ نیجہ یوز خم خانہ اسپرلری پامال
 اولوب یاندقلرینی کورورز . حال پریشانلرینی سؤال ایتدی کمزدہ شو بیتلرہ
 جواب ویررلر :

اولہ سرمستم کہ ادراک ایتمز دنیا نہ در بن کیمم ساق اولان کیمدری صہبانہ در

خدا عالم السر و الحقیاتدر کہ بوحقیہہ کرک شراب و کرک سائر مسکرات
 میسر اولماشدر . لکن آفتہ لکمز حسیلہ جمیع اصناف ایلہ اختلاط ایدوب
 احوالرینہ واقف اولورز . اما متبجل شرتی دینلان (آتہ بالی) شرتی
 نوش ایتمشدر . ایشتہ غلطہ نک اصنافلری بوندن عبارتدر . شہرک ہواسنک
 لطافتندن محبوب و محبوبہ لری چوقدر . اہالیسی آفتہ مشرب و درویشان

دكان صاحبلى اكثر تيله روم وفرنگدر. لكن لب درياده ، اورطه حصارده .
ايكوز عدد قات قات خرابات خانه لر ، ميكده لر واردر كه هر برنده بشر
التيشر يوز فاسق عيش وعشرت ايدوب خواننده وسازندكان ايله برهائى .
وهوى ايدرلر كه ديبلرله تعريفى ممكن دكلدر. زيرا ميوه وما كولات ومشروباتك .
الك اعلا لرى بورالده بولنور . آدم جاني ، روح غداسى ، قوش سودى هپ .
غلطه ده بولنه بيلور شيلردر. لكن مبتجل شرتى صوفيلر ايچون غايت لذيددر .
شهر ايچنده كى خاندان وكاربان سرايلرى — بو غلطنه ك زمينى لب دريادن .
شمال جانبده قله قپوسنه وارنجيه قدر برساعت يوقوش يوقارى قات قات .
كاركيه جنوزىلى بنالريدر . شاه راهلى سطرنج وارى طرح اولمش طريق .
عاملر ك جمله سى بيك يوز التمش صوقاق عد اولمشدر . لكن قلعه دن طيشاريدده .
لب درياده كى طريق عظيم ايله قلعه ايجره وويواده يولى ، عرب جامعى يولى ،
حربى يولى ، قله قپوسى يولى ازدهامل يوللردر . ملا خانه سى ، وسيد
على چابى خانه لرى ، (رستم پاشا كاربان سرايى) معمار سنان بناسيدر . بو
شهرده باغ باغچه يوقدر . (قلفاتيجلرا واطه لرى) كور كيجلر قپوسى خارچنده در .
اغالى وچور باجلىرى واردر . ترسانه عامره ده كى پادشاهك قدرغه لرىنى
قلفات ايدرلر . ايكي بيك عسكر وقرق بلوكدر . (استانبول اغاسى اوجاغى)
قره كوى قپوسى خارچنده در . جمله عجيبان بوندن ميرى يه اودون طاشيمغه
مجبورلردر . اوده باشلىرى فس اوزره بركونه طرفه دستار صاروب نفتى
دوله كيوب آياقلىنه سياه طوماق وقرمزى پابوج كيرلر . قول قايقلىنه سوار
اولوب تا قره دكز بوغازينه وارنجه اودون كيليرنى جمع ايدوب جمله كيلردن
قول آچمه سى آلوب قايقلىنده بياض كوملكلر كيه رك آياق اوزره كورك چكرلر
درستايش حمام غلطه — (محمد پاشا حممى) عزب قپوسنك ايچ يوزنده
طاش زردبان ايله عروج اولنور برحمامدر . بناسى ، هواسى ، صوينى غايت
لطيفدر . (بو قايجه حمام) بوندن ايجرى برحمام اولوب غايت كئيف وتقىلدر
(قره كوى حممى) موضى خوش ، لطيف ، اسكى برحمامدر . بونلردن بشقه
اوچيوز قدرده خاندان حماملى واردر .

باشانک اذنیہ اعمار اولمشدر. اوجہ سرچکمش، چارکوشہ برناقوس خانہ سی وارد. دیوارلرینک داخل وخارجندہ اویلہ صورعجیہ وغریبہ نقش وتصویر ایدلمشدرکہ کورن ذی روح ظن ایدر روملرکدہ برچوق دیر ودارالشفالری وارد. ارمنیلرکدہ اوچ کلیسالری وارد. یہودیئرک ایکی سناغولری وار. یہودیئر سائر کافرلر دن زیادہ سیلہ خوف وخشیت ایدرلر. کفرہ محلہ لرندن پاسبانلر اکسیک اولماز. چونکہ بوخائلر دفعاتہ عصیان ایدلکری حالہدرفق وملائیملہ آسکین حرارت ایتشلردر.

دریان حاکمان شہر غلطہ — طرف شرع میندن غلطہ بشیوز پایلی برمولوجتدر. منلاسی عرب جامی قربندہ ساکن اولوب اوچیوز قدرقراہ حکمی کچر. قرق درت یردہ ناحیہ نائبلری وارد. ہربرناحیہ یوز الی اچہ پایلی برقضادر. سنوی یتش کیسہ حاصلات ویریر. بوشہرک اکثرمشتملاتی سلطان احمدجامی اوقافندن اولغہ ناظری قیزلر آغانی اولوب اوقافک ایکوز کیسہ حاصلی اولور. متولسی حاکمدر. اوچنجی حاکمی غلطہ وویوادہ سندہ اوتورور. دردنجی حاکم بال، یاغ قپانی کومروک امیندر کہ سنوی برمقدار معین ایلہ وارداتی التزام ایدر: بشنجی حاکم قالفانجی باشیدر. التنجی حاکم محتسبدر. یدنجی حاکم ایاق نائیدر. سکنزنجی حاکم چوپلوک صوباشیسیدر. طقوزنجی حاکم خمر امیندر کہ سنوی یتش بیک غروش مصروف ایدر. اوننجی حاکم یکچیری اوجاغندن بش التی یوز نفر طائفہ سیلہ برچور باجیدر. اون برنجی حاکم یکچیری اوجاغی موجیلرندن براختیار موجی اولوب کدیکی ایلہ نوبت بکلر. بو حاکم میخانہ لر اوزرینہ مأموردر. مناسبتر لکہ میدان ویرمز. اون ایکنجی حاکم قرہ کوی قپوسندہ استانبول آغاسیدر کہ اودون جمع ایدوب مطبخ پادشاہ ویریر. بوتخیر اولنان بالجلہ حاکم لر لیلانہاراً توابعریلہ کزرک بر مجرم بولورلر سہ امان ویرمیوب حقتندن کلیرلر.

در اوصاف دکاکین شہر غلطہ — جملہ اوچ بیک سکسان دکانددر. سکنز چارشسیسی، یاغ پازاری، عطارلری وارد. اون ایکی قبہ لی قورشون اورتیلی فاتح بدستانی واردر کہ برچوق متاعی واردر. بر تیمور قپوسی واردر

بناسیدر . (یاغ قبانی جامعی) یاغ قبانک طشره سنده فوقانی برجامعدر . چار گوشه ، اخشاب ، قورشون قبه لی ، آلچاق مناره لی ، نردبان ایله عروج اولنور دلربا برجامعدر . آلتی سراپا زیت یاغی دکانلریدر . (قره مصطفی پاشا جامعی) قورشونلی مجزن قربنده در . بانسی فالح بغداد مراد خان رابع وزیراسندندر . اسکیدن کلیسا ایش . برمناره لی ، تختانی ، قورشونلی ، جماعتی چوق ، یکی برجامعدر . (قره کوی جامعی) قره مصطفی پاشا جامعه قریبدر تختانی ، مفید ومختصر برجامعدر . برآزده مسجدلری واردر . لکن بوشهرک مدرسه ودار الحدیثی یوقدر . عرب جامعنده ، محمد پاشا ، قره مصطفی پاشا جامعلرنده دارالقراء واردر . مکتب صیانی یتیم ، سکسانه قریبدر . عمارت اطعامی یوقدر .

یکرمی اوچ قدر سییل خانه سی واردر : از جمله عرب جامعنک ایچ یوزنده محمد پاشا حامی جنبنده محمد پاشا سیلی ، روز نامه جی ابراهیم اقدی سیلی کورکچیلر قپوسی خارجنده یاخیلر چارشی سنده مراد خان رابع وزیر قوجه کنعان پاشا سیلی ، قره کوی قپوسی سیلی ، قپودان سیلی مشهورلریدر . چشمه سی پک . آذرر . اک مشهوری عرب قپوسی طشره سنده (محمد پاشا چشمه سی) در .

بوشهرده اون سکر محله اسلام ، یتیم محله روم ، اوچ محله فرنک ، بر محله یهودی ، ایکی محله ارمنی واردر . باش حصارده اصلا کفره یوقدر . ایکنجی حصارده عرب جامعه کلنجه ینه یوقدر . بومحله لیلرک انده فاتحن قالمه خط شریف واردر . کافر قومازلر . چونکه بو آراق سکانک اکثریسی سلطان احمد عصرنده اسپانیه دن کلن جکر خون مبتجل طائفه سی مسلمانلریدر . بورالرک محافظه سنه زیاده سیله اعتنا ایدیلیر . چونکه سکنه سی مرادخان تحریری اوزره ایکیوز بیک کافر واتمش بیک مسلماندن عبارتدر . یتیم قدر کلیسامی واردر از جمله فرانسه نک (ارغون) کلیسایدر . برسد اوزرنده اولوب قپوسنه یدی قدمه ایله عروج اولنور . (وندیگ دیری) آقا قریبدر . بریانغینده یانه رق یکرمی سنه قدر خراب یاندقدن صکره قندیه صلحنده کوپرلی احمد

احاطه‌سی اون سکز بیک معمار آرشینی کلشدر . اطرافنی ایکی یوزبش قله اون اوچ بیک بندر . دیوارینک قدی قرق ذراع ملکیدر . بعض قلعه‌لری سکساز ذراع ملکیدر . لکن ابوالفتحک بنا و ترمیم ایتدیردیکی غلظه‌قله‌سی یوزاون سکز ذراع بنادرکه افلاکه سرچکمشدر . ذروءاعلاسی رصاص خاص ایله مستورددر . استانبول قاعه‌سی هر یردن دأرا مدار نمایان دکلددر . لکن بو غلظه قله‌سی شکل انسان کبی رؤیتی رایکاندر قپولری متین دمیردندر . بروسه یه حائل کیش داغی اوزرندن عیان میان کوریلور . دوربین ایله باقیسه بروسه‌نک عمارتلیده کورینورمش دیورلر . بوقله هر یردن کوریلور . شکل دورانیدر . درونی اون طبقه زنداندرکه شمیدیلده آل عثمانک کمی آلاتنه مخزن اولمشدر . جنوبه ناظر تیمور قپوسنه طاش نردبان ایله چیقیلیر . حقیر بوقله یه برقاچ کره آنده هوایه کاغداوچوران اینه ایپ باغلابوب عروج ایدن جانبازی سیر ایتک و سیله سیله چیقمدده استانبولی کوزلجه تماشا ایتدم . بو غلظه قله سنک قره جانبنده کی میت قپوسندن تا طوپخانه قپوسنه قدر یدی قعری عمیق بیوک برخند قدرکه مثانی قره دکزک طورلا نهریله قارشیدنی یرده کی آق کرمان قلعه سنندن باشقه بریرده کورمدم خندقک ایچنده کیمجیلرک کشتی غومنه لری وار . جان قورتاران پلامارلرینی بوکرلر . عمیق وواسع برخند قدر . کنارلری سراپا مزارستاندر . لکن قلعه‌نک دریا جهتلری چارشو ، بازار یرلیدر .

غلظه ده کی عمارت وجامعلری بیلدیریر — (عرب جامع قدیمی) حضرت عمر بن عبد العزیزک بناسیدر . برچوق کره لر کلیسایه تحویل ایدلمشدر . لکن سوکنده ینه جامع اولدی . ایچنده برچوق عمودلر واردر . روحانیتلی برجامعدر . برطشره حرمی ، برده عالی مناره‌سی واردر . عزب قپوسی خارچنده (محمد پاشا جامعی) سلطان جامعلرینه عدیل روشن برجامعدر ، روزنلری دریایه ناظردر . قبه لری ، برطبقه موزون مناره‌سی متانتلیدر . بو جامع لب دریاده وطار بریرده واقع اولدیغندن مناره‌سی جامعک صول طرفنده یول آشیری واقع اولمش سر آمد ، طاش برمناره موزوندر . جامع اسکله باشی کبی ازدحاملی بریرده اولدیغندن جماعتی چوقدر . معمار سنن

بوتارنج یاغ قپانی قپوسی بالاسنده چار گوشه بیاض بر مرمر اوزرنده جلی خط ایله محرردر .

اوصاف واشکال قلعه غلطه — قسطنطنیه خلیجی شمالنده برمیله قریب مسافه لب دریاده ایچقه تخته سی شکلنده شدادی سنکین بنیاد برقلعه متین ، سیرین کار بر حصن حصیندر . دائر امدار یالین قاتدر . استانبول کبی اوچ قات اما درون قلعه ده اوچ قات بوله حصار دیواری واردر . بونلرک هربری برر جنویز قرالزاده سنک حکمنده ایدی . ده باشقه قپولری واردر . اولا غرب طرفنده قاسم پاشا ترسانه سنه ناظر حصار یچمنده میت قپوسی ، ایکنجی جنوبه ناظر ولب دریاده عزب قپوسی ، اوچنجی یینه جنوبه ناظر لب دریاده کورکچی قپوسی ، دردنچی یاغ قپانی جانبنه آچیلور لب دریاده یاغ قپانی قپوسی ، بشنجی اب دریاده جنوبه ناظر بالق پازاری قپوسی ، التنجی جنوبه ناظر قره کوی قپوسی ، یدنجی شرق طرفنده لب دریاده قورشونلی مخزن قپوسی ، که روملر بو قپویه (ایانقو) قپوسی دیرلر . چونکه بوراده حواریون ایازمه سی واردر . ایستمه لی آدم کیرسه شفا بولورمش . سکزنجی جانب شرقده دریاه ناظر کرج قپوسی ایله دریاه آچیلور تیمور قپوسی ، طقوزنجی قره یه ناظر طوپخانه قپوسی ، اوننجی قره طرفنده شماله ناظر کوچک قله قپوسی ، اون برنجی شماله ناظر بیوک قله قپوسی در . بو قپولر قلعه نك اطرافنده طوپخانه وقلعه قپولری قره یه ناظر درر . کیرویه قالان سکز قپو لب دریاده درر .

اما درون قلعه ده کی بوله حصار لر نده قپولر بونلر درر : کوچک قره کوی قپوسی ، کوچک قلعه قپوسنک ایچ یوزنده میخال قپوسی ، میدانجق قپوسی ، کلکسا قپوسی ، ایچ عزب قپوسی ، صادق قپوسی درر . بو قپولردن اوچی شاه راهه ناظر درر .

در بیان اطراف قلعه غلطه — دائراً مدار اطراف اونی بیگ التمش آدی درر . لکن سلطان مراد خان رابع دورنده مشارالیه روان سفر نده ایکن قائم مقام بیرا پاشا غلطه یی تعمیر و ترمیم ایدرک وجه دیواری بیاض بادانه ایتدر دکده دیوار معمار آرشیننی ایله آرشینلانوب جمله برج و بارولری حساب اولند قده دور

سلطنتنده و هجرت نبویه نك قرق اوچنجی سنه سنده استانبول محاصره ایدیلوب ساده‌جه مال غنائمه اکتفا ایدیلهرک بی فتح عودت اولندی . صوکرده هجرتك ۵۳ سنه سنده آل امویه دن عبدالملک زماننده مسلمه و حضرت ایوب انصاری و عمر بن عبدالعزیز حضرتلری برر قبیله یه سردار معظم نصب اولنوب برآ و بجرأ ایکوز بیک عسکر ایله قره دکز بوغازندن قسطنطنیه طرفنه کچیلوب غلطه امان ویرلمیه رک فتح ایدلدی . غلطه نك شمال طرفنده عمر بن عبدالعزیز بر قلعه انشایتدیروب اسمنی (قلعه قهر) قودی . بونکچون بعضیلر غلطه یه (مدینه القهر) دیدیلر . حالا قورشونلی مخزنك بولندیغی محلی دخی آنلر بنا ایتلدر . و صوکرده غلطه ایچره او جوارده بر جامع بنا ایتدکریچون « حالا عرب جامعی » دیرلر . اشته بو منوال اوزره غلطه یی تعمیر و ترمیم وحدود نامه لری تمهیر و تختیم ایتدیلر . اوئانسانده عمر بن عبدالعزیز حضرتلرینه خلافت توجیه اولندیغندن سلیمان بن عبدالملک حضرتلرینی یرینه غلطه ده قائم مقام براقوب و مسلمه یی ده اکا وزیر تعیین ایدوب غلطه یه سکسان بیک قدر محافظ عسکر براقه رق قسطنطنیه یی خراجه کسیدیلر . و اوچ سنه نك خراجی بردن آلوب دونما ایله مقر خلافت اولان شامشرفه دوندیلر . خلاصه غلطه نك ده استانبول کبی اسلام لر طرفدن اون کرده محاصره ایدلکری یوقاروده فصل مخصوصنده تفصیل ایدلشدر . لکن هجرت نبویه نك ۸۵۷ سنه سنده کی اون برنجی محاصره ده آق شمس الدین حضرتلری حضرت ابوالفتحه شو :

نحن الذی بایعونا محمداً علی الجهاد ما حینا ابدأ

بیتتی اوقویه رق فتح کزینه تشویق ایدرلردی . آخر محمد خان بذل مأثر و همت ایدرک استانبول و غلطه یی فتح ایله معمور ایتدی . صوکرده لری بایزید خان دورنده غلطه قلعه سی زلزله دن منهدم اولغله تعمیر و ترمیم ایدلشدر که تاریخ کزینی شودر :

این حصار رفیع که سنکش
در زمان شمی که رؤیت او
چون صرمت شدا و بوقت شریف
خصم را بر تنش رسد سلعه
از قبر مهتر است در طبعه
شد مورخ : « عمارت قلعه »

سنه

کلدیکندن اسمنه « غالاته » دیدیلر . چونکه یونان لساننده سوده « غالاته » دیرلر . بالاخره چوبانلر مسکنی حالی آلدیغدن قورشونلی مخزن جوارنده قلعه کبی برجای مناص انشا ایتدیلر . آرهدن برچوق زمانلر کچهرک غلطه کیت کیده معمور اولغه باشلادی . اصل غلطه استانبولک شمالنده اولوب ارده برمیل اککننده بر خیایج واردر . نهایت غریبسی کاغذخانه به وارر . طول خیایج اونسکیز میلدر . استانبولدن غلطه قایق وماونه لرله عبور اولنور . کفره عصرنده آرده زنجیر اوزره کوپری واروش . اسکندردن صوکره اشپانیه و جنویز قرالری قسطنطنیه به تجاوز ایدوب اشپانیه لیلر قسطنطنیه بی ضبط ایتدکری کبی جنویز قرالی ده غلطه به مستولی اولوب درت اوغلی ایچون درت عدد بوله ، بربرینه بیتیشک بیوک حصارلر بنا ایتدیردی . آق دکز جزیره لرندن درتیوز بیوک قدر کفره کتیروب غلطه ده اسکان ایله شهری معمور ایتدی . صوکره قره دکزک ایکی طرفده تا ازاق قلعه سنه وارنیجه دکن بیوک التمش پاره قلعه یاپدیردی . حتی قریم یارم اطه سنده کی (کفه ، سوداق ، طاطایی ، بالقلاغه ، این کرمان ، منکوب ، صاری کرمان ، کرج) قلعه لرله قارشی طرفده کی اطمان ، ازاق قلعه لرینی بو قرال یاپدیروب قره دکزک درت طرفنی ضبط وربط ایلدی . صوکره بیوک اوغلی (آروندو) نی غلطه قلعه سنه قرال نصب ایدوب کندیبسی (صاقز) جزیره سنی پای تخت ایدندی . صوکره غلطه ده آروندو قرال روملرله ییکدل ویکجهت اولوب هرکون قسطنطنیه قلعه سنه مستولی اولان اشپانیه کفره سیله جنک وجدال حرب و قتال ایدرک اشپانیه لیلرک طاقتلرینی بر اقدقلرندن برکیجه یدی قلهدن کیلرینه بنهرک قاچدیلر . روملر ایسه ینه قسطنطنیه به مالک اولوب بوی بکی صورتده اجرای حکومته باشلادیلر . لکن جنویز قرالی آرونده غلطه ده کسب استقلال ایدرک درت قرداشلرله مشترکا اجرای حکومت ایلدیلر . و غلطه بی اولدرجه معمور ایتدیلر که حالا او اثر عمران بنالرنده ظاهر و نمایاندر . صوکره ، حضرت رسالت پناهک (لتفتحن القسطنطنیه ولنعم الامیر امیرها ولنعم الجیش ذلک الجیش) حدیث شریفنه امثالاً امویه دن معاویه نیک ایام

شکل ، عشق الہی ایلہ آلودہ براہل حال کیمسہ ایدی . بویاہ ایکن متصوفانہ
 متوی معنوی بہ تحقیقلر ایدردی کہ جملہ عاشقانی مست ایدردی . اثنای وعظمدہ
 تکیہ بہ بر آدم کلسہ اسم و رسمیلہ کورمدیکی و بیلمدیکی آدمہ « صفا کلدک فلان
 افندی » دیو کشف ایدردی . کندیلری سماعہ کیردکده جملہ درویشان مست
 ومدھوش اولورلردی . قبر شریفی تکیہ سی ساحہ سندہ در . جملہ کراماتندن
 بری بودرکہ : مراد خان رابع بروسدن استانبولہ کلیرکن (بوز برون) نام
 محلده غرق اولوق صرہ سنہ گلش ایکن خنکار بو عبدی ددہنی قایق باشنده
 کوروب باغچہ کورکیلہ دریایہ (اسکن بحق الملک القدوس) دیہرک اوردقدہ
 تلاطم دریا سکونت یاب اولهرق خلاص بولاشدرکہ بو حکایہ سلطان مراد
 خاندن مرویدر .

(قبر سروری چابی افندی) کلیویلده « خواجه شعبان » نام برتاجرک
 اوغایدر . علومده تکمیل فنون ایش ایدی . یوز الی پاره مجلد تألیفاتی
 واردرکہ ہربری جہان آرادر . بالضرورہ سروری کم نام عزات اولوب
 واصل جنان اولدی . قبری قاسم پاشادہ بنا ایتدیکی مسجدک ساحہ سندہ در .
 تاریخچی : « کیتدی جہاندن سروری » سنہ ۹۶۵ . دیگر تاریخ : « مہرورہشت »
 سنہ ۹۶۵ . (مولانا امام زادہ محمد افندی) « بغدادی زادہ » ایلہ بر آندہ
 مرحوم اولوب جنازہ لری اوق میدانندہ سنان افندی غرفہ سندہ دفن
 ایدلشدر . اما ہربری زمانندہ یکانہ عصر ایدی دیو پدرمز حکایہ ایشدر .

غلطہ شہرینک ایلک بانینسی واشکالی وایچندہ کی عماراتی

اولا قسطنطنیہ قلعہ سی بنا اولدقدن صکرہ غلطہ طرفلری برچہزار
 خوش هوا ، محصولدارقرای دلربا اولغہ بالعموم صالحماللر قیونلرینی و صغرلرینی
 بو غلطہ طوپراغندہ اولادہرق سودینی صاغوب قرالہ تقدیم ایدرلردی .
 بو محصولدار یردہ کی نبات و برکات آثاری اولهرق سود غایت لذیذ حصولہ

ظلی) ووالدہ سی وددہ من (تیمور جی قرہ احمد) وددہ سی (یاوز اوزبک)
ووالدہ من والحاصل بی حساب اقربا من مدفوندر . قارئین کرامدن بونلرک
ووفاتمزدن صکرہ بو حقیرک روحیچون بر فاتحہ تمنی ایلرم . دریغ بیورمیه
جقلمندن امینم .

(الشیخ عبداللہ قبری) بوذات سلیمان خانک دسترہ جی باشیسیدر .
« قرقلر مزاری) میت قپوسی قربندہ در . (معبر ابراہیم افندی) ، (غازی
پیالہ پاشا) برقبہ پرانوار ایجرہ جامعنک محرابی اولندہ مدفوندر . (الشیخ
پیر حضرت علی) ادریس دیمکلہ مشهوردر . روم اینندہ تر حالہ شہرندہ بر
فقیر ترزینک اولادیدر . حاجی بیرام ولی طریقندندر . انقرہلی حسام الدین
حضرتلرندن مآذوندر . شریعتدن طاش قوپاردی دیو مخنوقاً شہید ایتدیلمر .
گرامتلیری ظاہر وباہر ایدی . قبر شریفلری قاسم پاشادہ ترسانہ آرقہسندہ
اوق میدانی یولی اوزرندہ بر مرتفع یردہ در . نیچہ خیرات وحسانتلیری واردر
ازجملہ ابا ایوب انصار اوتہ طرفندہ کی (ادریس کوشکی) نام تکیہ ونمازگاہ
بونک خیراتی ایدی . کندیسندن صکرہ مراد خان اورالری بیقیدر مشدر .
چشمہ سی چمنزار صفہسندہ نمازگاہی ، سرولری حالا باقیدر . (الشیخ عثمان
یعنی امیر سلطان) سیواسلیدر . طریق بیرامیدندر . قاسم پاشادہ قولاقسز
محلہ سی زاویۂ عظیمہسندہ مدفوندر . (اطولی عشاقی زادہ) قاسم پاشادہ
پدرلری جنبندہ کعبۃ العشاق اولان زاویۂ عشاقی دہ مدفوندر . مرحوم
عابد ، زاہد ، علمای عاملین سلکنہ منسلک چلبی ایدی . (الشیخ مولوی
اسماعیل ددہ) انقرہ لیدر . قلہ قپوسی مولویخانہ سنک شیخی ایدی سنہ ۱۰۴۰
تاریخندہ اسماعیل وار راہ حقہ قربان اولدی . یرینہ (آدم ددہ) صاحب سجادہ
اولدی . اما مرحوم عزیز اسماعیل ددہ یدی سنہ اعمی اولدینی حالہ مثنوی
شریف اوقوتمقدہ دوام ایدردی . مثنوی شریفی شرح ایتمشدر . واون بر
جلد سائر کتب معتبرہ نالیقاتی واردر . بحر معانی ، متشرع ، متورع ، درویش ،
ادیب ، متواضع کیمسہ ایدی . قلہ قپوسی مولویخانہسندہ مدفوندر . (شیخ
حضرت عبدی ددہ) قاسم پاشا مولویخانہ سنک بانسی وشیخی ایدی . مجازیون

دباغلرینک صاری سختیانی ، قمرزی کوسله سی مشهوردر . پیاله پاشا چارشوسنده کونا کون کچه کلاهلر بولنور که قونیه ومغنیسه ساده بیله امثالی نادردر . ترسانه عامرده کشتی بنا ایدیجی مرانقوزلر وارکه جمیع کافرستانده نظیرلری نابوددر .

قاسم پاشا شهرینک اندرون و بیروننده بولسان مراقدمبار که — اولا ترسانه آرقه سنده نیجه بیگ سخابه کرام ، تابعین ، تبع تابعین مدفوندر . سنک مزارلرنده نیجه ایات تحریر لولنمش از جمله :

بونلر اونلردر که کلوب کیتدیلر کلوبن اشبو جهانده نتدیلر

یتی خوش بریازی ایله یازلمش . بوکا دائر معلوماتیزی بالاده بیسان ایتمش اولدیغمز جهتله تکرارینه لزوم کورمدهک .

(میت زاده قبری) بوذاتک پدرلری اکری غزاسنه متوجه اولدقده

والدهلری حامله ایتمش . پدرلری « الهی غزایه عزیمت ایدیورم بواهلر بطننده

بولنان اولادسی سکا امانت ایتدم » دیوب سفره روانه اولور . برمدت صکره

بامرالله خاتونی حمائی وضع ایتزدن اول مرحوم اولور . دفن ایدرلر .

بامرالله القادر قبرده وضع حمل ایدر . معصوم والده مرحومه سنک مهنه

یتیشوب امر . پدری سفردن سلامتله عودت ایتدیکنده اهلی سؤال ایدر

مرحومه اولدیغنی سویلرلر . همان معتقد غازی « بن آنک قارنده کنی کارخانه

صاحبه امانت ویردم تیز اهلکم قبری بکا کوستریکز » دیوب درحال قبره

واریرلر . قولاق طوتارلر که قبرک ایچندن بر معصوم صداسی کلیور . او آنده

قبری آچار کوریرلر که جان پاره سی اولان معصوم والده سنک صاغ مهنه

امه یور اصلا چورومه مش پدری . حمدوشنا ایدرک جکر گوشه سنی باغربنه

باصوب خانه سنه کتیرر تربیه ایدر . ایشه بوچوجق علمای فاضلیندن برکیمسه

اولوب دولت احمدخانده مرحوم اولدی . ینه والده سی جنبنده دفن ایتدیلر .

اوزرنده برقبه عالیسی واردر . میت زاده دیو زیارتکاه خاص وعامدر .

بو حکایه غریب کلمسون . قدرت الهیه دوشونولور ایسه پک عادی برشی

دیتک اولور . بوسلطانک قربنده برصفه کارگیر اوزره پدریمز (درویش محمد

(امیر افندی محلہ سی) ، (سنان پاشا محلہ سی) ، (قوجہ پیالہ پاشا محلہ سی)
(قولاقسز محلہ سی) ، (حمدی افندی محلہ سی) ، (حاجی احمد محلہ سی)
ہوندن ماعدا محلہ لری معلوم دکادر .

اہالیسی : ہوشہر عظیمک خلتی اوچ فرقہ در . برصنفی عسکری طائفہ -
سیدر کہ قبودانلر وعزبان واردیانلر ورسن باز کشتیان داییلردر . جملہ سی
جزایرلی البسہ سی کیوب قرمزی فس اوزرہ قفصی دستار وارقلرینہ بورنوس
وتیور قوپازان وقوودہ وکونا کون برانقونہ دولہ لر وبلارندہ چاتال پالابچاقلر
ویاقلرندہ طوماقلر وبعضیلری بالدیری چپسلاق سرنباز جونہ باز جنود
غازیاندر . ہونلرک جملہ سی کزیدہ عسکردر . قانون سلیمان اوزرہ سنوی موجب
کاملری اوچ بیگ یتیم کیسہ مالدر . ترسانہ دیوانندہ قبودان پاشا حضورندہ
ہراوچ آیدہ برموجب آلیرلر .

برفرقہ سی : اصناف کونا کوندر . اما باغبانی چوقدر . تجار ، نجار ، اہل
بجار مرادلری اوزرہ کونا کون البسہ لر کیلرلر . لباس مخصوصلری یوقدر .
برفرقہ سی : طالب عم ، درویشان عبا پوشان دلریشاندر . اما ہربری
معنادہ برپادشاہ عالیشاندر . باغدن باغہ کیدوب طاعات ایلہ امرار اوقات
ایدلرلر . خاتونلری غایت مؤدبہ ومستورہ در . گویاکہ (ربیعہ عدویہ) در .
ہوشہرک محبوب ومحبوبہ سنہ حدونہایت یوقدر . چونکہ آب وھواسی غایت
لطیفدر . ارض بلدی وطول نہاری ینہ استانبول آرزیدر .

مآکولات ومشروباتلری : اولاً خاص وبیاض غرابیہ کورہ کی وبیاض
سمیدی ، یاغلی چورہ کی ، ابدار لعل کون دراقی پاپا شفتالیسی ، شیرین
قری قیعی سی ، جم شاہ انکوری ، شام اوزمی ، ہوشناق درہ کلی ،
قایاقلی یوغوردی ، سمیز قیون اتی مشہوردر . زیرا چنزارمحللری چوقدر .
اہل صنایعک ممدوحلری : ترزیلری جزایر بیجیمی البسہ لر بیچرلر
واویلہ ایکنہ اوررلر کہ استانبول استادلری اکا مانند برسوزن اورمغہ قادر
اولہ مزلر . محبوبسخانہدہ ایشلدکلری کونا کون منقش الیونلر ، چورابلر
مکر فرنکستان وکورجستاندہ ایشلنہ . یوقسہ دیگر محللردہ قابل اولہ مز .

اوصاف دکان قاسم پاشا — اوچیوز التمش قدر دکانی وارددر . کرچه بدستانی یوقدر . لکن بالمله ذی قیمت اشیا آنده موجوددر . از جمله دباغله اصنافی کمراد طائفه در . اوچیوز قدر بیوک کارخانه لری وارددر که هر برنده بکر میشر او توزر زبر دست پهواندر ایشلرلر . صاری سخیانی . قرمزی . کوسله‌سی ودوتقالی مشهوردر . بو طائفه برقانی وبار خرسز کیرسه جمله‌سی باش قالدیروب او مجرمی حاکمه ویرمزلر . اما او مجرمده اولنجیه دک بونلرک ایچندن خلاص اوله ماز . بر خدمته تعیین ایدیلرک صنعتی اوکرده نیرو حرامیلکدن مستغنی اولور . دها برچوق ارباب صنایعی وارددر . شهر ایچندن ایکی دره جریزایدرکه اطرافی سراسر دکانلردر . اوچ عددده برکوزلی کارکیر جسر لری وارددر . لکن (قاسم پاشا جسر) هپسندن امیندر . اگا جسر ی ده کوزلدر ترسانه قپوسی جسر ی برکوزلدر . ممرناس وطریق عامدر . بوکوپریلردن ماعدا پیاله پاشا دره سنه وارنجیه قدر اون براخشاب جسر لر دخی وارددر . وجهه پازاری جسرندن شیخ دره سیله ناحاجی احمد بوستانه وارنجیه بودره اوزرنده اون یدی یرده اچاقق یایه آدم عبور ایده جک قدر اسکله کوپر یلری وارددر . کوپر یلرک جمله‌سی پرانغه وزننجیرلرله باغیلدر .

چارشولری : جمعه پازاری . قاسم پاشا چارشوشی . پیاله پاشا پازاری ، ترزیلر پازاری ، قولاقسز پاراری ، دباغله پازاری . اسکله پازاری .
 محله‌لی : (تربه دار محله‌سی) جمیع موتانی بو محله اهالیسی دفن ایدرلر . صلحای امتدن آدلردر . مزارستان ایچنده واقع اولمش اسکی بر محله در . (قانی قوزلر محله‌سی) مزارستان ایچنده اولوب سراپا جو بز درختلریله مزیندر . (قاسم پاشا محله‌سی) ، (کنه خوریا محله‌سی) ، (پیاله کتخدا محله‌سی) ، (بیوک دره محله‌سی) ، (کوچک دره محله‌سی) ، (جمعه پازاری محله‌سی) ، (عشاق محله‌سی) ، (طاطاولا محله‌سی) . (تپه باشی محله‌سی) ، (بادله محله‌سی) ، (صاری کتخدا محله‌سی) ، (دره محله‌سی) ، (آیدین چاوش محله‌سی) ، قره سنبل علی افدینک افدینسی کیا صاحبی آیدین چاوشدر . (چلی چتین قوز محله‌سی) ، (یل دکرماتی محله‌سی) ، (کوچوک پیاله پاشا محله‌سی) .

مصاحب سلحدار مصطفی پاشایی تعمیر و ترمیمه مأمور ایتشدر . تاریخی :
« همت آباد جدید اولدی بنای تکیه گاه »

(اینه آیزمه مسیره سی) مرکز شهر اولان بر محلدر . کرچه ایچنده
عمراندن نشان یوقدر لکن آغاجلق ایچنده بر آیزمه در . (حسن قارلیغی
مسیره سی) برواس صحراده اولوب ایچنده اوق آتمق ایچون مصطبلر بنا
اولمشدر . هرکس یارانیه اول جای معهودده عهدلرینه وفا ایدرک عالم اغیاردن
خالی صحبت ایدرلر . بر آب جاری زلالی واردر . (پوطه یری مسیره سی)
بوچمن زاده بش اتی صغه واردر . هر جمعه بیکلرجه کانکشان « پیر وقاص
روحنه فاتحه ! » دیه سینده پوطه یی هدف ایدرلر . اوچ یرده آب حیاندن
نشان ویریر چشمه لر ، ونیجه معلا اغاجلر واردر . (دیودار چشمه سی
مسیره سی) بوده اوق میدانک بر گوشه سنده آب حیاندن چاشنی ویریر
بر چشمه در . درت طرفنده بیوک چنار آغاجلری سایه سالمشدر . کولکه لرنده
نیجه احبا جان صحبتی ایدرلر .

(پیاله پاشا تکیه سی تفرجکاهی) بر چوقور یرده اولوب درت طرفی قلعه
کبی دیوارلرله محدود بر تکیه در . فوقانی و تحتانی ایکیشر بیک آدم آلور
صفه لری واردر . جمله اهل حرف آنده کی خلیفه زردینه روان اولوب پوس
پوست ایدرلر . مطبخنده سنه ده اوچ بیک عدد بقر کس یلور و کافه فقرایه
هرکیجه بذل نعم ایدیلیر . بر چوق سر آمد چنار آغاجلری و بر آب جاری سی
واردر . (سکود جک آیزمه سی) بر هوادار یرده بید سر نکونلرله محاط
بر آیزمه جقدر . (حاجی احمد بستانی تفرجکاهی) کونا کون ثمرات لذیذ
ایله مشحوندر . (بوشناق باغی مسیره سی) بتون اشجار مثمره ایله دونادلمشدر .
عرب و عجمده بویله کلستان کورلما مشدر دینسه سزادر . صاحبی شیخ عشاقی
طریقندن حال صاحبی بر آدمدرکه بالذات باغبانلق ایدرلر . (دده بوستانی
تفرجکاهی) مولوی شیخی عبدی دده نک احیا کرده سیدر . (قورد چلی
باغی مسیره سی) بر باغ ارم و خیاباندر . دها نیجه مسیره لر واردر لکن معلومنز
اولان بونلدر .

وقف قریب غنمات اشا ایده رک بای و کدایه بذل نعمت ایلمشدر . (قولاقسز تکیه سی) خلوتی طریقه مخصوصدر . (سنان پاشا تکیه سی) ام سنانی طریقه مخصوصدر . (معبر ابراهیم افندی تکیه سی) پیاله پاشا حامی قربنده در . فقراسی غایت چوقدر . (حضرت عشاق افندی تکیه سی) حاجی حیدر بوستانی قربنده در . فقراسی صایحای امتدندر . (مولوی خانه تکیه سی) سلطان مراد رابع عصر نده عبدی دده حضرتلری همت احباب ایله کندیلری فرهاد وار ارغاداق ایده رک بنا ایتمشدر . زمینی مرتفعجه در .

حاملری : (قابم پاشا حامی) عتیق ، خوش هوا ، خوب بنا برحامدرکه صوی مثال آب زلالدر . (ترسانه حامی) ترسانه دیواری اردنده کوچوک و کثیف برحامدر . لکن یرنده بنا اولنمشدر . (حکیم باشی حامی) حکمته مطابق اوله رق بنا اولنمشدرکه مثلی یوقدر . اوی بیوک دکل فقط صوی غایت لذیذدر . (قولاقسز حامی) آلات و بساطی پاک ، دلاکاری چست و چالاک برحامدر . لکن قولاقسز حامی اولغله اکثری خداملری صاغیردر . (پیاله پاشا حامی) غایت لطیف و روشن حامدرکه کوزلالکی مشهور آفاقدر .

معمور سرایلری : (پیاله پاشا سرائی) ، (قره خواجه سرائی) ، (قورد چاپی سرائی) . (حسین اغا علیسی سرائی) ، (وصیجان خلیفه سرائی) و سائره در .

چشمه : حاجی احمد چشمه‌سی تاریخی :

فندی داعی دیدی اتمنک ، ریخی حاجی احمد چشمه‌سی جاری اوله دائم لطیف

سیره لر ، تفرجگاه تکیه لری — (تکیه تیر اندازان) فاتح بنا سیدر . آیا صوفیه دن بتلری چیقاروب اوق میداننده حالا (پونا سپیدی) نام محله قویه رق هفته ده ایکی کون غزات مسلمین ایله کلوب بونلره اوق آتارلردی . ایشته او عصرده کی کمانکشان و تیر اندازانک صحبتلرینه مخصوص بوتکیه بنا اولنمشدر . صکره سلطان بایزید ولی دخی یایچی اولدیغدن کمانکش خطاط شیخ حضرتلرینک تشویقیله بوزاویه بی توسیع ایتمشدر . بعده مرور ایام ایله تکیه حاجا منهدم اولمشدر . سلطان مراد رابع دخی تیر انداز اولدیغدن

محراب و منبری ساده کوزلدر . روزنلری تونجدر . روایت کوره پاشا فتح ایتدیکی ولایات کلیسارلینک چاکلرینی کتیروب جامعک پنجره لینه شبکه ایتشدردیرلر . نجف و سائر جامرله مزین اولدینی ایچون ایچی روشندر . قبله قپوسنک عتبه علیاسی اوزره قره حصاری خطی ایله (سلام علیکم ...) آتی ذهب خالص ایله تحریر اولمشدر . دهلیز صفه لری اوزره زنبوری عمودلر اوزره قبله واردر . بوصفهلرک محراب دیوارنده سراپا ایات و اشعار و مفردات کونا کون تحریر اولمشدر . طشره حرم کیرنده آتی عدد چنار عظیم واردرکه اهل تفرج افلاکه سرچکمش شاخلری سایه سنده کسب مسرت ایلرلر . بوجرمک درت قپوسی و غرب طرفنده کی قپوسنک یمین و یسارنده قرق عدد مدرسه حجره لری واردر . پیاله پاشا مرحوم بوجامعی بنایه شروع ایتدکده شمال طرفنده یدی خسروانی کوپ آتون بولمشدرکه یری حالا ظاهر و باهردر . او کوپلرده استانبولده اوزون چارشو باشنده کی پیاله پاشا سبیل خانه سی ایچنده طور مقده درلر . بو کوپلرده مر مردن معمولدر . ایشته بوجامع بویله بر حلال مال ایله بنا اولمش برجامعدر . پاشا جامع جوارینه برتکیه و کندیلرینه برمدفن ، برحام ، چارشو بنا ایتشددر . غازی برپاشادر . مسجدرلر : (پیاله کتبخدا مسجدی) ، (یحیی کتبخدا مسجدی) ، (شهر امینی حسین چای مسجدی) ، (ممی کتبخدا مسجدی) و سائردر . مدارس علوم : (قاسم پاشا مدرسه سی) جامعک یول آشیریسندهدرت مدرسه در (پیاله مدرسه سی) .

بوندن بشقه یدی عدد مکتب صبیان اوچ عدد دارالقراء که کورجی خلقنه و سائر ازباب سفره مخصوصدر . لیکن چاپیلری عالم و کاملدر . یکرمی برقدرخلوتی ، جلوتی ، عشاقی ، مولوی وغیری طریق تکیه لری واردر . از جمله حضرت امیر سلطان تکیه سی طریق اوزرنده اولو آستانه در . یوزی متجاوز حجره و فقراسی واردر . هر کیجه درویشلری (واذکروا الله) امر جلیله امتثالا توحید و تذکیر ایدوب وجودلرینی افنا ایله احیا اولورلر . قپودان خلیل پاشا مال فراوان صرف ایدرک بو آستانه یه بر آب زلال کتیرمش

کیرہج قلعه سی یوقدر لکن دها زیادہ محفوظ ومصوندر . اسکہدن پیالہ پاشا
 محلسنہ قدر سکز بیک آدیم ، اوق میدانندن غلطہ حدودندہ درت یول
 آغزینہ قدر طقوز بیک آدیمدر .

قاسم پاشا جامعری — (جامع عتیق قوجہ قاسم پاشا) دوز بر یردہ
 واقع اولوب چارکوشہ بردیوار اوزرہ چار پشته تختہ قبہلی تختانی اسکی بر
 جامعدر . ایچندہ عمود یوقدر . طشرہ حریمی چنار وتوت اغاجریلہ مزیندیر .
 اسکیدن عمارتی وارمش لکن شمدی بیمار خانہدر . موزون بر طبقہلی بر
 منارہسی وبردہ قبلہ قوسی واردر . جامع قوجہ معمارسان بناسیدر . حرمی
 ایچندہ محکمہ شرع مین واردر . حرمتک صاغدہ سولده ایکی قوسی وار .
 جامع شہرک ازدحاملی محاندہ واقع اولدیغندن جماعتی چوقدر .

(کتخدا جامعی) چار پشته قورشون قبہلی بر منارہلی بر جامعدر .
 (ابوالفتح محمد خان جامعی) اسکی دیوانخانہدہ کوچک بر جامعدر . (سلماز
 خان جامعی) بوایکی جامع خداملرینک وظیفہسی حالاطرف پادشاهیدن یریلور
 وکندیبری سلاطین جامعدن عد اولنورلر .

(الشیخ ابہم افندی جامعی) جماعتی غایت صلحای امتدن کیمسہ لردر .
 (یحیی کتخدا جامعی) مولوی خانہ قربندہدر . چار پشته قورشون قبہلی
 بر منارہلی بر جامعدر . (حاجی خسرو جامعی) طاطاولہ یولندہ بر یوقشده
 کیرہ مید منارہ لی بر جامعدر . (احمد افندی جامعی) اوق میدانی قربندہ
 بر منارہلی وقورشونلی بر جامعدر . بانسی امین افندی دامادیدر . (امیر
 سلطان جامعی) برکوه بالانک ذروه سندنہ چارکوشہ چار پشته رصاصہ
 میستور بر منارہلی بر جامعدر کہ زیارتکاه اولو آستانہدر . (قولاقسز جامعی)
 بر منارہلی وقورشون قبہلیدر . (سنان پاشا جامعی) چار پشته وقورشون
 قبہلیدر حرمنہ نردبان ایلہ اینیلیر . غایت روشن ومعلادر . (پیالہ پاشا جامعی)
 بردرہ آغزیندہ قبلہ جانبی عالی برسد اوزرہ موضوع متین بر جامعدر . بانسی
 سلطان سلیمان خان وزراسندن ساقز فائخی قپودان قوجہ پیالہ پاشادر . اون
 ایکی قدر عالی قبہلری واردر . قرمزلی وصفاقی بیوک عمودلر اوزرہ مبنیدر

رحمت سلینک کتوردیکی حس و خاشاک ایله پز اولوب قایقلرک کیروب چقمسی معطل اولدقده هرکس خانه سی ایلری بنا ایدوب حالا خلیجک او طرفی معطل قالمشدر . لکن پدرمک حکایه سنه کوره قاسم پاشانک چارشوسی ایچنده درت آغزلی دینیلان قبولره قدر دریا کایر ایتمش . ملوک مراد ایدنسه ینه دریانک او طرفه جریان ایتمسی امر سهلدر .

اوصاف ترسانه عامره — ترسانه سلیمان خان بناسیدر . باروتخانه قله سی ، یتیم قپودان مخزنلری ، کورک خانه ، یدی عدد قورشونلی مخزن . دیوانخانه جدید ، صانبوله زندانی ، جرید میدانی قصری ، شاه قولی قپوسی ، میت اسکله سی قپوسی هپ ترسانه توابعیدر . قپودان پاشایه اون ایکی بیک عربستان عسکری یوز الی اندرون قپودانی ، یوز الی بیرون قپودانی ، یتیم علم وطوغ صاحبی عزبان اغلری ، جزیره لر دن و قرق سنجاق یردن سائر کورک کشان عزبان کلک قانون سلیمانیدر . هر کیجه ترسانه نک هر بر کوزینه بر دیده بان و صانبوله زندانه اوچیوز عزب نفری نوتجی تعیین قلیوب اوتوز بش قپودان ترسانه کوزلرنده و اوتوز بش قپودانده عسکرلر ایله شهرک سائر محملرنده قول طولاشیرلر . چونکه سلیمان خان عصرنده غلطه قله سنده و ترسانه زندانلرنده اوتوز بر بیک قدر اجناس مختلفه دن اسیر بولنور ایدی . بولره دیده بانلق بویله اولور . هله صانبوله زندانی او یله بر طرح قویم اوزره بنا ایدلمشدرکه بروجهله بی آدم آندن رها بولمق ممکن دکلدر . بلکه بر مرغ زیرک بیله کیرسه پروازه مجال بوله مز . قاع زمیننه بیله قات قات عظیم مرمرلر دوشمنشدرکه لغمی ممکن دکلدر . ایشته قاسم پاشا شهری بویله کیتدکجه معمور اوله رق صکره لری مراد رابع دورنده کی تحویره نظراً سکنه سی اون بر بیک آتیش خانه یه واصل اولمشدر . سلیمان خان عصرنده جامعارده و مسجدلرده ، ترسانه کوزلرنده ، دکانلرده اولرک قپولری اوکنده کیجه وقتی بر قنبدیل ایقاد ایدلمک دخی قانون ایدی . اون مجله رومی و بر محله ارمیسی وازدر . یهودیسی یوقدر . دکانجی یهودیلرک خانه لری بیله بشقه محله بولدیغدن کیجه لری محملرینه کیدرلر . اطرافنده

قاسم پاشا شېرىنك عمارتلىرى خاندان باغ و باغچەلىرى ، ترسانەلىرى ، زيارتكاھلىرى

بوقاسم پاشا زمان قديمده معمور برمناستر اولوب بين الكفره « آيالونقه » ناميله مشهور ايتش . بعدالفتح مزارستان امت محمد اولسى فرمان اولنور .
 زيرا عبدالمؤمن ملك خلاقتنده مسلمه و ابابا يوب انصارى واسطه سيلاه و صكره لىرى
 هارون الرشيد و بيلدىرم بايزيد زماننده استانبولك برقسى و غلظه نك نصفى فتح
 اولندقدە ينه بوقاسم پاشاده ترسانه آرقهسى جمله مزارستان اولوب صحابه كرام
 و اولاد ذوى الاحتراملرى مدفون اولدىغى مثبدر . حالا مزارستانده كى
 مزارطاشلرندە كوفى خطايلاه تحرير اولنمش علامتر واردر . بونك ايچون فاتح
 تعميرينه بذل همت ايدوب برقاچ كوز ترسانه و ديوانخانه قبودان پاشا و برجامع
 انشا ايتمشدر . صكره ايام دولت سايمان خاندە استانبول شېرى بر آدم درياسى
 كسيلوب اوموز اوموزى سوكمز اولنجه وزرادن آيا بولى فاتحى قاسم پاشايه
 ساقز فاتحى پياله پاشايه ، آخسخه فاتحى فرهاد پاشايه ، علاءالدوله فاتحى اياس
 پاشايه فرمان پادشاهى صدور ايدەرك قاسم پاشا شېرىنى معمور ايتمكه مأمور
 اولدىلر . و بيكلرجه اعيان دولت دخى صرف مقدرت ايدەرك اوشېرى حقبلاه
 معمور و آبادان ايلدىلر . طرف شرعدن حاكمى غلظه مولوتى در . طرف
 عوامدن حاكمى قبودان پاشا و ترسانه كتخداسى و صوباشيسيدر . حالا اون
 بيك سكسان بش قدر اطرافى جديقهلى اوى واردر . مرحوم قوجه پياله
 پاشا چيره دستى جهادى اولهرق اون ايكي بيك اسيره مالك اولديغندن قاسم
 پاشانك تا نهايتنده برجامع و مدرسه و تكيه انشا ايتدىرمشدر . لكن جامعك
 جماعتى اولمديغندن جماعت پيدا ايتك ايچون عتيق ترسانه بوغازنده دريائى
 كسوب تا جامعە قدر بر ساعت يره دريائى كتورمشدر . اوزمان خايچك ايكي
 طرفى باغ و باغچەلى اولرله طولى و جامعك اطرافى معمور اولهرق جماعتى
 چوغالمشدر . لكن پياله پاشانك وفتندن صكره خليج تطهير اولنميرق باران

صیادری واردر . آدینہ « ایستریدیہ » دیرلر . صدف کبی قبوق ایچره ذی روح بر مخلوقدرکہ می خور کیمسه لر زیت یاغی ایله پیشروب یاخود لیمون ایله چیکجه تناول ایدرک باده نوش ایدرلر . زهی طعام طریدر . اما باده ایچمیان بر آدم دوام اوزره بش اون کون ایستریدیہ تناول ایتسه هر کیلجه اهلیله ونا اهلیله بش اون کره جماع ایتمک ایستر . بوکونه بر مخلوقدرکہ ترسانه باغچه سی اوکنده حاصل اولور . اما غایت ممدو حدر . باغچه استادینه صیادری سنوی اون بیسک ایچقه عواند ویررلر . بو باغک بر باغچه استادی و اوچیوز قدرده خلیفه سی واردرکہ خدمت ایدرلر . آنده جنکارلره مخصوص قایق خانهلر واردر . چخان پادشاه یکی سرایه وغیری بر یره کیتمک مراد ایتسه قین یلتقچ قایقک قیچنده جواهر قبه التنده مجوهر تخت اوزرنده ساده جوره ، زورنا وچیفته نعره فصلی ایدرک خلیجک طرفینده اولان قات قات یالیلری باغ و باغچه و ترسانهلری سیر و تماشایده رک مراد بیوردقلری یره کیدرلر . بو باغچه ده خاص آخور دخی واردر . آنده کخیلان صافقات الحیاد مثللی آتله سوار اولوب باغک جانب شمالنده اولان اوق میدانسه چقبوب اول محل فرحزاده جرید وچوکان اوینادرلر . حاصلی درت اطرافی مسیره بر باغ خیاباندر . حقیر او محله فقیرانه برچوق عبادات ایتدم . بونده خدمت ایدن بوستانچیلر هپ صاحب سلوک ، صالحای امتدن کیمسه لر در . البته بر خوردار اونورلر . چونکه استانبول فتح اولنجه آق شمس الدین حضرتلری بوجای دلکشاده ساکن اولوب اربعین چیقاریلر و خدمت ایدنلره خیر دعالر ایدرلردی . انکچون خداملری مسعودانه عمر گذار اولورلر . بو باغچه یه بالذات جناب ابوالفتح کنندی الیه یدی سرو دیکمشدر که جمله دن سر آمد موزون ، هوا دار ، سبز کون سرولدر . و بر سروده آق شمس الدین حضرتلرینک مبارک اللریله دیکلمشدر که بوده سر آمددر . سرولرک اوزمانه قدر سبز کون اولمسی عادت جاریه الهیهدن ایکن آق شمس الدینک دیکدیکی آق سرو اولمشدر . حالاشمدی بیه تماشاکاه خاص و عامدر . چشیرلک حوضنک قربنده ایدی .

نام رومك مسكت شرابی ارنلر آرسنده مشهوردر . چونكه باغلرنده اولان مسكت اوزومك بر اشی مكر آق دكز بوغازنده کی (بوزجه آطه) ده بولنه . ویهودی پچهلك تربیه ایتدکری شفتالولر خوشخوار اولور . بتون یهودی طائفه سنک قبرلری بو خاصکوی داغکزنده بیاض چاقیل طاشی کبی کورونورلر . اولونک بشقه یره کوملمک احتمالی یوقدر . اسکدار و غلظه دن دخی اولولرینی بورایه کتیرلر . لکن بر قاقچ سنه در خاخام باشیلری غیری یرلرده اذن حاکم ایله مزارلق یا مه لرینه اذن و یرمشدر . بومزارلق قربنده ایسه آیازمه نام برعین زلال واردرکه محوم ربعه [۱] مبتلا اولانلر یدی کره نوش ایدوب غسل ایتسه لر صتمه دن خلاص اولورلر . بوراسی روم طائفه سنک زیارتگاهلریدر . حقیر بر جمعه ایرتسی کیجه سی عالم عشقده ایکن بو محله ده کی یهودی مزارلنی ایچنده «کل طالب کل» دیو ندا ایتدیگمه بر دیو غول بیابانی ظاهر اولدی . خوفدن یا حفیظ اسمیله فرار ایدوب بو آیازمه ده پنهان وبی هوش اولدم . اوراده کچیردیکم سرانجام انشالله محلنده تحریر اولنورکه بر فرد آفریده نك باشنه کلامشدر . بو خاصکوی قربنده لب دریاده ترسانه بفرجه سی واردرکه پادشاهلره مخصوصدر . کفره عصرنده دخی قرالرد مخصوص باغ ایش . لکن ابوالفتح فتح دن صکره ابتدا خیمه محمدی سنی بونده قوروب مال غزایی غزات مسلمینه بونده تقسیم ایلدیکندن فرماتیه معمور و آبادان ایدیلوب نیجه قاعه لر و حمام و قصرلر ، متعدد حجره ، صفه لر ایله عشرأ فی عشر حوض و شادروانلر یا بله مشدر . سطرنج واری اون ایکی بیک سرو آغاجی دیکلمشدرکه رایحه سی دماغی معطر ایدر . اغاجلرک یرینه کیرمسندن طولانی بوباغه کونش تأثیر ایتز . هله مرغان نواخوانی ، هزاران هزار داستانی انسانک روحنه روح قاتار . بوباغک آبدار شفتالوسی ، وقیصی سی پک مدوحدر . لب دریاده ابراهیم خان بر قصر بنا ایتدرمشدرکه کویا قصر خورنقدر . باغچه اوکنده کی دکزده برکونا دکز حیوانی چیتارکه آیرجه

[۱] الربع بالکسر برکون طوتوب ایکی کون قویو یوروب دردنچی کون ینه طوتان

صتمه در بوکا محوم ربع دنیلور .

بختیا تحسین ایدوب هاتف دیدی تاریخی اولدی جاری عدالله سلطان محمد چشمه سی

سنه

۱۰۶۳

بو قصبه نك زیارتگاهلری معلوم دكلدر .

خاص کوی قصبه سنده اولان جامع ، مسجد ، تکیه ، خان ، حمام وسائر اعماراتی — بوبلده هر نه قدر خاصکوی نامیله معروف ایسه ده لکن بر شهر مزین و بی مثالدر . چونکه اوچ بیک قدر ریاض وحدائقی حاوی قات قات خانه زیبارلی وارددر . بعض یاغلر نده لیون وطورنج وکباط حاصل اولور . اما هواسی لطیف بر جای سرور و حورده واقع اولمش دریاه ناظر قات قات اولدردر . خصوصاً « کوبه لی اوغلاری ، مورده حای ، نسیم ، کمال » نام یهودیلرک خانه لرینک باغ و بفتح لری اویله لیون و اویله لفسان نارلر ویررکه بر باغده مثلی بولتماز . بوراسی ده (غلطه) مولویته تابع بر نیابتدر . لکن آریجه صوباشیسی ویکچری چور باجیسی قولنی وارددر . بر جامی ، اسکله مسجدی ، سراج خانه مسجدی نامیله ده ایکی مسجدی وارددر . خان ، عمارت ، مدرسه کبی شیر یوقدر . بر حامی ، بر محله مسلمان وارددر . کیری قالانی اون بر جماعت تعبیر اولنور یهودی محله سیدر . لکن اولجده بیاق اولندیغی اوزره استانبولده یاغین اولوب شهود قاپوسندن ایچری طوغری یانان یهودی اولرینک یرنده بر جامع اساسی کشف اولنوب اورایه والده سلطان جامی بنیاد ایدلکنده اولری یانان یهودیلرده خاص کویه کلوب یکر می جماعتدن زیاده اولدیلر . جمله سی اون بر بیک قدر یهودیدر . بو قصبه بی کورن روم ایلنده (سلانیک) ه ، عربستانده (صفد) شهرینه بکزه دیر که یهودی ایله مالمالدر . یدی کینسالی ، اون ایکی سیناغو خااملری وارددر . بوندن بشقه ایکی محله روم واردر که اوچ عدد دیرلری وارددر . بر محله ارمنی وارددر . دکانی اتی یوزی کچر . کرچه بدستانی یوقدر لکن بوراده ذی قیمت مال فراوان بولنور . الی دکان دباغ بو یاخانه سی ، یوز میخانه ، اوچ بوزده خانه سی وار . لکن کوبه لی یهودینک مسک الماصوی وتریانده فیله

وحیران اولورلر . بوجامعی سر بوابان آرسلان اغا نام شجیع اعمار ایتدکده
عتبہ عیاسنه شو تاریخی یازدیرمشدر .

سر بواب در پادشه عالم اوکیم شیردلدر اسدالله دنیدی اکا آد
چون تمام اولدی بوجامع دیدی هاتف تاریخ جامع خاص اولوب طولدی بوجای عباد

سنه

۱۰۰۰

(تورشوجی زاده حسین چلی جامعی) کیردمیدجیلر ایچنده واقع معمار
سنان کاری زیبا ومصنع جامعدر . خان ، عمارت ، مدرسه ، دارالقراسی
یوقدر . بورالرده یهودی روم ارمنی کفره لری یورد طومتشلردر . اسکه
باشنده ایکوزقدر دکانی وار ایسه ده اکثریسی میخانه وبوزه خانه لردر . چونکه
لیمانی لطیف کتاریج اولغله کیملر آنده قیشلرلر . کیمجیلر ایسه میخانه اربایددر .
ایکیوز قدر کیره مید خانه سی واردر . زیرا بورالرده دکزدن تموز آینه
آرناوود غواصلر بردرلو طین سیاه چیقاریرلرکه بشقه رده بولمز . اولطینی
کیملردن چیقاروب معجنله طولدیررلر . قرق کون قدر هوالاندقدنصکره
عماللر ایچنه کیروب پشت پایله تخمیر ایدرلر . بوندن یاییلان کیره مید وطوغله
پشدیکی وقت لون سیاهنی احمد تحویل ایدر . بالجمله استانبول خاندانلری
طاملرینی بو کیره میددن اورتدکلری ایچون استانبول کیریدن باقانه سراپاقیب
قیرمزی کورونور . والحاصل پیری پاشا قصبه سنک کیره میدی وطوغله سی
مشهوردر . تفرجکاه و باغچه لری حسابسزدر . (ایاز میون) نامنده بر صو
قاینانغی واردرکه تموزده حمایه مبتلا اولان بر آدم اوچ کره صویندن نوش
ایدوب وغسل بدن ایتسه قی واستفراغ ایدوب خلاص اولور . اکثری
روم طائفه سنک مشعرلری بو محله اولدیغندن بو آیازمه یی چوق زیارت ایدرلر .
سلطان محمد رابع بو قصبه خارچنده بر باغ ارم ایچره بر صو بولوب برچشمه
عین الحیات بنا ایدرک سلسبیل آسا لوله سندن جریان ایتدیرمشدرکه اوزرنده
بیاض مرمرده تکنه جی زاده مصطفی چلی خطیله مذهب ولاجوردلی زیبا
تاریخ رعنا بودر :

یوزنده منع و مالدار اولان (پرویز اغا) نك كوله سی حسن بنا ایتدیکندن
ظرفای استانبول بوتیکه یه (نیز نام آباد تیکه سی) دیر لر . «نیز نام» لفظی
اسلاو لساننده «بیل» دیمکدر . صاحب الخیراتی حیاتده اولغله هر آی باشنده
اهل تفرجه صلا ایدوب خواننده و سازنده لرله ضیاقتلر کشیده ایدر .

باغچه لرینک الك کوزلی (تیکه عبد السلام باغچه سی) بر خیابان ارم
مثالدرکه آدم ایچنده غائب اولور . ارباب حرف بوراده تفرج ایدر لر . (علی
اغا باغچه سی) ، (اسکی یوسف باغچه سی) ، (غنی زاده باغچه سی) بوباغچه نك
شمال طرفی اوق میداننه و غرب طرفی خلیج ایوبه ناظر درت طرفی فستق
وسرو اغا جلربله مزیندر .

(زیارتکاه خطاط سلیمان خار حضرت احمد قره حصاری) چاوش
باشی جامی مسجدنده قپویه ناظر در . تره سنده قبه یوقدر . چارکوشه بیاض
مرمر صندوقه ایچنده مدفوندر . مزارای طاشنده کی یازیلری بالذات کندیلری
یازمشلر و حقا که عبرتقا قازمشلر در . او یازیلر حالا زیارت ایدن خطاط
وارباب معارفی مستغرق حیرت ایلر .

(زیارتکاه سلطان شعرا حییی) کندوسی عجمدر . شاه سایم اولک
ندماسندندر . حقا که پاکیزه اشعاری واردر . بو سودلیجه ده جعفر آباد
تیکه سنده مدفوندر . «جعفری مذهبنده اولدیغندن جعفر آباد تیکه سنده دفن
اولمغنی وصیت ایتدی» دیو مشارالیه بعض اسنادانده بولنان اولدی .

قره پیری پاشا قصبه نك عمارت . باغ ، باغچه ، خاندان مسیره لر ی —
بازید خان ولی ، سایم خان اول دوری و زراسندن و حضرت ابابکر انسندن
وزیر قره پیری پاشا بو محلك آب وهواسنی بکئوب بر طرفنده بر باغچه بنا
ایتدیرمش و توابعنه بوراده بر قصبه انشیا اولمغنی فرمان ایلمشدر . ایشته
پیری پاشا دنیا مسنه سبب بودر . بیک قدر باغلی باغچه لی معمور خانه لر در .
غلظه مولویته تابع ایسه ده صو باشیسی بشقه زر . لکن قصبه نك جامی (عینی
خاتون) بنا سیدر . بو سیده مالدار بر طول قادین ایمش . رقیق ، نحیف ،
موزون بر مناره سی واردر که علم هندسه یه آشنا اولانلر طرز انشاسنه واله

قوشدقلربی سیر ایده‌رك تلذذ ایدرلردی . حالا اول باغ ارم سلطان محمدخان رابعك ملكی اولوب پادشاهلره مخصوص باغچه اولدی . بوستانجی اوسته‌سی وخدام بوستانجیلری واردر . (ابوالسعود باغچه‌سی) بوده قره اجاج یالیسنه متصل صنوبر اغاجلریله مزین کالی وبلبالی برباغدر . ابوالسعود انندی مشهور تفسیرینی بوباغده تألیف ایتشددر . بوکا متصل (بازركان باشی باغی) متعدد قاعه‌لره مزین بریالیدر . (ابراهیم خان زاده یالیسی) اوللری بوباغ صوقوللی محمد پاشانك ایش . باغچه‌سندده کی میوه کونا کون وشکوفهای عبرتمون هر باغده بولغاز . (درویش شامی زاده یالیسی) یکی بنا اولمشدر . لکن باغچه‌سی یوقدر (کمال افندی یالیسی) مفید و مختصر در .

تکیه‌لرینک اک قدیمی (جعفر آباد تکیه‌سی) در که بانسی سایمان خان خداملردن وارباب طیعتدن جعفر نامنده برداتدر . بنا شهرک مرتفع برزمینی اوزره واقع اولمش کونا کون اغاجلره مزین متعدد صفه‌لر ، قاعه‌لر ، مطبخلر ایله مزین برجعفر آباددر . سایمان خان بوتکیه‌نک دریاه ناظر برکوشه‌سندده ساکن اولوب تفرج ایدرکن هند پادشاهندن هم نقش بو قلمون تلاتین دریسندن معمول برطعام سفره‌سی ، یوز عدد خطائی بند طباقلر ، کاسه‌لر ، برچوق ذی قیمت اوانی هدیه کلنجه هپسینی بردن بوتکیه‌یه وقف ایتشددر . لکن صکره‌لری زوربا عصرنده خزینه‌یه آلتوب ساده سفره . ایله بر عدد شقتالی چکر دکندن معمول بر درویش کشکولی قالمشدر که غایت غریبدر . هندستانده حصوله کلان شفتالینک نصف چکر دکندن کنارلری آلتون دیواره وسیم خاخاللره مزین بر کشکول دخی حالا خزینه‌ده محفوظدر که ایکی وقیه صو آیلر . حقا که بو کشکول یک مردی دکل پنج مردی کاسه‌دن دهاییو کدر . بوتکیه‌نک مجلا درو دیوارنده اولان کوزل یازیلر ، عبرت‌ما نقش و تصویرلر قلم ایله تعریف ایدیله مز . حتی نقاش (اغا رضا) روی دیواره سیاه قلم ایله بر وحشی کیک تصویرینی جسیم بر قیا اوزره او ایله تصویر ایتشددر که بهزاد ومانی قلمنی چکمکدن عاجز درلر . ارباب معارفک نظرکاهی بر آستانه علیه‌در . (تکیه حسن آباد) سلطان مراد رابع عصرنده اون قپانک ایچ

سودلیجه قصبه سنده کی جوامع و مساجد و مدارس و خان و حمام و تکیه و سرای و تربہ کی مبانی عالیہ نک تاریخ و تفصیلاتی

سودلیجه قصبه سی خلیج مالک ایوب سلطانہ قارشو اولان شہانده و کنارنده غلطہ مولویتہ تابع بشقہ صوباشی و حاجلی ، ایکوز قدر معمور و آبادان باغ ارملی سرایلر و سائر عالی بنالره مزین شیرین برقبه درکه لسان عجمده اسمنه « کند شیر » دیرلر . لسان عربده کی اسمی ایسه « ربطه لبن » در . رومجده « غالاته » دیرلر که جمله سیده سود معناسنه در . بوقصبه سودلیجه دیمه سنک سببی نباتات و هواسنک لطافتی اثری اوله رق سودینک خالص اولمسیدر . بورادن ایوب سلطانہ قایق لره کچیلور . آرسی سیغلق اولدیغندن بیوک کیمیلر کچه مز . زمان کفارده بومحده زنجیر اوزره بریوک کوپری و ار ایش . حالا آثار بناسی مشهود در . بورادن دریا ایله علی بک کوینه ، کاغد خانه کوینه و شمال طرفندن طقوزمیل قدر خلیج ایله ایکی طرفک نچترار صفا نثارلرینی تماشا ایدرک کاغد خانه یه وارییر . بوقصبه کاغد خانه بوغازی آغزنده واقع اولدیغندن خانہ لری لب دریادن تا جعفر آباد راغنه چیقیلنجیه قدر بربری اوزره بنا اولمش خلیجه وایوبه ناظر باغلی باغچه لی کاشانلر در .

(چاوش باشی جامعی) چار گوشه پشتہ برجامع اولوب برنختہ قبه سی و برموزون طاش مناره سی وارد در . سائر جامع لری مسجددن عبارت در . درت تکیه سی ، برجامی ، برخانی ، اللی قدر دکانی ، اسکله باشنده بر آراکاه کان عرفان سیر صفه سی وارد در .

وزیر سرایلرندن (قره اغاج یالیمی) لب دریاده قره اغاج قوروسیه چوریلمش بریالیدر . مقدا دفتر زاده ابراهیم پاشانک باغچه سی ایدی . بو باغچه نک آب و هواسی سلطان مراد رابع خوشنه کیتدیکندن دایما بو باغ دارمده عیش و نوش ایدر ، بیکلرجه ارباب تفرجک قایق لره کاغد خانه یه

(تربه مصاحبه سلطان ابراهیم شکرپاره قادین) ایوب اسکاه‌سی قربنده در .
 اما کندیلری عصر محمد خان رابعده دیار ایریمه نفی ایدلمش ، وبعده بالاطلاق
 مصرده وفات ایتشد . تربه‌سی ده حالی اوزره خالی در . (المولی غنائی اقدی)
 مراد ثالث دوری شعراسندندر . ابوسعید خانه‌سی مقابانده شاد راهه ناظر
 بر محله مدفوندر . مجلد دیوانی «عبرنامه» سی واردر . (تربه قاسم پاشا)
 ایوب سلطان چارشینسی قربنده در . تاریخی :

دییه مروحی ایچون فاتحه دائم‌ال‌ایوب عدن اعلائی مقام ایلیه قاسم پاشا
 (تربه جعفر پاشا) مرادخان ثالث و سلیم خان ثانی وزراسندندر . ایوبده
 اورته یول جانبنده در . تاریخی :

ایدرکن عالی سیرو تماشای
 بر اسکالی بیانی دیدی تاریخ

هدم اقلیمه ایریشدی راهی
 بهشت اوله مقامی یالهی

سنه

۹۹۵

(تربه وزیر اعظم صوقوللی قوجه محمدپاشا) مشارالیه سلیمان و سلیم ثانی
 و مرادخان ثالثه قرق سنه قدر وزارت ایدوب آخر دیوانده برالی قانلی دلی
 سرحدلینک بیخایله شهید اولمشدر . تاریخ شهادتی : «حکم حقیله شهید اولدی
 محمد پاشا) سنه ۸۸۷ . وزرا تربه لر ننده بوندن معظم تربه یوقدر . (الشیخ
 بابا یوسف) طریق بیرامیه دندر . و «ادریس کوشکی» نام مسیره ده مدفوندر .
 (تربه پرتو پاشا) سلیمان خان وزراسندندر . سلیمان خان سکتوار قلعه‌سی آلتنده
 مرحوم اولدینی کون سکتواری سلیمان خانک اولوسی فتح ایتدیکندن ماعدا
 بو پرتو پاشا سکسان یدی بیک عسکر ایله اردل دیاری قلعه لر نندن (کوله)
 قلعه‌سنی سلیمان خان مرحوم اولدینی ساعت فتح ایدوب سکتوار آلتنده کی
 صوقوللی محمد پاشایه مژده کوندرمشدر . بعده پرتو پاشا مرحوم اولوب
 ایوب سلطان جوارنده دفن ایدلمشدر . تربه قوجه معمار سنان کاری منور ،
 مزین برقه دن عبارتدر .

اوزره ابا ایوب انصاری قربنده پدرلری جنبنده دفن ایدلمشدر . (مرقد . طبانی یصی محمد پاشا) سلطان مراد رابع و زراسنددر . ایوب سلطان تر به سنه متصل بر گوشه ده مدفوندر . (المولی علی بن محمد) عثمان خان خواجه‌سی عمر افدینک برادر که تیریدر . ایوب جوارنده مدفوندر . صالحای امتدن بر ذاتدر . اکثریا اوقات خمسه‌یی سلطان محمد خان جامعنده ادایدر کیدردی . ودائماً تحمید و تسبیح ایلردی . (زیارتگاه فاضل السید محمد بن السید محمد) حمید ایلنده (اکریدیر) نام قصبه ده آسوده و دفین و گوشه کزین عز و تمکین اولان « الشیخ حضرت برهان الدین » ک نجل نجیبیدر . حالا مصرده نقیب الاشراف برهان الدین افدیمز حضرتلری ده مذکور عزیزک اولاد کرامنددر . مشارالیه شریف محمد افندی ابی ایوبده اعداد ایتدکلی تربه عطرنا کده متواریء خاک پاکدر . شعرو انشاده یکنه افراد ، علم و معارفده مفرد زمانه ایدی . پدرمز ایله غایت حسن القلری واردی . (مولانا فاضل والصدر الکامل محمد بن حسام الشهیر بقره چلبی زاده) سنه ۱۰۴۲ ذی الحجه سنه مرحوم اولوب جنازه‌سی نمازی جامع ابو الفتحده قلندقدن صوکره ایوب جوارنده متواریء خاک عطرنا ک قلنمشدر . یتش یرده خیرات و حسناتی واردر . بو حقیردخی چوق احسانی کوردم . (المولی بنلیجه مصطفی افندی) ایوبده مدفوندر . (سودجی زاده) مشهور خواننده لردندر . تاریخ وفاتی : « قیله محافل جتده سودجی زاده مقام » (قبر مصاحب سلطان مراد رابع موسی چلبی) وفاتی تاریخی : « موسی به تجلی قیله باری » بو ذاتی رجب پاشا سپاهی زور بالرینه اولدیرتمشدر که نعشی پاره پاره ابراهیم پاشا سرایندن آت میداننه آتیلمشدر . جنازه سنه مراد خان بالذات حاضر اولوب ایوبده شادراه اوزره بر یکی شبکه ایچره دفن ایدلمشدر . (منلا سنبل علی افندی) . تاریخ وفاتی : « مردشد منلا علی درسال موش » (تربه فرهاد پاشا) مراد ثالث ، محمد رابع و زراسنددر . تربه‌سی ایوب اسکله‌سی قربنده در . تربه‌سی اوزرنده کی تاریخ :

انشا و عروضه منلا جامی ثانی و بسکده مافوق ایدی . ایوب جوارنده معلوم قبری وارد که علما و صلحانک زیارتکاهیدر . (زیارتکاه غازی پلاق مصطفی پاشا) سایان خانک وزیر و قپودان پاشالرننددر . استانبولدن قرق قدرغه ایله وسائر مهمات وجهخانه ایله چیقوب مصر جزیره‌سنی . حبش و بونن ایلرینی دولاشوب لحسه و بصره‌دن بغداد الته یکریمی پاره قدرغه ایله ایله سایان خانه واصل اولوب بغداد فتحنده برابرجه بولنان پلاق مصطفی پاشادر . بوخده‌ته مقابل کندوسنه مصر احسان اولنوب بعده استانبولده قبه‌نشین ایکن مرحوم اولوب ایوب حرمنک خنکار قپوسی خارچنده برقه مخصوصه‌ده مدفوندر . (مرقد قندی مصطفی بن جلال توقیعی) ایوبده برادری صالح افندی ایله بنا ایتدیکی جامعک ساحه‌سنده مدفوندر . تاریخ وفاتی : « الهی رحمت ایله مصطفی به » علم تاریخده حسابسز تألیفات واردر . (المولی محمد بن محمد الشهیر بابن‌التجار) قره‌مانایدر . مرقد پاکی ایوبده‌در . (المولی جعفر افندی) ابوالسعود افدینک عمیسی عبدالنبی افدینک مخدوم مکرمیدر . ایوبده جزری قاسم‌پاشا جامعی حرمنده مدفوندر . (المولی محمد امین) شروان قره‌باغنددر . ایوبده سلطان جامعی مقابلنده مدفوندر . (المولی عبدالعزیز الشهیر بام ولدزاده) ابوالسعود زاده محمد چلبی جنینده مدفوندر . سنه ۹۸۱ . (مرقد المولی اسعد افندی ابن سعدالدین ثانی) حضرت ایوبده واقع والد ماجد و برادر والا کهرلرینک جنینده مدفوندر . یتیم‌اتی قدر ممدوح عالم تألیفات واردر . کویا ابوالسعود ثانی ایدی . (قبر مولانا سید قاسم غبازی) بلده آمدنددر . ایوب جوارنده مدفوندر . منلای مرحوم ذوقنون برادیب وجیه ایدی . حلواللسان ولیب اولدیغندن بولندیغی مجلسده هرکسی خیرایله یاد و احسانه توجهرینی تبشیر ایله نیجه محزونی شاد قیلیمی معتاد ایدمشیدی . (قبر المولی الفاضل صالح افندی) سلطان مراد ثالث معالی سعدالدین افدینک مخدوم رابعیدر . قرق‌باشنده ایکن قرق‌اتی جلدقدر معتبر مؤلفاتی واردی . بو قدر مناصب و امور حکومتله بولندقلری حالد عجبی قوت قدسیه‌درکه بو قدر شیلر یازمشدر . حین وفاتلرنده وصیتلری

تاریخ وفاتی :

نظام سبحة عمری ایروب انجامہ ختم اولدی .
آنکچون مقطوع اتمامنه تاریخ « نظم » اولدی .

تاریخ دیگر : « عزیمی داراعلاہیہ عزم ابتدی » سنہ ۹۹۰ . دیگر تاریخ :
« روح پاکینہ دمبدم رحمت » . (قبر کوزل سیاوش پاشا) سلیمان خانک وزیریدی
چارشو ایچنده برقبه عالیہ ده جمیع تعلقاتیلہ برابر مدفوندر . تربہ سی معمار
سنان بناسیدر . (المولی بابا زاده محمد افندی) ایوبده خطیره مخصوصه ایچنده
مدفوندر . (المولی محمد بن عبدالله الشہیر یحیی منلاسی) ایوبده مستقل
تربہ سندہ مدفوندر . (المولی محمد باقر الشہیر بدوکه حی زاده) عراق
عجمدندر . حکمت خدا شہزادہ عجم حیدر میرزا مرحوم اولدینی ساعت محمد
باقر دخی مرحوم اولمشر . « بوایکی فرزند عجم گویا بر آندہ اولمکہ عہدلی
ایمشیر » دیہ استانبول ظرفاسی آراسندہ نیچہ کفت وکوی لطیف اولدی .
ایوبده آسودہ در .

شادمان اولسون عجملر کوزلری آیدین ینہ میر حیدر نور چشم خسرو ایران کلور
ییتی کفته سندندر . (المولی خواجکی زاده مصطفی افندی) ایوبده مدفوندر .
فضیلت بامرہ صاحبی وصلاح حال ایله مشہور برذات ایدی . (المولی
فاضل العزیز الشیخ عبدالقادر بن حاجی مؤید) یعنی شیخ الاسلام شیخی
افندی ایوب تربہ سی جوارنده مدفوندر . (المولی فریدون بک التوقیعی)
اسمی احمددر . چوی زاده پرورده سیدر . ایوب تربہ سی جوارنده مستقل
تربہ سی واردر . محمد خان ثالث نشانیسی اولدیغندن جلوسنہ شو تاریخ
مصنعی سویله مشدر :

(عطنجش) اولدی احسانہ تاریخ جلوسی سالنہ (شہیر اسلام)

سنہ

۹۸۲

(الشیخ بابا محمود افندی) قلبہ لیدر : شاعر ، فاضل ، عالم برکسہ ایدی .
یر چوق مؤلفاتندن باشقہ تفسیر ابوالسعود اوزرینہ حاشیہلر یازمشر . علم

تربه‌سی ساحه سنه دفن اولمشدر . بو حقیق ک استادی اولان اولیا افدینک استادیدر . رحمة الله علیهما . (الشیخ الاسلام حامد افدی) ایوبده مدفوندر . استانبولده فیل یوقوشنده جامعی ومدرسه سی واردر . حقیر اولیا اومدرسه ده حجره نشین اولوب (احفش افدی) نام درس عام صاحب اهتامدن یدی سنه تحصیل وتکمیل قیون ایلدم . مبارک آستانه در . مرحوم حامد افدینک فوتنه تلامیذدن (وان قولی محمد افدی) نک سویلدیکی تاریخ لطیف :

مفتی دین مبین	حامد افدی چونکه
دنیا دن ایتدی رحلت	عقباده اولدی مسعود
سیرمهده کیچه کوردمدی	بر کاستانده آنی
آنده حبیب اکرم	اصحاب جمله موجود
دیدم که بورالمی	اولدی مقام حامد
داتقندن ایردی تاریخ	« هذا مقام محمود »

سنه

۹۸۵

(المولی خواجه زاده مسعود چای ایوبده والده سنک بنا ایتدیردیکي مکتب ساحه سنده مدفوندر . (المولی صاری مصلح الدین) اما-یه لیدر . ایوب جوارنده برروزن ایچنده مدفوندر . غایت کوزل برقرسی خوان اولدیغندن فصاحت و ظرافت اوزره فارسی تکلم ایدردی . (المولی عبدالله مرتلوسی زاده) استانبولایدر . ایوب تربه سی قریبنده حامد افدی جنبنده مدفوندر . فضیلت علمیه ایله شهرت شعار ایدی . (المولی سعدالدین بن حسن الشهیر بخواجه زاده) آياصوفیه جامعی ایچنده تجدید وضو ایدرکن دنیا دن ال یودی . ایوبده بنا ایتدکری دار القرائت خطیره سنده متواری خا ک پاک وعطرا نا کدر . (مرقد قره مصطفی پاشا فاتح جزیره قبریس) بو پاشا سلیم ثانی ک وزیریدر . حرم ایوبک صول قپوسنک ایچ یوزنده برقه سر آمد ایچنده مدفوندر . غزاده قوللان دقلری تیر و کاندنه باشلری اوچنه اسیلمشدر . (المولی صاچلی زاده عبدالله افدی اولی) ایوب جوارنده مدفوندر . (المولی پیر عزمی افدی) دفتر دار پیر احمد چای نک دفتر مالی اولان عزمی افدیدر .

اولمشدر. حرم ابا ایوبده مدفوندر. (المولی سعد افندی) مقتی احمد افدینک برادر کھتریدر. ایوب جامعنده واعظ وناصح ایکن بیک یکرمیده مرحوم اولوب جوار ایوبده دفن ایدلمشدر. دیدۀ جانی عین عمر کبی کشاده ایدی. دیار عجمی سیاحت ایدرکن (عمری) تخلص ایدوب خلاص اولمشدر. (المولی خواجه زاده عبد الغزیز افندی) ایوبده پدیری جئنده مدفوندر برادرلری اسعد افندی صدر روم اولدقده «بو ایکی صدره کلدی نقاد ایکی برادر» دییه تاریخ سویله مشدر. عزل اولندینی کون برادری یرینه داماد افندی نصب اولتوب «عزل عزیزان» نصب دونادان، تاریخ ایشان تلویت دیوان «دیه مصنع ومسجع وهزل آمیز بر تاریخ سویله مشدر. (المولی محمد افندی) استاد، ارسطوی معانی، معلم مقام مرادخان اولان سعدزمانک فرزند ارجمندیدر. تاریخ فوتی: «وامسکوا قول محمد علیه الفتوی» سنه ۱۰۱۰. جنازه سی نمازینی ایوب جامعنده اسکداری محمود افندی قیلدروب ینه ایوب جوارنده والد قدسی آشیانلری جوارینه دفن ایلدیلر. قبری زیارتگاه اهل نظردر. کندیبی دریای معارف اولدقدن بشقه پاکیزه اشعاری دخی وار ایدی. (الشیخ عالم الجلیل علی بن خضر) «فاضل علی بک» دیمکه مشهوردر. عثمانجق عصرنده کی «اده بالی» نام عزیزک نسلندندر. سلطان احمد خان حین جلوسنده ایوب سلطانه قلیجی بوذات محترم قوشاتمشدر. صکره لری بومنز فسادن باقیه رحلت بیوره رق ایوب سلطان تره سی حرمنده دفن ایدلدی. عزیز مشارالیه فضائل جلیله ایه مشهور بحر محیط عم ربانی بر مرد خدا ایدی. (الشیخ ایوبی محمود افندی) کبرای خلوتیدن یعقوب افدینک خلیفه سیدر. ینه ایوبده جزری قاسم پاشا جامعنه قریب بر مسجد شریف وبرز اوایه لطیف وروشنا انشا ایتدیرمشدی. اول مقام وقرحزانک حرمنده مدفوندر. (شیخ الشیوخ صاحب التجوید والقراءه حضرت احمد افندی المصری) معلم السلطان وصاحب دار القراء ایدی. رومده قرآن عظیمی قرائت اوزره تلاوت اتمک بوذاتدن قالمشدر. ایوب سلطان جامعنک امامی ایکن بیک تاریخنده انتقال ایدرک صوقوالی محمد پاشا

و آدم بویندہ مطالش معدانلر اوزرندہ کی شمع کافرلر و بخوردان و کونا کون کلابدانلر ایہه مالا مال بر قبر شریفدر . بوندہ کی حسن خط کلام قدیم لکاشنی روضہ منورہ حیدردن بشقہ بر روضہ دہ کورہ مدم . قبر ایوبدہ اولان اتحاف و مصنع آویزہ لکاشنی انجق سلطان احمد جامعندہ بولتہ بیلیر . پای شریفندہ بر صو صہرنجی واردر کہ زوار کرام بو صودن ایچرلر . خفقان علتہ بردوای روحانیدر .

زیارتکاه سلطان العدل والفضلا مولانا ابوالسعود افندی رحمہ اللہ تعالیٰ رحمۃ وواسعہ — وطناری استانبول قربندہ « مدرس کونی » نام قریہ در . دور رسالتدن بری دیدہ کائنات بویلہ برا علم یکانہ یہ تصادف ایتمام شدہ . بوذاتہ بین العلماء (نعمان ثانی) دیرلر . اوچ بیک علومدن و بیک یدیوز قدر معتبر تفسیرلردن استفاضہ ایہه یازدقلری تفسیر جلیل حالابین العلماء مقبول و ممدوح واکا معادل بر تفسیر مفقوددر . مشار ایہه سلیمان خان زمانندہ شیخ اسلام ایدی . علمای ظاہردن اولدیغندن متشیخونہ طعن ایدردی . صکرہ لری اہل توحیدہ دہ تعریضہ قالشدیغندن نہایت ابراہیم کلشنی حضرتلری گندیسنی حضور سایمانیدہ تصوفدن ارشاد ایدوب « بو توحید دور اہلنہ حلالدر » دیہ فتواسنی آلدی . تاریخ اتمام تفسیر ابوالسعود — کفتہ مولانا محمد منشی : « تاج تفسیر کلام معجز » سنہ ۹۷۲ . فوتہ تاریخ کفتہ فیض اللہ افندی « مات فرد الزمان مولانا » سنہ ۹۷۲ . دیگر تاریخ : « منلا ابوالسعودہ اولہ مقام جنت » سنہ ۹۷۲ . دیگر تاریخ : « مفتی زمان ایلدی عزم عقبی » سنہ ۹۷۲ . قبر شریفی ابا ایوب جوارندہ سوق لبان ایجرہ قبہ سز ، دمیر روزنلرہ محدود ، مرمر عمودلرہ مزین معلوم بر قبر منوردر . جملہ اولاد کرام و تعلقاتی ایہه اورانی دارالقرار اتحاد ایتمشلردر . جنبندہ زاویہ سی ، مکتب صیبانی ، سیبلی واردر . (المولی عبدالکیریم محمد چلی ابن ابوالسعود افندی) جد اعلاسی جنبندہ مدفوندر . (قبر بدیع الزمان) صاحب خروج تیور مشهور احفادنندن سلطان حسین بیقرانک نجل کہتریدر . بو بدیع الزمان خان شہر تبریزدہ سلیمان خانک پای سمندینہ یوز سوروب برابر جہ استانبولہ کش ، صکرہ طاعوندن مرحوم

فاتح سلطان محمد خان غازی استانبولی فتح ایدرکن یتیم یادی کبار اهل اللہ
 ابا یوبک قبرینی تجسسہ قویولدیلر . آخر کار آق شمس الدین حضرتلری
 « مژده اولسون ، بکم ! علمدار رسول اولان ابا ایوب انصاری بو محله
 مدفوندر ! » دیہ برخیا بان اورمانستان ایجرہ کیردی . برسجاده اوزرنده
 ایکی رکعت نماز قیہرق بعدالسلام برسجده دخی ایدوب گویا خواب راحتہ
 وارمش کبی قالدی . برچوقلری « افندی قبر ایوبی بولہ مدینی ایچون حجابندن
 خوابہ واردی » دیہ تعریضلر ایتدیلر . بر ساعت صوکرہ آق شمس الدین
 حضرتلری سجده دن باشنی قالدیروب مبارک کوزلری قان چناغنی آ کدیریر
 بر حالدہ ابوالفتحہ خطاباً : « بکم ! حکمت خدا سجده مزنی تا قبر ایوب
 اوزرہ دوشہ مشلر ! هان شوو محلی قازسونلر » دینجہ فقرای شمس الدیندن
 اوچ کشی ابوالفتح ایہ بر ابر آق شمس الدینک سجده سی آلتی حفرہ آغاز
 ایتدیلر . عمقی اوچ ذراعہ واصل اولدقده بریشیل صہاقیدن چار گوشہ ظاہر
 اولوب اوزرنده کوفی خط ایہ « هذا قبر ابا ایوب انصاری » دیہ تحریر ایدلمش
 اولدینی کورولدی . او طاش قالدیریلہرق ایچندہ وجود ابا ایوب زعفران ایہ
 بویامش کفن ایچندہ تروتازہ کورولدی کہ صاغ الیزندہ برطونج مہر واردی .
 طاش ینہ حالیلہ قیادیلوب اوسنک سبزکون ستر ایدلدی . بونی مشاہدہ ایدن
 عساکر اسلام علم عین الیقین حاصل ایدوب ترانی توحید وتذکیر ایہ طولدور .
 دیلر . صکرہ جملہ مسلمین حاضرین زیارت ایدوب تربہ پرائوارلرینک اساسنہ
 باشلادیلر . حالاً اوزرنده کی قبہ پرائوار ، جامع ، منسجد ، مدرسہ ،
 خان ، حمام ، عمارت ، چارشو ، بازار جملہ ابو القتح غازینک بناسیدر . اما
 ابوالفتح دن صکرہ کلان سلاطین کرام عثمانیہ نک ہر بریسی تبرکاً جوار ایوبہ
 بر اثر کزین بنا ایدرک اورالری جنت آسا بر مقام علمین ایدیلر . تربہ پرائواری
 برقبہ رضوان ایچندہ قالمشدر . قبر شریفی دہلیزینک روزنلری جامعک حرمنہ
 ناظر در . جملہ دیوارلری کاشی چین ایہ مزین بر تربہ پرنوردر . روضہ
 قبر منوری دائراً مادار شبکہ سیم خالص ایہ انشا اولمشدر . سر سعادت
 طرفندہ علم شریفی وجانب اربعہ سندہ اولان سیم وزر چراغ شمعدانلر وقندیلر

زلالی ، حوض عظیمی طورور . « ادریس کوشکی » دیرلر کوزل بر تفرج کاهدر .
 (قرق سرور مسیره سی) جہانما بر خیابان صفادر . (بردر مسیره سی ، آغا
 قیرلغی تفرج کاهی) بر چنزار صفا فزادر کہ کویا زمین زمینی مفروشہ قطفہ
 سبز کوندر . (بلبل درہ سی مسیره سی) بودرہده صداسی طاتلی بر چوق بلبلرک
 اوتوشمہ لرندن قلبہ سرور وصفا حاصل اولور .

(شہر ایوب) ک آب و ہواسی لطیف ، محبوب و محبوبہ سی مدو حدر .
 اعیان و اشرافی چوقدر . لکن خلقنک اکثری علمادر . ایوب شہرینک
 خاص بیاض آمکی ، قایماخی ، یوغوردی ، شتالوسی . قیصی سی مشہوردر .
 و حرم ایوبہ کی چنار اغاجلرنده یووا طوتان بالقجیل قوشلری ہر سنہ
 باشلرندن ایکیشر تیل تویی قبہ پر انوار ایوب اوزرہ اہدا و ایثار ایدرلر .

اوصاف زیارتکاہ حضرت ابا ایوب ، و مقابر علما و صالحا و مشایخ در
 جوار او — عارف ضمندان حضرت ابا ایوب انصاری صحابہ کرامدن راوی
 حدیثدر . کندیسی انصار دندر . حضرت رسالت مکدن مدینہ ہجرت
 ایتدکلری زمان جبریل امین ناقہ رسول اللہی لجامندن طوتوب چکہ چکہ ابا ایوب
 سخاکار خانہ سی اوکنہ چوکدیر مشدر . بودالت اوزرینہ حضرت رسولده
 خانہ ابا ایوبدن بشقہ بریرہ مسافر اولما مشدر . حالا روضہ جلیلہ نبویہ بو
 ابا ایوب انصاری حضرت تلرینک خانہ سی یرنہ در کہ حضرت ابوبکر صولندہ
 مدفوندر . ایستہ ابا ایوب ، حضرت پیغمبرک جانندن سودیکی بریار غاریدر کہ
 او حضرتدن برچوق احادیث تریفہ نقل و روایت ایدر . نہایت ، امویلرندن
 معاویہ خلافتندہ ابا ایوب مسلمہ ایلہ یکی کرہ قسطنطنیہ اوزرینہ سردار
 اولوب برنہ صالح ایلہ قسطنطنین قرالندن خزینہلر آلهرق شامہ کلدیلر . دفعہ
 ثانیہ سردار اولان ابا ایوب استانبولی محاصرہ ایلہ غاطہنی فتح ایدوب
 استانبولی دخی فتح ایتدک صدندہ ایکن صالح ایدوب ایاصوفیہ کیرہ زک
 عبادت ایتدکدن صکرہ اگری قپودن چیقارکن کفار بونلری طاشہ طوتوب
 شہید ایتمشلردر . برروایتندہ ابا ایوب اسہالندن مرحوم اولدی دیرلر . بونلر
 ہپ اولجہ فصل مخصوصندہ بیان ایدلشدی . اما ۸۵۷ سنہ ہجریہ سندہ جناب

شناوراك ايدرلر . صكره جزيره نك چمنزارنده اوتوروب عيش ونوش ايله غم دنياي فراموش ايدرلر . بوجاي فرحمنزا حقا كه يكانه دنيا در . (جان قیوسی مسیره سی) ایوبك شمالنده کی مزارستان ایچنده براق خانه واردر . اوراده بریت قدیمه برصو قیوسی واردر . برینك برشیئی غائب اولسه اولا باك ابدست آلوب قیونك کنارنده کی مصلا اوزرنده ایکی رکعت نماز قیلاز ، صوكره بر فاتحه شریفه او قویه رق ثوابی حضرت یوسف علیه السلامك روح شریفه هدیه ايدر صكره : « ای صاحب پیر ! حضرت یوسف صدیق عشقته اولسون ، بنم فلان اقربام ، یاخود فلان اولادم یاخود ضایع اولان شودورلو اشیا م نیجه اولدی ؟ » ديه قیونك آغزندن اشاعی باغیریر . درحال سؤال ایتدیکی کیمسه حیاته می ، ممانده می ، ویا غائب اولان اشیا اسم و رسمیه نره ده ، وکیم اوغورلادیسه و منسؤل دریا ده ایسه هانکی دریا ده ایسه آچقندن ، آچغه بیلدیرر اینجه برصدا ظاهر اولور . غایت غریب بر حکمت عجیدرکه سرینه عقل ایردیرمك ممکن دکدر . بوقیوه رنه دن سؤال ایدلسه خبرویرر . لکن مغیبات خمسّه معلومه قرآنیه دن صورولسه استهزادن باشقه جواب صدورایتمز . مثلا « قرنده کی ارککمیدر ، قزمیدر ؟ » ديه سؤال ایدن قادین « آزاچقیه ! » جوانی آیر . حقیر بوحاجتی براق کره مشاهده ایتدم ، کورمزدن اول وقوعنه ایجه اینامزدم . حتی بر کره قیودن : « عثمان دایم حیاته مندر ؟ » ديه صوردم . « ایدنجك شهرنده اون آلیور . یقینه کلیر » جوانی ظاهر اولدی . اون اوچ کون صوکره عثمان دایم کلنجه « ماه شعبانك یدنچی بازار کونی نره ده ایدیکز ونه یاییوردیکز ؟ » ديه صوردم . ایدنجك شهرنده اون آلیوردم » ديه یمین ایتدی . والله اعلم اسراره ...

(ادریس کوشکی مسیره سی) بانسی بیرامیه طریق شیخ لرندن « شیخ ادریس » نام عزیزدر . کوزل برتکیه انشا ایتشدی که یاران طریقت و درویشان آنده جمع اولوب صفا ایدرلردی . لکن سلطان مصطفی خانك جلوسندن بوشیخی ملحددر ديه اتهام ایدرک تکیه و اوقافی خراب و بیاب ایتدیلر . حالا براق کوزل چنار آغاچلری ، چمنزار صفه لری ، نماز گاه سدی ، چشمه

چشمه‌لری : اسکاه باشنده اوچ گوشه‌لی (رسول پاشا چشمه سیدر) برده
(چارشو چشمه سیدر . تاریخی :

کیم نهادی دیدی تاریخن لطیف اولدی عین چشمه‌سار سلسبیل

سنه

۹۷۵

دیگر : « پاك صافی چشمهٔ آب حیات » سنه ۹۷۵ دیگر : « اولدی آب گوش
آب سلسبیل » سنه ۹۷۵ .

چارشوسی جمله بیک سکسان‌بش دکاندر . کورجی بزازستانی یوقدر .
لکن جمله ذی‌قیمت اشیا آنده موجوددر . خفاف چارشوسی ، لبن خالص
چارشوسی ، معصوملر چارشوسی مکلف و مزین چارشولردر . بو چارشونک
یوغورد و قایمغی لذیذ و بربر دکانلری غایت مزیندر . هر جمعه نیجه بیک آدم‌لر
حضرت ابا ایوبی زیارت ایچون کلوب چارشو و بازار آدم دریاسی کسبیلر .
ارباب صفا قایمغی دکانلرینک شاهنشینلرنده اوتوره‌رق لبن خالص ، قشطای
ایض ، عسل مصفا تناول ایدوب صفا ایدرلر .

مسیرهٔ ایوب — کاغذخانه یولی اوزرنده کویلیجه ایازمه نامیاله بجره
ناظر مرتفع تپه اوزرنده اغاجقلی بر جای صفا واردرکه ایازمه سنک صوبی
آب حیاندن نشان ویرر . حمای ربهه مبتلا اولان کسه اوچ هفته بو صودن
علی السحر نوش ایتسه شفا بولورمش . (اغا اسکسی مسیره‌سی) خلیجه
ناظر چنزار بریردر . (حرب میدانی مسیره‌سی) شهرک نهایتنده کاغذخانه
یولی اوزرنده مکمل بر آت میدانیدرکه هر جمعه بیکلرجه سواری جندیلر
کلوب سلحشورلق ایدرلر عجیب تماشا یریدر . (قلامش مسیره‌سی) نیجه
یاران صفا قایقلره بنه‌رک بو جزیره‌لره کیدوب قایا بالغی صید ایدرلر . بو
بالقلر بردیاردنه بولنمز . کرچه بدچهره و سیاه لوندر فقط غایت لذیذ و مقویدر .
باخصوص طعمنده بالقی رایحه‌سی یوقدر . نه قدر تناول ایدلسه نقلت
و حرارت ویرمز . (دکز حمای مسیره‌سی) احبا هر جمعه کونلری قایقلرله
ایوب سلطان اوکنده کی جزیره‌لره کیروب هرکس نیل کون فوطه‌لرله

قبه سى دها واردر . لکن او قدر يوكسك دكلدر . جامعك ايچنده عمود يوقدر . اورته قبه اطرافنده مئين كمرلر واردر . محرابى ومنبرى مصنع دكلدر . خنكار محفلى صاغ طرفده در : ايكي قاپولى ، بر صاغ جانبديان قپوسى ديكر قبله قاپوسيدر . قبله قاپو اوزرنده بر مرمر اوزره جلى خطايه شوتارنج يازاشدر : (حمد لله بيت معمور اولدى بو) . صاغ وصولده ايكي مناره سى واردر . حرمك اوچ طرفى حجر لره مزيندر . اورته سنده جماعت مقصوره سى وار . بومقصوره ايله قبر ابا ايوب يينده آسمانه سرچكمش ايكي چنار واردر كه جماعت سايه سنده عبادت ايدر لر . بو حرمكده ايكي قاپوسى وار . غرب قاپوسنده طشرده بيوك بر حرم دها واردر . ايچنده دوت وسائر اغاجلره يدى عدد بيوك چنار واردر . بو حرمك ايكي طرفده ابدست موسلو قلى واردر . بو جامعدن ماعدا شهر ايچنده بيك سكران قدر مسجد واردر كه دردى معمارسان بناسيدر .

مدرسه لر دن (ايوب سلطان مدرسه سى) ايله (صوقولى محمد پاشا) مدرسه سى ، بر قاچده دارالحديث واردر . دارالقراسنك اك معروفى «خواجه زاده» ديمكده مشهور (سعدالدين بن حسن افندى) دارالقراسيدر . ايچده مكتب صياني واردر . سرايلرينك اك مشهورى (على پاشا سرايى) دركه معمارسان بناسيدر . طرف ، طرف زاويه و خانلرى ده واردر . عمارتخانه سى بردانه دركه آينده ورونديه نعمتى مبدولدر .

ايوب حممى : ابوالفتح بناسيدر . آنى غايت لطيف و خوشكواردر . ارلك و قادينلر ايچون چفته حممدر . خسته لر كيرسه انفاس ابوالفتح اثرى اوله رق شفا بولورمش . بوندن باشقه التى يوز قدرده سراي هماملرى واردر . سبيل خانه لرى : ايوب سلطان حرمنده سلطان احمدخان سبيلى تاريخى : ايلدى سلطان احمد شكر نعماً خليل بيك يكرمى ايكي سنده ياپديروب برونوسيل

سنه

۱۰۲۲

قاسم پاشا تره سى قربنده (قاسم پاشا سبيلى) تاريخى :

ديدى تاريخى نهادهى آنك سلسبيل بهشت آب زلال

زیارتگاهان قصبه زال پاشا — (المولی مصلی افندی) شرح مفتاح
 محشی سی بالی افندنک مخدومیدر. دفتردار جامعی حرمنده مدفوندر. تره سی
 معمار سنان کاریدر. (المولی احمد افندی الشهر بقاف زاده) طقوز یوز
 آلمش بش سنه سنده امر جلیل ارجعی به لیک زنا جابت اولمشدر. دفتردار
 جامعی حرمنده مدفوندر. قدری مخالصی تخلص ایدر اشعاری واردر.
 (المولی باقی افندی مصلی سی) زال پاشا رهگذارنده مدفوندر. (الشیخ پیر
 احمد) طریق اشرفیندر. ادرنه ده کی پیر علی دده نك خلیفه سیدر. دفتردار
 جامعی مقابلنده مدفوندر. (الشیخ محمود قره مانی) نیکده لیدر. دفتردار
 محمود پاشا دار الحدیثنده محدث ایکن مرحوم اولوب آنده دفن اولمشدر.
 ایوب جهتنک جوامع ومساجد ومدارس، خان، حمام، سائر عمارتله
 زیارتگاهلری — ایوب شهری استانبولک غرب طرفنده در. استانبوله
 دریادن طقوز میل وقره دن ایکی ساعتدر. امانه استانبوله متصل اولوب آره سنده
 اصلا ارض خالیه یوقدر. سر اپامعمور و آباداندر. لکن بشقه حکومتدر. قانون
 ابوالفتح اوزره بشیوز آچه مولویتدر. یدی یوزپاره قرایه حکمی نافذدر. یکر می
 التی ناحیه نائی واردر. بروجه عدالت سنوی اون بیک غروش حاصلاتی اولور
 بشقه صوباشیسی ومتولیسوی واردر. بوشهرک درت طرفنده سور یوقدر. شمال
 طرفی استانبول حاکمیتدر. قارشی طرفی دریا مقابلنده سودلیجه قصبه سیدر.
 آره سی براوق آتیمی یردر. باغ وبانجیسه سی چوق معمور و آبادان برشهردر.
 طقوز بیک سکر یوز قدر سرای و خانیه بی جامعدر. طولی خلیج کنار نجه زال
 پاشا جامع دن کاغذ خانه یولی اوزرنده جوان قپوچی باشی سراینه قدر اوچ بیک
 آدیمدر. ینه زال پاشان ادریس کوشکنه قدر اوچ بیک آدیمدر. ینه زال پاشان
 بلبل دره سنه قدر اوچ بیک آدیمدر. ینه زال پاشان نشانجی به وطوبیحیلره قدر
 اوچ بیک آدیمدر.

ایوبده کی سلطان جامعلری — (ایوب سلطان جامعی) بوجامع فاتح سلطان
 محمد خانک بناسیدر که ثوابی حضرت ابایوبه هدیه ایلمشدر. لب دریاه قریب
 آستانه انصاریده دوز برزمینده بنا ایلمشدر. برقه لیدر محراب طرفنده یارم

سلطان مصطفی نك ابتدای جلوسنده یکیچری اوجاغی باش چاوشی « قره مزاح » زال پاشا قربنده بر حدیقه هردم بهار ایجره بر مولویخانه بنا ایتدیرمشدی که نظیری بولنمازدی بر کیجه زلزله اولوب مولویخانه یی یرله یکسان ایتدی . زمینی بوستان اولمشدر . خوش آب بر حامی وار که پک روشنا و ظاهر در . بو شهرک شاهراهی اوزره ایکی طرفی اوچوز عدد دکانلره تزیین اولنمش چارشو واردر . لکن بدستانی یوقدر . نعلبند دکانلری ایسه غایت چوق وواسعدر . طریق عامک ایکی جانبده اکیوز اللی عدد کارخانه سفالی یعنی چنابچی وچوملکچی وبارداچی دکانلری واردر که کاغد خانه دن وصاری یاردن کتیر دکلری چامورلره مشربه وکوزه وصرانخی اعمال ایدرلر که مثلی چین ویا ازنیق چینیسنده بولنه بیلیر . لکن بو طوپراقده بشقه بر خاصیت واردر . خصوصاً بر کوزه تازه ایکن آندن آب نوش ایدنک دماغی معطر اولوب جسمی حیات جاودانی بولور (ومن الماء کل شیء حی) سری آچیقدن آچیغه مشاهده ایدیلیر . بو کارخانه لرده اولیه استاد کاملر وار که یامش اولدیغی کوزه قرق اللی غروشه ساتون آتوب پادشاه ووزرایه تبرکا کوتوریلور .

قصبه مذکور دنک چشمه لری — (خلیل اغا چشمه سی) نفس چو -
ملکجیلر محله سنده در . عتبه سی اوزرنده کی تاریخی شودر :

دیدى تاریخی فدایى حقیر عین پاک چشمه ماء الحیات

(صوقوللی محمد پاشا چشمه سی) زال پاشا قربنده در . عتبه سی اوزرنده کی تاریخی شودر :

حق قبول ایله که دیدى نهاده تاریخ قیلدی بو چشمه یی بنیاد محمد پاشا

(شاه سلطان چشمه سی) زال پاشا اتصالنده در . تاریخی شودر :

تشنه دلر دیدیلر تاریخی چشمه ماء حیات جانفزا

(دفتر دار نازلی محمود پاشا چشمه سی) کندى جامعنک قربنده در . تاریخی شودر :

اولدی بنیادینه تاریخ انها خیر جیل

سنه

برہامیدہ ہنوز بنا اولمشدر . یکر می عدد دکانی واردر . خانی یوقدر .
نشانی پاشانک بر مفرح حمام دلکشاسی واردر کہ لانظیردر . معمار سنان
بناسیدر .

قصبہ کوزہ جیان یعنی چوملکجیلر محلہ سی — استانبول قلعه سنک جانب
غربندہ خلیج استانبول ساحلندہ آچاق ودوزبریردہ واقعدز . بیک خانہ لی .
باغلی بانچہ لی معمور بر محلہ در . برچوق سرای و بوستانلری واردر . اولری
قات قات وخوش منظرہ لی اولردر . بوجای معمورک یادود ، زال پاشا ،
دفتردار . خواجہ افندی ناملرنده درت عدد اسکہسی واردر . بواسکہ لارک
دریا آشیری قارشی طرفی خاصکوی وپیری پاشا قصبہ لیدر . ایوب مولویتہ
تابع ایسہدہ آیروجہ قاضی وصوباشیسی وار بر ناحیہ در . جامعلرینک ای
کوزلی (زال پاشا) جامعیدر کہ بر باغ ارم ایچندہ ایکی طرفی طریق عام و پک
روشندر . ممالک عثمانیہدہ واقع وزرا جامعلرنده بوندن منوری یوقدر اوچوز
آلمش آتی جام بلور ایلہ مزیندر . شمال طرفدن حرمنہ طاش نردبان ایلہ
عروج اولنور آتی سراپا طلبہ حجرہ لیدر . جنوب طرفدن ینہ نردبان ایلہ
صعود اولنور . چونکہ بر طرفی مرتفع و بایراق بر زمیندہ بنا اولمشدر .
بوجامعک اوصافی حقیلہ تحریر ایسہم بر جلد تشکیل ایدر . قبہ موزوننک
طشرہ سندہ اولان خیال پسندیدہ معرفتدر حددن افزوندر . منبری و محرانی
مؤذن محفلندہ کی خردہ کیر صنعتلرینی سینوب قلعه سندہ کی منبردن بشقہ بر منبردہ
کورمدم . اطرافندہ کی کلستان ایجرہ مرغ هزارک نواسازنی آدمہ حیات ویریر .
منارہ سی غایت مصنع و سر آمددر . قوجہ معمار سنان بوجامعک بناسندہ
کال مہارتی عیان ایلمشدر .

(دفتردار نازلی محمود پاشا جامعی) دفتردار اسکہسی کنارندہ کار قدیم
بر کوچک جامعدر . جماعتی غایت چوقدر . قیوسی اوزرنندہ کی تاریخ بودر :

عارفی کفت ہر او تاریخ اسم مسجد مقام محمود دست

وکار قدیم بر آچاق منارہ سی دخی واردر . بوندن بشقہ یوز یمش مسجدی
یدی تکیہ سی ، بر خانی اولوب عمارتی یوقدر .

سرای (ده مشهور سرایلر دندندر . قربنده کی چشمه نك تاریخی شودر :
نشانی فکرایدرکن بوبناک سال غراسن دیدی ملهم آنک تاریخی دی «خیرسلطانی»

سنه

۹۷۰

بوسرایه قریب « بکزاده چلبی » چشمه سنك تاریخی شودر :

دیدی تاریخ بناسن نائلی آب لطیف چشمه عین الحیوان

اوصاف قصبه بیرون سور محله معمور ربطه اوطا قیلر — بوراده ابو -
الفتح عصر نده طرف رومه عزیمت ایدن سرا پرده عثمانی اولان جمله خیاملر
چادرلرینی قوروب ساکن اولدقلر یچون « اوطا قیلر » دیرلر . آب وهواسی
لطیف ، باغلی ، باغچه ایکی بیکی متجاوز مزین سرایلر وغیری خانلر واردر
ایوب مولویتنه تابعدر . لکن مستقل صوباشیسی واردر . اگری قونک
غربنده بیک آدیم بعدنده بر مرتفع یرده واقع مفرح ، دلکشا و اوتاق میدانی
نامیله بر چنزار مسیره سی واردر . یاران صفا بعد العصر اول جای دلکشایه
واروب تفریح ایدرلر . درت جماعی ، اون یدی مسجدی ، آلتی تکیه سی واردر
اک معموری امیر بخاری تکیه سیدر ، اوچ خانی واردر . چارشی جامعک
جماعتی چوقدر .

(تاریخ سیل حسین اغا)

کوروب آتی دیدی بوعبد ضعیف تاریخ اولسون (سیل خوب ولطیف)

سنه

۱۰۰۸

اوطا قیلر ایله ادرنه قپوسی آراسنده (امیر بخاری جمعی و تکیه سی)
واردرکه اولو آستانه در . معمار سنان بناسیدر .

قصبه خارج سور نشانچی پاشا — سورک جانب غربنده بر هوادار و مرتفع
کوه اوزره بنا اولمش باغ و باغچه لی اوچ بیک قدر معمور و آبادان سرای
عظیملری حاوی بیوک بر محله در . جامعلرینک ایچنده (نشانچی پاشا جمعی)
اک معمور و کوزل اولانیدر . جماعتی چوقدر . برپشته عالی اوزره واقع
اولمش روشن بنا بر جامع زیبار . الی عدد مسجدی ، درت تکیه سی اولوب

کمری التندہ چارکوشہ بر بیاض مرمر اوزرہ استاد مرمر بر ، قاز تصویر ایتشدرکہ دیلرلہ تعیری امکانسزدر . کورن ذی روح ظن ایدر . بوکا بناء اوچشمہ « قازلی چشمہ » نامیلہ شہرتیاب اولمشدر .

•• یکی قبو قصبہ سنک اعمارات و حسناتلری — یکی قپونک خارجی غربندہ بر قصبہ ارمزاردر . بشیوز مقدار ی باغ و باغچہ لی سرای و خانہ لری واردر . (جامع مرکز افندی) نامیلہ بر جامعی ویدی زاویہ سی و بر حمام ، و بر مولوی خانہ سی واردر . بومولوی خانہ اویلہ بر آستان عظیمدرکہ یتش قدر فقرای مولوی حجرہ لری ، سماعخانہ سی ، عمارتی ، اطرافندہ چنزارلری واردر . ودرخت عظیملری ایلہ آراستہ اولمش و (آناری) نامندہ بر رسام مانند بہزاد بو آستانہ نک روی دیوارینہ قالین خط ایلہ (و هو العزیز الحکیم) آیتی یازمشدرکہ کویا معجزہ در . وینہ وجہ دیوارہ بر شیر غرندہ تصویر ایتمش کہ کویا ساحل شطالعربدہ صیدوشکارہ کنزر بر اسددر . ہر کلن شاعر اسدہ مناسب ایات یازمشدرکہ حدویائی یوق . مولوی خانہ نک بو قصبہ دہ یتش سکسان قدر دکانلری واردر . وصوی چوقدر .

استانبول سورینک خارچندہ هوادار و لالہ زار طوپجیلر محلہ سی — ابوالفتح عصرندہ روم ایلی طرفہ سفر اولدقده طائفہ طوبجیان بو محلہ مکث و توقف ایتدکلریچون « طوپجیلر » دنیلمشدر . بر مرتفع ، فرخیزا یردہ اولوب باغ و باغچہ سی چوق ، بیک قدر سرای عالیلری وغیری خانہ لری واردر . « نشانجی پاشا جامعی » دنیلان بر جامعی ایلہ یدی مسجدی ، بر تکیہ سی ، یدی خانی ، بر کوچک حمامی واردر . حمامی سحر یکچری اغاسی قرہ چاوش بنا ایتشدر . یوز عدد دکانچقلری واردر . جملہ اشیا موجوددر . هولسی لطیف وصوی قرق چشمہ صوییدر . جملہ سرایلردن (ملک احمد پاشا) سرای کویا بر حدیقہ کرو بیاندر . بناسی قدیم اولدیغدن کویا بر قلعہ در . متعدد مقصورہ لری ، حاملریلہ آراستہ اولمش بر کستاندر . بوندہ بر بیوک حوض واردر کہ عشر آ فی عشر اولدینی ایچون پک لطفیدر . ایوب نیابتہ تابع ایسہدہ آیری صوباشیسی واردر . (کورجی پاشا سرای) ، (دفتر دار نشانجی پاشا

قسطنظیہ خارجندہ کی اوچ مولویت یردہ و تا قرہ دکز بوغازینہ
قدر معمور اولان یرلردہ کی عمارات و جوامع و مساجد و سائر
خیرات و حسنات الہ زیارتکاہلر

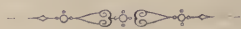
« قصبہ خارج یدی قله » کفرہ زمانندہ طاعونلی یرلردن کش اولانلر
بورادہ یدی کون طورمدقچہ استانبولہ کیرہ مدیکچون بورایہ « نظر تہ »
دیرلر . فتحدن صوکرہ ابوالفتح جملہ دباغلی و سلخخانہ لری بورایہ قویوب
آبادان ایتدیلر . لب دریادہ معمور بر قصبہ در . برجامی ، یدی مسجدی ،
برخانی ، بر حامی ، یدی سبیلی ، اوچ تکیہ سی واردر . وارچیوز عدد آہ
اوران کرخانہ سی یعنی دباغ دکانی ، الی عدد طوقالچی کارخانہ سی ، لب
دریادہ یتیش عدد کیریشچی کارخانہ سی واردر . اما متأهل محله سی آذر .
جملہ سی مجردلر بازاریدر . چین معرکہ دہ بش بیک توانا دباغ بکار شہبازلری
چقبارکہ ہر بری بر آہنہ بکزر . اما بوقصبہ نک بد رایحہ سنہ آلیشہ میانلر
بر آن طورسہ ہلاک اولورلر . فقط اہالیسنہ او بد رایحہ مسک و عنبر
کی قوقارمش !! . مسکبار آدملر یانلرینہ وارسہ حظ ایتزلر . آدملری
پک منعمدر . جناب عزت ماللرینہ برکات خلیل ویرمشدر . مشہوردرکہ
پیرلری « آہ اوران » حضرتلری اتکی طولی اولہرق کیدن بر خلیفہ سنہ
« اتکدہ کی ندر ؟ » دیہ صورار . خلیفہ دہ « غروشدر ! » دیہ جواب ویرر .
مکر اتکدہ کی کلب نجاستی یعنی سقط ایش ، حجابندن بویلہ جواب ویرمش .
« آہ اوران » دخی « ربم تعالی حضرتلری مال وارزاقکزرہ برکتلر
احسان بیورسون ! » یولی برچوق دعالردہ بولمشدر . او مستجاب دعانک
نمرہ سیدرکہ الی ہذا الان دباغ اصنافی تجارتلرینک برکتی بولور وپک منعم
آدم اولورلر . حتی « حاجی علی » نام بر دباغک قرق ییلدن بیریکمہ کلب
نجاستی واردرکہ انکلیز کافرلری قرق بیک غروشہ صاتون المق ایستہ مشلرسدہ
ویرلہ مشدر دیہ مشہور آفاقدر . بوقصبہ نک خارجندہ برچشمہ جان فزانک

عنه) د منہیدر . واحدی طریقہ (حضرت عمر رضی اللہ عنہ) د منہیدر .
 زینی لر ایسہ سالہ لرینی (حضرت عثمان رضی عنہ الرحمان) د یتشدر لر .
 خلوقی کہ جلوقی آندن آیرلشدر (حضرت علی کرم اللہ وجہہ ورضی اللہ
 عنہ) د منہیدر .

استانبولده ایلمک طریق شیخی حبیب قرہ مانی حضرت تلریدر . مرحوم
 اولدینی زمان ایوب سلطان مقابلنده کی سودلیجه نام قصبہ ده جعفر آباد
 تکیہ سی قربنده دفن اولمشدر . زمان حیاتلرنده یتش بیک مریدہ مالک
 ایدیلر . یرینہ شیخ اویسی حضرت تلری خلیفہ اولمشدر کہ تکیہ سی قوجہ مصطفی
 پاشا تکیہ سیدر . بوتکیہ قدیمدر . کفرہ عصرندہ قیزلر مناستری ایدی .
 ہارون الرشید استانبولک نصفی صالح ایلہ فتح ایتدیکنده اوراسنہ برتکیہ
 بنا ایتش ایدی . بعدالفتح ابو الفتح غازی دخی تکیہ لکدہ بقا ایتدی .
 بایزید ولی وزراسندن قوجہ مصطفی پاشا جوارندہ جامع و عمارت انشا
 ایتدیکندن قوجہ مصطفی پاشا تکیہ سی دیدیلر . صکرہ استانبولده «یحیی
 شروانی» نک درت خلیفہ سی شہرت بولدی . آندن صکرہ زینی طریق
 اشتہار ایدوب بو طریقک اون ایکی امام واون ایکی ائمہ حدیث واون ایکی
 بیوک مشایخی واردر . آنلرہ بین المشایخ عبادلہ دیرلر . حمد خدا حقیرہ
 بر چوغنی زیارت ایتک میسر اولمشدر . سید یحیی شروانی نک خلیفہ سی
 «سید عمر روشنی» درکہ آندن «سید ابراہیم» مأذون اولوب «روشنی»
 دن «کلشنی» اولمشدر کہ مصرده مدفوندر . اما طریق کلشنی ، مولوی ،
 خلوقی ، قادری ، جلوقی ، سناتی صوکرہ دن بولمشدر .

«زیارتکاہ سلطان شعرا روانی» ادرنہ لیدر . اصل اسملری «شجاع» درہ .
 سلیمان خان حرمندہ نشوونما بولوب وفاتندہ قرق چشمہ قربندہ کندی .
 جامعی حرمندہ شاہراہہ ناظر بر پنجرہ داخلندہ دفن ایدلشدر . موتہ تاریخ :
 «ایشیدوب روح قدسی دیدی تاریخ ، جناندن یا کہ عزم ایتدی روانی»
 پاکیزہ اشعاری ، شیرین کفتاری ، مدون بردیوان ذو اشتہاری واردر .

بشقه حلمی تخلص ایدر استادانه اشعاری ، عاشقانه گفتاری وارد .
 (المولی نکساری زاده مصطفی افندی) عاشق پاشا جامعی حرمنده مدفوندر .
 یوز الی عدد کتب معتبره و نفیسه تألیف ایتشدر . (المولی آق حسام الدین)
 سلیمیه حامی جنبنده کندی مدرسه سنده مدفوندر . (المولی قره حسن
 افندی) قره سیلیدر . امیر بخاری تکیه سنده مدفوندر علمای دهردن ایدی .
 (المولی خرم چلبی الجمالی) آق سرایلیدر . کمال پاشا زاده قربنده مدفوندر
 ذوقون بر مورخ عالم ایدی . (المولی ابراهیم بن نعمه الله) روشنی زاده
 دیمکله مشهوردر اگری قپو خارجنبده مدفوندر . (المولی کوچک تاج الدین
 ابراهیم چلبی) حمید ایندندر . یکانه زمان ایدی ادرنه قپوسی خارجنبده امیر
 بخاری زاویه سنده مدفوندر . (المولی سنان الدین یوسف الخطیب) سلیمانیه
 جامعک امام و خطیبی ایدی . اوقات خمسہ یی سلیمانیه ده قلوب جامعدن طشره
 چیقمزدی . سنان افندیکن خطابتی ، امامتی ، خوش الحان ایله قرآن عظیم
 تلاوتی استماع ایله متلذذ اولمق ایچون برچوق جماعت دخی اعتکاف یتیلله
 جامعده قالیرلردی . قبر شریفی سلیم خان جامعی قربنده قوغاچی دده مسجدی
 ساحه سنده در . (الشیخ حضرت سلطان فقرا مصلح الدین ابن شیخ حضرت
 وفا) عاشق پاشا تر به سنده مدفوندر قدس الله بسرہ العزیز .

دیده دوز صحائف آثار و عبر اولان ارباب نظره محفی و مستر دکلدر که
 سلسله علیه مشایخ کرام حسب المشارب برقاچ شعبه یه منسوبدر . اولا ذکر
 جهری و ذکر اخفائی حسبیلله طریق نقشبندی و خلوتی یه تقسیم اولنور .
 خلوتیه طریقی ده برقاچ شعبه یه منقسمدر . لکن (الطرق الی الله بعدد انفس
 الخلائق) مضمونی اوزره دهانجه بیک طریق وارد . لکن جمله نک اقدم
 واقومی طریقت محمدیه در . آندن نقشبندی ، خلوتی ، بیرامی ، واحدی ،
 زینی ، مولدی ، روشنی ، کلشنی ، بکتاشی ، نعمه الهی ، نوربخشی طریقلری
 شهره افاق اولان طریقلردندر . بوندن بشقه یوز قرق دها صایارلر . فتمط
 بر چشمه طرق اولان نقشبندیکن سلاله سی (حضرت ابابکر الصدیق رضی

شاقه‌لری مقلدین و مضحکین آرمنده مشهوردرکه اعیان و کبار قوناقلرنده فصل اولنور . لکن تهی دیوانه دکلدز .

مسیردرابع — دیوانه‌ینه بردفعا اوچ کون اوچ کیجه قزیل اطهلرده یانغین واردیه فریاد ایتشدی . دلی سوزیدر دیه کسه اینامدی . حکمت خدا دردیحی کون بیوک بریانغین اولوب اودون قابوسندن تایدی قله ملاکورانی طرفلرینه واروب اوچ کون اوچ کیجه دوام ایتدی . دیوانه‌نک نروده دفن اولندیغی معلوم دکلدز .

مراد رابع دورنده وقت ایدن علما و مشایخ — (الشیخ محمدالشهیر بقاضی زاده) سلطان مراد رابع شیخی ایدی صوفیه‌لیدر . دراغمانی شیخ عمراندی یرینه شیخ اولوب ایاصوفیه‌ده صوفیه‌لی قاضی زاده دیرونق بولان علمای ظاهر دن اولدی . کاهیجه اهل توحید صوفیونه طاشدر آتاردی آنلرده اکا نسبة تحته قاقارلردی . سلطان مراد ایله بغداد سفینه کیدرکن قونیه‌ده کندیبی حضرت مولانا زیارتنه وارمدیغی کبی کیدنلری دخی منع ایتشدر . نهایت سلطان مراد قبه مولانای زیارت ایدوب آیین سماع اجرا ایتدیرکن « بیره مددشیخی چاغیرک کلوب بونای و قدومی دکله یوب صفای سماعی کورسک » دیه خبر کوندرمش ایسه ده شیخ‌ینه کغامشدر . نهایت یا کلسون یوقسه آیاغنی قیرارم یا خود کندوسنی بو آستانه اشجی ایدرم دیو ابرام ایتدکده شیخ چار ناچار آستان قپوسنه کلدکده پادشاه ایلری سکیردوب خشمهله شیخه سینه‌سی تصادف ایتدکده بیچاره تپه‌سی اوزره زیرزبر اولوب آیاغنی قیرلدیغندن مولانای زیارت میسر اولدی . استانبوله رجعت ایدرک مرحوم اولدی . حقا که اودورده ظهور ایدن مشایخ عظامک کزیده‌سی ایدی . بونده کی فصاحت ، بلاغت ، ذکاوت ، نجابت ، حماست ، فکر و فراست ، طلاقت لسان اول عصرده کیمسه‌یه میسر اولمامشدی . چنانکه بایزید جامعدن آیاصوفیه مشیخته نقل اولندی . برچوق آدمیر پنجشنبه کونندن آیاصوفیه‌ده اعتکاف نتیله یاتار و بوذانک مجلس ملائک انیسنده حاضر اولورلردی . عالم و فاضل اولدقدن

چهره سینه اوردی . همان اوده وای کوزم چیقدی دیه فریاده باشدی . بنده های کیدی دیوانه النده طاش وار ایمش یارانمک کوزی چیقدی دیه باقارکن اکلادمکه ظالم دیوانه نک بوروننده برآیدن بری قاپ قانی اولمش سوموکی یارانم کوزینک آغی وقاره سی ظنیله فریاد ایدرمش . بره آچ کوزک برادر کوزک صاغلانمدر . اوردینی طاش دکل صاف بالغانمدر دیدیکمده بیچاره کوزینی آچوب الحمدلله دلی بالغانی ایمش دیدی . دیوانه نک یارم آچه تحته سی قدر بورنی وار ایدی . لکن کبرلی بورنی بیوک دکل ایدی . سبکروح بر دیوانه ایدی واصل طوز جمیع طعامک مصالحی اولوب هر نوع نعمتده بولندینی کبی بو بورناز دلی ده هر جمعیت وهر یرده وهر آلی هر دیوانده برو و بجرده بولنور ، کیجه کوندوز یا تمز او یومز استانبولی طولاشیر بر دیوانه ایدی .

مسیره ثانیه — بر کره بودیوانه نک والده سنی توتون ایچرکن طوتوب حبس ایتمشر . بودیوانه قره مصطفی پاشایه والده سنک خلاصی ایچون رجایه واردقده بوینی اگری چاوش باشی : « صبر ایله پاشانک ایشی واردر » دیر .

دیوانه — سن فلان یمه پاشا بنی بیلیر دیدکده جمله اهل دیوان تبسم ایتمیلر . همان مصطفی پاشا دیوانه نک فریادینی ایشیدوب نه در چایی ؟ دیر چاوش باشی — سلطانم ! چایی نک والده سی بورجلی اولدیغندن حبس ایتمشر اطلاقنی رجایه کلش دینجه :

دیوانه — یلان سویلیور انام بورجلی دکلدیر توتون ایچرکن طوتوب زندانه قویدیلر . شمیدیه عورتلر زندانندن چیقاروب ارلر زندانه قویسونلر . چونکه بابام یوقدر دیر ! جمله ارباب دیوان کولومسه یه رک دمبسته و حیران اولورلر . قره مصطفی پاشا دیوانه یه بر آووج آلتون احسان ایدوب والده سنی اطلاق ایدر . شوخانوئی بر قوجه یه ویر دیه رک کتخداسنه تنیه ایدر . قره مصطفی مرحوم دیوانه لره پک معتقد ایدی .

مسیره ثالث — جمیع زمانده وهر برکارده بولنمق معنادی اولان بودیوانه بر اولوخبری آلتجه مؤذنلرله بر ایرمیتک اوکی صیره کیده رک فضولجه سنه بر طاقم اوازلهر چیقارر ایدی صکرده قایغه کیروب کورک چکر دی . بو بدلانک

تبول وتغوط ايتديکني هيچ برکيمسه کورمامشدي . وجميع زمانده رحم مادر دن مستور اولديني کبي عريان کزوب دنيا کلامي ايتماش ايکن حالت نزع دن برکون مقدم ياننه کلن صالح برکيمسه يه بعد السلام (انشالله بزي غسل ايده رک تجهيز وتکفينمزم مصارقاتي حلال زلال مالز دن ويروب بزي قيونک طشره سنه دفن ايله . يورک اوينامسنه مبتلا اولانلر کلوب زيارت ايده رک بريجه ترايمي براصوايله ازوب ايجسه لر بامر الله شفا بولورلر) ديمش ومحل معهوده وارد قده تسليم روح ايلمشدر . صکره او آدم وصيتي اوزره دفن ايدر . حالا جسر اوزره زيارتگاه خاص وعامدر . خفقان دردینه مبتلا اولانلر زيارت ايدوب شفا بولورلر .

ذکر رئيس ملاميون وبدلای مجازيون محبوب قلوب بنی آدم ديوانه بورناز محمد چلبی — صباح صباح ديلسي ديمکله مشهوردر . پدري اکري فاتحي محمد خاندن بري يکيچري اوجاغنده چاوش کتخدا سي اولوب يکيچري اغالري قوله بندکده بوديوانه چلبی ده پدريه برلکده قول طولاشوب اوراده اله کچن مجرملري حبس ايدردی . برکون پدرينه جانی صيقيلوب « صباح اولورسک » ديمش . حکمت خدا وقت سحرده پدري مرحوم اولمشدر . اوزماندنبری ديوانه چلبی يه « صباح صباح » ديدکلرنده باشنی طاشدن طاشه اورور . خدا علم اوباش اطنه قباغی کبي کوبت کوت اوتردی . وبر آدمه غضب ايتسه پوف ديوب بورنندن بالغام چيقاره رق قيزديني آدمک اوزرينه آتار ويچاره حريفک اوستني صندالوز کبي بالغامه بولاردی :

مسیره اول — برکره برقچ ياران ايله ديوان سيرينه کيدرکن بوديوانه يه ديوان بولنده راست کلدک . باشنه بر بوستانجی کلاهی کيمش اوزرنده برتوفنک قونداغی بر آجاج پارچه سنه آت کبي سوار اولمش لجامی النده صچرايه رق کليور . وصاغ وصولنده اولان دکانچيلره کونا کون شاقه لر ايدیور ایدی . يانمزدن کچرکن « صاقين آتم دير » ديه آلتنده کی اغاجک اشاغی اوجنی يارانمک ياغنه اويله اورديکه بيچاره طوپال اوله رق « بره کیدی دلی » ديو کنديسنه برسله اورنجه همان ديوانه اليني بورننه صوقه رق چيقاردیغی برواصله سوموکی يارانمک

مشابه رسدا چیقارارق رقصان اولوردی. بونک ایچون هرکس احمد ددهیه چوئجه بونوز کتیر لرلردی .

غریبه دیگر — بر آیدن صکره بونوز ویرن کیدوب احمد ددهیه « هانی بنم بونوز؟ » دیسه همان النی قوینه صوقه رق ویردیکی بونوزی چیقاریر تسلیم ایدردی .

غریبه دیگر — بر آدمه اوچ کره « شللا ! کعبه یه کیده سین » دیسه او آدم مطلقا کعبه یه روان اولوردی . هله حقیرک سودان و حبش سیاحتلرینه باشلا یه لیدر دیوانه دن خبر آلدیغ یوقدر .

(پاپاس دیوانه) غلطه ده ایدی. کفار مسخره سی بر دیوانه ایدی . اوضاع و اطوار، رفتار و گفتاری غایت لطیف و محظوظیتلی ایدی. اعیان و کبار شهرک هپ معلومی ایدی . « شقه نامه » ادلی اثر مزده تقلید اوضاع و اطواری تمامیه تحریر اولنشدر . (دورمش دده) روم ایلی حصارنده ایدی . بتون کیجیلر بو آدجکزه صدقه ویر لرلردی . بریسی سفره کیتسه کلوب بودده یه صوراردی دده او آدمه « فلان یه کیت ، فلان یه کیتمه » دیو بیان حقیقت ایلردی . فی الحقیقه او آدم دده نک تعیین ایتدیکی یه کیدرسه سالمین ، غامین عودت ایدر ، منع ایتدیکی یه کیدرسه رخنه ویروب یا کلور ، یا کلز ایدی . ایشه بویه براسرار حق صاحبی اولوب دورمش قالمش دورولمش دورمش دده ایدی . (سومکلی دده) ات میداننده ایدی . دیوانه کیدن بر آدمه سوموک آتسه او کون او آدم دیواندن مستفید اولوردی . توکورسه معاتب اولوردی . گویا که بو خدمته مأمور ایدلمش بر مجذوب الهی ایدی . حدیث قدسی « اولیائی تحت قبایی لایعرفهم غیری » سر ی روینده نمایان ایدی . (الکچی دیوانه بی) دلسز بر دیوانه ایدی . بامرالله الکدن بشقه برشی تناول ایتزدی . الکچی عورتلری بودیوانه نک یانی صره کیدوب مراد ایتکلری آدمی دلی یه کوستره رک او آدمه مسلط ایدوب الک آلدیرتدیرلر . دیوانه ایسه مذکور الکی قیره رق چنبرنی آتوب کیروسی حلوا کبی آغزینی کوپورده رک یدکدن صکره چشم مستنی سوزوب صفا ایدردی . الک غریبی شودرکه بو قدر مدت ظرفنده دیوانه نک

اولدیغندن نرہیہ کومولدیکی معلوم اولمامشدر . (بابل دیوانہ سی) یازوقیش بر قفس ایله بابل کزدیریردی . معتاد عندلیب بہار ایامندہ فریاد وشیون اولدینی خالدہ بونک بللی قیشین اوتردی کہ ، اصل احبابی متعجب ایدندہ بوسر عجیب ایدی . (طایق دیوانہ سی) قاسم پاشادہ ایدی . ہرزمان چبلاق کزردی . استانبولک شدتلی صغوغندہ اوق میداندندہ قار ایچندہ یاندینی خالدہ مبارک یکاقلری عرق ریز اولوردی . ایکی اللری اوموزندہ شلاق ملاق سیران ایدردی . (بوینوزلی دیوانہ احمد ددہ) قاسم پاشادہ « قوجہ مش اوغلی » نام بریکچری خانہ سندہ ساکن ایدی . اوزون کونلردہ قاسم پاشا سلحخانہ سی اوزرینہ اوتوروب کلوب کیدنہ « شلا ! کعبہ کیدہ احمدچو ! شلا کیدہ سن محمد چو ! » دیہ سوز آناردی غرابت بوندہ کہ عمرندہ کور . مہدیکی بر آدمی کوردکدہ اسم و رسمیلہ « فلان چو ! » دیہ آشنالق عرض ایدردی . یکرمی سنہنبری کورمدیکی بر آدمی کوردکدہ بیلوب « فلان قادینک اوغلی فلان چو ! خوش کلدی » دیہ آیاغہ قالتوب صچارادی . قوی قولتوغنی قیون ، صیغر ، کچی ، قوزو ، قردجہ ، جیلان بوینوزلری ایله مالامال ایدی .

غریبہ — بعض ہرما تفأل نتیلہ واروب « احمد ! ہانی ہم بوینوزم » دیدکدہ کنج ایسہ کوچوجک ، یاشلی ایسہ بیوجک بر بوینوز چیقاریردی . غریبہ دیگر — سوران بکار اولورسہ « دہا سنک بوینوزک بیتمدی » دیرمش !

غریبہ دیگر — بعض کفرہ ویہودی نی تبدیل قیافت ایتدیروب برابرجہ کتوردردک . بزی کوردکدہ آشنالق ایدر . لیکن کفردیہ ہیچ یوزنی دوئمزدی . حقیر « احمد ددہ ، بوکادہ آشنالق ایلہ سن آ » دیدیکمدہ « او جفوددر ! » دیہرک کشف ایلہ بتون عورت یرینی آچہرق غضب آلود اولوردی .

غریبہ دیگر — بریسی « احمد ددہ ، سکا بر بوینوز ویرہیم ، بکا برداندہ ایلہ » دیسہ ہمان آیاغہ قالتوب صاغ الینک پارمقلرینی صیقدقجہ لیلک صداسنہ

باشی‌یه شامه بر پنج مهر هدیه کوندرمشدی . حکمت خدا او هفته مهر جوان قوجی باشی‌یه ویریلوب صدراعظم اولدی . در سعادته کلدکده اسکچی دده مرحوم اولوب قره‌مانده ساکن اولدینی محله دفن اولندی . محمد پاشا اوزرینه برتره پرنوار بنا ایلدی . (نعلینچی حسین چلبی) عزیزلر چارشوسنده ایدی ذکر ی سبقت ایلدی . (کچهلی دده) کیسودار محمد افندینک خلیفه - لر ننددر . مولوی کلاهللی بول یکلی کبه جبه کیر و آباغنه نعلینی کچیروب آنده کی منقش کچه سیله ابواب کباری طولاشه رق کچهنسی آلتون و کوش ایله طولدیرر ایدی . صکره قرق اللی قدر تیملری جمع ایدوب مال فروان بذل ایله مذکور تیملره پاک لباسلر کیدیره رک های هوی ایله چنک و چغانه ایدرک معصوملری سنت ایتدیرردی . وهر برینی طالارینه مناسب بر خدمتله اشغال ایدردی . یعنی کیمینی استاده ، کیمینی خواجه یه ، بعضلرینی وزرا و اعیان خدمته ویرردی . بغدادک فتحی خبری آلدینی کون رمضان شریفده ارتحال دار بقا ایدرک نجاتی بک مزارستانده دفن اولندی . حسن حال صاحبی برذات شریفدر . (عشوم دده) سراجخانه باشنده ایدی . دائماسکون وصمت اوزره اولوب طریق عامده غلطان اولان بی معنی طاشلری قالدیروب شاهراهی تطهیر ایتمه مأمور کبی ایدی . دفن اولدینی محلی بیامیورم . (دیوانه دخان کسر دده) مجازیوندن بی زبان صاحب حال بر دیوانه ایدی . بورون اوقی چکمه که مبتلا ایدی . بعض صبیان ، بورون اوتیدر ، دیه ترابی آوجنه قور . دده حضرتلری ده بورننه چکردی . کونده یوز درهمدن زیاده تراب چوق دکلدی . بر قاچ کره کرامتی کورلمشدر . (کیسودار سید عبدالله چلبی) سلانیک مولویتدن معزول ایکن کیسودار محمد افندی چوطره سندن بر باده نوش ایدرک جمله اوراقی ترک ایله سر برهنه دوران ایدر بر درویش خرابات اولمشدی . (کیسودار ملا مصطفی چلبی) قازغانجیلر جامعی مدرسسی ایکن جمیع کتابلرینی خیرالدین جامعنه وقف ایدوب بر دختر کیسودار کسیدرک خراباته یوز دوندی . اما بوذواتدن ظاهر اولان حالات خارقه کرسی شیخلرندن بیله ظهور ایتزدی . حقیر طربزون سیاحتنده ایکن مرحوم

ساکن اولدی . لیکن داسمز اولمشدی . علی یچن اوغلی وقره خواجهدن نقل اولنورکه : بزیدی سنه مقدم جزایره کیدرکن سبته بوغازینه قریب بحر محیط قییلرینه کلدی کمزده بوصفر دده بر تمساحه سوار اولدیغی خالده قالونلر مزك آرقه سنده نمایان اولدیغنده کندوسنی کمیزه آلدق بندیکی تمساح ده کیلر مزله برابر لیمانه کیردی . ساحله دوشوب اولدی لاشه‌سنی صفر دده نك رجاسیله دفن ایلدك . بتون جزایر اهالیسی شهادت ایدر دیرلردی . ایشته صفر دده بویله برعاشق ممتاز ، بدلای سرافراز ایدی . اون قپانی محزننده وفات ایدوب اون قپانی خارچنده خروس دده نك یانی باشنده دفن ایدلشدر . (ساربان راه حقیقت یتیمش غروش دده) بوذات بودین ایالتنده شمظورنه آدی قلعه نك اغاسی ایکن اگری فاتحی محمد خان ایله جنکده بولنوب واواننده رجال غیب عسکری ایچنده قالبو فتحدن صکره اوکا بوکا کشف راز ایلدیکی ایچون دینی یدی سنه لال اولدی . یدی ییلدن صکره یتیمش غروش لفظندن بشقه برشی سویامیه رك قوپچهلی چاقشیری چکر دکلی قاپودی بوشناق پابوجی قباچه و سرحدلی دوله لر کییوب « یتیمش غروش » دیره رك رفتار ایدردی . غریبی شوراسیدرکه اون قپانی سمتک چاموری که استانبول ایچنده مشهوردر . اوکثرت طینده ، اوشدت شتاده پابوجنک اوزرینه دکل ، نالچاسنه بیله ذره قدر صچرامزدی . بویله پاك و پاکیزه کزر و نمازی جماعته ادا ایدردی . سلطان مراده برکون روانی یدی کونده آلوب ینه ویره جکسک دیمش . و حقیقت حال یدی کونده روان فتح اولنوب ینه عجم الینه دوشه شدی . مراد خان استانبوله کایرکن یتیمش غروش یتیمه یتیمش ایکن آخرت حسابی کوروب زیرک باشنده چوی زاده قبرستانده قائم مقام مراد پاشا فرمانیله دفن اولندی . ملک احمد پاشا سلطان مراد آغزندن روایت ایدرکه مراد خان اثنای محاربه ده « اردو ایچنده یتیمش غروشک صداسنی ایشیدییورم باقک هانکی خیمه ده ساکن » دیه سؤال ایدرمش حالبوکه اوکونلرده دده استانبوله اولوب واردینی یرده مراد یتیمش غروش آلدی مراد یتیمش غروشده فریاد ایدرک سرسری کز مکده ایدی . (اسکیحی دده) بیوک بر بدلا ایدی . برکره جوان قپوچی

نهایت خلیفه جلال‌الدین رومی رینه سجاده‌نشین اولمشدر ، مشوی ودرس
مغوی نقلیاتیه مشغول ایکن روح طوغانی او چارق تکیه‌سی ساحه‌سنده زیر
زمینده آشیان طوتمشدر

اولیا حقیرک مدت حیاتنده اللربنی او پوب دعالربنی آلدیغی و شرف
صحبترلیه مشرف اولدیغی بدلا و مشایخ و مظنه کرام — (سلطان بدلا حسن
دده) ابوالفتح جامعنک بویاجیلر قپوسی داخلنده ساکن ایدی . طبقه بر طبقه
کابه‌لر بنا ایتدیریردی که افلاکه سرچکردی . فقط قابل اسکان دکلردی .
چونکه طبقه‌لرک یوکسلکی ابوالفتح مناره‌سنک فوقنده ایدی . حتی نجارلر
اوزرنده برمسار دها میخلامغه جرأت ایده‌مز لردی . آخر برکیجه بر ریح
عقیم اسوب کلبه حسنک حسنی بوزدی . علی الصباح حسن دده‌نی صومعه‌سنده
کفنه صاریلی بولوب « کستلی زاده » یانسه دفن ایتدیلر . کرامت‌لری ظاهر
وباهر ایدی . (کيسودار محمد افندی) احوالی یوقروده ذکر ایدلمشدر .
(ارمغانی محمد افندی) فوجه‌لیدر . هرکشی یه بر تفاح هدایا ویردیکندن
« ارمغانی » دیر لردی . مراد خان رابعدن بالاستیدان صله رحه کیدرکن
اسکدار طرفنده بوستانجی باشی کوپروسنده طاعون عسکرینک ارواح طیبه
وارواح خیشه‌لریله ملاقات ایدوب اوچ کون مصاحبت ایتدکن صکره
استانبولده مطعون اوله‌رق وفات ایده‌جکلرک و خلاص بوله‌جکلرک بردقترنی
یاپوب سلطان مراد رابعه تقدیم ایلدی . اوچنجی کون استانبوله اوویلا
دوشوب (ارمغانی محمد افندی) دفتری وجه اوزره وفيات وقوعه کلوب
یدی کون ظرفنده یتیم بیک آدم مرحوم اولدی . صکره ارمغانی افندی
کشف راز ایتدیکندن حظ ایتوب فوجه‌اینه واروب آنده مرحوم اولدی .
(قپانی دلی صفر دده) اون قپاننده امکچی علی چلینک فرونده غایت شدت‌ابه
یاندیغی برزمانده کیروب خواب راحت و ارمشدر . صکره چیقوب نیچه بیک
کیمسه‌لرله وداغلاشدی . صکره اون قپاننده کندینی دریا به آتوب غائب اولدی
بو احواله قپان‌دقیق اها لیسنک جمله‌سی واقفدر . یدی ییلدن صکره جزا یردن
قره خواجه ، علی یچن اوغلی قالیونلریله در دولته کلوب ینه اون قپاننده

اوغلونی طوتک دیه قاتلی طوتدیروب یکی چری اغاسی شهید حسن خلیفه‌یه تسایم ایتدی . حاجی احمد اوغلونک قاتل اولدینی درجه ثبوته واردقدنصکره اغاقوسی زنداننده اولدوروله رک چارداق اوکنده کیجه وقتی دریاه آتدی . ایشته شو وقعیه کوزومز اوکنده وقوعندن اول کشف ایتشد .

منقبت ثانیه برکون قانی سلطان مراده واروب مراد چلی اون قباننده کی سوکلون مصلی سلطان خاله ک اوچ کوندنصکره پک مفلس اوله جق بیچاره‌یه اللی کیسه امداد ایتده بورجونه ویرسون دیو رجا ایدر . مرادخانده پک ایی بابا سلطان دیه رک صاوار . اعیان مجلس بوسوزلردن حیران اولورلر . حکمت خدا اوچنجی کون مصلی سلطانک سرایندن برعظیم آتش ظهور ایدوب سلطان پابرهنه فرار ایدرک انجق جاتی خلاص ایده بیلیر . افلاسه واریر . کیسودار اقدی ساکن اولدینی تکیه‌سی ساحلنده شاهراهه ناظر بر روزن داخلنده مدفون اولوب تر به‌سی زیارتگاه خواص وعوامدر . (الشیخ حضرت عمر اقدی) دراعمان جامنک شیخی در . اسکوب قربنده دبره نام قصبه‌دندر . ترجان شیخی عبدالمؤمن اقدیدن انابه ایدوب صکره یرینه سجاده نشین اولمشدر . حج شریفدن کدکدنصکره وفات ایدرک ترجان تکیه‌سی خطیره‌سنده دفن ایدلشددر . سبب موتی قاطر تمه‌سی اولمشدر دیرلر . عزیز مشارالیه حافظ کلام قدیم برواعظ شهرت شعار وهر مشکلی حله قادر بر محقق ذی اعتبار ایدی . (الشیخ حسین لامکانی) بو دین قلعه‌سی قارشوسنده کی طونه کناری ، پشته شهر ننددر . طریق بیرامیدندر . تکمیل فنون ایتدکدنصکره عالم تجریدی اختیار ایدرک استانبولده شاه سلطان جامعی حرمنده عزلت نشین اولمش وفاتنده زاویه قربنده دفن ایدلشددر . الحمدلله بو عزیز کده شرف صحبتیه مشرف اولدم . لامکان اطلاقه سزا ، بر درویش اهل فنا ، خانه بردوش آل عبا ، مرد کامل ، عارف بالله عامل ایدی . (الشیخ حسین طوغانی دده) صوفیه قربنده برغوفچه نام قصبه‌دندر . عسکره کیره رک نیجه بیللر کفار خاکسار ایله غزالر ایتشددر . آخر فنادن بقایه توجهله مولوی طریقنده قرار ایدوب یکی قپو تکیه‌سنده اوتوز سنه قدر چاه چکهرک تحصیل علوم ایتمش .

باش ایاق چپلاق کز مسیدر . قیش وقتی بر بیاض امروز کبه سی کیه رڪ النده .
 بر تبر (لاجبه و لاسوی الله) ديه كزردی . كندیسنی کلیبولی اطراقندن .
 دیرلردی اما پچوی سرم طرفلرندن قبانچه لی ، قوچجه لی ، چاقشیرلی آدملر
 کلوب اون قبانك ایچ یوزنده آرابه جیلر میدانی اوکنده کی مکتبه ساکن
 اولور و محمد افدینك اقزباسی اولدق لرینی سویرلرردی . ذاتا کیسودار افندی
 بوئشناق لسانی لهجه فصاحت و بلاغت اوزره تکلم ایدر ایدی . انابی قونیه ده
 ارلی زاده حضرتلرندن آلمش ، صکره جذبه الهیه یه مظهر اوله رق مجازیون
 خراباتی ارلرندن اولوب نیجه ییللر وادی تلونده تمکن و محو اوار تعین قامشدر .
 کندیسلی قرق سنه قدر ستمزده ساکن اولوب حتی حین تولدیده صول
 قولاغمه اذان محمدی بی بوذات او قومشدر . کندیسلیه آشنالغمز ازلی اولدیغندن
 هر کون نیجه حالات و کراماتنه واقف اولوردق . از جمله منقبه اولی :

بر کون حقیر عالم صباوتمده اون قبانك ایچ یوزنده کی قیوه یحیی دکانلر یزده
 (و کتبنا علیهم فیها ان النفس بالنفس) آیتی تلاوت ایدرکن قبانلی افندی
 کلوب استماع ایله « الله الله » دیدیلر . در حال برر دکاننده کولشجیلر تکیه سی
 شیخی پهلوان علی خاخالی ظاهر اولوب بزم دکانك اوکنده کیسوداری
 کورنجه بر نعره اوروب « ای دوست شاهمز شاه علیدر یولنه جان و باشمز
 قربان اولسون کر بلا میدانیدر میدانیز » دیوب قبانلی افدینك الی اویدی .
 قبانلی افدیده « درویش علی انشالله بو آنده مراد و مقصود که ایروب شهیدان
 دشت کر بلا ثوابنه نائل اولورسك » ديه رڪ النده چوچتورا قوم قومادان
 درویش علی یه بر قاج یودوم ایچیردی . درویش علی نعره اورده رق یینه برر
 دکاننه کیرنجه قبانلی افندی حقیره « ایشته و کتبنا آیتك محلی کلدی تکرار
 او قو » دیدکده آنی کوردك که درویش علی قاچهرق بزم دکانك اوکونه کلدی .
 آرقه سی صیره برر دکانندن حاجی احمد اوغلو نام بر یکیت دال بچاق چیقارق
 درویش علی بی مہسی ارستدن اورده رق شهید ایتدی . هان قبانلی محمد افندی
 درویش علینك قولاغنه شمعی کر بلا شهادتی بولدکمی « ان النفس بالنفس
 آیتنه مظهر اولدکمی » ديه رڪ کیندی . هان پدرم مرحوم بیره شو حاجی احمد

شیخ محمد بن الیاس . علی چلی زاده دیمکه مشهور در . لکن عوام ینلیجه زاده دیرلر . تاریخ ولادت (فضل اله) در سنه ۹۴۵ . داخل قلعه ده شریفه قادین مسجدی حرمنده عزیز پدری جنبنده مدفوندرلر . ملای مرحوم واسطه عقل علماء فحول ، مجمع البحرین جواهر معقول و منقول اولوب اصول و فروعده یکنه دهر ایدی . (المولی کچ دهان عبدالله افندی) بلاد قره مانده (غفر باد) نام قصبه دندر . قرعاجی دده مسجدی مقابنده مدفوندر . مرحوم فقرايه نافع بر ادیب متواضع بر مرد مرید ایدی . (المولی احمد افندی) والد ماجد لری مدرسه سی جوارنده اعداد ایتدک لری تربیه مدفوندرلر . تاریخ وفاتی : « دیدی تاریخی عطائی آنک . روحه رحمت ایلیه الله » . (المولی الفاضل الکامل مصطفی افندی) عزیمی زاده حالی چلی دیرلر . عصرنده سلطان شعرا ایدی . بر چوق مؤلفاتی واردر . فقط دیوان حالی غایت معتبر ورباعیاتی بی بدلدر . حتی حالی حالت نزعنده شو قطعه بی بالبداهه سویلمشدر .

عزومی اولورز چآنکه دلشاد اولسوق   ویران اولورز چآنکه آباد اولسوق
شول مرغ ها پرور عشق بزکه   دامه دوشرز غصه دن آزاد اولسوق

سایمیه دارالحدیثه مدرس ایکن عزم بقای خلدیرین ایدوب خانلری قربنده بنا ایتدردک لری ومؤخرآ مال فراوان صرف ایدرک دارالقرايه تحویل ایلدک لری دارالتعلیمک ساحه سنده مدفوندر . تاریخ وفاتی :

کسی تاریخ دیدی اول فاضل نظم آورک
عدنه تلدی عزیمی کچدی عزیمی زاده حالی

سنه

۱۰۴۰

ملای نامدارک رباعیات دلنشینه نظیره یازمقدن شعرای سالفه وحاضره حقا که عاجزدر . اولهجه غریب او حالت دلفریب خصیصه جناب حالتیدر . (الشیخ سلطان ملامیون حضرت قیانی محمد افندی) بوکا کیسودار محمد افندی ده دیرلر . بولقبه سبب کیسولرینک مرغوله خیم بنجم پریشان اولسی وکندیسنک

مرحوم اولوب کسکین دده جوارنده دفن ایدلمشدر. علم و عرفان ایله ممتاز برذات ایدی. (المولی المعروف علی بن عبدالرؤف) نکسار لیدر. سلطان بایزید جامعی خطیره سنده او قیلمه ناظر بر روزن داخلمده مدفوندر. تاریخ کفته عطائی چابی: «مسکنی ملا علینک جنت اعلا اوله» سنه ۱۰۳۳. منلای عادل فضل قضاده سیف صارم ایدی. (حضرت شیخ کسکین دده) عشق الهی ایله آوده بر اولوساطان ایش. خطیره سنده اهل حال اولانلرک روایتی اوزره قرق اللی بیک قدر صحابه و شهدا و سائر مظنه کرام مدفون ایش. غایت کوزل بر مقبره منوره در. بودر کاهده مدفون اولان کبار و مکینک سنک مزار لرنده اولان تاریخلر تحریر ایدیله جک اولسه آری بر مجلد تشکیل ایدر. (المولی محمد بن یوسف) یحشی افندی دیمکه مشهوردر. حمیدایلمده اسپارته شهرندندر. سبکروح آفته مشرب برذات ایدی. بیک اوتوز اوچ تاریخنده کلشن حیاتی خزانده بردعجوز مات اولمشدر. کسکین دده مقبرنده مدفوندر. (المولی بوستان زاده کوچک محمد افندی) قاین اتالری نشانجی محمد پاشا جامعی خطیره سنده مدفوندر. ملای مشارالیه اباعن جد حسن الاخلاق، طیب الاغراق عالم، فاضل، السنه ثلاثه شعرو انشایه قادر، فصیح اللسان، بدیع الیان برذات ایدی. (المولی محمد بن عبدالغنی) جنازه نمازی غایت چوق بر جماعته فاتح جامع شریفنده قنوب عابد چلبی مسجدی خطیره سنده دفن ایدلمشدر. نیل مزاری نشانگاه تیردعای اهل دروندر. مدت عمری تحلیل طریق اوزره (ساه) لفظیدر. سنه ۵۶، تاریخ انتقالی: «الجنة مشواه» سنه ۱۰۳۶.

(المولی عبدالکریم چابی) صحیح النسب عالم بن عالمدر. ادرنه قیوسی خارخنده پدری جنبنده مدفوندر. لکن مرحوم بیکانه عصر ایش. (المولی قتالی زاده عبدالرحمن چلبی) تر حالده وجوده کلوب کسکین دده جوارنده دفن ایدلمشدر. خلوق، حلیم، سلیم بر وجود مکرم ایدی. (المولی محمد صادق) صدق چلبی دیمکه مشهوردر. مادری طرفندن محشی مشهور شیخ زاده افندی به نسبتی واردر. داخل سورده محشی مشارالیه جنبنده مدفوندر.

(المولی الکامل والصدر الفاضل عبدالله افندی) ابن علی بن عبدالله بن

نشانی زاده سیدمحمد افندی) بیک یکرمی بش سنه‌سنده مرحوم اولوب
 امیربخاری زاویه‌سنده دفن ایدلمشدر. علم تاریخده و بعض قانونده
 تألیفات وارد. حتی مرآت‌الکتاب نام تاریخ انکدرکه عطائی چلبی ترجمه
 ایتمشدر. (المولی محمد قدسی) نشانچی زاده افدینک فرزند ارجمندی
 وامیربخاری حضرتلرینک دامادینه داماد اولان عبداللطیف افدینک دختر
 زاده‌سیدر. عثمان غازی ایله سفره کیدرکن یول زحمتدن مشوش‌الحال
 اولوب اذن شهریارایله کیری دوزن ایکن یولده مرحوم اولدی. جدعالیری
 امربخاری تکیه‌سنده دفن اولندی. فوتنه تاریخ: کفته امیر علی افندی:
 «روح قدسی جنته بولدی وصول» سنه ۱۰۴۱. دیکر تاریخ: «روح قدسی
 ایده‌عرشی مأوی» سنه ۱۰۴۱. (الخطیب ذا‌کری) فوچه‌لیدر. استانبوله
 کلوب شیخ نورالدین زاده افندی خدمت‌لرینه کیرمشدر. نیجه ییلمر تکیه‌لرده
 ذاکر و شاکر اولمغله (ذا‌کری) دیه شهرت بولمشیدی. علم موسقیده کویا
 عبدالله فاریابی ایدی. حقیر اولیا (کلشن وحدته دائم آچیلوب جان بللی)
 ذکرین آنلردن اوکرتمش‌ایدیم. مصطفی خان دورنده خطیب اولدی. برکون
 اوایله اذاتی مؤذن بولمندیغدن بالذات کندیلیری او قورکن همان برچایلاق قوشی
 عامه‌سنی قاپوب منارنک علمی اوزره قویتمشدر. اوراده تمام برهفته‌قالمش.
 وقعینی مصطفی خانه نقل ایدرک اول کیجه برابرجه ذکر و تسبیح ایتدکنصکره
 مصطفی خان کندیسنه برکیسه آلتون و یروب «آل شونکله بورجکی ادا ایت
 بقیه‌سنی تجهیز و تکفینکه صرف‌ایت» بیورلر. بحکمت خدا ذا‌کری افندی
 اوینه کلدکده بر ریخ عقیم ظاهر اولوب منارنک ذروه‌سنده‌کی دستاری زمینه
 دوشر. ایرتسی کون کندیلیری دخی فجأة وفات ایدرلر. خطیبی اولدینی
 قازانجیلر جامعی صاحبی ملا خیرالدین حضرتلیری جنبنده مدفوندر. مظنة
 کرامدن حال صاحبی سبک‌روح برذات ایدی. (المولی المرحوم محمد بن رجب
 افندی) مرادخان رابع علماسدن استانبولیدر. خاتونی ماعونه کندوسنه
 سم‌هلاهل بیدیروب شهید ایتمشدر. اگری قپو خارچنده مدفوندر. (المولی
 شیخ زاده) ادرنه قبربنده آچقه قرانلق نام بلده مشهوره‌دندر. استانبوله

وفا تر به سی جوارنده مدفوندر. (الشیخ نعمه الله) لغت صاحبدر. صوفیه - لیدر. نقش بندی طریقنددر. ادرنه قپوسی خارچنده امیربخاری تکیه سی ساحه سنده مدفوندر. (الشیخ سنان افندی) یکی قپو خارچنده برصفه اوزرنده مدفوندر. (المولی محمد الوهاب بن عبدالکریم) عارف بالله علمادندر. ادرنه قپوسی خارچنده کمال پاشا زاده قربنده مدفوندر. (المولی الفاضل مصطفی الشهیر ببوستان افندی) تیره شهرنده بر تاجر زاده ایمش. ادرنه قپوسی خارچنده مدفوندر. فضیلت باهره صاحبی و اخلاق حمیده ایله ممتاز بر ذاتدر. (المولی عطاء الله بن احمد) برکی قصبه سننددر. جنازه نمازینی ابوالسعود افندی سلیمانیه جامعنده ادا ایتشددر. شیخ و فاجامعی ساحنده آسوده در. (المولی سنان الدین) صارو خان آق حصارندر. ادرنه قپوسی خارچنده امیربخاری تکیه سی قربنده آسوده حالدر. (المولی محترم افندی) طاشکندلی در. ایاصوفیه ده خانه سی قربنده مدفوندر. (المولی نکساری زاده محمد افندی) ادرنه قپوسی خارچنده پدری جنبنده مدفوندر. (الشیخ محمد دده) استانبولیدر. یدی قله قربنده کی زاویه سی ساحه سنده مدفوندر. (الشیخ یورغانچی امیر افندی) کیلانیدر. استانبوله ابایوب انصاری ایله شهید اولان اجدادینی زیارت ایچون کشدر. کندیلریده کل جامعی قربنده سرکه چی تکیه سنده او قدر شهدا و اصحاب کزین ایچنده مدفوندر. (قره نشانچی اقر باسندن المولی شاه محمد افندی) نشانچی پاشا جامعی حرمنده مدفوندر. (المولی الفاضل العامل کمال الدین محمد بن احمد الشهیر بطاش کوپری زاده) شقائق نعمانیه صاحبی طاش کوپری زاده افندی حضر تارینک مخدوم مکر میدر. سلطان عثمان ایله حوتین غراسنه بر لکده کیدوب بوغدانده یاش شهرنده یاشی تمام اولمشدر. نعشی متین عربه ایله طونه نک اسحقچه جسرندن کپریلوب طونجه نام قلعه ذیابنده رحمت دریاسنده غسل ایدلمشدر. صکره دریادن قدرغه ایله استانبوله کتیریلوب جبه علی قپوسندن ضرور ایتدیر یلرک عاشق پاشا جامعی حرمنده پدر بزرگوار لری جنبنده غنوده خاک غفران قلندی. پاک نژاد ملک نهاد سلیم القلب مؤلفات عدیده صاحبی بر ذات ایدی [*] (المولی

[*] اقدام مطبعه سنده طبع ایدلش اولان «موضوعات العلوم» ترجمه سی ایشته بوذاتک مؤلفاتنددر. رحمه الله تعالی.

چیهرق یهودینک کیر مسندن محالیر حظ ایتدیلر. یهودی دکانه کیروب کینکلری
 آچارکن کندی ضبط ایده میوب باشی اوزری آشانی دوشه رک خرده خاش
 اولمشدر. صکره حسین پاشا صره اغالزندن بر وزیر اغاسی وحاجی صوباشی
 کلوب کشف ایله لاشه یهودی بی اودکانه مبارکدن قالدیروب یینه دکانی نعلینجی
 حسین چلبی یه ویردیلر. بو حسین چلبی بدلا مشرب حایم بر آدم اولوب
 نعلینجی می دده حضر تلیزینک تره داری ایدی. بو حقیرک سمتده اولمغه
 هر بر حالته واقفم. مظنه کرامدن خلوق بر کیمسه ایدی. یانغین ائناسنده
 می-دده نک تره سی دخی ازاده قالدینی کبی جوارنده اولان حاجی قاسم
 خانه سی و محمد چلبی خانه سیده خلاص اولدیلر. مراد خان بورالری بالذات
 تماشایدرک فقرالینه صدقه ویرردی. نعلینجی دده تکیه سی سوکلون مصلی
 سراینه متصل خراججی مسجدی مقابله سنده برقه عالیدر. دده سلطان بالذات
 اوراده مدفوندرکه صاغلغنده ده عبادت خانه لری بوایمش. اولدیکی کیجه
 سلطان مراد ثالث واقعه سینه کیروب « جنازه می ابوالفتح جامعده قلمغه
 حاضر لان بی خانه مده دفن، اوزریمه برقه و یانمه برتکیه و بر چشمه انشا
 ایله دنیادن الی سینه صو ایچدم » دیمش. خانه سینه کتوروب آنده دفن
 ایتشلردر. اوزرلرینه برقه وجوارینه برعین جاریه انشا ایدلدی که حالا
 زیارتگاه خاص وعامدر. فوتنه تاریخ بروسوی جنانی افندی گفته سی :

کرد نعلینی دده عزم سرای عقبا امر حقرا زسر صدق وصفازد لیک
 قدمشرا چو بوادی مقدس بنهاد کشت تاریخ وفاتش (ل فاخلع نعلیک)

دیگر تاریخ یینه جنانی گفته سی : « کیندی نعلینی دده حیف مدد عقبایه »
 سنه ۱۰۰۱. قیش یاز نعلین کیرلر ایمش. کرچه مجذوب صفت ایمش لکن
 سوزلری سراسر رموز وسینه سی مخزن کنوز ایمش. (الشیخ شعبانانی)
 قسطنطنیلیلدر. بیوک شعبان افدینک خایفه سیدر. شیخ وفا جادعی حرمنده
 مدفوندر. دیگر اوصافی علم الیقین معلومنز اولمامغه (الکذاب من یتحدث
 بكل ماسمعه) حدیث شریفنه ماصدق دوشامک ایچون بشقه مناقبنی یازمدم
 (الشیخ یعقوب الحلوانی) پیر علی دده خلیفه سیدر. بوزطوغان کمری
 التنده مدفوندر. (الشیخ فتح الله شای) ادریس خلوقی خایفه سیدر. شیخ

خزیره سنده مدفوندر . (الشیخ احمد بخاری) اون قپانی قربنده خانہ سی جنبندہ مراد خان ثالث کندوسنہ بنا ایتدیردیکی تربہ ایچندہ آسوده در . مجرد ، بی عیال ، فانی مشرب و اهل حال بر عزیز ایدی . قدس سرہ (الشیخ احمد صادق افندی) بخارادہ طاشکند شہر ننددر . اوچ کرہ استانبولدن ، اوچ کرہ دہ دیار بلخدن پیاده حجه کیتمشدر . استانبولندہ امیر بخاری زاویہ سنده مدفوندر . تاریخی ساعی افندی کفتہ سی :

دریفاطاشکندی دردیلہ یوزقویدی توفراغہ آنک تک فانی بر شیخ محقق وفات کورکاج ایتور ساعی داعی آنکا تاریخ و بادین کچدی سنی نقشبندی احمد صادق

سنہ

۹۹۰

فاضل بر مرشد کامل ایدی قدس سرہ . (الشیخ سرچشمہ مجازیون حضرت نعلینجی می دده) برغمه لیدر . حیاتندہ اون قپانک ایچ یوزندہ عربلر جامعی نچارشینسندہ بردکاندہ نعلینجیلک ایدرمش . مناقبی : کندیلردن صکرہ عبدی چلبی پوستہ کچوب عمر نده بر کسر بیله اورماش ایکن استاد نعلینجی اولور بونلردہ مجذوب صفت ایشلر . حاصل کلام بودکان نعلینجی دکاندن باشقہ برشی اولمازدی . حکمت خدا اون قپانندہ (-وکلون مصلی سلطان) سر ایندن یریانغین ظهور ایدوب اوتارینجدہ حقیرک دہ خانہ ودکانلری برابر یانوب حریق تا اسکی اوطه لردہ قرار ایتدی . بونعلینجی می دده نک دکانک درت طرفندہ کی جملہ دکانلر یاندیغی حالده تحتہ دن یاپلمش بودکانک برلوحہ سنہ بیله ضرر ایتامشدر . اوزمان ایچندہ نعلینجیلک ایدن نعلینجی حسین : « بنم ددهم دکانیدر . برابر ینارم ، ینہ چیقمام » دیہ رک آتش ایچندہ قالمشدی . دکاندن طشرہ یونفہ لری آتارکن اثواب وصقالی کوکینوردی . یانغین اون قپانندن وفا میدانہ قدر امتداد ایتدیکی حالده بودکان میدان محبتدہ پازن ثبات اولوب جملہ خلق تماشاسنہ کایر لردی . نعلینجی حسین چابی ایسہ گویا یانغین کور میورمش کی دکاندہ اوتوروب نعلین ایشاردی . سؤال ایدنلرہ « بودکان دده مک پوستی دوشندیکی بردکاندر » دیردی یاغیندن صکرہ دکانلر قیمتلشدیکندن « کوبہ لی » نام عطار یہودی متولیسنہ بر قاچ آچہ زیادہ . ویرہ رک بودکاندن نعلینجی حسین چابی

محمد پاشاده بداوی شرتجی دکانک قارشیسندہ طریق عامہ ناظر بردمیر
 پنجرہ ایچندہ پدیری جنبندہ مدفوندر . مشهور آفاق خطاط دیوانی اولان
 تاج زاده بودر . وفاتی کونی (المولی سوزنی افندی) دخی ارتحال دار بقا
 بیوردیغندن ایکسینک جنازه نمازی برمصلاده قیلندی . فقط سوزنی ادرنه
 قیوسی خارچندہ مدفوندر . سوزنی افندینک فوتنه تاریخ : « سفر قیلدی
 بوکون فانی جهانندن سوزنی زاده » .

مشاخ عظام وصلحای کرام — (الشیخ سایمان افندی) دیار بکرلیدر .
 شمع محراب مجاهده ، غرق دریای مشاهده ، مظهر ومصاحب کرامات برصالح
 مرد ایدی . (الشیخ صلح الدین افندی) مشاخ خلوتیه دن « مرکز »
 مصاح الدین افندینک خایفه سی ودانیدر . یکی قیو خارچندہ کنندی بنا
 ایتدکاری زاویه نك خطیره سنده « مرکز افندی » تره سی جنبندہ تره
 مخصوصه سنده مدفوندر .

[مناقب پیر مرکز افندی — بوپیر عزیز حیاندہ ایکن کنندی درویشلرینه
 بیوررکه شوراده برکره سجده ایدرکن زیر زمیندن برصدا ایشتم که « یا شیخ !
 بن شوراده یدی بیک ییل برقمزی رنگلی ، زلادن لذیذ عین الحیانم
 سنک امرکه وجه ارضه چیقمغه مأمورم . بنی جناب باری حما مرضنه مبتلا
 اولانلرهدوا قیلمش . البته بنی بوحبسدن خلاص ایله . « مألندہ براسترحامده
 بولندی کلک ای احبا ؟ مزکله شو سجاده مک محلندہ برقیو قازده لم « دهرک
 بسم الله ایله ابتدا کندیلری زمینہ برپشت پا اوروب جمله درویشلر
 اوشوشه رک برصو قیوسی قازارلر . حالا احمر اللون برعین عظیمدر . هرکیم
 بو آب خوشکواردن علی الصباح برشی تناول ایتمدن اوچ کره نوش ایتسه
 بامرالله حمای محرقه دن خلاص بولور ایش . « مرکز افندی » نام ایله
 مشهور آفات برچاه مادر] (الشیخ حضرت اکمل الدین افندی) آبازه
 پاشا خداملرندن خلوتی سلیمان افندی خایفه سیدر . صوفیلر حمای تکیه سی
 ساحه سنده مدفوندر . اسرار و عرفان ایله مشحوندر . (الشیخ سلامی
 مصطفی افندی) ازنیقایدر . ادرنه قیوسی خارچندہ امیر بخاری تکیه سی

برذاتدر . قاضی چشمه سی اتصالده پدرلرینک مکتبی خطیره سنده مدفوندر .
 «المولی اخی زاده حسن چلبی» ولادته تاریخ «فضل الله» لفظیدر . سنه ۱۷۶
 پدرینک جامعی ساحه سنده مدفوندر . (المولی سید مرتضی) قره مان ایالتده کی
 بکشهری قصبه سندندر . ادرنه قوسوی خارجنده مدفوندر . غضوب و لجوج
 برذات ایدی . آخر کنج عبایی اختیار ایدرک خلقدن منقطع اولمشدر .
 «المولی مصطفی» اوزون حسن افدینک فرزند ارچنپدی اولوب «جانی»
 تخاص ایدرلردی . موتنه تاریخ : «قیدی رخت جانی افدی آه» . مؤرخدر
 ترکی و فارسی تاریخلری مقبول عالمدر . (المولی ینلی علی افدی) شیخ
 الاسلام چوی زاده شیخ محمد افدینک برادری دفتردار عبدی چلبی نک
 مخدوم کهتیدر . چهارشنبه بازارنده طواشی محمد آغا جامعی قربنده والدهلری
 شریفه قادین مسجدی ساحه سنده مدفوندر . (المولی الاعظم ذکریا افدی)
 انقره لیدر . شیخ الاسلام کزیندر . موتنه رجائی چلبی شو تاریخی دیمشدر :
 «فجأة ذکریا افدی کچدی همان» سلیم اول جامعی قربنده انشا ایتدیردکاری
 دار الحدیث جوارنده کی سعانه ایچنده مدفوندر . نه کونه غواض بحر معانی
 برذات ایدکلری اسملرندن معلومدر . دور محمد خان رابعده مفتی اولان
 یحیی افدی مخدوملریدر . دها برقاچ تلمذلری ده شیخ الاسلام اولمشدر .
 «المولی نامی نشانجی پاشا» «بویالی محمد پاشا» نامیله شهرت بولمشدر . تاریخ
 کفنه ساعی چلبی : «دیددی اخوان صفا فوتنه تاریخ نه اوله . دیدیلر واصل
 حق اولدی نشانی پاشا» سنه ۱۰۰۱ . کسکین دده قربنده جامعنه متصل تر به سنده
 مدفوندر . بوتاریخده تر به سی عتبه سنده محکوکدر . (المولی عبدالکریم)
 «دلی امام» دیککه مشهوردر . مغنیسالیدر . موتنه تاریخ : «واصل جنت حق
 اولدی امام السلطان» . (کرا) نامنده بریهودی عورتی بوقتل ایتدیرمشدر .
 قتلنه تاریخ «غزا» لفظیدر ، سنه ۱۰۰۸ . مذکور امام آت میداننده تکیه
 اوکنده مدفوندر . (المولی تاج بک زاده نشانی) موتنه تاریخ :

دیددی تاریخی فوتنه والی . آد فوت اولدی تاج بک زاده

سنه

مبارك اياقلىرى كىفندن طيشارى يە چىقىش، وفاتىدىن اللى طقوز سەنە كچىدىكى خالەدە حالاً تر وتازە اولەرق مەشاهدە ايدىلىشىدۇر . بوتربەدە برەمكتەب صىيان وارڈر كە مەرساباخ ايجىندە برەخم شەرىف تىلاوت اولنور . (المولى حسين ابن محشى سنان افندى) صارى كىرزە پەدرلىرىنىك مەسجىدى سەحە سەندە مەدفوندىر . صلاح خالى مەسلىم برەزاتىدۇر . (المولى السيد محمد الفاضل بن محمد النقيب) « مەلۇل زادە » كىنە سىلە شەرت بولمىشىدۇر . تارىخ وفاتى كەفتە پىيامى : « رەحمەتە واصل اولدى نەقىب » سەنە ۹۹۳ . زىنجىرلى قىو قەربىندە والەسى دارالقراسنىك خەپىرە سەندە مەدفوندىر . مەلەي عزىز مەظەر اسم عزىز اولدىغىدىن بىن العەلمە والشەرفا شەرىف النەفس ايدى . (المولى حسين) « صدري چلبى » لىقىلە مەشهوردىر . اشەتتەلىدىر . تارىخ وفاتى : « كىتەدى صدري جەهان فانىدىن » سەنە ۹۹۳ . نە مەلەدە مەدفون ايدىكى مەلۇم دىكلدىر . (المولى الفاضل عوض افندى) « مەناو قاضى » لىقىلە مەشهوردىر . علائىه لىواسىندە كى (مەناو غاد) نەحىيە سەندىدۇر . ا كرى قىونىك ايجرى يوزىندە برەلطفى جامە مەدرسە ودارالحدىثى واردر كە خەرمەندە مەدفوندىر . بروسە يە والى اولدىغىنە تارىخ : « بروسە يە والى اولدى مەناو » سەنە ۹۹۳ . سەلطان مەراد ئالت ايلە لىطافى و برچوق كوزل ، لطفى تاليفاتى واردر . غەيت سەبك روىح ياران نەكتە داندىن ايمش . تارىخ انتقالى : سەنە ۹۹۴ (المولى محمد بن الياش) « چوى زادە » كىنە سىلە مەشهوردىر . استانبوللىدىر . زىرىك باشىندە كى جامەي خەپىرە سەندە آروجه مەزارلىغى واردر . تارىخ ولادىتى كەفتە خاورى « انه خىر المولود » سەنە ۹۸۳ . تارىخ وفاتى : دىدى سەئى دەمى انتقالى سەللە تارىخ چوى زادە افندى بوجەهاندىن ايلدى رەحلت پەدرلىرىنىك فوتتە تارىخ : « مات زبەدە الحكام » سەنە ۹۵۴ (المولى مصطفى محمد) بركى شەرىندىدۇر . عزىم دار التەيم جاودانى ايتدىكە ادرنە قىوسنى خار جىندە كەل پاشا زادە ايلە امىر بىخارى تەكىسەسى آرە سەندە برەصفە روىضە آسا اوزرىندە مەدفوندىر . (المولى محمد بن سىدى احمد بن اوىسى بن احمد بن محمود البغوى) جدى تەفسىر بىغوى صاحىبىدۇر . كەندولرىنە « كىرز سىدى زادە » دىرلردى . حەسەب و نەسەب برچلبىدۇر . قەنون شەتادە اقدار صاحىبى مەصنەف ، مۇواف

(الشیخ مصالح الدین) «نور الدین زادہ» دیمکھ مشہور در۔ قلبہ قربندہ لس ناحیہ سنک «انباری» نام قریہ سندن در۔ سلطان سلیمانک نعشی سکتوار دن بر لکدہ کتور مشدر۔ قوجہ مصطفی پاشا حر مندہ مدفون در۔ فوتہ تاریخ: «واسیخ» سنہ ۹۸۱ (المولی مؤذن زادہ محمود افندی) ادر نہ قپوسنک خار جندہ برسد اوزرنده مدفون در۔ (المولی الاعظم سنان الدین بن یوسف بن حسام بن العباس) امامیہ لواسندہ (سویستہ) قصبہ سندن در۔ «محبی» لقبیہ مشہور در۔ صاری کر زمسجدی خطیرہ سندہ متواری خاک غیر نا کدر۔ علمای روم دن کمال پاشا زادہ ابوالسعود دن صوکرہ محش سنان افندی اک فاضلیدر۔ (المولی محمد چلبی ابن سنان الدین) پدری جنبندہ مدفون در۔ (المولی کامی افندی) ادر نہ لیدر۔ سخن ثمانیہ اولدیغہ تاریخ: «مبار کباد کامی» سخن عزت «سنہ ۹۶۶۔ آخرتہ انتقلندہ ادر نہ قپوسی خار جندہ بر صفہ اوزرنده دفن ایدلشدر۔ مزار طاشندہ کی تاریخی: «دلا یوز قودی خاکہ کامی ناکاہ» (المولی الفاضل شمس الدین بن احمد) «قاضی زادہ» کنیہ سیلہ مشہور در۔ پدرینک تربہ سی قپوسنہ «الخیر فیہ» دیہ تاریخ یازدر مش۔ ظرفادن بری دہ تصحیح ایدرک «لاخبر فیہ» یازدر مشدر۔ بوقاضی زادہ شیخ الاسلام ایکن مرحوم اولوب کوچوک قرمان رھگذارندہ کی تربہ سندہ دفن ایدلشدر۔ (المولی محمد نور اللہ) «اخچ زادہ افندی» دیمکھ مشہور در۔ یمش اسکھ سندہ کی جامع لہری خطیرہ سندہ مدفون در۔ تاریخ وفاتی: «اخچ زادہ عقبابہ عزم ایلدی» بوحقیر اولیای پرتقصیرک ابتدا سیاحتہ مآذون اولمق اوزرہ خواب استخارہ یہ طالبدینی، و حضرت رسالتدن و چاریار باصفا افندیلر مزدن اذن آل دینی ہپ بوذاتک حلال مالیلہ یاپدر دینی جامع پرانوارندہ سرزدہ وقوع اولشدر۔ (المولی اخوین زادہ لہر) خواجہ چابی دیمکھ مشہور در۔ تاریخ فوتی: «بوایکی صدرہ کلدی، نقاد ایکی برادر» (المولی الفاضل فضل ابن مولی علی الجمالی) «فاضل» لفظی ولادت لیرینہ تاریخدر۔ دور مراد خان ثالثہ مشار الیہ مسند قنوی تکلیف ایدلشہ سده قبول بیور مامشدر در۔ صکرہ حین ارتحال لرنده زیرک باشی قربندہ پدرینک قصبہ سی ایچرہ خاک پای پدر اثورینہ دفن ایدیلور ایکن پدر لیرینک

دیملکه مشهرردر . بعض ظرفا « غراب زاده باقی » دیرلر مش . معتبر دیوانی ،
 قصائدی ، شمسائی ، مسدساتی وسائر اشعاری واردر که حقا که لافظیردر .
 وفاتنده ادرنه قپوسی خارجنده امیر بخاری تکیه سی قربنده برصفه اوزرنده
 دفن ایدلمشدر که سنک مزارنده جلی خط ایله محرر تاریخی شودر ، گفته
 هادی بغدادی :

سلطان ملک معنا ، باقی افندی
 موتینه لفظا ومعناً تاریخ یازدی هادی
 ابتدی وداع فانی دنیا بیک سکزده
 باقی افندی کیتدی عقیابه بیک سکزده

باقی افندینک جوارنده « خطاط عبدالله قریمی » حضرت تلینک مزاری واردر که
 طاشنده کندی خط لریله غایت کوزل یازلمش بر تاریخدر . خطاط مشار الیهک
 کرامت لرنندر که حیات لرنده وفاتی تاریخی ایکی طوقوز رقیله اشعار ایدرلر مش
 بونک برشی اولدیغنی صوران احباسنه « برطقوزده وفاتمزدن صوکره علاوه
 اولنور . تمام ۹۹۹ سنه سنده آخرته کیدرز » بیور مشر . خط شریف لری حالا
 تماشاکاه خطاطان بر خط عجیب وغریبدر . (الشیخ حضرت سنبل افندی)
 قوجه مصطفی پاشا جامعی حرمنده مدفوندر . تاریخی : « جتته عزم ایلدی
 میر عزیز » سنه ۹۳۶ . دیکر تاریخ : « ایلدی بستان زهدک سنبل مأویه عزم »
 سنه ۹۳۶ . (الشیخ حضرت یعقوب افندی) بوده او حرم عریفده دفین
 خاک رحمت اولمشدر . تاریخ محرملری سنان چلبی لساندن : « کیتدی
 قطب روز کار » سنه ۹۷۹ . (الشیخ ابوسعید بن شیخ صنع الله) تبریز قربنده
 « کند کور کران » دندر . سلیمان خان ایله تبریزدن بیله کلشدر . مرحوم ...
 شیخ قربنده کی تر به سنه دفن ایدلمشدر . (الشیخ رمضان افندی) محقق علی
 پاشا حرمنده مدفوندر . (الشیخ سرخوش بالی افندی) بزویدر . قورشونلی
 تر به ده مدفوندر . تر به سنک دریچه سی اوزرنده کی مصرع شودر : گفته ساعی
 « فنا جامی ایله بالی افندی مست اولوب کچدی » سنه ۱۰۴۰ (المولی قتالی زاده
 علی افندی) نشانچی پاشا جامعی خطیره سنده مدفوندر . تاریخ وفاتی :

قاضی عسکر اسلام کزین فوت اولنجه دیدیلر تاریخین
 اوعلی نام رئیس الفضلا ارتحال ایلدی قطب الملمعا

افندیك مخدومیدر. قره مان قربنده قاین آبابی بك زاده افندی جوارنده کی معمار ستان مسجدی ساحه سنده مدفوندر. موتنه تاریخ کفته طیبی : « ایتدی قدری چلبی عزم بقا » دیگر تاریخ : « کیتدی حیفاییلنمدی قدری » عربی و فارسی اشعارده اظهار اقتدار ایلمشدر. (المولی الاعظم محمد بن مصطفی) شهرتی « بوستان زاده افندی » ایله در . شهزاده جامعی بخرمنده شاه راهه ناظر منظره داخنده پدر لری مصطفی افندی جنبنده مدفوندر لر . حین وفاتنده سن شریف لری التمش ایله یتمش آره سی ایدی . بحر عمیم الفیض قدسی و دریای معانی ایدی . (المولی محمد رمزی زاده) مشایخ عظامدن مؤید زاده حاجی افندیك دختر پاکیزه سندن وجوده کلمش طور ونیدر . قاموس واختری نی حفظ ایتمش علم لغتده بر بحر عمیق کیللمش ایدی . قوغاجی مسجدی حرمنده مدفوندر . فصیح اشعار ی ده واردر . (المولی یحیی بن پیر علی بن نصوح) « نوعی افندی » دیمکه مشهوردر . مدرسه داخله دخولنه سینی چلبی شوتاریخی سویلمشدر : « دیدی احباب جمع اولوب تاریخ ، کلدی نوعی افندی داخله ها » سنه ۹۹۱ . بوده تأهلنه تاریخدر : « ارکبی چون سودیکم نوعی افندی ارکبی » ۹۹۳ . دیگر تاریخ : « نوعی افندی آلدک اهلکله صحتی » سنه ۹۹۳ . سلطان مراد ثالث شهزاده سی مصطفی خانه خواجه اولدیغنه تاریخ : (عشقی تاریخنی ایدوب حساب : « خواجه شهزاده » اولدی دیدیلر) . جمیع علوم وفونده مکمل بردادر . یتشدن متجاوز مؤلفاتی واردر . تألیفاتندن « فصوص شرحی » نام کتابه تاریخدر :

دیدک اتمامنه بویله تاریخ شرح فصوص نوعی کامل

دار آخرته انتقالنده شیخ خطیره سنده قطب جهان الشیخ شعبان افندی جنبنده مدفوندر . تاریخ وفات کفته کشفی مناستری : « نوعی افندی واصل جنات اوله » دیگر تاریخ کفته وحدتی بغدادی : « عدم اوینی جای ایتدی نوعی » تاریخ دیگر : « جنان کلزارینی جای ایتدی نوعی » سنه ۱۰۰۷ (المولی سلطان الشعرا والبلغا باقی افندی) سلیمان خان شعرا سندندر . تا محمد نالت دورینه قدر عمر سورمشدر . خاک (استبول) دن اولوب (قرغه زاده)

(المولیٰ مصطفیٰ افندی) سلطان احمدخانک خواجہ سی ایدی . سلطان سلیم تربہ سی خطیرہ سندنہ متعارف بر مزار فائض الانوارده غوطہ زن رحمت پروردکار اولمشدر . حلواللسان ، خالص الجنان ، صافی نژاد ، پاک اعتقاد بر ذات ایدی ، بو حقیر هر صباح درسه کیدرکن مطلقا روحی ایچون بر فاتحه تلاوت ایدر ، صوکره کچر کیدردم . (المولیٰ جنونی اسماعیل افندی) فاضل ، کامل ، عالم ، شاعر و ماهر بزوات ایدی . کیف آوده اولدیغندنہ کندوسنه جنون غلبه ایدوب اوچسنه دارالشفاده زنجیر بند جنون اولدقاری زمان شو ییتی سویله مشلدردر :

باشقه برکونه جفا ایلرایسه هر موسی کچم چبر کیسوی مطراسندن

شو بیت غایت کوزلدر . عقلیلرک بیله کوچ سویلیه جکی بکر مضموندر . صوکره لری جنونن افاقت بوله رق جمیع معاصی وملاهییه توبه ایتمشدر . وفاتی طاعوندندر . کسکین دده جوارنده مدفوندر . (المولیٰ ابراهیم حسام زاده) کر میانلیدر . بو حقیرک اقرباسندندر . چارشنبه بازارنده محمد اغاجامی قربنده شریفه خاتون مسجدی ساحه سندنہ مدفوندر . مولانای مشارالیه افراد علمادن معدود ، ذات شریفی کامل ایدی . « شریفی » مخلصیله کوزل اشعاری واردر . (المولیٰ عبدالله عبدالکریم زاده) نشانجی محمد پاشا حرمنده مدفوندر . (المولیٰ محمد معرف زاده) قوغاجی مسجدی حرمنده مدفوندر . (المولیٰ کوچوک مصطفیٰ افندی) قورشونلی تربده مدفوندر . (المولیٰ محمد فهمی چلبی) قنالی زاده فهمی چلبی مرحومدر که ولادت تاریخنی سنه ۹۷۲ در . وفاتی عرفه کوننه تصادف ایلدیکندن کلیتلی بر جماعت ایله فاتح جامعده نمازی قیلنوب نعش مبارکی قاین آناسی نشانجی محمد پاشا جامعی خطیرہ سندنہ دفن ایدلمشدر . فوتنه تاریخ :

« بیک سوز دردایله دیدی تاریخنی ای کیتدی عدم دیارینه فهمی کبی وجود »

سنه

۱۰۰۴

(المولیٰ عبدالقادر) « قدری چلبی » دیمکه مشهوردر . سعودی

«شدن بوبکر افندی واصلرب» سنه ۱۰۱۳ . ادرنه قبوسی خارجنده کورقرانلر
 وتربه دارلر تکیه سی یاننده برصفه اوزرنده مدفوندر . بو تربه کاهه ابوالفتح
 غازیدن بری بیکلرجه اعیان و کبار دفن ایدلمشدر . سنه بسنه روز مره
 کومولن موتا سجالاته قید اولنور . جمله سی معین واسم و رسملریله مسطوردر .
 چونکه بعض زمانده مقابرحدودی دعواسی اولدیغنده فرمان ایله سجلیرینه
 مراجعت اولنور . بو سجلیلر عجیب تواریح موتادر که ، کویا بو حقیرک
 سیاحتنامه سیدر . اوسجلیلر قیامتدن بر نشانه در . جمله موتانک بویله سجلیلره
 قید و تسجیل ایدلمسی هیچ بر دیارده ، وهیچ بر دورده کورلماهشدر .
 (المولی عبدالوهاب افندی) کوچک تاج الدین افدینک مخدومیدر . داخل
 سورده صاری کرر مسجدی خطیره سنده آسوده غواص بحر معانی بر
 ذاندز . (المولی رضوان افندی) «صالحجاق رضوان» لقییله مشهوردر .
 زال پاشا خدامندن اولوب روضه رضوان ایله مشهوردر . ادرنه قبوسنده
 مدفوندر . نازونع ایله پرورده اولمش غایت نازک برذات اولدیغندن رفتارنده
 نازکانه صالحینردی . ایشته بونک ایچون کندوسنه بین العلماء «صالحجاق
 رضوان» دیرلردی . پک نطوق ، جمیع محاوراتنده حاضر جواب ایدی .
 (المولی معینی مصطفی افندی بن علی) «صاری کرر زاده قاطبی»
 دیمکله مشهور ایدی . تاریخ ولادتی — : «خیرالبین» تاریخ موتی :
 چکوب جام می ، وقی دیمش آه ایلدوب تاریخ
 تم ملک وجودم روزکاری کلدی بیراقدن

ترحاله قربنده «فنار» قصبه سنده تلمیذی اولان حیب افندی معینی
 مصطفی افندی فوتی ایشدکده شویلهجه بر تاریخ دیمشدردر :
 کنت ادعواله بان له عندناربه جنة المأوی
 هاتف قال فیه تاریخ ادخل الله روحه فیها

سلطان محمد جامعنک حرمنه متصل خانهلرینک مقابلهنده مدفوندرلر .
 (المولی محمد چلبی ابن صنع الله افندی) قره عیون علمادر . آت بازاری
 قربنده حسام بک زاده مسجدی خطیره سنده مدفوندر . مخدوم مومی الیه
 صلاح حال ایله مشهور ، حلیم ، سلیم برذات کریم چلبی ایدی .

اسمی مصطفیٰ در. شہزادہ جامعی حرمندہ و پدرلری جنبندہ مدفوندر. مرحوم صلحای امتدن ایدی . (المولی بیقلی سلیمان افندی) ادرنہ قپوسی خارجنبندہ مدفوندر . (المولی کاتب زادہ زین العابدین افندی) پدرلری قوجہ محمود پاشانک کاتبی اولدیغندن «کاتب زادہ» دیرلر . وفا جامعندہ مدفوندر . جملہ کتب معتبرہ سنی وفا جامعنہ وقف ایتشددر . (المولی شمس الدین) سلیم حلیم خان خواجہ سی عطاء اللہ افندینک محذوم مکر میدر . بودہ شیخ وفا ترہبسی حظیرہ سندہ آسودہ در . (المولی نفس زادہ مصطفیٰ افندی) امیر بخاری تکیہ سی قربندہ مدفوندر . (المولا عثمان بک محمد پاشا ابن احمد پاشا) دو قہ کین زادہ در . پدری مصر والیسی اولوب مصر دہ جامعی واردر . اما کندیلری علما صنفندن اولوب نیجہ مدارس و مناصب الہ ایدرک آخر عاشق پاشا حرمنہ عاشق اولوب بیچارہ عثمان آندہ یانار . سنک مزاری نشانک تیردعای اهل درددر . قدس سرہ . (شیخ بیانی) طونہ ساحلندہ روسجق نام قصبہ دندر . علم شعر دہ و علم تصوف دہ نظیری یوقدر . اسلام بولدہ زاویہ سی ساحہ سندہ مدفوندر . (الشیخ عبداللطیف) شیخ وفا جوارندہ محرم اسرار نہان و باغبان ریاض جناندر . (الشیخ یولوق محمد) حمیدلیدر . علی پاشای عتیق حرمندہ مدفوندر .

سلطان احمد عصرندہ مرحوم اولان کبار علمانک زیارتکاہلری

(المولی نامی) سادات کرامدندر . تاریخ فوتی : «کم اولذقدہ دہرایچرہ نام و نشان ، برا کسیکلی دیدی «وفات ایتدی نامی» . ادرنہ قپوسی خارجنبندہ آلودہ خاک غفراندر . (المولی استاد الکامل عبدالحلیم افندی) یعنی «اخو زادہ چلبی» بوذات ابوالسعود ثانیدر . تاریخ وفاتی کفتہ ہاشمی : «جنان اولہ آہنی زادہ افندینک جانی» سنہ ۱۰۱۳ . دیگر تاریخ : «ارتحل العلوم بعدالحلیم سنہ» ۱۰۱۳ . کوزل اشعاری واردر . مخلصی «حایمی» در . (المولی آجہلی بکر افندی) نازللی دندر . مزار طاشندہ کی تاریخ وفاتی :

امتحانہ دعوت ایتش ذکی الطبع برکیمسه ایدی . کسکین دده جوارنده
 محتشانہ بر مرمر صندوقہ ایچندہ آسودہ در . (المولی شیخ ادھم زاده)
 تیرہ لیدر . ادرنہ قپوسی خارچندہ بکلربکی چشمہ سی قریندہ جوزی صفہ
 نام محلدہ مدفوندر . جمیع علومده مهارت کاملہ سی اولدیغندن مشایخ عظام
 ایله الفت ایتش مالک علم لدنی بر ذات ایدی . (المولی زین العابدین)
 بروسلیدر . کسکین دده جوارنده مدفوندر . ہرنہ قدر تن پرور و صاحب
 شحوم ایدی ایسہ در علم فقہدہ حقاً کہ لانظیر ایدی . (المولی احمدی)
 بروسلیدر . خیری تخلص ایدر آبدار و پاکیزہ اشعاری واردر . سنان پاشا
 مدرسہ سنہ متصرف ایکن وفات ایتشدر . تاریخ رفاتی کفتہ فیاضی : « ایدہ معبود
 خیری یہ رحمت » سنہ ۱۰۲۵ . حافظ احمد پاشانک ندیم لرننددر . (المولی
 نیکساری زاده محمود چلبی) ادرنہ قپوسی خارچندہ والدہ لری جنبدہ دفن
 اولندی . حدید اللسان ، جری الجنان ، بحر معانی ، برچلبی نورانی ایدی .
 نیکساری مخلصیلہ لطیف اشعاری واردر . (المولی اسماعیل) امامیہ لیدر .
 کسکین دده جوارنده مدفوندر . فضیلت علمیہ ایله مشہور صاحب کرم بر
 ذات ایدی . (الشیخ عبدالکریم امیر اشتیہی) اویچ دفعہ حجہ کیدوب ینمدہ
 نیجہ مشایخ ایله ہم صحبت اولمشدر . استانبولده واصل جان اولوب فتحیہ
 محمد پاشادہ واقع زاویہ لر ساحہ سندہ مدفوندر . تاریخ وفاتی کفتہ کسبی :
 « کچدی اشتیہی امیر » سنہ ۱۰۵۵ . اشتیہی شہرندہ جامعی ، خانلری ، حامی ،
 دکانلری ، زاویہ و عمارتی ، اسکوب شہرندہ دخی بدستان و دکانلری واردر .
 (المولی شمس الدین احمد الانصاری) ملا احمد افندی نامیلہ مشہور در .
 آذربایجانده قرہ باغ کنجہ سندندر . شیخ وفا جامعی حرمنده مدفوندر .
 (المولی عرب زاده عبدالرؤف) جمیع مناصبی امتحان ایله آلمشدر . سلیمیہ
 قریندہ قوغاجی مسجدی خطیرہ سندہ آسودہ در . (المولی ممک زاده محمد
 افندی) امامیہ لیدر . قاین اتاسی نشانجی پاشانک جامعی خطیرہ سندہ مدفوندر
 فضلائی عصردن برشاعر ماہرایدی . (المولی سیف اللہ) حمید لیدر . قرہ مان
 قریندہ مستقل بر تربہ منورده مدفوندر . (المولی بوستان زاده افندی)

طمعکارلق ایدرکن کفار بزى على الغفله باصوب عریانا بر یالداق آت ایله چاقون ایدرک یدی کونده قریمه داخل اولدق . اما کیجه کوندز آه کیسودار محمد افدینک تبرى دیر ایدم . نصلسه سنه اتیهده ینه « له » سفرینه اتلانوب اخبار اشى ولایتلری استیلا ایدرک اولجه منهزم اولدیغمز اشجرس نام شهر منحوسه واروب غارت ایتدیگمز سرایه قدم باصدم . قپوسنده براوق صانجه یوب قانون ناتار اوزره بر فرد وضع ید ایتیهرک یکرمی اسیر قرق آغرساق وبرچوق باقر وقلای آوانی وسمور لباجه لر اغتسام اولنوب بر حجر دنگ قپوسنه وارد قدده که سنه ماضیهده تبرى حلقه سنه قویوب فرار ایتد . یگمز او طه ایدی تبر نصل قویدم ایسه اولهجه طور ییور ایدی . همان اللهه حمد و ثنا ایدرک تبرى اسلام کرای خان مرحومه و سائر یاران و اخوانه کوستردم . بو قدر تطویل مقالدن مقصدم حقیرک برچوق مضنه کرامک نظر کرده سی اولدیغمی سویلمکدر همتملری وار اولسون . ایشته قولاغمه ایلک اوکجه اذان او قویان صنع الله افندی مرحوم درت کره شیخ الاسلام اولمشدر که هیچ بر فرده میسر دکلد .

(المولى درویش محمد ابن شیخ الاسلام صنع الله افندی) بوده قرف چشمهده پدرلری جنبنده آسوده در . تاریخ وفاتی کفته فیضی چایی : « ایتدی درویش محمد عزم جنان » . مرحوم نور حدیقه رضوان بر علامه زمان ایدی . (المولى محمد کستلی امام زاده) ادرنه قپوسی خارچنده کستل سکیمی نام بر چنراز صغه اوزرنده مدفوندر . عالم فاضل شاعر ماهر ایدی . (المولى داماد محمد افندی) اناطولیده (مدرنی) قضاسنه تابع چینی نام قریه دندر . استانبولده سان اغا جامعی قبربنده بنا ایتدیکی دارالحديث ساحه سنده مدفوندر . (المولى صنع الله حمیدی) یالاواج نام قصبهده شیخ عبدالکریمک اوغلودر . صنئی تخلص ایتکله شهرت بولمشدر . مدفن کسکین دده جوارنددر . علم انشاده ماهر اشعار دلاویزی رشک انداز سلک جواهردر . (المولى رضوان افندی) انکروس الاصل وخرواد النسل اولوب آق شهرده فیض الله افدینک تربیت کرده سی ایدی : ایکی بیله دریای علوم اولوب جمله علمایی

(تاریخ فوتی)

دیدم ای فاضلی ذریغ فوتی الہی ایلہ صنع اللہ رحمت

استطراد - صباوت حقیر

بو حقیر اولیای بی ریا رحم مادر دن بروز کردہ عالم ظہور اولدیغمزده مرحوم صنع اللہ افندی خانہ مزده بولنوب قولاغمزده کوبہ اولمق ایچون اذان محمدی نی صوت اعلا ایلہ او قوم مشلر . وعقیقه قربانمزی دخی مولوی شیخ اسماعیل افندی ذبح ایدوب اسماعیل قربانیدر بیور مشلر . اوکیجه خانہ مزده یتیم قدر صاحب سلوک عارف باللہ جانلر بولنوب کیسودار قپانی محمد افندی حقیرک قونداغنی آلوب قولاغمه اذان محمدی او قومق مراد ایدندکده « بو اوغلانی آکاه ایدوب قولاغنه کیم اذان او قودی » دیه سؤال ایدنبجه حضاردن استاد اکرمز درسعما اخفش افندی « اذانی صنع اللہ افندی او قودی » دیر بونک اوزرینه کیسودار محمد افندی : « بز دخی عند الانابه فنا فی الله اذانی او قویلم » دیوب برصوت حزین ایلہ اذان او قودق دن صکره النده کی معهود تبری دخی بر طرفه قویوب : « بونی بو اوغلانه احسان ایلدم چوق غزاده بولنوب فقر وفاقده صاحب سجاده جلال اولسون وزمان فالغنده برشیدن خوف ایمیوب قیرمه اویناسون آاغنه چوب باتسون » دیو فاتحه شریفه تلاوت ایدرک بعد السلام کیدرلر . وابتدا آغزیمه قاسم پاشا مولوی خانہ سی شیخی دیوانه (عبدی دده) حضرتلری مبارک دهانندن نان پاره چیقاروب قویارق « فقرا لقمه سیله پرورش بولسون » دیمشدر . ویکي قپو مولوی خانہ سنک شیخی حضرت (دوغانی دده) بو حقیری قوجاغنه آلوب هوایه آتہرق « بو اوغلان بو جهانده بزم اوچورماز اولسون » بیورمشدر . قدس الله سره العزیز . حکمت خدا قرق یاشنه بالغ اولدیغمده کیسودار محمد افندی نک احسان ایتدیکی تبری طاشیوب الہی بر تاریخنده « له » سفزینہ کیتدم نہب و غارت محنده تبری بر قپو حاقه سنه کپوروب ساثر مال غنایمه

سرو ذیلندہ مدفوندر . (عدلی) مخلصیہ خوش آئندہ متصوفانہ اشعار
 واردر . دور وتوحدیدہ الہیاتی اوقونور . (المولی ادبی افندی) موتنہ تاریخ
 کفۃ فائضی : « ادینک مقامن جنت عدن ایلمہ اللہ » . شعرده فارس الخلیل
 . بلاغت ایدی . (المولی قرہ عبدالرحیم افندی) کفہ مفتیسی سایمان افدینک
 مخدوم ارجنیدر . امیر بخاری تربہسی مقابلندہ قاضی عسکر عبد الرحمن
 افندی تربہسی . جوارندہ مدفوندر . اخلاق حمیدہ ایلمہ موصوف ، ولی الزعم
 بردات ایدی . (قطب الاقطاب الشیخ محی جان افندی) تاریخ وفاقی :

عالمک قطبی محی جان بوجہاندن کیتدی   باغ رضوانہ یرایتسون ینہ مهمان عزیز
 ایشیدوب ہاشمی داعی دیدی تاریخ آنک   ایلیوب روحی روان ویردی محی جان عزیز

(المولی شیخ محمد طاشکوپری زادہ) کمال افندی مرحومک مخدومیدر
 سنہ ۱۰۱۸ دە طاعوندن ارتحال ایدوب عاشق جامعی حرمندہ جدی جنبندہ
 آسودہ درلر . نوباوہ بوستان نجابت ، مخدوم ، مکرم برچلی ایدی . (المولی
 سعیدی زادہ افندی) کسکین ددہ قربندہ تربہ پراوارندہ مدفوندر . بو حقیق
 اونبر سنہ قرہ ماندہ کی دار القراسندہ ابن کثیر وسبعہ وشاطبی تی تکمیل ایشم
 . هذا من فضل ربی . (المولی طورسون زادہ عبداللہ افندی) قاضی چشمہ سی
 قربندہ عابد چایی مسجدی حرمندہ مدفوندر . علوم و نونودہ ید طولا
 صاحبی بر ذاتدر کہ حسابسز رسالہ ومؤلفاتی واردر . (المولی فیض اللہ)
 کینہ سی « قاف زادہ » در . اسمی « مصطفی » مخلصی « فیضی » در . سحر
 . مین قدر مؤثر اشعاری واردر . ۷۱ یاشندہ وفات ایدوب زنجیرلی قیو
 قربندہ قانن بابالری معلول زادہ تربہسی قربندہ مدفوندر . (المولی محمد
 افندی) « حسن کتخدا زادہ » دیرلر . عاشق پاشا جامعندہ مدفوندر . سخا
 و کرمده حاتم طبیعت ایدی . (المولی مظفر افندی) حلب مفتیسی علی
 افدینک فرزندیدر . کسکین ددہ قربندہ مدفوندر . (المولی حضرت صنع اللہ
 ابن جعفر العمادی) حین وفاتندہ جامع ابوالفتحندہ اسکداری محمود افندی
 حضرتلری جنازہ نمازی قیلوب قرق چشمہ قربندہ کی جامعی ساحہ سندہ رھگذار
 بروزن داخندہ برقبہ عالیہ دہ دفن ایشندر .

وفات ایدرک سلطان محمد جامعی قربندہ بایزید خانک بنا ایتدیکی جامعنک خطیرہ۔
 سندہ مدفوندر۔ حالا اولو آستانہ در۔ جملہ بلخ و بخارا خاق تکیہ سندہ اسکان
 ایدرلر۔ (الشیخ حضرت عابد چابی) بایزید خانک شیخیدر۔ حضرت
 جلال الدین رومی نسلندندر۔ قضات طائفہ سندن ایکن ترک ایدوب فقری اختیار
 ایدرک کلیندن اولدی۔ استانبولده بر مسجد او بر تکیہ بنا ایلدی کہ آندہ
 مدفوندر۔ (شمس الدین احمد بن سلیمان بن کمال پاشا) بایزیدخان وسایم خان
 دوری عالماسندندر۔ سایم خان ایله مصر قتیجنده بوانوب قاضی عسکر اولدی۔
 بعدہ استانبولده مفتی الثقلین اولوب انس وجنه فتوا و یرمش و طریق قطیته
 قدم باصمشدر۔ اگر بوذاتک اوصاف مبارکہ سنی مفصلاً تخریر ایتسدهک بر مجلد
 کتاب اولور۔ تیش عدد کتب معتبره مؤلفه سندن ماعدا ایکیوز قدر رساله
 تألیفاتی و متصوفانه و عالمانه بلیغ اشعاری واردر۔ اما مختصصن لقلری کندیلرینه
 مخلص اولمشدر۔ آخرکار مرحوم اولوب ادرنه قوسی خارچنده طریق عام
 اوزرنده بر دمیر پنجره ایچریسنده اوستی مکشوف بر محله آسوده اولمشدر۔
 انس وجنه صاحب فتوا اولدقلرندن هر جمعه ایرتسی وقت سحرده برچوق
 مصروع آدملر کلوب اوچ هفته زیارتنه مداومت ایدر و بامرالله صرع زحمتندن
 خلاص اولورلردی۔ قبرلری زیاراکاه خاص و عامدر۔ تاریخ انتقالی: «ارنخل
 العلوم بالکمال» سنه ۹۴۱۔ دیگر تاریخ: «قبر احمد مدام اوله پرنور» سنه ۹۴۱۔
 الشیخ عبدالصمد افندی کئفته سیله دیگر تاریخ: «هذا مقام احمد» سنه ۹۴۱۔
 دیگر تاریخ: «هی آخر القیاس» سنه ۹۴۱۔ (الشیخ حضرت عبدالصمد
 افندی) قیصریه لیدر۔ نقشبندی مشایخندندر۔ استانبولده نیجه زمان مرشد
 کامل اولوب طلبه سنه اصول توحیدی تعلیم ایدوب بعد الوصول واصل نعیم
 اولوب اصول قدیم اوزره دار باقیده قرار ایتدیکنه تاریخ:

بیگزار و کریمه برله گوش ایلینجه تاریخ دیدمکه ارتحال ایتدی عبدالصمد افندی

(الشیخ عدلی افندی) نیجه سیاحتلر ایدوب بعده زاویه لرزنده ساکن
 اولدیلر۔ قوجه مصطفی پاشانک شیخی حسن افندی رینه صاحب سجاده
 اولدی۔ آخر ارتحال دار بقا ایدوب قوجه مصطفی پاشا حرمنده زنجیرلی

الشیخ محمد بن ابراهیم بن حسن نیکساری) شیخ وفا جاهی حرمندہ مدفوندر. فاتح علماسندن اولو سلطاندر. (حضرت شیخ وفا) وفا میدانندہ مدفوندر. (سلطان شعرا نجاتی بك) شیخ وفادن آساعی اون قبانی یولی اوزرنده اسکی پهلوانان تکیه‌سی جوارنده مدفوندر. زمانندہ فرید العصر ووحید الدهر ایدی. سلیس وخوش آینده دیوانی ونیجه تألیفاتی واردر. حتی ادرنہلی سہی بك نجاتی بكك قیزی آلوب بعد وفاته بر چوق اوراق پریشان الدہ ایدوب نجاتی اسمنی سہی به تبدیل ایله بر دیوان ترتیب ایتشدر. لکن نجاتی خدمت پادشاهییدہ میرلوا اولمسده برکنج فراغتہ چکلمش اولسه ایدی هرکون بر مؤلف وجودہ کتیر یردی. ۹۱۴ تاریخندہ صرصر فادن نجاتی نجات ورها بوله میوب کندی مصراعی اوزره «اولینیجه کلدی مسکن وفا میداننه» آخر جنازه میدان وفاده ادا ایدیلوب یوقاروده کی محله دفن ایدلدی. تربه منوری ایچندہ بر سییل خانہ‌سی وبر چاه ماسی واردر. «سییل نجاتیدن نوش ایدن نجات بولور». سنک مزارنده قره حصار ی خط ودامادی سہی بك كفته سیله تاریخ بودر: «کتیدی نجاتی های». (الشیخ ولی افندی) ابوالفتح مشایخندندر. صاروخانیدر سلیوری قپوسی خارچندہ خندق کزارنده رهگذارده مدفون، وولی سلطان نامیله زیارتگاه انامدر. (شیخ رمضان افندی) قره حصارلیدر. طریق خلوتیدن محی الدین افدینک خایفه سیدر. استانبوله کلدکده (بزازستان) کتخداسی منلاخسر و بوکا برتیکه وبرجامع بنا ایلمشدرکه قپوسی اوزرنده تاریخ شودر:

سیرایدوب آتی ساعی داعی   دیدی یارعبنی کعبه العشاق

او آستانده نیجه بیک آدمی ارشاد ایدرک عازم دارالسلام اولدی. انتقانه تاریخ: «هاشمی دیدی کچدی شیخ بوکون» سنه ۱۰۲۵. یرلرینه ولدنجیبی عبدالحامد افندی سجاده نشین اولدی. (الشیخ حضرت سید ولایت) بایزیدخان مشایخندندر. استانبوله مسجدی خطیره سنده مدفوندر. (الشیخ حضرت سید احمد البخاری) سیماو شهرندن بایزیدخان عصرنده استانبوله کلدی. شیخ وفا حضر تلرینه جلیس اولوب اربعین اعتکاف لرینه کیردی. آخر

حق قیامتہ عنایت ایلسون   مصطفیٰ اکا شفاعت ایلسون
ایشیدنلر دیدیلر تاریخی   دائم الله اکا رحمت ایلسون

(کوپریلی محمد پاشا) محمد خان رابعک وزیر اعظمیدر . تربہ سی دیکیلی
طاش قربندہ در .

(تربہ سی اوزرندہ کی تاریخ)

دیدي تحسین ایله کوردکده نزاری تاریخ   تربہ بی بدل و جای محمد پاشا

استانبولک اندرون و بیروننده کبار اولیا و اصفیاء تربہ لریله متعدد
مکلین و فضلائی دهر دن شیخ الاسلامر و علما و صلحا و مشایخ
و ملالر و حال صاحبی سائر مشایخ تربہ لری

استانبولک فتحندن اون برای غزا کیش اولان نیجه اصحاب کرامک
و ساداتک شهید اوله رق محل مخصوصلرندہ دفن اولندقلرینی اولجه یازمش
ایدک . مقصدیمز بعدالفتح فاتح دورندہ انتقال کردہ جوارالهی اولان کباری
ذکر ایتمکدر .

استانبول فتح اولدینی کون مرحوم اولان (یاودود سلطان) ایاصوفیه
ایچنده نعش شریفی بولنوب سینہ سی اوزره ید قدرت ایله قرمزی ات پاره سندن
(یاودود) اسمی تحریر اولمش اولدینی کورلدی . ایوب سلطانه قریب یاودود
اسکاه سنده دفن اولمشدر .

(آیادده) استانبولی فتح ایدرکن آیا قپوسنده شهید اولوب آیا قپوسی
داخلنده محله قدیمه مز اولان سرکه جی تکیه سنده نیجه فقراسیله مدفوندر .

(خروس دده) استانبولک فتحنده بولنوب اون قاننده شهید اولمش
واون قپانی قپوسی داخلنده دفن ایداشدر . (الشیخ شمس الدین احمد بن
اسماعیل ملا کورانی) ابوالفتحک خواجه سی ایکن طاریلوب مصدرده (قایتابیه)
وارمش . فاتحک رجاسیله قایتابای شیخی استانبوله کوندرمش و فتحده بولنه رق
بعدالفتح مرحوم اوله رق جامع شریفلری ساحه سنده دفن ایدمش . (مولانا

دیگر تاریخ :

هاتف غیب دعا ایله دیدی تاریخن قیاسلطان روح پاک‌اندۀ فردوسی مقام

(دیگر تاریخ)

اولیا خیر دعا ایله دیدی تاریخن قیاسلطانک اوله روحنه منزل فردوس

شہزادہ جامعی حرمندہ مدفون (سوکلون مصلی سلطان) .

استانبولده مدفون وزرانک تربہ وقبہ لری — (تربہ وزیر ابوالفتح غازی مقبول محمود پاشا) جامعی حرمندہ برقبہ عالیہ مدفوندر . (قوجہ مصطفی پاشا) سیلوری قپوسی قربندہ مدفوندر . وبایزید خان وزراسندندر . (کوچک مصطفی پاشا) سلیمان خانک وزیریدر . صاحب جسر مشہور وبانی بلدہ معروفدر . تاریخ وفاتی : «کوپریدن کچدی مصطفی پاشا» . (سنان پاشا) یمن فاتحیدر . تربہ مخصوصہ سندہ مدفوندر . جوارندہ سیلی واردر . (پیری پاشا) حضرت ابابکر الصدیق (ع) سلالہ سندن وسلطان سایم اول وزرا - سندندر . تاریخ وفاتی : «پیری پاشانک مکان عدن ایدہ حی ودود» . (بیرام پاشا) تربہ سی اوزرنده کی تاریخ شودر : «مہبط نور ہدا اولہ بوتربہ دائما» کندیبی مراد رابع وزراسندندر . بغدادہ سردار اولوب کیدرکن مرحوم اولوب نعشی استانبولہ - کتیرلدی ، ارغاد بازارندہ کی تربہ سنہ دفن اولندی . تاریخ دیگر : «ایلدی بیرام پاشا عدن اعلائی مقام» . (حسین بک ابن قبودان حسن پاشا) مرقدی شہزادہ جامعی حرمنک قربندہ در . تاریخ :

دیبری لطف ہادی چون اکاقع عطا یازدی

حسینک اولہ عقبادہ مقامی جنت مأوی

(سلیمان پاشا) مرقدی سراجخانہ قربندہ در . کندیبی محمد خان رابع وزراسندن اولوب قول کتخداسی سلیمان پاشا دیہ مشہوردر .

(تربہ سی اوزرنده کی تاریخ)

ای نثاری دیدیلر تاریخنی تحسین ایدوب تربہ پاک سلیمانی زہی والا مقام

(خسرو پاشای عتیق) مرقدی یکی باغچہ قربندہ در . تربہ قپوسی اوزرنده شو مرصع ومصنع تاریخ محکو کدر :

منقطع اولمامشدی . بوندن معلمز اولدی که روی ارضده توتون ایچمک
هجرتدن ده قدیم ایمش !!

زیارتگاه سلطان ابراهیم بن احمد خان طاب ثراهما

۱۳۰۱ نارینخده جلوس ایتمشدر . زمان دولتنده جهان امن وامان
بولدی . قره مصطفی پاشا وزیر اعظمی اولمغه خلقک راحتتی برقات دها
آرتدیردی . نهایت قره مصطفی پاشانی بدخواه ندیلمرشهید ایتدیردیله . جمله
مصاحبات طرف طرف فرجه بولوب ناقصات العقل نسوانلرله مشاوره
وصحبت ایدرک دولته هر طرفدن رخنلر آچدیله .

اولقدر صاحب کرم ایدیکه زماننده سائللر دیلمکدن مستغنی اولدی .
تربهسی حالاً زیارتگاه نسواندر . چونکه کنیدیسی طائفه زنانه زیاده محبت
ایدوب انلری غریق احسان ایدر وبرچوق جاریلری بعدالاستفراش برر وزیر
ومیر میرانه ویروب چراغ ایدردی . بوقه ایچنده مدفون اولانلرک هپسی یئه
یوحکمت اقتضاسندن اوله رق هپ قادین سلطاندردر . اولا بیرام پاشا سلطانی
(خانزاده سلطان بنت سلطان احمد) ، کنعان پاشا سلطانی (بوی ناز عاتکه
سلطان بنت احمد خان) ، ملک احمد پاشا افندیملرک اهلی (اسمههان قیا سلطان
بنت مرادخان رابع) . پدری مرادخان کبی یکر می یدی یاشنده ابایوب انصاری
یالیسنده وضع حمل ایدرکن جگری پاره پاره اولوب مرحومه اولمغه جگر
کوشهسی حیاتده یتیمه قالدی . بو یتیمه فاطمه خانمک تاریخ ولادتی : (دعا
ایله دیدم ای اولیا ، تاریخ اوله محفوظ) سنه ۱۰۷۲ . قیاسلطانک فوتنه تاریخ :
یرا کسکلی دیدم ای اولیا فوتنه تاریخین

ملک سنکیله دوکوندون کیم آیرلدی قیاسندن

دیگر تاریخ :

موتنه تاریخ ایچون دیدی ملک بیگ آه ایله کلشن فردوسی مأوی ایلیه جام قیا

سنه

۱۰۷۲

عثمان خان پادشاہ ایلدیلر . خوتین سفرینہ کیدوب بی فتح در دولتہ عودت ایدوب قول دلکیر لکندن شام ومصرہ کتمک صدندہ ایکن وفات ایلدی . (فاتح بغداد سلطان مراد خان رابع) دخی بو تر بده مدفوندر . بونلرک قبر لیده پک مہابتیلدر .

شہزادہ کان مراد خان — مراد خان شہزادہ لرینک جملہ سی کندیلردن اول وفات ایدوب بو تر بہ ایچرہ دفن ایدلمش لردر . انجق (قیاسطان) ملک احمد پاشانک تحت نکا خندہ اولوب معمہ قالمشدر . سلطان مراد خانک کندیلرینہ مخصوص تر بہ لری اولمدیغندن پدر لری جنبنده مدفون بولندق لری جہتلہ بورادہ ذکر ایلدی .

زیارتکاه سلطان مصطفی بن سلطان محمد اخ سلطان احمد

(فاتح اگری) محمد خانک اسن اولادی ایدی . دنیاہ طمع ایتدیکندن معمہ اولوب باباسی زمانندہ پادشاہ ایدی . واحد خان و عثمان خان و مراد خان عصر ندہ ینہ او حکمدہ ایدی . وفات ایتدیکندہ جملہ پادشاہلرک مرقد لری ملوک سلف و سلاطین و شہزادگان ایلہ مملو اولدیغندن مصطفی خانہ یر بولندیغندن نعشی اونیدی سابت میدان مصلادہ مکث ایتدیرلدی . آخر بو حقیرک پدری القاسیلہ ایاصوفیہ کبیرک حر مندہ بولنان وزمان قدیمدہ بر باغخانہ قبہسی اولان کار کیر بنا ایچرہ دفن ایتدیلر . قبہ ایچندہ تراب اولمدیغندن اوزرینہ خاص بغچہ دن طوپراق کتیردرک اورتدیلر . اما غریبہ دندرکہ بوقبہ پک قدیم اولوب ایاصوفیہ نک ابتدای بناسندن بری قالمش وحضرت رسالتدن مقدم بنا اولنشدرکہ بوقبہ نی تر بہ ایتدکہ مباشرت ایتدکاری زمان ابتدای بناسندن او آنہ قدر بیک سنہ کچمشدی . استاد دنیا کوهکنلر بوقبہ دہ کولونکلر لہ بر پنجرہ یری آچارکن ایکی طوغلہ آرزسندہ دمیردن بر توتون لولہسی بولدیلر . جملہ خالقک منظوری اولدی . حالا ایچندہ دخان رایجہسی

- (شہزادہ سلطان سایم خان) جلوس محمدخاندن صکرہ مرحوم اولمشدر .
 (شہزادہ جہانگیر) بودخی پدري حیاتہ ایک و داع فانی ایلدی .
 تاریخ وفاتی : « فردوس ایدہ مقام جہانگیری اول جلیل » سنہ ۹۶۰ . سایمان
 خان اوغلودر .
 (شہزادہ سلطان احمد خان) مغنيساده تولد ایامشدر . کندویہ تخت آل
 عثمان میسر اولدقده درت یاشنده ایدیلر .
 (شہزادہ مصطفی خان) ایکی کرہ پاشاہ اولمشدر .

زیارتگاه سلطان احمد خان ابن محمد خان طاب ثراہا

مولد لری مغنيساده واقع اولوب جلوس لری استانبولده ۱۰۱۲ سنہ سی
 رجبک اون سکرنجی کونی ایدی . ایام سلطتی جلالی و جمالی جنک وجدالی ،
 استرغون قلعه سنک حرب و قتالی ایله کذر ایلدیکندن برآن راحت قالمدیلر .
 فتح و فتوحاتلر ایدوب نیجه بیک خیرات و حسنات ایتدکلری بالاده تحریر
 اولندی . آخربونلرده قبضه اجلدن کریبان عمرین خلاص ایدہ میوب ناخن
 اجل کریبان چاک ایدوب یرین خاک ایلدی . کندی بنالری اولان جامعی
 قربنده آت میداننه ناظر تربہ خلد بریننه دفن ایتدیلر . قبر شریفک عتیہ
 علیاسی اوزره تحریر اولنمش اولان موتک تاریخی :

تربہ علیاسنک اتمانہ تاریخدر تربہ سلطان احمد علین اولہ

بوتربہ منوره جملہ مرقدلردن مزین و مجوهر ذی قیمت تاج و مجوهر سوز
 غوج و کمر و ذی قیمت قنادیلار ایله طونانمشدر .

زیارتگاه شہزادکان سلطان احمد خان طاب ثراہا — اولاً ۱۰۳ تاریخندہ
 شہید وسعید (سلطان عثمان خان ابن احمد خان) پدر بزرگوار لری
 جنبدہ مدفوندر . احمد خانک اسن اولادیدر . پدر لریک وفاتندہ بونلر صغیر
 و عمیلری مصطفی خان کبیر اولدیغندن مصطفی خان خلیفہ اولدی . صکرہ

اوچیوز یکرمی آلتیدردیه ثقه دن استماع اولمشدر. برکیجه الی بشیک سالانوب دایه لرك خدمت ایتدکاری محققدر. دختر پاکیزه اخترلرندن ابراهیم پاشا مایشه سلطان، خلیل پاشا ساغانی فاطمه ساغاندن بشقه یکرمی اتی نفر قالمش ایدی. حالامراد خانک تر به سنده صغیر وکیبر مالامل اولوب مستغرق انوار اولمشدر در رحمة الله علیهم اجمعین .

زیارت سلطان محمد خان ثالث ابن سلطان مراد ثالث طاب تراهما

ولادت باسعادتلری مغیسا شهرنده ۹۷۴ تاریخنده واقع اولمشدر . سنه ۱۰۰۳ تاریخنده ماه جمادی الاولینک اون التنجی جمعه کونی جلوس ایدوب مستقل پادشاه اولمشدر . فتوحاتی ، وزرا وکلا ، علما ، صالحا ، مشایخلری بالاده یازلمشدر . تاریخ جلوسی : « جلوس ایتدی بوکون سلطان محمد عدل و دادایله ». آخر غزاسی غزای (ا کری) درکه هبوط آمدن بری یدی غزانک بری دخی اول غزادر . بو محاربه اولقدر شدتلی واقع اولمشدر که یدی کره یوز بیک کفار دندان تیغ آل عثمانیاندن کچمشدر .

قبر پرانورلری ایاصوفیه حرمنک دیوان یولی گوشه سنده سراپا بیاض مرمر خام ایله منی برقبه عالی ایچنده مدفوندر . قبر شریفی غایت مزیندر . مدت سلطتی ۹ ومدت عمری ۳۸ سنه در تاریخ وفاتی :

عزم فردوس ایتدیکنه عزیماتاریخدر اوقویک سلطان محمدرو حیچون فاتحه

دیگر تاریخ زیبا :

کوروب حکمی بناسی ایچون تاریخن دیدی فردوس اولدی صرقدی سلطان محمدک اشبو تاریخلر تربه پر انوارینک شاه راهه ناظر روزنلری اوزره قره حصاری طرزی خط مذهب ایله تحریر اولمشدر . حالاتربه سی زیارتکاه انامدر . ذکر شهزادکان سلطان محمد مغفور — اولا سلطان محمود خان الشهیددر غایت غیور برپادشاهزاده ایدی . شهادته یتدیلر .

و کریمه سلطانر مدفوندرکه تعدادی مشکلدرد . هپکمر زرین ، تاجلی ،
اونتاغلی شهزاده لردرد .

زیارت سلطان مراد ثالث بن سلیم خان ثانی المغفور طاب ثراها

اولا ولادتلی تاریخی (کل ثابت) لفظیدرد . ودیکر تاریخ (کل بشاره خیر
النسب) اولوب ۹۵۳ سنه سی جمادی الاول سنک بشنجی کوننده طوغمشلردرد .
جلوس سعادت مأنوسلری ۹۸۲ رمضان شریفنک سکزنجی کونی یوم اربعده
واقع اولمشدر . پدرلری سلیم خان برادری شهزاده بایزیدخان ایله قونیه صحرا-
سنده جنک ایدرکن بومرادی جمادی اولوب قونیه قلعه سنک
برج وباروسی اوزره باباسیله عمیسنک جنک جانکاهن تماشا ایدرمش . سلیم
خان قونداشی بایزیدی منزه ایتدکده مال غنایمله بومرادی خانی — غایت جسور
یرشهزاده اولدیغندن — دیده سی سلیمان خان کوندرمش . نیجه زمان جدی سلیمان
خانک جمالی مشاهده ایلمش . صکره سلیمان خان کندوسنه مغنیا سنجاغنی
احسان ایتدی . بعده باباسی سلیم خان یرینه خلیفه روی زمین اولوب نیجه یوز
فتوحاتی واردرد . نته کیم بالاده مرور ایتدی . بالذات کندیلری برسفره
کیتمدیلر . اما اطراف اربعه سردار معظملر کوندروب فتوحاته اقدام
ایدردی . آخر ۱۰۰۳ تاریخنده ترک سلطنت فانی ایدوب دارباقیده قرار ایلدی .
قبر شریفی ایاصوفیه کبیر حرمنده باشقه برقه عالیده اولاد ذوی الاحتراملریله
برابر مدفوندرلر . ابتدا اسلامبولدن طشره چیقیمیوب مرحوم اولان
بوپادشاهدر . اخلاق حمیده و خیرات جمیله سی مشهور برپادشاهدر . مدت
سلطنتلری ۲۱ ومدت عمر شریفلری ۵۰ سنه در فوتنه تاریخ : « شاه جهان
اولدی بیک اوچده فوت » .

اولاد امجادلری — غایت جماعکار صاحب ذوق و شوق برخنکار اولدیغنی
جهتله وجوده کلن ذکور وانات اولادی حددن افزوندر . اما جمله سی

و بحراً قوشادوب فتح ایلیکی کبی بریجه قاعهلر دخی فتح ایلمشدر که بالاده مسطوردر . مدت سلطنتلری از اولدیغدن وزرا ، وکلا ، مشایخ ، شاعران جمله پدیری زماننده بولنانلردر . تکراره احتیاج یوقدر . جم جناب ، جم مشرب برحلیم وسلیم پادشاه کریم ایلی . بوده ددهدهسی سلیم خان کبی سلیم ایلی . نهایت طریق باقیه عزیمت ایتمکه بذل همت ایدوب طوغ وعلغنی ادرنه جاننه کوندروب اوراده آتماسی میسر اولان جامع شریفنک ابتدا جمعهسنی قیلمغه روانه اولدی . چورلی نام محله واردقده کندیلرینه بروجع عارض اولوب معالجهسندن اطبا عاجز قالدیلر . آخرالامر ۹۸۳ تاریخنده شعبانک اون سکزنجی جمعه کونی داربقایه ارتحال ایلی . نعش شریفنی استانبولده آیاصوفیه کبیر حرمنده تربه منورهسنده دفن ایلدیلر . مدت سلطنت ۹ سنه در . فوتنه تاریخ :

هاتف قدسی دیدی تاریخی تربه سلطان سلیم پاك دین

تربه پر انوارینک عتبه علیاسی اوزره طرز قره حصاری ایله کاشی چین اوزره بوآیت کریمه مسطوردر (الا من اتی الله بقلب سلیم) کویا بوآیت آنلرک شاننده نازل اولمشدی . تاریخده ابتدا استانبولده وفات ایدن پادشاه بوسلیم ثانی در دییه یازلمش ایسه ده غلطدر . چونکه پدیریمز سلیم ثانی ایله ادرنه یه برابر کیتمکه مأمور اولوب جنازه سنده حاضر بولندقلرینی نقل ایدرلردی . ایکی سلیم دخی چورلیده مرحوم اولدی . ایکی سنکده مدت خلافتلری آز اولوب سکز ایله طقوز آره سنده در . دیمک اولیورکه سلیم ثانی عالیه رحمة الباری حضر تارینک وفاتی چورلیده واقع اولدیغی محقق و مثبتدر .

زیارتگاه شهزادکان مرحوم سلطان سلیم خان ثانی — (شهزاده مراد خان) که والد ماجدلری یرینه خیر الخائف اولوب تحت عثمانیده مستقل پادشاه اولمشدر . پدرلری جنبنده مدفون شهزاده لری شونلردر : (سلطان مصطفی) مرادخانک کوچوکیدر . (عثمان خان) ، (سلیمان خان) ، (علی خان) . ودیکر ایکی شهزاده ده وارسهده اسملری معلومز دکدر . تربه دارلردن سؤال ایتمسهده آنلرده بیلمیورلر . تربه ایچنده اول قدر شهزاده

۴۸ سنہ در . جملہ خیرات و حسناتلری و فتح و فتوحاتلری وزرا ، وکلا ، علما و مشایخلری جملہ بالادہ مسطوردر . اما قبر شریفی قربندہ کی قبہ لردہ شہزادہ لری مدفوندر . رحمۃ اللہ علیہم اجمعین .

زیارتکاه شہزادہ سلطان محمد ابن سلیمان خان — بونلر سلیمان خانک شہزادہ مصطفی خانندن بہتر شاہ زادہ سی ایدی . غایت ذکی طبع و تیز فہم عاقل و دانا ، مدبر جوان ایدی . حتی سلیمان خان اختیار اولوب تقریس مرضنہ مبتلا اولغلہ حال حیاتلرنندہ کندیسنی ولی عہد ایتلری مقرر ایکن (العبد یدبر واللہ یقدر) رھزن اجل مغنیسا شہرنندہ شہزادہ نک یوانی کسوب پیمانہ عمرینی شکست ایلدی . نعشنی استانبولہ کتیردوب شہزادہ جامعی محرابی اوکنندہ دفن ایلدیلر . سلیمان خان غایت سودیکندن ہر زیارتنہ کیتدیکندہ ہر کیسہ ممسک فلوری تصدق ایدردی . تاریخ وفاتی کفتہ سلیمان خان محبی :

« مرقد سلطان محمد باد فردوس ابد » سنہ ۹۵۰

دیگر تاریخینہ سلیمان خانک :

« شہزادہ لرکزیدہ سی سلطان محمد » سنہ ۹۵۰

زیارتکاه شہزادہ سلطان جہانگیر — مرحوم دائما پدری پادشاہ عالم ایلہ اینر بینر صید و شکار و غزا ایدرلردی . نخبجوان سفرینہ متوجہ اولدقدہ حلب مشناسندہ وفات ایدوب وجود جہانگیری جہان ادیم ارضدن استانبولہ کتیریلوب شہزادہ جامعندہ قصر ارضہ دفن اولندی . جہانگیر ایکن زمین کیر اولدی . فوتنہ تاریخ : « فردوس ایدہ مقام جہانگیری اول جلیل » سنہ ۹۶۰ . زیارتکاه سلطان سلیم ثانی عالیہ رحمۃ الباری و آثار عمارتی ومدت عمری ومدت سلطنتلری — ۹۲۹ تاریخندہ تولد ایلدی مغنیسا حاکی ایکن پدری سلیمان خانک سکتواردہ مرحوم اولسی خبرینی ایشیدینجہ الغار ایلہ سکتوار آلتندہ عسکر اسلامہ یتیشوب پدرینک یرینہ پادشاہ اولدی . جلوسنہ نارنجیدر : « شہ سلیم اولدی امیر المؤمنین » سنہ ۹۷۴ . آندن استانبولہ کلیرکن ادرنہ تختنہ اوغرایوب آندہ برجامع بناسنہ مباشرت ایلدی . صکرہ استانبولہ کلوب اطراف ممالک محروسہ یہ سردار معظملر کونرددی . قبریس جزیرہ سنی برآ

لالہ لڑ چققدی قزل تاجیله شاہیلر کبی
 رافضی در لاله تاجن باده و بریارب یو
 ای نہالی چاریاری سو محمد عشقنه

چالی سوسن تیغنی سنی سیاہیلر کبی
 یاسمنلر حقہ یوز طومش الہیلر کبی
 بایزیدی مشرب اول اولہ تباہیلر کبی

سلطان سلیمان خانک مرقد پر انواری وموتی تاریخی

مولد شریف لری ۹۰۰ تاریخندہ و ظربزوندہ واقع اولمشدر . سلیم خانک
 بوندن غیرى اولادی اولمامشدر . رأس مائده یعنی کامل ۹۰۰ سنہ سی اولندہ
 دنیاہ کلدیکندن ﴿ ان الله یبعث لہذہ الامۃ برأس کل مایۃ من یجدد لہا
 دینہا ﴾ حدیث شریفنہ مظهر دوشمش و قرق سکز سنہ پادشاہلق ایدرک
 اقالیم سبعہ دن ممالک وسیعہ لرتح ایلمشدر . اون سکز پادشاہی خراجکدار
 ایتمشدر . ابتدا غزاسی طونہ بلغرادی ایکنجی غزاسی ردوس قتحیدر .
 ضوک غزاسی اولان سکتوار فتحندہ ۹۷۴ تاریخندہ صفراخیرک یکر می
 ایکنجی کیجہ سی ساعت طقوز رادد نرنده روح پرقو حلری ﴿ ارجی الی ربک
 راضیۃ مرضیہ ﴾ امر جلیلنہ تبغیت ایتمشدر . صوقولانی نعشنی کینلی بریرده
 مزخرقات بطنیہ دن پاک ایدوب آلات درونیۃ سایانی سکتوارده تربہ قلعه
 نام بر مرتفع محلہ التون لکن ایخندہ دفن ایدیلوب آندہ تربہ دار وقلعه
 وتکیہ انشا ایتدیلر . صکرہ سلیمان خانک نعشنی مسک عنبر و ملح اجاج ایلمہ اعلا
 صلامورہ مومیا ایدوب پنہان ایتدیلر . کسہ نک موت پادشاہیدن آکاهی
 اولیوب او وزیر دلیرک تدبیریلہ سکتوار قلعه سی فتح ایدلدی . اوجہتہ
 سکتواری سلیمان خانک اولوسی آلمشدر دیرلر . سلیم ثانی سکتوار آلتہ
 کلوب سلیمان خانک وفاقی اعلان ایدیلرک جملہ عسکر کندیسنہ بیعت ایلدی .
 صکرہ نعش سلیمانی صاروب صارمالیوب استانبولہ نقل ایلمہ جامعی محرانک
 اوکندہ بہشت علیین مثال باغ و بوستان وکلستان ایجرہ اولان قہ عالیسنده
 دفن اولمشدر . سر سعادتندہ کی سلیمانی دستاری اوزرہ یدی سکز اوتاغہ
 محوہر وغازیانہ طورنا تلرریلہ ترین اولمش برقبر منوردر . مدت سلطتی

دیواندر: (حیی) عجمدر. (حضوری) کلیبولی لیدر. (حلیمی چلبی) سلیم خان ایله شهزاده لکی عالمنده برلکده بولنورمش. صکره لری چیلدر ومصر فتحلرنده بیله بولنمشدر. کندیسلی قسطنمونیلی ایسه ده نازکانه اشعارلری واردر. شامده مدفوندر. (حلیمی) عجمدن کلوب شامده لغت حلیمی بی تألیف ایتمش واوراده وفات ایتمشدر.

(روانی) ادرنه ده طوغمشدر اسمی شجاعدر قرق چشمه قربنده مسجیدی خطیره سنده شاهراهه ناظر برروزن داخلنده مدفوندر. تاریخ وفاتی: ایشیدوب روح قدسی دیدی تاریخ جناندن یکا عزم ایتمدی روانی

(سجودی) روم ایلنده قالقان دلن قصبه سندن وپیری پاشا خداملرندندر. (سروری) شرق آدمیدر فقط مولد وبلده سی معلوم دکلدرد. (سعی) پرنه لی در. (سوزی) بوده پرنه لیدر مجاهد فی سبیل الله اولوب میخال اوغلو علی بك ایله همعنان بهادران شعراندرد. دیوان صاحبی دکل ایسه ده پنج بیت ومفرداتده حقا که لانظیردر. (سهی بك) عبدالله اوغلو ونجاتی بك دامادیدر خیلی تألیفاتی واردر شعری:

داغلا حلقه زره لر کو پرپر درتنه بیلدیر یرم بن حدینی دشمنه

طقوز یوز اللی برده وفات ایتمدی. (شمسی) بورس لیدر. (صبائی) ادرنه لیدر. علم عروضده ید طولاسی واردرد. (صنیعی بك) اسکندر پاشا زاده، واصل اسمی مصطفی بك درر. طرابلس شام والیسی ایدی. خوش آینه اشعار ی واردرد. (طالی) قسطنمونیلی در نجاتی مانند بر شاعر درر.

(فقیری) روم ایلندندر. اشعار ی مطبوعدر اصل شهرتی بداهه شعر سویلمکله در. (نشری) کر میانلیدر. فقط بورسده نشوونما بولمشدر. آل عثمانه بر تاریخ تألیف ایدوب غایه الغایه آب تاب ویرمشدر. اشعار ی کوزلدر. (نهالی) بورس لیدر نظمی: «حمامه کیردی نازیله برسیم تن کوزل. شوشویله دیسه جک یری یوق جمله کوزل». (نهالی) ارناووداق اسکندریه سندن (اشقودره) دندر نظمی:

عربی جوارنده مدفوندر (مولانا محمد شاه بن علی بن یوسف) آل
 فناریدر . سلطان محمد عصرنده دنیاہ کلشدر . بروسده زینلر جوارنده
 مدفوندر . (مولانا محمد بن علی بن یوسف بالی) بده آل فناریدندر .
 ایوب انصاری جوارنده مدفوندر . (مولانا محی الدین بن علاء الدین جمالی) ،
 (مولانا شاه محمد بن محمد) حاجی حسین زاده چلبی دیمکله معروفدر .
 غواص بحر معانی وصاحب ورع ایدی . (مولانا حسام الدین بن عبدالرحمن) ،
 (مولانا مصلح الدین بن خلیل) شقائق نعمانیہ مؤلفی طاشکبری مرحومک
 پدریدر . (مولانا قوام الدین قاسم بن خلیل) مولانا حسام الدینک برادریدر .
 (مولانا عبدالواسع بن حضر) ۹۴۵ ده وفات ایدرک مکئ مکرمهده دفن
 اولمشدر . (مولانا عبدالعزیز بن سید یوسف) بوکا عابد چلبی دیرلر .
 (مولانا پیر احمد) آیدینلیدر . (مولانا محی الدین ابن خطیب القاسم)
 بحر علوم ایدی . (مولانا زین الدین بن محمد بن محمد شاه) منلا فناری
 اولادندندر . شامده قصر منجکده مدفوندر . (مولانا داود بن کمال) قوجه
 ایلی لدر . (مولانا بدر الدین محمود) عالم وفاصل ایدی . (مولانا اوج
 باش) اصل اسمی نورالدین حمزهدر . ادرنه قپوسی داخلتده مسجد
 ومدرسه‌سی واردر . (مولانا محمد بن محمد بردچی) ادرنه قپوسنده مدفوندر .
 (مولانا سیدی بن محمود) مجلد زاده دیمکله مشهوردر . (مولانا محمد بن
 یعقوب) اجه زاده لردن بوحقیرک اجدادندندر . (مولانا محمد بن شیخ شادالو)
 ادرنده مدفوندر (مولانا پیر احمد بن نورالدین) لیبی زاده لردندر .

سایم خانک زمانی آز امتداد ایتدیکندن مشایخ ینه بایزید عصرنده کی
 مشایخ اولدیفندن تحریر اولغندی .

سلیم خان دورنده کی شعرا — (آهی چلبی) نیکبولیلیدر که اصل اسمنه
 بکلی حسن دیزلر . جمال وکالده یوسف ثانی ایمش . رخسارنده برخال هاشمیسی
 اولغله کورن عشاق برآه جگر سوز چکرایمش . آهی تلخصنه سبب بودر .
 مخلصنک تأثیرندن اوله رق عمر نازینی آدواه ایله گذار ایتمشدر . قره فریهده
 مدفوندر بی حساب تألیفاتی وار اما (حسن دل) آهی نظیره قبول ایتمز بر

یادرمشدر. مصر دن عزل ایدیلوب شامه والی اولدی . مصرده (خان احمد پاشا) یه ویرلدیکندن اوده سلیمان خانک جلوسنده عصیان ایتدیکندن (خان) لقبی آلمشدر . مقبول ابراهیم پاشا مهز ایله مصره واروب احمد پاشانی صلب ایتدرمک اوزره یوله چیقدیغی عسکره واصل اولنجه عسکر (احمد پاشا) نی حمادن عرباناً چیقاروب (رویل) ده صلب ایتمشدر . صوکره ابراهیم پاشا مصره کلوب هر طرفی معمور و آبادان ایله مشدر تاریخی : « آصف سلطان عادل مصری آباد ایدی » سنه ۹۳۱ . تاریخده باحرفی محذوفدر . (بیقلی محمد پاشا) کاخ قلعه سنی فتح ایلمه سی اوزرینه صدر اعظم اولدی . (همدم پاشا) عجم سفرینه کیدرکن قتل ایدیلوب (ارزنجان) ده دفن ایلدی . سلیم خان عصرنده کی دفتردار لر — دفتردار (عبدالوهاب افندی) عبدالکریم زاده در . (عبدالسلام) یهودی ایکن مسلمان اولوب علم حسابده ید طولاسی اولدیغندن دفتردار اولدی . (قاضی زاده محمد بک) قریم خانی (منکلی کرای) خانک جاسیه نشانچی اولدی . (یوسف چلبی بن علی یکانی) یکانه عصر ایدی .

سلیم خان عصرنده اولان عالمر — (مولانا شمس الدین احمد بن سلیمان بن کمال پاشا) کمال پاشا زاده دنیلان بو یکانه دورانک اوصافی حقیله یازسه ق بر مجلد کتاب اولور . ساده یوز قرق جلد تألیقاتی ، عالمانه و متصوفانه اشعاری واردر . برشی تخص اتمامی . کندینه محاص اولمشدر . مصر فتحنده قاضی عسکر روم اولدیغندن مولویته مصر کندیارینه احسان اولمشدر و مصر والیسی (خیربک و غزالی) ایله مصرک تحریرینه مأمور اولمشدر . اثنای تحریرده مصرده کوکده اوچان ، یرده کزن ، دکزده یوزنلر هپ وقف الله اولدیغی پادشاهه بولایتدن ذره قدر فائده اولدیغی میدانه چیقنجه کیفیت سلطان سلیمه عرض اولندی اوده « ضرری یوق بزه خادم الحرمین اولمق شرفی کفایت ایدر » بیورمشدر . کمال پاشا زاده مصر مولویتدن شیخ الاسلامغه ارتقا ایدی . ادرنه قوسی خارجنده مدفودر . (مولانا عبدالحلیم بن علی) قسطنیولیه در . سلیم خانک امامی ایدی . شامده محی الدین

قزاقوں آخسرخہ بی آمشدر . سکز سنہ خلافتی اثناسندہ سکز یوز قلعہ فتح
ایتمش و آخر فاتح مصر اولمشدر . خلافتی چورلی اووہ سندہ باباسندن زور
ایلہ آلمش وینہ چورلیدہ چورلو اولوب طقوز یوز یکرمی الی تاریخنندہ
مرحوم اولمشدر . حقا کہ ایتدیکی غز الرده قلیجنی عرشہ آصمشدر . مدت
سلطنت ۸ سنہ عمری ۵۱ . نعشی استانبولہ نقل ایدیلہرک جامعی محرابنسک
اوکنده کی حدیقه جنان ایچنده دفن ایدلمشدر تاریخ وفاتی ،

ہست تاریخ تمیز اورا نوراللہ قبرہ نوراً

دیگر تاریخ : « اهل ایمان روحی ایچون فاتحہ » . بوقبہ نک یانندہ کی برقبہ
ایچندہ شہزادہ سلطان مراد ، سلطان محمود ، سلطان عبداللہ ابن سلیمان خان
مدفوندرلر . فقط سلطان سلیمک قبر شریفندہ اولان مہابت ہیچ برپادشاہ
تربہ سندہ یوقدر . سلیمی دستاریاہ کویا براژدر ہفت سر مثال کینکاہدہ آمادہ
یاتار . بو آستانہ دہ حقیر اوچ سنہ جزء خان اولدم . جامعندہ دہ دورخان ونعت
خان ایدم .

سلطان سلیم خانک عصرندہ کی وزرا — (طواشی سنان پاشا) مصردہ
عادلہ جنکنندہ طومانبای وکرتبای نام چرکس بہادرلری سنان پاشای سلیم
خان ظن ایدرک شہید ایتدیلر . مصردہ شیخ بگار قربندہ مدفوندر .
(یونس پاشا) مصردہ کیدرکن (غزہ) قربندہ قتل اولنوب مالیلہ آندہ
بر قلعہ وبر جامع بنا ایدیلہرک دروننہ دفن ایدلمشدر . حالا مصر یولندہ
(خان یونس) دیرلر برجای مناصدر . (حسام پاشا) بودہ مصر یولندہ
اولدیرلمشدر . (احمد پاشا) دوقہ کین زادہ لرک جد اعلا سیدر . چلدیر
غزاسندن عودت ایدرکن (اماسیہ) مشتاسندہ اولدیرلمشدر . (اسکندر پاشا)
عزل ایدیلہرک قتل اولندی . (زینل پاشا) (کنہ) ایالتی ویریلہرک متقاعد
اولمشدر . (محمد پاشا) خواجہ زادہ دیمکلہ شہرت بولمشدی . (پیر محمد
پاشا) قرہ مانلیدر . صدیق نسبدر . شعردہ استادانہ کفتاری واردر .
(رمزی) مخلصیہ مکلف بر دیوانی واردر . (مصطفی پاشا) ککبوزدہ کی
جامعک بانیسیدر . جامعی ذی قیمت رخام کونا کون ایلہ مصر استادلرینہ

مجلد تألیفاتی، وارد در . وفا قربنده مدفوندر . (سهی بك) نجاتی بلك دامادیدر . یاران ظرفانك گفت و كولری اوزره « سهی بلك نجاتینك قزینی آلمقن مقصدی نجاتی نك اوراق پریشانی المقدر » سوزی حالا ضرب مثلدر . سهی بلك اشعاری کویا نجاتی یه نجات ویرمشدر . یاخود سرو سهی یابس ایکن اشعار نجاتی ایله نجات بولمشدر . (نجمی) جانیکلیدر . علم نجومدن دخی کامیاب داننده رموز اسطرلاب اولسی نازكانه اشعارینه آب وتاب ویرمشدر . (نیازی) اوچ نیازی وارد در . اما بونیازی نجاتی ایله هم عصر اولوب کلیویلیدیر کوزل اشعاری وارد در . (وصلی) آیدینی در . (وصفی) سیروزلیدر . (هاشمی) سادات عجمدندر عجمانه اشعاری غایت پاکیزه در . (هلالی) بورسه لیدر .

زیارتگاه سلطان سلیم خان اول ابن سلطان بایزیدخان

ولادت سعادتلی طربزونده ۸۷۵ تاریخنده واقع اولمشدر . سکنر سنه قدر پادشاهلق ایتمشدر . اما سکنر یوزخطبه سی تلاوت اولندی . آل عثمانده ایلك خادم الحرمین المحترمین بو اولمشدر . (جفر علی) ده شو : قال علی کرم الله وجهه (لابد من سلیم آل عثمان یملك الروم والعجم ثم یملك جزيرة العرب) کلام درر بالری ایله اوصافی مذکوردر . جزیره العربدن مراد مصردر . مصره جزیره دینور . چونکه عرب طرفنده عریش و آق دکنز ، شرق طرفنده سویش دکنزی وارد در . بوایکی بحرك آره سی ایکی منزل چولدر . بوچولیده حضرت ابراهیم ملك طوطیس زماننده کسوب ایکی دکنزی بربرینه قاریشدیر . دیغندن مصر جزیره اولمشدر . پس (ثم یملك جزيرة العرب) دیمك سلیم جزیره مصره مالك اوله دیمكدر . حقیقه ده مالك اولمشدر . شهزاده لکینده طربزون حاکمی ایکن (کلخ ، ترجان ، بایبورد ، جانخنه) وسائر یتیمش پاره قلعه بی فتح ایتس وابتدای جلوسنده شاه اسماعیل ایله چیلدیر غزاسنی

تألیفاتی و کوزل قصیده لری وار . برنعت شریف سویله مشدر که نظیره قبول ایتمز . (طریق) ویدینایدرد . جهان آرا برنوجوان ایکن جهانندن کیتمشدر . ویدینده قلعه جنبنده مدفوندر . (طریق) بولیلیدر . خلی کونلر کیرمش برسایح عالمدر . (عمری) عبدالکریم زاده در . ابا عن جد نظیر سز شعرانددرلر . (عندلیبی) شهزاده محمدخاک ندیملرندندر . بدل کی نغمه لریله کندینه مخصوص برصوت حزین ایله اشعارینی تقسیم ایدرمش . استاد کامل برخواننده در . (عهدی) ادرنه لیدر . شعری :

قنده وارسه م سایه سرو بندم واریکن کیمه قول اولسه م سنک کی اقدام واریکن
 (فردوسی) بروسه لیدر . اوچیوز التمش جلد (سایمان نامه) آنک
 تألیفاتنددر . (ابوالعالی) یه نظیر بر مؤلفدر . (فغانی) قره مانلیدر .
 (اسکندر نابه) منظومه سی آنکدر . بعده صلب ایدلشددر . بوده مخلصنده کی
 (غین) حرفک تأثیریدر . چونکه سلفده ایکی (فغانی) دهاکمش ، بری
 صلب ایدلش دیکریده ملحد ایش دیبه بونک ده درینسی یوزمشلزددر .
 (قادری) ادرنه لیدر . (قندی) سیروزلیدر . (کاتبی) بروسه لیدر .
 (کیری) فلورینه لیدر اما فلوریلی دکلددر . فروزینه طبعدر . (مستی) ادرنه لیدر .
 چشم مست غزالی عاشق لری مست ایتدیکندن مستی دیمشدر . مخلصنک تأثیرندن
 کندیبی ده مست مدام اولمشدر . عیش ونوشه متعلق کوزل اشعاری وارددر .
 (میری) اماسیه لیدر ، فارسی وترکی اشعاری چوقدر . شهزاده سلطان احمدک
 ندیملرندندر . قصیده لرینک هر مصراعی برمطالع اولمغه شایان دینه جک درجه ده
 کوزلدر . (مهری) اماسیه لی بر قیزدر کویا که بنت امری القیسدر . بکر
 فکری ممتاز و کندیبی عشق باز و سرافرازدر . هنوز غنچه ناشکفته ایکن
 باغ جنازه روان اولمشدر . دیوان صاحبیدر فقهه ، فرائضه وحیض ونفاسه
 متعلق منظوم رساله لری وارددر . (نجاتی بک) اول عصرده سلطان شعرا
 و فصحا بر میر بی نظیر ایدی . کندیبی ادرنه ده (سائی) نام شاعرک قره عین لی
 فلک قاعده سی اوزره عبد مملوکی و اوغالی ایدی . اسمی عیسی در . تیر کمان
 و صفنده برینجیتی وارددر که حقا که بلاغت تیرینی عرشه اصمشدر ۶۶ عدد

(جم) بایزید خانك برادر كهتریدر. صاحب دیوان برعاشق شیدادر. عربیده معتبر تألیفاتی واردر. (شهزاده قورقود خان) بایزید خانك مخدومیدر. پوشهزاده شهزاده سلیمدن مهتر وشهزاده احمددن كهتردر.

(آفتابی) بروسه لیدر. (امیری) اسمی سید محموددر. عاشقانه نعت شریفقاری واردر. (نصیری) بلاد عجمده طوغوب ملا جامی وملا کورانی توصیه لریله رومه کبشدر. فارسی اشعاری چوقدر. بوییت ده آنکدر:

عاشق لری آه اومسیحام اولدیرر بوآدم اولدرکه مسیح ادم اولدرر

بوییت (ان مثل عیسی عندالله کمثل آدم) آیت جایله سنه تلمیحدر. (بهشتی) اسمی سناندر. (قرشدران) ده سلیمان اوغلیدر. خمسه نامنده تألیفاتی واردر.

(ناجی) نشانی جعفر چلبی نك پدریدر. (مشائی) رومیدر. حسن وجمالده یوسف ثانی ایمش. مطروش اولدقده یوسف لکی کیدوب ساده ثانی قالمشدر. (چاکری) امرای بایزید خاندندر. (جلیلی) بروسه لیدر.

(حسن معید) خاک زومدن ترك دیارینه سیاحت ایله عجمه وارمشده رافضی نك بریسی سنیدر دیه بغیر حق مومی الیمی شهید ایشدر. عالمانه (ردالعجز علی الصدر) طرزنده اشعار پسندیده لری واردر. (خاکی) اسکوبلیدر. شعری

اوقدر کوزل دکلدر. (ذکائی) شهزاده علمشاهك دیوان کاتبی ایدی. (ذهنی) بایزید خان شهزاده سی محمد خانك (کفه) ده دیوان کاتبی ایدی (رازی) اسکوبلیدر. قوجه حسن زاده دیمکه مشهوردر. اشعاری بلیغانه در.

(سیفی) سینوبلیدر. صوفیه شهرنده خیرات وحسناتی اولوب آنده مدفوندر. (شامی) امرادندر. وشاملیدر. اما شومی دکلدر. نهجانبه مأمور اولسه منصور ومظفر کلور. غزالیینه قصیده لری ومصنع تاریخلری واردر.

(شاهدی) ادرنه لیدر. سلطان (جم) ك دفتردارای ایمش. (شوقی) ادرنه ده برفرتوته جهانك عبد مملوکی ایمش. جمله اشعاری دهردن وپیره زن دنیادن شکایت اوزرینه در. (صفائی) سینوبلیدر. بایزید نامنه اهدا اولمش بردیوانی واردر.

(لقائی) خوش آینده اشعاری واردر. (صنعی) قسطمونیلیدر. نجاتی بلك تلامیذندندر. فردوسینك اشعارینه نظیر اوله بیله جك درجه ده

جندره جي زاده احمد چاي ، ليسي چاي ، علي چاي بن زغنوس پاشا ، يکان زاده حسين چاي ، سراج الدوله قاسم چاي ، پير محمد چاي ، قاسم چاي ، سنان چاي ، احمد چاي - هندن مراجعتله رومه کلدی - ، جعفر چاي ابن تاج بك - خطاط جهان آرادر - .

بازيد ولي عصرنده کي شيخ الاسلام وسائر علما - مولانا محمد بن ابراهيم حسن نيكساري - شيخ وفا جامعي خطيره سنده مدفوندر - ، مولانا قاسم خطيب بن يعقوب - امامسيه ليدر . و امامسيه مدفوندر - ، مولانا علي الدين الپکاني . تاريخ وفاتي : « حدد وقيد مات مرحوماً سعيداً » در . مولانا عبدالرحمن بن علي بن مؤيد ، امامسيه ليدر . موتنه تاريخ :

قل للذي يبتغي تاريخ رحلته نجل المؤيد مرحوم ومبروم

سلطان بايزيد ثانی عصرنده کي مشايخ کرام - (الشيخ فخرالدين اسکليبي) شيخ ياوصی ده ديرلر . (علي قوشجي) نك داماديدر . و ابوالسعود حضر تليزنيك جديدر . (اسکليب) شهرنده مدفوندر . وفاتي سنه ۹۰۲ . (الشيخ سيد ولايت) استانبولده مسجدي خطيره سنده مدفوندر ، تاريخ وفاتي سنه ۹۴۱ . (الشيخ ابن عراف) مدينه منوره بقيعنده مدفوندر . باباسی مصر امرای چرا کسه سننددر . کندوسی ده بر مير محترم ايکن تارک دنيا اولوب تيمش ياشينده سيد علي خدمته يتشمشدر . مدينه نك شدتلي صيجاقلرنده يکر می کونده بر صو ايجديکي مشهور آفاقدر . (الشيخ سيد احمد البخاری) شيخ الهی حضر تليزیه (سماعه) شهرندن رومه کلوب شيخ وفا حضر تليزیه هم صحبت اولشلردر . (امير بخاری) ناميله شهرت بولوب وفاتنده سلطان محمد قربنده کي تکیه سی وجامعی ساحه سنده مدفون و آسوده حالدر (الشيخ اوزون مصاح الدين) بروسه ده مدفوندر . (شيخ عابد چاي) استانبولده تکیه سنده مدفوندر . (شيخ لطف الله) اسکوبليدر . ينه اسکوبده مدفوندر . (الشيخ بابا يوسف) طريق پيراميدندر . ايوبده مدفوندر .

بايزيد خان عصرنده کي شاعران بلاغت پروران - (شهزاده سلطان

ایشته مرادک اوزره پاچه کلدی ایسترسک چیق تناول ایله « دیدکده آغزندن همان کلنجکه بکزر ایکی کوزی کور بر مخلوق چیقوب صحنک کنارینه کچرک کلب عقور کبی پاچه صوینی ایچمکه باشلادی. دفع جوعدن صکره بایزید ولینک خر قه سنه قوشه رق آغزندن ایچری کیرمک قصد ایدنجه الی ایله چارپوب زمینه دوشوردی. مخلوق یرده طور طوب یاتار ایکن « شونی اوروک » دیه چاغیردی. ماصدجی باشی کدیکنده اولان غلمان یتیشوب آباق آلتنده قتل ایلدیلر. او وقتک شیخ الاسلامی « انسان کامل بونفس ایله مغزدر نفس وجود انسانینک بررکنیدر بونی تجهیز و تکفین ایله دفن ایتمک کر کدر » دیه فتوا یرمسی اوزرینه کفلیوب و جماعت کثیره ایله نمازینی قیلوب قبه بایزید قریبنده کوچک برقبرده دفن ایلدیلر. بونک ایچون عوام آره سنده « سلطان بایزید ایکی کره اولدی و ایکی کره نمازی قیلندی » دیر لر افلاق و بغداد (منکلی کرای) ایله اتفاق ایدرک کلی، آق کرمان، اسماعیل، ابرائیل، (اسحاقجه - اسحاقی) قلاص، تومار او قلعه لرینی ضبط ایدوب طونه نک بری طرفنده کی سلستره، روسجق، نیکبولی، ویدین، فتح الاسلام طرف لرینی خواجه کسدی. اناطولیده ایسه قزل باش عجم کاخ، قویلی حصار، نیکسار، آرپه چقوری - سیواس. طوقات طرف لرینی استیلا ایدرک عجم چاقونجیسی ازمید شهرینه کلوب کیری طوقاده کیدر لردی. حایم، خلوق، سلیم بر پادشاه صاحب حال ایدی. او چیوز قرق قدر قلعه فتح ایتدیرمش و درتیوز خطبه سی تلاوت اولنشدیر. سلطان بایزید عصرنده کی وزیر اعظم لر - محمد پاشا، اسحق پاشا، قاسم پاشا، داود پاشا، محمد پاشا بن خضر بک، احمد پاشای فناری، ابراهیم پاشا بن علی پاشا بن خلیل پاشا - آبا واجدادی عثمانجقدنبری وزیر بن وزیردر -، خادم علی پاشا، اسکندر پاشا، احمد پاشا بن هر سک، خادم یعقوب پاشا، داود پاشای نانی، قوجه مصطفی پاشا زنجیرلی سرویده کی جامع کیر بونکدر -، یحیی پاشا - اسکوب شهرنده بر عظیم جامعی واردر -، قره کوز پاشا، حسن پاشا، سنان پاشا، یونس پاشا.

بایزید خان زماننده کی نشانخیلر - مولانا محی الدین، احمد چابی،

(شیخ عبدالرحیم) آق شمس الدینک خلیفه سیدر. علم تصوفده تألیف یوردقلری (وحدتنامه) غایت نفیس و معتبر در. (الشیخ ابراهیم تنوری ابن صراف حسین) بوده آق شمس الدین خلفا سندنر. سیواسده وجوده کلش بعده آق شمس الدین خدمتده قالمشدر. (کسکین) قصبه سنده مدفون (شیخ حمزه سامی)، (قره حصار صاحب) ده مدفون (عبدالرحیم مصری) (اسکلیب) قصبه سنده یاتان (مصلح الدین عطار) بو اوچی خلوته کیروب صاحب سجاده ذاتلردر. اما ابراهیم تنوری حضرت تلی استعداد کلی صاحب اولمغله خلوته کیرمه دن آق شمس الدین حضرت تلردن اذن آلوب صدر خلیفه یی احراز ایلمشدر. (شیخ حبیب قره مانلی) نیکده قربنده واورته کویده ماه حقیقت آسا طلوع ایدوب کنگری قربنده (قره جهلر) نام قریه ده مدفوندر. (الشیخ حاجی حمزه) حبیب قره مانینک خلیفه سیدر. اما سیه ده محمد پاشا عمارتنده مدفوندر. افلاطون زاده کفته سندن: «ان فی الجنات مأوی روحه» مصراعی فوتنه تاریخ دو شمشدر. رحمة الله علیهم اجمعین.

زیارتگاه سلطان بایزید ولی بن ابوالفتح محمد خان

طربزونده طوغمشدر. وفاتلری طقوز یوز اون سکز ناریخنده ادرنه قربنده حوسه (حوصه) قصبه سنده واقع اولمشدر. نعش شریفلری استانبوله نقل ایدیلهرک جامعک محرابی اوکنده کی روضه رضوان ایجره دفن ایدلمشدر زیارتگاه خواص و عوامدر. اورخان غازی و سلطان مصطفی کبی حال صاحبی پادشاهدر. مرقدینی بر خسته زیارت ایتسه شفا بولور برچوق مناقی واردر. از جمله شو منقبتی غایت غریبدر: زمان سلطنتلرنده وفاتندن یدی سنه اوله قدر ذی روح اتی تناول ایتماشلردی. برکون کوکلی پاچه ایستدی نفسی زیاده جه ابرام و الحاح ایتدی کندی ایسه جهاد اکبر ایدوب پاچه یمدی. نهایت بر سخن سرکلی و صارمساقلی پاچه کتیردوب نفسنه خطاباً «ای نفس

(الشیخ نصر اللہ ابن آق شمس الدین) تحصیل علوم ایچون دیار عجمہ کیدوب اورادہ مرحوم اولدی .

(الشیخ محمد نور الہدی ابن آق شمس الدین) بوذات مجدوین الہیہ دندر حتی عزیز شمس حضرتلری سائر اولادینہ « نور الہدائک جلالندن صا - قینیکنز ! » دیرلر ایمش . نور الہدی حضرتلری جامعہ واردقدہ جماعتی کوزوب « بواہل جنتدر وشو اہل جہنمدر » دیہ بطریق الکشف تعیین ماہیت ایدرلر مش . نہایت پدرلری کندیسینہ بازار طعامی بییدیرہ رک مکاشفہ دن منع ایتمشدر . نیجہ کراماتی ظاہر وباہر اولمش ار اوغلی اردر . سلطان محمد خان کندیسینہ (اولک) نام قریہ بی تملیک ایتمشدر کہ حالا آندہ مدفوندر .

(الشیخ محمد صمد الدین ابن آق شمس الدین) بوذات رحم مادرده ایکن پدرلری والددلرینک قارنی اوقشایوب « برہ بنم ، شاعر ، ماہر ، عالم ، فاضل ، کامل اولہ جق اوغلم ! » دیر ایمش بحکمت خدا رحم مادر دن سنہ ۸۵۳ تاریخندہ زینت آرای عالم وجود اولوب سکز یاشندہ دیوان صاحب اولدی . (ایسلا و مجنون) و (مولود منظوم) دخی آنکدر (یوسف ، زلیخا) سی مقدور بشر دکلدر . ایاصوفیہ کبیرک قبہسی اورتہ سندہ کی التون طوپ آلتندہ تألیف ایتمشدر کہ کویا معجزہ کورد . عشق الہی ایہ آلودہ اولان کیمسہ لک کلمات درر بارلری طبیعی بویہ صادر اولور . یوز تمش یازہ تألیفات مجلدہ صاحبی ممدوح عالم برذاتدر .

(الشیخ محمد زین الدین) شیخ محمد حمد الدینک جکر گوشہ لری و آق شمس الدینک طور ونیدر . فضلائی عالم آرادن اولوب جمیع عرب و عجم عالملری آکا جواب و یرمکدن اظہار عجز ایدرلردی . کویا امام اعظم ثانی و نحریر بی مدانی بر در کرانمایہ ایدی کہ جمیع علومده ید طولاسنی اظہار ایدردی . خصوصاً علم خطدہ مہارت کاملہ صاحبی و یاقوت مستعصمی واز بر خطاط ایدی . ابوالفتح جامعندہ کی خطلر بوذاتک اثر خامہ لیدر .

(شیخ عبدالقادر بن سعد اللہ ابن آق شمس الدین) بودہ عزیز مشارالہ حضرتلرینک حفیددر . خالقن منزوی برکنج فنا اختیار ایتمش طالب علم و صاحب حلم برذات ایدی . قدس اللہ سرہ .

محمدافندی) محمدیه نام کتاب مستطابی تألیف ایتمشدر عالم و اهل تصوفدن بیوک برزاتدر. (احمد بیجان) یازنجی زاده محمدافندینک برادریدر انوارالعاشقین نام کتابک صاحبی برعاشق صادق حال صاحبی ارلر و پیرلر ایمش. (الشیخ کاتب صلاح‌الدین) انقره‌لیدر. علم‌نجومده کویا فشاغورث موحد ایدی. ماهمه و تعبیر نامه کبی تألیفاتی واردر. رحمة‌الله علیهم اجمعین.

ابوالفتحک زمان سعادتلرنده اولان مشایخ — اولا (الشیخ قطب الاقطاب حضرت آق شمس‌الدین) اسم شریفلری محمد بن حمزه در. مولدلی شامده واقع اولمشدر. ابا بکر الصدیق (ع) نسلنددر. (شیخ شهاب‌الدین سهروردی) حاجی بیرام ولی ایله هم مجلس اولوب استانبولک فتحی کوتی تعیین بیورمشدردر. بعدالفتح اناطولیده تره‌لی کولکک نام قصبده ارتحال داربقا ایلوب اوراده اولاد ذی‌الکراملریله مدفوندر. مدت عمرلری ۶۶ سنه در. قرق کره زیارتی میسر اولمشدر. زماننده قطیته قدم باصوب نیجه یوز مجلد تألیف و تصنیفاتی واردر. علم طبده لقمان نانددر. رحمة‌الله تعالی (شیخ سعدالله ابن آق شمس‌الدین) حضرت شیخک جمله اولادینک اکبری اولوب پدر عالیقدرلرینک دارقنای ترکندن صکره سجاده نشین اولوب مرشد کامل اولدی. سنه ۸۹۷ تاریخنده وفات ایدوب پدرلری جنبده مدفوندر.

(الشیخ فضل‌الله ابن آق شمس‌الدین) علم‌لنده غواص ایدی. بیکلرجه خلقی ارشاد ایدوب پدرلری یرینه سجاده نشین اولدی سنه ۹۰۶ تاریخنده وفات ایدوب پدرلری جنبده دفن ایدمشدر.

(شیخ نورالله ابن آق شمس‌الدین) بوده او عرق طاهرنددر. بروسده تحصیل علم و معرفتله مشغول ایکن بحکمت خدا قامتراش قارننه باتوب دفتر موجوداتدن اسم شریفلرینی حک ایتمشدر. بروسده مدفوندر.

(الشیخ امرالله ابن آق شمس‌الدین) پدری طریقه کیمیوب متولی اولدی صکره‌لری نقریس علتته مبتلا اولوب اولمشدر. پدری جنبده مدفوندر. برچوق معتبر مؤلفاتی واردر.

(شاعر ترانی) قسطمونیلیدر. فقر فاقه اصحابندن اولوب مجذوب الهی
 برکیمسه ایدی. لکن الهام ربانی ایله درمکتون کبی سوزلر سویلردی.
 (جامی رومی) قسطمونیلیدر. (جمالی) قرمانلیدر، (ملاحمدی)
 قسطمونیلی در وملا لطیفی نك جدیددر. (حیدر) سیوری حصارلیدر.
 جمشاهک دفترداری وانیس غمکساریدر. (حریری) بورسه لیدر.
 (خفی) ادرنه لیدر، (خلیلی) دیار بکرلیدر رومه کلدیکی وقت بر محبوب
 جهان آرا ایش. (داعی) قسطمونیلی در. دیکر (داعی) بورسه لیدر.
 (رسمی) بورسه لی وشاعر احمد پاشانک ندیملرندندر. (زینب خاتون)
 قسطمونیلیدر. دیوان صاحبی عقیقه الحال بر صالحه خاتون ایش. (سعدی
 پاشا) سیوری حصارلیدر. جم شاه سعیدیسی دیمکه مشهوردر. (شهری
 چابی) قسطمونیلیدر. جندره جی زاده نك جدیدر. (شهدی) بعضیلر
 شهیدی دیه ده یازمشلر. (صافی) اصل اسمی جزری قاسم پاشادر. (صنعی)
 بورسه لیدر. (عدنی پاشا) فاتحک مقبول محمود پاشاسیدر. (عشقی وعلوی)
 بورسه لیدرلر. (کلشنی) صار خانیدر مصرده مدفوندر. اما ابراهیم کلشنی
 حضرتلری دکدر. (کمال دزد) برغمه لیدر. (لائی) توقاتلی ایکن عجمده
 چوق سیاحت ایدوب اشعار بلیغه صاحبی اولمشدر. (ملیحی) توقادلیدر.
 شاعر احمد پاشا ندیملرندندر. برچوق تألیقاتی واردر. (مهدی) بورسویدر.
 حاضر جواب وشیرین خطاب برشاعر ماهردر. (نشانی) جلال الدین رومی
 حضرتلری ذریتندر که قرمانی محمد پاشادر. اوزون حسن شاهه ابوالفتح
 طرفندن نامه در رباری بونلر انشا ایتشدر. بالبداهه سویلنیلان شوییت آنکدر:
 فضل اهلی خیلی معتبر وکامران ایش رشوت یوغیمش انده زمان اول زمان ایش
 (نظامی) قونیه لیدر صلحا وفقهادن ولی الدین نام بر واعظک ولیدر.
 (نوری) قضات طائفه سندندر. (جم شاه ابن ابوالفتح محمد خان) عاشقانه
 اشعار بلیغه سی واردر. قرنداشی بایزیدولی ایله جنک ایدوب جم منهنز ما مصر،
 مکه، مدینه، یمن، عدن، فرنکستان طرفلرینه فرار ایدوب فرنکستانده
 وفات ایتشدر. نعشی بورسه یه کلدیکی بالاده مسطوردر. (الشیخ یازیجی زاده

یوقاریده ذکر اولنان یوز اللی برحمامک کوچک بازارده کی (محمد پاشا
حمای) نندن بشقه هپسی چیفته در . ساده جه بوحمم اوکله یه قدر قادینه ،
اولیهدن صکره ارککه آچیایر . بوکا کوره استانبولده کی بتون حماملر اوچیوز
ایکی اولور والسلام .

کرچه استانبول کبی برسواد معظمده بو قدر حمم آز کورینور ، فقط
اکثر وزرا واعیان و کبار قوناقلرنده خصوصی حماملر واردرکه اگر بونلرده
صایله جق اولورسه مجموعی اون درت بیک بشیوز اوتوزالتی (۱۴۵۳۶)
حمم اولور .

استانبولده مدفون فاتح سلطان محمد ایله محمد رابع آره سنده کی سلاطین
واکا برك مرقد پرانورلری واوزرنده کی تاریخلر وسائر مراقده مبارکه —
برنجی مرقد ابوالفتح سلطان محمد غازینک مرقدیدرکه جامع شریفنک حرابی
اوکنده برباغ ارمزار ایچنده برقبه عالیدر . کندیسی اسکدار طرفنده مالتبه
نام محله مرحوم اولمشردی نعشی استانبوله کتیریلوب بوراده دفن ایدلمشدر .
تاریخ وفات ابوالفتح :

اولدی شه محمد ابن مراد بلکه باغ جنازه قیلدی سیر
ایشی خیر اولدینی ایچون خلقه اولدی تاریخ اکا « دعاء خیر »

مرحوم اسفندیار بک قیزندن وجوده کلمشدی . مدت سلطنت سنه ۳۱ ،
مدت عمر ۵۱ ، ولادتلی ۸۳۴ . اون اوچ یاشنده ایکن سکز یوزیدی
تاریخنده جلوس ایتدی . ۵۸۵ سنه سنده محرمک اون التنجی خمیس کونی
دفعه ثانیه ده ادرنه ده تحت نشین اولدیله . سن شریفلری یکریمی بر ایدی
تاریخ جلوس ثانی : (رحمة ربه) سنه ۸۵۵ . زیاده سیله محب علما وشعرا
برپادشاه دریا دل ایدی .

ابوالفتح زماننده کی شعرا — شاعر (شا کر پاشا) بورسهدیدر .
اسلوب قصیده ده پیر استادان متقدمیندر . تاریخ وفاتی : کفته مولانا
افلاطون زاده :

قال روح القدس فی تاریخه ان فی الجنات مأوی روحه

دیگر حاملردنده بیو کدر. ساده جامکانی بشیک آدم آلیر. یوز اون قورنه لیدر
 نصفی بولنوب کچه جیلره تخصیص ایدلشدر. بوندن براز کچوک حمام محمود پاشا
 حامیدر. بوندن کوچک تحت القلعه حمامی اندن سلطان بایزید حمامی اندن
 قوجه پاشا حامیدر. لکن جمله دن روشن حیدر پاشا، سلیمانیه، والده،
 کوچک حوضلی حاملریدر. ایصوفیه، صوفیلر، عباس اغا، طواشی محمد اغا
 حاملرینک هر شیئی پاک و تمیز اولدیغندن اعیان و اشراف حاملری صاییلورلر.
 حمام پادشاهان آل عثمان — سلطان مراد رابع بو حقیری او قودوب
 حرم خاصه آلدیردیغندن بو پادشاهه مخصوص حاملری تماشایا ایتدم حقا که
 یکانه حاملردر. درت طرفنده غلمان خالصرک مغسل لری واردر. اورطه
 یرنده کی حمام عبرتتا پادشاهه مخصوصدر. گوشه لرنده متعدد حوض
 و فسقیه لری و فواره لر واردر. شادروانلرک و قورنه لرک لوله و طاسلری
 التون و کموشنددر. بعض قورنه یه بر لوله دن هم صوغوق و هم صیجاق صو
 جریان ایدر. دوشمه لری هپ قیمتدار طاشلردندر. دیوارلرنده مسک
 و عنبر قوقار. قبه لرنده اولان بللور و نجف لرک شعله سندن حمام مستغرق انوار
 اولور. دیوارلرندن بر قطعه عرق جریان ایتمز. آدمه حرارت ویرمزم. بعض
 خلوتلرنده التون و کموش مرصع اسکمله لر واردر. روزنلری جانب شرقه در
 اکثریسی اسکدار و قاضی کوینه ناظردر. جامکان قپوسنک صاغی مطرب
 خانه در، صول طرفی خزینئه خاصه قبه سیدر. والحاصل روی ارضه بویله
 بر حمام کورمدم. مکر بتلیس حاکی (عبدال) خانک حمامی اوله والسلام.
 بعض حاملرک تاریخی — (تاریخ حمام فدقلی)،

کورنر اول مقام دلکشانک دیدی تاریخن لب دریاده سیران ایله حمامینی منلانک
 طاووق بازاری قربنده (سلطان مراد ثالث حمامی) نک تاریخی :
 کوروب اتمانی ساعی داعی دیدی تاریخن یابلدی والده سلطان حامی شریف اولدی
 بوتاریخک اوزرنده (وان کتم جنباً فاطهروا) آتی تحریر اولنشدرد.
 چارشنبه بازارنده (طواشی محمد اغا حمامی) نک تاریخیدر : «روشنا منزل
 و طاهر حمام» .

مؤذنلرہ ، (درہ حمای) قرب ایوب ، دربدرلرہ ؛ (کاغذخانہ حمای)
 کاغذجیلرہ ، (سودلیجہحمای) چوبانلرہ ، (خاصکوی حمای) کیرہ میدجیلرہ ،
 (پیری پاشا حمای) پیرلرہ ، (قاسم پاشا حمای) پہلوانلرہ ، (قولاقسز حمای)
 صاغرلرہ ، (پیالہ پاشا حمای) سرخوشلرہ ، (امیر حکیم باشی حمای)
 حکیملرہ ، (ترسانہ حمای) قپودانلرہ ، (عزب قپوسی حمای) عزبستانہ ؛
 (قرہ کوی قپوسی حمای) اوراچیلرہ ، (قہ قپوسی حمای) قوللرہ ،
 (پلانچی حمای) - درقرب طوپخانہ - کذابلرہ ، طوپخانہ دہ (علی پاشا حمای)
 طوپجیلرہ ، (کمال حمای) اسکیجیلرہ ، (چاوشباشی حمای) چاوشلرہ ،
 (چیفیت حمای) یہودیلرہ ، (بک حمای) - قرب غلطہ سرانی - بکلرہ ،
 (بالیوز حمای) - درقرب غلطہ سرانی - بالیوزلرہ ، (قندقلی حمای)
 لازلرہ ، (بشکطاش حمای) معصوملرہ ، (خیرالدین آغا حمای) صاحب
 خیراتہ ، (یحیی افندی حمای) اہل تقوایہ ، (قوری چشمہ حمای) بی نمازلرہ ،
 (حصار حمای) حصارلی یہ ، (ایستینہ حمای) دینلجیلرہ ، (طرابیہ حمای)
 اہل عشرتہ ، (بیوک درہ حمای) بانقجیلرہ ، (صاری یار حمای) عاشق
 ومعشوقلرہ ، (قواق حمای) بیچارہ لرہ ، (یورماز قلعہ سی حمای) پاپاسلرہ ،
 (بکقوز حمای) قوز بکجیلرینہ ، (آق بابا حمای) قوشبازلرہ ، (اناطولی حصار
 حمای) اہل تفرجہ ، (چنکل کونی حمای) خرسزلرہ ، (قوزغونجق حمای)
 قوزغونلرہ (اسکی والدہ حمای) یولجیلرہ ، (اورتہ والدہ حمای) غریبلرہ ،
 (کوسم والدہ حمای) کوسہ لرہ ، (آرسلان آغا حمای) آوجیلرہ ، (قصاب
 باشی حمای) قصابلرہ ، (حاجی پاشا حمای) حاجیلرہ ، (تربہ دار حمای)
 مزارجیلرہ ، (قاضی کوی حمای) باغبانلرہ توزیع ایدلمشدر . استانبولک
 اندرون ویرونندہ یوز الہی برحام واردرہ . اما حقیر مصر ، حبش سودان
 دیارلرندہ سیاحت ایدرکن استانبولدہ اون یدی حمام دہا بنا ایدلمشدرکہ
 منظورم اولدی . اما بوسویلدیکم حماملرک ہپسنی سیروتاماشا ایتدم . بونلرک
 طرز بنا وصورت طرحنی آری آری یازسہق سیاحتنامہ مز اوزارہ سادہ جنہ
 بوحاملردن فاتحک یابدیردینی چقور حمام غایت مصنع وروشن اولدینی کبی

محمد پاشا حمای (قودوجیلره ، (سراج باشی حمای) قینجیلره ، (یکی اوطه لر باشی حمای) یکچیریلره ، (ایرغاد حمای) ایرغادلره ، (جراح پاشا حمای) جراحلره ، (آقسرائ حمای) سرایلیره ، (سجانلی حمام) قره عربلره ، (سلطان بایزید حمای) ولیره ، (آله حمای) دلیلره ، (صیرط حمای) حاملره ، (سلطان سلیمان حمای) شاعرلره (حیدر پاشا حمای) درویشلره ، (تحت القلعه حمای) اولادعربه ، (خاصکی حمای) خاصکیلره ، (محمود پاشا حمای) بازرکانلره ، (والده حمای) والدهلره ، (آت میدانی حمای) جندیلره ، (مفتی حمای) مفتیلره ، (کدکباشا حمای) زعمایه ، (داودپاشا حمای) زرخیلره ، (خواجه پاشا حمای) خواجهلره ، (ملاکورانی حمای) ملالره ، (قنار قپوسی حمای) روملره ، (بلاط حمای) خوانندهلره ، (لونجه حمای) سازندهلره ، (قادرغه لیانی حمای) کیجیلره ، (کوچوک ایاصوفیه حمای) اماملره ، (بیرام پاشا حمای) اهل دیوانه ، (محمدافا حمای) خادملره ، (لطفی پاشا حمای) جو مردلره ، (یکی باغچه حمای) باغچوانلره ، (ادرنه قپوسی حمای) آرناوودلره ، (یکی قپو حمای) مولویلره ، (سلیموری قپوسی حمای) طاشجیلره ، (نشانچی پاشا حمای) کتابه ، (دراغمان حمای) ترجمانلره ، (تختاب حمای) مفلوجلره ، (نلغه حمای) اوتوراقلره ، (صاری کرسی حمای) بغجیلره ، (معجونچی حمای) حکمایه ، (عجم اوغلانی حمای) عجملره ، (وزنه جیلر حمای) قطارجیلره ، (پرتو پاشا حمای) شاطرلره ، (تصویرلی حمام) اویونبازلره ، (کوچوک اغا حمای) آغالره ، (آرپه امینی حمای) آرپه جیلره ، (عورت بازاری حمای) عورتلره ، (جهود قپوسی حمای) یهودیلره ، (اخورقپو حمای) سایلره ، (قوجه محمد پاشا حمای) معتوهلره ، (شکل حمای) مسخره لره ، (دکز حمای) قپودانلره ، (قوجه مصطفی پاشا حمای) اهل توحیده ، اولمشدر .

استانبولدن خارج اولان حاملر — (یکی قپو حمای) مولویلره ، (اوطاقیلر حمای) قواره زنلره ، کآنکش حمای) آتیجیلره ، (زال پاشا حمای) قوجهلره ، (ایوب حمای) خستهلره ، (بلبل دره سی حمای)

(سبیل قودان کوسه‌علی پاشا) قپان دقیق قپوسی داخنده‌در . تاریخی :

ویرنجه « اولیا » تشنه‌لره صو دیدیلر تاریخی « یاغنی هو »

(سبیل عباس اغا) بانسی دارالسعادة اغالرندندر ، لاله‌لی چشمه‌سی

قربنده‌در . تاریخی :

« اولیا » بو تاریخی دیدی جیل آب‌کوثرحق ایچون اولدی سبیل

آقمرای قربنده‌کی چشمه‌نک تاریخیدر : « وسقامهم رهیم شراباً طهوراً »

(ابو الخیر ابراهیم پاشا سبیلی) بانسی سابق وزیر کوپرلی زاده‌نک

کتهداسیدر . وفا میدانی قربنده‌در . تاریخی :

بوآب بردک تاریخن دیدی جیل بوسیل حق یولنه‌عین ثواب اولدی

(سبیل یمن فاتحی سنان پاشا) سیمکشخانه قربنده‌در . تاریخی :

کوروب اتمامی اولدم دیدی تاریخی تاریخ سنان پاشا ایلدی هولایچون جاری

غلطه ، اسکدار ، ایوب و شهر استانبولک حاملری — اما طبعمزده

بین‌الاکوان بر لطفه اولدیغندن جمله حاملری برر اصنافه توزیع ایدوب

هر کونا زمردیه مناسب حاملر ویردک . اهل اسلامک طهارت و نظافت

و جائب دینه‌لرندن معدود اولدیغندن بو حاملره هر کون عبدالله المسلمین

کیروب غسل ایدرلر . استانبولده اسکیدن قالمه عزبلر حامی ، تختاب حاملری

وار ایدی . استانبولده عثمانیلر الیه ایلک یامیلان حمام فاتحک بنا کرده‌سی

اولان (ارغاط حامی) درکه خدام سرایک غسل و تطهیرینه مخصوص ایدی .

ایکنجی حمام (عزبلر حامی) درکه کفره طرز معماریسندن تحویل ایه

اسلام ادابی اوزره یایلمشدر . اندن (وفا حامی) ، (ایوب حامی) بنا

اولمشدر . (چقور حمام) ایسه بوندن صوکره یایدیلرلشدر . بو حماملرک

لوازمی فاتح اوقافندن تسویه ایدیلر ...

حاملرک توزیع حقیر اوزره بیانی — (ایوب حامی) خسته‌لره ،

(ایاصوفیه حامی) مشایخ کرامه ، (صوفیلر حامی) صوفیلره ، (عزبلر

حامی) عزبلره ، (بوستان حامی) بوستانجیلره ، (جمعه پازاری حامی)

پازارجیلره ، (چقور حامی) ملحدلره ، (چنبیلی حمام) نقاشلره ، (قوجه

(مسیح پاشا چشمه‌سی) علی پاشا چارشوسی قربنده‌در . تاریخی :
 هاتف قدسی دیدی تاریخی
 بوز دوغان کمری قربنده‌کی چشمه‌نک تاریخیدر :
 هاتف غیب دعا ایله دیدی تاریخن یا الهی اوله بو چشمه همیشه جاری
 (خاص او طه باشی حسن اغانک چشمه‌سی) اون قپاننده عمر به جیلر
 محله‌سنده‌در . تاریخ لنامقه :

« اولیا » بوآب نابی نوش ایدوب تاریخ دیدی

بر ایچم صوما سکا شاد اوله جان حسن

استانبولده شهیدان دشت کربلا ارواح شریفه‌سی ایچون بنا اولنان
 سبیلر و مصنع تاریخلری — (موسی پاشا سبیلی) آلائی کوشکی قربنده‌در .
 تاریخی : « حق بوکیم عین ثواب اولدی بو الله سبیل » .
 (سبیل خانه سلطان بایزید ولی) تاریخی :

نوش ایدوب عزمی دیدی تاریخی سلسیل اولمش ره حقه سبیل

(کنعان اغا سبیلی) ایاصوفیه کبیرک قبله‌سنده‌در . تاریخی :

هر کیم چکر زلانی تاریخی همان دیر شاد باد جان شهیدان بکر بلا

(عائشه سلطان سبیلی) اوغچیلر باشنده‌در . تاریخی :

زهی آب‌مصفی صوندی عطشانه دیدی سقا سبیل پاکدرما عائشه سلطان جانچون

(سبیل خانه) چینلی حمام قربنده‌در . تاریخی : « روح رسول اکرم

ایچون ایلدم سبیل » .

(چشمه سر خزینه داران مصطفی اغا) ایاصوفیه کبیر قربنده‌در تاریخی :

سر خازن اغای عالیشان مصطفی نام اوکان صدق وصفا

راه حقه قلوب خزینه عطا قیلدی بو چشمه لطیفی بنا

دیدی تاریخی « فدائی » آنک سلسیل اولدی بو بهشت مأوا

(سبیل خانه مصنع) ایاصوفیه کبیر قربنده‌در . تاریخی :

کور یچک « بللی » آق‌دیغنی بوآب پاکک بال

دیدی تاریخی « الله ایچون کوثر سبیل اولدی »

(سبیل اردبیلی) ایاصوفیه کبیر قربنده‌در . تاریخی : « انا اعطینک الکوثر »

(چشمه کتخدای یکیچریان سلیمان اغا) سراجخانه باشی قربنده در .
تاریخی :

دیدى (نئارى) قولى شوقیاه تاریخن چشمه آب حیات عالمه اولدی سیل
(چشمه مراد خان ثالث) فاطمه سلطان سراینه متصلدر . ابا ایوب
انصاری جنبنده در . تاریخی :

دوشدی برمصراع بوآب دلکشا تاریخنه اولدی جاری آب پاك چشمه سلطان مراد
(چشمه علی پاشا) قره کمرک قربنده سلیمان خانک هبه سیدر . تاریخی :
روان عین علی کوثر باد
(کاتب حسین اغا چشمه‌سی) اولانلر تکیه‌سی قربنده کائندر آقسرایده .
تاریخی :

فیض ربانیله تاریخ (آب کوثر) دیدیلر

(چشمه حاجی منصور) عاشق پاشا تره‌سی قربنده در . تاریخی :

تشنه دالر دیدیلر تاریخی چشمه عین الحیات جانفزا

(کوسم والده سلطان چشمه‌سی) یکی قبو قربنده در .

(ابراهیم پاشا چشمه‌سی) شهزاده جامعنه متصلدر . تاریخی :

حکمی داعی دیدی اتمامنه تاریخی اولدی ابراهیم پاشا روحی ایچون سائل آب

(دیگر تاریخ)

حکمی سویلر ده اوله‌سی تاریخی ایچک ابراهیم پاشا روحنه ایلیک دعا

(حسن پاشا چشمه‌سی) جانبولاد زاده حسین پاشا سرانی قربنده در .

تاریخ گفته پدرمن :

نوش ایدوب ظلی دیدی تاریخی چشمه جان پرور ماء زلال

سلطان محمد خان قربنده خراجی محی الدین مسجدی اوکنده کی چشمه‌نک

تاریخیدر :

نادری آنک تمام اولدنده تاریخن دیدی چشمه دلجوی پاك و بی بدل عین الحیات

(محمود پاشا چشمه‌سی) بدستان جدید قربنده در . تاریخی :

بلبلی کوردی چو اتمامی دیدی تاریخ یاپدی حق یولنه بو چشمه بی محمود پاشا

اون قبانی قربنده درلر . دها برچوق بكار خانه لر واردر . اما بونرك هربرنده برر ، ايكشيريوز آدم واردر كه صاريجه ، آري ارلر درر .

استانبولده بولنان سلاطين سلف و غيری وزرا و وكلا و اعيان و اشرافك خيراتندن اولان چشمه لره تاريخلری — اولا كافرلر زماننده قرق چشمه دن ماعدا عين جارى يوق ایدی . ياغمور سيللرينه يوللر ياپارلر ایدی كه استانبولده بش یرده کی كشاده صهرنجلر ماء مطردن لب برب اولوردی . ديكر اوستی اوزتولی صهرنجلرده قرق چشمه صوینی بتون قیش آقیدوب یازده نوش ایدرلر ایدی . لکن بعد الفتح فاتح ايكوز عدد چشمه بنا ایتشدر . بايزيد خان یتش عدد ، سليمان خان یدی یوز عدد چشمه یاپدیرمشلردر . وزیرلرده سليمان خانك یاپدیردیگی كمرلره برچوق كوزلر علاوه ایدر كه استانبول اهاالینسی عطشدن وقایه ایدیلر . حیدر پاشا حمایي قربنده (حیدر پاشا چشمه سی) ، ادرنه قپوسيله طوپ قپو آره سنده خندق كنارنده (بكلكر بکی چشمه سی) ، امامین شهیدین روحنه بنا اولنان (امامین چشمه سی) تاریخی :

« ایچ حسن ایله حسین عشقنه صو » سنه ۸۴۱ . ایوب انصاری یه آچیلان قاعه قپوسنك طیاشنده (اسکندر بك چشمه سی) تاریخی :

صفای طبع ایله ساعی بونك تاریخ اتمام دیدم بولمش سکندر عینی ایله آب حیوانی (چشمه مراد ناک) ایوب انصاری قپوسندن طیاشارده فاطمه سلطان یالیسنك یوله ناظر شاهنشینك آلتنده درر . تاریخی :

پادشاهه چوق دعالر ایلیوب نوش ایدنلر دیه لر عذب فرات
اولدی آتاری بوتاریخ عظیم عین عالی چشمه سلطان مراد

(صغوق چشمه) آلالی کوشکی قربنده درر . تاریخی :

ده دوشونجه حافظا تاریخ اولور ویره اهل مشربه بوماء حیات

(قره مصطفی پاشا چشمه سی) تر به سنك یاننده درر . تاریخی :

حدیء داعی کورنجه دیدی بر خوش تاریخ چشمه مصطفی پاشا در ایچك آب زلال
(چشمه حسن بك ابن فاطمه سلطان) اوخیلر باشی قربنده درر . تاریخی :

سیلین یاپدیلر حق اكا با برحتی آجدی قیلوب بو باده رأی حسن روح روانی چون

محمد پاشا) آت میدانی قربنده . (کاربان سرای قورشونلی میدان) ، (کاربان سرای باقلالی خان) ، (کاربان سرای آت بازاری خانی) بانیسی پرتو پاشا ، بانیسی معمار سنندر . (کاربان سرای آت بازاری خانی) ، (کاربان سرای سنان پاشا) . ملک احمد پاشانک سرایی جنبنده اولوب معمار سنان کاریدر . (کاربان سرای علی پاشای عتیق) بات بازارینه قریبدر .

استانبولده کی بکار اوپه لری — بوبکارلرک باشقه اوپه باشیری ، حاکم وضابطلری واردر . کفیل وضمانی اولانی اوپه لره قویارلر . الکیوک اوپه لر (یول کچن اوپه لری) درت یوز حجره در . اما حین لزومنده بیک عددالی سلاحلی یارار ییکت چیقارر . (مرجان اوپه لری) سکز عدد اوپه لردر . بونک ده بشقه حاکملری واردر . برکره سلیمان خان یکچیریلره دلکیر اوله رق غضب آلود اولدقارنده بیوردیلرکه : « تربیه لی اولک ، یوقسه سزی مرجان چارشوسنده پابوججی بکارلرینه قیردیریم . » بوکلام پابوججی بکارلرینه واصل اولدقده در عقب پرسلاح الی موشته لی بلی پوشقه لی قرق بیک نامدار یارار قتالر « الله الله ! » دیه رک باب هایوندن ایچری کیردیلر . برده کلبانک محمدی به رها بولدیرنجه سلیمان خانک مسموع شریفلری اولوب بونلرک اشبهلرینی حضورینه چاتیروب : « نه درشهبازلرم ! » دیدکده آنلرده : « دمین پادشاهمز پابوججی بکارلرینی یکچیریلری قیرمق ایچون طلب ایتمشکز . فرمان پادشا - همز کدر . ایشته طرفه العین ایجره قرق بیک ییکت حاضر باشدر . اگر صباحه قاله جق اولورسه سکسان بیکه ابلاغ ایدرز . فرمان بیوریکز » دیدکدرنده سلیمان خان حظندن : « بدن نه دیلرسه کز دیله یک ! » دیدکده آنلرده « پادشاهم ! مالنز سوق سلطانیده بهاسی معلوم اولمق ایچون برپابوج ووست یوز ، ایکوز حساب ایله فروخت اولنسون » دیه رجا ایتدیلر . رجالی قبول بیورلدی . حالا بواصول اوزره فروخت اولنمقده در . (جبه خانه اوپه لری) محمود پاشا قربنده ، (پرتو پاشا وهلاجلی اوپه لری) سلیمانیه جنبنده . قرق بکار خانه ده آت بازارنده واردر . قرق ده بیوک قره مانده بولنور . (بکار خانه کدکپاشا) ، ویدی عدد (بکار خانه عربلر)

(تحتہ لی خان) محمود پاشا قربندہ یتیمس حجرہ لی برخاندر . (زردبانی خان) هکذا . (انکوری خانی) جمله صوخیلر بونده سا کندر لر . یوز حجرہ لیدر (کلید خانی) ایکوز حجرہ در . اوزون چارشوده کائندر . (کوسم والده سلطان خانی) بوخان اولجہ جراح محمد پاشانک سرايی ایدی . مرور ایام ایله منهدم اولدیغندن کوسم والده تختانی و فوقانی اوچیوز حجرہ لی شدادی برخان بنا ایتدیرمشدرکه استانبولده محمود پاشا خانیه بوندن بیوک خان یوقدر . برطرفده چارکوشه برجهانما قله سی واردرکه افلاکه سرچکمشدر دوه لک و آخوری بیگ عدد آت و قاطر آلیر . اورته سنده جامع شریفی واردر . (کاغد خانی) محمود پاشا خانی قربندہ در . (قاطر خانی) تحتہ قلعه قربندہ در . (بال قپانی) قلعه کبی بیوک برخاندر . مصر تجاری بوراده ا کله شیرلر . (کتان خانی) ، (قینا خانی) ، (رستم پاشا خانی) ، (اسکی یوسف پاشا خانی) ، (زندان قیوسی خانی) بوخانلر تحت القلعه (تحتہ قلعه) اطرافده بیوک و کارگیر بنالردر . (جوان قپوجی باشی خانی) اوزون چارشونک اورته سنده غلبه لک برخاندر .

سلطان محمد رابعک وزیر اعظمی قره مصطفی پاشا (خان جدید) ی خواجه پاشا قربندہ در . کوچک ایسه ده بناسی غایه الغایه متیندر . سلطان محمد خان رابع وزیر ی (کوپریلی محمد پاشا خانی) طاوق بازاری قربندہ در یکی برخاندر . فقط متانتده والده خانه عدیل اوله بیلیر . فوقانی و تحتانی ایکوز یکرمی اوپده در .

استانبولده کی مهما نخانہ مسافرین و کاربان سرايلر — اولا طاوق بازارنده (ایاچی خانی) کفره زماننده خان ایمش . بعده سنه ۱۸۶۰ تاریخده طرز اسلام اوزره بنا اولمشدر . یکمال پاشانک خیراتیدر . (کاربان سراي ابوالفتح محمد خان) ، (کاربان سراي بایزید خان) ، (کاربان سراي سلیم خان اول) ، (کاربان سراي خاصکی سلطان) ، صوک اوچ کاربان سراي معمارستان بناسیدر . (کاربان سراي احمد خان) ، (کاربان سراي قیوجیلر) آياصوفیه قربندہ قارسی قارشویه ایکی بیوک خاندر . (کاربان سراي قوجه

سلطان سایمان وسایم ثانی عصر لر نده معمارسان [۱] اغا معرفتیه بنا اولنان بیوک سرایلر — ابوالفتحک بنا ایتدیکی (یکی سرای) ، بامرحی قدیر احراق بالنار اولوب سایمان خان مجدداً تعمیر و ترمیم ایتدی . بایزید خانک بنا ایتدیردیکی (غلطه سرای) نی دخی سایمان خان احیا ایتدی . (یکی قپو سرای) قدرغه لیاننده ، (محمد پاشا سرای) ، آیاصوفیه ده ، سلطان سایمانک وزیر (رستم پاشا سرای) ، (قوجه علی پاشا سرای) آت میداننده (کوزل احمد پاشا سرای) که مؤخرأً یرینه سلطان احمد جامعی بنا ایداشدر ، سرایک میداننده چارشو و بازار دخی وار ایدی . بایزید جامعی قربنده (فرهاد پاشا سرای) ، وفا میداننده (پرتو پاشا سرای) ، حسان میداننده (قوجه سنان پاشا سرای) ، قوجه پاشا محله‌سنده (صوفی محمد پاشا سرای) ، یکی باغچه قربنده (محمد اغا سرای) ، قره قاسم پاشا چشمه‌سی قربنده (شاه خوبان سرای) بوسرایلر هپ بین السلیمین انشه اولنمش سنان کاری سرایلدر .

استانبولده کی خواجکان خانلر — (خواجه خانی) محمود پاشاده در . عجم سودا کرلری هپ بوخانده ساکن اولورلر . یتش حجره لی متین برخاندر محمود پاشا خانی (یوز یکر می اوجا قدر) . (کبه جیلر خانی) یوز اوجا قدر . بوسنه و باغرادک عنقا تجارلری بونده اوطوریرلر . (پیری پاشا خانی) حلاجلر ایچنده در . سکسان حجره لیدر . بانسی مراد خان رابع وزیرلرندن بیرام پاشادر . جمله اسیرلر بوراده بیع و شرا اولنور . میری و پنجک خانه‌سی واردر

[۱] یکرمنجی فورمه‌نک ۳۱۳ نجی صحیفه‌سنده . ذکر کی کچن ترجمه‌حال منظوم :
 ای ایدن برایکی کون دنیا سراینده مکان
 خان سایمانک اولوب معماروی بو صد کزین
 امر شاهیه قلوب صو یولارینه اهتمام
 چکمه جسرینه برطاق معلا چکدیکم
 قیلدی دوت یوزدن زیاده مسجد عالی بنا
 یوزدن ارتق عمر سوردی عاقبت قیلدی وفات
 رحلتینک ساعی داعی دیدی تاریخی
 جای آسایش دکلدن آدمه ملک جهان
 یاپدی برجامع ویزر فردوس اعلادن نشان
 خضر اولوب آب حیاتی عالمه قیلدی روان
 عینیدر آینه دورانده شکل کهکشان
 یاپدی سکسان یرده جامع بو عزیز کاردان
 یاتدینی یری خدا قیلسون انک باغ چنان
 کچدی بودمده جهاندن پیر معمارسان

محمد پاشا سرایی (شهزاده جامعی قربنده ، (قوجه کنعان پاشا سرایی)
اسکی سرای قربنده ، (موسی پاشا سرایی) خواجه پاشا قربنده ، (قره
مصطفی پاشا سرایی) آقسرائی قربنده ، (صوقوللی محمد پاشا سرایی) آلی
قصری قربنده ، (ملک احمد پاشا سرایی) سنان پاشا بناسیدر . آیاصوفیه
قربنده در . اوچ حامی ایکوز حجره سی واردر . (رئیس الکتاب اسماعیل
افندی سرایی) محمود پاشا قربنده تاریخی : « مبارک اوله سعادتله دائمابومکان »
دیگر تاریخ : « دلارا جایگاه و بیت معمور » (خان زاده سلطان سرایی)
یعنی سرای بهرام پاشا قرب آیاصوفیه . (واردار علی پاشا سرایی) احمد
خان جامعی قربنده ، (سرای امیرکونه زاده یوسف پاشا) آخورقو قربنده در
(مقابله جی حسن افندی سرایی) تاریخی : « قصر عالی دلکشا جای صفا »
(قپودان حسن پاشا سرایی) آیاصوفیه قربنده در . (عائشه سلطان سرایی)
آقسرائی قربنده در ، (جانپولاد زاده حسین پاشا سرایی) ، (جویبارقادرین
سرای) تاریخی : « بو عین ایله بوسرای اولدی جنة المأوی » (سرای جوان
قپوچی باشی الوزیر یعنی سرای رستم پاشا) قرهجه احمد سلطان تکیه سی
قربنده در . (سرای عنکبوت احمد پاشا) ، (جینجی خواجه سرایی)
تاریخی : « معلا دولت آباد اولدی بومنزل مبارکباد » دیگر تاریخ : « ین
دولتله مبارک اوله دائم بومکان » (وزیر صالح پاشا سرایی) محمود پاشا
قربنده در . (قپودان سیاوش پاشا سرایی) قاضی لیمانی قربنده در . تاریخی :
« صفای عین ایله اولدی بومنزل جنت المأوی » (آق محمد پاشا سرایی)
جندی میدانی قربنده در . (بلاطلی صولاق چلبی خانه سی) تاریخی :
« بوخانه زیبایی مبارک ایدهالله » (حسین اغا سرایی) سلطان سلیم قربنده در
تاریخی : « مبارک اوله بوقصر کشاده زیبا » (یکچیریان خانه سی) اورته
جامع قربنده در . تاریخی : « دیدم ای (عزنتی) بورسمه تاریخ - در دولت
اوله دائم کشاده » (ابراهیم افندی سرایی) ابراهیم افندی ترسانه امیندر
سرای وفا میداننه یاقیندر . تاریخی : « دعا ایله بوقصرک (اولیا) تاریخی
دیدم ، مبارک ایلسون مولا یوغالی قصر والایی » سنه ۱۰۶۴

ودیوانه لری بودار الشفایه کتیرر لر. زیرا بونک ده هواسی خوب و خداملری محبوب و مرغوب آدملردرکه دائماً خسته لره جان و دلدن خدمت ایدر لر. چونکه ناظر نظاری بولنان (قیزلر آغاسی) هربار کلوب خسته لرك حاللیرینی سؤال ایدر. (تیمار خانه خاصکی سلطان) عورت بازاری قربنده در. بودخی تعریف و توصیفدن مبرا بردار الشفادر.

استانبولده بولنان وزرا ، علما ، اعیان ، کبار و غیریلرینک سرایلرینک مشهورلری و تاریخلری — اک بیوک سرای آت میداننده واقع (ابراهیم پاشا سرای) در . بوذات سلیمان خانک وزیریدر. بوسرایک یاریسی بولونوب پادشاهلره مخصوص سرای خاص اتخاذا اولنوب غلمان خاصدن ایکی بیگ زلفکشان غلام پادشاهی ایله مسکوندر. سعادتخانه همايوندن صکره بوندن بیوک سرای عالی یوقدر. (سرای مهر ماه سلطان) یدیوز عدد خانه‌سی و قاعلری اولوب سلطان بایزید قربنده واقعدر. (سرای سیاوش پاشا) سلیمان خان جامعنک شالنده اوچیوز قاع عظیمی ، وشاهنشینی متعدد حجره لری ، یدی حامی ، الی اصناف دکانلری واردر. جمله دریا زیر پاینده نمایاندر . مطبخ و آخوری پادشاه سراینده بیله یوقدر. معمارسان بناسیدر. (یکچیری اغاسی سرای) سلیمانیه قربنده یکچیری آغالرینه مخصوص برسرایدر. (تکه لی مصطفی پاشاقصری) تاریخی: « قصر دلجولطیف و تزهتگاه » (دلاک مصطفی پاشا سرای) ، (دفتردار مصلوب کعین مصطفی پاشا سرای) ایکسیده سلیمانیه قربنده درلر . (پرتو پاشا سرای) وفا میداننده ، (سرای سوکلون مصلی سلطان) اون قبانی داخنده ، (سرای پرنججی زاده یکچیری اغاسی) زیرک باشنده . تاریخی: « بارک الله اولدی والامزل تزهت فزا » (قورشولنی سلطان سرای) زیرک باشنده ، (سرای مخصوص تکلی مصطفی پاشا) اسکی اوطلر قربنده تاریخی: « اوله بوییت عالی دائماً معمور و آبادان » سنه ۱۰۳۴ (مورهل مصطفی پاشا سرای) میدان عجمیان قربنده ، (سرای قیوجی محمد پاشا) مرکبجیلر قربنده ، (سلحدار اغاسی مصطفی اغا سرای) سلیمانیه قربنده در . تاریخی: « جنت الماوايه مانند اولدی بومقام » (قوجه وزیر

کونندہ ایکی دفعہ خاص وعامہ سفرء بی امتنانی مبذولدر — ، (عمارت سلطان سلیمان اول) ، (عمارت سلطان سلیمان خان) ، (عمارت شہزادہ محمدخان) ، (عمارت سلطان احمدخان) ، (عمارت خاصکی سلطان) — عورت پازاری قربندہدر . (عمارت وفاسلطان) ، (عمارت ایوب سلطان) ، (عمارت شہزادہ جہانگیر سلطان) — طوپخانہ قربندہدر — ، (عمارت مہر ماد سلطان) ، (عمارت والدہ خان) — بوایکی عمارت اسکدار جانندہدر لر — (عمارت کوسم والدہ سلطان) . بوندن بشقہ تکیہ لردہدہ مطبخلر واردر اما عمارات سلاطین سلف بوذکر اولنالردر کہ هذا الآن کونندہ ایکی دفعہ فقرا ومساکینہ پیروجوانہ آیندہ ورونندہ یہ اتمک وچورباسی مبذولدر . حقیر اللہ سنندہ اون سکر پادشاہاق وقراللق یرسیاحت ایتدم . هیچ بریردہ بوقدر خیرات منظومر اولمامشدر . الی انقراض الدوران نعمت آل عثمان مبذول ودائم اولہ .

استانبولده کی بیمارستان ومورستانلر — اولا (تیمارخانہ ابوالفتح سلطان محمد) ۷۰ حجرہ و ۸۰ عدد قبہ و ۲۰۰ خدایمی واردر . درسعام حکیم باشیسی واردر . آیندہ ورونندکاندن بر آدم خستہ اولسہ بیمار خانہ یہ کوتوروب اکا خدمت ایدر لر . مناسب ادویہ ایلہ تداوی ایدر لر . دیبا وشیب وزرباف حریر جامہ خوابلری واردر . هرکون ایکی دفعہ خستہ لره کونا کون اطعمہ نفیسہ بذل اولنور . اوقافی اودرجه قویدرکه وقفنامہ سنندہ « اکر مطبخده کککک وطراج وسوکلون قوشلرینک اتی بولنازسہ بلبل وسرچه وکبوتر یشوب خستہ لره بذل اولنہ » دیہ محرردر . خستہ لره ، دیوانہ لره دفع جنون ایچون مطربان وخوانندکان تعیین ایدلمشدر . عورتلر ، کفردلراچون بشقہ برکوشہده تیمار خانہ سی واردر .

(بیمارستان سلیمان خان) بودار الشفا اویلہ برکان دوا وهوادرکه بامرالله اوچ کونندہ خستہ شفا بولور . وغازیة الغایہ استاد کامل ، فصاد عامل حکما وجراحلری واردر . بودار مناصک اوصاقده لسان قاصدر . اما بایزید خان وسلیم خانک بیمار خانہ لری یوقدر .

(بیمار خانہ سلطان احمد خان) بونک بدہ ، اوقافی متیندر . اکثر فقرا

اسلامبولده کی اهل طریق تکیه لری — جمله تکیه لرا ک قدیمی (ابوالفتح غازی تکیه سی) در که حالا ایاصوفیه قبوسنک ایچ یوزنده اولوب سرکه جی تکیه سی دیرلر . حضرت رسالتدن صکره اصحاب کزین مسلمه ابا ایوب انصاری ایله کلوب اسلامواک نصفی فتح ایتدکلرنده بوتکیه قیزلر مناستری ایدی تکیه یه تحویل اولندی . اسلامبولی فتح ایتدکلدن صکره فاتح دخی تکرار تکیه یه تحویل ایتدی . ابتدا شیخی حضرت شیخ اولیسدرکه یتیم مریده ارادت و یروب خرقة پوش ایتشدر . شامده بلال حبشی قربنده مدفوندر . قدس الله سره العزیز . (تکیه آق شمس الدین) علی پاشا قربنده در . (تکیه امیر بخاری) ، (صوفیلر تکیه سی) ، (قوجه مصطفی پاشا تکیه سی) ، (ام سنان تکیه سی) ، (سیواسی تکیه سی) ، (طواشی محمد اغا تکیه سی) ، چهارشنبه بازارنده در . (کسکین دده تکیه سی) ، (دراغمان تکیه سی) ، (قپو اغاسی مصطفی اغا تکیه سی) ، ایاصوفیه کبیر قربنده در . تاریخی :

اوله مقبول خدا بانی دیدی تاریخی حمد لله اولدی زیبا تکیه سی حالا تمام

سنه

۹۲۶

(اکمل تکیه سی) ، (اردبیلی تکیه سی) ایاصوفیه قربنده در . (سنبل سنان تکیه سی) ، (کلشنی حلوی تکیه سی) ، (تکیه کلشنی الشیخ معصوم) آق سرایده در ، (تکیه کلشنی علی پاشا) .

استانبولده کی عمارت لر — اولاول رزاق خدای کریم و خالق جنت و نعیم مقیمه صدهزاران حمد و ثنا اولسونکه جمله موجودات ذی حیاتک ارزاق مقدره سنی (و مامن دابة فی الارض الاعلی الله رزقها) نص جلیلی اوزره تعهد و تأمین ایتدی . جناب فتح اعلم فتح قسطنطنیه یی ابوالفتح حضر تلرینه فاتحه آمال ایتدکده او خنکار ذی اقتدار فقرا و غربا وضعفایه نعمت عظاما بذل ایتدکده خصوصنده حقا که کریم و غنی اسملرینه مظهر دوشدیده ابتدا (سرای جدید عمارتی) بنا ایتدی که ماه و سال بالغدو و الاصال بای و کدایه خاص و عامه نعمتی مبذولدر . (عمارت فاتح سلطان محمد) ، (عمارت سلطان بایزیدولی) — بونکده

در علیه ده کی دارالتعلیم و مکاتب صبیانیه — اولا سلاطین و وزرا جامعلر-
ینک هپسنده بر صبیان مکتبی واردر . سائر لری : پرمق قپوده قره مصطفی
پاشا تر به سی او کنده (قره مصطفی پاشا مکتبی) اوقافی چوقدر . قپوسی
اوزرنده تاریخی: « قالو الا علم لنا الا ما علمتنا » سنه ۹۸۲ . (مکتب خسرو
پا-ای عتیق) یکی باغچه قربنده در . تاریخی :

عزو اقبال ایله خسرو پاشا   مکتبی پاپدی ایده حق باقی
دیدی بر کامل اودم تاریخین   دار تحصیل کلام باقی

سنه

۹۴۷

(قپو اغاسی مکتبی) سلیمانیه قربنده در . بو مکتبک موجودی اوچ درت یوز
صبیانی متجاوزدر . سر عجیدرکه بو مکتبده بر کره (بسم الله) دین محروم
قالما مشدر . (پاپاس اوغلی مکتبی) اون قپانی قربنده در . (عاشق پاشا
مکتبی) ، (مکتب علی جمالی) زیرک باشی سدی اوزرنده غایت بیوک بر
مکتبدر . (مکتب محمد پاشا) خواجه پاشا محله سی قربنده در . تاریخی شودر:
دیدی بومصرای تاریخ ادوب خوش   بنای مکتب عالی ودلکش

سنه

۹۹۶

آستانه سعادتده کی دار الحدیثدر — جمله سلاطین مدرسه لرنده مسلم ،
مخاری . مشارق حدیث لری راویلریله تلاوت اولنور . مقصدیمز ساده علم حدیث
قرائت اولنمق اوزره تأسیس اولنان دار الحدیث لری بیان ایتمکدر: (دار الحدیث
حسن افندی) کسکین دده قربنده در . تاریخی :

هاتف قدس دعا ایدوب دیدی تاریخی . بائی دار الحدیثه احسان جزیل

ملا اسحق چلبی بودار الحدیثه مدرس اولدیغنده شو تاریخ دینمشدرکه غایت
مصنع اولغله برابر هر ترصیعی برر تاریخ دوشمشدر :

عالم واهل تفسیر (سنه ۹۲۶)   روشن فقیه آفاق (سنه ۹۲۶)

الله نه مستحقدر (سنه ۹۲۶)   دار الحدیثه اسحاق (سنه ۹۲۶)

(دار الحدیث داماد محمد افندی) سنان اغا جامعی قربنده در .

قاضی) ، (مدرسہ حکیم محمد چلی) ، (مدرسہ حسین چلی) ، (مدرسہ امیر سنان چلی) ، (مدرسہ شاہ قوی) (مدرسہ درانغان یونس) ، (مدرسہ قارجی سلیمان) ، (مدرسہ حاجہ خاتون) ، (مدرسہ دفتر دار شریفہ زادہ) کوچک قرہماندہ . (مدرسہ قاضی حکیم چلی) ، (مدرسہ بابا چلی) ، (مدرسہ کرماستی زادہ) قرہ مکرکده . (مدرسہ سکبان علی) ، (مدرسہ بدستان کتخداسی) سلطان سلیم قربندہ در . (مدرسہ قوغاجیلر) . (مدرسہ امام زادہ) .

بالادہ تحریر اولنان مدرسہ لردن الی بر عددی سلیمان خان و سلیم خان ثانی زمانلرندہ قوجہ معمار سنان طرفدن بنا اولمشدر . جناب اللہ معابد اسلامیہ و مدارس علمیه و مساجد شریفہ بناسندہ بودرجه غیرت و ایشکدارلق کوسترن شو ذات جلیل الصفاقی رحمت و غفرانہ مستغرق ایلہ ! آمین .
حمیہ قسطنطنیہده بولنان سلاطین سلف دار القراری — اولانہ قدر سلاطین جامعلری ، وزرا و غیری اعیان کبار جامعلری وارسہ هر بریسندہ مطلقا برردہ دار القرا بولنور . مقصدمن خصوصی دار القراری بیان ایتکدر . (دار القرای سلطان سلیمان) جمہسی مکلف عظیم قبلر در . (دار القرای خسرو کتخدا) (آتمکچی زادہ احمدپاشا) مدرسہ سی قربنددر . معمار سنان بناسیدر . تاریخی :

بفضل اللہ چو خسرو کتخدا اول صاحب الحاتم

یا یوب بودار قرانی بر او ایدندی عقباده

(امانی) نوله تریخی بونک دیرکن دیدی هاتف

« مبارک دار قرادر » بوتاریخ اولدی دنیساده

سنہ

۹۷۳

(دار القرای مدرسہ محمد پاشا) خواجه پاشا قربنددر . (سعدی چلی دار القراسی) کوچک قرماندہ فوقانیدر . (امام زادہ دار القراسی) عمارت جامعی قربندہ برقبہ عظیمہدر . (بوسنہ لی محمد پاشا دار القراسی) . (مفتی زادہ دار القراسی) بودار القرائکده جمہسی قوجہ معمار سنان کاریدر .

(مدرسه چوی زاده) زیرک باشی قربنده در. (مدرسه کهنکچی)، (مدرسه قره پیری پاشا) صووق قپوقربنده در. (مدرسه افضل زاده)، (مدرسه مردمیه) قزل موصلق قربنده در. (مدرسه منلا کورانی): بانینسک اسم شریفی «شمس الدین بن احمد بن اسماعیل کورانی» در. ابو الفتحک خواجه سی ایدی. اولا فاتحن دلکیر اولوب مصرده ملوک چراکسه دن (سلطان قایتبای) ه مراجعتله اوراده نائل عزورخا اولدیسده مؤخرأ سلطان محمدک طلبی اوزرینه کیرو کله رک استانبول فتحنده بولنمشدر. حالا جامعی ساحه سنده مدفوندر.

(مدرسه روانی): بانینی سلیم خان اول ایله سلطان سلیمان زمانه ایریشمش بلغادن برکیمسه در. ادرنه ملی اولوب اسملری (شجاع) در. مدرسه سی قرق چشمه قربنده در، کندولری ده حالا جامعی ساحه سنده مدفوندر رحمه الله علیه. (مدرسه آتمکچی زاده احمدپاشا) وفا قربنده در. بانینی سلطان احمد خانک دفترداری ایدی. (مدرسه سنی قادین)، مدرسه (فاطمه سلطان)، (مدرسه اوچ باش نورالدین خضر) — ادرنه قپوسی داخنده در معمارسنان کاری. (مدرسه فرح کتخدا)، (مدرسه مناو قاضی)، (مدرسه آق حسام الدین) — سلیمیه حمای قربنده در. (مدرسه اسکی ابراهیم پاشا) شهزاده سلیمیه قربنده. خاصکی سلطانک (قهریه مدرسه سی) — معمار سنان بناسیدر. عورت بازارنده. (خاصکی مدرسه سی) — سلیمان خان مالیه معمارسنان واسطه سیله یاپدرلمشدر، آق سرای قربنده. (عثمان شاه والده سی مدرسه سی) — معمارسنان بناسیدر. طوپقپو دروننده. (مقبول احمدپاشا مدرسه سی)، (مدرسه صوفی محمد پاشا)، (مدرسه اسکندر پاشا)، (مدرسه ابراهیم پاشا) — عیسی قپوسنده. (مدرسه قپواغاسی جعفرآغا)، (مدرسه خزینه دار باشی احمد آغا)، (مدرسه معلول امیر)، (مدرسه ام ولد)، (مدرسه قاضی عسکر پروزیر افندی)، فاتح سلطان محمد قربنده. (خواجه کی زاده دارالتدریسی)، (مدرسه آغازاده)، (مدرسه دفتردار عبدالسلام بک)، (مدرسه طوطی

(سلطان احمد خان مدرسه‌سی) پایه‌در . (مدرسه شاه خوبان قرب
قصر آلائی) — تاریخی :

یابدی بو مدرسه‌ی شه خوبان   اولیه عز و شرفدن خالی
(املی) کوردی دیدی تاریخن   دار تحصیل و مکان عالی

سنه

۹۷۱

«مدرسه قره مصطفی پاشا) — پارمق قپو جنبنده‌در . تاریخی :

سیر ایندئر بربرینه کوستروب دیر تاریخن
مصطفی پاشا باق آ ، یابدی نه زیبا مدرسه

سنه

۱۰۱۸

(مدرسه سعید احمد افندی) — قاضی چشمه‌سی قربنده‌در . مصنع
وجودید ، مزین بر مدرسه‌در . (مدرسه حامد افندی) — فیل یوقوشی
محلہ‌سنددر . (مدرسه حسن پاشا) (جانبولاد زاده) سرایی قربنده‌در .
تاریخی :

صدر بلند قدر حسن که زمانه‌ده اولدرکه کمال لطف ایله جویای اهل فضل
(روعی) ایرنجه مدرسه‌اتمامه ذوق ایدوب تاریخ سویلدم اکا «مأوای اهل فضل»

سنه

۱۰۰۴

دیگر تاریخ مصنع :

آصف صاحب کرم ، داور عالی هم   مالک سیف و قلم صدر مکرم حسن
سویلدی تاریخی روعی صاحب کلام   اولدی بو عالی بنا باعث نام حسن

سنه

۱۰۰۴

بو مدرسه حقا که بر بنای عالیدر . آلتنده سرپادکانلر واردر . طرزانشاسی غایت
مصنع برفوقانیدر . (مدرسه اسماخان سلطان) : ادرنه قپوسی داخلنده در .
(مدرسه قاضی محمود افندی) ، (مدرسه مرادپاشا) ، (مدرسه داودپاشا) ،
(مدرسه اسکی علی پاشا) ، (مدرسه مسیح پاشا) ، (مدرسه رستم پاشا) .

عبرت نما مدددرسان بیمارستاندر: بومدارس ثمانیه نك شمالنده و جنوبنده- سوخته لرتمه لری واردر. جمله سی اوچویوز آلتش حجره یه بالغدر. هر حجره نك ایچنده دردر، بشر طالب علم سوخته لراو طورر و حجره لرك هر برینك جانب و قفدن معینه لری واردر و بو علمایه بر دار الضیافه آستانه سی واردر و یتش قهلی بر مطبخی واردر که کویا مطبخ کیکاؤسدر. کیجده، کونده زده ایکی دفعه بای و کدایه و فقرا و مساکینه نعمتی میدولدر. بو عمارت قربنده بر کاربان سرای وار و دواب مسافرین ایچون بر آخور وار که حیوانات و دواب مختلفه دن اوچ بیک قدرینی استیعاب ایدر.

(مدرسه سلطان یازیز ولی) ینه جامعك طشره حرمی جنوبنده بر مدرسه عظیمه در. درسعای شیخ الاسلام و نظارتی دخی مقیله مشروطدر. (مدرسه فاتح مضر و سوریه سلطان سایم اول) یکی باغچه قربنده (خالجیلر کوشکی) نام محله بر بنای عظیم مدرسه قدیمه در. سلیمان خان بنا ایدوب پدری روحه اهدا ایتشدر. اوقاف مشروطه سی یکی باغچه جوارنده کی حدایق و بساتیندرکه، بو فضای دلکشا و ساحه مسرت افزانك طولی کامل بر میدلدر. عرضی نصف میل حقیقه بر چمنزار خوشنا، سبززار بساط افزادر. حتی سلیم خان جلوسلرنده بو سحررا ایچنده سرا پرده سلیمینی قوروب مکث ایتدیلر که اعیان اسلام بولك اکثری بو سحراده بیعت ایلدیلر. آنک ایچون یاوز سلطان سلیم اکثری بو باغچه لرده صفا سوررلردی. صکره لری سلیمان خان مدرسه یه بو سحرایی وقف ایلمشدر.

(مدرسه سلطان سلیمان) جامعك شمالنده و جنوبنده یدی عدد مدرسه لردر که مدحتنده لسان حقا که قاصدردر. بر دارالحدیثی، بر دارالقراسی، بر علم طب شریف مدرسه سی و بر عمارتی و تابخانه سی و بیار خانه سی و متعدد حماملری و دارالضیافه سی، آینه و رونده مهائخانه سی و آخوری و مکتب صیانی و سائر لوازم اعماریه سی حددن افزوندر. بو آراهه (شهزاده محمد خان مدرسه سی) علما پایه سیدر و بوجه جناب قوجه معمار سنانك چیره دستی مهارتیدر.

بالغ اولان خان ، جامع ، عمارت ، مدرسه ، دارالقرا ، دارالحدیث و سرائی وزرا و اعیان و کبار ایله مکه ، مدینه ، قدس ، شام ، سکه‌دین ، بندر کبی محال متعدده‌نک قلعه‌لرینه بانی و مهندس اولمیشدر . جسم عزیزلی استانبولده سالیانه جاهی قریبنده آغا قپوسی کوشه‌سندکی سییل خانه‌سی جنبنده یکپاره مرمردن برقیه مدوردهنی آشیان ایتمشدر . دار بقایه یوز تیش یاشنده رحلت ایتمشدر . رحمة الله رحمة واسعة . سرسعادتلری اوکنده اولان مرمر اوزره مذهب خط جلیبارک جمه‌سی (قره حصارلی حسن چلی) خطیدرکه سحر بوقلموندر .

استانبولده تحصیل علوم شریفه‌یه تخصیص ایدیلن سلاطین . وزرا ، اعیان ، کبار ، میزیران مدرسه‌لریله تاریخ و پویه‌لرینی علی قدر الطاقه بیان ایدلم : — اولا شهر اسلامبول ایجره مدرسه نامینه بنا اولسان بعد الفتح (ابوالفتح سلطان محمد خان غازی) بناسی اولان (ایصوفیه کبیر مدرسه‌سی) ماتقدم کفره زماننده بطریق وقسیسارک انجیل خانه‌لری ایدی . حالا بین - العلما پایه‌سی واردر . (مدرسه ثانی ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی) ابتدا آل عثمان بناسی اسلامبول ایجره بومدرسه‌لردر . سلطان محمد خان غازی جامعنک طشره حرم کبیرینک یمین و یسارنده یعنی شمالنده و جنوبنده سکزعدد مدرسه واردرکه بین العلما « مدارس ثمانیه » دیرلر . علوم دینییه‌نی ترغیب و تعظیم و اهالیسنی اکرام و تقظیم ایچون نمونه هشت بهشت جهان مدارس ثمان بنا ایلدی . لواج علوم نفیسه ایله هر مدرسه‌نک صحنی بر حدیقه باغ رضواندر . میان علماده پایه‌سی عالیدر و حرم کبیرینک قبله قپوسی دیننده صیان مسلمین ایچون بر (دار تعلیم قرآن) بنا ایتدی و بومدرسه‌لرک جانب شرقیسنده یول آشیری مرضی ، فقرا ، مساکین ایچون بر دارالشفایا ایدی .

(بیت)

برعجب دارالشفادر کوی یار خسته واران مبتلاسی خوش کلیر

مضمونی اوزره آنده اولان استاد کامل و عامل حاذق فصاد ، عامل حکما اهل درده دوا ایدوب البته اذقت بولور بر آستانه جانجشدر . الحاصل

سلطان سلیمان و سلیم خان عصر لر نده قوجه معمار سنان بن عبدانسان
 اغانک علم هندسه یه تطبیقاً بنا ایتدیکی مسجد لر بروجه زیر تحریر اولنور :
 (رستم پاشا مسجدی ، (سنان پاشا مسجدی) ، (مفتی چوی زاده مسجدی) ،
 معمار سنان مسجدی) یکی باغچه ده . (امیر علی مسجدی) ، (اوچ باش
 مسجدی) ، (دقتدار شریفه زاده مسجدی) قره کمرک قربنده کائن
 و بربری جوارنده درلر . (صیرمه کش مسجدی) : لطفی پاشا قربنده ،
 یکی باغچه باشنده . (خواجکی زاده مسجدی) : فاتح سلطان محمد قربنده .
 مفتی چوی زاده قزی (عقیفه بانو مسجدی) : داود پاشا قربنده . (چاوش
 مسجدی) ، (تاقیه جی احمد چلبی مسجدی) سلیوری قیوسی قربنده .
 (دباغ الحجاج حمزه مسجدی) اغا چایرنده . (الشیخ فرهاد مسجدی)
 نغنه بوستانی قربنده ، ابراهیم پاشا خاتونی (آسیه خانم مسجدی) قومقپو
 قربنده ، (کورکچی باشی مسجدی) ، (کاخاجیلر کارخانه سی مسجدی) ،
 (قیوججی باشی کارخانه سی مسجدی) اوچیده قومقپو خارجنده در . (درزیلر
 کارخانه سی مسجدی) بوده قومقپو خارجنده هر سنک بودرومی اوزرنده .
 (اغا مسجدی) ایاصوفیه ده . (بابا باشی مسجدی) فسار قپو داخلنده .
 (عبدی صوباشی مسجدی) ، (حسین چلبی مسجدی) سلیم خان قربنده در .
 (الحجاج الیاس مسجدی) علی پاشا حمای قربنده . (داماد چلبی مسجدی)
 لعل زار جنبنده . (دخانی زاده مسجدی) قوجه مصطفی پاشا قربنده .
 (قاضی زاده مسجدی) چقور حمام قربنده . (سرای اغاسی مسجدی)
 ادرنه قیوسی خارجنده . (تفنک خانه کارخانه سی مسجدی) اون قپانی عندنده .
 الیاس زاده مسجدی) ، (اصراف زاده مسجدی) طوبقونک طیشار سینده درلر .
 (روز نامه جی حمدالله حمیدی چلبی مسجدی) صولی مناسترده در .

بالاده حرر الاسامی مسجد لرنک کافه سنی سلیمان خان جامغنی بنا ایدن
 معمار شهرت شعار ، بنای ذی اقتدار ، مهندس دارالقرار (قوجه معمار
 سنان) اغا [۱] بنا ایتمشدر . ایشته بو قوجه معمار سنان مجموعی ۳۶۰۰ عدده

[۱] معمار سنانک سلیمانیه ده دوکمه جیلر جوارنده کی قبری دیوارنده بچره لر
 اوزرنده بولنان تاریخ ترجمه حائی مختصراً بیان ایتدیکندن آشاغی به نقلی مناسب کورلدی :

(اوطه باشی جامعی) : یکی قپو قربنده معمار سنان بناسیدر . (قوجه خسرو

یک جامعی) : قوجه مصطفی پاشا قربنده معمار سنان بناسیدر .

(خاتون جامعی) : صولی مناستر حمای قربنده معمار سنان بناسیدر .

اسکوبلی چشمه سی دینده (یدی یول آغزی) نام محله در که استانبوله یدی یولک بر اراده برلشدیکی بوندن بشقه یرده یوقدر .

(دفتر دار سلیمان چلی جامعی) : چار پشته ، قورشون قبه لی ، معمار

سنان بناسیدر . (حرم چاوش جامعی) : یکی بانجه قربنده معمار سنان بناسیدر .

(سنان اغا جامعی) : قاضی چشمه سنده قوجه معمار سنان کندی حسابنه

یابدینی برجامعدر . (اخمی چلی جامعی) : یمش اسکله سنده مال حلال ایاه

بنا اولنش معمار سنان کاری برجامعدر .

حمیه قسطنطنیه ده بولنان مساجد قدیمه — فاتحک استانبوله ایکویزیمش

قدر مساجدی واردر . (قریمی مسجدی) : اسکی اوطه لر قربنده در .

تاریخ تعمیری :

حریق اولدی ، اولوب ساعی بوخیره سلیمان کتخدانک اول اغا نام

ایدوب تعمیرنی بودوشدی تاریخ قریمی مسجدی پس اولدی آتام

(خراجی محی الدین مسجدی) : ابوالفتح قربنده در . (خراجی یک

مسجدی) : اون چاننک ایچ یوزنده (سوکلون مصلی سلطان) سرانی دینده

یر مسجددر که موزون طوغله مناره سنک ذروه علیاسنده کی قپوسی اوزرنده

بیاض و قرمزنی طوغله دن استاد بنا خط کوفی ایاه طولا ﴿ لا اله الا الله محمد

رسول الله ﴾ کلام شریفنی کمال مهارتله یازمشدر . (صالح پاشا مسجدی) :

اون قپانی قربنده در . (طواشی حیدر پاشا جامعی) حیدر پاشا خله سنده در .

(حاجی حسن مسجدی) : حیدر پاشا قربنده مکلف برمسجددر و معمار سنان

بناسیدر . (دمیر خان مسجدی) : صغوق قپو قربنده در . (حامد افندی

مسجدی) فیل یوقوشی محله سنده در . تاریخی : (هدامقام محمود) سنه ۹۸۵ .

(عربه جیلر مسجدی) : اون قپانی قربنده در . (پاپاز اوغلی مسجدی) :

اون قپانی داخنده در . (یارحصاری مسجدی) : جبه علی قپوسی داخنده در .

(مسجد روانی) : قرق چشمه قربنده در .

یابدی بوجامی ها خاتون بنت اسکندر وزیر اول ماه
حق قبول ایده کوستروب دیدار قیله محشرده شفقتیله اله
دیدى آنک هدایى ترینخن مسجد امت رسول الله

سنه

۹۰۸

(رستم پاشا جامی) : تحتہ قلعه قربنده فوقانی سراپا چینی ایله مبنی
ومنقش برجامع روشندر . بانسی سلیمان خان وزیر لرندندر . آتی مخزن
ودکاندر . معمار سنان بنا سیدر .

(یاوز ار جامی) : بانسی ابوالفتح سلطان محمد خانک آدم لرندن و بو
حقیرک اجدادندندر . اون قپانک ایجری یوزنده صاغر یجیلر ایچنده
برقبه لی برجامعدر .

(اون قپانی جامی) : اولجه سلطان سلیمان خان عصرنده سلیمان صو
باشی واسطه سیله معمار سنانه بنا ایتدیرلمشدر . اون قپانک طشره سنده
ولب دریاده اولدیغندن مناره سی وسائر بعض محملری منهدم اولمش ایدی .
صکره لری (قره چاپی) زاده مجدداً بنا ایتدیرمشدر . آلی دکان ومخزن
اولوب برقبه لی ، برمناره لی جامعدر . مناره سی او قدر نحیفدر که حالا
استانبولده براشی یوقدر .

(کمال معمار جامی) : سلطان بایزید قربنده در . تاریخی :

مال ایله ایله ی تعمیر دیدم تاریخی جامع زیبا عبادتگاه نیک ودلکشا

(عثمان شاه والده سی جامی) : آق سرای قربنده در . سلیمان خان
قوجه معمار سنانه بنا ایتدیرمشدر .

(عبدالرحمن افندی جامی) : ملا کورانی قربنده در . بانسی سلیمان
خانک قاضی عسکریدر . معمار سنان طرفندن چار پشته وقبه اوزره بنا اولمشدر .

(حاجی اوحد جامی) : یدی قله ده معمار سنان بنا سیدر .

(خادم محمود اغا جامی) : آخور قپو قربنده در . بانسی سلطان سلیمان
وسلیم ثانینک ازالرندن اولمغله قپو اغاسی جامی دخی دیر لر . معمار سنان بنا سیدر .

(نشاچې پاشا جامې) : قومقويه يتين برجامع روشندر .
 (وزير احمد پاشا جامې) : طوب قپوسنك ايچ بوزنده برپشته اوزرد .
 سلاطين جامعلرى كېي بيوك برجامعدر . بانيسى سليم وسايمان خانوزراسندندر .
 معمار سنان بناسيدر .

(بيرام پاشا جامې) : فتح قربنده كيكيچيلر ايچنده برجامع فوقانيدر كه
 نردبانلر ايله چيقيير . بانيسى سلطان مراد رابعك وزير اعظملر نندندر .
 تاريخي : « اولدى والا جامع جنت حريم وبي عديل »

(نشاچې پاشا جامې) : كسكين دده قربنده در . معمار سنان بناسى
 اولديغندن سلاطين جوامعي قدر مكلف ومكمل برجامعدر . جامع دروننده
 پاشاي مرحومك ترهه سي واردر . تاريخي شودر :

قدسيان فوتي طويدنده ديدى تاريخي ديديلر واصل حق اولدى نشاني پاشا
 (حافظ پاشا جامې) : فتح قربنده در . بركيجه احمد پاشا رؤياسنده
 فاتحي كورور . « نيچون بنمجامعمك ياننده جامع ياپديره رق جماعتمى آلدك؟ »
 ديه فتح جتتمكان حافظ پاشايه عتاب ايدرك بويني اورديرر . احمد پاشا
 واقعه دن بيدار اوله رق رؤياني تعبير ايتديرر . صكره رؤيانك عيني چيقه رق
 يتمش كون صكره حافظ پاشا مرحوم اولور . مزاره دفن ايدر كن حدى
 كنارندن برطاش اوچوب پاشاي مومى ايله باشنى قيليج كېي كسر . بوده
 تواتر ايله مشهور آفاقدر .

(خليل پاشا جامې) : سلطان محمد عمارتي قربنده مصنع برجامع زيبارد .

(تركم جامې) : بيكي اوطلر قربنده در .

(صاري كز جامې) : ابوالفتح قربنده على پاشا چارشوسي داخلنده در .

(طواشي مسيح پاشا جامې) : بانيسى كلار خاصدن سلطان مراد ثالث

عصر نده مصر واليسى اولوب بعده وزير اعظم اولدى . صكره تقاعد اختيار
 ايدرك بوجامې بنا ايتدى .

(بالي پاشا جامې) : امير بخاري قربنده فوقاني برجامعدر . معمار سنان

بناسيدر . قپوسي اوزرنده تاريخي شو وجهله تحرير اولمشدر :

ایله شفقالی اناجی و جامعک بر قسیمی یانداغندن حالا اول محله اهالیسی شقتالیسز
قادرلری جهته (ات) شفقالیسایه کینیرلر .

(عاشق پاشا جامعی) : زیارتگاه محلدر .

مفتی حمای قربنده (التی پوغاچه جامعی) : ابوالفتحک اتمکچی باشیسی
وجه علی حضرتلری نسلندن بر ذات طرفندن بنا اولمشدر . بو ذات بایزید
ولی یه هر کون آتش کور مامش ، گویا کونشده پیشمش اتی پوغاچه کتیر دیکندن
پوغاچه جامعی دینمشدر . (قره پیری پاشا جامعی) : زیرک باشی قربنده صغوق
قیو اوزرنده جهان نما بر جامعدر . آتی او چیوز عمود اوزره بر صهر نجدر که
صوبی آب حیاندن نشان ویرر .

(آت بازاری جامعی) : استانبول ایجره هر کیجه ابوالفتحک قانونی اوزره
دیده بانلق ایدن اون ایکی یکچیری چور باجیلری بو جامعه صلات عشانی ادا
ایدوب صباحه قدر درت طرفده محافظه کارلق ایدرک مجرملرک حقندن کلیرلر .

(امیر آخور جامعی) : یدی قله قربنده (مناستر) ه قریب دیردن
تحویل اولمش بر جامع عظیمدر . معمار سان بنا سیدر . فقط جماعتی آزا اولور .

(خادم ابراهیم پاشا جامعی) : سلیمان خانک وزیر اعظمی ایکن متقاعد
اولان پاشای مرحوم سلوری قیوسنک ایچ یوزنده تحتانی بر جامع روحانی بنا
ایتمشدر که گویا بر قصر عالی خلد بریندر . حرمنک ایچی یوکسک آغا جلرله مزین
اولوب طرز بنامی غایت مصنع و دلکشادر . چونکه بانسی معمار ساندر .

(داود پاشا جامعی) : قدیم بر معبدر . بانسی سلطان بایزید ولی وزرا -
سندندر . حرمی غایت واسع اولوب بر طرفنده محکمه شرع رسول مین واردر .

(جراح محمد پاشا جامعی) : عورت بازاری قربنده مصنع بر جامعدر .

(اسکی خسر پاشا جامعی) : آق سرای قربنده شیرین بر جامعدر .

(اسکی علی پاشا جامعی) : طاوق بازاری دیکیلی طاشی (چنبرلی طاش)

دینده بیوک بر جامعدر . (نقلند جامعی) : جماعتی چوقدر .

(قوجه محمد پاشا جامعی) : آت میداننه یقین بیوک بر جامعدر . بانسی

سلیمان خان وزرا سنددر .

صاحبی (سلمان پاك) كو چڪندن بر آدم اولوب اوچ باشی بر آچیه تر اش
ایددرک حلال زلال جمع ایتدیکی مال ایله جاهمی یایدیردیغندن اوچ باش
جاهمی دیرلر . کوچک برجامعدر . فقط روحانیتایدیر . قپوسی اوزره
تاریخی محرردر .

قرق چشمه قربنده صنع الله افندی جامی : احراق اولوب تعمیرندن
صکره کی تاریخیدر :

حاجی بکتاش اوچاغینک کتخداسی سعیله کیم سلیمان زماندر ویره اجرت لم یزل
حرق نار اولدی ولی تعمیردیدم تاریخ جامع رعنا ، عبادتگاه نیک وبی بدله

سنه

۱۰۷۲

سلوری قپوسی . قربنده معبد قدیم کورجکی باشی جامی : بوجامعک
قبه گوشه سنده برمیقات نشانی واردر . یاز وقیش بردقیقه فوت ایتزمیقاتدر .
بلاط قپوسنک ایچ یوزنده (بلاط جامی) : سایمان خان دورنده
(فرخ) کتخدانکدر . معمار سنان بناسیدر . شُمره صفه سنک قبه دیوارنده
قدسدن مصره ومصردن مکه ومدینه یه قدر اولان منزلارده کی دره وتپه لره
قورقونج ومخاطره لی عقبه . منزلارینک نکل وهیکل لری ضایت استاد برنقاش
طرفدن اولیه تصویر اولنمشدرکه ارژنک ومانی کاسه خطاسنی بوله مز .

سلطان سلیم قربنده (سیواسی افندی) جامی : زهینی التی عدد
عمود اوزره صهرنجدر . لکن صوسز ارلایغندن ایچنده قزازلر ابریشم بوکرلر .
قره کمرک قربنده (آق شمس الدین جاهمی) : بانسنک فیض انقاسی
اثری اوله رق مستجاب الدعوه بر محلدرکه کیجه کوندوزجامعتدن خالی دکلدر .
اون قپانک ایچ یوزنده (عزبلر جامی) : ابوالفتح عصرنده (الوان
چلبی) بناسیدر . عوام آرسنده (شفتالی جامی) دیرلر . بنا اولدیغنی سنه
دیوارینک طیشنده بر شفتالی آغاجی حصوله کلوب دردی براوقه کایر شفتالی
ویرر بیوک بر آغاج اولمش . ایشته شفتالی جامی نامیله یاد اولدیغنه سببده
بودر . لکن صکره لری مصلی سلطان سه انده بریانغین اولوب بو واسطه .

بنجیر لر ایله بنده ایتدیکندن زنجیر لی سروی دیر لر . واجب السیردر . ونجه
بیک ارباب سلوک بو آستانه ده حاضردر . عمارتی ، مدرسه سی ، زاویه سی
معموردر .

جامع فیروز اغا — آت میدانی قربنده جماعت کثیره یه مالک بر قبه لی
جامعدر . قبله قیوسی اوزره تاریخی بودر :

خازن السلطان سلطان بایزید   وهو فیروز رئیس الحازنین
قال رضوان العلی تاریخه   جنة المأوی و دار الحامدین

سنه

۷۹۶

چهارشنبه بازارنده مرادخان ثالث اغاسی (محمد اغا جامعی) — روشن
بنا بر جامع زیباره . عتبه عالیسی اوزره تاریخی بودر :

دیدی آثار ی تاریخی هاتف   بیت هادی و جامع امت

سنه

۹۹۳

اوزون چارشی ایچنده (ابرهیم پاشا جامعی) [*] کار کیردر . فقط قبه
بنا دکل ، چار گوشه لوحه قبهدر . اما غایت مصنعدر . تاریخ ابتداء بنا :
(ومن دخله کان آمانا) سنه ۸۸۹ . تاریخ اتمام : (خیر جلیل مؤید)
سنه ۹۳۵ .

فتحیه قربنده (در اغمان) جامعی . تاریخی :

عز و جاهله کاولدی یونس بک   تر جان شه جهان آرا
یابدی بوجامع شریفی اول   قیلهرق عون حق راهنا
روح قدسی دیدی اودم تاریخ   در طاعات و منزل صاحبا

سنه

۹۴۸

زنجیر لی قیو قربنده (اوچباش) جامعی : معمار سنان بناسیدر . بوجامعک

[*] چانداری قره خلیل زاده لردندر . ۹۰۵ تاریخنده (اینه بنی) ده وفات

ایتمشدر .

منلا خیرالدین جامی — اون قبانک ایچ یوزنده قزانجیلر ایچنده اولوب
 ابوالفتح عصرنده بنا اولمشدر . استانبولده بوندن غیرى اوچ محرابلی جامع
 یوقدر . اوچ قبه و اوچ قبودر . اما طشره حرمی طاردر . نظرکاه
 و مستجاب الدعوه بر محدر . بوجامع بنا اولنورکن (ملاخیرالدین) معتمد
 مثال نکرانده ایکن برلیک قوشی کلوب لاق لاق دیه فریاده باشدیغنده همان
 منلا خیرالدین حضر تلمری غضب آلود اولوب « بره هی طیر ، وار اسلامبولدن
 طشره فریاد ایله » دینجه بامرالله نطق دربارلری وجود بولوب اسلامبول
 ایچندن بتون لیک قوشلری قالقوب بشقه قرا و قصباته کیدرلر . الی هذا
 الآن اسلامبولده لیک ساکن اولمق دکل ، طام وبام اوزره بیله بر فرد
 کورمامشدر . ایشته بو مذکور قزانجیلر جامی اولیه بر نفس صاحبی اولو
 سلطانک بناسیدر .

ادرنه قوسى قربنده جامع قهریه — کاتقدم بر دیر مصنع ایمش .
 سلوری قوسى قربنده (قوجه مصطفی پاشا جامی) — تاریخ کفته
 مولانا ادريس :

هذه بقعة مباركة	است حسبةً مبانیا
رتبت فی ظلال سلطان	مارأى الدهر قط ثانیها
بایزید افاض مرحمة	کل قاص بها ودانیها
قد بناها وزیر صدقا	اسمه لفظه معانیها
مصطفی الخلق اصفر تبا	لم تجد رتبة بدانیا
هاتف صاح فی مورخها	رب اوصل ثواب بانیا

سنه

۹۸۰

«قوجه مصطفی پاشا ابوالفتح و بایزید ولی یه وزیر اولمشدر . بوجامع
 اوچ قبهلی مستجاب الدعوه بر دررکه جوانب اربعه سنده مسلمه ، ابا ایوب ،
 هارون ارشید عصرنده (الینا) نام قرال لعینک لندن نیجه بیک صحابه کرام
 و صحابی زاده لر شهید اولوب بوجامعک حرمی اطرافنده مدفونلردرکه بو
 جامعه اولان روحانیت برجامعه یوقدر و حرمنده (زنجیرلی سروی)
 نام بر سروی سبز کون وار . نهال ، ساحلری پریشان اولوب بر صاحب الخیر

محمد خان — بر کوچک جامعدر . اما نور مین ایله مملودر . زاویه سی ، حرمی ، بر طبقه لی مناره سی ، عمارتی واردر . استانبول ایچنده اون ایکنجی جامع سلاطیندر .

جامع قتیحه — اساسا بر دیر عظیم ایکن جامع اتخاذا اولمشدر . بر حرم عظیم و بر مناره سی واردر ویدی قله ایچنده ابوالفتح جامعی دینکله معروف معبد قدیمدر .

ابوالفتح سلطان محمد خانک اورتہ جامعی — یکی او طہلر ایجرہ بر جامع عالیدر . اما قبه دکلدرد . احراق اولنوب سلیمان کتخدا طرفندن تعمیر اولندی . تعمیرینه تاریخ :

ای (نثاری) شکر ایدوب حقہ دیدم تاریخنی حمد لله اورتہ جامع اولدی پک اعلا بنا

استانبول ایجرہ اولان جوامع سلاطین بو تحریر اولنانلردر . اما اسلامبول خارچنده درت مولویت یرده اولان جامعلرک کزیده سی بروجہ آتی بیان اونور :

ایوب سلطان جامعی ، طوبخانه ده جهانگیر جامعی ، روم ایلی حصارنده ابوالفتح جامعی ، (بوغاز حصار) روم ایلی قواغنده مرادخان رابع جامعی ، قواق اناطولی حصارنده ینہ سلطان مراد خان رابع جامعی ، کوک صوبہ اناطولی حصارنده ابوالفتح جامعی ، اسکدارده اسکله باشنده سلیمان خانک دختر بلند اختری (مہر ماہ سلطان) جامعی ، ینہ اسکدارده یکی محلہ ده (سلطان خان) والدہ جامعی ، ینہ اسکدارده سلطان مراد رابعک والدہ سی ؛ (کوسم والدہ سلطان) جامعی . بونلردن بشقہ بودرت مولویتده بولنان خنکار بانچہ لرنده دخی برجامع شریف واردر . اسلامبول اطرافده بولنان قصبہ لرده کی سلاطین جامعلرینی ان شاء الله محلندہ تحریر و تعداد ایلرز .

استانبول ایجرہ ابتدا بنا اولنان وزرا ووکلا واعیان جامعلری — اولان جمہ وزرا جامعلرینک قدیمی بدستان جدید قربندہ (محمود پاشا جامعی) در . محمود پاشا ابوالفتح وزرا سندنرد . اما سلاطین جامعنه مثال برجامع کیردر . اوچ قبه سی ، اوچ قپوسی ، بر حرم عظیمی واردر .

دیگر تاریخ مصنع :

دیدى بر مرد قالیچاق تاریخ بجلوا بالصالحات قبل الفوت

تاریخ دیگر لنامقه :

اولیا کوردیکنده اتمان دیدی تاریخی (بناء عظیم)

سنه

۱۰۷۴

و بوقودن طشره صحرا شمال مجلا بیاض مرمر خام ایله مفروش
 حرمک جوانب اربعه سنده یان صفه لری اوزره کونا کون عمود عبرت نمونلر
 و اوزرنده طاق ایوانلر قبه سرنکون رصاص ایله مستور نیل کون
 قبا بلردر . و جوانب اربعه سی پجره لر اوزره جاملردر . و حرمک تاوسطنده
 برحوض و شادروان و ایکی یان و برقبه قاپوسی واردر و دخی طشره حرمی
 بر صحرای عظیمک ایچنده نیجه یوز اجناس اشجار مشمرات ایله مزیندر
 و قبله طرفنده بر قبه پر انواری والده سلطان - عمر طویل ایله معمر اوله -
 کندیلر یچون بر تر به انشا ایتشلردر و سلطان محمد خان محراب اوکنده کی
 باغچه خارچنده (کوملکی قله) نام برج اوزره بر قصر عالی بنا ایتشدر که
 گویا قصر ارمدر . بو جامعک حرم کبیرینک جنوبنده و غربنده بیک
 مقداری کارکیر دکانلر بنا اولنشدر که تعریفی غیر قابلدر و بو حرمک دخی
 اطرافنده درت قبو واردر و ایکی مناره عالیه سی وار که افلاکه سر چکمش .
 و سرپوشی نحاس مطلادر که شعشه سندن مردمک انسان خیره لیر . اوچ طبقه لی
 مصنع ایکی مناره سر امددر . عمرده الله تعالی الی انقراض الدوران .

اوصاف جامع سلاطین الشیخ حضرت ابو الوفا قدس سره - اسلامبول
 ایجره اون برنجی جامع سلاطین بودر . ابو الفتح سلطان محمد بنا ایتشدر .
 او اقدر بیوک دکل اما روحانیت وار بر مستجاب الدعوه جامع عظیم و عبادتخانه
 قدیمدر . بر طبقه لی بر مناره سی ، حرمی ، مدرسه سی . عمارتی ، حمای
 واردر .

درستایش جامع الشیخ حضرت امین بخاری بنای ابو الفتح سلطان

احمد خان طرزنده در . اورته قبه سنك جوانب اربعه سنده نیم قبلر واوچ
 یاننده یان مقصوره لری و چارپایه اوزره برقه کیری ، نحیف ستونلر اوزرنده
 یان مقصوره لری ، بر پایه رقیق اوزره مؤذنان محفلی ، صول طرفده خنکار
 محفلی واردرکه بو محفلک پایه سنده کی ستونلرک بریسی حایه فاتحی یوسف
 پاشانک اتهام وقتلنه سبب اولان عموددر . بونی آلتون عموددر دیهرک
 پادشاهه غمازله دقدن صکره یوسف پاشا قتل اولمش و صکره برصاری عمود
 اولدینی میدانه چیقنجه یانلر پشیمان اولمشلردر . فقط بعد خراب البصره
 اوقانلی عمود او قدر کوزل بر عموددرکه التون یاننده برشی دکلددر . ربع
 مسکونده نظیری یوقدر . بوجامعک درت طرفده روزنلر ، بلورلر ، نجف
 جاملر واردر . اوچ قندیل طبقه سی واردر . محراب ومنبرینی وصفدن لسان
 عاجزدر . بش قپوسی وار : ایکی یان قپولری ، بر امام قپوسی ، بر خطیب
 قپوسی ، برده قبله قپوسی در . بوجامعک ایچنده کی مصلوب اولان ذی قیمت
 آویزدر — اسلامبول جامعلرنده دکل — بلکه جمله اسلام جوامعنده
 یوقدر . هریری بر آویزه بر پادشاه ووزرا و وکلادن هدیه کلشدر . پنجره لرک
 قپولرک قپاقلری سراپا صدفکاریدر . بوجامعده کی عجم ومصر قالیچه لری
 نکارخانه چینده بیله یوقدر . بونده کی کوزل یازلمش کلام قدیملر دیگر
 معبلرده بولنه ماز . جمیع روزنلر اوزره تکیه جی زاده مصطفی چلینک قره
 حصاری خطیله سوره ملک وسائر آیات شریفه یازلمشدر . اماملری ، خطیبلری
 مؤذنلری شیخ وانی واسیری افسدیلر ایدی . حافظلری ، نعت خوان ،
 تعریف خوانلری بشقه بر جامعده یوقدر . جمله ارباب معارف ودرس عام
 وقرانک کزیده سی بوجامعده بولنور . قبله قپوسی غایت مصنعدرکه عتبه
 عیالی اوزرنده خط جلی مذهب ایله محکوک تاریخی شودر :

جامع والده سلطان بولوب اتماي اولدی هرکوشه سی بر شیخ کزینه ماوی
 سال اتماننه تاریخ مراد ایشتمد بری قانقوب دیدی که (کعبه اهل التقوی)

سنه

۱۰۷۴

طول عمر ایله معمر ایدوب نیجه غزالر میسر ایله . بو اولیای پرتقصیری ده برچوق جهاد ییننده حاضر ایله .

بیت دردعای پادشاه حریمین محترمین :

حق تعالی تاقیامت پادشاه عالمک کندین ذات پاکینه ظل اوله تعیین ایله

بورایه قدر ابوالفتحدن محمد رابعه قدر پادشاهلرک اجمال سلطنتلری ووزرا ووکلاسی رسیده حدختام اولدی . مقصدیمز استانبول جامعلرینک اوصافی تحریر ایتمک ایکن بو پادشاهلرده استانبولده نشوونما بولدقلری ایچون صدردن چیقیلهرق بعض قوانین وحادنات ذاکر اولندی .ینه اوصاف جوامعه رجوع ایدهلم :

اوصاف جوامع مبارکه

پادشاه کنزین سلطان محمدخان رابعک والدهسی جاهی — بوجامع اولجه فاتحک والدهسی طرفقدن اون مصر خزینهسی صرف اولنهرق طاققرینه قدر یابلمش ایکن بانیهسی مرحومه نك وقوع وفاتنه منبی اوزماندنبری خراب ونا تمام قالب (ظلمیه) اسمیله شهرت بولمشدی . حریق مشهوردن صکره محمد رابعک والدهسی سلطان استانبولی کزرنک بوجامعک اساسنی کشف ایدرک حلال مالندن بشیک کیسه افراز ایله بناسنه شروع ایدرک آدیخی عدلیه قودی . استانبولده جوامع نلاطینک اوتخیسیدر . شهید قوسیه باقی بازاری قپوسنک آره سنده یهودیلرک اولری آره سنده قالمش ایدی . والده سلطان اطرافده اولان خانه خرابه لرینی ساتون آله رق چارشو و بازاری دخی اورایه الحاق ایتشدردر . شمال طرفی قلعه دیواری ، جنوب طرفی طشره حرم کیری قبه سنک قدی زمیندن تا ذروه عالیسنه قدر یتمش (ذراع مکی) در . بناسی زمیندن بش آرشون عالی اولدیغندن زردبانلر ایله عروج اولنور برجامع فوقانی در .

شهزاده سلطان محمد خانک جامع شریفی — آت میداننده کی جامع

همتیله اوچ سنه جنکدن صکره فتح ایدیلوب برآ و بحرأ صالح اولندی . قندیه .
 اوچ سنه دها جنک ایدلسه فتحی ممکن دکل ایدی . لیکن پادشاه جم صلابتک
 بالذات (آغریبوز) جزیره سنه کله رک کوسه علی پاشا باشدرده سیله کریده
 کچمسی تحقق ایدنجه قندیه التنده کی عسکر اسلام خوفه دوشه رک وار قوتی
 بازویه و یروب قلعه یی فتح ایلدی لر . بیک سکسان بر تاریخنده سردار قپودان
 کوسه علی پاشا واسطه سیله بلا جنک وجدال (مانیه) ولایتی فتح ایدیله رک
 (ضارانطه) قلعه سی تعمیر و بنا ایدلمشدر . تاریخ فتح لنامقه :

اولیا بو فتح ایچنده بولنوب ایتدی پسند .

آه ایدوب مانیه لی دیدی تاریخن (وای ضارانطه)

سنه

۱۰۸۱

آدن سردار احمد پاشا ، صدراعظم احمد پاشا ، یکچیری اغاسی عبدالرحمن
 پاشانک رأی و تدبیریه پادشاه عالیشان عسا کر نصرت نشانیه (له) اوزرینه
 سفر ایده رک (قمانچه) کبی لهستانک اک متین بر قلعه سنی زور بازو ایله فتح
 ایده رک اطرافنده بولنان (ایلووه) قلعه سیله برچوق واروشلری مطیع
 و منقاد ایلدی . له قرالی خراج کذار ایتدکن صکره پادشاه ادرنه جوارنده
 (حاجی اوغلی بازاری) قصبه سنده و وزیر بابا طاغنده قیشلادی . سنه ۱۰۸۳
 تاریخ فتح قمانچه :

هاتف غیبی بشارتله دیدی تاریخنی آلدی لهدن قمانچه یی شهنشاه جهان

سنه

۱۰۸۳

صکره پادشاه بالذات بغدادنک مرکزی اولان (یاش) شهرنده قرار ایدوب
 صدر اعظم فاضل احمد پاشا سردار اغیاه (اومانچه) و سائر بیوک قلعه لری
 فتح ایتدردی . صکره ییله پادشاهک تشویقیه وزیر اعظم مصطفی پاشا بیوک
 بر جنکدن صکره (چهره لچه) قلعه سنی فتح ایده رک پادشاه ادرنه یه ،
 صدراعظم بابا طاغنه کلدی سنه ۱۰۸۹ . ایشته بو قدر قلعه لر هپ سلطان محمد
 خان رابع دورنده فتح اولنهرق برر ممالکت اسلام حالنی آلدی . الله پادشاهی

یکدیجری بی فرارایتدی ظن ایدرک آتلینی راباصوینه اوروب اوکارینی آملق ایچون اوتہ طرفہ کچدیلم . یکدیجریلر ایسه سپاهیلرک قارشویه کچدیکنی کورنجه فرار ایدیورلر ظنیه طوپ ایپلریله قورلمش کوپری اوزره اوشوشدیلمر . کوپری قیریلدیغندن جمله‌سی نہره دوشدیلمر وغرق اولدیلمر . لکن معرکه محلنده قالانلر جمله شهید اولدیغنی حالده صدراعظم ینہ متانت کوسترہرک اوکون اوکیجه اوراده قرار ایتدی . ایرتسی کون جنک لوازماتی آلوب اوستولنی بلغراد قلعه‌سی آلتنه کیدرک دشمن ایله صلحه راغب اولدی وبلغرادده قیشلادی . نمچه دن ایلیچیلر کلدیکی کبی عثمانیلردن ده روم ایلی پایه‌لی قرہ محمد پاشا ایله حقیر پرتقصیر ایلیچی تعیین اولنہرق نمچه چاسارینه کیدوب عقد صالح وصلاح ایلدک . آندن حقیر چاسارک (پایتہ) خطیله المان دیارینه (دون ، قیر غیر — قارغیز ولایتلرینه ، آندن دانیمارقه ایلارینه ، آندن فلمنک ده «مصطردامہ — امستردامہ) ، آندن (اسفنج — اسوج) ولایتہ ، آندن «چہ) ولایتہ ، آندن (فرغو) ولایتہ کیدوب کامل اوچ بچق سنہده اللہک بوقدر عجائب مملکتلرینی تماشای ایتدم . بر لیلہ معراجده اوزی نہری کنسارنده قولاغوزلرم اولان قزاقلرله (دوغان کچیدی) نامندہ یکی یابلمش بر اسلام قلعه‌سنہ کلدیم . الحمدللہ قولاقلم بانک محمدی بی ایشتدیکی کبی کوزمده قنادیل اسلامیہ بی کوردی . کبجه قلعه قپوسنی آچدقلرندن بوزخانہ لردہ مهمان اولدم . صکرہ اوزی نہرینی کچہرک قارشوی طرفده (شاهین کرمان) قلعه‌سنہ ، آندن اوچ کونده قریمہ ، آندن طاغستانہ ، آندن مصقوف دیارینه داخل اولدم . لکن قرالتی کورہ مدم . سیاحتی بوراده اتمام ایتدکن صکرہ مصقوف ایلیچیسيله یمش کونده آزاق قلعه‌سنده آق محمد پاشایہ ، قول کتخداسی سایمان پاشایہ واصل اولدم . آق محمد پاشا آزاقدن عزل اولندیغندن برابرجه تکرار قریمہ کیدہرک قریم خانی (چوبان کرای) اوغولوندن احسانلر آلدق . آندن سکسان کونده قرہ دن استانبولہ واردق . حقیر ادرنہ اوزرندن کریدده بولنان صدراعظمہ یتشدم .

فتح قلعه قندیہ (قانی دیہ) — بو قلعه کوپریلی زاده فاضل احمد پاشا

او آی ایچنده قرق بیك عربہ مالایہ یوزبیک اسیر اغتنام اولندی وعسکر
مشتایہ چکدیکندن ملک احمد پاشا افندیمزده بلغرادده قیشلدی . اوراده ایکن
سلطان احمد خانک کریمه سی (فاطمه سلطان) ی نکاح ایتدی و ملک
احمد پاشایہ فرمان شهریاری کله رک آستانه یه دعوت اولندی . آستانه ده
زفانک اوچنجی آینده مرحوم اولوب ایوب سلطان مزارستانده استادی .
(کچی محمد افندی) نک ایاغی اوچنده دفن اولندی . بوغرب اولیاده بوسبتون
بی کس قالدی .

اویوار ، لتره ، لوه ، نووغراد ، سجان ، کر مات ، دره کل ، هولوق ،
بویاق قلعه لر یله برچوق شهر لر کو پر یلی احمد پاشا نک همتیله فتح اولنه رق .
نیجه بیك اسیر آندی . اویوار قلعه سنه بودین وزیر ی حسین پاشا سردار
تعیین اولندی ، قورد پاشا ایالت صاحبی اولدی ، ینه (کج ، کمنوار ،
اکردار ، اکر سک ، طوردا ، باتکه ، واژون) قلعه لر یله سائر قرق قدر قلعه لر
فتح اولنوب جبه خانه لر ی و مال غنائم لر آندی . بوقعه لره زرین اوغلو ،
بکان اوغلو قلعه لر ی دیرلردی . بوندن اول هر سک کفاری (اوسک ، الپ
اووا ، شاقولوفجه ، بچه وی ، قوپوشوار ، قویا ، نداژ ، بوبوفجه ، بردبزنجه ،
سکتوار ، قیژه) قلعه لر ی محاصره ایتمشلردی . صدر اعظم کلدیکی
طویدقلرنده جنک لوازماتی وسائر اشیا لر یی بر اقوب یکی قلعه یه قاچدی لر ایسه ده
صدر اعظم (کج قوپووار) دخی دینلان بویکی قلعه یی ضبط ایده رک کفاری
منهزم ایتدی و آرقه لر یی تعقیب ایده رک نهر دن کچر لر کن کو پر یار یی طوبه
طوتدی . صکره خروا تستان ولایتنه آقینلر اجرا ایدرک برچوق مظفر یته
نائل اولدی . آرتق عسکر اسلامک عروق غروری غلیانه کله رک (رابه)
نهری طرفه عبور اولندی .

انهزام عسکر اسلام درکنار نهر رابه بسوء تدبیر صدر اعظم واسماعیل پاشا
وکورجی محمد پاشا — اوللری او قدر جنک لرده بر آدمک بورنی قانامامش
ایکن صوک محاربه ائناسنده یکچری یه «کری یه دونوب مترسلیکره کیره سکر»
دیه امر کلنجه هپسی اطاعت ایتدی لر . سپاهینک بو امر دن خبری اولمادیغدن

ويكرمى اطه يېكچرى ، جبه جى ، طوپچى ، دور آشاغى بلوكرله جملە سىكسان
 ىدى بىك عسكر طمشوار صحراسنده بريكدى . غازى سىدى احمد پاشايى
 سردار على پاشا شهيد ايدوب اسلام اردوسى جانسز جسمه دوندى ايسه ده
 ينه بالضروره اردل دمير قاپوسندن ايجرى كيريلوب (خاچيك) صحراسنده
 مكث واقامت ايدلدى . يكرمنجى كون قرق بىك تانار ايله يالى اغاسى (شاه
 پولاد) اغا كلوب عساكر اسلام تازه جان بولمش كې اولدى . ناتار عسكرينه
 چاپول فرمانى ويرلدى . كىمىنانوش كافردنن خبر كتىرمكه كوندردلكدە
 نجه بىك كافر كتىرديلر . صكره كىمىنانوش اوزره عزيمت اولتوب بودىن
 وزيرى اسماعيل پاشا چرخه جى اولوب طوغلر ايله طليعه عسكر اولدى .
 خلاصه كلام اردل ايجره نام ونشائىز كوم اولوب سنكز آيدە اردل مملكتتى
 استيلا ايدە رك تا (بنسه) نهرى كىنارينه واروب سياوش پاشا قىرنداشى
 حسين پاشايى بنسه نهريغى عبور ايتمك اوزره عسكرىنك كزىدە لريله
 مأمور ايدى . (ناقشه) ، (حسوار) قلعه لرينه واروب (ظلومى اوغلو)
 نام كافرى قرالغه طلب ايدى ايسه ده كفار : « قرالمنز كىنانوش قرالدىن
 خوشنودز . بشقه قرال ايستمىز » ديو جواب ويردیلر . ظلومى اوغلونك
 قرال اولسنه موافقت ايلمدیلر . حسين پاشا تكرر نهري عبور وبرى جانبه
 عودت ايدى . سردار على پاشا دخى بنسه نهري كىنارندن عودت ايدوب
 اسماعيل پاشايى (سيكل) ولايتنه سردار ايدى . سيكل بوغازنده جنك عظيم
 اولوب نجه بىك آدم قتل اولتوب اون ىدى بىك اسير وبوقدر مال غنائمله سردار
 اسماعيل پاشا اردوى اسلامه مظفراً داخل اولدى . اندن قالتوب (اود
 وارهل) قلعهسى آلتده (تېلس غبور) صويندن يعنى بنسندن (اپوي مىخال)
 نام فخره قرال نصب اولتوب رعايا ذمتنده باقى قالان اوچ سنه لك خزينه دن
 ايكي بىك كيسه تحصيل ايدوب (سىين قلعهسى) نام ساز مجارى قلعهسى
 آلتده مكث ايتدىكمز ائشاده كوپرلى محمد پاشانك فوتى ، اوغلو فاضل احمد
 پاشانك وزير اعظم اولدىغى قاپوجىلر كىتخدا سيله خبر كلدى . (فوغراش)
 نام محلده قلعه آلتده بر عظيم جنك اولدى . بو ائشاده قارده ياغدى . نهايت

یراقدیلر. بغداد دیارینی استیلا ایدر فرار ایدن کفاری قیره داق افلاق دیارینه دوشوردیلر . بحکمت خدا ابتدا (یرکوکی) قلعه سنده محصور اولان فضل پاشا و جان ارسلان پاشا بوزیلوب کندولرینی طونه نهرنده غرق ایتک صدنده ایکن کفار خندق ایچدن طشره چیقوب « بره بغدادنه برونسز قسطنطین بوزولوب قوجه تاتار عسکری کلدی ، « دیه کفار یرکوکی قلعه سنده محصور اولان آل عثمان عسکرینی محاصره ایتکدن فراغت ایدوب (ترقوویشته) جانبه فرار ایدنجه محصور اولان عسا کراسلام کافرلری عقبرندن قوغه قوغه ، قیره قیره بو قدر مال و خزائن و اسیرودفائن آلمشادر درکه دیلر ایله تعبیر و قلم ایله تحریری ممکن دکل . بعده تاتار عسکری دخی کلوب طاعلرینه و (وارصوا) ایلرینه وارنجه کفاری بچینه لرده و کینلرده یولوب یکرمی بیکن زیاده افلاق اسیری و آلتش یدی بیگ بغداد اسیری آندی دیو تحریر اولمشدر . بحد خدا بواسلوب اوزره افلاق و بغداد ولایتی یکرمی کونده فتح اولنوب بو حقیقک انه یکرمی اسیر بهاسی کیدی . ینه بغداد تحتنده (جوان استفان) بکه کلوب برکیسه ، اتی بورغه ، برپارچه کورک ، برر خط پیدا ایتدک و (غزاز زاده احمد اغا) دن برکیسه ، بر بورغه ، بر محبوب کوله احسان آلوب قرق ایکنجی کونده ادرنه یه واصل اولدق . بوغزاده و واراط غزاسنده بولنوب بعده بوسنه ده افندیز ملک احمد پاشایه واردم . (هلونه) قلعه سی آلتنده واصل اولوب شرف صحبتلریله مشرف اولدم . بونده دخی نیجه غزالرده بولندم که کاملاً تحریر اولنسه برطومار دراز اولور . نتیجه مرام ملک احمد پاشا سنه ۱۰۷۱ نارینخنده ربیع الاولک اون ایکنجی بازار ایرتسی کونی بوسنه دن معزول اولوب کندوسنه روم ایلی ایالتی احسان اولندی . بوسنه دخی واراط فاتحی سردار علی پاشایه احسان اولمشدر .

علی پاشانک اردل دیارنده کیمیناوش اوزره سردار اولدیغی بیان ایدر — بیگ تیمش ایکی تاریخنده روم ایلی ایله ملک احمد پاشا ، اناطولی ایله چاوش زاده احمد پاشا ، یکرمی ایالت صاحبی میر میران ، تیمش سنجاق

ایتدیله . بومحله بوسنه دن (سرداز احمد پاشا) طرفدن یدی بیک کله ایله (قین) ، (قین قراد) و (نیجه) قلعه لرینک مفتاحلری کادی . بوغاز حصارده قبودان علی پاشا (واراط) ، (سنکوی) قلعه لرینی ودها بشقه قلاعی فتح ایتمشدرکه محلنده تحریر اولنور . تاریخ فتح واراط : (واراطی آلدی عدودن علی پاشای دلیر) علی پاشا واراط قلعه‌سنی فتح ایتدکدن صکره تعمیر و ترمیمیه مشغول ایکن (مهنه بک) افلاقده عصیان چیقاردی .

عصیان مهنه بک بولایت افلاق — افلاق ولایتده (مهنه بک) اون بیک مقداری تجار مسلمینی شهید ایدوب عصیانی آشکار اولدیغندن (فضلی پاشا) ، (جان ارسلان پاشا) ، دها نیجه میر میران امرالر تعیین اولنوب (یرکوک) نام قلعه ده جنک عظیم ایدوب عسکر اسلام منهنماً یرکوک قلعه‌سی آلتده طابورلنوب آرقه لرینی نهر (طونه) یه ووروب شب وروز جنک ایتکده ایکن بغدانده عصیان ظهور ایلدی .

عصیان بغدان — (برونسز قسطنطین) نام لعین اللی بیک کافر ایله تحت بغدان اولان (یاش) شهرینی ضبط ایدوب بکی (ضولطه) یی کسمکه باشلیوب دیار بغدانی قبضه تصرفه آلدی . بو احوال پرملال در دولته منعکس اولوب تاتارخانه واوزی ایالتی وزیرینه و بوجاق تاتارینه امر پادشاهیلر کیدوب بغدان سفیرینه مأمور اولدیله . آندن یدی قله ده محبوس سابقا بغدان بکی اولان (لیپول وویواد) اوغلی (جوان استفان) نام ولدی بغدان بکی نصب ایتدیله . فضلی پاشالی (کمانکش احمد اغا) اسکمله اغاسی اولدی . (غزاز اوغلی سلاحشور احمد اغا) سنجاق اغاسی اولدی . بالمله عسکر و امرا قطع منازل ایده رک پای تحت بوغدان اولان (یاش) آلتنه واصل اولدیله . اوراده (بیاض قار) اوزرنده برجنک عظیم اولدی . کفار منهنم اولدی . برونسز قسطنطین نام لعین فرار ایلدی و عسکری تارمار اولدی . آندن اون بیک قدر بیاض قار کافری جوان استفانی (قورت) ده حکومت صاحبی ایتدیله . آندن یالی تاتاری قالغای سلطان ایله قریم تاتاری منهنم اولدقلری حالده بقیه السیف اولان کفسارک آرقه لرندن چاپول

وپادشاه هفت کشور ایله جلالی غزاسنه کلوب اسکداره کچوب مکث ایتدی. اناطولی ولایتینده مذاهب اربعه دن قنوی شریفلر کیدوب آیه (فقطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمد لله رب العالمین) نص قاطعی اوزره جلالی و جمالی، باغی و طاعی ظالم ملک قتلنه اوامر شریفه ایله تفتیش-جیلر ولایت بولایت کوندرلدی. دیاربکر والیسی قره مرآتیی پاشایه، آرض روم والیسی کورجی مصطفی پاشایه، حلب والیسی دوتساق علی پاشایه امر شریف و خط شریفلر کیدوب آبازه قره حسین پاشا اوزرینه مأمور ایدلدی. برقاچ کون اسکدارده مکث ایدوب بعده آستانه سعادتیه مراجعت اولندی.

انهزام سردار مرآتیی پاشا در صحرای ایلغن بدست جلالی حسن پاشا — ایلغن صحرا سنده جلالی حسن پاشا غالب کلوب مرآتیی پاشا منهزمه حلب قلعه سنه واردی. قره حسن پاشانک دخی جوانب اربعه سنی جمله رعایا و برایا چو یروب شدت شتا دخی کلوب ماینلرنده قحط عظیم اولدی. آخر قره حسن پاشا حلبده بولنان مرآتیی پاشایه، چرکس قدری پاشایه، والی حلب دوتساق علی پاشایه دخالت ایددی. هر روزیری برر سرایه اعزاز و اکرام ایله قوندیروب جرملری عفو اولمق ایچون در دولته عرض منحصر لر ایله مرآتیی پاشانک، قدری پاشانک آدملری و آبازه حسن پاشانک، دها بشقه جلالی پاشانک برر آدملری کیتدی. « فقط بونلرک حلبه دخالت ایتملرنده البته بر شیطنتلری واردر » دیه حلبده بولنان پاشانک شبهه ایده رک جمله سنی قتل ایدوب سربیی دولتیرینی در دولته کوندر دیلر. در سعادتیه واصل اولوب کوپرلی « الحمد لله هنوز یانوه کافرلینه امداد ایدن کافرلری قتح ایلدم » دیه حمد و ثنالر ایددی.

پادشاه جم جنابک جلالی قتلنه بروسه یه توجهلری — پادشاه سلامتله بروسه یه واروب روزمره یوز ایکی یوز حسن پاشالی جلالی کلوب سراپرده اوکنده قتل اولورلدی. آندن پادشاه عالمنه (کلید البحرین) اولان بوغاز حصارینه عزیمت بیوردی. اناطولی قلعه سنه (عنکبوت احمد پاشا) نی معتمد و مباشر ایتدیلر. روم ایلی طرفه قپودان کوسه علی پاشانی تعیین

ایده میوب (قالوه) قلعه سنه دوشوب عیسی نبی آرارکن عزرائیل پنجه سنه دوشوب مرد اولدی . سیدی پاشا خزینه لر پیدا ایدوب بو قدر مال و منال ایله خزینه پادشاهی بی طولدی رفق ایچون طبل و نغیر چالهرق آستانه سعادتیه کیردی سه ده بعض سبیلردن اوتوری ینه مقبول شهر یاری اوله مدی .

« مؤخرآ (یانوه) ، (شباش) ، (لونغوش) قلعه لری سردار اکرم و صدراعظم (کوپریلی محمد پاشا) طرفدن فتح ایدلوب بوندن باشقه یدی واروت دها فتح ایدلوب (آراط) قلعه سی تجدید اوانوب (یانوه) قلعه سی دخی تعمیر و ترمیم ایدیلرک باغ ارم کبی مزین بر شهر اوله رق طمشوار وزیر لرینه مقرر حکومت اتحاد اولنوب (اردک) دیارنده (شاربطق) ، (سکل هیت) ، (اچتوار) آدی قلعه لرک دخی فتیح تصمیم اولنمش ایکن آستانه سعادتدن ، پادشاه عالمپناه حضرت لرندن مؤکد خط شریف لر کلوب : « اردک قرانی » نسه چاسارخی قید و بند ایدرک حضور هابونمه کتورسه کبیه مقبول دکدر .

اناطولی ولایت لرنده (قره حسن پاشا) ، (صاری کنگان پاشا) ، (طیار اوغلی احمد پاشا) و قرق عدد میر میرانلر و سائر بی ایمان حسابسز میرلوالر بکا عاصی اولوب دریا قدر عسکر ایله پای تخت قدیمز اولان بروسه اوسته کلکده درلر .

البته و البته در . دولتمه علی العجله کله سین « دیو کوپریلی یه خط هابون واصل اولنجه میت متحرک کبی اولوب کندی کندی « آفرین ! قره حسن پاشا آفرین ! مجار کافرینه ای امداد ایتدک ! اولمایه الاخیر ! » دیوب (یانوه) التندن بسم الله ... ایله « نیت الغزای اکبر بقصد معین مهین کافر قره حسن » دیوب کمر لرینه ایکی یردن غیرت قیاجنی قوشانوب دللرندا ایدوب « هر کیمه نان پاره سی و عرضی لازم ایسه دردوانه کلسون » دیه یانویه سنان پاشایی سردار و سیدی پاشایی امداد قویوب کوپریلی الغار ایله سحرای کاغد خانه یه واصل اولدی . اوراده مکث ایدوب منادیلر ندا ایدرک یوقلمه ایدرک شب و روز مشعللر ایله علوفه لری و یروب دور تمام اولوب حسن پاشا و غیره یه پاشالرک یاننده بولنوب ده ناموجود اولان کسه لر دن اون اوچ بیک سپاهیان ویدی بیک یکچیریلرک اسامیسنی صحیفه دفتر دن حک ایدوب امضا ایلدی .

(بارك!) بيله ديمدیلر. اما حقیقتده فاتح اگری محمد خانك غزاسنه معادل بر غزادر. سیدی پاشانك عسکری اون ایکی بیکنن زیاده اولمدینی حالده لشکر کفار یوز التمش بیکه یقین ایدی. (راقوخی) لعین بو عربدهده دخی خلاص اولوب (قولوزوار) قلعهسنه فرار ایدی. یکیدن عسکر بریکدیرمه باشلادی. وندیکیلرک بوسنه ایالتی نهبوغارت ایتدکری پادشاه باوقارک مسموع هایونلری اولدوقده (ایالت بوسنه) ایله (ملک احمد پاشا) (صادره) قلعهسی اوزرینه سردار معظم تعیین اولندی.

سکسان بیک عسکر ایله (زادره-صادره) قلعهسی آلتنه وارنجبه کفاره محصول قالدیرتمیوب (الن) و (لاتین) دیارلری فتح واستیلا ایدوب صوکره (رپنچیسه) قلعهسنه قوشوب امان ویرمیرک یدی ساعتده فتح ایدرک بر چوق غنائمه عسکر اسلام مغتم اولدی وقلعه فتح اولدوقدن صکره جمله اهل وعیاللری اسروبند اولدقلرینه حقیرک تاریخیدر:

بمحمدالله بوجنکده بر مهم فتح مبین اولدی (شبه نیک) کافرینک اکثری متهور قتل اولدی لب دریاده برجنک ایله دک حقا دلیرانه توفنک انداز اولانلر سوردیلر آتینی میدانه بوجنکه اولیسا، تاریخ اوته دیدی رضای بری قالقوب دیدی یاز، تاریخ ایله (بوپله غزایی)

سنه

۱۰۸۱

دفعه نایه سرداری سیدی احمد پاشا — یناردل دریاسنده (راقوخی) کافر عصیان ایدوب دردولته علی القانون خراج کوندرمیوب بر طرفندنه یرچوق جیوش منحوس جمع ایدوب ایکی یوز بیک کافر ایله (قولوزوار) قلعهسنک آلتنده مکث ایلدی. بری طرفدن سیدی پاشا (بودین)، (اگری)، (قانیژه) (طمشوار) عسکرلرینک کزیده سیله قرق بیک مساح وشجیع ونامدار آتیلر ایله ایلمک بهارده (قولوزوار) صحراسنده دشمن عسکرینه مقابل کلدی. بیوک برمقاتله ایدیلوب بامرالله کفارک ایکوز بیک عسکری قیاچدن کچیریلوب جمله غزات مسامین مال غنائمه مستغرق اولدیلر. (راقوخی) ده بو عربدهدن مجروساً فرار ایدوب (واراط) ه جان آتدی. اوراده ده قرار

کفار بوانہزامی کوردکن صکرہ اردل ولایتہ واروب قرق میلون
 خزینہ مالی دینہ لردن چیقاروب (سیکلستان) دن (صاری مجار ، جايد
 وشاق) دن ، (چہ ولہ) دن ، اسفاج (اسوج) واسلوی (اسلاو) دن ،
 (قرول وروس) دن ، (نمچہ ودودوشقہ) دن ، (خروات واورناماجار)
 دن یوز بیک عسکر جمع ایدوب (طمشوار) ایالتندہ (لیپوہ) ، (چناد) ،
 (چناد) ، (فئلاق) ادلی قلعہ لری غارت ایلدیلر . بو خبرک فریادجیلری
 در دولتہ کلدکدہ اورالہ بودین وزیری کنعان پاشای سردار تعیین ایلدیلر .
 انہزام سردار بودین وزیری صوفی کنعان پاشا - سکسان بیک عسکر ایلہ
 سردار مشار الیہ نہر (مورش) کنارندہ (آراط) و (لیپوہ) ادلی قلعہ
 آراسندہ دشمن عسکرینہ مقابل کلوب بامرالله عسکر اسلام منہزم وکفار
 غالب اولوب سردار کنعان پاشا نیجہ بیک کخیلان آتلی سواریلر ایلہ (صلانتہ)
 صحراسنہ جان آتوب خلاص اولدی . (ایلچی حسین پاشا) دخی نہر
 (مورش) د جان آتوب نابید اولدی . نتیجہ کلام بو انہزامدہ اون بیک
 آدم تلف اولدی . صوکرہ منہزم کنعان پاشا (بودین) دن عزل ایلدیلوب
 (بوسنہ) دکدی (سیدی احمد پاشا) یہ طغرای غراسز بودین سردار لئی
 احسان اولندی .

سیدی احمد پاشا (اردل) د سردار معظم اولدی وبوسنہ ایاتی ملک
 احمد پاشایہ احسان اولندی . غازی (سیدی احمد پاشا) اوسنہ قیشک شدتہ
 باقیہ رق اون ایکی بیک صالت و سبکبار عسکر ایلہ (اردل دمیر قپوسی)
 طرفدن ایچری کیروب (حاجک) صحراسندہ (قولچوار) قلعہ سنہ آرقہ
 ویرمش اولان (راقوخی) لینک یوز بیک عسکرینہ تصادمہ جنک ایدوب
 آج قورد قویونہ صاریلورکبی طمشوار وزیری سیاوش پاشانک برادری
 (حسین پاشا) کفارک بوکرکندن کیروب آن ساعتدہ بیاض قار اوزرندہ
 بیاض تلی کفاری قلیجدن کچیروب قانرلیہ قاری صوکی اریتدیلر . جملہ سنک
 کلہ لری وقودانلری ، حنط آرابہ لری ، جبہ خانہ لری الای عظیم ایلہ در دولتہ
 کوندر دیلر سہ دہ بو (سیدی غزاسی) اصلا حسابہ آنتیوب مقابلہ سندہ

انهزام طاہور مقہور راقوفجی قرال بی ولایت له بدست محمد کرای خان
 ومعا ملک احمد پاشا — اردل قرالی راقوفجی له قرالی اولمغیچون بونی
 اکریدن امر پادشاهی آلوب بونی اگری وزارتدن معزول اولوب کوپرلی
 وزیر اعظم اولدیغنده (راقوفجی) یی (له) قرالی اولمقدن منع ایلدی .
 راقوفجی کوپرلینک منع ایتمسینه باقیوب ایکی کره یوز بیک کفار فجار ایله
 (له) اوزره کلیرکن (له) قرالی آل عثمانه تظلم ایلوب : « خراج کذاریکز
 اولهیم . بو (راقوفجی) یی اوزرمدن منع ایله یکز » دیه کوچک ایچی ایله
 هدایاسی کلدی . بونک اوزرینه تاتار خانی محمد کرای خان حضر تریله ملک
 احمد پاشا سردار معظم اولدیلر . (راقوفجی) طاہورینی محمد کرای خان
 قومیوب اونیدی قرال زاده تاتار خانه رهنه چیقوب کفارینه اردل ولایتنه
 رجعت ایتمک اوزره ایکن جمله تاتار عدو شکار (چلوچلو) دیه او آن وساعته
 طاہوری منہزم ایلدیلر . راقوفجی ماعون اوچوز قدر کفار خاکسار ایله
 (سیکل) طاغلرینه فرار ایلدی . قرق بیک کافر تیر بلادن وسیف عنادن
 کچدی . آخر کار تمش بیک کفار واون قرال زاده ، راقوفجینک وزیر یی
 کیانوش دخی اسیر اولوب جمله عسکر تاتار اورحای آلتده ملک پاشا اردوسنه
 داخل اولوب ایکی دریا مثال عسکر بی پایان آق کرمان آلتنه سالمین وغامین
 کلدیلر .

(بوغزایه نارینمزد ر)

حمدلله بوغزا اولدی بیک آلتمش یدیده بو فوتوحاتی میسر ایده مولا کریده
 دور آدمدن بری اولمش دکلدیر بوغزا سیف محمد چکایدی مجار پلیده
 اسب تازی ، سیف مجزه تیرکش هپ سنده در سهم قوسندن چیتنجه کذر ایلر حدیده
 اولیا فتح فتوحی کوریمچک تاریخ دیدی حمدلله بو فتوحات اولدی حال علویده

حمدلله بوغزاده بو حقیرک اننه اونیدی اسیر ، یکریمی آت ، اون سمور ،
 بر چیفت سیم اوزنکی ، غیر سیم اوانی کیر مشدر . تاریخ کفته کیانوش اسیر :
 بر اکیسکی بو کیانوش ماجار بر آه ایلوب دیدی که « کلدی تاتار »

سنه

انہزام کشتیان قازاق عاق در قلعہ وارنہ بدست ملك احمد پاشا — قرہ دکز ساحلندہ (وارنہ) قلعہ سنی و (باحق) قصبہ سنی یمش پارہ شایقہ ایلہ روسلر نہب وغارت اتمکہ چیقوب ملك پاشا ایسہ آندن اول یتیشوب علی الغفلہ لب دریادہ اولان کفاریک کملرینی باصوب یکریمی عددینی ضبط ایلدی . باقیسی دریابہ آچیلوب فرار ایتدکلرنده جمله کفار قرہ دہ قالوب کافر شیطان ایلہ ملك پاشا جنک ایدوب جملہ سنی درہ وتپہ لردہ جمع ایدوب کیمنی تپہ لدی وکیمینک کردانلرینہ طوق لغنت کپروب یدی یوزدن متجاوز اسیر آلدی . بیکدن زیادہ سنی شمشیر آبدار ایلہ دیار عدمہ کوندردی و بیکدن زیادہ سنی دخی غرق اولوب قعر دریادہ قرار ایتدیلر .

(بوفتح فتوحہ تاریخ)

اولیا بوفتھی کوردکده دیدی تاریخی بارک الله اولمامشدر بردخی بوبلہ غزا

(دیگر تاریخ)

سویلدم لفظاً کوزل تاریخی اولدی آلمش برده بوشانلی غزا

سنہ

۱۰۶۱

قلعہ کونیہ — قرہ دکز ساحلندہ ، چوروغ نہری منصبندہ واقع اشبو قلعہ کتانجی زادہ محمد پاشا ، سیدی پاشا ہمتلریلہ تخلیص اولنمشدر سنہ ۱۰۶۴ . بوندن برسئہ صکرہ یعنی ۱۰۶۵ تاریخندہ ملك احمد پاشا واندہ برجنک عظیم ایدوب بتلیس خانلغندہ بولسان (عبدال) خانی منہزم ایلمشدر کہ بوبلہ جنک آندہ سبت ایتمامشدر .

استخلاص قلعہ اوزی بدست ملك احمد پاشا — اوزی نہرینک قرہ دکرہ مخلوط اولدیغی محلده (اوزی قلعہ سی) دینلان بومتین قلعہ بی قازاق استیلا ایدوب ملك احمد پاشا ایلہ تخلیص اولندی برجنک طویل ایلہ . محلندہ تحریر اولنور .

استخلاص بوزجہ آطہ بدست کوپرلی محمد پاشا — بوجزیرہ وندیك کفاری الندن جنک عظیم ایلہ آلمشدر .

(نخیرم اوغلو) نك طابوری طاغیدلی . (ابوقرون) قلعہ سی ودخی .
 جبال (اصفاقیہ) سردار معظم (دلی حسین پاشا) یدیلہ فتح اولندی .
 داشنیک امرزا ، جلالی حنیفی خانیہ — (داشنیک امرزا) ، (جلالی
 حنیفی خلیفہ) ناملرنده کی جلالیلره ترکمان اغالقلری احسان اولمندیغندن .
 وزیر اعظم ملک احمد پاشایہ دلکیر اولوب اسکداردن خیلی عسکر جمع ایدوب .
 اناطولی بی نہب وغارتہ عزیمت ایلوب ہر سگ دیندن دریایی عبور ایدرک
 راست کلدگری کاربانی پریشان ایلمکہ باشدیلر . (لفکہ) ایلہ (سکود) نام
 قصبہ لک آرد سندہ خیمہ وخر کاهلرینی قوروب مکث ایلدیلر . فی الحال
 ملک احمد پاشا وبکتاش اغا ویکچیری اغاسی وقرہ چاوش وقول کتخداسی
 چابی مصطفی اغالر جملہ عسکر لرلہ تیشوب وقت سحرده عالم اغیاردن بی
 خبر ایکن بو اغیارہ اللہ دیوب قیاج اولدقدہ آنلردخی دلیرانہ جنک ایدوب
 شبخون ایدن وزیر عسکرندن خیلی بنام یکیتلری خاکہ صالدیلر . آخر
 آنلردخی خلاص اولوب دندان تیغدن کچدیلر . بقیۃ السیوفی طاغلرہ فرار
 ایتدی . اماسردار سردار لری اولان داشنیک امیرزا وحنیفی خلیفہ برچوق
 آدملری ایلہ طوتیلوب اسیر بندھجران اولدیلر . آستانہ یہ کتیر ایکن جسر
 نام محلدہ امر پادشاهی وارد اولوب بوستانجی باشی جملہ سنی اورادہ قتل
 ایلدی . کلہ لری باب هایون اوکنده غلطان اولدی . بووقوعاتدن اون یدی
 کون صکرہ غلو عام اولوب ملک احمد پاشا معزول اولدی .
 چاقون ولایت قازاق عاق در شہر اشحرز و صحرای آلوو بدست محمد
 کرای خان — بوسفر مسرتده تاتار صبارفتار ، عدو شکار یوز الی بیک
 اسیر ایلہ بلا حساب مال غنایم آلمشدر .
 چاقون ولایت بغداد بدست قلغای سلطان محمد کرای خان — بغداد
 دیارینک پای تخت منحوسی اولان (یاش) شہرینہ (تافوحشان) و (خوتین) و
 (سج اووا) یہ وارنجہ ولایت بغداد فتح واستیلا اولندی . الی بیک اسیر
 واون کرہ یوز بیک آت وصغیر ولایعد ولایحصی قیون وکچی غنیمت آندی .
 سائر اقبشہ فاخرہ واونی مقولہ سی غنایمک حسابی جناب باری بیلور .

بارکیر اوزرنده ایکن پرماق قپوده صلب ایدوب آلتدن چار پانی چکدیلر . اوج کون داراغاچنده قرار ایدوب بعده لاشهٔ مردارینی دریایه القا ایلدیلر . ماهیلره شکار اولدی . ینه اول سسال مبارکده ولایت جزائرده فتوحات محلات بدست امیر پاشا . محله عربانی جزائر اوزره کلیرکن جزائر غازیلی قارشوچیقوب یکریمی بیک عربیان طعمهٔ شم شیر ایدوب مسرت خبرلری کلدی . ینه سنهٔ مز بورک آخرنده انهزام کورجی نبی قاطرچی اوغلی بدست وزیردلیر قره مصطفی پاشا . سکسان بیک عسکرایله کورجی نبی نام شقی عصیان ایلدی . اللی ولایتی تا اسکداره کاذجه غارت ایدوب ظلم ایدرک (بولغورلی) و (چاملیجه) نام محللرده خیمه وچرکاهیله مک ایلدی . یتش آدمک قتلله حلبک ایالتی طلب ایدوب طوردی وچنکه آماده اولدیغنی سویلدی . بری طرفدن عسکر دریا مشال فوج فوج ، موج موج اولوب دفتردار زاده محمد پاشا طلیعهٔ عسکر اولدی . ذیل چاملیجه ده برجنک عظیم ایتدیلر . مراد پاشا دخی یتش یرده جمله میر میراندرک طبلیرینی دوکهرک امداده یتشدی . درت ساعت قدر دها صواش پرخاش اولوب اول آن بجمد خدا جمله جلالیلر منهزم اولدیار . طاغاره فرار ایتدیلر . عساکر اسلام مظفراً در دولت عودت ایلدی .

سنه ۱۰۵۹ تاریخنده انهزام دروز شام دار السلام بدست قره مرتضی پاشای نیک نام - درزی شیخاری اوزره بیک کیسه مال قالب امر پادشاهیله مرتضی پاشا شام ایاتی ایله مذکور مالی تحصیل ایتکه یتش بیراق عسکر ایله درزی اوزره چیقوب (ناقوره) نام بوغازده جنک عظیم ایلدی . جمله درزی بی ایمانی منهزم ایدوب بعده بی باک و بی پروا بیک کیسه یرینه مرتضی پاشا اوج بیک کیسه تحصیل ایدوب دردولته کوندردی . حقیر اوسنه مصره ، حج شریفه عزیمت ایدوب شامه کلدی کمزده بوغزاده بولندم . شکسته بسته اول غزایه شو تاریخی سویلدم :

ساده لفظاً سویلدم تاریخی بیک الی طقوزده اولدی بوغزا

بعده جزیرهٔ کریدده (قلعهٔ سلنه) ودخی (قلعهٔ رتمه) فتح اولندی .

تاریخ قصر جاملیجه :

دیدم بن اولیا بوکاخه تاریخ مبارک اوله قصرک پادشاهم

سنه

۱۰۶۵

تاریخ قصر بانچه قره اغاج در قرب قصبه سودلیجه :

دیدیلر اولیا بوجایه تاریخ زهی قصر سر افراز هایون

سنه

۱۰۸۳

تاریخ قصر بیکار در قرب ادرنه :

کورنجه اولیا تاریخی در (دیر) لطیف شاهانه ایوان اولدی قصری

سنه

۱۰۸۲

قصر عدالتک بعد الاحراق بناسنک تاریخی :

اولیا اتمامنه تاریخ دیدی قصر دیوان اولدی شاهانه، لطیف

سنه

۱۰۸۳

پادشاه جم جنابک بالذات بولندقلری غزالر وسائر فتوحات وسپهسالار
معظمیری — بامرالله ابتدای جلوسنده آت میداننده سپاهی اشقیاسی
سرتاسر دندان تیغ آتش تابدن کچدیلمر . ینه اول ماهده اناطولی دیارنده
نام محله جلالی (قره حیدر اوغلی) منهزم اولوب جمله عسکرلری
قتل اولندی . سرقلانلری اولان واجب الازاله قره حیدر اوغلی نام
(جلالی ترکان اغاسی قره آبازه حسن اغا) قید و بند ایله در دولته کتیریلوب
صاحب جلوس مولوی قوجه وزیر حضورینه واصل اولدی . براز
کلماتدن صکره کوردیلرکه قورشونلرک یاره لری اویلوغنی پاره پاره ایدوب
علاج پذیر اولمز درجه یه کلمش . اول آن امان ویرمیوب کمال تعظیمله بارکیرینه
بندیروب عسس باشی و صوباشی توابعیله حیدر اوغلی دیوان سیاسته کتیردیلمر .

اولدی . مرزيفون شهرنده برسپاهينك اوغليدر . اما غايت جرئتلى وصاحب
رأى وعاقل ودانا بروزير توانا ايدى .

سلطان محمد خان دورنده اولان ايلت وزراسى — ابتدا يوم جلوسنده
سپاهيلر ايله يكيچريلر بربرليه آت ميداننده جنك عظيم ايدوب سپاهيلر
مغلوب ومنهزم اولدى . مناره لره قوشلق وقتى « مؤذم » ديو اذان او قوبانلره
وجامع ايجره تلاوت قرآن ايدنلره وارنجيه بالمله سپاهيلرى يكيچريلر قتل
ايدوب لاشه لر يني عربله لر ايله طاشيوب (آخور قپو) دن دريايه دوكنجه
عظمت خدا اول ساعت دريا تموجه كلوب حيدر اغا زاده محمد پاشا دوئما
ايله سراى برونندن ايجرى كيره مدي . نيجه قدرغه لر كوشه كوشه كناره
دوشوب پاره پاره اولدى . اول كون محمد خان طرفندن مرتضى پاشايه بغداد
احسان اولندى وزيله لى چاوش زاده محمد پاشايه قدس شريف وامير پاشايه
مصر احسان اولندى . حيدر اغا زاده نك مصر حبسندن اطلاقى فرمان
بيورلدى . نوغاي اوغلنه حلب ، حمالي ارناود محمد پاشايه طرابلس انعام
اولندى . بصره افراسياب اوغلنده ابقا بيورلدى .

اولاد ذوى الاحتراملرى اولان شهزادگان — تاريخ ولادت شهزاده
مصطفى خان ابن محمدخان رابع فاتح قنديه : (حضرت خان محمد رابع) (طول
الله عمره ابدآ) . ثانيا صورت معماده : نظم تاريخى بولدى (سمت ادا)
يازدى لوح بروج اوزره فلك . انبت الله نباتا حسنا سنه ۱۰۷۱

عدل وداننده آبادان ايتدكلرى عمارتلىر — ام دنيا دينكه شايان
اولان مصرده (دفتردار ابراهيم پاشا) (قدم التى) نام تفرجگاه وزيارتگاهده
برجامع على بنا ايدوب اجر ومثوباتى سلطان محمد خان هبه ايلدى . قبله
قپوسى اوزره تعليق خط ايله ذكى چلبى كفته سى اولان تاريخ سلطان محمد
خان اسمنه تحرير اولمشدر .

(تاريخ)

دعا ايدوب ديدى اتمامنه ذكى تاريخ يرنده جامع على اساس بي همتا

سنه

۱۰۷۴

و نیجه فتوحاته نائل اولدی . بین المنجمین والجفار بو کوپرلی یه (صاحب خروج) دیرلردی .

رموز کلام علی — (کعب اسمہ جسری و بین الخلق اسمہ کفری .
 ومن عند الله قطب الاقطاب و ولی صحیح) کلامنی کوپرلی محمد پاشا حقنده .
 بولیشلردرکه لفظ (کعب) و (محمد) طقسان ایکیشدردر . (جسری) دن .
 مراد کوپرلی محمددر والحاصل دولت آل عثمانی تصحیح ایدوب آلتی سنه .
 وزیر اعظم اولوب ارتحالیانده نعشی استانبوله کتیروب طاووق بازاری
 قربنده دفن ایتدیلر . اما کوپرلی محمد پاشا ارناودی الاصل اولوب
 دین مین ایچون لجوج ومحصل وحاکم ایدی . حرم خاصده نشوونما بولوب
 خسرو پاشا حرمدن یکبچری اغالغله چیققدده ایچردن برابر طلوع ایدوب
 خسرو پاشایه خزینه دار اولدی . بغداد سفرلرنده و آبازه سفرنده خسرو
 پاشانک بو قدر صدارتنده دخی مدبری اولوب کوپرلی خزینه داری
 ایدی . کوپرلی محمد پاشانک وفاتندن صکره یرینه اوغلی (فاضل احمد) پاشا
 وزیر اعظم اولدی . باباسی کبی عادل وغازی ، فاضل ، مجاهد فی سبیل الله ،
 مدبر ، صاحب وقار ، عالی تبار بر وزیر بی مثال ایدی . سیواس ایالتنده
 کوپری نام قصبه ده متولد اولوب طریق مولویته کیردی . ابتدا کندویه
 روسه ده ایالت ارضروم احسان اولندی . آندن آستانه ده قائم مقام ،
 آندن وزیر اعظم اولدی . ببادن اوغله (مهر میراث دکمه سی) ابتدا
 بونلره نصیب اولدی . نیجه فتوحاتدن صکره (قندیه) و (قمانجه) قلعه لرینی
 فتح ایدوب برخیلی مدت صدارت عظامده معزز و مکرم اولوب جام جام باده
 نابی نوش ایلردی . ادرنه ایله تکفور طاغی آره سنده قره بو بر نام آدمک
 چفتلکنده جام اجلی نوش ایلدی . نعشی اسلامبولده پدری کوپرلی محمد
 پاشا جنبنده دفن اولندی . آندن یرینه ادرنه قائم مقامی (قره مصطفی
 پاشا) وزیر اعظم اولدی . بوده ینه کوپرلینک حرمنده پرورده
 اولوب امیراخور و قپودان پاشا و قائم مقام اولوب ادرنه ده وزیر اعظم

مهری جزیرهٔ کریده (دلی حسن پاشا) به کوندریلوب (منکشه) نام محله ایام مخالف اولوب کریده کچمک صدنده ایکن عقبندن برخاصکی دهاکلوب مهر شریفی آستانه‌یه کری کتیردیله . بعده مهری اوزی ایالته متصرف (سیاوش پاشا) به کوندریله . دفعهٔ ثانیه اوله‌رق (سیاوش پاشا) وزیر اعظم اولدی . اول آن (ملك احمد پاشا) نی واندن معزول ایدوب « آستانهٔ سعادتده برلکده اوله‌لم » دیو عظیم مکتوبلری و امر شریفلری کلدی شدت شتاده واندن کوجله ارضرومه کلدک ایسه‌ده قیشدن ، قیامتدن قانوب ارضرومده قرار ایتدک . حکمت‌خدا آستانه طرفده سیاوش پاشا خسته . لهرق وفات ایلمش . دفتردار زاده (دفتردار محمد پاشا) نی دخی « سن سورهٔ انعام اوقودوب اولدیردک » دیو سیاوش پاشانک قتیله اتهام ایدردک اویله جم جناب بر وزیر دایری بی کناه اوله‌رق شهید ایلمشله . ایکی وزیرک موتی خبریله بونی اگری محمد پاشانک وزارتی خبری ارضرومه کلدی . مهر آستانه‌دن (بونی اگری محمد پاشا) به کیدوب (حیدر اغا زاده) قائم مقام اولدی . بونی اگریدن ملک احمد پاشایه ارضرومده امرلر کلوب در دولته دعوت اولندی . بونی اگری آلائی ایله آستانهٔ دولته کیروب قائم مقام حیدر اغا زاده‌یه (اوزی) ایالتی احسان اولندی . ملک احمد پاشا اسلامبوله کلدکده سعادتلو پادشاهه واروب بولشدینی کون حیدر اغا زاده‌نک حقنه خط شریف چیقوب (سلوری) قلعه‌سنده (سلستره) به کیتمک صدنده ایکن قتل اولندی و (اوزی) ایالتی اول ساعت مجانا بونی اگری ملک احمد پاشایه احسان ایلدی . محل مأموره کیتنده ایکن (حاجی اوغلی پارازی) نه واردیغمزده بونی اگری به طمعکارلق اسناد ایدوب صدارتدن عزل ایله سنه ۱۰۶۷ تاریخنده کوپرلی (محمد پاشا) مستقل صدر اعظم اولدی . دولت آل عثمانه ولوله انداز اولوب (جلالی) و (جمالی) نامیله اناطولیده باش قالدیران درت کره یوزبیک آدم واون یدی وزیر ، قرق بر میر میران ، یتمش میرلوا ، اوچ منلا (ملا) ، برجفار (شیخ سالم مغربی) نی قتل ایدوب آل عثمان دولتنده ایراد و مصارفاتی برابر ایلدی .

خسته حال اولوب آنده مرحوم اولدی . آرنانود پاشا مرحوم اولان قره . مراد پاشایی کنیدی ایچون احضار ایتدیکی مزاره دفن ایتدیردی . چونکه آرنانود پاشا بومزاری یایدیرکن مراد پاشا صدر اعظم ایدی . اوئانده بر قپوجی باشیسیله مراد پاشایه برطاقم هدایا کوندردی . قپوجی باشی هدایایی تسلیم ایتدکده قره مراد پاشا ایدر :

— آرنانود پاشا نه حالده در ونه کارده در ؟

قپوجی باشی اغا :

— سلطانمک خیر دعاسیله مشغول اولوب اختیار اولغله حالیا کنیدی

ایچون بر تره بنا ایدیور ، دیدکده :

قره مراد پاشا :

— « ان شاء الله اوتره آ کامیسر اولماز . بن اول تره یه بر قره طموز کومدورورم » دیه نطق ایدر . قره مراد پاشانک بو کلامی حماده آرنانود پاشانک مسموعی اولنجه « ان شاء الله بو تره یه کنیدی . کومولور » دیو بر رموز ایدر . (السنة الخلق اقلام الحق) مصداقجه حکمت خدا اولیه اولوب مذکور تره یه قره مراد پاشایی دفن ایلدیلر . بو کلام بواتراً مثبت اولوب مشهور آفاقدر . سلحدار سایان پاشا وزیر اعظم اولدی . سلطان ابراهیمک سلحدار لغندن سنه ۱۰۵۶ تاریخنده ایالت روم ایله بهره یاب اولوب متصرف اولدق مناصب عالیه بر اقامدی . بعده صدراعظم اولوب عظیم دونمالرایله جزیره . کزیده وجوانب اربعه سرحدلرینه امداد لر کوندروب بصیرت اوزره حرکت ایدردی . خاک ملاطیبه ده حاصل اولوب حرم خاصه نشوونما بولمشدر . بر خلق . وصاحب طبیعت و آلفته مشرب وزیر دلیر ایدی . وزارت ایدوب بهانه سیله معزول اولدی . یرینه (سورنازن مصطفی پاشا) وزیر اعظم اولدی . آرنانودی الاصل اولوب حرمده پرورش بولمشدر . ملک احمد پاشا وزارتنده دفتر دار اولوب طبع خامندن طولایی عنزل اولنمش ایدی . نیجه پس پایه ایالت و سنجاقلره حاکم اولوب (الحریص محروم) مضمونجه بر ساعت مهره مالک اولوب لذتی دماغنی معطر ایتهدن یینه مهر آندی . (سپاهی محمد) نام خاصکی واسطه سیله

— «پشیر لالام، برکره وانه حاکم اولمش. یوزبیک غروش حاصلی وار
دیور» دیدکده همان ملک پاشا :

— پادشاهلر حضورنده کذب جمیع ادیانده حرامدر. ایشته لالاکه
روبرو سویایورم. یوزالی آدم ایله بواپشیر پاشا لالاک وانه واردقده قلعه
قبولریخی سد ایدوب ظالمسک دیور دایتدیلر. زیرا اتهامی ملک، سرحد
برجزیره یردر ایکی یوز آدمله وارمغه تحملی یوقدر وجوز معدود کبی یدی
بیک غروشندن ماعدا بر ایرادی یوقدر. اول ولایتی بنی حقارة کوندروب
پادشاهمه خلاف اکلاتمشلر « دینجه همان پادشاه دوات وقلم کتیردوب مبارک
خط شریفیه « اسکاردن مصره وبنغاده وارضرومه وارنجه جمله اناطولی
ولایتلرینک مناصب عالیلرینک عزل ونصلری الکده اولوب وان اوزره
سردار معظمین « دیو برلیغ بلیغ شاهی ایله بش کیسه آلتون خرچراد وبر
سراپرده سلیمانی. ایکی سمور خلعت فاخره ودها برچوق شیراحسان ایدوب
« یوری ! الله آسان کتوره، طغراکش وزیر سردارم سک. علی العقب
ان شاء الله بن دخی اوجانبیره عزیمتم مصمدر » بیوردقلرنده اپشیر پاشا منندن
میت متحرک اولدی. ملک احمد پاشا زمینی بوس ایدر شکلی اولوب پادشاهه
خیر دعالم ایدوب سراینه بیله وارمیوب همان سرای برونندن بوستانجی بائی
قایغنه سوار اولدی. حاضر اولان جمله عسکری دخی یوز الی پاره قایقلره
بندیروب اسکاردده قیا سلطان باغچه سنه کچوب قرار ایتدی. کامل برهفته
آلات ومهماتیزی کوروب پاشا وانه روان اولوب یوز اون یدی کونده
وانه آلائی عظیم ایله کیررکن (ییلدیرم) نام قوجی ییلدیرم کبی یتیشوب
اپشیر پاشانک قلی خبرینی کتیردی. اپشیر حلبدن قلی کوننه کلنجه برقاچ
شهر صدراعظم اولدی. غایت صالح ودیندار بر آدم ایدی « قهوه حرامدر»
دیو سود وبهارلی شربت ایچردی. برقاندن قرق الی بیک غروش آیردی.
زیرا جمعیت کبرا صاحبی ایدی. آندن دفعه ثانیه اوله رق قره مراد پاشا
وزیر اعظم اولدی. قول ایله حسن زندکاتیبی اولمدیفی اجلدن صدارتدن
عزل اولنوب ایالت شام احسان اولندی. حماده (آرناود محمد پاشا) سراینده

بصیرتی باغلوب کندوسی باشدارده یه سوار اولوب سکسان بیک عسکری
دخی اسلامبوله عبور ایدوب بر آلائی عظیم ایله ایوبدن وادرنه قپوسندن عائشه
سلطان سراینه کیردی . آندن سعادتلو پادشاهه واروب :

— « پادشاهم قزل باشک حرکتی اولدیغندن یدی آیده دردولته کلمکه
سبب اولدی . کرکدرکه پادشاهم ملک احمد پاشا لالاکه وان ایالتی احسان
ایده سبک . زیرا اول جانبلرده اولیه برایش کورمش مهردن معزول وزیر
عالمشان لازمدر » دیدکده پادشاه ذی جاه بیورر لرکه :

— یا لالا . اولیه بر اختیار وزیری وان کچی بی حاصل ایالتیه آتمق
روامیدر ؟ دیدکده :

— خیر پادشاهم ، ای ایالتدر . بن بر کره وان ایالتیه متصرف اولشم .

یکرمی یدی سنجانچی واردر . سنوی یوزبیک غروش حاصل اولور ، دیدکده :

— احسان ایلم « برات امرینی کوندر » دیو فرمان بیورر . در عقب

اپشیر سراینه کلوب بر قوجی باشیسی واون چاوش ایله وان امرینی کوندردی .

ملک پاشا امر پادشاهی بی تلاوت ایدوب مفهومی معلوملری اولنجه بوس

ایدوب باشی اوزره قویوب « الامر امرکم » دیوب اغایه اوچ کیسه غروش

وسمور کورک واون چاوشده الیشر غروش ویردی . اغا وچاوشلر « بیورک

سلطانم بو آن اسکداره کچک » دیو ابرام والحاح ایتدیلر ایسه ده پاشای ثابت

قدم متانت ایدوب قپودن طشره چیقیمیوب بش کون اسلامبولده مهمات

ولوازماتی کوروب مکث ایلدی . بشنچی کون اپشیر پاشا پادشاهه واروب

« خنکارم ! احمد پاشا لالاکه امریکه اطاعت ایتمیوب وانه روان اولدی .

البته پادشاهم قتل ایله » دیه ابرام والحاح ایدر . در حال پادشاه بر خصکی

کوندروب « بیورک سزی سعادتلو پادشاه ایستر » دیدکده ملک پاشا در عقب

حضور پادشاهه واروب بعد السلام بر باطورر وسعادتلو پادشاه :

— لالام بن سکا وان ایالتی احسان ایتدم نیچون کیتمز سین ؟ دیدکده :

— « پادشاهم احسان بیوردر قدن صکره نصل کیتتم . ایکی اولی برکوی

دخی اولسه ینه کیتمکه مجبورم » دیدی . سعادتلو پادشاه ایتدی :

کوروب جمله علما وصلحایی جمع ایدوب بویولده کی افکارینی بیان ایلدی . آنلرده ملک احمد پاشانک رأینی تحسین ایلدوب مشورتلری نتیجه‌سی اوله رق مه‌ری حلبه ایشیر پاشایه کوندر دیلر . ایشیر پاشا ارضرومده جلالی اولان آبازه پاشانک اقربا وعشیرتندن ایدی . روان سفرنده سلطان مراد خانک امیر آخوری ایدی . نیجه مناصب عالیہنی ضبط ایدوب و (وار وار علی پاشا) نی منہزم ایتدکده نام کام صاحبی اولدی . مهر کندیسنه کیتدکده ملک احمد پاشا دردولتده قائمقامی اولوب وزیر اعظم مثابه‌سندہ حکم ایدردی . ایشیره مهر واردقده قبول ایدوب دردولته کلیوب عجم جانلرنده برایش آچمق ایچون کردستانه خبر کوندروب « صلحه مغایر برایش ایدہ سز » دیدی وباشنه یوز بیک عسکر جمع ایدوب « قزلباشک طغیانی واردر » دیو سعادتلو پادشاهه تلخیص کلوب اصلانظر اولتیبوب (وینوق احمد پاشا) دن محلوله عائشہ سلطانی ویروب « البتہ استانہ سعادتہ کله‌سین » دیونکاح مزده سیله خط شریفلر کیدوب بالضروره (متوکلا علی الله) دیوب قطع منازل وطی مراحل ایدہ رک یدی ایدہ استانہ سعادتہ کلدی . فقط اسکدارده قرار ایدوب پاشاهه کتمدی . آخر سعادتلو پادشاه طرفدن قیزلر اغاسی وشیش الاسلام ابوسعید افندی اسکدارده (صالحاق) اسکله‌سہ ، آندن عائشہ سلطان سراینده ایشیر پاشایه کلوب برسمور کورک وبرمجوهر خنجر ذوالفقار کتیروب : « بیورک سزی استانہ سعادتہ سعادتلو پادشاه ایستر » دیدکلرنده ایشیره استقباله چیقان ملک پاشایی وقوجه نشانچی پاشایی ودلاک مصطفی پاشایی ودفتردار مورہلی مصطفی پاشایی وعلماندن نیجه کسه لری تراکتہ بلوک باشلرینه تنیہ ایدوب مزبورلری رهن آلیقودیلر . ایشیر پاشا بوستانچی باشی قایغیہ سرای بروننده سعادتلو پادشاهه بولشوبینہ سمور لیاچلر ایله کامیاب اولدی . نیجه کلماتدن صکرہ ینه اسکداره عبور ایلدی . کلدکده یوز قربان ایدوب ایرتسی استانبوله کچمیوب ینه کیرویه دونمک صدندنه اولدقلرنده آلائی ایچون استقباله چیقان یکیکچری طائفہ‌سی اول کون خوفلرندن جمله استانبوله کچدیلر . قبودان پاشا دخی باشدرده‌نی ترسانہ یه کچیروب آسوده اولدیلر . نتیجه مرام ایشیرک

واریکنز ، یاخود مهری احسان ایدیکنز « دیدکده همان پاشا : « جان وباش اوزرینه » دیوب مهری قیوجیلرکتخداسنه ویردی . صکره کندوسنه سلاستره ایاتی صدقه اولندی مهردن دخی معزول اولوب استانبول خارچنده (طویجیلر) نام سرایده قرار ایلدی ویرینه (سیاوش پاشا) صدر اعظم اولدی . آبازه طائفه سندن اولوب سلطان مراد خانک چوقه دار لغندن قبودان پاشا اولوب مصردن غیري جمیع مناصب عالییه متصرف اولدی . ابتدا یکچیری اغاسی قره چاوشی وقول کتخداسی چلبی مصطفی اغایی وبکتاش اغایی وصاری کاتبی ودها نیجه اشراپی قتل ایدوب نهایت الامروز ارتنک الی دردنجی کونی قیزلر اغاسی (دیوسایمان اغا) دیوکبی سیاوش پاشانک چهره سنه برسله (شاماز) اوروب « ویر مهری بره سفیه ! » دیه مهری آلوب (کورجی محمد پاشا) یه ویردی . محمد پاشا خوتین سفرنده جبهه جی باشی ایدی . بعده میران . ووزارت ایله ضبط ایتدیکی منصب قالماشدر . بودخی برعظیم دوئما چیقاروب کریده ایکی بیک یکچیری واوچ بیک سپاه کوندروب خالق ایله حسن اختلاط ایدوب کچینرکن « معتوهدر » دیو عزل اولوب (طرخونجی احمد پاشا) وزیر اعظم اولدی . بوذات موسی پاشایه وهزارپاره احمد پاشایه کتخدا ایدی . صکره لری کندیسنه مصر احسان اولندی . مصرده قبه آلتنده عدل وعدالتی مشهوردر . بودخی کریده دوئما کوندردی . دولته عدالتله خدمت ایتکده ایکن « مهین دولتر » دیه بهانه ایدوب دیوان پادشاهیدن قالدیروب اول ساعت قتل ایتدیله . یرینه (قبودان بیقلی درویش محمد پاشا) صدر اعظم اولدی . بوده عثمان خانک قیزلر اغا قولارندن اولوب اصلی چرکسدر . غایت عالی جناب بروزیر دلیر وصاحب تدبیر ایدی . امور دولت آل عثمانه واحوال رغایا وبرایایه مقید ایکن حکمت خدا مرض فاجحه مبتلا اولوب آنتی آی صاحب فراش اولدی . بو اثناده ملک احمد پاشا قائم مقامغنی ایدردی . فقط مهرینه کندنده ایدی . آخر کار مرض فاجدن دوا بولیوب آخرته انتقال ایلدی . (ملک احمد پاشا) تکرار مهره مالاک اولدی . اما ایدی ساعت صکره ملک احمد پاشا مهرک حلبده کی (ایشیر پاشا) یه کوندرلسنی مناسب

کویا دونمای قیاج علی پاشا ایدی . آق دکزده کفار ایله بر کره اللشوب کفاری منهزم ایتدی . وقت غروب اولدقده کفار فرار ایدوب دونمای هایون (قره فوجهرلر) لیمانده لشکر انداز اولدی . جمله عسکر باغ و باغچه لرده ذوق و صفاده ایکن سحر وقتی کفار علی الغفله دونمای باصوب آتش بازلق ایده رک جمله کیلری احراق بالنار ایلدیلر . کیلرده بولنان باقی عسکر دخی قره یه چیقوب قرق پاره قدرغه و اون بر عدد قایونلری یدکه آلوب سائر قلیونلریمز جنک ایده ایده یکر می پاره کافر . کیلرینی هلاک ایدی و دونمانک انهمز امی خبری کلدی . بعده پاشا مهری سعادتلو پادشاهه تسایم ایتک قصد ایلدیه ده طرف پادشاهیدن براز عتاب و شتاب ایله اکتفا اولنه رق کماکان صاحب مهر لکده ابقا بیورلدی . سنوی یدییوز کیسه خاص وزرای باب هایونه تسایم ایتکی قانون ایتدی .

سبب عزل ملک احمد پاشا — آزاق قاعه سنده قول غلو ایدوب اغالردن و بعض چور باجیلردن پاره لیوب مواجب ایچون آستانه یه فریاد جیلر کوندر دیلر . ایام شتا اولدیغدن خزینه لری در یادن کتمک ممکن اولدی . اوچیوز کیسه غروشی التون ایتدیروب اولاقلرایله قره دن قریمه و قریمدن آزاغه کوندر مک ایچون مذکور اوچیوز کیسه استانبول اصنافه توزیع اولندی . بو ائناده دفتردار (امیر پاشا) وقده کتخداسی و کومروک امینی حسن چلینک بیت مسامیندن قالمش دیار بکر بزی قرمزی و صاری سختیان و عطارشبی کبی اشیلری دخی سیرالناس اهل حرفه توزیع ایتدکلرنده بر صباح کوردک که آت میداندنبرو الله ! الله ! صداسی قوپوب جمله اصناف آلات و سلاحلری ایله باب هایونه کلدیلر . « پادشاهم ! دفتردار (امیر) دن و وزیر کتخداسی وقده کتخدادن و کومروک امیندن فریادیمز واردر » دیو باغریشیدیلر . بوفریاد حضرت پادشاهک مسموع هایونلری اولدقده اوچ کره ملک احمد پاشانی حضورینه دعوت ایلدی ایسه ده ملک پاشاده : « عموم ایچره کتمک قوه خطاندنر و تهلیکه در » دیه حضور پادشاهی یه کتمزدی . آخر در دنجی کره ده قوجیلر کتخداسی ابراهیم اغا ایله خاص او طه باشی کلوب : « یا پادشاهک حضورینه

ایتدیلر . بعده ایراد و مصارف آل عثمانه نظام و انتظام و یرمک مقصدیله سعی بلیغ ایدوب بعض بلا استحقاق رأس امورده بولنلنلرک قطع ارزاقیله مقید ایکن دولتده او ییله دیندار ، خدمتکار وزیر مدبری عزل ایدوب مالغری (معلقره) یه نفی و اوراده مخنوقاً شهید و عزل ابد ایتدیلر . اما منصب باقی یه نائل اولدی . صکره یرینه (قره مراد پاشا) وزیر اعظم اولدی . بو ذات یکیکچری او جاننده نشو و نما بولوب آرناودی الاصل ایدی . بودخی سانلی قوجه وزیر کبی بردونمای هایون ایله کریده عسکر کوندروب کفسارک آق دکزده زهره سی چاک ، ایل و ولایتلری خاک اولدی . بودخی مدبر و کامل برصدراعظم ایدیسه ده « خزینه بی اتلاف ایتدک » دیه عزل اولوب یرینه ملک احمد پاشا صدر اعظم اولدی . خاک اسلامبولده طوبخانه جوارنده وجوده کلوب اوچ یاشنه بالغ ایکن (آبازه) دیارنده نام عشیرته سود و انده سنده پرورش بولوب اون بشنه بالغ ایکن بو حقیرک والده سیله سلطان احمد هدایا اولمشلرله صکره ملک حرم خاصه آنوب والده مز دخی پدریمزه احسان اولمش . بو حقیرده آندن تولد ایلمشز . اما ملک احمد پاشانک پدری اوزدسر اوغلی عثمان پاشانک قوجیلر کتخداسی ایدی . برچوق سفرلرده بولنوب یوز قرق یاشنده وفات ایلدی . بر زال زمان ایدی . بعده ملک احمد مراد خانه سلحدار و مصاحب اولدی . بغدادک فتحی کونی (دیار بکر ایاتی) ایله عهده سنه رتبه وزارت احسان اولندی . آل عثمانک عالی منصبلرینه نائل اولوب اوچر ، دردر کره (مصر) و (بودین) ده متصرف اولوب نهایت اختیار ، اموردیده ، دیندار بروزیر دلیر اولدیغی جهته صدر اعظم ایتدیلر . کرید جزیره سنه اوچ بیگ سپاه ایله دفتر خانه بی (دلی حسین پاشا) یه ووزارتله برطوغ دخی (بیقلی مصطفی پاشا) یه کوندروب بو یوزدن کریده امداد ایلدی . آق دکزه بردونما چیقارمشدرکه نظیری سبقت ایتماشدر . اول امداد کریده وارددقه حسین پاشا (ساینه) ، (رتمه) قلعه لرینی فتح ایدوب در دولته مرده جیلر کلدی و (حسام اوغلی علی پاشا) بی قپودان پاشا ایدوب اوچپوز پاره قلیون ، قدرغه ایله بردونمای هایون چیقارمشدرکه

بازولری سمیز وید مبارک‌لری آرسلان پنجه‌سنه . مشابه ایدی . وجیه المنظر ، آچیق قاشلی ، آلاکوزلی ، شیرین سوزلی ، منوریوزلی ایدی . شکل و شمائلده . کفتار و رقارده حقا که برصاحبقران ایدی .

علم نجوم و علم جفرده « ابراهیم خان اوغلی یوسف نامنده برپادشاه‌دنیا یه کلوب یوسف علیه السلام کبی حسنه مالک و صاحبقران اولوب شرقه و غربه ولوله صاله جق . و ندیک و نیچه وله و چه ، روس یعنی مسقوه دیارلرینی خراب و بیاب ایدوب یوسف صفت برپادشاه غیور اوله جق » دیه جمله جفار استخراج و تحویر ایتشلردر . حکمت خدا بو محمد خان رحم مادرده ایکن ابراهیم خان « اکر بر مرد اولادم وجوده کلیرسه مژده ایدندن بشقه ابتدا کیمی کورور و کیمه تصادف ایدرسدم اولادمه آنک اسمنی قوزوم » دیه تعهد ایلمشدی .

برکون صلات فجر زماننده قزلر اغاسی محمد خانک دنیایی تشریف‌لرینی مژده کتیر نیجه خنیکار امامی امام همام یوسف افندی ظاهر اولور . همان ابراهیم خان « والله ، شهزاده مک اسمنی یوسف قودم . زیرا عهدم بویله ایدی که انک اول کیمی کوررسه م آنک اسمیله تسمیه ایدم . جناب باری یه هزار دفعه لر شکر اولسون که بویله مقتدای ناس ، کبار علمادن برذات شریف کوردم » دیوب اسم شریفنی یوسف قویوب یینه شهزاده جوانجتک گوشنه بایک محمدی بی یوسف افندی او قودی . بو حال اوزره یدی ساعت اسم شریفی یوسف اولوب بعده مصاحبه لر پادشاهک عروقه کیروب « اسمی محمد اولسون » دیو رجا ایلملرینه مبنی (محمد) دیدیلر . اما ابتدا قولاغنه اذان محمدی تلاوت اولندقده (یوسف) اسمیله مسمی ایدی . حکمت خدا جفارلرک استخراجی اوزره ابتدا اسمی یوسف اولوب بامرالله یوسف صفت بر محبوب جهان پادشاه ذی شان اولوب قلیل اللحیه ، کثیر الشوارب ، فارس الخلیل ، صید و شکاره مائل ، جهاد و غزایه راغب برپادشاه ایدی . عهد هایونلرنده اولان وزیر اعظملر — یوم جلوسده وزیر جدید مولوی (قوجه درویش محمد پاشا) در . بوذات اصیل و خلوق آدم ایدی . سابقا دفتر دارلق ایله وزارتدن معزول اولوب یوم جلوسده صدر اعظم

یوم جلوس بيك اللی سكرز رجب المرجنك اون سكرنجی كونی ایدی . وقت عصرده سعادتله مسند نشین پادشاه اولدی ؛ هنوز یدی یاشنده ایدیلر . حین جلوسنده خزینهده بر فلس احمر قالمیوب مرحوم سلطان مراد خانك دین اوغورینه صرف ایده جکی یدی عدد خزینهدن دخی بر حبه قالماش ایدی . « ایمدی قوله دخی جلوس انعامی لازمدر » دیو محمد خان عالیشان پدري زماننده خزینه اتلاف ایدنلك كریباتی چورروب (جنجی خواجه) مالندن اوچ بيك کیسه، مقتول هزار پاره احمد پاشا وزیردن بش بيك کیسه وشكر پارهدن بيك کیسه والحاصل بونلك امثالی نیجهلرندن نیچ خزائن مصر تحصیل اولنوب سنه ۱۰۵۸ شعبانك بشنجی كونی یوم الثلاثه ایدی اوچ بيك یدی یوز کیسه جلوس انعامی ویرلدی . عقبنده دخی یدی بيك کیسه موجب احسان اولنوب بغداده امداد ایچون هنوز قویه چقمش اوچ بيك ییکچری وکریده امداد یازیلان اوچ بيك سپاهیلر نامستحق ایکن جلوس انعامنه وموجب جدیدیه قید ایدیلوب آنلرده بيك کیسه انعام اولندی . جمله عسکری طائفهسی احتیاجدن مستغنی اولدی . دولتنده برغیمت اولدی که تعبیر اولماز وکوندن کونه اطراف ممالکك حفظ وحراستنده اولوب تلف اولان خزینهلری کافی السابق طولدیریلر ودولت آل عثمانه نظام وانتظام ویردیلر . ۱۰۵۸ شعبانك اون برنجی بازار ایرتسی كونی جمله سرایلره جلوس بخششی احسان اولنوب آشجی وحلواجیلرک بخششی بر مقدار نقصان چقمسی سببیه بالجمله نفرات غلو ایدوب کیلارجی باشی عزل اولنوب سرای اغاسی کیلارجی باشی اولدی .

حلیه سلطان محمد خان رابع — کرچه حین جلوسنده ۷ یاشنده غایت ضعیف ونحیف برصبی ایدی اما غایت رشید ونحیب وارسطو مثال ذکاوت صاحی وحایم وسلیم ایدی . سنی یکریمی به بالغ اولدقده صید وشکاره مائل اولوب ومدادی ، معنوی طراوت حاصل ایدوب وسط الحال سمین وجسیم اولوب جسدی جثه دار وسینهسی برقرار ومبارك کتفلیری وظهیری واسع ومبارك میانلرندن آشاغیسی طویل ایدی . قد وقامتلیری پدري کبی بالا ایدی .

(کتاب عزى) او قوردى . نصلسه اتقاقى اوله رق عزت بولوب سعادتلو پادشاهه سرخ باد ، کنج العرش (کنز العرش) ادعیه لرندن تلاوت ایدوب ابراهیم خان خوشحال اولوب شیخ زاده نك اسمی (جنجی خواجه) نامیله شهرت بولدی . خدا علیم علم دعوتدن اصلا برحرف بیلمزدی . آنجق بخت وطالمی برزمان مساعده ایلدی . اول دخی فلک اطلس بوقلموندن پای بافلق ایدوب صاغه وصوله نیجه میککلر آتدی . آخر الامر جزیره کرىدن فریاد ایله (قره مراد اغا) کلوب اول ارالق (شهزاده محمد خانک) جلوسى وقوع بولوب جمله وزرا ، وکلا ، علما ، صلحا بیعت ایدوب (مولوی درویش محمد پاشا) وزیر اعظم و (قره مراد اغا) یکچیری اغاسی اولدی . احمد پاشا فرار ایلدی . ایرتسی کون قوجه وزیر احمد پاشانی اله ایدوب قتل ایلدی ولاشه سنی آت میداننه براقدیغنده جمله عسکر احمد پاشانک لاشه سنه قیلج اوروب پاره پاره ایدرک یاغنی داء دواء صیزی ایچون یغما ایتدیلر . او ائناده جنجی خواجه نی دخی قتل ایدوب مصاحلرینک ده کیمنی قتل و کیمنی نفی ایتدیلر . مصاحلردن (شکر پاره بولی) بی (ابریم) ه ، سائر نسوانی ده اسکی سرایه نفی ایلدیلر . صکره هر برینی وزرا و اعیانندن برینه و یردیلر . ایرتسی علی الصباح ماه رجبک یکریمی بشنجی کونی آلاى ایله سلطان محمد خانى ابا ایوب انصاری حضرتلرینه کتوروب آنده قیلج قوشا تیلر . ینه آلاى ایله ادرنه قوسى ایچری کلوب جد اعظملى ابوالفتحی زیارت ایده رک شاهینی آشیاننده دونکلر کبی خاص او طه ده قرار طوتدی .

اجمال سلطنت محمد خان رابع

(جلوس هایوننه تاریخدر :)

جلوس خان محمد ایلدی آسوده دنیایی

(دیگر تاریخ)

اولدی سلطان محمد غازی جمله خاقانندن عدل واکرم

اولم اشدر . بوندن صکره آق دکزده اولان جمیع نیزه لری کفار خراجہ کسوب نیجه بیک حجاج و تاجار کیلیرینی آلیز اولدی و هر سنه آق دکزه چیقان دو نتمای هایونی منہزم ایدوب کیلیری و ندیکه کتیرر اولدی . بو حال اوزره آلد عثمانک احوالی پریشان اولدی .

اجمال سلطنت کار عاقبت سعید و شهید سلطان ابراهیم خان

ابن سلطان احمد خان طاب تراها

۱۰۴۹ تاریخده پادشاه مغفور جلوس ایتدکده قره مصطفی پاشا صدر اعظم بولتوب خیرخواه دولت بر وزیر دلیر ایدی . آنی قتل ایدوب جمله مصاحبین ، خواجه لر ، یزبانلر ، طواشی عربلر ، خاصکی ، نسوان مصاحبہ لر ، غیر مصاحب ، (جنجی خواجه) ، هزار پاره وزیر اعظم پاشا طرف طرف فرجه بولوب اول پادشاه ساده دلاک نیجه بیک طاتلی دلیل ایله عروقه کیروب کونا کون هوا و هوسه دوشوروب وزرا و وکلا و علما ، صلحا جلب مال ایچون (ملکی) و (شکر پاره) ، تللی خاصکی و صاچ باغلی خاصکیلره بر مصر خزینہ سی احسان ایتدیر لر دی . بونک اوزرینه « خزینہ تلف اولیور » دیه برغلو عام اولوب بودرلو حرکات و غلودن وزیر لر ، جنجی خواجه ، سائر مصاحبلر متنبه اولدیلر . کریده سردار اولان دلی حسین پاشا بریان و کریان « بره امداد الآمان » دیه فریاد ایتدیکی صرده جنجی خواجه خنکاردن بر آن منفک اولیوب عند پادشاهیده آندن مقرب بر فرد یوغیدی ؛ وزیر اعظم دن ، والده دن تقریبی زیاده ایدی . خنکار قوچویه یینسه برابر بینر و تخت روانه کیرسه بر لکده کیر ایدی . هر ساعت اول پادشاهی خوش آینده کلمات ایله مغرور ایدوب سوء تدبیر ایدردی . زیرا امور دولته برایش کور ماهش زعفران بولیسندن (شیخ زاده) نام برسوخته ایدی . بو حقیر منلا جامی او قودیم وقت بو جنجی اوله جق حریفند

رعایامز بیزار اولوب وندیکه نابع اولدیلر . آخرسنه مزبورده تکملی پاشاینه سردار اولوب وندیک کورفزی خلیجی ساحلنده (شبه ینک) نام بدناه منحوس قلعه‌ی یوز بیک عسکر ایله قرق کون قرق کیجه محاصره ایدوب طوبجی باشی (قلعه کوپ) طوبلر ایله قلعه‌ی رخنه دار ایتدکده مصطفی پاشا «باق آ، طوبجی باشی، بارود سیاهی اسراف ایدوب قلعه‌ی منهدم ایدرسک . اما فتح ایلدیکم زمان سکا بوقلعه‌ی کرپکارک ایله یاپدیرم .» دیر ایدی . آخر کار قلعه‌ی درون دلدن طوبه طوتیبوب جمله عسکر تحت قلعه‌ده . اوتوروب قرقجی کون برشدتلی یغمور اولدی . عساکر اسلام پایمال وطن بلایه مستغرق اولوب بالضرور جمله عسکر مترسدن چقیدی . وقاعه (شبه ینک) قربنده (دائل اووه) نام بر سحرای عظیمه‌ده مکث ایدوب شدت . مطردن قورتلدیلر ایسه‌ده علی الصباح آنی کوردیلر که مذکور سحرانک . جوانب اربعه سنده نیجه کرد یوز بیک خاچ بیراقلی کفار عساکر اسلامی احاطه ایلمش . بوکفار ایله وقت ظهرده برجنگ عظیم اولوب یکریمی ایکی بیک عباد مسلمین شهید دوشدیلر واون سکز بیک آدم اسیر اولوب نیجه بیک خیمه وخرکاه ایله وبقدر مال غنائم ایله کفار غنی اولدیلر . حقیر دخی اول منحوس جنکده یکیچری اوجاغیله ایدم . همان وارقوتی بازویه کتوروب . آت بوینه دوشه‌رک (غلاموچ) قلعه‌سی طاغیرینه فرار ایلدم . آتمی دخی . بساطیله براقوب برصیق سنکستان ایجره کیروب یدی کیجه طاغیرده پنهان اولدم . نباتات وکیاهر تناول ایدوب دفع جوع ایلردم . بعده کفار بوقدرخیر وخرکاه ایله (کلیس) قلعه‌سی الته واروب تکملی مصطفی پاشانک اوطاغنی قیروب (جنرال) لعین حیه ایدرک باشنه سردارک سلیمینسی کیوب عادت اوزره دیوان آل عثمان ایتدکده (کلیس) قلعه‌سنگ جمله اعیان واشرافی . سرداری . دزداری بونی سردار آل عثمان ظن ایدرک طشره چیقنجه کینده اولان کفار درعقب قلعه‌یه مستولی اولوب بوتقریبه کلیس قلعه‌سی . کبی افلا که سرچکمش برقلعه متینی قبضه تصرفه آلدی . جمله اعیان قلعه‌ی . اهل وعیالریله اسیر ایتدیلر . بوکونا نحوست آل عثمان دولتنده برتاریخده .

ایله کرید جزیره سنی یکی جامعه وقف اولمق ایچون رجا ایتدیکی تحریر اولنور. امامذکور سنه ده ابراهیم خانک درالسعاده اغاسی (سنبل اغازاده) اولوب (اسیری محمد افندی) ایله معاً مصره متوجه اولمق ایچون (ابراهیم چلبی) نام رئیسک برعظیم قراوانه قلیوننه اوچ بیک قدر حجاج وزوار و تاجار کیروب مصره کیدر ایکن (دکر منلک) نام جزیره اوکنده انتی پاره مالطه کمپسی بو ابراهیم چلبی قلیوتی احاطه ایلدیلر. بی ایام بر محله دوکه، دوکه قلیون ایچره عبادالله آرزقنوب اول محله (قیزلر اغاسی) وقایون صاحبی (ابراهیم چلبی) دخی شهید اولدیلر. کفارکمی به ظفر بولوب یدک ایله جزیره کریده حانیه لیمانه کوتوروب لیکرانداز ایلدیلر. (عهدنامه خیرالدین پاشا) ده او ایله درکه «آل عثماندن برکمی بی دشمن آلوب کافرستانک لیمانه قومیلر» بو حانیه کفاری بوصاح نامه به مخالفت ایدوب مالطه کفارینه اغماض عین ایدوب لیماندینه قودیلر. قزلیر اغاسنک آتلی وقصر اقلری وسائر آلدقلی مال غنائمی حانیه قلعه سنده بیع و شرا ایتدیلر. بو احوال پرملال ابراهیم خانه عکس ایتدکه «تیز مالطه اوزره سفرم واردر» دیدی ویدی یوز پاره کیله سلحدار یوسف پاشایی سردار ایلدی. یوسف پاشا مالطه به کیدرکن (انوارن) قلعه سنده هولنوب یکرمی پاره بطی الحرکه مجروح قدرغه لری براقوب ایچنده اولان مهمات ولوازماتنی سائر قدرغه لره عسکر لر ایله لب بر لب ایدوب ینه عودت ایلدی. ابتدا جزیره کریده (طودوری) قلعه لری برر ساعتده فتح ایدوب آندن حانیه قلعه سنی محاصره و فتح ایلدی. بحمد خدا حقیر بوالتنجی غزامزده دخی بولنوب (اینه بختی) لی (دوراق بک) قرفه لری ایله بیله بولنوب دوراق بک ایله اینه بختی ولایتنه کیدوب فاتح حانیه یوسف پاشا آستانه سعاده دونمای هایون ایله واردی.

انهزام سردار تکه لی مصطفی پاشا — حانیه فتح اولندیقی وقت انتقام الموق مقصدیله وندیگ کفاری (حانیه فاتحی یوسف پاشا) نک ایلنی و ولایتی نهب و غارت ایدوب نیمش پاره قاعه به (کلیس) ده، قلعه (درنیش) ده مستولی اولوب (بوسنه، هرسک، قرقه، کلیس) سنجاقلرینی برباد ایدوب جمله

آزاقی بنا ایلدی که حالا دارعذاب بر قلعهٔ حصین در . بحمد خدا بو حقیرک دردنجی غزاسی (آزاق) اولوب حقیر اول سنه قریم دیارنده ذلوب جمله عساکر اسلام تاتار خان غازیلری ایله آزاقدہ مشتایدوب سردار معظم کندو منسوبلری ایله دوئتمای هایونه سوار اولوب دردولته روان اولدی .

فتح بولایت افلاق و بغداد بدست تاتار خان بمعاونت آق کرمان در زمان ابراهیم خان — افلاق بکی ماتی و یواده ، بغداد بکی لپول و یواده یکر میشر سنه حکومت ایدوب مال قارونه مالک اولوب نهایت ایکی کافر یکدیگرینه خصم قوی اولدیلر . بغداد بکی (لپول) برقرنی قزاق عاق حطمانی (اخمینچ) و ویروب یکر می بیگ تفنگ انداز کفره امدادینه کلدی . افلاق بکی (ماتی و یواده) دخی یوزبیک عسکرایله (برقوقوشته) نام پای تختدن قالقوب ایکی کفار بربرینه کلمکده ایکن دردولته عرض اولندی . روم ایلی ایالتی ، اوزی ایالتی ، تاتارخان عسکری بو کفشارک جنکنی منع ایتمک ایچون مأمور اولدیلر . عسکراسلام جمع اولنجهیه دکن ایکی کفار عسکری افلاق و بغداد حدودنده شهر (فوخشان) ده نهر (فوخشه) ساحلنده برجنک عظیم ایلدیلر . افلاق بکی (ماتی) غالب ، بغداد بکی (لپول) مغلوب و منهزم اولدی . طرفیندن یمش بیگ کافرندنان تیغدن کچدی . تاتار ، آل عثمان عسکری افلاق و بغداد دیارینه آقینلر و شبخونلر صالوب یوزبیکدن متجاوز اسیر و نیجه کره یوزبیک دواب کثیره و مال غنائم آلوب اسلام کرای خان بغداد بکی (لپول) ی کرفتار بند حجران ایدوب دردولت مصیره کوندردی . یدی قلهده (لپول) حبس اولندی و افلاق بکی (ماتی) دن ایکی بیگ کیسه آئوب جرمی عفو اولندی . بکلکی ینه کندویه ابقا و مقرر قیلندی . حمد خدا تاتار صبارفتار عدو شکار ایله بوغزای اکبرده بولندق و مال غنائمه مغتم اولهرق دیار قریمه داخل اولدق . فتح نالت قلعهٔ حانیه درجزیرهٔ کرید بدست سلحدار یوسف پاشا — سبب فتح حانیه : ابتدا سلطان احمد خانک مبارک نفلرینک تأثیردرکه فتح کرید اولادی ابراهیم خانه میسر اولدی . ان شاء الله احمد خانک و ندیک

(تاریخ کشتی)

مبارک اوله یارب یمن ایله بوزوری زیبا

(تاریخ شهزادگان جوانختان)

دعای خیر ایله (جوری) دیدی شهزاده یه تاریخ

اوله سلطان محمود آفتاب مطلع اقبال

(تاریخ دیگر)

وجهی برعارفه صوردم دیدی تاریخ ایچون کادی دنیایه وجود خان محمود ینله
 ابراهیم خان زماننده کی سردار معظملرک فتوحاتی — انهزام (نصوح
 پاشا زاده حسین پاشا) بدست وزیر قره مصطفی پاشا بصحرای اسکدار، بعده
 قتل نصوح پاشا زاده باشد عقوبت در سنه مزبورده بدست قره مصطفی پاشا،
 اوسنه لرده مسقو کفاری قره دکز ساحلنده آزاق قلعه سنه ناتار خانک
 بطی الحرحه اولسی سببیه قزاقلری سوق ایدوب دریا مثال عسکر ایله
 یدی یوزپاره یلکن کیلره بوقدر بیک عسکر مالا مال اولوب قلعه (آزاق) ی
 محاصره ایلدیلر و ضربات طوپ ایله قلعه نك در و دیوارنده بر علامت بیله
 براقیدیلر. جمله کفار سقر قرار حال حیاتلرنده قعر زمینه کیروب بر آی دخی
 زیر زمینده جنک وجدال، حرب و قتال ایلدیلر. آخر وقت شتا ایروب
 جمله غزات مسلمین کشتیلره مالا مال اولوب بی فتح رجوع ایدرک در سعادت
 کلدیلر. دفعه نانیه ده سردار (جوان قپوجی باشی) دریا مثال عسکر ایله
 آزاق دریاسنده شناورلک ایده جنک اوچیوز پاره فرقه طولد ایروب اولکی کبی
 دونمای هایون ایله برآ و بجرأ بوقدر یوز بیک عسکر قلعه (آزاق) ی احاطه
 ایلدی. کفاردن برصیت و صدا اولیوب قزاق عاقک قرارلری فراره مبدل
 اولوب قلعه نك اساسنی حلی اوزره براقوب دمار نیرانه کیتمشلر. محمد خدا
 جنک وجدال ایتمکسزین قلعه (آزاق) آل عثمانه کچدی. حالا ضرب
 مثدرکه « (حسین پاشا) آزاقده جنک ایتدی، (محمد پاشا) جنکسز فتح
 ایتدی » دیرلر. در عقب سردار محمد پاشا افلاق و بغداد و تاتار و چراکسه
 و آل عثمان عسکرینی بری برینه قارمه قاریش ایدوب یدی آیده مجدداً قلعه

ديگر تاريخ (مصراع) : خلدالله ملك ابراهيم . سنه ۱۰۴۹ .

زمان خلافتده اولان وزرا — يوم جلوسلرنده قره مصطفی پاشا وزير اعظم بولتوب ابقا اولدی . صدارتده بولنديغی مدت خلق راحت ايتديلر . آخرکار حسود کسيلمش اولان ندمای شهریارينک اغوالريه قتل اولنه جغنی بيلوب خاص باغچه ده کی سراينه فرار ایلدی . درعقب تبديل جامه ایدوب سرايندن طشره چيقدی . (موسی پاشا) سراينی اوکنده بوستانجی باشی سرخوش اوله رقيا : اھيم پاشايه راست کلديکی محلده بر (اوصقوق بوستانجی) برتوفک قونداغيله باشنه اوروب شهيد ايتدی رحمه الله . نعشني پرمق قپوده تره سنده دفن ايتديلر . يرينه شامده (جوان چوجی باشی) صدر اعظم اولدی . صکره معزول اولوب کريده سردار ایدلدی . اوراده وفات ایلدی . آندن (صالح پاشا) وزير اعظم اولدی . لواء هر سکنه قصبه لوبنده طوغمشدر . بوسنوی الاصدر . صکره صدر اعظم اولوب نهايت تذکره جی احمد پاشانک مکريه محقوقا شهيد ايدلمشدر . بعده احمد پاشا هزار پاره صدر اعظم اولدی . ايام صدارتنده غلوعام خوفندن اختفا ايلمش ايسه ده (مولوی درويش محمد پاشا) کنديسني بولوب شهيد ایلدی . لاشه سنی آت ميداننه براقوب درعقب پاره پاره ایلدیلر . (محمد پاشا الشهير بيوني اکری) ابراهيم خان عصرنده ايلت وزرا سندن اولوب (حلب) ده ميرميرانقده ده بولمشدر . ابراهيم خان عصرنده عاصی اولان وزرا — (وار وار علی پاشا) سيواس واليسی ايکن باشنه عسکر جمع ایدوب کوپریلی محمد پاشانی بوزوب (چرکش) نام محله واصل اولدی . ايشير پاشاده علی الغفله (وار وار) ی باصوب قتل ایلدی .

فرمان ابراهيم خان ايله يکی سرايده بنا اولنان قصر لرك تاريخلری :

دیدي فرمان ايله تاريخ بناسن (جوری) نزهت آباد جدید اولدی بو قصر عالی

(ديگر تاريخ)

يومفرح منزلك (جوری) دیدي تاريخنی سير ايجون اولدی بنا بو قصر سلطان جهان

(تاريخ ديگر)

مبارك ايلسون مولا بو عالی قصر زيبابی

سلطان مراد خان مرحومک دو تمامی هبایه کتمسون ایچون ینه آق دکزه چیقاردیلر . اما کویا بی جان چیقیدیلر . آخر ماونه نك بری غرق اولوب آق دکزده اولقدر مصلحت دخی کورلیوب روز قاسمدن صکره عساکر اسلام در دولته کلوب قرار ایتدیلر . مراد خانک برماونه سنی تبرکاً ترسانه عامره ده قره طاغ کبی قره کمی بی قره قطران ایله ماتم طوتنه مستغرق ایدوب (شاه قلعه) اسکا سهی قربنده کی کوزلرک بریسنه چکلدیلر . بحکمت خدا بخت دنیا مالطه کفارینک ایش . اویله بررأی وتدبیر صاحبی پادشاه جم جناب مرحوم اولوب بوقدر مصارف هبایه کیدوب مالطه وغیری کفیار خلاص اولدیلر . ایشی (العبد یدبر والله یقدر) مشهور کلامنه حواله دن غیری چاره یوقدر . تصدیق کلام : بعده اقدمز قره مصطفی پاشا حضرتلرینک لسان کوهر نثارلرندن « اکر جناب باری پادشاه مغفوری آتی . آی دها حیاتده براقش اولسه یدی ، برده ، بجرده جمله کفار قرالارینک خراج گذار اولملری مقرر ایدی . حتی اسپانیا ، قزل الما ، مالطه کفاری جزیره مالطه ده کی آلتی پاره قدرغله رینی پادشاهه ویرمکه تعهد ایتمشلر ایدی . اما تقدیر ازل بو ایش ! » دیو مسموعمز اولمشدر .

اجمال جلوس سلطان ابراهیم خان شهید ابن سلطان

احمد خان طاب تراهما

مرحوم سلطان احمد خانک یدی شهزاده سنندن ابراهیم خان کوچک ترسانه بانچه سنده متولد اولمشدر . حین جلوسنده ۲۵ یاشنده ایدی .

(جلوسنه تاریخ)

ینه قدر وشرف بولدی سریر ملک عثمانی ایرشدی آفتاب وآسمانه افسردیهیم
یازلدی رسم عثمانی ایله تشریفنه تاریخ جلوس پادشاه دادکر سلطان ابراهیم

سنه

۱۰۴۹

والحاصل جملہ قدرغہ ، قلیونلر ، شایقہ ، قرہ مرسلر بیک یدیوز پارہ
یلکن اولمق اوزرہ لیماں عامرہ دہ حاضر باش اولدیلر .

سلطان مراد خان رابعک وداع ملک فانی ایدوب سلطنت جاودانی یہ
رحلتی — سعادتلو پادشاہک طوغ و سرپرده سی داود پاشایہ مکک خیام
اولمق صدندہ ایکن پادشاہ عالی نژاد ابتلائی نقریس وهرم ، مبتلائی
امراض مزمنہ وسقم ، الام شدائدن ، سفر اضطرابندن شکستہ خاطر
اولوب کرد بربالش نالش اولوب آہ وانین ایلہ بی مجال ، خلاص اولمسی
مجال حالہ دوشدی . چون وجود بنی آدم (کل من علیہا فان) نص
قاطعنہ مظهر دوشوب قبضہ اجلہ دوشر .

(بیت)

اگر دنیا بقا بودی محمد مصطفی بودی اگر حسنش بقا بودی نمردی یوسف کنتمان
مضمونہ بزم « نہ ممکندر خلاص اولمق اجلدن ! » مصراعمز مآلاً موافق
دوشر . حکمای قدما عقلرلیہ برموی دقیق قرق یاروب آقدن قرہنی
فرق ایتدیلر وافلا کہ علم ہندسہ ایلہ زردبانلر قوروب ریاضات ومجاہدہ ایلہ
آسمانہ عروج ایدوب مقصود ومراملرینہ یتدیلر . اما اجل دردینہ درمان
بولمدیلر . ال طوغرلیسی بولہ مدیلر ونچہ اجلدن برجای مناص بولوب
اول مصیبتدن قورتیلامدیلر . پس پوپادشاہ مرحوم ومغفورلہ دخی مرض
موتنہ شفا بولہ میوب (ارجعی الی ربک) امر جلیلنہ امتثالاً وداع سلطنت
فانی ایلیموب پادشاہ دار باقی اولدی (سنہ ۱۰۴۹) منزلی فردوس اولہ آمین .

مرثیہ مرحوم غازی مراد خان :

داد الکن بی بقا کردش دوار آہ داد سن مرادک آلدک اما خلق ایتدک نامراد
بولہ بر شیر خدایی خاکہ صالدک عاقبت کیہ داد ایتسہک الکن ایدیلر قریادمداد
جمیع امت محمد ماتمہ دوشوب آت میداندنہ سیاہ طونلی آتارلہ ماتم
ایتدیلر . کندوی دہ سلطان احمد خان جنبنده دفن ایلدیلر . یرینہ سلطان
ابراہیم خان پادشاہ اولدینی وقت (قرہ مصطفی پاشا) صدر اعظم ، (قرہ حسن
پاشا) دفتر دار معظم ، (عبدالرحیم افندی) شیخ الاسلام ہام اقدم بولنوب

ومساح عسکر وار ایدی . وهر برینک قیچنده وباشنده الیشر عدد قرقر و قیه
 (اوقه) کلور دمیر کله لر آتار بال یمز طویلر ، یمین و یسارنده صغیر و کبیر
 یوز عدد شایقه و قلوبورنه ، صاحجه ، ظریزات ، شاهی ، موسقات و ار ایدی .
 و الحاصل اول بهار اونجه اسلامبولده ایک یوز پاره باشدرده ، قدرغه ، قلیه
 بوقاچمه قچی فورسه قدرغه لر بی قصور آراسته و لنکر انداز اولوب هر برینه
 اوچر قات مهمات ولوازمات و سائر ویرلدی و بالاده تحریر اولنان تیش
 بکک رک برر و ایکیشر یدکریله یوز پاره چکدر الستہ و صوغوریه و پایله مکمل
 دریا قوشی کیملری ایله اون ایکی جزائر قدرغه سی ، اون ایکی تونس ،
 اون ایکی طرابلس ، الی قدرغه مصر اسکندریه سی ، رشید ، دمیاطک ،
 الی قدرغه جزیره قبریسک ، الی عدد جزیره ردوسک . الی عدد استانکوی
 ساقز ، مدالی ، لئی جزیره لرینک ، الی قدرغه دخی مورہ شبه جزیره سنک
 ایدی . شو ذکر اولنان قدرغه لرک جمله سی آستانه سعادتہ کلدی . بش پاره
 قدرغه اولدی . بشیوز پاره قلیونلرہ سائر مهمات ولوازمات وجبه خانه و سائر
 میر میران و ارباب زعامت ، ارباب تیمار ، لغمچی ، میراخور طایفه سی قونمق
 ایچون بشیوز پاره قراوانه قلیونلردن قره خواجه قلیونی ، بردر جعفر ، نمش
 قپودان ، قرمانلی علی ، طوپال محرم ، صاری صولاق ، فرطل اوغلی ،
 قطران اوغلی ، قلقان اوغلی ، صولاق ابراهیم چلبی ، قره صولاق ، عنابچی
 اوغلی ، چنی . طافرالی ، باغچه لی ، یوزارشی ، اسکراد اوغلی نام قراوانه
 قلیونلرک هر بری دردر انبارلی ، یوزر پاره طوپ چکر قراوانلردر که بیله
 برکره مصره سفر ایدوب آتی آیده طولار والی آیده بوشالیر کوه بی
 ستون مثال کیلر ایدی که برپادشاه عصرنده ایکیمی بریره جمع اولمامشدر .
 هر برینک بشر یوز لوندانی ، بشر یوز خدامی واردر و هر برینه ایکیشر
 بیک عسکر قونوب آماده طور دیلر و بوقرا و انالردن بشقه یدیوز پارچه
 قلیون ، پنک ، بورتون شیتیه ، شایقه ، قره سال و الحاصل بومقوله یدیوز
 پاره سلاح کیملرک مهمات ولوازمات کوریلوب لب بلب عسکر طولدیزلدی

بورایه دونما کوندردلمدیکندن ایلرو کیشدی . کافرلر اورالری اوروب
جامعلری تلویت ، دینی تحقیر ایلدکلرندن آرتق شکایت آوازهلری کوکاره
چیقمشدی . همان پادشاه وقعه‌دن خبر آنجه قپودان سیاوش پاشا ایله
قره مصطفی پاشا ، ترسانه کتخداسی پیاله کتخدایه ویتمش عدد دره بکلرندن
بکر پاشا ، حسام پاشا ، عبدالرحمن پاشا ، کوسه علی پاشا ، محیی پاشا ، جعفر
پاشا ، قاسم پاشا ، جفال اوغلی ، حسام اوغلی ، موردهلی ، ماربول اوغلی
مصطفی پاشا ، حسن بک ، مانجه چارق اوغلی والوان قپودان ، منمنلی اوغلی
مصطفی فورسه قپودانلر والحاصل یتمش عدد دریا دره بکلری ، ترسانه‌نک
مصلحتگذار ایش ارلری و سرکارده اولان امور دیده اختیارلری بعدالمشوره
« ترسانه عامره‌نک هرکوزنده بریرداد باشدرده وسائر واسع یرلرده یکرمی
عدد سکساز مرانقوز آرشونی چکلدری ماونه‌لر بنا اولته » دیو فرمان
شهریاری اولوب روزنامه‌جی ابراهیم افندی یدیه خزینه‌دن قپودان سیاوش
پاشایه ، ترسانه کتخداسنه ، ترسانه امینی صالح افندی‌یه ایکی بیک کیسه‌رومی
پاره ویریلوب مهمات ولوازماته صرف ایتمکه باشلایوب جمیع ممالک عثمانیه‌یه
عسکر کتورمک ایچون درکاه عالی قوچی باشیلری کوندریلوب بری طرفده
ترسانه دیوانخانه‌سی قربنده بش کوز ترسانه وار ایدی آنلری منهدم ایدوب
اوچ عدد کوز یایدیلرکه برر کاربان سرای مثالدر . آنلرک ایچنده بالذات
سعادتلو پادشاهه مخصوص برپاره‌مجوهر تخت سلطان البحر باشدرده ، ایکی عدد
یشیل ملک ماونه (معونه) لره بسم‌الله ایله مباشرت اولندی . هرکشتینک
قیچلری ترسانه کوزلرینک اوچنه سرچکمش طاق کسرا واریلریله برابر ایدی .
مراد خانک همتیله ترسانه امینی صالح افندی سعیلیه ایکی قطعه ماونه (معونه)
وبر قطعه باشدرده بنا وانشا اولنمشدرکه نوح نجبی عصرندن بری یدی دریا
بوکونه زورق ومراکب انشا اولنماشدر . اوچ آیده اوچی دخی تمام اولوب
روی دریا به ایندیرلدی . دریا اوزرنده هر بری برر کوه مثال آماده طورر
ایدی . ماونه‌لر یتمش او طوراق اولوب یوز قرق عدد جناحین وار . یمین
ویسارنده کی کورکلرنده سکز فورسه وهر برنده بیکر خدام و بیکر جسور

عزل سنه ۳۵، (ابوالسعود زاده افندی) صکره عزل سنه ۳۶، (ابوسعید افندی) دفعه نایهده اناطولی به نقل اولندی. (نوح افندی) صکره عزل سنه ۳۹، (رجب افندی) بعده معزول سنه ۱۰۴۰، (موسی افندی) عزل سنه ۴۱، (چوی زاده افندی) غلطیه حسین افندی یرینه نقل اولندی سنه ۱۰۴۲، (مخدوم حسین افندی) ادرنه دن اسلامبول اولوب بی جرم جزیره قبریسه نفی اولندی سنه ۴۴.

مراد خانك دفتردارى — (محمد پاشا) دفتردارلغنه تاريخ:

اهل جود اولدی پنه دفتردار

تاریخ رئیس الاطباشدن امیر چایی:

حکمتیله اولدی افلاطون اطبایه رئیس

مراد خان دورنده کی یکچیری اغاری — چینه جی علی اغا، قره مصطفی اغا، بیرام اغا، خسرو اغا، محمد کتخدا اغا، چاوش باشلیقدن چیمه علی اغا، خایل اغا، سلیمان کتخدا اغا، حسن اغا الکاتب، حسن خلیفه اغا، مقتول، مصطفی اغا، کوسه محمد اغا، دیگر محمد اغا.

سلطان مراد رابع بغدادی فتح ایتدکن صکره مالطه اوزرینه بالذات کیدرک مورده آوارینه واروب آندن دونمایه ینوب مالطه غزاسنده کی همتری: — مالطه غزاسنک سببی آق دکرده کی جزائر ایله تونس، طرابلس، موره، قبریس، ردوس و سائر ساحلی اسلام مملکتلرنده کی قپودانلرله بتون علما، صلحا در دولته مالطه قورصانلرینک ظلمندن و حجاجه ایتدکلیر، تعدیدن و بتون بندرلیر قپاتدقلرندن شکایت ایتدیلر. هله مورده بربرونده صعب و سنکستان (مانیه) آدی برولایت واردی که فاتح ضبط ایتشدی، عصیان ایدرک مالطه یه تابع اولدیلر. یوز پاره یارار فرقتسه بالقرمنه لر ایله کلوب آق دکرده کی قبریس، سیسام، مدالی، انی کبی اطه لری صویوب صوغانه دوندره شلردی. الی بیک قدرده اسلام اسیری آلشلردی. بوده قپودان جانبولاد زاده مصطفی پاشانک سبته بوغازی و سچایا سفردن بری

اناطولی مقرر اولدی سنه ۱۰۴۱ . حسین افندی دفعهٔ رابعه صدر روم
 اولوب مسند فتوایه ترفیع اولندی سنه ۱۰۴۱ . (قره چلبی زاده محمد افندی)
 دفعهٔ نائمه صدر روم اولوب مطعوناً مرحوم اولدی سنه ۱۰۴۲ . (عبدالله
 افندی) انطاوایدن رومه نقل اولندی . (بوستان زاده یحیی افندی) اناطولی
 ایکن برادر مهترلی یرینه صدر روم اولمشر ایدی . جلوس هایوندن صکره
 معزول اولدیلر سنه ۱۰۴۲ . (عزیمی زاده افندی) اسلامبولدن معزول
 ایکن صدر اناطولی اولوب عزل اولندی سنه ۱۰۳۲ . (شریف محمد افندی).
 دفعهٔ ثانیه ده انطاویلدن متقاعد ایکن تکرار رومه نقل اولندی سنه ۱۰۳۲
 و (علی چلبی زاده عبدالله افندی) اسلامبولدن معزول ایکن صدر اناطولی
 اولدی . بعده سنه ۱۰۳۵ ده عزل اولنورق (حسین افندی) اسلامبولدن
 معزول ایکن صدر اناطولی اولوب بعده معزول اولدی سنه ۱۰۳۷ . (ابو
 سعید افندی) اسلامبول قضا سندن نقل اولنوب بعده رومه ترفیع اولندی .
 (ابوالسعود زاده افندی) اسلامبولدن متقاعد ایکن صدر اناطولی اولوب
 عزل اولندی سنه ۱۰۴۱ . (خواجه زاده عبدالله افندی) اسلامبولدن منفصل .
 ایکن اناطولی صدری اولمشر ایدی . حسین افندی حیاته ده اولمغله خلاف
 انها اولنوب یرینه مقرر قیاندی و چشمی افندی دخی اناطولی به عودت
 ایدوب خواجه زاده افندی آراقده قالدی سنه ۱۰۴۱ . (چشمی محمد افندی).
 صدر روم اولمشکن اون کون صکره اناطولی به عودت اولندیغی خلاف قانون
 چیقوب بعده حسین افندی اولدقده تکرار خلف اولندی . خواجه زاده
 عبدالله افندی مکرراً اناطولی اولوب قره چلبی زاده محمولندن رومه نقل
 اولندی سنه ۱۰۴۱ و (منلا احمد افندی زاده نوح افندی) آتالی ایله
 آسوده حال ایدی . بری روم ، بری اناطولی ایدی .
 سلطان مراد خان رابع دورنده کی اسلامبول ملالری — اولا چشمی
 محمد افندی سنه ۴۲ و (صالح افندی) فارغ اولدی سنه ۳۱ . (هدایه الله
 افندی) عزل اولندی سنه ۳۳ . (عشاقی زاده افندی) بعده عزل اولندی .
 سنه ۳۱ . (ابوسعید افندی) بعده عزل ، (طاووقچی حسام افندی) بعده

او قومغه مأمور و یحیی افندینک حضورینه ملازم ایدک . (کتخدا مصطفی
 افندی) جلوس کونی (ملاعلی) یرینه صدر روم اولدی سنه ۱۰۳۴ .
 بعده (بوستان زاده افندی) صدر رومدن متقاعد ایکن حکیم باشی موسی
 افندی یرینه صدر اناتولی اولدی سنه ۱۰۳۲ . بعده (بوستان زاده
 یحیی افندی) برادرلری یرینه صدر روم اولدی سلخ صفر سنه ۱۰۳۳ .
 بعده عزل و نصب (المولی عزیمی زاده افندی) فی ذی الحججه سنه ۱۰۳۳ .
 بعده (صالح افندی) یوم جلوسده خواجه عبدالله افندی یرینه اسلامبول
 ملاسمی اولشکن اول کیجه معزول اولدی سنه ۱۰۳۲ ، بعده (چشمی
 محمد افندی) اسلامبول اولدی . ثم عزل . یرینه (حسن افندی) اولدی .
 ثم عزل . (چشمی افندی) ثالثاً اسلامبول اولوب ینه معزول اولنجه یرینه
 (صالح افندی) اسلامبول اولدی سنه ۱۰۳۳ . صدر علمای روم (حسین
 افندی) حین جلوسده صدر روم ایکن متقاعد اولدی . بوستان زاده محمد
 افندی دامادی کانکش علی پاشا زمانده عزل ایدلدی . (عبدالغنی زاده
 محمد افندی) دفعه ثانیه صدر روم اولوب بعده متقاعد اولدی سنه ۱۰۳۴ .
 (شریف محمد افندی) اناتولیدن رومه نقل اولنوب بعده متقاعد اولدی
 سنه ۱۰۳۵ . (قره چایی زاده محمد افندی) دفعه ثانیه صدر روم اولوب
 (کورجی محمد پاشا) نك و فائنده عزل اولدی سنه ۱۰۳۵ . (حسین افندی)
 دفعه ثانیه صدر روم اولوب بعده متقاعد اولمشدی سنه ۱۰۳۷ . (عزیمی
 زاده مصطفی افندی) اناتولیدن معزول اولوب بعده صدر روم اولدی .
 صکره ینه معزول اولدی سنه ۱۰۳۸ . (حسن افندی) اناتولیدن متقاعد
 ایکن صدر روم اولوب عزل اولدی سنه ۱۰۳۹ . (بوستان زاده یحیی افندی)
 اناتولیدن معزول ایکن صدر روم اولوب متقاعد اولدی سنه ۱۰۳۹ . (ابو
 سعید افندی) اناتولیدن رومه نقل اولنوب متقاعد اولدی سنه ۱۰۴۱ .
 (حسین افندی) دنمه نالتهده صدر روم اولوب «شیر نیچه مرضندن فوت
 اولدی» خبر کتبه چشمی افندی یرینه صدر روم اولوب حسین افندینک
 شیر نیچه دن فوتی سزاف واقع اولوب ینه حسین افندی یه روم، چشمی افندی یه

دوینما ایله بکله و پاشا لر محاصره ایدرک یدی کون یدی کیجه برآ و بحرآ بیوک
 برجنک اولدی که حالا دیلرده ادا خون جنکی دیو داستاندیر. نهایت اکیوز یازد
 کیدن بری خلاص اولیوب اون بیک کفار الی آیاغی باغلی آستانه یه کتیرلیدی.
 خاچلی بیراقلری سرنگون ایدیله رک سرای برونندن شهره صوقولدی. بتون
 کهجیلر قاتم مقام مصطفی پاشا دن خلعت آله رق ترسانه ده لنگر انداز اولدیلر.
 بوخبر مسرت اثر پادشاهه بغداد محاصره سنده ایکن واصل اولدوقده عسا کر
 اسلام شادماناق ایلدیلر. تاریخ قپودان شدن (ساحدار مصطفی پاشا):
 « قپودان اولدی حالا مصطفی پاشا مبارک باد ». عودتن صکره (سیاوش
 پاشا) قپودان اولدی. آبازه وی الاصل اولوب یدی ساحدار قپودان قپوداناق
 ایله حقیقوب قپودان اولمش شجیع ، دایر بروزیر ایدی . هرکز رشونه مائل
 دکل ایدی . قپودانغنه ناریخدر : « داد حق قیلدی سیاوشی قپودان ووزیر »
 لکن ترسانه عامره خاخی مال پادشاهی بی ا کل و باع ایتمه آلیشمش اولدیغدن
 سیاوش پاشانک ممانعتی حسیده عربستان خلقنک جانی صیقلدی . بوندن صکره
 مراد خانک اواخر سلعتده عزل اولندی .

مراد خان زماننده کی شیخ الاسلامر و علمای امت — شیخ
 الاسلام (یحیی افندی ابن زکریا افندی) : ۱۰۳۱ رجبنده (خواجه زاده
 اسعد افندی) نك اختیار تقاعد ایتمی اوزرینه یحیی افندی مسند نشین
 مشیخت اولدی . حین جلوسده دخی مفتی ایدی . بعده بیک اوتوز ایکیده
 یحیی افندی گوشه نشین اولوب ینه (اسعد افندی) شیخ الاسلام اولدی .
 سنه ۱۰۳۴ شعباننده انتقال ایدوب دفعه ثانیه ینه (یحیی افندی) .
 شیخ الاسلام اولدی . بعده رجب پاشا مکریله ینه متقاعد اولدی . سنه ۱۰۴۱
 (حسین افندی) مفتی اولدی . مؤاخراً عزل ونفی ایدیلوب (اسکندر
 چلبی) باغچه سنده وفات ایدوب لب دریاده دفن ایتدیلر . سنه ۱۰۴۳
 ناریخنده ینه (یحیی افندی) ثالثاً شیخ الاسلام مؤید اولدی ، سلمه السلام .
 بو حقیره چهارشنبه بازارنده (طوائفی محمد اغا) جامعنک سر محفلدکنی ،
 دور خوانغنی ونعت خوانغنی احسان ایدوب هر جمعه نعت شریف

یوز پاره آت کیسیله کاملاً اوچ آیده عبور ایده رک روانه کیتدیله . قپودان جعفر پاشا بیک قرق اوچ سنه سنده بوستانچی باشلیقدن چیقمش شدتلی برقیودان ایدی که جمیع کافرستانه ولوله ویردی . حتی بیک قرق اوچ عید اضحاسنک اولیکی کونی آق دکزده (کسندره ، غلوس) قاعه لری آره سنده اوچ پاره انکلیر قالیونلرینه راست کلوب جنک عظیم ایدوب ایکی کیسی احرارق بانسار ایتدیله و کافر لر غرق اولورکن جمله سنی روی دریا دن فلقه ایله جمع ایتدیله و برکشتیسی احرارق اولنمه دن فتح ایتدیله که ایکوز پاره (بطردمه) طوپ چکردی . حضور مراد خانه اموال غنائمه برابر بوکمی پی دخی کیتدیله . قپودان دلی حسین پاشا قپودانلق ایله روان سفرینه مأمور اولدی . آندن مصره والی اولدی . قپودان قره مصطفی پاشا حسین پاشانک رینه قپودان اولدی . یکچری اوچاغندن نشو و نما بولمشدر . آرنانودی الاصل ایدی . اماحقا که مدبر و کامل و خیر خواه دولت ایدی . قپودانلق ایله بغداد سفرینه کیدوب رینه (پیاله کتخدا) ترسانه اغاسی ایکن قائم مقام اولدی . قره دکزده ایکوز پاره قزاق شایقه لرینه راست کلوب برجنک ایدره ک یتمش پاره (فرقه) سنی حاطمانلریله برابر فتح ایدوب اومظلم کیجه ده دکز صو اولدیغندن دیگر قزاق شایقه لری قره دکزه چیقوب فرار ایتدیله . پیاله کتخدا بونلری قوغه قوغه (طمانه) جزیره سنی قربنده (قوبان) نهرینک قره دکزه منصب اولدیغنی محله (اداخون) بوغازیله یلشکه بوغازی آره سنده کی سازلق وبتاقلغه کیروب پنهان اولدیله . صباح اوزری پیاله کتخدا ایکوز پاره (فرقه) و (قلیته) ایله بوغازک اغزینی آلوب یاتدی . کفار دخی جمله کیلرینی اول بتاقلقدن چیقاروب آرقه لر یله قره دن دیگر بر بحیره یه قویجه پیاله بوغاز اغزنده خائب و خاسر قالدی . قره طرفدن اوزی ایالتنه متصرف قوجه کنعان پاشا و تاتار خانی سلامت کرای خان کفارک بوتدیر ایله فراریجی کورنجه پیاله یه خبر کوندردیله . پیاله ده صالحه دمیر وادانته کورک و دیره ک (طمانه) جزیره سنی دخی طولا شوب کفارک خلاص اوله جنی بوغازی دخی آلدی . بحیره نک قره جانبی تاتار و قوجه کنعان پاشا دریا طرفنی ده اداخون بوغازندن

عثمانیه اوزره قوش قوندر میوب جمیع رعایا و بریانی امن و امانده بولوندورر ایدی . اکر کافه اخلاقی یازسه ق بر مجلد کتاب اولور . الحمد لله پدرم سلطان سایاندن سلطان ابراهیمه قدر اون پادشاهک خدمتده بولتمش قیوجی باشی ایدی . حقیرده مراد غازی کبی مجاهد بر پادشاهک صحبتیه مشرف اولدم . بغداد سفرندن اول قرق آخه ایله سپاهی زمره سنه داخل اوله رق بهر دیاب اولدم . مراد خان عصرنده کی وزرا و قپودان پاشالر — قپودان رجب پاشا قره دکزده اوچوز پاره قزاق شایقه سیله جنک ایدوب منصور و مظفر دردواته کمشدرکه نارنجی یوقاریده کچدی . قپودان خلیل پاشا آق دکزده قره جهنم آدلی برکافر کیسی راست کتوروب اوچ کون جنکدن صکره (قلوره) قیلرنده فتح ایتمشدر . دولت آل عثمانده بویه برکمی کورولمک احتمالی یوقدره ؛ ایچنده دکرمانی و حامی ، قیچنده باغچه سی وار ایدی . (قپودان چلبی حسن پاشا) استانبول قربنده (چتالجه) نام قصبه ده بریکچرینک اوغلیدر . خنکار چاشنکیر باشیسی محمد اغایه خدمت ایدوب آندن قیزلر اغاسی مصطفی اغانک کتخداسی اولدی . سلطان احمد ابتدا ادرنه یه کیدرکن قیزلر اغاسی اولان حسن چلبی خنکار قیوجی باشیسی و آندن میراخور کبیر و قپودان پاشا اولدی . فی شوال سنه ۱۰۳۵ (ساحل اوزری) ده ایکی پاره قاعه انشایتدی . آندن بیک قرق تاریخنده عزل ایدیلوب روم ایلی یه عسکر سورمه که کیتدکده یکی شهرده فجأةً مرحوم اولدی . قپودان وزیر جانبولاد زاده مصطفی پاشا مراد خانک همشیره سی فاطمه سلطانی تزوج ایتمش بردامادر . بیک قرق تاریخنده قپودان اولوب آق دکزده کفسار کیلرینک نام و نشانی بر اقدی . قحط و غلادن جمیع کافرستان الامان دیوب تامغرب زمینده سبته بوغازینه و ماطله و — چلبایا و مانقیرطینیا و قلورا و تمنس قیلرینه یناشوب فتح ایده رک آتسه نام شهر لیماننده بیوک برقلعه انشا ایتدیرکن قپودانقندن عزل ایدیلوب روم ایلی ایلاته وزیر نصب اولندی . صکره روان سفرینه مأمور اولدیغنده اولتدر عسکر دریا مثال جمع ایتمش ایدی که اوق میدان، کاغذخانه، قره دکز بوغازی و چتالجه یه قدر عسکری استیعاب ایدوب بشکطاشدن اسکداره

بند یمین و بند یسار و سیلار و ووقار و پاپسا و علم و قلم و دوات و کمر و کتفین و آسمه و کسمه و کمر قرار و ضبطی و رها و پایدار و الحاصل بو بندلر اوزره کورز بازلغی، شمشیر بازلغی و غربازنه چاره سازلغی کماله ایر کور مشدر . هر فنده یکنانه عصر بر پادشاه سام اقران ایدی . مطرق بازا فنده استاد کامل ایدی . قارشوسنه بران کله مزدی . هر بر استاده بر جانبدن مخالفت ایله ضرب اوروب مطراق قفاسنده طراق ایتدیرردی . مطراق بازالق یوز آلتمش بند ایدی . خنکار آنجق یتمش قدرینی بیلیردی . اما اجراسنه قادر ایدی . کسمه ، باغله ، ثانی ، حواد ، بغل ، مخلف ، سورمه ، غزل ، قولاق ، سره ، زیر ، هوا ، باغله طوب ، رها طوب ، فدیة ، چانکوش ، طوب قفا ، هوا کس و بوکبی قلری اجرا ایتدیکی زمان انسان حیران قایلردی . حتی استاد باشی دده ، جانبازی طاصلاق قپودان اول قدر استاد کامل ایکن ینه مراد خانه مقابل طوره مزلردی . شعرده نفعی و جوروی درجه سنده در . اوچپوز ورق بردیوانی وار . لکن عین و تار ديفلری ناتمامدر . وهی عثمان چلبی تمام ایدیم دیر ایکن آخرته انتقال ایتدی .

معناد مراد خان — قیش یاز هر جمعه کیجه سی علمایی و مشایخی ، حافظ قرآنلری جمع ایدهرک مباحثه علوم اجرا ایتدیرردی . سبت کیجه لری الهی خوانلرک و خواننده و سازنده لرک الحاتی دیکلردی . احد کیجه لری طفلی ، جوروی ، نفعی ، عرضی ، ندیم ، نساری ، بیانی ، عزتی کبی شاعر لرله الفت ایدردی . اثنین کیجه سی کور حسن اوغلو ، دامادی موصلی چلبی ، مقلد جفید حسن ، آق بابا ، صاری چلبی ، چاقان چلبی ، سیمیدجی زاده کبی باز بازلغی ، باتا اوغلو یارپور قولی ، عثمان قولی ، نازلی قولی ، احمد قولی کبی چنکیلری جمع ایله حسین بیقرا مجلسلر یاپاردی . نلاشه کیجه سی کون کورمش کهنه اختیار لر ایله صحبت ایدهرک سوزلرندن حصه قاپاردی . اربعا کیجه سی صلحای امت و مظنه کرام ایله ، خمیس کیجه سی درویشلر و سرگذشت صاحبی اصحاب معارف ایله صحبت ایدرلردی و هر صباح دیوانه چیقار و امور مسلمینی رؤیتده اقدام تام کوسترردی . درت طرفنده کی دشمنلردن انتقام آلوب ممالک

بنه برکون مراد خان غازی اسلامبولده سرای عتیقه کوچ ایدوب سرای میداننده سلحشورلق ائناسنده سلطان بایزید جامعنک صاغ قولنده کی منارنک علمی اوزره برغراب غریب مکث ایدر طورردی. همان مراد خان بوقوشی کوره‌رک آلتده کی (نوغای ایاجیدی) نام اسب صبا رفتارینه مهموز ایدوب برق خاطف کبی یتیشوب النده کی جریدی مناره اوزره قوشه آتوب بامرالله اصابتله دوشورمشدر. لاشه غراب ایله جرید مناره زیرینه ایندی. آردسی بر تیر منزلی یردر. اسکی سرائک تا وسطنده کی جرید میدان نرده، بایزید جامعنک مناره‌سی نرده. بوندن بشقه هندسه اوزره حساب اولنسه او جرید مناره تپه‌سنده غرابه اصابت ایتسه یدی بلکه مناره‌نک ذروه اعلا سندن اوتله طرفده زمینه نزول ایدرک براوق منزلی دخی کیدوب احتمال که (طاوق) بازارنده کی دیکلی طاشه دوشردی. حقا که دلیرانه بازوی توانا ادمانیدر که درجهٔ اعجازددر. حالا بوجریدک دوشدیک یی رده مناره دیننده بر آدم بوی بیاض مرمز اوزره مذهب وخط (تکنه‌جی زاده) ایله جوری چاپی گفته‌سی تاریخی واردر که شودر:

صدق ایله جوری دعا ایدوب دیدی تاریخی قوت بازوی سلطانی قیله، مولا فزون

اسلامبولده بکقوز باغچه‌سنده پیاده جرید آتدیغنه تاریخدر:

دیدی تاریخی کوروب جوری آفرین ای دلیر سام اقران

پهلوان (حاجی سایمان) دن و (صاری صولاق) دن تعلم ایدوب کناکشلی کماکان اوکرنده اوق میداننده ییلدر روزکاری آیانندن لودوس اوزره آتدیغی اوق منزلی که (تکیه تیر انداران) قربنده مذهب تاریخی واردر بومنزله پک ایلوو کیته‌شدر. حتی بایزید خان، قره‌لندها، خطاط شیخ، شجاع، دمیرلیس، مصرلی دویدار منزلردن یتیش کز قدر ایلوو یتیش منزلدر. صاحب شصته یتیشدر. برکره توقات باغچه‌سنده برحمارک جدا-ویرندن برتیغ آتش تاب چالدیغنده حمارک دوشندن شمشیر صاف بران چیقدی. هر بار صاغ اللریله اکیوز قیه سنک زیتونی، صماقی پاره عمود کورزی ایکی خانه و قرق‌بند اوزره دوران ایتدیردی. اولاً صاغ ایله کورز مزبوری

مرد سرور ایدی . بومرتبه سی کمال قوتندن، زوز آورلکئندندر . باخصوص نعمت پروردگار ایله پرورش بولمش اگول پادشاه ایدی . بویله رستمه ایشلری نه سام ونه زال ، نه نریمان ، نه افراسیاب ایتمشدر . آنلز مداحلر دیلنده ممدوحدر . اما بوخنسکارک شجاعتی بالذات منظورمز اولمشدر . برکره برجرید پیکانی ایله طقوز انجیر . کوکندن آرناود قالقانی دفعه واحدهده رکز ایدوب ایکی قاریش کذر ایدوب یالمان کوستروب مصر دیوانه کوندردی . حالا مصرک غوری دیوانخانه سنده مصلوبدر وحسن خطده فرید دهر اولدیغندن بش ذراع طوللی وعرضلی کاغد اوزرینه طغرای غرا تحریر ایتمشدرکه سلف خطاطلری بونی یاپامزلردی . بولوحده مذهب ولاجوردی حالا مصرده مذکور دیوانخانهده طورر . بو حقیر دخی طغرای مراد خانک زیزنده بولوحه اوزره اسم چاریاری قره حصاری طرزی اوزره طغرای غرا مثال تحریر ایدرک ناظریندن برفاتحه رجا ایتمشدم .

برکره ینه خنسکارک شجاعت طمرلری حرکت ایدوب برخشت نیزه ایله اون عدد دوه دریلرینه مدقل قلعنی ونمسه چاسارندن کله قالقانلری ایلچینک اوکنه رکز ایله بالاتررد ایندیروب ینه نمسه چاسارینه هدیه کوندرمشدرکه حالا (پچ) قپوسی آلتنده خشتی ایله مصلوبدرکه بوحقیرک منظوری اولمشدر . ینه برکون نمسه چاسارینک هدیه کوندردیکی قالقانلردن اون عددینی برخشت ایله رکز ایدوب اوچ قاریش کذر ایتدیره رک (بودین) ده موسی پاشایه کوندردی . اوده بودینک پچ قپوسنک اچ یوزنده عتبه علیا اوزره اصمشدر . بغداده کیدرکن خنکار حلب قلعه سنه چیقدی . شهر حاجی سیر و تماشایدرکن برجرید انداخت ایتدی که برتیرکش منزلی وار یرده قلعه نک تاخندق عریضنی عبور ایدرک ، قلعه میداتی کچرک اوزنکیجیلر چارشوسنی اوزره دوشوب حالا برعمود منتها اوزره تاریخی ایله علامتی واردر .

(تاریخی)

دیدیلر جوری کبی تحسین ایدوب تاریخی باریک الله ای مسلم داور صاحب هنر

سنه

۱۰۳۷

ایدیلر — خنکار بونلرک برینی صاغ ، دیکرینی صول انه آلوب بونلری برالندن دیکر انه کورز کبی دولاشدیره شدی . ینه حضرت خنکار ، ملک احمد پاشا ، دلی حسین پاشا ، خطاط حسن پاشا . پهلوان دیشلک سایمان کبی مشهور پهلوانلر کورش ایدرلردی . حقیرده دعالرینی ایدردم . اشته اودعاشو :

« الله ، الله ، خواجه عالم ، سید کائنات ، معجز موجودات پرکال و جمال محمد مصطفی را صلوات . انکوری ده (اریظر) ، رومده (محمد بخاری) ، (صاری صالتق) طون کیر ، طومان چکر . پیرمز حضرت محمود پیریاری ولی عشقنه دست بردست قفا سینه برسینه محبت علی عشقنه الله اوکاره ! .. » دن عبارتدر . پهلوانلرک فلرندن ترس قبضه وایچ قبضه ، طیش قبضه ، کسمه ، کسه بند ، شیرازی ، هوای قره قوش ، ساده صارمه ، جزائر صارمه‌سی ، کونده دن آتمه ، قیاق دکمه ، قیاق آتمه ، کرتمان دکمه ، بوغمه ، ترکیجه ، شیرازی بولمه ، کوکسی شاقاسی ، یان باشی ، سرکله ، طالوت یندی ، علی یندی والحاصل عصر رسالته جمله کمر بسته و میان بسته اولان پهلوانلردن حضرت (معدی کرب) و حضرت (عقیل بن ابی طالب) و (سهیل رومی) ، (سعد) ، (سعید) ، (حضرت خالد بن ولید) ، (مقداد بن اسود) ، (حداد) ، (حضرت عمر) ، (حضرت علی) ، (حضرت حمزه) ، (حضرت مالک) کورش ایدرلردی . کورش شعائر اسلامیه دن اولوب پهلوانلره بوندن اوتوری اعتبار ایدوب جمله یه (محمود پیریاری ولی) نی پیرایتمشله . بالاده تخریر اولان لعبد ، بازلقلرده قرق فن ، تیش بند ، یوز قرق هوالردرکه زور آور ، دلاور ، سرور هنر ورلر حین اقتضاده بوفوندن . فلنوب غزاده دشمندن انتقام آنور . اما پهلوانلر اراسنده قره قوش او یونی ، بوغمه کرت آتمه ممنوعدر . زیرا ایاق او یونیدر . خصمی دشمن دکلدر . دشمن ایله جنکده قوجاق قوجاغه اولورسه قره قوش ، بوغمه ، کله کسمه بیله مقبولدر . البته خصمنک برفن ایله ارقه سنی یره کتیر ایدی . نیجه کره سلحدار موسی اغایی شاهین کبی کمرندن قاپوب او یله جثلی بر آدمی بازوی تواناسی اوزره ایکی اوچ کره دوران ایتدیردی . بر کورپوزار ، پادشاه غضنفر ،

بوله بیایردم و خنکارمز بو حقیره اول قدر حسن الفت ایتمش ایدی که
 سهل متألم اولسه لر جمله مصاحبان : « بره مدد ! اولیایی کتورک » دیوب
 برکونا اوضاع و اطوار ایله حضورینه وارد یغمده بامرالله دفع غم ایدردی
 و تبسم کنان اولوردی . جناب باری حقیره اول قدر کلام عارفانه و طلاق
 لسان احسان ایتمشدی که بالبداهه نیجه طمطراقلی الفاظ ، کندی اختر اعمدن
 کونا کون لطیفه آمیز کلاملر ، فکرمدن بکر مضمونلر صادر اولوردی . برکه
 آلدیغم کلامی تکرار ایتمز . مکر کندولر طالب اوله لر و (قره حصار)
 طرزی خط طالب اولدم حالاحرم خاصده چوق یادکارلم واردر . هر فنده
 ید طولی صاحبی اولدم . پادشاهمزک التفات واحساندن دائماً مسرور و خندان
 ایدم . نیجه کره لر شرف محبتلیله مشرف اولوب او یله برعظیم الشان پادشاه
 جم جنابک خیر دعالری آلمشمدر . اکر جمله محبتلر مزده اولان کلماتی تحریر
 ایله سه م برمدون کتاب اولور . نتیجه مرام برخلوق ، شجیع ، جسور ،
 پادشاه ایدی . پارمقلری قالین و موزون ایدی . بازولری قالین ایدی . پنجه سی
 برزور آور پهلوان چویرمه که قادر ایدی . جمیع زمانده ثیابلری لوندانه
 حریردن معمول ایدی و پولاد اقمشه کیمکه مائل ایدی و غایت چاپکسوار
 ایدی . الحاصل زور آور ، دلاور ، بهادر ، ضابط ، رابط پادشاه
 صاحب وقار ایدی . بویله ایکن ینه صغیر و کبیر ایله بلا واسطه کلمات
 ایدردی . حتی بغداد بهشت آباده کیدرکن قیصریه دن قالقوب (دوه لی
 قره حصار) طاغلرندن کچرکن برکبش وحشی کوروب اوزرینه برق
 خاطر کبی آت سوروب دست شریفلرنده اولان نیره کرمایندن نشان ویریر
 برخشت ابشیری ایله اول کبشه یتیشوب خواد ناخواد کبش معهودی خشت
 ایله اوردقدده — خیط سوزن حریردن کذر ایدر کبی — بر آن کچوب شاهین
 واری شکارینی آلوب کسدی . جمله وزیرلره اول قربانندن حصه ویردی .
 عسکر اول یالچین طاغلره آت براقوب عروج ایتدیکنی کوروب انکشت
 بردهان حیرت اولدیله . حقا که پهلوانقدر . ینه برکون افندمز ملک
 پاشا ایله سلحدار موسی اغا — که هر برلری برر اذردها مثال پهلوان

سفرده ، حضرده هوا وهوسه دوشر . بدن نشوونما بولوب تحصیل علوم ایتدکن صوکره پادشاهمک خدمتده بولونسون ، دیو برخیلی رجا ایتدکده پادشاهک سمع شریفنه بورجا صدای پشه قدر بیله کلیوب جواباً :

— افندی ! یابوزم آستانه من تنباخانه ، میخانه ، اشقیا خانه میدر ؟ بوراده اوچ بیگ قدر غلمان خاصه شب وروزعلم ایله مشغولردر و خلیفه لری ویدی درسعاملری واردر . جنابکز دخی هفته ده ایکی کره بوراده درس ویریورسکز ، ینه کل . ینه کل . اول سزدن او قوسون . آنجق سزه خدمت ایتیب کاهیجه بزه دنوازلق ایتسون . برشوخ ، سنکل اوشا قدر . برزمان بزمده او غلمز اولسون و پدري قوجه قیوجمی باشی بابامزدر . دائماً بنم ایله کلوب کوروشدکده اوغانی ده کورسون ، بیوردیلر . اولیا افندی استادمز آکلادی که بورجا کچمه جک آخر : ای پادشاهم . خانه سندن کتابلری ، ائوبلیری کتیرسونلر ، دیدکده همان :

خنکار — تیز خزینه دار باشی یی چاغیرک ، دیویت ، قلم کتورک . دیه رک دست شریفنه کلک جواهر ثارینی آلوب برخط شریف یازدی که مالی شودر :

«سن که خزینه دار باشی سین ، اولایه برکافیه . برملاجمی ، برتفسیر قاضی ، برمصباح ، بردیباچه ، برمسل و بخاری ، برملتی الابجر ، برقدوری ، برکستان و بوستان ، برالعاب الصبیان ، برلفت اختری ، الحاصل یکرمی قطعه ملوک ایچون تحریر اولنمش کتب نفیسه یی خزینه کتخداسی واسطه سیله ویره سک .»

خنکار کندولری تلاوت ایتدکاری (یاقوت مستعصمی) خطیله برکلام عزت ، برمرصع کموش دوات ، برهند صدفکاریمی عید لوحه لی پشتخته احسان ایدوب مأکولات و مشروباتم ایچون کیلارجی باشی به بالذات کندولری تنیه بیوردیلر . شب وروزعلمه مشغول اولوب ینه (اولیا افندی) دن هفته ده اوچ کره تلاوت عشره تعلم ایدردم و اوچ یردن فارسی و عربی و علم خطله مشغول ایدم . بومنوال اوزره خدمت شهریاریده بعض اوقات

ایده رک بر آووج آتون احسان ایلدی . آندن وقت ایکندی اولدوقده حقیره خطاباً :

— بر عشر قرآن عظیم تلاوت ایله ، دیدکده استادمز اولیا افندیبن کوردیکمز اوزره لیله قدرده ایاصوفیه کیرده سورۀ انعام آخرنده قالبون بسمله ایله سورۀ اعراق ابتدا سندن بدء ایله ایکیوز آلتی عدد آیت شریفه یی صوت اعلا ایله اون ایکی مقام ، یکریمی درت شعبه ، قرق سکنز ترکیب اوزره اتمام ایلدم . بعد الدعا سلطان عثمانی ، پدری سلطان احمدی و آل عثمان پادشاهلرینک روح شریفلرینی یاد و قرآن عظیم الشانی روحلرینه هبه ایدرک دباشاد ایلدم . فاتحه الکتاب ختم تام ایدوب دست شریفلرنده یکپاره مجوهی بالقی دیشندن بر آرقه قشاغه سی واردی . حقیره احسان ایتدی . آندن ینه (میرکون خان) خطاباً :

— یا میر ! محمد بویه قرآن او قونورمی؟ بیوردی . اول دخی جواباً :
— پادشاهم ! آنلر جماعتله نماز قیلماز و حکم قرآن ایله عمل ایتمز بر قومدر . ایرانده قرآن او قومق نرده ؟ بجمد خدا در دولت پادشاهانه کزده اسلام ایله مشرف اولوب شب و روز طاعات و عبادات ایله مشغولز ، دیدکده طشره سرای میدانی — که عرض او طه سی قریبنده سرای میداننه ناظر در — آنده ایچ مؤذنلر دوکاه و حسینیده اذان او قومغه باشلا دقلرنده همان :

خنکار — اولیا ! وار سنده امداد ایت ! دینجه در حال دأره یی آتهرق نردبان باشنده (حی علی الصلوة) خانه سنی آلدیم . بعد الاذان حضور پادشاهییه واردیم . نمازه منتظر ایکن ولی النعم استادمز خنکار امامی (اولیا محمد افندی) کلوب حقیری کوردکده خاص او طه یه متصل خنکار جامعنک طشره سنده مقصوره ایچروسنده خنکار ایله ملاقی اولهرق :

— پادشاهم ، بونهم جکر گوشم اولیا قدر کیجه سندن بری درسه کلدی . مکر حرم خاصه آلمشسکنز ، لطف ایله ، پادشاهم ، اکا حقیرک نظیری وار . حالا قراءت سبعة یدی پاره کتساب ایله حفظنده در . باخصوص منظوم (شاطبی) کتابی حفظ و اتمام ایدوب عشره قراءتنه باشلادی . بواچرودده ،

یوله دوشوب کیدن دلبر   موسم اکلندی کلبدی
یوقسه یوله یولی شاشدی   موسم اکلندی کلبدی

صوت حزن ایله او قورکن مراد خان دستمالی یوزینه طوتوب بکا کنان اولدوقده :

— های ولد ! ابتدا تقسیمک جائمه تازه جان قاتدی . آن واحده بر (وارصی) ایله (موسی چلبی) نك روحنی یاد ایتدی . تیز طوغرو سویله بن بو ترکیبی یاپدیغمه پشیمان اولوب یساق ایلم . سکا خنکار حضورنده کیم او قو دیدی و کیمدن او کوندک ؟ دیهرك الحاح و ابرام ایلدی . حقیر دیدم : — خنکارم ، عمرک مزید اولسون ! پدرمرك (فرخ زاده) و (بهزاد) ادلی رحمتلی کوله لری واردی . ارمغانی محمد افندینک تحریر ایتدیکی طاعونده فوت اولدیلر . آنلردن او کرمشدم . غیری کیمسه لردن استماع ایتدم و بکا بر آدم خنکار حضورنده او قو دیمه مشدی . الله عالم ودانادر . دیوب خاموش اولدم .

خنکار — های ولد نه قدر عارفدر ! اولمش آدملره اسناد ایتدی که آنلردن بردخی سؤال اولمز . اگر حیاتده قالان آدمدن او کرمدم دیسه بلکه خنکارک بر ضرری اصابت ایدر ملاحظه سیله اولولر آغزندن نقل کلام ایتدی . الهی بر خوردار اوله سک . دی شو فصلی تمام ایله ، بیوردقلرنده همان دست بردا ئره اولوب ینه مقام سگاه تعلقانندن مقام (مای) دن :

(مربع)

یارک دهانی سر نهاندن خبر ویرر   کفتاره کلسه سحر بیاندن خبر ویرر
خشم ایله باقیسه ویرمنا امان رستم زمان   کر یکی اوق ، قاشی کاندن خبر ویرر

مربعیله خوش آینده کفته و بسته دن صکره سماعی :

آلت حسنی مکمل قد دنجوده کوزل   اول سیاه کوزلر ایله حق بوکه ابروده کوزل
خط نوخیزه نه دیرسک دیدرجم ایله دیدم   سنده اولوروده کوزل خط سمنوده کوزل

دیهرک بردخی تبسم ایدوب سر بر زمین آیاغه طوردم . بو طورمی تحسین

نفر ایله رومه کلوب عزیزک نطق دربارلری اوزره (سلیمان خان) ایله (سکتوار) غزاسنده بولنوب جنازه سلیمان خانیده حاضر اولوب اول عصردن تا افدمز سلطان مراد خان عصرنده مصاحب شهریاری وطریق کلشنینک صاحب وقاری بر عزیز ندیم خاص الخاص و علم اطوارده غواص اولدی . آنلردن تحصیل ایتدی کمز علم موسیقیدن مراد خانک فرمانی اوزره بر دائره مدوری آلوب حضور پادشاهیده زمین بوس ایتدی کمده مراد خان دائریه نظر ایدوب دست شریفلرینه آلوب :

— « آل ایمدی سکا دستور ! بودا ئره نی سکا احسان ایتدم . اما زنهاز بودا ئردن چیقمه » دیدکلرنده حقیر لوندانه چابکک ایدوب سکرده رک تختلرینک آیاغنی بوس ایتدم . پادشاهه ، استادم درویش عمره تمنا ایدوب : — ان شاء الله بودا ئره آل عثماندن محروم چیقمام . حدم بیلورم ، دیو بوییتی او قودم :

(بیت)

کشی حدینی بیلیمک پک روادر اکر درویش ، اکر بای ، کر کدادر
زانو بزمین آداب اوزره مکث ایلدم . فیاض مطلقدن استعانه ایدوب
ابتدا (سگاه) مقامنده « یا حضرت کلیم کلشنی ، پیرمک پیری عمر روشنی ،
هو » دیوب داودی بلند آواز ایله برسر آغاز ایلدم . بعده مقام (سگاه)
تعلقاندن (مایه) و (بسته نکار) مثللو شعبه لرده دوران وسیران ایلیه رک :

(بیت)

شهاروشن چراغسک ، عالمه نور بصرسک سن
نظیرک کوردم خوش مردم صاحب نظرسک سن
کوروب بر ناتوانی قاچه لطف ای ای بری پیکر
سنی کورسه م وجودم محو اولور کیمدن قاچارسک سن

دوییتی مقام بسته (نکار) ده قرار ایدوب ینه مراد خان گفته سنندن
مصاحب (موسی چلبی) حقنده وبسته می استادمز درویش عمر طرفندن
ترتیب اولمش شو وارصفی :

ابتدا کیرشمه مزددر . نفسمز آنجق اول پرده لره ال ویرر . درویشانجه
عفو ایله معامله بیورک . دیدم .

خنکار — های ولد ! هی ، گفته سنده ظرافت ایله برکونه نکته ورموز
واردر . اولیا ! سکا دستور . سنی عفو ایدوب واجب الرعایه ایلدم . شمدنکیرو
سکا چون وچرا ، قیوباجه یوقدر . مصاحبسین « دیو برسمور کورک
احسان ایتدکده :

حقیر — « خدایه شکر . احسان ایتدی بزده شو کورکی » دیه رک پای
شریفی بوس ایلدم . جناب پادشاه :

— بو کورک سکا اوزوندر . بابا که کوندر . بزى دعادن اونو تمسون .
دیه رک حقیره بردیگر کورک احسان ایلدی و مبارک دست شریفیه سریمه
برسمور قالیاق کیدیردی . نیجه زمان تاتار مثال قالیاق ایله کزردم . آندن
جناب خنکار :

— بر (وار صنی) اوکو ، بیوردیلر . علم موسیقیده استادمز اولان
سلطان خوانندگان (درویش عمر پیشوای) طریق عمر روشنده فقرای
کلشنی ایدی . حتی سلطان سلیمان خان عصر نده کی (ابراهیم کلشنی) حضر تلرینک
شرف محبتلریله مشرف بر بیر قانی وعصرک خواجه موسیقیسی ایدی که مصرده
(ابراهیم کلشنی) آستانه سنده اونیدی سنه خدمت ایدوب صوت ذا کرانه لری
اول آستانی طوتدی . اوراده کاه حاجت خانه جی ، کاه میدانجی ، کاه
مهماندار . کاه آشجی باشی ، بعده ذا کر باشی اولوب یدی سنه تمامنده کوزینه
ابراهیم کلشنی حضر تلری کشف اولوب : « ای طوقاتلی درویش عمر ! نه
تیز صدف ایجره بردر یتیم کبی پنهان اولدک ! یوری دیار رومده سنی صاری
سلیمان ایستر . سید وار غزاسنده بیله بولشوب سلیمانک آنده نتیجه مراننده
رومده سجاده نشین و پوست صاحبی اول ، اون بر آل عثمانه زانو بزانو
اولوب احمدلری لندن نعمت ییوب ابراهیم برکاتی بولوب مرادکه ایر .
طریق محمدیه کتابی تلاوت ایدوب آنده ختم کلام ایله « دیو مبارک سجاده
شریفلرینی ویروب بوکونه برچوق کشفلر رمز ایلدی . درویش عمر یتیم

- نه دیرسك شو شیطان چراغنه؟ دیدکده روان خانی ایتدی :
- هی شامه! بو طفلی کوره جکسك. قیصر زمین، ایران، توران، سوران زمین خلقنی مات و متحیر قیلسه کرکدر. زیرا کوریورسك که کوزلری ساعت رقاص کبی جمع بلخ اوینار، دیدی. حقیر ایتدم :
- بلی، روم خلقی سائر مملکت قومنی رومه کیتروب ساعت رقاص کبی اوینادیر. بونی دیمکدن مقصدم بعض زمان روان خانك کینی کرما کرم اولدوقده قالقوب رقص ایدردی. اونی ا کلامق ایددی. هان خنکار: «های ولد نه عجب حاضر جواب ایش سك» دیه خنده لر ایدوب صفاسندن:
- اولیا، حضورمده بو قدر علم و معرفت لر سویلدك. شمدی علم ادواردن برشی اوقو» دیدم که: «خنکارم، علم موسیقیدن يك کاهمی، دوکاه و نکاهمی، چارکاه و پنجکاهمی، شش آغاز و راست، اصفهان و نیسابورک، تکریر و ماهور و رهاوی، عراق، حسینی، نوا، عشاق، صبا و محیر. یابوسه لك ایدوب کرداینه ایله مقام زنکو ایله راست اقرار ایتسه اولورمی؟» دیه. (امیرکون) خانك قدحکاری (علی جان) ه خطاب ایتدیکمده خنکار و غیری مصاحبلر خنده کنان اولوب حیران قالدیلر و یمین و یسارده اولان جمله حضار مجلس زر اندر زره مستغرق اولمش مرصع و مجوهر کمرلی جوانلره خنکار نظر ایدوب :
- اولیانك زنکولر مقامنی هانکیکنز دیکلر سکنز؟ دیدی.
- بن — خنکارم! آنلر عشاق مقامنی دیکلر لر. اما (یوسف خان) قولكک میرزا یاری (اصفهان) ی دیکلر. بزرک مقامی آنده واردر. برزنکوله فصلنی ایلسه م روحه راحت اولوب لذتندن جان پرور اولوردی. دیدیکمده ینه خنکار :
- های شقی! کور نه نزا کتله، نه کونه کلمات ایتدی. الهی اولیا! معمر اول، اما بزدهخی بو آستانه ده دکان کراسی چکر کارخانه صاحبی یز. سن نیجه کرداینه ده قرار ایدرسن؟ دیدکده بن :
- خنکارم یککاه شهناز ایتدکده حقیر بوسه لك مقامنی ایدرم. زیرا

ایلام . همان بامرالله خاطره شوققطعه خطور ایلدیکندن بی‌بالک و بی پروازبانه کتیردم :

(قطعه)

آفاق شها معدلتک نوری پرایسون خورشیدکبی انجمن دهره چراغ اول
که ناهه کبی ایله در ودشتی معطر که غنجه صفت کلشنه کل زینت باغ اول
خلاق جهان ایلمسون عالی سنسر هر قنده ایسه ک پادشاهم عزایله صاخ اول

دهابشقه کونه خیردعالر ایتدیکه‌ده سعادته برشی او قو دیدیلر . بن‌ده :
« پادشاهم یتش ایکی علومدن فارسی ، عربی ، رومی ، سریانی ، یونانی ،
ترکی . وارسه‌غی ، کار ، نقش . صوت . عمل . ذکر . تصنیفات . اقوال
حزن انکیزویاییات و اشعاردن بحرطویل ، قصائد ، ترجیع‌بند ، ترکیب‌بند ،
مرثیه . عیدیه ، معشر : مثنی ، مسبع . مسدس . شمس . پنج‌بیت ، غزلیات
قطعه ، مثلث ، دو بیت ، مفردات ، معنیات ، الهیاتدن نه مراد شریف‌نکر
اولورسه برسروچشم بیورک اوقه‌یم » دیدم . اولدم بیوردیلرکه : « بره شورنجبر
نه عجائب دعوی مراد ایتدی . ایش دوزتیمدر ، یوقسه بونقدیر ایتدکلرینی
اجرایه قادرمیدر ؛ « بیوردقارنده بن‌ده : « پادشاهم اکر غفویایله معامله ایدوب
سربست برافیره کنز حضوریکزده امانت اولمق اوزره ندیم خالصق ایدوب
پادشاهی اکلندیریرم » دیدم . بیوردیلرکه : ندیمک نه دیکدر ؟

جواب حقیر — « پادشاهم برآدم هرکس ایله حسن الفت ایدوب
مصاحبت ایتسه اکاندیم دیرلر و شراب مجلسنه داخل اولوب مصاحبت
ایدنلره دخی ندیم ناب دیرلر . بولعتک اشتقاقی (مدام) دندرکه لفظ
(مدام) دن مقلوبدر و (مدام) لغتده شرابه دیرلر . پس ندیمک دخی
معناسی شراب ایچمک اولور : یعنی مست مدام دیرلر . حاصل کلام مصاحب
معناسنه کایرکه ندیم شهریاری دیرلر . الله پادشاهمه عمر ویرسون ، دیدم . همان
خنکار : « آفرین ایشیدر ، روانی دکدر » دیدکده :

حقیر — پادشاهم ، ایشیدر روانی ویرن روانی واقعه‌ده کورر .
بوروان خانی یوسف پاشا قولکدر دیدم . همان خنکار قهقهه ایله دیزلرینه اویله
کولدیلرکه رخلری کلکون اولدی . میرکونه خطاباً :

تعیین ایلوب طور شوچی باشی احمد اغا لالامز و کوکوم باشی محمد افندی خط استاد مزو علم موسیقیده مصاحب درویش عمر پدرمز و درس عام کچی محمد افندی علم نخوده کافیه دزسنده استادمز وینه اولیا افندی تجوید استاد قدیمز اولوب « مبارک باد » دیدیلر و خروس امام خاص او طه ده علم حفظده شریکمز و طایا زاده خندان و فرح اوغلو عصف بک و معان اوغلو کچه جی سایمان ، عنبر مصطفی مؤذنلکده ایاق طاشلریمز اولوب شب و روز حمام خاص جنبنده مشق خانه نام محله ساز و صور کونا کون فصللر ایدوب حسین بی قرا فصلی ایدردک . برکون بو حقیری زراندر زر اقمشه فاخره ایله ملبس ایدوب برزردوز عراقیه یوسفیه ، برعاریتی زلف عنبر فشان ضم ایدوب « دولت نشاندر » دبه دعا و ثنا ایله باشمه کیدیردیلر . و کاهیجه ایاقداشلریمز صیدان ایله سمور قالپاق کیه ر ایدک . اما هر بار سلحدار ملک احمد پاشا کندوسیه والدهمز طرفدن قرابتمز اولدیغندن دائماً بی یوقلایوب احسانلر ایدردی و حرم خاصه کیرمه مزه سبب انلر ایله روز نامه جی ابراهیم افندی و خطاط حسن پاشا اولمشدر . لباس فاخره ایله مستغرق اولدیغ حالد اول کون جوان دیلمز ایله طاوشان دیلمز کلوب کونا کون شاقه لر ایدره رک بو حقیری آلوب خاص او طه ده سلحدار ملک احمد اغا و مصاحب سلحدار سابق مصطفی اغا حجره سنه کوتوردیلر . انلر دخی حقیره خیلی آسلی خاطر و یروب حضور پادشاهیده کی آداب مجلس و دعا و ثنا ایتمه بی و نیجه کلماتی تعلیم ایدوب حقیری خاص او طه یه کوتوروب آنده ده بر ساعت قدر تماشا ایتدیردیلر . برقه عظیم ایجره چار کوشده بر تخت عظیم و متعدد شاهنشینلرک جوانب اربعه سنده روزنلر ایله آراسته و حوض و شادروانلر ایله پیراسته و فرش عبرتتا و نقش یوقلمون رخام کونا کون ایله بر قاعه عظیمدر که کویا نکارخانه چیندر . آندن ذات شاهانه حره خاصدن آفتاب علمتاب برج سعادتدن طلوع ایدر کبی چیقوب جمله قرق خاص او طه لیلره و سائر مصاحبلره سلام و یردیلر . آنلر دخی (علیک) آله روز خیر دعا لر ایتدیلر . سعادتلو پادشاه بر تخت عالیده افراسیاب وار قرار ایتدکده سنیر قوشه رق پایه سریر عالی یه یوز سوره رک زمینی پوس

کچھ احیا اونوب نیجہ بیک آدم جمع اولور ایدی . حقیر ایسہ اول عصر دہ
استادم مرحوم ومغفورہ (اولیا اقدی) دن حفظی تکمیل ایدرک سکر
ساعتدہ کرانیہ ختم شریف ایدوب سیمہ قرائتی ماخذلری وشاطی کتابتیہ
تکمیل ایلہ مش . عشرہ قرائتہ شروع ایتشم . پدرم مرحوم ومغفورہ
(درویش محمد اغا) نک الحاحیہ اول سنہ نک لیہ قدرندہ آیصوفیہ کیرک
مؤذنان محفلی ومقام بلال حبشیدہ بعدالتراویح حفص قرائتی اوزرہ ختم
شریفی تلاوتہ بدء ایلدم . سورۃ انعامی اتمام ایدنجہ قوز بکچی محمد اغا
وساحدار ملک احمد اغا محفلہ چیقوب بو حقیرہ جماعت کثیرہ ایچندہ زر
اندر زر تاج یوسفی کیدیروب : « بیوروک ، سزی سعادتلو پادشاہ ایستر »
دیو المدن یاشوب محفل پادشاہی یہ کتوردی . غازی مراد خانک جمال
باکائی مشاہدہ ایدوب حضورینہ وارنجہ زمینی بوس ایدوب بعد السلام
والکلام وافر تبسم ایدرک : « قاج ساعتدہ ختم شریف ایدہ بیایرسک ؟ »
بیوردیلر . « پادشاهم ، سرعت ایتسم یدی ساعتدہ ختم ایدرم اما لحن
خنی ولحن جلی اولسون ایچون نہ افراط نہ تفریط اولمہ دن سکر ساعتدہ
ان شاء اللہ ختم شریف ایدرم » دیدیکمہ « ان شاء اللہ مرحوم سعید
شہید موسی ملک یرینہ ید بیضا کچی ید طولای کی عیان ایدوب مصاحبم
اولورسک » بیوردیلر وایکی اوچ اتون آتدیلر کہ جملہ سی التیوز یکرمی
اوچ سکہ حسنہ ایدی . حقیر او وقتدہ کرچہ ضعیف ونحیف طفل مرکب
اسکال ایدم اما سن وسائز یکرمی یہ بانغ وغایت نحیب ورشید ایدم وآداب
محاسن بیلوب نیجہ وزرا ، وکلا وشیخ الاسلاملر حضورندہ عشر و نعت شریف
تلاوت ایدوب مصاحبت ایدردم . بعدہ مراد خان آیصوفیہ جامعندن قالتوب
فتوس ومشعللر ایلہ وحقیر دخی بر آتہ بینہ رک باب سرویدن سرای خاصہ
دخول ایدوب کندولری بالذات خاص اوطہ یہ کیروب حقیری خاص اوطہ
باشی یہ تسلیم ایلہ دی . کیلار خاصدہ قفتاناق اولمق فرمان ایلیوب کندولری
حرم خاصہ کیردیلر . صباحدن بنی کیلارجی باشی خادم سفید علی اغایہ تسلیم
ایلدی . کیلار خاص اوکنده اغالرہ مخصوص اوطہ دہ بر حجرہ ایجرہ بر مکان

اعلاسنه یوز سوروب هدایالربنی عرض ایدرلردی. او قدر هدیه لر کلدی که خزینه مالا مال اولدقدن بشقه قوشخانه یه دخی مال فراوان طولدیردیلر. ایرتسی کونی جمعه اولدیغندن بیوک بر آلی ایله ابا ایوب انصاری علیه رحمة الباری حضرتلربنی زیارت و بانچه قپوسندن لب دریا ایله بلده قسطنطینیه نك تعمیر وترمیمنی سیر و تماشا ایده رك ادای جمعه و زیارت ایتدکد نصکره ادرنه قپوسنك قلعه دیوارلربنی دخی ایمعان نظردن کچیره رك ذوق و صفاسندن بیرام پاشانك دفتر جرائمنی عفو ایله جرمنی باغشلا یوب برسمور لباجه شاهاهی بی احسان ایدوب آلی ایله فاتح سلطان محمد خان جامعنه کلوب ایکی رکت صلوت حاجت قیلوب جامعی منور اولمش کوردکده متولی یه وینه بیرام پاشایه برسمور کیدیردی و آندن مهبط پرانوار تربه شریفیه کیروب ، زیارت ایدوب آندن شهزاده جامعنی و تربه سنی ، آندن سلطان بایزید ولی جامعنی و تربه سنی ، آندن پدر عزیزی مرحوم و مغفور له سلطان احمد خان جامعنی و تربه سنی زیارت ایدوب بوجامعلرك تعمیر و ترمیمنی کوروب حمد و ثنا ایدرك آستانه سعادتلربنه کلدیله . او ایده ارضرومده محافظ اولان (طبانی یعی محمد پاشا) دن فریادچی کلوب عجم شاهنك (روان) ی آدیغنك و شدت شتادن امدادینه یتیشه مدکلربنك عرض محضرلری کلنجه او آن مهری (بیرام پاشا) یه احسان ایدوب درحال بغداد اوزربنه کیتمه که عزیمت ایدوب برآ و بجرآ مهمات کورلمکه بذل اهتمام ایدلدی . درعقب اطراف عالمه یعنی حکم ال عثمانده بولنان شرق و غرب ایالتلربنه خبر کوندربلوب : « پادشاه قولی اولانلر اول بهار خجسته آنارده سفر هایونمه آماده اولسونلر » دیو طرف طرف خط شریفار یازیلوب درگاه معلاقوچی باشیلری و خصکیلری و مصاحب شهر یاریلر ایالت بیایالت کوندردلی و عسکر دریا مثال سنه آتیه یه دك جمع اولننه باشلا دی .

سرگذشت

حقیر اولیانك حرم خاصه کیروب غازی مرادخانه اتساب ایتدی که زده حضور شریفلرنده اولان بعض لطیف کلمات بیان اولنور

سنه ۱۰۴۵ رمضان شریفنك لیله قدرنده آياصوفیه کیرده هر سنه اوچ

محمود) د کلدیئر . بشنجی کونی برپارچہ قاریاغدی . (وان ، آمیق ، بارکیری ،
 ارجیش ، عادالجواز ، اخلاط ، خان تختوان) قلعہ لری — کہ جمہسی وان دریا سی
 کنارندہ در — ، (بتلیس ، کفندر ، حاضو ، میقارفین ، دیار بکر ، ملاطیہ ،
 سیواس ، طوقات ، اماسیہ ، عمانجق) قلعہ لرنندن ، طوسیہ و بولی شہر لرنندن آتی
 کونندہ (ازمید) ہ ، آندن اسکدارہ کلدیئر . ۱۰۴۵ سنہ سی رجب تک طقوزنجی
 کونی پای تخت ہایون سعادت مقرر نلینہ بیوک برآئی ایہ داخل اولمشدرکہ
 دیلرلہ تعیر و قلملرلہ تحریری ممکن دکدر . استقبال پادشاہی یہ چیقان امت
 محمد قائم مقام بیرام پاشادن خاطر ماندہ ایدیلر . پادشاہک مبارک جمانی کوردکارندہ
 گوشہ و روزنلردن . طام و باملردن « علیک عون اللہ یا مراد غازی ! مرادیکی
 آلدک . وفق مرادک اوزرہ بختک مساعد اولدی . غزاک مبارک اولسون .
 خوش کلدک » دیہ رک برچوق دعا و ثنا لری ایلدیلر و بتون اسلامک یوزی
 کولدی . کندیلری بالذات کوک دمیرہ مستغرق اولوب و غایت کوزل برکیلانہ
 بنوب آتک اگر وسائر طاقتلری مرصع جواہرہ مستغرق اولدینی خالدہ
 روان خانی امیر کون ، یوسف خان ، جاغر خانلر جمہ عسکرلرلہ برابر پادشاہک
 اوکی صرہ کوس و تقارہ لر چالنے رق عبور ایدرلردی . کندیلری ایسہ
 سعادتہ شکارینی آلمش ، کوکرہ مش آرسلان کبی ایکی جانبہ نکران اولہ رق
 سلام ویرلردی . آردی صیرہ اوچ بیک قدرہ آلات حربہ مستغرق غلمان
 حاصلر عبور ایدرلردی . بونی تماشا ایدن عباد اللہ ایسہ حمد خدا ایدہ رک
 یوزلرینی یلرہ سورلردی . قوجہ صولاق باشی روایتندہ نقل ایدرکہ اولہ
 مال غنائمدن سادہ جہ بزم صولاق طائفہ سی یدی بیک غروشلق پای
 انداز حریر تحصیل آیتلردی . دیگر عسکرلرک نہ قدر تحصیل ایتدکاری
 حسابہ اویمور . روی دریادہ اولان کیلردن وسرای برونندن ، قیزقلہ سندن
 و طوپخانہ دن طوپلر آتیلوب بیوک برشادمانی اولدی کہ کورنلر دریا طوتوشمش
 ظن ایدیورلردی و دلالر ندا ایتدیلر کہ یدی کون یدی کیجہ استانبول
 تزیین ایدیلوب کیجہ لری قدر و کوندوزلری عید اولوب و کیجہ کوندوز
 اعیان استانبول (خیر مقدم) دیوب ذی قیمت ہدایا ایلہ پادشاہک پایہ سریر

سردار معظمك آماده ایتدیكى طوپلردن ماعدا (تبر) قپوسنده قرق پاره (بال یمز) دخی دوکوب ایکی بیك چفت جاموسلر ایله ارضرومدن چککرك (صنور چایری) نام محلدن قاع زمان قاعه (روان) آلتنه اولاشدیردی .

۱۰۴۴ سنه سنده روان قلعه سی آلتنده مکک ایدوب قلعه دینده جریان ایدن دریا مثال نهر زنگی عسکر اسلام آیاقدن عبور ایلدی . اول کون قلعه یه امان ویرمیوب مترسلره یدی قولدن کیریلوب (بسم الله) ایله ابتدا کندولری نهر آشری (مهانت بایری) نام محلدن قلعه یه بربال یمز طوپ اوروب منهدم ایتدکده جمله عساگر اسلام « فال مبارکدر » دیوشاد وخذنان اولدیلر .

یدی کون یدی کیجه کوز آچدیرمیوب بمحمد خدا فتح میسر اولدی . روان خانی (امیرکون) اوغلی طشره چیقوب امان دیله دیکندن ایکی طوغ ایله حلب ایاتی عهدده سنه احسان اولندی وقلعه نك طویدن یقیلان یرلری تعمیر وترمیم ایدیلوب ایچنه مرتضی پاشا قرق بیك عسکر ایله محافظ قوندی .

کیری قالان قرق بیك عسکر ایله قوجه کنعان پاشا اخسخه قاعه سنه سردار اولوب اول آیده آخسخه دخی فتح ایدیلوب پادشاه جم جناب روان آلتدن عجم دیارینی غارت ایتکه روان اولدی . حرکتک اون آلتنجی کوننده شهر تبریز دلاویزه داخل اولدی . درحال تاتارده برچوق عساگر اسلامه تبریزه ولوله صالوب مظفر اولدیلر وجنود اسلامدن وادنی خدمتکارلردن استریان وغلام سایشان وحکام ومشعایجان وسقاخاملری نیجه مدفون مال غنائملرله معتتم اولوب شهر تبریزک اول عالی قصر خورنق وطاق وروانه ومعمور آفاق اولان باغ ارم شمال شاه باغ نامیله اشتهار بولان باغ خیابانه قارشی بالذات مراد خان حضر تلری انکشت بردهان حیرت اولوب پادشاه عالم تبریزدن عودت ایدوب ازربایجان دیارینک یمین ویسارنده (بخوی ، مند ، نسو ، ارووم ، بارودوم دومبی ، دومبولی ، رومیه) دیارلرینی فتح ایدرک سالمین وغامین (قطور) قلعه سنه کلدیلر . محاصره ایله برچوق طوپلر آتدیلر ، اطاعت ایتدی . قیش کلش اولغله فتحندن انماض عین ایدرک کچدیلر . صکره (شاه کدیکی) نی آشوب (محمدی دره سی) ایچنده (ولایت

یوم اثنین. بعدد وزارت مصر دن کلان طبانی یاصی محمد پاشایہ توجیہ اولندی. بو آدم سلطان عثمانک قیزلر اغاسی مصطفی اغانک چراغی و آرنانود ایدی. حرم خاصدن چیقوب مصر احسان اولندی. ارضرومده روان محافظه سینه سردار ایکن روانک امدادینه یتشمدیکی ایچون وبغدان ایله افلاق ماده سی ایچون قتل اولنوب ایوب سلطان مرقدی جنبده مدفوندر. یرینه (بیرام) پاشا وزیر اعظم اولدی. بو آدم اسلامبولده یکچیریلکن یتشمشدر. اما مراد خان طبانی یصی وزارتنده سنهده اجداد عظامنک کیتدیکی منوال اوزره تخت ثانی ادرنه ادنی الارضه واروب احوال رعایایه واقف اولوردی و بعضی زوربالرک حقدن کلوب ونسه جاسارندن تجدیداً صالح نامه لر کلوب آندن آستانه سعاده عودت بیوررلر ایدی. دور سلطنتلرنده (روان) سفرینه روان اولغه اهتمام تام ایدوب (طبانی یصی محمد پاشا) نی مهر ایله سردار ایدوب روان اولدی. (بیرام پاشا) قائم مقام اولوب پدشاه عالمپناه حضرتلری سردار محمد پاشانک عقبینجه اسکداره چیقوب سرا پرده سایمانیده عدل عمره شروع ایتدی. اول کون مرحوم ومغفورله پدریمز اختیار اموردیده اولسی جهتیله (سکتوار) غزاسنده بیله بولنسنه فرمن شهریاری صادر اولدی. روان سفرینه پدرمزله برابر کیتمکه مأمور اولوب جمله مهمات ولوازمات میریدن مهیا ایدیلوب حقیر دخی برکنده بولندم وینه دهانجه غزالرده بولتان اختیار ولایم اعتبار کیمسه لردن اون قپاننک ایچ یوزنده ساکن ایاصوفیه سرکنشت صاحبی کلامی اغا. زیزرک باشنده برنجی زاده نک خانه صاحبی مطبخ امینی عبدی افسدی، قوزی علی اغا. عیسی اغا کبی سلیمان خانلی اختیار زال زمان و بیروناتوان ذواتی تخت روان ایله روان سفرینه کوندردی. شب وروز بومسن وکار آزموده اختیارلر ایله مشورت ایدرک قطع منازل وطی مراحل ایلردی و اوغرادینی یرلرده جلالی وجمالی زوربا یکچیریلری قیره قیره قونیه دن قیصریه به. آندن سیواسه واروب عید اضحای آنده ایلدی و سلحدار (ندیم مصطفی پاشا) نی حاضر ایدوب وزیر ثانی پایه سنی احسان ایلدی. آندن ارضرومه واروب

یالان سویلر . ایرتسی کونی عسکرینه غلو ایدوب پادشاهدن حافظی آلوب کوزی اوکنده ابتدا (خسرو پاشا) نك بر اغاسی خسروك قانی آلمق ایچون حافظك تپه سندن برخنچر تیزه اوروب نیزه چکسی آلتندن کذر ایدوب همان (حافظ) ی پاره پاره ایدیلر و سنه ۱۰۴۱ رجبك اوخرنده رجب پاشای مدبری وزیر اعظم ایدوب امور قنوابی (حسین افندی) یه توجیه ایتدیلر . رجب پاشا بوسنهوی الاصل اولوب بوستانجی باشلیقدن وزارتله چیقوب قپودان پاشا اولدی و آق دکزده اوچ پاره عظیم (اکلایز) قالیونلری فتح ایتدی که حقیقهٔ عجیبه ایدی . بعده قره دکزده اوچپوز پاره قزاق عاق شایقه سیله جنک عظیم ایدوب قزاقك جمله شایقه لرینی فتح ایدوب سرنگون و خاچ پیکرلری ایله آستانه یه داخل اولدی . او سنه خلیل پاشا اناطولیده مهر ایله آبازه سردار ایکن رجب پاشا قائممقام اولدی ویرینه حسن پاشا قپودان اولوب نهر (اوزی) نك قره دکزه مخلوط اولدینی بوغازده برقلعه بنا ایدوب ۱۰۳۶ ده (اوزی) قلعه سنی توسیع ایدوب چار گوشه برقلعه دخی بنا ایدوب ضمیمه ایتدی . و رجب پاشا خسرو پاشا سردار لغنده دخی قائممقام اولوب حافظ احمد پاشانك قتلنه سببیت ویردی ویرینه وزیر اعظم اولوب (موسی چلبی) نی مصاحب شهریاری ایکن اوزرینه خنچرلر اوچوردوب زوربالره قتل ایتدیردی . جسدینی آت میداننه ایتدیلر . مرد اولدیغنه تاریخدر : (« موسی یه جمالیله تجلی قیله باری » سنه ۱۰۴۱) ویکچیری اغاسی حسن خلیفه نی برکوشه ده مختفی ایکن بولوب تیغ جلاد شهریاری ایله وجودینی خا که صالدیلر . ماه رمضانك غره سنده مصلوب لقب دفتردار بوشناق (مصطفی) افندی میز پنهان اولدینی یرده خدمتکارلری رجب پاشایه خبر ووروب یچاره نی زوربالره قتل ایتدوروب نعلشی آت میداننده کی چنار آغاجی دیننده آصدیلر . رجب پاشانك دخی خیاتی ، زوربالر ایله الفتی اولدینی میداننه چیقوب موسی چلبی نی قتل ایتدیردیکی ظاهرا اولدیغندن دیوانه چاغریله رق مخوقا قتل اولندی . حقیر دخی پدرمله دیوانده اول کون حاضر ایدم فی ۲۷ شهرشوال سنه ۱۰۴۲

اولنوب (ترزی مصطفی اغا) مساح کلوب حقیردخی کمرک نظارتی ایله دوان خانی طرفنده کاربان کتورمکه روان ایدم . (خسرو پاشانک سردارانی سنه ۱۰۳۸) آبازد پاشا فتحندن صوکره خسرو پاشا بغداد اوزره عسکر دریامثال ایله سردار معظم اولوب بغداد طرفنه نظرا تیموب عجم مملکتلرینی نهب و غارت ایتدیکی بالاده ذکر اولمشدی . بعده عسکر اسلام ایله « نا (اصفهان) و (نصف جهان) ه دیک غارت ایدم » دیو عهد ایدرک کیتمک صد دنده ایکن سعادت لوباد شاه عالمپناه حضر تیرندن خط شریف کلوب : « بالذات عجم شاه بدفعالتی قیدوبند ایله پایئه سریره کتورسه ک مقبول هایونم دکلدر . البته سکا باشک کمرک ایسه بغداد دارا خلا فیهی فتح ایدوب صاحب مذهبم حضرت (نعمان بن ثابت) ی و (حضرت شیخ عبدالقادر الجیلانی) نی قزل باش بد معاشر الندن خلاص ایدم سک » دیوامر لر ورود ایدوب سنه ۱۰۴۰ صفرا المصفرینک یدنجی کونی بغداد مترسنه کیریلوب قرق کون قدر محاصره اولندی . عجم دیار لرینی عساکر اسلام غارت ایتدن غنیمت بولوب آخر شدت شتا کلسیه بغداددن فراغت ایدوب عودت ایتدکلر نده (حله) قلعه سنه عسکر قونوب آندن سلامته (موصل) ه داخل اولوب قلعه نی تعمیر ایدوب پایئه سریره اعلام اولندی . زمستانی ده (ماردین) ده کچیروب اول بهارده روان اوزره کیتمک صد دنده ایکن « آستانه سعادت کله سک » دیو خط شریف کلوب خسرو پاشا (توقات) قلعه سنه کلوب اوراده اسیر فراش ایکن مرتضی پاشا کندوسنی قتل ایلدی : (فی ۱۹ شهر شعبان یوم الخمیس سنه ۱۰۴۱) مرتضی پاشا دیار بکره واروب سنه ۱۰۴۱ تاریخنده ماه رجبک اون سکنزنجی کونی حافظ پاشا تکرار وزیر اعظم اولدی . ماه مزبورده قول غلو ایدوب باب هایونک ایچ یوزنده حسرتلر قپوسی اوکندن (حافظ) ی قول آئندن ییقوب کندو حسرتلر او طه لری ایچره فرار ایدوب قپوی سد ایتدی . آندن رسن بازلق ایدوب خاص باغچه یه فرار ایتدی وبوستانجی باشینک مجوزه و خاعتنی کینوب حضور پادشاهی یه واروب حالی اعلام ایدر : « برقیچ ولد زنا اوستمه هجوم ایتدیلر . بزده اوستلرینه آت سوروب طاغثدق . » دیو حضور پادشاهیده

پاشا کلوب ظهور ایتدی . سلیمان پاشا جمله تعیناتی احسان ایدوب پس
 ردهدن آستانه یه عرض ایلدی . بری طرفدن آبازه کوندن کونه اسکی دوستلری
 وتوابعلیه صیدوشکاره باشلیوب جمعیت کبرایه مالک اولدی و جمله ایتدکلرینی
 بربرتقریر ایدوب رواج فرساجی اولدی . آبازه پاشانک حکایه سی اوزرد .
 (روان) سفری اثناسنده یکچیری غلوایدوب : « بز آبازه اولدینی یرده
 صاروب و (ووجو) بوستانجی باشی یه و یروب قتل ایتدیروب اول کیجه
 آبازه پاشایی حاضر بر فرقتینه قویوب کلیبولیده جزائر تالیونلرینه سوار اولوب
 جزایرده قورصانلق تالیون صاحبی قبودان اولور . بحکمت خدا یدی سنه
 صکره مراد خان آستانده مرحوم اولدقد آبازه پاشا (نهمتس) بروی
 نام محله برعظیم جنک ایدوب باصرا لله منهزم اولوب (دانیمارقه) کفارنده
 یدی سنه اسیرقالمور . آندن پورتقال کفارینه آبازه پاشایی ساتوب پورتقال
 دوتماسیله اوچسنه هندستانه سفرایدوب آندن ینه پورتقال ایله چینه واروب
 آنده کیلری برکنارده غرق اولوب آبازه چین و فغفور و قلمان ، خراسان
 باخ ، بخارادن اصفهانه سیاحت ایددک کلور . آندن ارضرومده پاشایه
 کلوب قصه پر حصه سنی نقل ایتدکده حقیق بیله عقلی پریشان اولوردی
 ونجه بیک کونا سرگذشت و سرانجاملرینی نقل ایدوب جمله ایتدیکی ایشلری
 اثباتیه تحقیق ایدردی . مکر مقدا سلیمان پاشانک عرض ایله مسی اوزرینه
 سلطان ابراهیم خان (ووجو) بوستانجی باشویی چاغروب : « قرندهشم
 مرادخان دورنده آبازه پاشایی نیجه قتل ایتدک ؟ » دینجه « والله پادشاهم !
 بریاض چارشف ایچنه صارلمش بر آدمی آبازدر دیوقتل ایتدیروب باغچه
 امامی غسل ایدوب جمله وزرا ایله مراد پاشا تر به سنده دفن ایلدک . آنی بیلورم »
 دینجه خط شریف ایله قپوچی باشی کلوب آشاغی دیوان خاننک مهترلری
 قپوسی مایتنده باشنه اوچوشوب کله سنی کسدرک آستانه یه کتوردیلر . اول
 شهردن (سلیمان پاشا) یی وزیر اعظم (صالح پاشا) عزل ایدوب چلیس دفتردار
 مصطفی پشای مظلوم و مصلوبک اوغلی (محمد پاشا) یه ایالت ارضروم احسان

و مقربین ، حاضر بالمجلس اولان وزرا ، وکلا . علما ، صلحا ، ائمه ، خطبا . شیخ الاسلام یحیی افندی ، برادر معظم خسرو پاشا مشاهده ایدرک جمله‌سی خاکپای سریر سعادت یوز سوروب : « پادشاهم آبازه پاشا قولکک جرمنی عفوایله » دیوایتدکلی ریجا قبول اولندی . بو آبازه به بوسنه ایالتی احسان اولندی . آبازه غزاسندن کلان جمله وزرا و میر میرانلره و سائر امرا و اوجاق اختیار لرینه خلعت فاخره لر کیدیرلدی . آبازه بوسنه کیتدی . آندن معزول اولوب سلسره ایالتی احسان اولندی . دریا مثل عسکری ایله (قانجه) جانبازنده (له) دیارنده فراوان مال غنایمله آبازه پاشا فتحسز عودت ایدوب سلسره کلدی . آندن دخی عزل اولنهرق آستانه سعادتده مصاحب شهر یاری اولوب جمله دن زیاده تقرب بولمش ایدی . برکون یکچیری طائفه‌سی مرادخانه دلیکر اولوب دیوانده چوربا ایچمه دیلر . همان آبازه پاشا : « پادشاهم اذن شریفکله بن آنلره برکله کورونهیم . اول آنلره ، دکل چوربا ، طاسلرینی بیله یوتدیریرم » دیدکده اذن پادشاهی ایله آبازه دیوانه چیقنجه یکچیری مایینده برکفت و کو اولوب « بره آبازه کایور ! » دیو جمله یکچیریلر چوربا ایله طاسلری یوته یازدیلر . آبازه بکیچیریلرک بو مرتبه کوزلرینی قورقوتمش ایدی . بعده روان سفری ائسانده قول مایینده برکفت و کو اولوب : « آبازه بزى قیره ککشدیر . اناطولی به چیقارسه قینه آبازه بزى قیرار . پادشاهم حاجتی زوان ایسه آبازه ایله برلکده کیدوب فتح ایتسون » دیو اتفاق ایتدیلر . بالضروره برکیجه خاص او طه صرچه سراینده آبازه بی حبس ایدوب علی الصباح (ووچو) بوستانجی باشی به وجود آبازه بیاض چارشافه صاریله رق تسایم ایدلدی . اوده پاشانی مخوقاً شهید ایدوب نعشی علی ملا الناس سلطان بازیدده مرکبجیلر باشنده غازی مرادباشانک جنبنده دفین خاک عطر ناک ایتدیلر . لکن صکره آنلرده ایتدکلیری بولدیلر . رحمة الله علیه رحمة واسعة .

احوال غریبه

بيك اللی ائتی تاریخنده سایمان پاشا ارضروم والیسی ایکن عجم دیارندن آبازه

ضبط وربطنى واشقىايه امان ویرمیوب قتل ایدر كى عسكرى كندینه مطیع اولدیغنى ایشتدیكمده آكلادم كه بویر مرد کاملدر . كوندن كونه مهابت و صلاحتی یا قلاشدقچه دروننده بر قورقو حاصل اولدی . آخر بركون كوردم كه ارضروم آنته كلوب مكث ایتدی . اوساعت جمله عسكرى مترسلره قویوب توفنكلره صارلدیلر . كویا جكریمه یا بشدیلر . اوكون طوپلرله یدی یردن قلعهیه رخنه لر و یردیلر . ارضروم صحراسنه شب و روز نظر ایدردم . عسكرى طائفه سندن بر مرد مترسدن چیقوب كویلز كیتمزدی . رعایا و برایا كروه كروه اولوب عسكره ذخیره كتیرلردی . آندن بیلدم كه بو ذات ضبط وربط صاحبی بر سرداردر . صحراده هیچ برکوی آتسه یا قلمزدی و هر کیجه جمله چادرلرده فتح شریفلر تلاوت اولنور و اذان محمدیلر او قنور و صلوات خمسة وقتلرنده قول قول جماعات کثیره ایله ادا ایدیلردی . اما اولکی سردارلرده نه طاعت و نه عبادت اولوب جمله کویلری آتسه اوروب رعایایی کباب ایدوب وایکی اوچ آیده انجق مترسه کیروب مع الكراهه بر تاج توفنك آترلر ، صكره ینه چادرلرینه کیدوب فسق و فجو ایله مشغول اولورلردی . بنده بوندن استفاده ایدر كى كونده اوچ درت دفعه قلعه دن طیشاری چبقوب شبخونلر ایدر و هر چیقشده بر چوق یکیچری قیروب ینه قلعهیه کیرردم . یکیچری کله لریله قلعه نك برج و بارولرینی تزینی ایدردم . ایکی آی صكره قیش کلیر ، عسکر سردار كى باشنه اوطاغنی بیقوب عودت ایدرلردی . اما بو خسرو پاشا لالاك حقا كه رستمانه حرکت ایتدیكندن « هایلشته بو حاکم عادلدر » ديه الامان دیوب خا کپینه یوز سوردم . بجمد خدا ملاحظه مده خطا ایتماشم . بو قدر كوندنبری دریا مثال عسکر ایچنده بنی پادشاهمه صاغ و سالم كتیردی . امر پادشاهمكدر . بن غیر تمدن بویله ایتدم . شان شریفكه نه لایق ایسه ایشته قیلاجم بوینده پادشاهمه ارضرومدن قربان کلدیم . « ديه رك خا کپای شاهانه یه یوز سوروب ایکی دیزی اوزره یوزی قبلهیه متوجهأ طوره رق كلمه شهادته باشدی . پادشاه پر رحم (آبازه) پاشانك صادقانه سوزلرندن و بو مرتبه انقیادندن حظ ایدوب غضب آلود ایکن تسکین ایتدیکنی جمله مصاحبین

ایتمک ایچون یمین بالله ایدوب هرکسک تحت حکومتده اولان زوربارلی
 واشقیا یکیچریلری قیرمغه عهد و امان ایتمشدک . اول کون که اولدی
 بو حقیر عهده وفا ایدوب ابتدا ارضرومک ایچ قلعه‌سنی فتح ایلدم و یکیچریلری
 قیردم . سائر وزرا و امرا یان چالدیلر . بـم آدم عاصی اولدی . ایش باشه
 دوشوب کوندن کونه حالم مشد اولوب ایشته سرگذشت و سرانجام بودر .
 نه ایتم ایسه بودولت علیه‌نک خیرخواهی اولدیغ ایچون ایتمدم . یوقسه
 پادشاهم بو (آبازه) قولک یتش غروشلق بر عبد مملوککدر . عاصی اولوب
 جهانکیرلک ایله پادشاه اوله‌جق دکم « دیوب احوال و ماجراسنی نیجه بیک آدم
 ایچنده بی پاک و بی پروا تقریر ایلدی . ینسه زمینی بوس ایدوب ال باغلیوب
 خاموش اولدی . بوکاته پادشاه جم عظمت کوش هوشیله سامعیندن اولوب
 بعد سلطان مراد خان : « قیصریه آلتنده لالام چرکس محمد پاشا ایله
 جنک ایدوب منهزم اولدیغکده جرمکی عفو ایدوب سکا ارضروم ایالتی
 احسان ایلدم . بعده اخسرخه امدادینه مأمور اولان (دیشلک حسین پاشا) بی
 و بو قدر عباداللهی قتل ایدوب ماللرینی یغما و تالان ایلدک . خلیل پاشا
 لالام ایله جنک ایتمدک . قلعه‌بی تسلیم ایتمدک . صکره دعوت ایتمدیکمده
 رکابمه کلوب نیچون یوزسورمدک ؟ » بیوردقلرنده (آبازه پاشا) نک جوابی :
 « پادشاهم اوستمه مأمور اولوب کلن سردارلریکک هر بری عسکرینه مغلوب
 ضبط و ربطه قادر دکلر ایدی . اوغرادقلری یرلری (قره یازنجی . قلندر
 اوغلو . سعید عرب) کبی ایلی و ولایتی خراب و بیاب و خلق کباب ایدرک
 کلوب بی محاصره ایستیلر . هر کون سردار اوزره برغلو ایدوب اوجاغنی
 باشنه ییقبوب کونا کون فسادلر ایشله یوب انلر جلالی و حرامی . بن انلرک یاننده
 اصاح الظلمه و حلالی ایدم . جانم قورقوسندن جنک ایدوب ویریلدم .
 امان ایله چیقسه‌م بر آلی امان بیلمز باشنز قیلجسز عسکر اوزریمه یوررلر .
 یونلره رام اولمق خطادندر فکریله قوتی بازویه و یروب جنک ایدردم .
 خسرو پاشا لالاک آستانه سعادتدن فرمان پادشاهی ایله طوقه‌دن قلقوب
 اوزریمه کلدکده جاسوسلرم هر کون کلوب جمله منزلدرده عدل و عدالتی .

ایدوب جسدلرینی قیولره طولدیردیلر . عباداللهك خانهلر ، طیشاری و ایچری خزینهلری زوربالر النده یغما اولندی . عاقبة الامر بو حقیق دخی بو حاللری ایشیدوب داغ درونمدن خسته حال اولدم ایسه ده صکره شفا بولدم . همان پادشاهمز صاغ اولسون . بو آبازه لالاك دخی نان ونعمت غیرتنه دوشوب :

« ایاولی النعم اقدم عثمان غازینك انتقامنی بو عاصی کافرلردن نیجه آلیرم؟ » دیرکن عمك مصطفی خان ارضروم ایالتنی قولنکرزه احسان ایلدی . کوردم که بو قلعه نك شدت شتاسی چوقدر هر کون لالا پاشا مرحوم جامعده ادای ضلالت ایتدجه یکیچری اشقیاسی او کومه کلوب « آبازه لالا اقربا و تعاقباتکدن ینه لالا پاشا کلیساسنه واردق » کبی سوزلره اول مبارک جامع شریفی کلیسیایه تشبیه ایدرلردی وشهری قول کز مکه چیقسه م یولده یاتان کو پکله خطاباً بکا ایشیتدیردک « اوست اوست » دیدکلرینی ایشیدوب اغماض ایدردم . بو ایشلری ینه مدارا ایدوب کیدردم . ینه هپسنه انعام واحسانلر ایدردم . پادشاهم بونک کبی نیجه بیک مالایغنی و ترهاتی هضم ایدردم . دیوانخانهیه شراب و کباب ایله « آبازه سنک مهتر خانهک ایله بر مجلس ایدلم » دیه دیوانخانه پادشاهیده چنک و چغانه ایله عیش و عشرت ایدرلردی . ینه ماکولات و مشروباتی ویرردم . شهر ایچنده اعیان و اشرافک اهل و عیاللرینه تعرضه باشلایوب نیجه یوزخانه و بدستانلری نهب و غارت ایتدکلرنده سبجل شرعه قید ایتدربوب الیه حجت شرعیه آلم . ایشته قوینده طورییور . باقکر پادشاهم یکیچرینک بو طغیانلری عجم شاهنه عکس ایتدکده آخسخه قلعه سنی محاصره یه قالدشمش . بنده « بره غازیلر دین مینک سرحد انتهاهی اولان (آخسخه) قلعه سنی محافظه ایتمکه یایشلم » دیو فریاد ایده طوردم . یکیچری میخانلرندن ، بوزا خانلردن یکیچریلری چیقارمق ممکن اولیوب نهایت عجم اجداد عظامکدن سلیم خان غازینک قجی اولان آخسخه کبی متین بر قاعه نی آلوب ملک ایتدی . بعده بو احوال پره لالم مشتامزده اولان میر میرالمره دخی معلوم اولوب آنلر دخی یکیچریلردن دلگیر ایمشله . جمله میره برانلر پس پرده دن یکیچری نی فیروب خون عثمان غازی نی طلب

حضورنده پادشاه کمال حشمت ایله کلام درر بارینی نثار ایدوب آبازه پاشایه خطاباً : « سنک بوقدر سندن بری عبادالله مسلمینه ایتدیکک ظلم و تعدی نهدر ؛ نیجه بیک عسکریمی قتل ایدوب ظلم صریح ایتدک ؟ » دیدکده : آبازه پاشاده اوچ کره زمین دیوانی بوس ایدوب جوابه شو وجهله شروع ایتدی :

« پادشاهم ، حضرت پیغمبرک روحیچون واجداد عظامک روحلری ایچون اولسون بکا بوآنده میدان ویروب عفو ایله معامله ایلهده داغ درونمی سویلیهیم » دیه اذن طلب ایتدکده سویله دیه دستور پادشاهی اولدقده آبازه ایدر : « پادشاهم قرنداشک سلطان عثمان خان غازی طاب ثراه عظمتله دین مبین اوغربنه دشمندن استقام آلمق ایچون (خوتین) سفربنه توجه ایلدکلرنده کوردی که یکچیری طائفه‌سی آزاجق اما علوفه‌لری چوق .

« بونلری یوقلمه ایدلم » دیدکده آزغینلق ایدوب یوقلمه‌یه رضا ویرمدیلر . بوندن پادشاه دلکیر اولوب (خوتین) قلعه‌سی مترسنه یوز بیک رنج و عنا ، ناز و استغنا ایله کیروب کفار دوزخ قراری حیانته دائم قوری صیقی تفنک آتوب پس پرده‌دن کفار ایله معاملات ایدوب دین مینه خیانت ایتدکلری کوندن عیان ایدی . قلعه‌دن کافر بونلره شراب ، اوکا مقابل بونلرده کافره کباب کوندروب بووجهله یر ، ایچرلر ایدی . بوخلده ایکن بودین وزیر ی قره‌قاش پاشا قره قاشندن قورشون ایله اورولوب شهید اولدی . جمله عسکر میدانده قالوب اونلرده شهید اولدیلر . برفرد امدادلرینه وارمدی .

وتاتار خانه : « کافر طابوری اوزرینه کچ کله واسلام اردوسنه کچ کل ، تیزکله » دیو خبر کوندردی . بعض وزرا قوللرک یکچیری چاشنیلرینی طوتوب قرنداشک عثمان خان حضورینه کتیروب قتل ایدرلردی . بو حال اوزره دین مینه بوکونه خیانتلری ظاهر اولوب (خوتین) کبی سرای مثال بر کوچک قلعه‌نی فتح ایتوب مترسدن برکون علی العموم چیقوب فرار ایتدیلر .

بیت‌امال مسلمیندن یدی بیک کیسه هبایه کیدوب نیجه کره یوز بیک رعایا بوبرایا پراکنده پریشان اولوب برجه دیگر ایش کورلمدی . وافرقتسا دیه آه و آئینی ایلدیلر . فاتح جامعنده نیجه بیک مؤلف و مصنف علمانی شهید

سلحدارلقدن چيقوب (پيرام پاشا) يرينه يکيچرى اغاسى ، صکره دياربکر واليسى اولوب (آمد) ه کيدرکن مهر ويريله رک (آبازه) اوزرينه سردار تعين اولدى . (آخسخه) نك استخلاصنه مأمور اولوب توقاتدن ايلغارايه قارك چوقلغيايه برابر (ارضروم) ه امداد و ذخيره کيرمه دن قلعه اوکنده مکث ايدرک محاصره سنه شروع ايلدى . ابازه قلعه يي عجمه ويرير قوزقوسى ايله اوسنه محرمک يدنجي کونى قلعه برقاچ قات قوشاديلوب مترسلره عسکر يرلشديرلدى . لوازمات حربيه يرلشديردکن صکره قلعه يدى يردن طوپه طوتولدى ، لغملر آتيلدى . نهايت قلعه بال يمزله مقاومت ايددميه رک رخنهدار اولدى . کيجه کوندوز هجوملر ايدلدى . ايجرودن طيشارى يه ، طيشاريدن ايجرى يه شبخونلر ، يوريشلر اجرا اولنه رق نهايت ايجريده کيلر مقاومت ايددميه جکاري ني اکلایه رق برر ، ايکيشر فراره مجبور اولدیلر . سردار طيشارى چيقانلره انعام واحسان ايتمه ک باشلادی . بو خبر قلعه دروننده کيلر عکس ايدنجه فوج ، فوج طيشارى يه چيقه رده ق : « الامان ، اى خسرو آل عثمان ، اى خسرو شيران » ديو هر برى بر قوله دوشدى . قلعه دن عامما ، صلحا ، مشاخرده چيقوب عرض اطاعتله خسرو پاشا حضورينه که رک دامن عفونته صارلديلر . اوده (العفو زکاة الفتح) فحواسنه جمله سنى عفو ايدرک ايجاب ايدنلرينه خلعت فاخره احسان ايلدى . ماه مذکورک طقوزنجي کونى ايدى که عساکر اسلام قلعه نك ايجنه طولوب شدت شتا حکمفرما اولنه دن قلعه تعمیر و ترميم ايديله رک اللی بيک عسکر ايله (کنگان پاشا) يي سردار براقديلر . (آخسخه) قلعه سى ده (ماوروخان) ک امداديله فتح ايديلوب چلدر اياالى (صفر پاشا) يه احسان اولدى . بوقتح عظيمک خبرى سمع هايونه واصل اولنجه (آبازه پاشا) نك درحال آستانه سعادت کتورلمسنه فرمان صدور ايتدى . شدت شتايه باقيه رق (خسرو پاشا) بيوک بر آلاى ايله اسلامبوله کلوب ابازه پاشايى زکاب هايونه تقديم ايتدى . (آبازه پاشا) سر بزمن خجالت اولوب ديوان هايونده آياق اوزره طوردى . ايشته اوکون بيوک بر ديوان ترتيب ايديلوب بيک آياق بر آياق اوزره کلدى . وزرا ووکلای دولت

ایدیلوب مهر صدارت ایکنجی دفعه اولارق خایل پاشایه ویریله‌رک اردویه کوندرلدی . عسکر (طوقات) قیشاغزده ایکن (آخسخه) قلعه‌سنی عجمک ضبط ایتدیکی خبری کلدی . درحال سردار عاقبت اندیش دیشلک حسین پاشانی اون بیک عسکرله الفار ایتدیردیکی کبی آبازه پاشایه دخی : « غیرت سنکدر ، سنده حسین پاشا ایله آخسخه‌نک استیلاسنه همت ایت » دییوب فرمان پادشاهی کوندرلدی و آبازه فرمانه قارشی سمعاً و طاعه دیدیسه‌ده بونی کندی اوزرینه سرق اولتمش برعسکر ظن ایدرک حسین پاشانی قلعه‌یه دعوت ایلدی . صکره طیشارده قالان عسکرک ارزاقی یغما ایتدیردی ، حسین پاشانی ده قلعه‌ده اولدیرتدی . کبری قالان عسکر طوقانده کی خایل پاشایه کیدوب فریاد و تظلم ایلدیر . بو حال آستانه‌یه عرض اولدوقده آبازه پاشانک عصیان تزد پادشاهیده دخی آشکار اولدی . اولجه قیصریه آلتند منهزم اولدیغی وقت قصوری عفو اولنوب کندیسنه ارضروم ایاتی ویرلشدی . لکن دیشلک حسین پاشانی ، عسکرینی بو وجهله تیردیغی خبری کلنجه همان طرف شهر یازیدن جمله وزرا و وکلایه خط شریفلر یازلدی و خایل پاشا آبازه عصیان تکیته مأمور اولدی . قلعه‌نی محاصره ایتدیلر : لکن ضوب یوقدی . بو محاصره ائنا سنده آبازه قلعه‌دن ایکده برده طیشاری چیتقهرهق یکچیچری مترسلینه باصوب اولرکنج عثمان خانک قانی عشقنه اشکنجه‌رله اولدیرلدی . بو ائنا سده برکیجه بیوک برطوقان اولدی . جمله خیمه‌لر قر و بوز آلتند . قلدرق نیجه بیک آدملرک ال و آیاقلری طوکدی . عسکرده آرزغیناق ایدرک سفردن کبری دوندکاری زمان آبازه پاشا آرقه‌رینه دوشوب هرکون یکچیچری طائفه‌سنی قیره قیره (خنس) و (ماما خانون) نام محللرده نیجه بیک کشینک اللرینی ، آیاقلری کسوب برقیویه طولدیردیلرکه حالا او قیویه (چاه دست و پا) دیرلر : (ماما خانون) تر به سنک قربنده در . برچوق آدم خلاص اولدیغی کبی برچوغی ده الی ، آیانی کسپله‌رک شهید اولدی . بو حال پرملال مراد خانه عکس ایتدکده ۱۰۳۸ سنه سنده مهر صدارت (خسرو پاشا) یه توجیه اوله‌رق (آبازه) اوزرینه مأمور ایلدی . خسرو پاشا بو سنه لی ایدی .

اولدقلری مراد غازیجه درجه شوته واردیغندن ایکی وزیرده عنو اولنه رق
 حسدن چیقارلایلر . چرکس محمد پاشا آصف برخیدار آبازه اوزرینه سردار
 تعیین اولنوب (وان) جانبه روان اولدی . وزیر مشارالیه بر مؤمن موحد
 و برهبرکار ، دیندار سردار باوقار ایدی که کوردیکمزده وزیرلرده بوکا مثال
 بر وزیر کورمه مشدک . اول سنه مبارکه ده (قیصریه) آنتده بیوک برجنک
 ایدوب آخرکار ارضروم قلعه سنه . التجا ایلدی . بعده باقی پاشا و چرکس محمد
 پاشانک نعلری ماردینده دفن ایدیلوب سنه ۱۰۳۴ تاریخده دیار بکره
 حافظ احمد پاشا مهر ایله سپهسالار اعظم ، خسرو پاشایه ده یکچیری اغالنی
 احسان اولندی . ینه اوسنه شاه عباس ندیملرندن (فارچسای) خانی
 عسکرلیه کرجستان بکی (ماورو) نک اوزرینه کوندردیسه ده مغلوب اوله رق
 یکریمی بیگ قدر دشمن کله سنی دیار بکرده کی سردار حافظ احمد پاشایه
 کوندردیلر . اوده جمله کله لری و طبل و کوسی و درفشکاوایی خاکسای
 مرادخانه کوندره رک ماورویه کرجستان بکلکیله برابر خلعت فاخره لر
 کوندردی . بو ائناده حافظ احمد پاشا دیار بکردن بغداد اوزرینه تعیین
 اولندی . بغدادی طقور آی دوودی . قلعه برچوق طویلر یدکدن صکره
 (آق) قپو و امام اعظم قابوسندن رخنه لر آچیلغنه باشلادی . یوروش
 صدنده ایکن (شاه عباس) ایران عسکرلیه اسلام عسکرینک درت طرفندن
 محاصره ایدوب قلعه ایچنده کیلره دخی هجوم امری ویردکده بزم عسکرایکی
 دشمن آردسندله قلوب قیصلغه دوچار اولدیلر و کیجه کوندوز آتشلر
 ایچنده جنک ایتکه باشلادیلر . برکیجه شاه عباس فرصت بوله رق قلعه یه
 یکریمی بیگ قدر امداد قویدقدن صکره صباح اوزری اسلام مترسلری
 اوزرینه بیوک برهیزیم ایتدی . ایکی عسکر آردسندله برقاچ کون محاربه سوردی .
 هله حمد اولسون که عجم شاهی کندیبی صلحه رغبت ایلدیکندن آچ و صوسز
 قالمش اولان عسکری بونی جانه منت بیلوب صلح عقد ایتدکدن صکره
 بغداددن دیار بکره ناسل اولدقلری خیرینی پایخته ایصال ایتدیلر . لکن
 بووقه پادشاهک سرشنه کیتدی . سنه ۱۰۳۶ تاریخده حافظ احمد پاشا عزل

خوار وحقير ايمه . دين مبین احمدى به لایق خدمتسار میسر ایلد ! « ديه تضرع و نالشر ایلدی . گرچه سن و سالدی دخی رشید و بالغ ایدی اما غایت نجیب ، مدبر ، عاقل و دانا ایدی . در حال حضورینه خاص اوده باشی بی و خزینه دار باشی بی ، خزینه کاتبی ، خزینه کتخدانی چاغیروب « تیز جلوس انعامی ایچون تدارکده باقیکنز » دیدیلر . انلر دخی « پادشاهم سعادتله خزینه کزی تشریف بیسوریکنز » دیدیلر . مکر بو حقیرک پدری (درویش محمدظلی) دخی حاضر بولنوب معاً خزینه پادشاهی به کیروب خارو خاننا کدن و تجملات و مهملاتدن غیرى بردنیا مال عد اولنور کموش و اتون اوانیدن برشی بولنوب انجق التی کیسه مال و برغرار مرجان و برصدوق نفغوری فنجان بولندی . اولدم مراد خانک کوزلرندن چکیده دملر جریان ایدوب اشک خونابدن خزینه پر اولوب در حال خزینه ایچره ایکی رکعت نماز حاجت قیلوب بعد الدعای « ان شالله بو خزینه بی یغما ایدنلرک ماللریله لب بلبینه طولدیریرم والی خزینه دهها جمع ایدرم » بیوردیلر . آندن وار قوتی بازویه و یروب جلوس انعامیچون اون کون ظرفنده اوچ بیک قرق کیسه احضار ایلدی . جمله اوچاغه خبر اولدقدی : « بز انعامی امامغه یمین ایلدک . پادشاهمزه بز دن حلال اولسون » ديه خبر کوندر دیلر . تیز ايرتسی دیوان فرمان اولنوب علی الزور جلوس انعامی احسان اولنوب جمله بای و کدا مسرور و شادان اولدی . قهوه خانلری ، میخانلری ، بوزد خانلری ، توتونی دخی یاساق ایدوب اول وسیله ایله هر کون یوز یکر میشر آدم قتل ایدردی . اما علیهم مایستحق . .

اناطولی طرفنده دخی (آرازه پاشا) یکچیری زور بالرینی و اوزرینه کلن عسکرلری بشر . اوزر ، بیکر مور ضعیف کبی قیریوردی . کنگش علی پاشا تحریکیله سنه ۱۰۳۳ تاریخنده شیخ الاسلام (بیحی افندی) عزل ایدیلوب مسند فتوای شریف احمد افندی به احسان اولندی . وینهسنه مزبورده کنگش القا آتیله سابقا وزیر (خایل پاشا) و (کورجی محمد پاشا) بی حبس ایتدیلر . صکرده لری آرازه پاشانک عصیانندن بونلرک خبردار

بوقدر عسکرله آبازه یه مقاومت ایده میز « دیه بروسه دن استانبوله کلدیلمر .
 یونک اوزرینه ایران فرصت بولوب چپور بکر زاده لعینک امدادیه عجم بیگ
 اوتوز اوچ سنه سنده بغدادی استیلا ایلیوب موصلی دخی آلدی . مره
 معزول اولوب کآنکش علی پاشا آصف مهر اولدی . تکرار غلواولوب بیرام
 پاشا اول عصرده یکچیری اوجاغنده کتخدا ایکن زوربالر ایله بر اولوب
 سلطان احمدک دختری خان زاده سلطانی عقد نکاحه چکدی . برچورباچی
 باشی ایکن بوقدر زوربالق اوضاعی کوستردی . بوندن صکره یکچیری وسپاه
 یکدل ویکجهت اولوب صدر اعظم کآنکش علی پاشانک دخی انلره تبعیتی
 سببیه ظلم حددن آشدی . اما جمیع رعایا و برایا ، اعیان ، اشراف ، فقرا ،
 علما ، صاحباء ، ائمه ، خطباء ، مشایخ ، سادات ، وزرا ، وکلا ، سرای
 خاصه اولان مقربان اندرون و بیرون اول قدر منقبض اولدیلمر که زوربالر
 لندن اهل وعیال حاملره ، چارشویه ، بازاره چیه مازلر ایدی . « فلان
 اغانک خانه سنی باصالم » دیو نهانی دکل علنی کفت وکوایدرلردی . آخر
 سنه ۱۰۳۲ . ماه ذی القعدة نک ۱۴ نجی کونی سلطان مراد رابع ابن احمد
 خان پادشاه ظل یزدان اولوب خلافت کبری جناب عالی رینه میسر اولدی .
 بعظمت خدا همان اول بلده طیبه یعنی قلعه قسطنطنیه ایچندن ظلمات رفع
 وخلق جهان شاد و خندان اولوب مرده دللر تازه جان بولدی : غنی وفقیرک
 یوزی کولدی . همان ایرتسی کون پادشاه هفت کشور آلائی عظیم ایله ابا
 ایوب انصاری حضرتلرینه واروب آنده صلوات جمعی نی ادا ایلدی . ایکی
 یردن غیرت قلیجی قوشاندی که بری حضرت فخر کائنات علیه افضل
 التحیات اقدمزک تیغ آتش تابی و دیگری ده سلیم خان اولک قلیجی ایدی .
 بویله شمشر قوشانق برپادشاهه میسر اولمامشدر . ینه آلائی محمدی ایله ادرنه
 قیوسندن ایچرو کیروب آلائی منتظر اولان عباداللهه سلام و یروب دعالرینی
 آلهرق خاص اوده ایجره حضرت رسول علیه السلام خرقه شریفه سنه یوز
 سوردی و حضرت یوسفک (غوری) خزینه سندن آلتان دستار شریفی
 سرسعادتنه کیوب ایکی رکعت نماز قیلوب « الهی ! بنی خلق آره سنده

و تمام اولدوقده یوز (کوکوم) کلاب ایله درون جامی غسل ایلدیلر. محراب و منبری ساده و کوزلدیر. انجق بر قوسی قبله‌یه ناظر در. بو قپودن محرابه وارنجه جامعک طولی ۸۱ آیقدر؛ ایچنده صماقی مرمر و غیره ستونلر یوقدر. یان طرفلارنده و قبله قپونک طرفینده صفه‌لری واردر. و طشره حرمی خیلی و اسعدر. معبد قدیم اولمغله بعض دفعه بوجامعه استسقا دئاسنه چیقارلر؛ مستجاب الدعوه محدر. آنجق بر طبقه مناره‌سی واردر. جامعک زمینی زیر زمینلردن عبارت اولدیغندن اوزرینه بیوک بنا یاغنه قورقدیلر. بوجامعه دائماً حال صاحبی ذوات اکسک اولمز. مراد خان بوجامعدن غیره قره دکر بوغازنده قارشی قارشی یه ایکی قلعه مجدداً بنا ایدوب یانلارنده ایکی جبخانه یاپدیردی و برر جامع انشا ایتدی و قدیللی باغچه‌سندنه بر قصر عالی و (استاوروز) باغچه‌سندنه بر قصر خورنق و اسکندار باغچه‌سندنه روان کوشکنی بنا ایتدی. تاریخ جوری :

بوسعدت‌خانه‌ک جوری دیدی تاریخی دولت آباد و مقام پادشاه جم جناب
تاریخ دیگر : (معلا قدر و عالی پایه اورنک سلیمانی) . دیگر : (قصر
سلطان مراد خان) . دیگر :

وصف ایدوب جوری دیدی تاریخی بیت معمور اولدی بو عالی مقام
دیگر :

بوزهت‌گاه‌زیبانک دیدی تاریخی جوری زهی قصرهایون و بلند ایوان شاهانه
سلطان مراد خانک ابتدای جلوسندن نهایت سلطنتنه قدر و قوعات
روزمردی و اختلاللری و وزیراسنک حکومت و عزل و نصب‌لری بیسان
ایدهم : بتقدیر خدا بی‌کنه عثمان خان شهید ایدیلوب مصطفی خان پادشاه
اولدی . بو احوالی ارضرومده آبازه پاشا و دیار بکرده محافظ احمد پاشا
ایشیده رک عصیان ایتمه بیل باغلدیلر. علم‌اوصلاحانک قاتی المق ایچون ابتدا
ارضرومک ایچ قلعه‌سنی آبازه پاشا آلوب جمله یکچریلری قتل‌عام ایتدی. بوخبر
استانبوله واصل اولدوقده جغاله زاده وزیر محمود پاشا آبازه اوزره سردار
(قاره مزاق) یکچری اغاسی تعیین اولوب بروسه‌یه وارد قیلرندنه « بز

شادمانلق اظهار اولندی . آندن پادشاه مالطه غزاسنه نیت ایدیه رك بشیوز پاره قدرغه وایکی عدد قاره ماونه یا بلمی امر اولندی که ملاحان بحار نوح نجیدن بری اشنی کورما مشلر ایدی . وزیر اعظم قره مصطفی پاشا اسلامبوله اوسنده داخل اولدی . کوندن کونه مزاج لطیفلری تنزل ایدیه رك اون یدی کون اسیر فراش اولدی . آخر (ارجی الی ربك) امرینه امتثال ایدوب دار رحمتہ روان اولدی رحمة الله تعالی علیه . آت میداننده پدر بزرگواری احمدخان تر به سنده مدفوندر .

تاریخ ولادتی سنه ۱۰۱۸ ، تاریخ جلوسی سنه ۱۰۳۲ مدت سلطنتی سنه

۱۷ ، مدت عمری سنه ۳۱ تاریخ وفاتی سنه ۱۰۴۹

جمله اوتوز ایکی اولادی اولدی . کندیلرندن صکره آنجق (اسمیخان قیا) سلطان نامنده بردختر پاکیزه اختری قالب ملک احمد پاشانک تحت نکاحنده مرحوم اولدی ؛ سلطان ابراهیم ایله سلطان مصطفانک ایاصوفیه ده کی تر به لرینه دفن ایتدیلر . اما مرحوم سلطان مراد خان بر زمان اشقیایه اوغرا شوب بر زمان بروسه ، ادرنه ، روان ، قره دکز دوئتماسی ، بغداد سفری کبی مهم شیلرله مشغول اولدیغندن اسلامبولده بیوک بر اثر براقه مدی . کندیبی روانده ایکن فرمان شهر یاری ایله قائم مقام بیرام پاشا اسلامبول قلعه لرینی تعمیر و ترمیم ایلدی . موصل قلعه سی و شهر زورده (چک احمد) قلعه سی و (قوش اطه) و (قره دکز بوغازی) قلعه لری و اسلامبولده کلی جامع آناز برکزیده سندندر .

اوصاف کلی جامع — عمر بن عبدالعزیز و مسنده و هارون الرشید و بیایدیرم یازیدخان و فاتح عصر لرندن قاله بر جامع عتیقدر . سلطان مراد رابع عصر نده اسلامبولده وقوعه کلان زلزله عظیمه ده زیر زمینه قدر خراب اولوب مراد خان نیجه ارغاد و بنا جمع ایدوب یکیدن بناسنه شروع ایتدی . هر نه قدر طار محله ایدیبسه ده ینه عباد اللهک حقوقه وضع یدا یلمدی . یدی بیله تمام اولدی . متانت اوزرد اولسون دیواستاد مهندس اورته قبه نك اطرافه کوچک کوچک قبه لر بنا ایلدیکندن شکلی همان برکله بکزه دیککی ایچون کل جامی دیر لر .

رجب سنه ۱۰۴۵، اما اول سنه شاه ایران روانه صاریلوب محاصره ابتدی . بری طرفدن محمد پاشا ارضروم مشتاسنده امداد ایتمه اقتداری اولیوب ال طوغریسی مرتضی پاشای محصوره عداوتی سببیه امداد ایتیموب خواه ناخواه سلطان مرادک یدی کونده فتح ایتدیکی روانی یدی آیده کوچیه آلدی . بوخبر موخس سلطان مراد خانک مسموع هایونلری اولدقده محمد پاشانی مهردن معزول ایدوب سلستره ایالتی احسان ایلدی و (مهری) قائم مقام بیرام پاشایه و یروب بغداد بهشت آباد اوزره سردار معظم ایتدی سنه ۱۰۴۵ . سلطان مراد حضرتلری وقت فوت ایتیه رک دریا مثال عسکر ایله بغداده متوجه اولدقده بیرام پاشا وفات ایدوب طیار محمد پاشا وزیر اعظم اولوب بغدادک مهمات ولوازماتی کوروب سلطان مراد خان بغدادی قرق کون محاصره و صکره جبراً و قهرماً فتح ایلدی .

(تاریخ)

اولدی تاریخ شاه صفینک ناله‌سی دیر ایتمش که واه هی بغداد هی

تاریخ دیگر گفته جوری :

عسکرشاهی دوشونجه فتحنه تاریخ اولور الدی بغدادی عدودن جنک ایله سلطان مراد بغداد فتح اولدینی زمان طیار محمد پاشا شهید اولدی . قپودان قره مصطفی پاشا وزیر اعظم اولدی . ملک احمد پاشا سلاحدارلقدن چیتوب دیاربکر ایالتنه وزیر اولدی . بغداد معمور و آبادان ایدیلوب اداره سی کوچک حسن پاشایه ویرلدی و محافظه ایچون ایچنه قرق سکز بیک عسکر قوندی . برخیلی قزیل باش کیزلندکاری یردن تکرار جنکه باشلقدن ایلچ قلعده یکیدن برجسک ایدیلوب روانده شهید اولان غزات مسلمینک انتقامی آلدی . صدراعظم قره مصطفی پاشا، ملک احمد پاشا عجم سرحدنده (درنه) و (درتنک) محارینه واروب عهد نامه و صلحنامه لر کسیلوب کیمیاجی معان اوغلو (قزیز) ایله رومیه شیخی عزیز برکونده شهید ایدیلوب بیک قرق سکز تاریخنده در سعاده واصل اولدقده یدی کون یدی کیجه

اون کوندر . بعده (حافظ احمد پاشا) وزير اعظم اولوب باقى پاشا وچرکس محمد پاشا مرحوم اولدى و کرجستان بکرندن (ماورى) بک عجم خانلرندن (قارجغای) خانى قتل ايدوب جمله کرجستانی تحت اطاعته آلدی سنه ۱۰۳۴ ، حافظ احمد پاشا بغدادی محاصره ايدوب بی فتح عودت ایلدی سنه ۱۰۳۵ ، حافظ احمد پاشانک عزلی و (خلیل پاشا) نک دفعه ثانیه ده وزارتی و آبازه اوزره سردارلغی و (دیشلنک حسین پاشا) نک عجم الندن (فارص) قلعه سنی استخلاص ایچون ارضرومه واردقده (دیشلنک حسین پاشا) یی آبازه جمله عسکرلیه شهیدایتدیکی سنه ۱۰۳۶ ، (خسرو پاشا) صدراعظم اولوب آبازه دن ارضرمی و عجمدن آخسخه نی فتح ایلدیکی ، خسرو پاشا آبازه پاشایی آمان ایله مراد خان رابعه کتیروب رجاایتدیکی سنه ۱۰۳۸ ، خسرو پاشانک یغداه عزیمتی و (شهرزور) حدودنده (ارکک احمد) قلعه سنی بناایتدیکی و (مهربان) قلعه سنک فتحی و (زینل) خانک انهرامی ، عجم دیارینک نهب وزارت اولندیغی و (باعرجان) قلعه سی اطرافنده یکرمی پاره قلعه خراب اولدیغی ۱۰۳۹ . صوکره ۱۰۴۰ سنه سی صفر المصفرک یکرمی یدنجی کونی بغدادی محاصره ايدوب خسرو پاشا شیرانه و دایرانه (مترس) ه کیردی . قرق کون محاصره اولوب بی فتح شدت شتادن جمله جبخانه ایله طوپلری کشان برکشان چکدرک (حله) قلعه سنه کلدیله . اورایه محافظه جی عسکر ترک ایدیلوب اورادن موصل قلعه سنه کلوب بنا اولندی . خسرو پاشا ماردینده قیشلادی سنه ۱۰۴۰ ، خسرو پاشانک عزلی و حافظ احمد پاشانک تکرار وزارتی ، خسرو پاشانک توقانده قتلی ، رجب پاشانک وزارتی ، سلطان مراد رابعک روان سفرینه عزیمتی و بعدالفتح تبریز ، خوی ، مند و لایترینی تسخیرایتدیکی سنه ۱۰۴۴ .

تاریخ روان — قلعه روانی یدی کونده قوت بازوسیه فتح ایدوب ایچنه مرتضی پاشایی قرق بیگ عسکر ایله صاحب ایالت ایدوب کندولری آستانه یه متوجه اولدی . طبانی یاصی محمد پاشایی مهر ایله ارضرومه آلیقویوب کندولر آستانه سعاده داخل اولدی . یدی کون یدی کیجه شادمانیلر اولدی فی ۹

چیتوب عزیز مصر اولدی . مصدرن معزول اولوب یدی قله حبسنده خور
و ذلیل اولدی سنه ۱۰۳۱، صکره وزیر اعظم اولدی .

وقایع — (آازه پاشا) ارضرومده جلالی اوروب وزیر (محمود پاشا)
آازه اوزره سردار اولدی . بغداده عجم شاهی (چوپربکر) نام شقینک
ایلله ظفر بولدی سنه ۱۰۳۳ ، عجم شاهی (موصل) ی استیلا ایتدی ،
(حافظ احمد پاشا) بغداددن قتحسز رجوع ایتدی . (طی) قبیله‌سی عجم
اردوسنی یغما ایتدی . (مره حسین پاشا) عزل اولندی . کناکش علی
پاشا وزیر اعظم اولدی سنه ۱۰۳۲ .

اجمال سلطنت مراد خان رابع ابن سلطان احمد خان

جلوسی فی ۱۴ ذی القعدة ۱۰۳۲ تاریخده واقعدر . جلوسنه تاریخ :
(دیدیلر سلطان مراد رابع اولدی پادشاه - سنه ۱۰۳۵) .

حلیه سلطان مرادخان رابع : — قامتلری بلند وبالا ، وجود شریفلری
جسیم وشحیم ، وجه حسنلری مدور ، حیه شریفلری سیاهه مائل ، آچیق
قاشلی ، الا کوزلی ، کوزینک بیاضی چوق ایدی . کتفلری واسع ، مبارک
میانی دقیق ، بازولری قالین ومبارک دست شریفلری شیرانه پنجه ایدی . دولت
آل عثمانده بویه برضا بط و رباط عادل ، بحق خونخوار جلالی ، اشقیا کش ،
عسکر کش ، رستم صلابت ، بدیعه شجاعت کلامشدر . جلوسی عقینده
(کناکش علی پاشا) بی امان ویرمیوب قتل ایتدی . زیرا زوربالر ایله یکدل
ویک جهت ایدی . حرمدن وزارت ایله بغداده و دیار بکره والی اولوب
نهایتده مره حسین پاشا یرینه وزیر اعظم اولمش ایسه ده طمعی بلاسندن
قتل اولمشدر . چرکس محمد پاشا وزیر اعظم اولوب آازه اوزره سردار
معظم اولدی سنه ۱۰۳۴ ، سلحدارلقدن شام والیسی اولدی . مهر
ایله آازه بی منهزم ایدوب (توقات) ده مرحوم اولدی . وزارتی یدی آی

وزیر اعظم علی پاشا وفات ایدوب حسین پاشا وزیر اعظم اولدی .
سنه ۱۰۳۰ .

اجمال سفر هایون بجانب (خوتین) — تاریخ وقوعی فی ۷ جمادی الاخری
سنه ۱۰۳۰ ، قلعه (خوتین) ی فتح ایده میوب سنه ۱۰۳۱ تاریخده آلا ی
عظیم ایله محیه قسطنطنیه به داخل اولدی . نتیجه کلام : « خوتین کبی سرای
مثال بر قلعه یی بکا فتح ایتدیرمدیکز » دیو عثمان خان دلکیر اولدی . نعلش
شریفی ات میدانده سلطان احمد تر به سنده دفن ایتدیله .

تاریخ ولادت ی : « ایدوباری کرین آل عثمان » سنه ۱۰۰۲ ، سلطنت سنه ۴ ،
عمر ی سنه ۱۸ در . ۱۰۳۱ اسلامبول ایجره بر آثر بر اقا زدن اول عزم
بقا ایلدی .

سلطان عثمان خان زماننده بولان علما : — اول شیخ الاسلام اسعد
افندی ، نقیب عنبری افندی ، ذکریا زاده یحیی افندی ، عزیمی زاده
حالی افندی ، قاف زاده فاضی ، مشایخ عظامدن عمر افندی ، سیواسی افندی ،
خراج شیخی ابراهیم ، درویش ، قاضی زاده افندی .

سلطان مصطفانک خط شریفی اوزرینه صدراعظمق داود پاشاده
قرار ایتدی . اوکون اشقیا وزور بارل نیجه بیک خاندان خانلرینی یغما ایتدیله .
بر قاچ کوندن سوکره وزارت مصر دن معزول (مره حسین پاشا) یه ویرلدی .

ترجه حالی : — مره حسین پاشا آرنبود قومندن اولوب اول (ساطورجی
محمد پاشا) نک آشجی باشیسی ، سوکره صر دسیله سپاه چاوشی ، قیون امینی ،
چاوش باشی ، قوجی باشی ، قوجیلر کتخداسی ، میراخور کبیر ، ال سوکره
مصر والیسی ، سوکره (داود پاشا) خانی یرینه صدراعظم اولدی . دفعه ثانیه
صدارتنده عهد مراد رابعده قتل اولندی . یرینه لفقکلی (مصطفی پاشا) وزیر
اعظم اولدی . مدت وزارت ی ایکی آی اون سکز کوندر فی ۶ ذی القعدة
سنه ۱۰۳۱ ، بعده کاه (قسطنمونی) ، کاه (ازمد) حاکمکنی ویریرلردی .
حایم آدم اولغله جرأت صاحبی دکل ایدی . اول عصرده اشقیانک طغیان ی
حددن آشمشدی . دولت مصطفی خانیده سلحدارلقدن ابتدا مصر ایله

اجمال سلطنت سلطان مصطفی ابن سلطان محمد خان

جلوسی ۲۳ ذی‌القعده سنه ۱۰۲۶ ده واقع اولمشدر . احمد خانك شهزاده‌لری هنوز كوچك اولمغله برادری (سلطان مصطفی) پادشاه اولدی . مؤخر آیرینه (کنج سلطان عثمان خان) خلیفه اولدی .

اجمال سلطنت سلطان عثمان ابن احمد خان طاب ثراها

جلوسی غره ربیع‌الاول سنه ۱۰۲۷ ده واقع اولمشدر . سلطان احمد خانك اكبر اولادی ایدی . تاریخ جلوسی (شه عثمانیان) لفظیدر سنه ۱۰۲۷ . تحتہ جلوسی کونی اولان غلغله‌ده (یدی قله) ده محبوس اولان (محمد کرای) فرار ایدوب روم ایلنده (پراوادی) نام قصبه قربنده قید و بند ایدیلوب یینه یدی قله‌ده حبس ایتدیلمر .

وقایع سلطنت — تانار خانك عجمه چاقون صالیدی سنه ۱۰۲۷ وعسکر اسلامك عجم روانه روان اولدینی و (اردبیل) دیارینه واردینی سنه ۱۰۲۷ ، عسکر اسلام (طاشراو) سحراسنه واروب عجم ایله ضالح ایتدکلی سنه ۱۰۲۷ ، صوفی محمد پاشانك دامادی (محمد پاشا) نك وزیر اعظم اولدینی سنه ۱۰۲۸ ، قبودان علی پاشانك وزیر اعظم اولدینی سنه ۱۰۲۹ ، (اسکندر پاشا) نك بغدادنده (عسار و بووادا) طابورینی بوزدینی واسلامبول بوغازینك شدت شتادن منجمد اولدینی تاریخی :

لفظاً ومعناً آکا دیدی (نشاطی) تاریخ به مدد طوکدی صفوقدن بیک اوتوزده دریا سنه

۱۰۳۰

تاریخ سد آق دکر کفتمه هاشمی افندی :

« بول اولدی اسکداره ، بیک اوتوزده آق دکر طوکدی »

طرفه يان دهليزلى واردر . ايكي طرفنده نجيف عمودجكلر اوزره سطوح واردر . جماعت چوق اولدقده بو يان دهليزلرنده دخى عبادت اولنوب شب روز هندی وسائره اون بيك فقرا ايله مملو مقصوره لدر . بوصفه لرك آلتنده برچوق چشمه لر واردر كه جماعت آندن آبدست آيلرلر .

مناره لرى : — آلتى عدد عيوقه سر چكمش مناره لرى واردر . بوجامع سلطانلرك بنا ايتدكلرى جامع لرك اون آلتنجيسى اولديغندن آكا علامت اولوق اوزره آلتى مناره سى اون آلتى طبقه در . محراب ديوارينك صاغ وصول گوشه لرنده ايكي مناره و حرم قپوسنك شمال و جنوبنده ايكي مناره اوچر طبقه لى مناره لدر كه دردى اون ايكي طبقه ايدر . تاجلرى ويكر ميشر ذراع طولنده علملرى جمله مذهب مطلا يوكسك مناره لدر كه كلاه لرينك و علملرينك شعله سى كوشش اورونجه پارل پارل پارلار طورر . حرمك كيروده كي گوشه لرنده كي ايكي مناره دخى آلچاق و ايكيشر طبقه و تاجلرى رصاص خالص ايله مبنيدر . بوحساب اوزره آلتى مناره نك اون آلتى شرفه سى واردر . مبارك كيجه لرده اون ايكي بيك قديل ايقاد اولندقده مناره لرك هر بى نوردن برر سروى كى فروزان اولور . بوجامعك ده قبلرى رصاص خالص ايله مستوردر و يديوز اللى قدر خدامى واردر . اوقافى چوقدر . غلظه شهرينك جمله خراجى و نيجه اوقاف هب سلطان احمد خانكدر . بوجامعك طشره حرمى بياض قوم ايله دوشميش وكونا كونا شجره شمردلر ايله مزين بولمشدر . درت طرفنده سكر قپوسى واردر . شمال طرفنده مدرسه قپوسى و اول طرفنده تره پرانوار سلطان احمد خان واردر و آت ميدانى طرفى اوچ قپودر . او طرفى ميدان حسانه ناظر برچوق نيجه لدر . جمله قپولر سراپا قلعه قپوسى كى يكي قپولدر و دخى طشره سى آت ميدانيدر كه برباشدن برباشه واسعدر . بو ميدانك جنوب طرفى عمارتدر . فقرا اطعام اولنور و دارالضيافه و بيمار خانه وسيل خانلردر . اما سلطان احمد خان بوجامعك طشره حرمى تره و مدرسه سنى تمام ايمه دن مرحوم اولوب يرينه (مصطفى خان) جلوس ايتدى .

کوزل کتابلر کورلماشدر . چونکه هریری برر پادشاه ووزیردن هدیه طرزنده کلوب بوجامعه قونمشدر . وطرغرای غرا ایله مهمور طقوز بیک عدد تسلیم متولی اولمش مجلد کتابلر واردر وجامعک محرابی روضه جناندن نشان ویریر برباغ ارمدرکه ایچنده بابللر نغمه کنسان اولورلر . بوجامع همان شهزاده جامعی جرمنده واول طرز اوزره طرح اولنه رق اساسی وضع ایدلمشدر . اما بونک طرز معماریسندده اولان شیرینکارلق هیچ بر دیارک جامعنده کورلماشدر . جامعک تاریخی :

کوريجک بوجامی دیدم آنک تاریخی ایلدک بودهر ایچنده حق بوکیم عالی نشان حرمی دخی شکل مربع بیاض مرمر خام ایله مفروش بر سحرادر . درت طرفنده یان صفه لری اوزره کونا کونا عمو دلر اوزرنده رنگا رنگ حجرات ایله مزیندر . حرمک تا اورته سنده بر حوض شادروانی وار . فواره لرندن زلال کبی صولر آقار . جماعت ایچوب دفع حرارت ایدرلر . اما بو حوضدن آبدسبب آلتماز . چونکه درت طرفی شبکه قفصدر : اوستی قبه لیدر . اما حرمک قبه قپوسنک خدای متعال حقیچون بر دیارده مثلی یوق بر تونج قپودر . قدی اون ایکی ذراعدر . استاد زرکر مهارتی عیان ایچون اوله بر باب معلا بنا ایتمش که امعان نظر ایله دقت ایدن واله وحیران اولور . پرنج معادن تختلر اوزرینه خرده نقش بو قلمون قلمکاری زرکر نقشلری ایله ایچنه کموش حلقه ، کموش کلید ومنتشله لر ایله مزین بر باب لانظیردر . بعض کیمسه لر بو قپو (استرغون) ده کی قزل الما کلیساسندن کلشدر دیرلر اما غلطدر . اول قپو خاطر ایچون نمسه کفاری (استرغون) ی سنه ۱۰۱۳ تاریخنده آلوب مذکور قپوی یرندن چیقاره رق حالا (بچ) قلعه سی ایجره (استفانی) دیرینه باب مریم اتخاذا ایتمشلردر . اما بوسلطان احمد خان جامعک مذکور حرم قپوسی مرحوم و مغفورله پدرمز (درویش محمد ظلی) سرزرکران ایکن انشا اولنوب مرحومک اسمی بالاسنده کی ایکی قطعه کتابله لر ایجره تحریر اولنان خطرده کینه سیله مسطوردر . بو حرمک اوچ قپوسندن دخی طشره حرم کبیره مرمر نردبان ایله اینیلور . بو حرمک نیجره لرندن طشره اوچ

قلت ثم تم بالحيرات في تاريخه منبر سلطان احمد رب اكمل بره

سنه

۱۰۲۶

و محرابك و صنفه لسان لالدر. ايكي جانبده بر آدم بوي شمعدانلر اوزره
يكر ميشر قنطار بياض شمع كافوري چراغدان، بخوردانلر ايله تزئين اولنمش
برجامعدر. محرابك صول طرفنده كي پنجره قوربنده چار گوشه رنگ آميز بر
برصخره شريف وار كه جناب باري قدرتيه خلق ايدوب كنديسنده قدرتي
اظهار ايتديكي برواجب السير قيا جفزدرد. جمله پنجره لري اويلاه مزيندر كه
قادر لري صدفكاري مرفع قاقليدر. كيروده كي ايكي عدد پايه لرده سليمانيه ده كي
كبي چشمه لر واردر؛ جماعت تجديد وضوء ايدوب نوش ايدر لر. بوجامعك
يش قپوسي واردر. صاغ طرفنده كي گوشه ده خطيب قپوسي، صول طرفه
خنكار محفلي آلتنده امام قپوسي، ايكي يان قپولري دخي صدفكاريدر لر.
بودرت قپودن جامعه قدمه طاش نردبان ايله عروج اولنور. اما بشنجي باب
كبر قبله قپوسيدر كه جمله دن سر آمددر. بوجامعه ده اصلي آييزه لر يوز مصر
خزينه سي دكر ديور لر. چونكه مرحوم سلطان احمد خان بر پادشاه عظيم
الشان، برچابي، صاحب طبع، اهل اذعان اولمغله اجداد عظامندن بري
نه قدر ذي قيمت عبرت ما جواهر مقوله سي هدايا وار ايسه جامعه آييزه
ايلدي و جميع دولدن نيجه هدايا كلوب و جميع ديارك ارباب معرفتي احسان
امينه سيله برر عبرت ما اشيا اختراع ايدوب كتورد كبرنده جامعي تزئين ايتمشلر.
حتي جمله دن بري محفلي اوزره حبش وزيري (جعفر پاشا) التي عدد
زمرد قنديل هديه كوندروب مهر سايمان اوزره التيسني دخي مجوهر آلتون
زننجير لره آييزه ايتمشلر كه هر بر قنديل التيشر قيه كلور برر كاسه مدور
قدر داردر. خرده دانلر كه هر بري بروم خراجي دكر دير لر. بونك كبي
نيجه قيمت دار آييزه لر ايله پيراسته در كه و صنفنده زبان و قلم لالدر. بوجامعك
محراب طرفنده اولان مذهب و صدفكاري رحله لر اوزره نيجه يوز كلام
قدتيلر واردر كه ديار اسلامده نه قدر پادشاه جاسعلري وارسه هيچ برنده بوقدر

یوقاروده جامعلرک اوصافی یازلدیسهده ینه صده رجوع ایدوب سلاطین جامعلرندن سلطان احمد خان جامع شریفنک وصفنه شروع ایتدک :

بوجامع اسلامبولدهکی سلاطین جامعلرینک اک کوزلیدر . ایاصوفیه قربنده (آت میدانی) نام بر مرتفع یرده قبلهسی چانلادی قپو طرفنده دریاه ناخر برجای واسعهده برجامع جدید درکه کویا نامثقب بردریکتادر . مرحوم سلطان احمد خان بوجامعک زمینده بش عدد سرای وزرانی مالیه آلوب جمله سنی اساسندن بیقدیروب سحرالر قدر کنیش بریر آچدیردی . جمیع استاد معماران ومهندسین جمع ایدیلوب (اسکداری محمود افندی) نک واستادمز (اولیا افندی) نک دعالریه اساسنک حفرینه شروع ایلوب ابتدا ساطان احمد خان دامننه تراب طولدیروب : « یارب ! احمد قولکک خدمتیدر : قبول درگاه ایه ! » دییه ارغادرله تملدن طوپراق طاشیمشدر واولیا افندی تمل امامی ومحمود افندی تمل شیخی و (قره سنبل علی افندی) تمل قاضیسی و (قلندر پاشا) معتمدی ، (کانکش علی پاشا) تمل ناظری اولدی . اوچنجی سنه سنده قبهیه مباشرت اولندی .

اشکال جامع سلطان احمدخان — چارپایه مرمر اوزره افلاک تیش آرشون قد چکمش بر سر آمد قبه مدوردر . بوقبه نک درت طرفی نیم قبه لرله آراسته اولمش اولدیغندن جامع روشندر . ایاصوفیه وسلیمانیه کی ایچنده بیسوک عمودلر یوقدر . همان قبه عظیم درت عدد عملی ، زینه زینه مصنع پایلر اوزرینه منی قبه بوقلمون نقشدر وبوجامعک اوج طرفنده ایجه جک ستونلر اوزرینه دائراً مادار جماعت طبقه لری واردر . اوندن یوقاری تا قبه دانه وارنجیه قدر اوج قات قنیللر یاقیه جق دمیر قفص کناری طبقه لردر . ستون رقیق اوزره بر مؤذن محفل و ستون کونا کون اوزرینه بر خنکار محفل واردر . بومحفللرک یان صفه مقصوره لرینک آلتنده برچوق عمودلر واردر . سر آمد مرمر سنکیندن بر منبری وار که کویا بر کرسی دواردر . تاریخ منبر جامع سلطان احمد خان :

کم اندیشک قتل اولدینی سنه ۱۰۱۵ تاریخده واقع اولمشلردر . (قوجی مراد پاشا) نك حلب دیارنده (جانبولاد زاده) اوزره سردارانی ، (قلندر اوغلی) نام جلالینک بروسه نی غارت ایتدیکی ، مراد پاشانک حلب قلعه سنی فتح ایتدیکی سنه ۱۰۱۶ ، قلندر اوغلنک انهزامی ، وزیر جلیل مراد پاشانک - طویل عویلی باصدینی وکان اقتدارینی عرشه آصدینی سنه ۱۰۱۷ .

(تاریخ)

دیدي تاريخی اول دم صوحی بيك اون یدیده قیریلدی سكبان

ارباب طغیاندن (یوسف پاشا) نك اسکدارده قتل اولدینی سنه ۱۰۱۹ ، مراد پاشانک عجم اوزرینه سفره کیدرک تبریزی وسائر یتش قدر شهرلری خراب ایتدیکی سنه ۱۰۱۹ ، مراد پاشانک دیاربرک قربنده (چولیک) نام محله ترکدار فانی ایدوب عقباده باقی اولدینی سنه ۱۰۲۱ ، نصوحی پاشانک سردار اولدینی ، صوکره وزیر اعظم اولوب عجم ایله صلح ایتدیکی ، نصوح پاشانک داماد پادشاهی اولدینی و (بتلن غابور) (اردل) ه قرال اولوب بوسبيله عسا کر اسلام اردلی نهب وغارت ایدوب ایکیوزیک اسیر و بلا حساب مال غنایم آلتوب منصور ومظفر کلندیکی ، سعادتلو پادشاه حضرتلرینک ادرنه یه توجه ایتدکلدی سنه ۱۰۲۱ ، تاریخ سفر ادرنه کفته غنی زاده : « جنت آباد اولدی سلطان احمد ایله ادرنه » سنه ۱۰۲۱ ، قره دکزده قازاق عاقک (سینوب) قلعه سنی احراق ایتدکله نصوح پاشا متهم اولوب قتل اولدینی سنه ۱۰۲۳ ، محمد پاشا وزیر اعظم اولوب (روان) دن بی فتح عودت ایتدیکی سنه ۱۰۲۴ ، اسکندر پاشا (قری) طابورینی منهزم ایتدیکی سنه ۱۰۲۵ ، وزیر اعظم خلیل پاشانک سردار اولدینی سنه ۱۰۲۶ ، سلطان احمد خانک بوسلطنت صوریه دن فراغته عازم دارجنان اولدینی ۶ ذی القعدة سنه ۱۰۲۶ . مشارالیه خلوق ، سبک روح ، صاحب کرم ، صاحب اختیار بر پادشاه ذیشان ایدی . اسلامبول زمان عدلنده او قدر حصه دار امن وامان ، معمور و آبادان ایدی که دلیل ایله تعیری قابل دکل . حتی خیرات عظیمه سنک بری آت میداننده بنا ایتدیردیکی جامع جدیدکه اوصافی تحریر اولنور .

(یحییٰ افندی) ، المولیٰ (داماد افندی) ، المولیٰ (کمال افندی) الشہیر بطاشکپری زادہ ، المولیٰ کتخدا (مصطفیٰ افندی) ، المولیٰ بوستان زادہ (محمد افندی) ، المولیٰ حی زادہ (حسین افندی) ، المولیٰ غنی زادہ (محمد افندی) .

سلطان احمد خانک زمان سعادت لرنندہ کی مشایخ عظام — الشیخ اسکداری (محمود افندی) قدس سرہ (قطینہ قدم باصوب سلطان احمد خان رکابندہ۔ پیادہ یورو مشدر) ، الشیخ سیواسی عبدالمجید افندی ، الشیخ عمر افندی الشہیر بترجمان ، شیخی الشیخ امیراشتیبی ، الشیخ ابراہیم افندی الشہیر بجراح پاشا (امیر اشتیبی حضر تالرنینک خلیفہ سی عاشق مشرب : کشادہ مذہب ، وعظ و نصیحتہ تأثیر صاحبی برعارف باللہ ایدی ، جمیع ارباب معارف درسہ حاضر اولورلردی) ، الشیخ مصاح الدین النقشبندی جراح پشادہ واعظ ایکن حافظ قرآن اولمغلہ مقتدای احمد خان اولدی .

سلطان احمد خانک دور سلطنت لرنندہ کی فتوحات — وزیر اعظم (یاوز علی پاشا) سردارانہی و (بلغراد) دہ وفاتی : (استرغون) قلعہ سنی کفارک محاصرہ ایتدیکی ، (اردل) قرالی (بوچقای اشوان) ک ظہوری سنہ ۱۰۱۳ ، فتح قلعہ (استرغون) عبرت نمون ، اردل قرالی (بوچقای) (سرخوش ابراہیم پاشا) ایہ تختکامہ نمسہ چاساری اولان قلعہ (بج) طرفلرنی غارت ایتدکری . ینہ (بوچقای) ایہ عثمانلی عسکری (اویوار) قلعہ سی اطرافنی نہب وتالان ایتدکری سنہ ۱۰۱۴ ، جلالی طویل ایہ نصوح پاشا محاربه سی ، قائم مقام مصطفیٰ پشانک قتلی ، (صوفی سنان پاشا) نک صدر اعظم اولدینی . سلطان احمد خانک (بروسہ) یہ عزیزتی ، صوفی سنان پشانک صدارتدن عزلی سنہ ۱۰۱۴ ، جغالہ زادہ نک وفاتی ، نصوح پشانک حابہ سردار تعین اولدینی سنہ ۱۰۲۴ ، (قوجہ محمد پاشا) نک عجمہ سردارلنی ، صوکرہ وزیر مراد پشانک سردار اولدینی ، صوکرہ درویش پشانک وزیر اعظم اولدینی . صوکرہ بوستانچی باشی (فرہاد پاشا) نک سردارانہی ، بعدہ صاحب الفتوح ہارم الجلالی (مراد پاشا) نک وزیر اعظم اولدینی ، صوکرہ درویش پشای

یغداد) در و شهزاده بایزید خان ودخی شهزاده (سلیمان) خان طاب تراها .
 شهزاده بایزیدك والدهسی بشقه ایدی وبایزید خان مراد خاندن سنآ اوج
 آی کوچك ایدی . اوكون سلطان مصطفی بن محمد خانك دخی مرحوم
 اولدیغنه روایت واردر و شهزاده ابراهیم خان سنآ جمله دن کوچك ایدی .
 رحمة الله عليهم اجمعین .

سلطان احمد خانك علمایه و نسادات كرامه علوفه اكرام ایتدكلرینه
 تاریخدر ، كفته (قاف زاده فائضی چایی) :

آکیله نام شریفی ایله تاریخ اوله بو پادشاه ایلدی اولاد رسوله اكرام
 سنه

۱۰۲۶

سلطان احمد خانك وزیر اعظم لری — صدر اعظم (یاوز علی پاشا)
 مصر والیسی ایکن صدر اعظم اولدی . وزیر اعظم (محمد پاشا) (بوسنه) ده
 (شاهین اوغلی) ناهیه مشهوردر . وزیر (درویش پاشا) ، غازی (قیوچی
 مراد پاشا) (اناطولیده کی جمله جلالیلری قتل ایتشدر) . وزیر (نصوچی
 پاشا) . وزیر (داماد محمد پاشا) ، ایکی کره وزیر اعظم اولمشدر . وزیر (خلیل
 پاشا) بوده ایکی کره صدر اعظم اولمشدر .

صدر اعظم اولمیان وزرا — قائم مقام (قاسم پاشا) ، خادم (احمد پاشا
 الحافظ) ، صارجی (مصطفی پاشا) ، صوفی (سنان پاشا) ، وزیر (خضر پاشا) ،
 کورجی (خادم محمد پاشا) برقاچ دفعه قائم مقام اولوب عصر مصطفی خاندن
 وزیر اعظم اولمشدر . وزیر آتمکچی زاده (احمد پاشا) ، (قورد پاشا) ،
 کوزلجه (محمود پاشا) ، جغاله زاده (سنان پاشا) ، وزیر ثانی جغاله زاده
 (محمود پاشا بن سنان پاشا) ، صوفی (محمد پاشا) .

سلطان احمد سان عصر نده کی مشاهیر علما — المولی (مصطفی افندی)
 جلوس هایونده شیخ الاسلام ایدی ، المولی (صنع الله افندی) ، المولی
 (محمد افندی بن خرنجه سعد الدین افندی) ، المولی شیخ الاسلام (اسعد
 افندی) ، المولی معلم سلطان (مصطفی افندی) ، المولی (قاف زاده) ، المولی

وفات سلطان محمد خان فی ۱۸ رجب سنہ ۱۰۱۲ ، مدت سلطنت ۹ سنہ ، عمری ۳۳ سنہ . زمان دولتندہ استانیولده کندینہ مخصوص برترہ انشا ایتدیردی . اکریدہ ، مکہ ومدینہ دہ خیراتی چوقدر . حتی مصر دن مکہ ومدینہ ہر سنہ ایکی کمی غلالی کیدر ، محمدیہ اوقافی دیر لر عظیم اوققدر . آندن سریر سلطنت احمد خانہ دکدی .

اجمال سلطنت سلطان احمد خان

طقوز یوز طقسان سکز سنہ سندہ شہر مغنیساده متولد اولوب انمای جلوسدہ معصوم پاك چارده سالہ ایدی . جلوس ہایونلری رجب مرجیک اوز سکزنجی کونی ویک اوز ایکی سنہ سندہ وقوع بولمشدر . تاریخ ولادت (خاقان روم) لفظیدر سنہ ۹۹۸ ، دیگر تاریخ ولادت (حفظہ اللہ) لفظیدر . تاریخ جلوس (بختی) لفظیدر سنہ ۱۰۱۲ ، دیگر تاریخ جلوس (خیر السلاطین) - بو حقیر پرتقصیر (اریای بی ریا ابن درویش محمد الظلی) رحم مادر دن روی ارضہ قدم باعدیغ بو سلطان احمد خانک زمان سلطنتندہ بیک یکر می محرم الحرامنک اوتنجی کونی یوم عاشورادہ وجودہ کلدیم . یکر می آلتی تاریخندہ ناموس وعاری فرق ایدوب سلطان احمد خانک ادرنہ سفرینی ویکی جامع بناسنہ مباشرت اولندیغی اعلا بیلورم . حمد خدایہ کہ بویله بر عظیم الشان پادشاہ جم جناب عصرندہ وجودہ کشم . تاریخ جلوس احمد خان کفتہ (فریدون بك التوقیعی) :

تفاخر ایدینور عہدیله ایام	بو بر عادل شہنشہ درکہ تاحشر
سپاہہ کنج بی حد قیلدی انعام	قوشانوب تیغ زر کچمکدہ نختہ
جلوسی سانہ (ششیر اسلام)	(عطبخش) اردی احسانہ تاریخ

۹۸۲

۹۸۲

شہزادکان پادشاہ احمد خان دام عزہ — اولا شہزادہ عثمان ، شہزادہ محمد خان سلطان عثمانک برادر کھتریدر و (شہزادہ مراد خان) (قاتح

۱۰۰۳ جمادی الاول سنک اون التنجی جمعہ کوئی ایدی سلطان مراد مرحوم
اولنجه بوستانجی باشی فرهاد اغا ایلغار (مغنیسا) یه واروب جلوس ژده سنی
ایدوب (ایالت مصر) صدقه اولندی . تاریخ جلوس محمد خان ثالث :
« جلوس ایدی بوکون سلطان محمد عدل و داد ایله » سنه ۱۰۰۴ ، سورهایوننده
ختاننک تاریخیدر :

محمد سنتینه ایله یک اکرام شریعت کسدیکی یارمق آغرمز

سنه

۹۹۰

دیگر تاریخ جلوس :

شه شاهان عالم دولت تاریخیدر ملهم جلوس ایدی کاوب سلطان محمد عدل ایله حالا

سنه

۱۰۰۴

زمان سلطنتلرنده کی فتوحات — تاآار خانی بوغدانه کلوب رعایا اطاعت
ایتدی ۱۰۰۴ ، طمشواری جعفر پاشا کناردن تخلیص ایتدی ۱۰۰۴ ،
فتح قلعه (اکری) تاریخچی :

عازم راه غراشد یافت دل تاریخ او شه محمد کرد باطف لقا عزم جهاد

سنه

۱۰۰۴

فتح طابور مقهور در صحرای (خرشتوشی) قرب اکری . تاریخ :
« فتح اولوب قلعه بوزلدی طابور » ۱۰۰۵ ، استیلای کفار قلعه یانیق ۱۰۰۶ ،
محاصره قلعه (وارط) بدست (ساطورجی حسن پاشا) ۱۰۰۷ ، دفترداری
(آتمکچی زاده احمد پاشا) وقتل (ساطورجی حسن پاشا) ۱۰۰۸ ، فتح قلعه
(قیزه) و محاربه طابور ، تاریخ : « قاجردک کافری ، آلدک حصاری »
سنه ۱۰۰۹ ، جلالی وقاره یازیجی وقرنداشی دلی حسنک ظهوری سنه ۱۰۰۷ ،
(یشجی حسن پاشا) نک عزلی وبعده قتلی وایرانلینک (تبریز) ده ظفر
بولدینی ونخچوانی استیلا ایتدیکی وروان قلعه سنی آلدینی و سردار جغالی
رزاده نک وفاتی سنه ۱۰۱۲ ، کنجه وشیروانه ایرانلینک استیلاسی ۱۰۱۲ ،

سفرهایون سنه ۹۹۰، امام قولی خانک انہزامی سنه ۹۹۱، تعمیر قلعہ (دوان) سنه ۹۹۱، فتح قلعہ (کوری) سنه ۹۹۲، شہزادہ محمد خانہ مغنیاسنجانگ توجیہی سنه ۹۹۱، محمد کرای خانک ازالہ وجودی سنه ۹۹۲، بنای قلعہ (تبریز) سنه ۹۹۳، فتح قلعہ (کنجہ) وجغالہ زادہ نک (بغداد) اوزرہ سردار لئی وفتح (دسپول) وفتح قلعہ (نہاوند)، فتح قلعہ (کھروان) بوقتلرک جمہ سی ۹۹۵ سنہ سندنہ وقوعہ کشدر. محاربہ عظیم (خادم جعفر پاشا) در قرب (تبریز) سنہ ۹۹۷، شاه ایله صاحب اولوب شہزادہ رهنہ کلدیکی سنہ ۱۰۰۰، فتح قلعہ (بہک) وبنای (یکحصار) ۰ انہزام طاہور عظیم (بوسنہ) سنہ ۱۰۰۰، فتح قلعہ (یسپر) وقلعہ (پولطہ)، انہزام عسکر اسلام در سحرای استونی باغراد، قلعہ تانا وقلعہ (سن مارتین) فتح ایدیلوب ابتدا (یانیق) قلعہ سی محاصرہ ایدلدی وبالادہ کی قلعہ لرک فتحی (۱۰۰۲) تاریخچندہ اولمشدر. اما (یانیق) فتح اولدی. فتح قلعہ (یانیق) بدست سنان پاشا. بوقوتحادن ماعدانیجہ غزازی اولوب آل عثمانک آب روی اولدی. کندیلری بالذات بریرہ حرکت بیورمہ دن بوقدر قوتوحانہ موفق اولوب آخر الامر مرحوم ومغفورلہ سلطان مراد ثالث ترک سلطنت صوری ایتدیکی کبی فی جمادی الاولی سنہ ۱۰۰۳ تاریخچندہ جوار رحمتہ واصل اولدیلر رحمۃ اللہ علیہ.

تاریخ: «عدوی دین صینوب فتح اولدی یانیق»، تاریخ دیگر لفتح یانیق:

قلعہ یانیقہ طوب آتدی سنان پاشا دستگیر اولدی آکا نصرت وعون

(دیگر تاریخ)

چاررکئی بوغ اولوب فتحنہ دوشدی تاریخ ناز قهریلہ عدو یانوب آلدی یانیق

سنہ

۱۰۰۳

ذکر سلطنت سلطان محمد خان ابن مراد خان طاب ثراہما

ولادت باسعادت لری (مغنیسا) ده اولمشدر سنہ ۹۷۶. حین جلوسندہ کہ

اجمال سلطنت سلطان مراد ثالث ابن سلطان سلیم ثانی طاب ثراهما

(تاریخ جلوس)

ای ترابی اولدی تاریخی آنک اولدی شاه مسلمین سلطان مراد

سنه

۹۸۲

دیگر تاریخ : « مراد خان ایدالله » سنه ۹۸۲ ، اولاد مراد خان ثالث : شهزاده مصطفی ، عثمان ، بایزید ، سلیم ، جهانگیر ، عبدالله ، عبدالرحمن ، حسن ، احمد ، یعقوب ، علمشاه ، یوسف ، حسین خان ، قورقود ، لمع ، اسحاق ، عمر ، علی الدین ، داود خان . ویکرمی درت دختر پاکیزه اخترلری کندولردن صکره متاهله قالدیلر . جمله یوز یکریمی یدی اولادی وجوده کلوب آیاصوفیه ساحه سنده مراد خان جنبنده مدفونلردر (رحمة الله علیهم اجمعین) ولادت با سعادتلری ۹۵۳ سنه سی جمادی الاول سنک بشنجی کوننده واقعدرکه تاریخ مولودی (کل ثابت) سنه ۹۵۳ ، تاریخ دیگر « کل بشاره » دیگر « خیرالنسب » سنه ۹۵۳ ، جلوس سعادتلری ۹۸۲ سنه سی رمضان شریفنک سکزنجی کونی یوم الاربعاده واقع اولمشدر . تاریخ جلوس مراد خان غازی : « پادشاه عالم اولدی کل کبی سلطان مراد » تاریخ قصرسان پاشا : « قیلدی بوقصری بنا سلطان مراد » سنه ۹۹۰ ، تاریخ قبودان سنان پاشا کفته صاغر ریامی افندی :

باسم الله ایله هاتف دیدی تاریخی قبودان اولدی سنان پاشای دریادل ینه

زمان سعادتلرنده کی ققوحات — لاله قره مصطفی پاشانک عجمه سردارلنی سنه ۹۸۵ ، محاربه عظیم در صحرای چلدر سنه ۹۸۳ ، فتح قلعه (چلدر) وقلعه (تومک) وقلعه (خریتنی) وقلعه (داخل) و (قفلیس) و (شکی) وبنای قلعه (ارشی) وفتح قلعه (باب الابواب اعنی دیمیر قپو) وفتح ایالت شیروان تاریخی (الدی سلطان مراد شروانی) سنه ۹۹۶ ، اوز دیمیرزاده عثمان پاشایه ویرلدی . بوقتحلرک جمله سی ۹۹۱ تاریخنده اولمشدر . ابتدا

آقسرای نام ولایت‌نادر. علم جفرده حقائق بحر معانی ایدی . شیخ عبدالکریم ، شیخ عارف بالله محمود چلبی ، شیخ ابوالسعید شیخ حکیم چابی ، شیخ یعقوب قرمانی (ارباب‌تیاردن ایکن مشایخ خلوتیه‌دن سنبلسنان افندی خدمته داخل اولدی) ، شیخ سرخوشی بالی افندی ، شیخ رمضان افندی (مخاضی بهشتی) ، شیخ محمد برکوی (طقوزیوز سکسان برتاریخنده وفات ایدوب شهر برکیده دفن اولمشدر) .

زمان دولتنده اولان فتوحات — بصرده علیان اوغلی عصیان ایدوب منهزماً اطاعت ایتدی سنه ۹۷۵ وسفر (اژدرهان) سنه ۹۷۶ . فتح عراق داویان ودشت قاپچاق سنه ۹۷۶ ، فتح تکرار یمن بدست سنان پاشا در ولایت عدن سنه ۹۷۷ ، اسپانیادن اهل اسلام مبتجل قومک استانبوله طلب ایدلکری سنه ۹۸۷ ، فتح جزیره قبریس مع توانعها بدست لالا قرده مصطفی پاشا ، قلعه (لفقوشه) وقلعه (ماغوسه) وقلعه (کرپنه) وقلعه (باف) ، عموم جزیره قبریس اوچ سنه ده فتح اولندی .

(تاریخ فتح قبریس)

ایکی فاتح قبریسی فتح ایتدیلمر الدی قبریس آطه‌سنی شه سایم

سنه

۹۸۷

فتح قلعه تونس واقلم افریقا عهد قیلج علی پاشا سنه ۹۷۷ ، انهزام کبیر دونمای هایون سنه ۹۷۹ ، تعمیر سطح مکه مکرمه سنه ۹۷۹ ، ظهور چاقون تاتارخان بولایت مسقوف سنه ۹۷۹ ، آیاصوفیه جامعنه پایهلر وایکی مناره بنا اولندی سنه ۹۸۱ ، کفار بوسنه‌نی استیلا ایتدکده سردار سنان پاشانک تکرار فتح ایتدیکی سنه ۹۸۲ ، وفات سلیم خان مغفورله ۱۸ شعبان معظم سنه ۹۸۲ ، استانبولده ومکه ومدینه ده خیراتی بی حددر . اما ادرنه ده کی جامع چوق کوزلدیر ، ان شاء الله محلنده تحریر اولنور ، استانبولده اوپله بر بیوک جامع پایدیرلماشدر . یرینه سلطان مراد ثالث ابن سلیم خان مستقل پادشاه اولدی .

آصف تدبیر وزیر لرینک رآی و تدبیر لریله جوانباربعه سنده اولان دشمنان زندن انتقام آلوب یئنه کئندی ذوقیله مشغول اولدی .

(تاریخ لوای سلیم خان ثانی)

لوای عدل شهزاده و یروب نور قرمان ایلیرینی قیلدی تسخیر

قونیه صحرا سنده سلیم ثانی نیک قرن دأشی بایزید ایله جنکنه تباریخدر : « ایلدی سلطان سلیم ایله قتالی بایزید » سنه ۹۶۶ . وزیر اعظم صوقوللی محمد پاشا ، وزیر ثانی طمشوار فاتحی احمد پاشا ، قبودان دریا پیاله پاشا ، زال محمود پاشا ، لالا قره مصطفی پاشا ، لالا توتونسز حسین پاشا درکه بو وزیر لری عقل و تدبیرده ارسطو مثال برز و ریر دلیر بی نظیر ایدی .

زمان سعادت لرننده کی میر میرانلر — قبودان علی پاشا ، صوفی علی پاشا ، بوتور حسین پاشا ، محمود پاشا ، محمد پاشا ، ابن لالا مصطفی پاشا ، عبدالرحمن پاشا ، داود پاشا ، روس حسین پاشا ، مراد پاشا ، خادم جعفر پاشا ، درویش علی پاشا ، عرب احمد پاشا ، مصطفی پاشا .

دفترداران و نشانجیان — دفتردار مراد چلبی ، درویش چلبی (شیخ بابا نقاش اوغلودر) ، لالا زاده محمد چلبی ، اوغلامه می چلبی ، عبدالغفور چلبی ، محرم چلبی ، نشانجی فیروز بک ، محمد چلبی (مرحوم نشانجی جلال زاده بکک خواهر زاده سیدر) .

عصر هایونلرننده کی علما — بشکطاشی یحیی افندی ، مولانا محمد ابن عبدالوهاب ابن عبدالکریم ، مولانا مصلح الدین ، مولانا جعفر افندی ، مولانا عطاء الله افندی ، مولانا محمد چلبی و احمد چلبی (اخیوین چلبی دیر لردی) ، مولانا عبد الکریم بن محمد بن حضرت شیخ الاسلام ابوالسعود افندی .

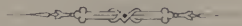
عصر شریفنده کی حکما — مولانا حکیم سنان ، حکیم عثمان افندی ، مولانا حکیم عیسی ، حکیم اسحق ، حکیم بدراندین محمد بن محمد الشهیر یقایصونی ، طیب احمد چلبی .

عصر شریفنده کی مشایخ کبار — الشیخ علاء الدین قدس سره (قرمانده

پادشاهك شكسته خاطر لغندن و مرحوم اولديغندن خاص اوپه ليار بيله آكاد ايدلمدی. بونك اچيون (سكتوار) ، (كوله) ، (قومار) قلعه لرني سايمان خانك اولوسی آلدی دیرلر. سلطان سايمان ده آخر الامر قبضه اجه دوشدی. ذاتاً دنيا قافدن قافه حکم ایدن پادشاه جهانگیر لره و جمیع پیغمبر لره بيله قالمیوب هر کسك (ارجی) امرینه رام اولسی محققدر. پادشاه مغفور بودار انغرورده قرق سکزیل سلطنت ایدوب استانبولك اعمارینه چالیشدی. نیجه بيك خیرات و حسنات میدانه کتیردی. فتح ایندیکی مملکتلرده (۲۰۶۰) خطبه سی تلاوت اولنوردی ویدی اقلیمده فتوحاتی واردر. اول غزاسی شامده چرکس (جان برد غزالی) نی منهزم ایدیشیدر. آخر غزاسی قلعه (سكتوار) ك فتحیدر که یدی کون اول ماه صفر ك ۲۲ نجی کونی پنجشنبه کیجه سی ساعت طقوزده (کل نفس ذائقه الموت) فحوی شریفی موجب نیجه وداع تاج و تخت سايمانی ایلدی. نعش شریفی ینه پنهان ایدیلوب (مغنیسا) دن (سلیم نانی) کلوب جمله غزات مسلمین بیعت ایتدی لر. آندن نعش پادشاه سايمان قانونی آستانه ده کندی جامعلری محرابی اوکنده دفن ایلدی.

(سايمان خان مستقل پادشاه اولدی)

اجمال دولت سلیم ثانی ابن سلیمان خان غازی طاب ثراهما

ولادت سعادت لری ۹۲۹ تاریخده اولوب تاریخ جلوسی: «شه سلیم اولدی امیر المؤمنین» ۹۷۴، تاریخ دیگر: «سلطان سلیم عادل، صاحب قران کامل» سنه ۹۷۴. تاریخ دیگر گفته عبدالرحمن افندی، چکمهجه جسرینی اتمامه تاریخ اولمشدر: «تم امیر الجسر» سنه ۹۷۵، تاریخ دیگر: «حامی دین نانی» سلطان سلیم «سنه ۹۷۵، مدت سلطنت لری اودر. اما بوسلیم خان ثانی برخلوق حلیم، سلیم پادشاه ایدی که «الامن اتی الله بقلب سلیم» آیتی کویا آنک حقدده نازل اولمشدی و جمله علما و صلحا و مشایخ و شاعران ایله دائماً صحبت ایدوب

قرب استرغون وفتح قلعه (نوغراد) وقلعه (حطوان) وقلعه (شمطورنه) وقلعه (وده ليه) درلواى بوسنه وفتح قلعه (چوقه) وقلعه (اندرىك) در قرب جزيره كريد سنه ۹۵۱ تاريخنده وقوعه كمشدر . شاه طهماسبك برادرى (القاص ميرزا) حاكم شروان ايكن در دولته رومالیده اولدى سنه ۹۵۴ . تاريخ قدوم (القاص ميرزا): « مطيع اولدى سليمان زمانه ميرزا القاص » سنه ۹۵۴ . تاريخ سفر القاص ميرزا بجانب اصفهان: « شاه شاهان ايلدى طهماسبه عزم » سنه ۹۵۶ . قلعه شروان وشماس ودفعه ثانيه ده (وان) و (تبريزك) فتحندن صوكره (القاص ميرزا) (قم) و (كاشان) ولايتلرينى نالان ايدوب برچوق مال غنايمه در دولته كلدى سنه ۹۵۵ ، فتح قاعه يحيى بچكر و آارات وچنات وطمشوار و محاربه (خادم على پاشا) در صحراى (سكدين) سنه ۹۵۸ ، اماطمشوار ۹۵۹ ده وزير تانى (احمد پاشا) واسطه سيه فتح اولدى . فتح قلعه (صوتلون) و محاصره قلعه (اكرى) بلا فتح رجوع سنه ۹۵۹ ، سفر (نخچوان) ووفات (شهزاده جهانكير) بمشاي (حلب) و آمدن (شهزاده سايم) بمشاي مذكور سنه ۹۶۰ ، فتح قلعه (شهر زور) وقلعه (ظالم) مع توابعها سنه ۹۶۲ ، فتح قلعه (قبو شوار) وقلعه (قروطنه) و غزاي (دواتكراى) خان در ولايت قريم و غزاي (مالقوج) بك ميرلواى كليس ۹۶۱ ، محاربه (شهزاده سليم خان) با برادرش (بايزيد خان) صحراى قونيه ده جنك عظيم اولوب (بايزيد) خان منهزم اولدى و شهادت عجمه فرار ايتديسه ده انجامكار عجمدن قيد و بند ايله (سيواس) هكتور يلوب اوراده اولاد ليله مخنوقاً شهيد ايدلى . پاشا قاعه سنك قبوسى خارچنده مدفوندر سنه ۹۶۶ ، عزيمت و سفر هايون (سكتوار) (۹۷۳) ده محاصره اولنوب جنك عظيم ايدليلر كن (اردل) جانبنده ده سردار (پرتو پاشا) (كوله) ، (يانوه) ، (لاغوش) قلعه لرني فتح ايلدى سنه ۹۷۴ . بوفتو حاتدن اون كون مقدم پادشاه مغفورك بودار فنايه وداع ايدرك سلطنت جاودانى يه رحلتلرى (۹۷۴) تاريخنده واقع اولدى . ویدی کون صوكره (سكتوار) قلعه سى دخی ضرب شمشير ووزیر آصف تدبيرك حسن تدبيريله فتح ايديلوب

و (شاروار) و (نعمت اوکوار) و (کرمندوار) و (رکروار) و (اکرسک) و (مشر) و (هدویک) و (سونباتلی) و (مشتی) و (کوسک) سنه ۹۳۹ تاریخنده واقع اولمشدر. قلعه (قرون پاك یکن) سنه ۹۴۰، (عراقین) و (غزوین) و (قراقان) و (بغداد) و (روان) و تخریب (سلطانیه) و قلعه (تبریز) و (همدان) سنه ۹۴۱، فتح قلعه (وان) و قلعه (عادالجواز) و قلعه (ارجیش) و قلعه (اخلاط) و قلعه (بارکری) و قلعه (جرم) و قلعه (بیدکار) و قلعه (روسی) و قلعه (حله) و قلعه (تنور) و قلعه (وان) جلیل الشان، بتون بوقلعه لر سنه ۹۴۱ سنه سنده فتح ایدلدیلر. سنه مزبورده ده فتح قلعه (تبریز) مع توابعها واقع اولمشدر. کورجستانه آقین اجراسی، (پولیه) و لایتنده (فسلیه) قلعه سیلیه (بوسنه کلیسی) قلعه سنک فتیحی سنه ۹۴۳ ده اولمشدر. فتح قلعه (ایوارینه) و قلعه (نادین) و قلعه (اسین) و قلعه (پاقریجه) و قلعه (فارین) و قلعه (اوبورچه) و سفر هایون جزیره (کورنوس) سنه ۹۴۳ ده واقع اولمشدر. فتح قلعه (بوژغه) و هزیمت (حورقوجیان ایوان) در قرب قلعه (اوسک) سنه ۹۴۴، سفر هایون ولایت (بوغدان)، فتح شهر (یاش)، فتح ولایت (بصره) و قلعه (بتن) در ولایت بوسنه، بتون بوقلعه لر سنه ۹۴۵ تاریخنده فتح ایدلدیلر. استخلاص قلعه (نووه) در لوای هرسک و فتح ولایت (یمن) و قلعه (عدن) و عزیمت دوتمای هایون بجانب هند و بندر (دیو) و فتح قلعه (دمن) و فتح حبش سنه ۹۴۶ تاریخنده بدست (طواشی سلیمان پاشا) و وقوعه کلشدر. قلعه (بودین) مقدماً ایکی دفعه فتح ایدیلوب و ایچنه اردل قرالی (یانوس) قرال نصب اوانتوب آخرکار ۹۴۸ سنه سنده تکرار فتح ایدیلوب ایچنه (غازی سلیمان پاشا) وزیر و (خیرالدین افندی) قاضی نصب اولندی. فتح قلعه (استولنی بلغراد) و قلعه (والپوود) و فتح قلعه (استرغون) عبرت مشحون و قلعه (نانا) و قلعه (پرسپریم) و قلعه (پولاطه) و قلعه (چاوغه) سنه ۹۵۰ تاریخنده وقوعه کلدی. بوقلعه لر هپ بلغراد قربنده درلر. وفات شهزاده محمد خان فی ۹ شهر شعبان سنه ۹۵۰، فتح قلعه (ویشغراد) در

ابتدا تاتار خانلرندن برى ، آندن شيخ الاسلام و سائر اكابر علما و آندن صدا عظم و سائر وزرا دست بوس ايدوب طبل و نقاره و طوربه صداستند آدمه دهشت حاصل اولوب روى دريايه اولان نيجه بيك پاره كشتيلرك طوب و تفنك شادماننده بلده طيه ايجره بر عظيم صيت و صدا اولور . خلاصه كلام آل عثمانك بوقانون و قاعده ديوانى و آلاى دارات عظمت و شهرت و شوكت آيين سليمان خان اوزره تحرير ايله سهك بر محمد ديوان اوله جغندن بوقدرله اكتفا اولدى .

سليمان خانك زمان سلطنتلرنده اولان فتوحات جليله — ابتدا غزالرى شام و اليسى چركس ناكس (جانبردغزالى) خائى اوزرينه اولوب بوخائن طاعى و باغى اولغله وزير فرهاد پاشا سردار معظم اولوب سنه ۹۲۷ صفر الحيرك يدنجى كوني جانبرد غزالينك جانى جهنمه روان و سربى دولتى غلطان غلطان اولدى . فتح يمن و اسكندر شقينك قتلى سنه ۹۲۷ ، فتح بلغراد و بكور دلت سنه ۹۲۷ ، فتح قلعه اسلاقمين و قوينيسك سنه ۹۲۷ ، فتح جزيره ردوس فى ۲ رجب سنه ۹۲۸ ، فتح قلعه اسقرادين و قتل (شهمسوار زاده على بك) و فتح قلعه (هلكه) و قلعه (ايلكى) و فتح قلعه جزيره (انجربلى) و قلعه (طاحطالو-تختالى) و قلعه (استانكوى) و قلعه (بودروم) مع غير قلاعها سنه ۹۲۸ ، غزاء (مهاج) و فتح قلعه (وارادين) و قلعه (اويلوق) و (قوتيك) و (تيورچه - دمترفچه) و قلعه (ايريك) و (غوغورجه) و (لوكاى) و (صوتين) و (اردوت) و (راچه) و (اوسك) بوقلعه لرله تحت انكروس (بودين) و قلعه (پشته) و قلعه (سكه دين) و مابينده نيجه قلعه لر و حسابسز فتح لرله قلعه (بودين) ۹۳۲ تاريخنده فتح اولدى . انهزام قلندر ناخلف سنه ۹۳۳ و فتح قلعه (يايجه) سنه ۹۳۴ ، فناى (قزيب الماى المان بچ) سنه ۹۳۵ ، فتح قلعه (بدوم) باجنك ديكر ، قرال (بانوس) قرال (بودين) اولدى ، بانوس قرال بودين ايجنده محاصره اولنوب (يحيى پاشا زاده) كلوب تخايص ايتديكى سنه ۹۳۸ ، فتح قلعه (ارشاك) و (شقلو فچه) و (قاپوليه) و (شبله) و (برازانسه - برزنجه) و (بلوار) و (وتوش) و (زاقان) و (قنيزه) و (قوپورنيق) و (باشكه) و (چوبانجه)

صاغ طرفندہ یکچریلرک دیوان طوردینی محلدہ مکث ایدر . چاوش باشی ، قوجیلر کتخداسی ، میرعلم ، چاقرجی باشی ، امیر اخور اغا ، چاشنکیر باشی ، متفرقه باشی جمہ بونلر باشلرینہ مجوزہ کیوب واوزرینہ موحدی اطلس خلعت کینوب ہربری مرکزرنندہ قرار ایدرلردی ودرت بلوک اغالری وسلحدار وسپاہی اغالری وجمہ دیوان چاوشلری ویتش قلم رئیسلری مجوزدلر ایلہ اوست خلعتلری کیوب ہرکس مرکزرنندہ قرار ایدر ومامور اولدقلری ایشلرہ مقید اولورلردی . مذکور درت دیواندہ علی الصباح یکچیری چورباسی چیقوب اوچ بیگ طاس بغدادی چورباسی یکچیری طائفہسنہ توزیع ایدلرکدہ کورلتیسندن طاس فلک کوم کوم صدا ویرردی . بقان یکچریلر پادشاہہ دلکیر اولسلر چوربا ایچیوب آسودہ طوردقلری پادشاہہ عرض اولنور ویکچریلرک مرادلری اوزرہ حرکت ایدایلردی . آندن پادشاہ عدالت کوشکنہ چیقوب بعض بیوک دعوالری دیکرلر و آندن قوشاق وقتی ارباب دیوان سہاط نغم نفیسہ ایلہ نجہ بیگ سخن طعام یزہنوب جمہ زلفلی بالطہ جیلری وزیران و خیمہ نفرانی وسائر ارباب دیوان خدمت ایدرلردی . بعدالطعام یدی وزیر و قپودان پاشاویکیچیری اغاسی وقاضیسکر سعادتلو پادشاہہ آق اغا قپوسندن ایچری عرض اوطہسنہ کیروب ہر دیواندہ نہ ظہور ایدوب وحق نصل اجرا ایدلیسہ خاکپاہہ عرض ایدرلر ، سوکرہ طشرہ چیقارلر ، ینہ قبہ آلتہ کلیرلردی . اورادہ چاوش باشی صدراعظمندن مہر آلوب طشرہدہ کی خزینہ ودفتر خانہلری مہرلیوب ینہ صدراعظمہ تسلیم ایدردی ودعا و ثنا ایلہ ارباب دیوان آیلاری ایلہ خانہلرینہ روان اولورلردی . وغلبہلق دیوان اولدرکہ اوچر آی باشندہ جمیع قولہ مواجب چیقہ یاخود برقولدن ایاجی کلہ اولکون روز محشردن نشان ویریر بر دیوان عظیم اولوردی کہ ایکوز جوہر لردہ مستغرق کیلان آتلا و جمیع ارباب دیوان آتوہ مستغرق اولوب جمیع آلات و اوانی طعام مجوہر کلہ لردی . زردوز خالیجہ ومہدولر ایلہ پادشاہ جم جنابک جملہ سی آستانہ سنی تزین ایدرلرکہ ایاجیلر کوردکدہ دمبستہ وحیران اولورلردی . روز عیدین دیوانلرندہ

ایالت یانوه فتح اولوب زعامت و تیمار الحاق اولوب اوج بیک عسکر زیاده اولدی. ایالت برات فتح ایدیلوب سنجاغ یرنده زعامت و تیمار یازیلوب سنکز بیک عسکر زیاده اولدی. ایالت ابویواد فتح اولنوب زعامت و تیمار یازیلوب سنکز بیک عسکر زیاده اولدی. ایالت عظیم جزیره کزید فتح ایدیلوب سنجاغلق یرینه جمله زعامت و تیمار اولوب ۲۰۰۰۰ عسکر و ۱۰۰۰۰۰ رعایا زیاده لشدی. جناب باری دخی زیاده ایده. حتی افندمز (ملک احمد پاشا) ۱۰۶۰ تاریخنده محمد رابع عصرنده وزیر اعظم اولوب اقالیم سبعة ده بر آخه علوفه بین پادشاه قوللری تحریر اولنوب جمله بشیوز التمش الی بیک قول حساب ایدیلوب بردن بیکه، بیکدن یوزبیکه وارنجه جمله وظیفه خورلری سنوی مواجبلری قرق اوچر بیک یدییوز کیسه رومی ایدی. و مصر قولنده باشقه خزانه و عیانی و ترقیلری ایله سنوی علوفه لری طقوز بیک قرق کیسه اولدینی ملک احمد پاشانک تحریر یله تلخیص اولندی. اما سلطان سلیمان خان عصرنده بوقدر مصارف و بوقدر دریا مثال عسکر یوغیدی. اما جمله حاضر باش عساکر موحدین، مجاهدین ایدی. حالا جمیع دنیا خالق روح سلیمان خانی خیر ایله یاد ایدرلر.

قوانین ترتیب دیوان سلطان سلیمان خان — اخوان ذوی العقوله معلوم اوله که سلیمان خاندن اول ترتیب و ترین دیوان یوغیدی. سلیمان خان درت کون دیوان عظیم یدی قبه وزیرلری و ایکی قاضی عسکری و یکیچری اغاسی و آلتی بلوک اغاری و چاوش باشی و قوجیلر کتخداسی کوش عصا ایله دیوانده خدمت ایتلری قانون ایتدی. آندن وزیر اعظم جمله دن صوکره کلوب قبه آلتنده مک ایدر و دعوا و نزاعی استماع ایلردی. و قبودان پاشا دخی یدی قبه وزیرلردن خارج بر محله اوطوروب ترسانه عامر دیه متعلق دعوالری دیکلردی. چهارشنبه کونی دار السعاده اغاسی حرمین محتریمه متعلق دعوالری فصل ایدردی و جمله ارباب دیوانک لباسلری برکونه طرزله قومق سلیمان خاندن قالدی. اولای یدی قبه وزیرلری و قبودان پاشا. صدراعظم سلیمی دستار وزارت ایله یکیچری اغاسی اولورسه اول دخی سلیمی ایله اورته قپونک

لواء اولتی زعامت ۳، تیمار ۱۲۳، اردهان زعامت ۸، تیمار ۴۵، ارزبوج زعامت ۴۴، تیمار ۴۹، حجرك زعامت ۲، تیمار ۱۲، خرتوس زعامت ۱۳، تیمار ۳۵، یوستو زعامت ۱، تیمار ۱۸، پتك زعامت ۸، تیمار ۵۴، پاسین زعامت ۹، تیمار ۱۴، لوزی زعامت ۹، تیمار ۱۰، اوشجه زعامت ۸، تیمار ۱۸، خل كلك زعامت و تیمار ۳۲، جطله زعامت ۱۳، تیمار ۱۴، اسپر زعامت ۱، تیمار ۴، پيك زعامت ۴، تیمار ۹۸.

در ایالت وان : عسکر مع جبهلو ۱۳۰۰ در . اما کراتله شاهه صاغ قول وصول قول عسکرایله قارشى قومشاردر . لواء وان زعامت ۴۸، تیمار ۳۵، شورکر زعامت ۴۷، تیمار ۳۳، چوبانلی زعامت ۲، تیمار ۲۶، ودانه زعامت ۷، تیمار ۶۱، قلعه بایزید زعامت ۴، تیمار ۱۲۵، ارجیس زعامت ۱۴، تیمار ۶۸، عادالجواز زعامت ۹، تیمار ۱۰۱، کورلادك زعامت ۷، تیمار ۶۷.

بومحلده سلطان سلیمان علیه الرحمة والغفرانك روم ایلی واناطولی زعما وارباب تیمارینك محصولاتی و زعامت تیمارلری تحریری خبریله آتام بولدی . اما زمان سعادتلرنده روم ایلی اطلاق اولنان ایالت عظیمه لرده جمله ارباب تیمار جبه لولری ایله یتمش درت بیک آلتیوز عسکر ایدی . اناطولی اطلاق اولنان جمله ایالاتده زعما وارباب تیمار جبه لولریله طقسان بریك التیوز عسکر در . بامرالله دولت آل عثمانه اول مرتبه نظام وانتظام ویرمش ایدی که روم ایلی به سفر ایتسه آناطولیده دکه حال ایله عسکر المق اقتضا ایتزدی . اناطولی جانبنه سفر ایتسه روم اینلندن عسکر آلمزدی . آنجق قو قولیله عراقه و آلمانه کیدوب منصور ومظفر کلوردی . زمان حیاتنده آماده اولان بردن بیکه، بیکدن یوزبیکه وارنجه آل عثمانك قبضه تصرفده اولان الی براتلی مواجب آلیر عسکرى وظیفه سنلی علی العموم حساب ایتمشلر . بشکره یوز بیک وظیفه خور اشکنجی جیوش موحدین تحریر اولمشدر . قرق بیک میدانی الت اوست ایدر یکچیری ودرت بلوکنده یکرمی بیک مسلح سپاه خداملری ایله قرق بیک عدد اولمشدر . اما بجمد خدا سلطان محمد خان رابع عصرنده

درايالت قبريس : ۱۶۶۷ قياچدر . ۴۰ ى زعامت ، ۱۶۲۷ سى تذكره لى .
تيماردر . قانون قديم اوزره امرا وزعما وارباب تيمارينك جبه لولرليه ۴۵۰۰ ،
عسكر اولور . لواء قبريس زعامت ۹ ، تيمار ۳۸ ، علائيه زعامت ۹ ، تيمار ۱۵۳ ،
طرسوس زعامت ۱۳ ، تيمار ۴۱۸ ، سيس زعامت ۲ ، تيمار ۵۶ ، ايج ايلي زعامت
۱۶ ، تيمار ۶۰۲ .

در ايالت طرابلس شام : ۶۱۴ قياچدر . جبه لولرليه ۱۴۰۰ عسكر
اولور . لواء طرابلس زعامت ۱۲ ، تيمار ۸۷ ، حص زعامت ۹ ، تيمار ۱۶۹ ،
جبيله زعامت ۹ ، تيمار ۹۱ ، سليميه زعامت ۲۲ ، تيمار ۱۷۱ .
در ايالت رقه : ۶۵۴ قياچدر . جبه لولرليه ۱۴۰۰ عسكر اولور . لواء
رقه زعامت ۳ ، تيمار ۱۳۲ ، رها - اورفه زعامت ۹ ، تيمار ۲۹۱ ، بيره جك
زعامت ۱۵ ، تيمار ۱۰۹ ، غنه زعامت ۶ ، تيمار ۱۲۹ .

در ايالت طبرزون : ۴۵۴ قياچدر . جبه لوسيله ۱۸۵۰ عسكر اولور .
لواء طبرزون زعامت ۴۳ ، تيمار ۳۲۸ ، باطوم زعامت ۵ ، تيمار ۷۲ .
در ايالت ديار بكر . ۳۰ قياچدر . جبه لولرليه ۱۸۰۰ عسكر اولور . دور
مراد خان رابعده ۹۰۰۰ قياچ ايدى . لواء آميد زعامت ۹ ، تيمار ۱۶۹ ،
خرپوت زعامت ۳ ، تيمار ۱۶۳ ، آرغنى زعامت ۹ ، تيمار ۱۲۳ ، سيوه رك
زعامت ۴ ، تيمار ۱۶۳ ، نصيين زعامت ۴ ، تيمار ۱۵ ، ترجيك زعامت ۴ ، تيمار
۱۶۳ ، چرميك زعامت ۸ ، تيمار ۱۳ ، حسن كيف زعامت و تيمار ۴۵ ،
آندن جياچقور زعامت ۵ ، تيمار ۳۰ ، چشكرك زعامت ۲ ، تيمار ۷ ، قلب
زعامت ، تيمار ۴۴ ، سنجار زعامت ۶ ، تيمار ۲۱ .

درايالت ارضروم : ۲۷۹ قياچدر . جبه لولرليه ۸۰۰۰ عسكر اولور . لواء
ارضروم زعامت ۵۶ ، تيمار ۲۲۱۵ ، تورنوم زعامت ۵ ، تيمار ۴۹ ، بامروان
زعامت ۴ ، تيمار ۹۲ ، كيفي زعامت ۸ ، تيمار ۲۲۹ ، خنس زعامت ۲ ، تيمار ۴۲۵ ،
ملا ذكرد زعامت ۹ ، تيمار ۲۸۲ ، تكمان زعامت ۱ ، تيمار ۲۵۳ ، قره حصار
شرقي زعامت ۴ ، تيمار ۹۴۰ .

ايالت چلدر : ۶۵۶ قياچدر . جبه لولرليه برابر جمله ۸۰۰ عسكر ايدر .

بش آچہ در . زعامت و تیمار لری شو و جہلہ در : اولای قونہ زعامت .
 ۱۳ ، تیمار ۵۱۲ ، قیصریہ زعامت ۱۲ ، تیمار ۲۰۰ ، نیکدہ زعامت ۱۴ ، تیمار
 ۲۵۵ ، بکشہری زعامت ۱۲ ، تیمار ۲۴۴ ، آق شہر زعامت ۹ ، تیمار ۲۲ ،
 قیر شہری زعامت ۴ ، تیمار ۱۳۰ ، آقسرای زعامت ۱۳ ، تیمار ۲۸۸ .

در ایالت روم یعنی سیواس : ۳۱۳۳ قیاجدر . ۹۰۰ ی زعامت و ماعداسی
 تذکرہ لی تیمار در . ارباب زعامت و تیمار لری قانون اوزرہ جبہ لولری ایلہ
 ۹۰۰۰ عسکر اولور لری . حاصل لری سنوی یوز اوتوز بر کرد یوز سکسان یدی
 بیک اوچیوز یکر می یدی آچہ اولور . لوای سیواس و لوای اماسیہ و لوای
 چوروم و لوای دیوریک و لوای جانیک و لوای عربکیر بولوالرک تیمار
 و زعامت لری جملہ برابر تحریر اولمشدر . زیادہ و نقصان یوقدر . لوای سیواس
 زعامت ۴۸ ، تیمار ۹۲۸ . جملہ لوالرک تیمار و زعامت لری بومنوال اوزرہ در .

در ایالت مرعش : ۲۱۶۹ قیاجدر : ۲۹ ی زعامت در . ماعداسی تذکرہ لی
 تذکرہ سز تیمار در . امرا و زعمای ارباب تیمارینک قانون اوزرہ جبہ لولریلہ
 جملہ ۵۵۰۰ قدر عسکر اولور . بوجیوشک سنوی حاصل لری طقسان درت
 کرد یوز بیک و یکر می اوچیک اون یدی آچہ اولور . لوای مرعش زعامت
 ۳ ، تیمار ۱۱۲۰ ، قارص زعامت ۲ ، تیمار ۶۵۶ . عینتاب زعامت ۲ ، تیمار ۶۵۶ .
 ملاطیہ زعامت ۸ ، تیمار ۲۷۶ . معمور لوادر .

در ایالت حلب : ۹۰۳ قیاجدر . ۱۰۴ ی زعامت در . ۱۸۹۹ ی تذکرہ لی
 لوایتیمار یدر . بو عسکر قانون اوزرہ جبہ لولریلہ برابر ۲۵۰۰ عسکر در . لوای
 حابدہ زعامت ۱۸ ، تیمار ۲۹۵ ، اطنہ زعامت ۱۱ ، تیمار ۱۱۹۰ ، کلیس
 زعامت ۱۷ ، تیمار ۲۹۵ ، معرہ زعامت ۹ ، تیمار ۸۹ ، عزاز زعامت ۲ ، تیمار
 ۱۹۰ ، بالیس زعامت ۶ ، تیمار ۵۷ .

در ایالت شام : ۹۹۶ قیاجدر ، ۳۸ ی زعامت ، ۸۶۸ ی تیمار در . قانون
 اوزرہ جبہ لولریلہ ۱۸۰۰ عسکر در . لوای قدس شریف زعامت ۹ ، تیمار
 ۱۶ ، مجلون زعامت ۴ ، تیمار ۲۱ ، لجون زعامت ۹ ، تیمار ۲۶ ، صفد زعامت ۵ ،
 تیمار ۱۲۳ ، غزہ زعامت ۷ ، تیمار ۱۰۸ ، نابلس زعامت ۷ ، تیمار ۱۲۴ .

كيدرلر ايدى . آنلر دخى رسم قديمدن منسوخ اولوب زعامت و تيمار قيد اولمشدر .

هرسنجاغده نه دكلو منسوخ چفتلك زعامت و تيمار يازلديغنى تفصيلاً بيان ايدر

درلواء بروسه : زعامت ۴۲ ، تيمار ۴۴ . نتيجه مرام ايالت اناطوليناك جمله سنجاغده تيمار و زعامت منسوخات واردر . مكرراً تحريير اولمىسنده قائده يوقدر . زيرا بالاده يازيلانلر كيدر .
در ايالت قبودان پاشا يعنى جزائر : ۱۶۱۸ قياجدر . اما سلطان مراد رابع عصرنده بوستانجى باشيلقدن چيقمش قبودان (جعفر پاشا) (۱۰۴۳) تاريخنده قبودان ايكن دريا قلمنده جمله ۹۹۰۰ قيلج اولوب درياده كفسار كزدمز اولدى . ۷۰۶ سى زعامت ايدى . ماعداسى تيمار ايدى . قانون اوزره جبهولوريله ۱۲۰۶۷ عسكر اولوردى . ترسانه ، عربستان و كوكليلر و قبودان پاشا و آتمش پاره قدرغه صاحبي دريا بلكرى عسكرى دخى ۱۲۰۰۰ عسكر دريا سفرينه مأمور ايديلر . اما ارباب زعامت و ارباب تيمارك سنوى حاصللرى يوز سكسان كره يوز بيك آچه اولور والسلام .

جزائر لوارلنده سنجاغ اغريبوز : زعامت ۱۲ ، تيمار ۱۸۸ ، اينه بختى زعامت ۱۳ ، تيمار ۲۸۷ ، مدلى تيمار ۸۳ ، قوجه ايلي زعامت ۲۵ ، تيمار ۱۸۷ ، مغله زعامت ۳۲ ، تيمار ۲۳۵ ، قارلى ايلي زعامت ۱۱ ، تيمار ۱۱۹ ، كليولى زعامت ۱۴ ، تيمار ۱۳۲ ، ردوس زعامت ۵ ، تيمار ۷۸ ، بيغا زعامت ۶ ، تيمار ۱۴۶ ، مستره زعامت ۱۵ ، تيمار ۹۱ .

در ايالت قرمان : ۱۶۲۰ قياجدر ؛ ۱۱۰ سى زعامتدر . ماعداسى تذكره لى تيماردر . امرا و زما و ارباب تيمارى قانون اوزره جبهولورى ايله ۴۶۰۰ عسكر اولور . بو عساكرك سنوى حاصللرى يوز بش كره يوز بيك و يوز تيمش

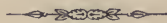

تیماردردر . ۹۷۰۰ نفر جبهه‌لورلیله جمله ۱۷۰۰۰ مقداری عسکر در . بو ذکر اولنان طائفه هر سنجاغك آلاي بکيسي بياراغك آلتنده سفره کيدرلر . وارباب تیمارک قانون اوزره سنوی حاصللری اوچيوز یتیمش اوچ کره یوز بيك واون يدي بيك يديوز اوتوز آچقه در .

هر سنجاغك زعامت و تیماری نه وجهله اولديغنی بیان ايدر

لوای کوتاهیه زعامت ۲۹ ، تیمار ۹۳۹ ، صاروخان زعامت ۴۱ ، تیمار ۸۷۴ ، آیدین زعامت ۱۹ . تیمار ۵۷۲ ، قره حصار زعامت ۱۵ ، تیمار ۶۱۶ ، انکوری (انقره) زعامت ۱۰ ، تیمار ۲۵۷ ، بروسه زعامت ۳۰ ، تیمار ۱۰۰۵ ، بولی زعامت ۱۴ ، تیمار ۵۵۱ ، قسطنیونی زعامت ۲۴ ، تیمار ۵۸۷ ، منتشازعامت ۵۳ ، تیمار ۳۸۱ ، تکد زعامت ۷ ، تیمار ۳۹۲ ، حمید (حمید آباد) زعامت ۹ ، تیمار ۵۸۵ ، قره‌سی زعامت ۷ ، تیمار ۳۸۱ ، سلطان ایزکی زعامت ۷ ، تیمار ۱۸۲ ، کانغری زعامت ۳ ، تیمار ۱۸۳ — لوای اناطولیده پیاده و مسلمان طائفه‌سی وارددر . نوبتلری ایله سفره کيدرلر . یكون آلتی بيك طقوزیوز نفر عسکر اولور . یماقلری ایله یکر می آلتی بيك بشیوز نفر اولور . بو ذکر اولنان پیاده و مسلمان طائفه‌سنگ بکری یوروکلری نوبتلریله اخراج ایدوب وظیفه‌لری طوب چکمک و شاه راه مسلمینی تطهیر ایدوب عسکر اسلامه ذخیره کتورمکدر . روم ایلنده اولديغنی کبی بونلرک دخی مسلم اوجاغنگ چفتلکلری اولوب حاصل اولان کندی عشرلری رسمی آنتیوب کندولره تیمار محصولی قید اولوب آنک تحتنده سفره کيدرلر ایدی . شمديکی حالد پیاده و مسلم طائفه‌سی رفع اولوب جمله‌سی رعایا قید اولنوب و چفتلکلری تیمار و زعامت یازیلوب زعمه وارباب تیمارلری قپودان پاشا ایله دریا سفرینه مأمورلردر . بونلردن ماعدا بيك ايکيوز سسکسان نفر جانبازان و عربستان طائفه‌سی دخی وارددر . اون نفرده بر نغری سفر نوبتی خدمتی ادا ایدوب یوز یکر می سکر نفر سفره

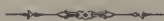
تیمار ۳۴ ، اسکوب زعامت ۵۷ ، تیمار ۳۴۵ ، اوخری زعامت ۶۰ ، تیمار ۳۴۲ ، اولونیه زعامت ۳۸ ، تیمار ۴۸۹ ، موره زعامت ۶۰۰ ، اسکندریه (اشقودره) زعامت ۷۵ ، تیمار ۴۲۲ ، نیکه بولی زعامت ۶۰ ، تیمار ۳۳۴ ، چورمن زعامت ۲۰ ، تیمار ۳۳۰ ، ایلبصان زعامت ۱۸ ، تیمار ۱۳۸ ، ویزه زعامت ۳۰ ، تیمار ۷۹ ، دلونیه زعامت ۲۴ ، تیمار ۱۵۵ ، سلانیک زعامت ۳۶ ، تیمار ۲۶۲ ، قرق کلیسا زعامت و تیمار ۲۸ ، دوقه کین زعامت ۱۰ ، تیمار ۵۲ ، ویدین زعامت ۱۲ ، تیمار ۶۵ ، آلاجه حضار زعامت ۲۷ ، تیمار ۵۰۰ ، وولچترین زعامت ۱۰ ، تیمار ۳۱۷ ، پرزرین زعامت ۱۷ ، تیمار ۲۲۵ ، اوچقه بولی زعامت یوروکان اوجاق ۱۸۸ ، تکفور طماغی اوجاغی زعامت ۳۲۴ ، سلانیک اوجاغی ۱۲۸ ، قوجاق اوجاغی ۴۰۰ ، نعل دوکن اوجاغی ۳۱۴ ، مسلمان روم ایلی ۴۰۰ ، مسلمان قیزجه اوجاق ۳۰۱ ، مسلمان چرمن ۳۰۱ ، چنکانه اوجاغی ۱۸۹ ، مسلمان ویزه اوجاغی ۱۷۸ ، جمعا یکرن اوجاقها ۱۰۱۹ . دفتر پادشاهیده یوروک و مسلم قید اولانلرک اوتوز نفری بر اوجا قدر . بش نفری نوبت ایله اشکنجی ، یکر می بش نفری یماق اولوب سفر هایون واقع اولدقده نوبتلی اشکنجی یماقلرندن عوارض دیوانیه مقابله سننده اللی بشر آچقه خرجاق آلوب سفره کیتدکلری سنه عادتدر ، (اغا) نامی ویرمز لر . بو طائفه شویله درکه سفرده سپاهی دخی اولورسه یوروکلکدن خلاص اولماز . مسلملره ولایتلرنده بر چمتلک مقداری یرویرلمشدر . چمتلکلرندن حاصل اولان کندو ترکه لرینک عشری آلنیوب کندولره تیمار محصولی قید اولنمشدر . نوبتلی کلدکده اول تیمارک محصولی آلوب سفره کیدر لر . سفر هایونده بو عسکرلرک خدمتی طوپ چکوب و یوللری تطهیر ایدوب عسکره ذخیره کتورمکدر . بو مقوله خدمتلرده بونلر چالیشوب سائر ارباب زعامت وارباب تیمار وجبه لیان احمق جنک وجداله ، حرب و قتاله چالیشیر لر .

ایالت اناتولی

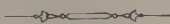
یوایالت ۷۳۱۰ قیلجدر ، ۱۹۵ ی زعامت و ماعداسی تذکره لی ، تذکره سز

وخاص لوای مروان ۲۰۰۰۰۰ ، یانہ ۳۰۰۰۰۰ . بو محلدہ جملہ میرلوارک
 حاصلری علی التفصیل تمام اولدی .

قانون سلیمان اوزره هر بكار بكار قاق قلیچدر و جملہ عسکری
 نہ مقدار اولور و هر سنجاقدہ و ایالتدہ نہ دكاو تیمار و زعامت
 واردر آنلری بیان ایدر

اولا ایالت روم ایلی جملہ سنجاقلرنده اولان زعامت تیماری ۹۲۸۴
 قلیچدر ۹۱۴ ، ی زعامتدر ، ماعداسی تذکرہ لی و تذکرہ سز تیماردر . ارباب
 زعامت بش بیکده برجبلو و ارباب تیمار اوج بیک آچہ ده برجبلو و یرمک
 قانوندر . اون بیک آچہ سی اولانلر . اون بیکدن زعامتہ وارنجہ متصرف
 اولانلر اوج جبلو و یریر . بومنوال اوزره ایالت روم ایلیده اولان ارباب
 زعامت و ارباب تیمارک قانون اوزره جبلولری ایله ۲۰۲۰۰ نفر عسکر اولور .
 میرمیران ، سنجاق بکری ، دفتر کتخداسی ، تیمار دفتر داری جملہ بش بیک
 آچہ ده برجبلو و یریرلر . بونلرک جبلولری دخی ۲۵۰۰ نفر اولور .
 بوتقدیرجه روم ایلی عسکری قانون اوزره جبلولریله ۳۳۰۰۰ کزیده مسلم
 عسکر اولور . سائر خداملریله ۴۰۰۰۰ عسکر اولور والسلام .

روم ایلی و اناطولی ایالتدہ هر سنجاغک تیمار و زعامتی نہ قدر
 اولدیغنی ذکر و بیان ایدر

اولالواء پاشای صوفیه ۲۲۷ زعامت و تیمار ۱۷۸۲۵ ، درلوای کوستندیل
 زعامت ۴۸ ، تیمار ۱۰۱۷ ، ترحالہ زعامت ۳۶ ، تیمار ۵۲۹ ، یانیه زعامت ۶۲ ،

در ایالت دیار بکر : خاص لوای خرپوت ۲۱۹۹۹۹ ، خاص ارغنی ۲۰۰۵۱۵ ، سیودرک ۳۰۳۰۴۳ ، خاص آناق ۱۴۷۲۰۰ ، نصیبین ۲۰۰۰۰۰۰ ،
 ترجیل ۴۴۵۲۰۰ ، چرمیک ۲۲۱۴۰ ، حسن کیف ۱۰۳۹۵۵ ، اكين (اکیل) - اوجاقلق وجهه - ۸۹۶۷۵ ، چپاق چور ۳۷۰۰۰۰ ، چشكرك ۳۳۴۲۲۳ ، صفات ۲۶۹۰۵ ، خاص سعرد ۲۲۳۲۷۲ ، اچقه قلعه ۲۰۰۰۰۰۰ ،
 سنجار ۱۹۱۵۱۸ ، میافارقین ۲۰۰۰۰۰۰ ، لواء اسان و پوزبان ۱۰۰۰۰۰۰ ،
 خاص قلب - اوجاقلق - ۶۶۶۶۸ ، خاچچوك ۴۲۷۹۰۰ ، خاص پرتك ۲۸۰۰۰ ،
 خاکیچ ۲۷۸۳۴۰ ، خاص دفتر دار خزینه آمد ۱۴۰۳۹۵ ،
 زعامت كتخدای دفتر دیار بکر ۱۰۰۹۲۴ ، زعامت دفتر دار تيمار ۸۰۰۰۰۰ .
 در ایالت رقه : خاص لوای میرجاسه ۲۵۵۱۲۲ ، دیر راهبه ۲۸۰۰۰۰۰ ،
 قاپور ۱۰۰۰۰۰۰ ، اسی ربیعه ۴۰۰۰۰۰۰ ، خاص سروج ۲۰۰۰۰۰۰ ،
 خاص عنه ۲۸۲۲۱۵ .

در ایالت بغداد : خاص لواء زنك آباد ۲۷۰۰۰۰۰ ، حله - آروجه
 ایالت اوئشدر - ۹۵۱۰۰۰۰ ، جوارز ۲۲۰۰۰۰۰ ، روم ناحیه ۴۴۵۰۰۰۰ ،
 جنكوله ۲۰۰۰۰۰۰ ، قرد طاع - حكومتدر - ۸۰۴۲۸۷ ، درتنك ۴۲۰۰۰۰۰ ،
 سماوات ۲۵۵۰۰۰۰ ، درنه ۴۰۶۹۳۱ ، دهلا ۲۶۰۰۰۰۰ ، واسط ۲۲۰۰۰۰۰ ،
 كرنه ۲۳۹۲۶۰ ، تیمور قپو ۲۰۰۰۰۰۰ ، قرایه ۲۰۰۰۰۰۰ ، کیلان ۲۰۰۰۰۰۰ ،
 الصاع ۲۰۰۰۰۰۰ ، زعامت كتخدای دفتر بغداد ۱۰۰۰۰۰۰ ، زعامت دفتر دار
 تيمار بغداد ۷۰۰۰۰۰۰ .

در ایالت وان : خاص میرلواء ادا الجواز ۴۵۰۳۴۶ ، ارجیش ۳۰۰۰۰۰ ،
 موش ۴۱۰۰۰۰۰ ، بارگیری ۲۰۰۰۰۰۰ ، کارکار ۲۰۰۰۰۰۰ ، کشان ۲۵۰۰۰۰۰ ،
 اسپاغیرد ۲۰۰۰۰۰۰ ، اگا کیسی ۲۵۰۰۰۰۰ ، ا کراد ۲۹۰۰۰۰۰ ، وادی
 بنی قطور ۲۷۰۰۰۰۰ ، قلعه بایزید ۱۰۰۴۴ ، بردوع ۲۰۰۰۰۰۰ ، اوه جك
 ۳۸۵۰۰۰۰ ، زعامت كتخدای دفتر وان ۶۰۱۸۹ ، زعامت دفتر دار تيمار های
 وان ۵۳۸۷۰ .

در ایالت موصل : خاص میرلوای باجوانلی ۲۱۵۰۰۰۰ ، تکریت ۲۱۸۲۸۴

۲۳۰۰۰۰ ، به‌لیس ۲۲۰۰۰۰ ، خاص دفتردار خزینۀ حلب ۱۲۷۸۲۶ =
 زعامت کتخدای حلب ۲۶۹۳۰ ، زعامت دفتردار تیمار حلب ۸۱۱۴۶ .
 در ایالت ذوالقدریه یعنی مرعش : خاص ملاطیه ۵۰۰۰۰۰ ، خاص
 عینتاب ۱۴۵۱۳۰ ، خاص قارص مرعش (ذوالقدریه) ۲۰۵۳۰۰ ، صمصام
 ۲۰۰۰۰۰ ، خاص کتخدای دفتر مرعش ۸۷۰۰۷۳ ، خاص زعامت دفتردار
 تیمار مرعش ۲۰۳۰۰ .

در ایالت روم سیواس : خاص میرلوای اماسیه ۳۰۰۰۰۰ ، چوروم
 ۳۰۰۰۰۰ ، بوزاق ۲۱۲۷۵ ، خاص دیوریک ۲۵۰۳۶۰ ، جانیک
 ۲۰۷۲۲۴ ، عربکیر ، ۲۱۰۰۰۰ ، زعامت کتخدای دفتر روم سیواس
 ۸۰۲۰۰ ، زعامت دفتردار های روم سیواس ۸۲۵۵۰ .

ایالت خاص امیران ارضروم : قره حصار شرق ۱۲۰۰۰ ، خاص کیفی
 ۲۰۰۰۰ ، پاسین ۲۹۴۰۰ ، خاص اسپیر ۳۰۰۰۰۰ ، خنس ۵۸۰۴۴۰ =
 ملاذکرد ۵۰۰۰۰۰ ، تکمان ۱۶۴۹۲۹ ، قوزیجان ۲۰۰۷۰۲ . تورتوم
 ۲۹۷۰۰۰ ، مجنکیرد ۲۴۰۰۰۰ ، نامروان ۲۰۳۰۰۰ ، خاص دفتردار خزینۀ
 ارضروم ۱۴۲۹۰۰ ، زعامت کتخدای دفتردار ارضروم ۱۵۰۰۰۰ ، زعامت
 دفترتیمار ارضروم ۲۰۲۰۰ .

در ایالت خاص قارص : خاص اردهان کوچک ۲۹۰۳۰ ، حوجوجان
 ۱۵۳۵۰۰ ، خاص زار رشاد ۲۴۰۰۰۰ ، قاغزمان ۲۰۰۰۰۰ ، خاص
 کجران ۲۰۰۰۰۰

در ایالت چلدیر یعنی آخسرخه : خاص میرلوای اولئی ۲۰۰۰۱۷ ، پورتکیرک
 ۱۴۶۲۱۹۰ ، خاص اردنیج ۲۸۰۰۰۰ ، اردهان بزرک ۳۰۰۰۰۰ ، شوشاد
 — اوجاقلق وجهله — ۶۵۶۰۰۰ ، خاص لیوانه — اوجاقلق ایکی بنجاقدیر —
 ۳۶۵۰۰۰ ، خاص خر پوط ۲۰۰۰۵۰۰ ، سمرک ۲۶۵۰۰۰ ، پوستخو
 ۲۰۶۵۰۰ ، مانجیل ۲۰۳۲۲۹ ، پنک ۴۰۰۰۰۰ .

در ایالت طرب افسون : زعامت کتخدای دفتر باطوم ۳۰۰۰۰۰ اچقدر
 وزعامت دفتردار تیمارهای باطوم ۴۰۲۹۰ اچقدر .

در ايالت اناطولى : خاص ميرلواى صاروخان ۶۴۰۰۰۰ ، آيدين ۶۱۳۴۶۰ ، قره حصار افيون ۲۴۰۳۹۹ ، انكورى ۲۶۴۳۰۰ ، بروسه ۶۱۸۰۷۹ ، بولى ۲۰۰۱۲۳ ، قسطمونى ۵۰۰۰۰۰ ، منتشا ۴۰۰۸۰۰ ، تکه ۳۳۸۰۰۰ ، حميد ۳۰۴۰۰۰ ، کانغرى ۲۵۸۰۸۱ ، قره سى ۳۰۰۰۰۰ ، سلطان اوکى ۲۵۰۰۰۰ ، زعامت کتخدای اناطولى ۱۰۰۹۱۲ ، زعامت دفتردار تيمار اناطولى ۹۰۵۹۶ و کوتاهيه ايالتنده نقدر لوالر وار ايسه جمله سنده بر مسلمان بک زعامتلى اولمق اوزره قانوندر . اما پيادکان کوتاهيه وعلائيّه زعامتلى جمله مسلمان پيادکاندن چوقدر . ينه قانون اوزره سفره اشتراك ايدرلر .

در ايالت مير ايالت خاص قرمان : خاص قيصرى ۳۵۰۰۰۰ ، بکشهرى ۳۹۰۰۰۰ ، آقسراى ۳۵۰۰۰۰ ، آق شهر ۳۱۰۰۰۰ ، قيرشهرى ۲۵۷۵۴۰ ، خاص دفتردار قرمان ۶۵۰۰۰ ، خاص کتخدای دفتر قرمان ۳۵۰۰۰ ، خاص دفتردار تيمار ۶۵۰۰۰ .

در ايالت قبريس : خاص ميرلواى ايج ايلي ۲۷۰۰۰۰ ، علائيّه ۲۵۰۰۰۰ ، طرسوس ۲۴۵۲۶۰ ، سيس ۶۰۳۹۹ ، خزينه دفتردار قبريس ۱۳۰۰۰۰ ، زعامت دفتردار تيمار ۳۰۰۰۰ ، زعامت کتخدای قبريس ۸۳۰۰۰۰ .

در ايالت طرابلس شام : خاص لواى حمص ۲۲۰۳۹۰ ، جبيله ۲۳۴۱۸۰ ، سعبيه ۲۹۰۰۰ ، خاص حما ۲۹۴۰۳۰ ، خاص دفتردار طرابلس شام ۱۳۰۰۰ ، زعامت کتخدای دفتر طرابلس ۶۴۸۰۰ ، زعامت دفتردار تيمار طرابلس ۶۱۰۰۰ در .

در ايالت شام شريف : خاص ميرلواى قدس شريف ۳۵۳۴۸۵ ، خاص غزه ۸۳۳۵۸ ، خاص صفد ۲۷۳۸۰۰ ، نابلس ۲۹۶۶۵۰ ، عجلون ۲۹۰۰۰ ، خاص لجون ۲۰۰۰۰۰ ، خاص ميرلواء دفتر شام ۱۴۰۳۳۵ ، زعامت کتخدای دفتر شام ۱۳۰۰۰۰ ، زعامت دفتردار تيمار هاى شام ۷۴۰۰۰۰ در .
ايالت خاص امراى حلب : خاص کليس ۵۲۳۸۶۷ ، خاص اطنه ۱۰۹۵۰۰ ، خاص پيره جک ۲۹۵۳۲۰ ، خاص معره ۲۳۰۰ ، خاص عزاز

دوقه‌کین ۲۰۷۵۰۰ ، اویدین ۳۳۰۰۰۰ ، آلاجه حصار ۲۰۰۳۹۹ ، ولچترین ۲۰۵۰۰۰ ، پرزرین ۲۸۱۴۶ . زعامت کتخدای روم ایلی ۸۱۴۲۶ ، زعامت دفتردار روم ایلی ۲۰۰۰ ، زعامت میریوردکان ویزه ۵۳۰۰۰ ، زعامت میریوردکان تکفور طانغی ۶۰۰۰۰۰ ، زعامت میریوردکان یانبولی ۵۳۴۷۰ ، زعامت میریوردکان اوقجه بولی ۳۳۴۹۴ ، زعامت میریوردکان قوجه ۴۰۰۰۰ ، زعامت میریوردکان سلانیک ۹۱۷۹۷ ، زعامت میریوردکان نعل دوکن ۳۵۰۰ ، زعامت قبودان قواله ۴۰۴۱۴ ، زعامت میرونیو ۹۱۵۵۲ . در ایالت خاص امرای بوسنه : خاص لواء کلیسی ۴۳۵۰۰ ، خاص هر سگ ۴۲۰۵۱۵ ، ایزوورنیق ۳۴۵۷۹۳ ، پورغه ۶۶۶۲۳۰ ، زاجنه ۱۷۰۰۰ ، قرق ۲۰۰۰۰۰ ، راهوویچه ۷۰۰۰۰ ، خاص کتخدای دفتر بوسنه ۴۶۰۹۰ ، خاص زعامت دفتردار بوسنه ۸۵۵۳۰ . در ایالت خاص امرای جزائر : لواء آغریبوز ۴۰۰۰۰۰ ، قرالی [قرالی] الی ۳۰۰۰۰۰ ، اینه بختی ۳۰۰۰۰۰ ، ردوس ۲۷۷۰۰۴ ، مدیللی ۲۴۰۰۰۰ ، قوجه ایلی ۲۳۶۵۲۶ ، بیغا ۲۸۲۰۸۸ ، صغله ۳۰۰۰۰۰۰ ، مسستره خاص ۳۱۹۰۰۰ ، زعامت کتخدای دفتردار جزائر مبالغ ۸۸۳۹۰ ، زعامت دفتردار تیمار جزائر مبلغ ۶۳۰۸۷ . در ایالت خاص امرای لوای بودین : خاص سمندیره ۵۴۰۲۶۰ ، بچوی ۴۰۰۰۰۰ ، استونی بلغراد ۳۶۰۰۰ ، اوستورغون ۲۱۰۰۰۰ ، سکه‌دین ۳۴۰۰۰۰ ، سرم ۴۲۵۶۷۵ ، اوسک ۳۳۰۰۰۰ ، شمپورنه ۲۳۰۰۰۰ ، قوبان ۲۳۰۰۰۰ ، فیلک ۳۰۰۰۰۰ ، سکصار ۲۳۴۰۰۰ ، نوغراد ۲۳۳۸۴۰ ، صیانلو ۴۰۰۰۰۰ ، میحاج ۲۹۲۰۰۰ ، سکتوار ۶۶۲۳۰ ، بیجان ۲۳۰۲۶۰ ، خاص دفتر لوای بودین ۱۰۵۵۲۰ ، زعامت کتخدای دفتردار تیمار بودین ۸۹۴۰ . در ایالت طمشوار خاص امرا : لواء لپؤه ۲۱۰۰۰۰ ، جناد ۲۰۸۹۲ ، کوله ۲۹۸۹۴۵ ، مداووه ۲۶۰۰۸ ، یانوه ۹۲۴۲۰ ، اشبش ۶۱۹۱۵۵ ، خاص دفتردار طمشوار ۱۱۰۰۰۰ ، زعامت کتخدای دفتر طمشوار ۶۴۸۸۰ ، زعامت دفتردار تیمار های طمشوار ۶۰۰۰۰ .

متفاوتدر . مثلاً یکچری آغاسی بش یوز بیک آچه ایله ، نشانچی پاشاسی و میر علم و قوجی باشیلری و میراخور کبیر درت یوز بیک آچه ایله چیقار . و چاشنکیر باشی و متفرقه باشی و چاقرجی باشی و کوچک امیراخور و سپاه اوغلانی و سلحدار اغاسی و صاغ علوفه جی وصول آراهه اغالری جمله اوچ یوز بیک آچه ایله سنجاق بکی اولورلر . حجهان باشی و دفتر کتخداسی و تیمار دفتر داری و یایا بکلری و زعامتلی الی بیکدن زیاده اولانلر سنجاغه چیققدده یوز بیک آچه ایله چیقارلر . قانوندن برسنجاق محلول اولسه مستحق اولان بکه ترقی ایله احسان اولنور . یکچری بیکدن و بلو کدن تیمار چیقانلره بکلر محلولندن زیاده قالان حاصلری تیمار طریقیه ویریلور . لکن مستحق سنجاق بکی اولدقدده دوشن محلول تیماردن خاص ویریلور . سنجاق بکلری سفر هایونده نه دکلو عسکر ایله سنجاق تصرف ایدرسه خاصنه کوره هر بش بیک آچه ده بر مکمل جبهلو ویریر . ایکی یوز بیک آچه ایله سنجاق تصرف ایدرسه ادنا پایه لیلردن بیک قرق جبهلی عسکر ایله سفره کیدرو بشیوز بیک آچه ایله سنجاق تصرف ایدن اولورسه یوز جبهلو ویریر . کذا و کذا هر بش بیکده بر . پاشا و میرلوا و ارباب زعامت و ارباب تیمار برر جبهلو و یروب سفره اشتراک ایدرلر .

هر سنجاق بکنک و دفتر کتخداسنک و تیمار دفتر دارینک

نه دکلو حاصلری اولدیغنی بیان ایدر

در ایالت روم ایلی : خاص میرلوی مورده ۵۰۷۷۶۰ ، خاص اسکندریه ۴۵۹۲۰۰ ، خاص اولونیه ۲۲۹۰۰۰ ، خاص سلستره ۴۸۹۶۶۵ ، نیکه بولی ۴۰۰۰۰۰ ، اوخری ۳۳۵۲۹۹ ، یانیه ۶۰۲۶۰ ، ترحاله ۴۵۰۸۸۵ ، کوستندیل ۴۴۲۴۰۰ ، ایلبسان ۲۰۱۰۶۳ ، چرمن ۲۵۰۰۰ ، ریزه ۲۲۴۴۵۵ ، دلونیه ۱۵۷۱۳۲ ، سلانیک ۲۸۰۸۳۲ ، اسکوب ۲۴۰۰۰۰ ، قرق کلیسا ۲۰۰۰۰۰ .

دفتر کتخداسی، چاوشلر کتخداسی و امینی وکاتی واردر. سنجاقلری .
قره حصار شرقی، پاسین، ایسپیر، خنس، ملا ذکر، قزوجان، تورنوم
مجنکرد، نامردواندر. ارضروم پاشا سنجاغیدر.

ایالت شهر زور: یکرمی سنجاقدر. جمله ارباب دیوان خداملری و آلی
بکی و چری باشیسی واردر. سنجاقلری: سروج، اربیل، کسنان،
شهر، جنکوله، جبل حجر، هزارود، دواخوران، مرکاده، حزیر،
رودین، تیل طاری، سیه زنجیر، عجور، ابرومان، داودان، یاق، بلتاقص
اوشتی، قلعه غازیدر. شهر زور پاشا سنجاغیدر. بوایالتده بعض عشیرتله واردر؛
سنجاق بکی حکمنده اولیوب طبل و علم صاحبلی دکلدردر. یوزی متجاوز
عشیرت بکلریدر. ارباب زعامت مرتبه سی کبی حکومت ایدوب سنجاق بکلری
ایله سفره کیدرلر. فوت اولدقلرنده متصرف اولدقلری تیمار و (میر
عشیرت) لک اوغلنه انتقال ایدر. اولادی اولیانککی اقرباسنه ویریلیر.
سالاه سی منقطع اولورسه خارجه تیمار زعامت طرزنده ویریلور.

قانوننامه سلیمان خان اوزره سنجاق بکنک قانونلری

بیان ایدر

اولا هانکی سنجاق بکنک خاصی زیاده ایسه مادونه تقدم و تصدیر ایدر .
مکر وزیر اعظم لقتدن معزول اوله، آنک اوزرینه کیمسه تصدیر ایدر من .
لکن وزیر اعظم منصوب مستنادر؛ اوچله یه تصدیر ایدر . ابتدا برسنجاق
بکی قانون اوزره ایکی یوز بیک آچه ایله بک اولور . صکره غزالرده اوغور
هایونده خدمتی مشاهده اولندقدنه ترقی ایدر . استحقاقه کوره بیکده یوز
آچه زیاده ویریلور . ترقی نه قدر خدمت ایدرسه او قدر زیاده اولور .
تا میرمیران اولور . لکن عتبه علیاده اولان اغالر سنجاغه چیققدنه ابتدادن
ایکی یوز بیک آچه ایله ویرلمز، زیاده ایله ویریلور . هر برینک قانونلری

ضبط ایدوب بندلردن حاصل اولان محصولاته حصه داردرلر . باشقه ایشلری یوقدر . بونلر دعاچی کروهندندرلر .

ایالت مصر : بوراده ده تیمار وزعامت یوقدر . قرا و قصباتی اونوع اوزره تحریر اولنمشدر . بوقریه لرك برقسیمی میری مالیدر ، برقسیمی و ققدر ، برقسیمی ده کشوفیه قرالیدر . مصرک نصفی التزام بلده لریدر ؛ مال دفترداری ، روز نامه چیسسی ، یدی مقاطعه چیسسی و پاشا طرفدن مقابله چیسسی ، کوچک روز نامه چیسسی ، قرق عدد امراسی ، یدی بلوک اغالری واردر و ایالتنده اولان سنجاقلری بونلردر که میرالولر تصرف ایدرلر : سعید عالی ، جرجه ، ابریم ، الواحات ، منقلوط ، شرقیه ، غریبه ، منوفیه ، منصوریه ، قلیوبیه ، بحیره ، امانت ، دمیاطدر . بومقوله کاشفکلکله جمله امرای متصرفلردر . اما جمله عزل و نصب امرای (امیرالحج) کدر که جمله عرب و عربان مابیننده مصر امیر حاجنه (سلطان البر) دیرلر ؛ کتخداسی بیله سرغوج طاشیر .

ایالت مغرب طرابلس : طرابلس غرب ، ایالت تونس ، ایالت جزایری سیاحت میسر اولدنیجه جهته معلومز اولیوب اونک ایچون تحریر اولنه مدی . اما اوچی دخی ایالت عظیم اولدقلری محققدر .

ایالت موصل التی سنجاقدر : باجوانلر ، تکریت ، اسکی موصل ، هاروندر . ایالت وان سد ایمان : اون اوچ سنجاقدر . دفترداری ، دفتر کتخداسی ، دفتر امینی ، چاوشلر کتخداسی و امینی و کاتبی ، آلائی بکیسی ، چری باشیسی تیمار دفترداری واردر . سنجاقلری : عادالجواز ، ارجیش ، موش ، بارکیری ، کارکار ، کسانلی ، زیریقی ، سعرد ، خانی ، اغاکیسی ، اکراد ، بنی قطور ، قلعه بایزید ، بردوع ، اخلاطدر . بوایالته تابع آل عباسیاندن بقلیس خانی ، حکاری حاکمی ، محمودی حاکمی ، پنیانش حاکمی . ایالتلرنده تیمار وزعامت یوقدر . خراجلری جمله وان قولنه اقلام باغلامشدر . سائر ابواب و محصولاتتی کندولر ضبط ایدوب ایالتلرینه ملکیت اوزره متصرفلردر . عزل و نصب قبول ایتسوب فوت اولدقلرنده ایالتلری اوغل و اقربالرینه احسان اولنور .

ایالت ارضروم : اون سکز سنجاقدر . خزینه دفترداری ، دفتر امینی

سنجاق بریرہ جمع ایدیلوب (طربزون) ایالتی تشکیل ایتشلردر . لکن دفتر کتخداسی ، تیمار دفتر داری ، آلائی بکی ، چری باشیسی واردر .

ایالت رقه : یدی سنجاقدردر . رقه ورھا سنجاقلری جمع ایدیلوب ایالت اتحاد اولمشدر . سنجاقلری : جماسہ ، خابور ، دیرراہیہ ، بنی ربیع ، سروج ، حران ، رقه . ایکسینی عربان خراب ایتشدر . رھا (اورفہ) پاشا سنجاغیدر . ارباب دیواندن خداملری یوقدر .

ایالت بغداد بہشت آباد : اون سککز سنجاقدردر . خزینہ دفتر داری ، دفتر کتخداسی ، تیمار دفتر داری واردر . یدی سنجاغندہ سائر ممالک کبی زعامت تیمار عرض مملکت دیو ذکر اولنورکہ شونلردر : حلہ ، زنک آباد ، جوار زور ، ماہیہ ، جنکولہ ، قرہ طاغ . بوسنجاقلردن ماعدا اون برسینجاغہ (ارض عراق) دیرلرکہ زعامت و تیماری یوقدر . آنجق سنجاق بکلرینک خاصی واردر . بعض قرا و مزارع یرلری بروجہ تخمین ویرلمشدر کہ شو سنجاقلردر : ترنتک ، سموات ، بیات ، درنہ ، دہ بالا و اوسط : کرنہ دہ ، دمیر قبو ، قرانیہ ، کیلان . بوایاتتہ تابع (ایالت عمادیہ) واردرکہ تیماروزعامتی یوقدر . ملکیت اوزرہ متصرفلردر ، لکن سفرہ کلک قانوندر .

ایالت بصرہ : سلطان سلیمان قانونی دور سعادتلرندہ ممالک محروسہیہ الحاق ایداش ایدی اولدن ملکیت اوزرہ ضبط اولنوردی . سلطان محمد رابع عصرندہ ایالت اولمشدر . حالا مال دفتر داری ، چاوشلر کتخداسی واردر . تیمار وزعامت اولندیغدن آلائی بکی ، چری باشی دخی اولیوب جملہ اراضیسی والیسنہ التزامدر .

ایالت الحسا : ملکیت اوزرہ متصرفلردر . اسکیدن عثمانیلر طرفدن میرمیران کیدردی . حالا تغلبا ضبط اولنور . ایالت یمنی مرادخان رابع دورندہ تغلبا اماملر ضبط ایتدیلر .

ایالت حبش : بوندہ دخی تیمار وزعامت یوقدر . انجق اوچ سنہ دہ آستانہ سعادتدن بروالی کیدوب جماعہ ملکیت ضبط ایدر ، التزام دکلدر . ایالت مکہ مکرمہ : جدہ پاشاسی ایلہ مکہ شریفی اشتراک مساوی اوزرہ

آستانه سعادت طرفدن برامر صادر اولسه آنلرك القابلنده (جناب) یازییر . حکومت بونلدر : حکومت الجزیره ، حکومت اکین (اکیل) ، حکومت کنج ، حکومت پالو ، حکومت خرو . بوکردستان سنجاقلری بیوک ایالتلر قدر واسعدر . بودیاربکر دیوانک دخی روزنامه جیسی ومال دفتردارى ، تیمار دفتردارى ، دفتر امینی ، چاوشلر کتخداسی وامینی وکاتبی ، آلاى بکیسی ، چری باشیلری واردر .

ایالت قارص : سنجاقلرینک عددی اولجه ذکر ایدلمشدر . حین فتحده (ارضروم) ه تابع ایدی . بعده (پاسین) سنجاقلری الحاق ایدیلوب ایالت اولمشدر . ارباب دیوان خداملرندن مال دفتردارى یوقدر . اما آلاى بکی ، چری باشیسی واردر . سنجاقلری بونلدر : (اردهان - کوچک) ، حوجوجان ، بزارشاد ، کجران ، قاغزمان در . قارص پاشا سنجاغیدر .

ایالت چلدر یعنی آخچقه - آخسخه : ارکان دیوان خداملرندن مال دفتردارى و دیگرلری یوقدر . اما آلاى بکی ، چری باشی واردر . اون اوچ سنجاقدر : اولتی ، حرتوس ، آردنیج ، حجرك ، اردهان بزرك ، پوستخو ، مانجیل ، اجاره پنك . بونلردن بشقه درت سنجاغی یوردلق و اوجاقلق وملکیت طریقیله تصرف اولنورکه شونلدر : پورتکرك ، لیوانه ونصف لوان وشوشاد . اما سلطان محمد رابع عصرنده بدست (قره مرآتى پاشا) قلعه (کوتایس) فتح ایدیلوب سنجاقلره الحاق اولندی . عموماً (تمر سرخان) اوغللری اطاعت ایدوب سنجاقل اولدی .

ایالت کرجستان : آچیق باش ، شوشاد ، دادیان ، کوریل ومنکرستان بکلری جمله کفره لدر . اما مراد رابع دورنده جمله سی اطاعت ایدوب . وزارت ایله (سفر پاشا) حاکم اولوب (قلعه آخسخه) یی مرکز ایدنمشدی . الی هذا آن هر سنه هدایالری کلمکده در .

ایالت طربزون - طرب افزون - طرب افسون : دخی دیار روم سنجاقلریدر که کشخانه ، ماچخه [ماچقه] ، ریزه ، کونیه دن عبارت اولان بودرت

سالیانه ایله اولمغه التزام ایدلمشدر : آنلرده تیمار وزعامت یوقدر . خزینه دفترداری ، آیروجه حلب محصلی . دفتر کتخداسی ، دفتر امینی ، چاوشلر کتخداسی وامینی وکاتبی ، آلائی بکی ، چری باشیلری واردر . سنجاقلری شونلردر : اکراد کلیسی ، بیره جک ، معره ، عناز ، به لیس ، انطایقه (انطاکیه) . سالیایله اولانلر : مضیق ، اولو ترکاندر . حلب پاشا سنجاغیدر . ایالت آدنه [۱] : دیوان خداملرندن برکیمسه یوقدر . چونکه حلبدن افرازا ایالت اولمشدر . سنجاقلری : سیس ، طرسوس ، قره طاش ، سلفکه در . یدی بوی واسق بکلری واردر . عاصیسی چوقدر . چونکه طاشلق برایتلدر . ایالت دیار بکر : اون طقوز سنجاقدر ، بش حکومتدر . بوسنجاقلرک اون بری عثمانلی مالی اولوب سائر ممالک محروسه عثمانیه کبی اداره اولنور . سکرینی کرد بکلری ضبط ایدرکه سلیم خان اول حین فتحنده کندولرینه یوردلق و او جاقاق احسان ایتمشدر . عزل و نصبلری کندولرینه عأددر . اولیرلرسه سنجاقلری ایالت والیسنک امریله اولادلرینه ویریلور ، دیکرینه ویریه مز . اقربالری اولورسه بدرجه یه قدر نجویز ایدیلر . لکن سائر سنجاقلر کبی ابواب و محصولاتلری دفتره تحریر اولنوب طوبراقلرنده تیمار وزعامت واردر . سفر همایون اولورسه ارباب تیماردن — سائرلری کبی — آلائی بکلرینک بایراغی آلتده ادای خدمت ایدنلرک زعامت و سنجاغی اوغلنه یاخود اقرباسنه ویریلر . اما حکومت دیه تحریر اولنان سنجاقلری ایچنده (قانون نامه سایم خان) موجبنجه تیمار وزعامت یوقدر . حاکملری ملکیت اوزره ضبط ایدوب مفروز القلم ، مقطوع القدم اولوب ابواب و محصولاتلری هر نه ایسه حاکملری متصرفلدر . عثمانلی سنجاقلری بونلردر : خرپوت ، ارغنی ، سیورک ، نصیبین ، حسن کیف ، میغارقین ، اچقه قلعه و خابور ، سنجار . یوردلق و او جاقلق نامیه تصرف اولنان سنجاقلری : صغمان ، قوب ، مهراسی ، ترجیل ، آناق ، برتک ، چباچور ، چرمیک در . مفروز القلم ، مقطوع القدم اولان سنجاقلر حاکملرینه

---

[۱] ملغا انجمن دانش قراریه (ادرنه) دن تفریق ایدلک اوزره املاسی (آطنه) یه تحویل ایدلمشدر .

ایله ضبط اولنان سنجاقلر ایچ ایلی ، طرسوس ، علائیه ، سیس . سالیانه ایله ضبط اولنان سنجاقلر بونلردر: کربنه ، باف ، ماغوسه ، لفقوشه - پاشاسنجا - غیر - جزیره قبریس یدییوز یتمش میل احاطه ایدر برجزیره عظیمه در . اوتوز بیک اسلام عسکری ، یوز اللی بیک کفره سی واردر .

ایالت جزیره کرید : سنه تاریخنده سلطان محمد رابع شمشیریه بدست (کوپریلی زاده فاضل احمد پاشا) جبراً و قهراً. اوچ سنه تمامنده (قلعه قندیه) فتح ایدیلوب یدییوز یتمش یدی میل جزیره ینی یتمش پاره قلعه سیله قبضه تسخیره آلوب حین تحریرده اعتبار اولنان سنجاقلری بروجه زیردر : لواء حانیه ، لواء رتمو ، لواء سلنه . بوایالت عظیم اولمغه قرق بک قول وریکیچری اغاسی و بروزیری و برمال دفترداری ، تیمار دفترداری ، دفتر امینی ، چاوشلر کتخداسی و امینی و کاتبی و روز نامجیسی ، آلائی بکلری ، چری باشیلری واردر . حالاً یدی وزیر ، قرق بیک عسکر ایله محافظه اولنور .

ایالت شام شریف : خزینه دفترداری و غیره جمله دیوان خداملری مقرردر . آلائی بکیسی ، چری باشیلری واردر . اون سنجاقدن عبارتدر . یدییسی خاص ایله ضبط اولنور . اوچی سالیانه ایله در . سالیانه ایله ضبط اولنانلرده تیمار وزعامت یوقدر . خاص ایله ضبط اولنان سنجاقلر شونلردر : قدس شریف ، غزه ، کرک ، صفت ، نابلس ، عجلون ، لجور ، بقاع . شام پاشا سنجاغیدر . سالیانه ایله ضبط اولنانلر : تدمر ، صیدا ، بیروت ، کرک ، نوح . بوسنجاقلردن ماعدا شام ایالتدن تا (مهکه) و (مدینه) یه وارنجه یه قدر یتمش عربان امرا و مشایخی واردر .

ایالت طراباس شام : بش سنجاقدر . خزینه دفترداری ، دفتر کتخداسی ، تیمار دفترداری ، چاوشلر کتخداسی ، آلائی بکی ، چری باشیسی واردر . نفس طراباس شام پاشا سنجاغیدر . سنجاقلری : حماء ، حمص ، سلیمیه ، جبلیه ، لاتیقا (لازقیه) ، حسن آباد . لبنان طاغلری آردسنده قرق قدر غیر مسلم درزی بکلری وارکه هربری برمذهب سخیفه خدمت ایدر قوملردر .

ایالت حلب الشهباء : زعامت و تیمارلی یدی سنجاقدر . ایکی سنجاغی

طرفدن عزل و نصب اولنور و باشلو باشنه حکومت ایدر . هر سنه دولت عثمانیه یه ایکشر بیک کیسه ویرکو ویروب (سلستره) ایالتنه تابعلردر .

ایالت اوزی یعنی سلستره : نه مال دفتر داری وار ، نه ده دیوان چاوشلری و تیمار دفتر داری و دفتر امینی مثللو مأمورینی واردر . آنجق روم ایلی ایالتدن افرازا ایالت ایدیلوب وزارت اولمشدر . ایالت اونبر سنجا قدر : لواء نیکه بولی ، چرمن ویز ، قرق کلیسا ، بوجاق ناتاری ، نیدر ، آق کرمان ، اوزی ، قیل بورون ، لواء جدید دوغاندر . سلستره سنجاغی پاشا مرکزیدر .

ایالت قریم : خانلقدر . یدی سنجا اولوب خانی باشقه سکه و خطبه صاحبی پادشاهدر . لکن عزل و نصبی (آل عثمان) ک الندهدر . خطبه سنده ابتدا (آل عثمان) ذکر اولنوب صوکره خاننک اسمی یاد اولنور . ایالتک بوی بکلری یعنی سنجاقلری بونلردر : خانلرک پای تختی (باغچه سرای) در . قالغای ساحان — ولی عهدک پای تختی (آق مسجد) در . نورالدین سلطان ، شیرین بکلری (نخچوان) ایلندهدر . منصور بکلری (مانقت) ایلرندهدر . کورچی خاکی (جکشکه) ایلرندهدر . اولانلر — که (خانلر) نسلنددر — (ارباط) ایلرندهدر . (سجات) قومی (جورغنه) ایلرندهدر . (بادراق) اور اغزی ایلرندهدر . دایر قومی (کوزلوه) ایلرندهدر . بو ذکر اولنان ایلرک هربری بر سنجا قدر .

ایالت کفه : یعنی قریم شبه جزیره سنک نصفی عثمانیلرک تحت حکمنده اولوب سنجا قدر . اما سنجاقلرینی وویوادهلر ضبط ایدرلر . لواء بالقلاوه ، بالقلی ، لواء کرچ ، لواء جزیره طمان ، لواء تابع چرکس شفاکه ، لواء بالی صیره — اوروس خراب ایتمشدر — لواء آراق . کفه پاشاسی (آراق) ده ساکن اولور . کفه دفتر داری واردر . اما دیگر دیوان خداملرندن مراتب صاحبلری یوقدر .

ایالت قبریس : یدی سنجا قدر . دردی خاص ایله ، اوچی سالیانه ایله ضبط اولنور . خزینه دفتر داری و تیمار دفتر داری ، دفتر دار کتخداسی ، دفتر امینی ، چاوشلر کتخداسی ، آلائی بکیسی ، چری باشیلری واردر . خاص

تیمار دفترداری و مال پادشاهی دفترداری ، چاوشلر کتخداسی و امینی ، یکرمی ایکی طوغ صاحب قاعه اغالری و دزداری و چری باشیلری و آلائی بیکسی واردر . حالا سلطان محمد خان رابع عصرنده بدست کوریل محمد پاشا یانوو قلعهسی فتح ایدیلوب طمشوار پاشاسنه سنجاقل مرکز اولدی . دیگر سنجاقلری بروجه آتیدر : طمشوار ، لپؤه ، چناد ، کوله ، موراووا ، فتح جدید شیش ، فتح جدید لوغوش ، لواء قاچناط و لواء آراط ، لواء بش کلک . بعده صوقوللی محمد پاشا اوقافی اولمشدر . اما لواء اوقا قدر .

ایالت و اراط : جتمکان سلطان محمد خان رابع عصرنده بدست سردار معظم (کوسه علی پاشا) فتح ایدیلوب ایالت اولمشدر . مال دفترداری . دقترامینی ، دقتر کتخداسی ، دقتردار تیمار و چاوشلر کتخداسی و امینی و اون اوطنه یکچیری اغاسی و زرداری و بر حاکم وزیر و آلائی بیکسی ، چری باشیلری واردر . پاشا سنجانچی و اراطدر . سنجاقلری شونردر : لواء صلانطه ، نواء دیره چین ، لواء خلماش ، لواء سنکوی ، لواء پاشمز . بولوالر عمومآخرستیان اولغله حاکم لری ینه کندولر مابینده مجار خاندان زاددلری اولوب مال ایالتی تحصیل ایدرک امرالینه ارسالیهلرینی ایصال ایدرلر . برطرز عجیبده اصلاح ایدیلهرک ایالت اولمشدر .

ایالت اردلستان : بودیار دخی ساکن جنان سلطان محمد رابع ضرب شمشیر آتش تابیله بدست (سردار معظم غازی شهید سعید افدمز سیدی احمد پاشا) فتح ایدیلوب سنوی بیک کیسه مال و بیک کیسه هدیه و یرمک اوزره مرحوم و مغفورله افدمز ملک احمد پاشا رأییه (اپوی میخال) نام بی نام و بدنام قرال نصب اولوب آل عثمانه ایالت اردل تابع اولدی . بو ایالت درت سنجاقدر . اهلایی قسماً (خایدوشاق) ، قسماً (اردل) ، قسماً (سیکل) ، قسماً (سازجاری) در . هیچ برزمانده سازجارلری عثمانیلره عصیان ایتماشلردر . بواردل دیرندن درت کره الیمزه مال عنایم و اسرا یکمشدر .

ایالت افلاق و ایالت بغداد دخی عمومآخرستیان اولوب بکلری آل عثمان

برپاره قدرغەسی واردر . لواء انابولیه بکی . ایکی پاره قدرغە ایله سفر ایدر . بعض جزیره لرده رعایای واردر . اما ساقز جزیره‌سی سنجاغی و نقشه سنجاغی و مهدیه سنجاغی سالیانه ایله ضبط اولندقلر ندن قبودان پاشانک تحت حکمنده درلر .

ایالت بودین : ایالت اگری . ایالت قیثره جمله سنجاقلردر . (بودین) ددر . خزینه دفتر داری . دفتر کتخداسی . دفتر امینی . تیار دفتر داری . چاوشلر کتخداسی و امینی . آلائی بکیسی . چری باشلری واردر که بیوک دیواندر . قلعه بودین پاشا سنجاغیدر . سنجاقلری : لواء سمندره . پچوی . استونی . باغراد . استورغون . شمطورنه . سکسار . سرم . میحاج در . (لواء باغراد) قائم مقام لدر . و (اوسک) و (اگری) ایالتلری صوکر ددن ایالت اولد . قلر ندن یدی سنجاقلردر . مال دفتر داری یوقدر . اما دفتر کتخداسی ، دفتر امینی ، چاوشلر کتخداسی ، آلائی بکیسی . چری باشلری واردر . سنجاقلری سه که دین . صونلوق . خطوان . سپحان . کرمان ، فیلک در . اگری پاشا سنجاغیدر .

ایالت قیثره : بودنخی بودین ایالتندن افراز آ ایالت اولوب یدی سنجاقلدر . مال دفتر داری ، تیار دفتر داری یوقدر . ساده چاوشلر کتخداسی ، چاوشلر امینی . آلائی بکیسی ، چری باشلری واردر . (قیثرد) پاشا سنجاغیدر . سنجاقلری : لواء سکتوار ، قوپان ، والیوود ، شقوفچه ، نذار ، بلاطیندر .

ایالت او یوار : یمش ارچده سلطان محمد رابع عصر نده بدست (کوپریلی زاده فاضل احمد پاشا) فتح ایدیلوب ایالت اولمشدر . لکن معمور ایالتدر . مال دفتر داری ، دفتر امینی ، دفتر کتخداسی . چاوشلر کتخداسی ، آلائی بکیسی . چری باشیسی و یکر می او طه ایله یکچی چری آغاسی و جبه جی باشی و طوچچی باشیسی و بر وزیر حاکمی واردر . جمله‌سی سنجاقلدر . (اوکوز) پاشا مرکز سنجاغیدر . سنجاقلری بروجه آتیدر : لواء قلعه لتر ، لواء لود ، لواء نوو . غراد ، لواء هولوق ، لواء بوقباق و تابع طونا و شفرادی .

ایالت طمشوار : الی سنجاقلدر . خزینه دفتر داری ، دفتر کتخداسی .

و آلاى بىكىسى واردر. وزعامت ايله درت مسلم بىكى واردر. واون بر ييا بىكى واردر. شهر كوتاهيه پاشا سىنجاغيدر. سىنجاقلرى بروجه آتى ذكر اولنور : لواء صارى خان ، لواء آيدىن ، قسطنونى ، خداوندكار ، بولى ، منتشا ، آنقره ، قره حصار صاحب ، تىك - الى - كانغرى ، حميد ، سلطان اوكى ، قره سى .

ايالت قرمان يدى سىنجاقدر : خزينه دفتردارى و دفتر كىتخداسى و دفتر امينى و تيمار دفتردارى و چاوشلر كىتخداسى و چاوشلر كىتخداسى دفتر امينى و آلاى بىكىسى و چرى باشىسى واردر. عموميتله قونيه پاشا سىنجاغيدر. لوالرى : قىصريه ، نيكده ، بىكشهرى ، قىرشهرى ، آق شهر ، آقسراى .

ايالت سيواس يدى سىنجاقدر : دفتر كىتخداسى ، دفتر امينى و تيمار دفتردارى و چاوشلر كىتخداسى و امينى و آلاى بىكىسى و چرى باشىلىرى واردر . شهر سيواس پاشا سىنجاغيدر . سىنجاقلرى بونلردر : ديوربىكى ، چوروم ، كىسكىن ، بوزواق ، اماميه ، توقاد ، زيله ، جانىك ، عمر بىكىر . بعدد زيله والده خاصى اولمشدر .

ايالت بوسنه : سىكز سىنجاقدر . خزينه دفتردارى و دفتر كىتخداسى ، دفتر امينى ، چاوشلر كىتخداسى ، چاوشلر امينى ، آلاى بىكىسى ، چرى باشىلىرى واردر . شهر سراى بوسنه پاشا تىخيدر . سائر لوالرى بونلردر : هر سىك كلىسى ، ايزوورنىق ، پوزهغه ، زاچنه ، قرغه ، راهويچمه ، بناوقه .

ايالت قبودان پاشا : اون بر سىنجاقدر . اوچ سىنجاغى ساليانه ايلدر . دفتر كىتخداسى و دفتر امينى ، تيمار دفتردارى ، چاوشلر كىتخداسى و امينى ، عمر بستان اغالرى و كىتخدالىرى ، يوزباشى دايبلىرى واردر . شهر كىيولى پاشا سىنجاغيدر . سىنجاقلرى : اكرىيوز ، قارلى ايلي ، اينه بىختى ، ردوس ، مدلى ، قوجه ايلي ، بيغا ، صيغاله ، ازמיד ، ازمير .

ايالت موره شبه جزيره سى : دفتر امينى ، دفتر كىتخداسى يوقدر . روم ايلندن افزا ايله وزارت و ايالت اولوب اوچ يوز يوك آچقه پول مال پادشاهى تحصيل ايدىلور . بش سىنجاقدر . موره ده (كوردس) پاشا سىنجاغيدر . سىنجاقلر : لواء سىيستره ، لواء قرون بىكى بر ياره قدرغه سى واردر . لواء ايلماوره بىكى

حبش ، آندن بودین ، آندن آناطولی ، آندن مرعش ، آندن قبودان
 پاشا طورر . اما رومده اولسه ابتدا وزیر اعظم ، آندن بودین وزیر ،
 آندن مصر ، حبش ، بغداد ، روم ایلی ، بعده ایالتلردن فتحی قدیم اولانلر ،
 الحاصل ایالتلر قدماتلی حسیله یکدیگری اوزره . تقدم ایدرلردی . قانونی
 سلطان سلیمان خان بودرکه هر قنغی بکلیر بکی نه مقدار خاصه متصرف ایسه بش
 بیك آچه برمکمل جبه لولری ایله سفر ایتمکدر .

هر ایالتده نه قدر سنجاقل وار ایسه اسملریله بیان اولنور

اولا روم ایلی ایالتی یکر می درت سنجاقدر . مال دفترداری و چاوشلر
 کتخداسی و دفتر امینی و دفتر کتخداسی و تیمار دفترداری و آلائی بکی و چری
 باشیسی و وینوق اغاسی و زعامت ایله یدی یوروک بکلیری واردر . سنجاقلری
 بروجه آتی ذکر اولنور : سنجاغ صوفیه پاشانک تختیدر . لواء کوستندیل ،
 اسکندر ، لواء ترحاله ، لواء اوخری ، لواء اولونیه ، لواء دلونیه . لواء یانیه ،
 لواء ایلبصان . لواء چرمن ، لواء سلانیک ، لواء اسکوب ، لواء دوقه کین ،
 لواء ودین . لواء الاجه حصار ، لواء پرزرین ، لواء وولچترین ، لواء صاغ قول ،
 لواء صول قول (صوقول) . اما لواء سلستره ، نیکه بولی ، قرق کلیسا . بندر ،
 آق کرمان . اوزی . قیل برون سنجاقلری روم اینسدن افزاز اولوب
 قره دکز ساحلنده کی قرا و قصبانک محافظه سیچون سلستره ایالت و باشلو باشنه
 وزارت اولمشدر .

اناطولی ایالاتنک سنجاقلرینی بیان ایدر

جمله سی اوز درت سنجاقدر . دفتر کتخداسی و دفتر امینی و دفتر محاسبی
 و تیمار دفترداری و چاوشلر کتخداسی و چاوشلر امینی و چری باشیلری

سازمانى : اون ايکى بيک کره يوز بيک آچه خاصى کفه اسکله سى کمرکندن
 آلور . خاص کفه پاشاسى آلتیوز تيمش طقوز بيک آچه در . خاص اکرى
 سکيز يوز بيک سکسان آچه در . خاص قنيزه يدى يوز قرق التى بيک آتمش
 آچه در . خاص موره آلتیوز اللى آلتى بيک آچه در . خاص بغداد اون
 ايکى کره يوز بيک ايکيوز آچه در . خاص بصره - وزارت اوله لى - اون
 کره يوز بيک آچه در . خاص الحسه - وزارت دکلدردر - اما حکومت اولمغله
 سکيز يوز سکسان سکيز بيک آچه در . خاص مکة مکرمه : شريف مصر
 صره سندن آير . خاص حبش اون کره يوز بيک سکسان آچه در .
 خاص وزراى مصر درت يوز سکسان يدى کيسه مصرى کشفه سى واردر .
 خاص طرابلس ، خاص تونس ، خاص جزائر ، خاص قبريس خاص سردار
 ردوس ، خاص وزير قبودان پاشا اون ايکى کره يوز بيک ويديوژ آچه در .
 بوندن تا طرابلس پاشاسى خاصنه وارنجه يوزر آچه بر بردن ناقصدر .
 اما سليمان خان عصرنده کى سرداره کفاردن انتقام المق اچون رخصت
 ويريلوب جمله دريا بکلرى وقبودان پاشا دخى آنک رأى وتدبيرى ايله سفر
 آچاردى وجمله دريا پاشالرى اوزره تقدم ايدردي . آندن يوليله کلوب
 خير الدين پاشا اولوردى . خاص فتح جديد وراط يديوژ طقسان بيک
 آچه در . خاص فتح جديد جزيره کريد سردارى اون بر بيک طقوز يوز
 طقسان آچه در . جمله دن صکره فتح اولندى . فقط خط هايون ايله حين
 تحريره بويه خاص احسان اولمشدر . قانونى سلطان سليمان خان بويه درکه
 هر قنى مملکت مقدم فتح اولنديسه آنک وزيرى وپاشاسنک خاصى زياده
 اولوب صکره فتح اولنان ولايت حاکمک اوزرينه تقدم ايتدیزر . اما بعض
 مسن وزرايه آرپالق سنجاقلر احسان اولنوب اطنه کى ايالت اولمشدرکه
 سوخته محمود پاشايه صدقه اولندقدده خاص اطنه اون برينک التیوز بر آچه
 ايله احسان اولندى . قانوندرکه مصر واليسى ايکى سرغوج طاشير . وحبش
 وزيرى ايکى اوطاغ طاشير . بغداد وزيرى کدک . پادشاه اناطولى غزالرنده
 بولنسه ديوانده وعيدنده پادشاه حضورنده ابتدا مصر ، آندن بغداد ، آندن

خاص ايله ضبط اولنان ايلتلىرى بيان ايدر

اولا جمله ممالك محروسه نك وارداتى اوچ قسمدر : برنجى قسم خاص
 هايون . ايكنجى قسم خواص وزرا وميرميران وامرا . اوچنجى قسم
 زعامت وتيماردر .

هر بكار بكسك نه مقدار خاصى واردر آنى بيان ايدر

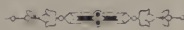
اولا خواص ميرميران روم ايلى اون بركره يوزبيك اچه اولور كامل .
 وخواص اناطولى اون كره يوزبيك آچه در . خاص قرمان آلتىوز آلتش بيك
 تمش بر آچه در كامل . خاص شام اون كره يوزبيك اچه در . خاص سيواس طقوز
 كرديوزبيك آچه در . خاص ارض روم اون ايكي كره يوزبيك واون درت بيك
 التىوز آچه در . خاص ديار بكر اون ايكي كره يوزبيك والتىوز آلتش آچه در .
 خاص وان اون بركره يوز بيك واوتوز ايكي بيك ايكيوز آچه در . خاص
 بودين سكر كره يوز بيك وسكسان بيك آچه در . خاص جزائر سكر يوز
 سكران بش بيك آچه در . خاص حلب سكر يوز اون يدي بيك يديوز
 آلتش آچه در . خاص مرعش التىوز يكرمى سكر بيك درت يوز اللى
 آچه در . خاص بوسنه التىوز اللى بيك آچه در . خاص طمشوار سكر
 يوز التى بيك يديوز طقسان آچه در . خاص قارص سكر يوز يكرمى
 بيك يديوز تمش آچه در . خاص چيلدر طقوز يوز يكرمى بش بيك
 آچه در . خاص طرب افزون (طربزون) يديوز اوتوز درت بيك سكر
 يوز اللى آچه در . خاص رقه آلتىوز سكران بريك اللى التى آچه در .
 خاص موصل آلتىوز سكران ايكي بيك آچه در . خاص شهرزور اون بر
 كره يوز بيك آچه در . خاص طرابلس شام يديوز سكران التى بيك
 آچه در . خاص اوزى طقوز يوز سكران سكر بيك آچه در . خاص قريم

قرمان: «سنجاق ۷، زعامت ۶۸، تیمار ۲۲۱۱». «ایالت ازمیر»: سنجاق ۳، زعامت ۱۰۸، تیمار ۳۶۹۹، «ایالت مرعش»: سنجاق ۴، زعامت ۲۹، تیمار ۲۱۵، «ایالت شام شریف»: سنجاق ۷، زعامت ۱۲۸، تیمار ۱۸۶۵، «ایالت طرابلس شام»: سنجاق ۶، زعامت ۶۳، تیمار ۲۱۵، «ایالت جدید صیدا»: سنجاق ۴، زعامت ۹۴، تیمار ۹۸۵، «ایالت حلب»: سنجاق ۵، زعامت ۹۹، تیمار ۸۳۳، «ایالت اطنه»: سنجاق ۵، زعامت ۴۳، تیمار ۱۵۵۹، «ایالت رها»: سنجاق و زعامت ۴، تیمار ۶۰۲۶، «ایالت دیار بکر»: سنجاق ۱۲، زعامت ۹۲۶، تیمار ۱۹۲۶، «ایالت ارضروم»: سنجاق ۹، زعامت ۱۳۳، تیمار ۵۱۵۹، «ایالت طرب افزون - طربزون»: سنجاق ۲، زعامت ۵۶، تیمار ۳۹۸، «ایالت کورجستان»: سنجاق و زعامت و تیمار یوقدر. «ایالت قارص»: سنجاق ۶، زعامت ۱، تیمار ۱۲۶۳، «ایالت چلدر»: سنجاق ۱۳، زعامت ۱۵۹، تیمار ۶۸۹، «ایالت وان»: سنجاق ۲۴، زعامت ۴۶، تیمار ۲۶۹۵، «ایالت موصل»: سنجاق ۳، زعامت ۶۶، تیمار ۱۰۰۴، «ایالت شهر زور»: سنجاق ۳۱، زعامت ۸۵، تیمار ۸۰۶، «ایالت بغداد»: تیمار، زعامت یوقدر، سنوی التزام ایله در. «ایالت بصره»: بودخی سالیانه ایله ضبط اولنور. «ایالت مصر»: زعامت، تیمار یوقدر. التزام ایله مضبوطدر. «ایالت دهلیز جرجه»: مصرک علیا، مصوع ایالتیدر. «ایالت طرابلس»: سالیانه ایله ضبط اولنور. «ایالت تونس»: بودخی سنوی التزام ایله مضبوط. «ایالت جزائر»: بودخی التزام ایله ضبط اولنور.

بالاده تحریر اولنان اصول و عادات ایله اداره اولنان ایالتلرک جمله سنجاقلری ۱۵۱ و جمعاً قلیچ زعامتلری ۱۵۷۱ و یکون تیمارلری ۴۱۲۸۶ و قانون اوزره جبه لولری ایله جمله عسکری و بالاده کی سالیانه ایله ضبط اولنان ایالتلرک و زراسنه و عسکری طائفه سنه خاص اولان مالدن خاص بهالری و علوفه لری و یریلوب باقیسی در دولته ارسالیه کیدوب مصر و حبش و بغداد خزینه سی باغلانور. طرابلس شام و صیدا ایالتلری دخی بویه در.

ايدر . وهر اياتده نه قدر سربست زعامت وهر سنجاقده نه قدر تيمار زعامت واردر ، قانون سايمان اوزره جبه نولرليه قاچ كره يوز بيك عسكر اولور . آنى بيان ايدر .

ايلت روم ايلي : — سنجاق ۲۴ قيليج ، زعامت ۱۲۲۷ ، تيمار ۱۲۲۸۷ ودخى تحت قزلالما ايلت بودين : — سنجاق ۱۷ ، قيليج زعامت ۲۷۸ قيليج تيمار ۱۳۹۱ ، ايلت اوزى : — سنجاق ۰۶ زعامت ۱۸۸ ، تيمار ۱۲۸۶ ، ايلت بوسنه : — سنجاق ۷ ، زعامت ۱۵۰ ، تيمار ۱۷۹۲ ، ايلت طمشوار : — سنجاق ۶ ، زعامت ۱۰۹۰ « ايلت جزائر » : — سنجاق ۱۵ ، زعامت ۷۳ ، تيمار ۱۸۸۳ ، « ايلت اكرى » : — سنجاق ۹ ، زعامت ۱۰۸۱ ، تيمار ۴۰۰۰ ، « ايلت قنيزه » : — سنجاق ۷ ، زعامت ۷۷ ، تيمار ۱۰۰۷ ، « ايلت كفه » : — سنجاق ۹ ، زعامت وتيمار يوقدر . « ايلت جزيره مورده » : — سنجاق ۵ ، زعامت وتيمار يوق . « ايلت وار آطه » : — سنجاق ۵ ، زعامت وتيمار يوق . « ايلت اردل — بوغدان » : — كفره . بكي اولوب اوچ بيك كيسه ويرر . « ايلت قريم » : — زعامت ، تيمار يوقدر . قانون اوزره خانلقدر . « ايلت قبريس » : — سنجاق ۷ ، زعامت ، تيمار يوقدر . « ايلت جزيره كريد » : — سنجاق ۱۲ ، زعامت وتيمار يوق . بالاده تحرير اولنان يكرمى عدد روم ايلتارنده قانون سليمان خان اوزره جمعا يگون سنجاق ۱۷۶ وجمعا قياچ زعامت ۳۳۰۶ وجمعا قيليج تيمارلرى ۳۷۳۸۹ وجمعا قياچ وزعامت تيمارلرى ۴۰۶۸۵ وزعامت خاص معاف مسلم محمود پاشا جمعا ۳۰۳۹۹

اناطولى جانبنده اولان اياتلرى ، سنجاقلرى ، زعامت

وتيمارلرى و معاف مسلملرى بيان ايدر

« ايلت اناطولى » : سنجاق ۱۳ ، زعامت ۲۹۹ ، تيمار ۵۵۸۹ ، « ايلت

شیخ الاسلام ایدی . عالم عامل . وکامل فاضل برعزیز ایدی که الی آچہ ترقی ایله تقاعد اختیار ایتدی . (شیخ الاسلام کمال پاشا زاده احمد افندی) دور سلیم خانده ابتدا مصر فتحنده قاضی عسکر قالدی . تألیفات وتصنیفاته حد وحساب اولمدیغندن غیری (مفتی الثقلین) اولوب عصرنده یکانه عصر ایدی . علم جفردہ فرید الدہر ایدی . (شیخ الاسلام ابوالسعود افندی) بو عزیزک اوصاف ومدوحہ سی بر محله جمع ایدی لیرسه بیوک بر کتاب اولور . بیک جلد قدر تألیفات ورسالاتی واردر و بر تفسیر شریفی واردر که بین العلماء (حاص یخجوانی) در ، غایت معتبر بر تفسیر نفیسدر . مولانا محی الدین عرب زاده ، ابوالسعود افدینک تعذیر ایتدیردیکی (عرب زاده) در که مصره کیدرکن بحر سفیدده غرق اولمشدر . مولانا علی بن صالح (هایوننامه) مؤلفیدر بروسده مدفوندر .

بوفصل قانون نامه آیین وقواعد ترتیب سلطان سلیمانی

عیان و بیان ایدر

اولا بالاده تحریر اولنسان ارسطو تدبیر و آصف رأی وزرای روشن ضمیر وعاقبت اندیش ومیر میران کشور کشا وامرا ودفترداران ونشانیان وعلماء وصلاحا ومشایخ امور دیده لر ایله سلیمان خان قرق سکنز سنه سلطنتنده روز مره سرکارده اولان وزرا ایله مشاوره ایدوب دین مبین غیرتنه دائما آل عثمانک جمیع صنوف عسکرینه نظام وانتظام ویرمسی یوزندن برقانوننامه هایون جمع اولمشدر که آنی بیان ایدر .

کرچه ابوالفتح سلطان محمد خان قسطنطنیه نی فتح ایتدی اما سلیمان خان اعمار ایدوب قانون اوزره روم ایلنده ، اناطولیده نه قدر وزارات ونه قدر میر میرانلق ونه قدر میرالوا خاصلرلق وهرایالت ولوارده نه قدر خاص هایون ونه قدر خاص وزرا وخاص میر میران ومیرلوا خاصلری واردر آنی بیان

بك) سلطان بایزیدك دختر پاكیزه اخترندندر . اوتوز اوچ سنه بوسنه حاكمی اولوب (سرای) شهری ایجره برجامع و خان و حمام و عمارت و مدرسه و مکتب صیان بنا ایدوب نیجه بیک فتوحات ایتمشدر . (قره عثمان شاه بك) قره مصطفی بكك اوغلیدر . سلیمان خانك همشیره سندن تولد ایتمشدر . ترحاله ده برعجیب جامعی ، مدرسه و عمارتلی واردر . (علی بك بن مالقوج بك) (پورغه) بکی ایکن خر و اتستانه ولوله و یرمشدر . (بونهار زاده) جلال زاده تلامیذندن اولغله بعده دفتردار اولدی . (چرکس قاسم بك) حرمدن یتشوب نابلس حاکمی اولوب چولده عربان آلات اسلحه ایله کزده مز اولدی . (قورد بك) سابقا وزیر ثانی دلی خسرو پاشانك اوغلیدر . (جان پولاد بك) قبیله اکرادن نامدار بر بك ایدی . (حسین بك) اکراد جزیره سی بکی ایکن بونلرک القابنده (جناب) یازیلیر ایدی .

سلیمان خانك مشاهیر علماسنك بعضیلری ذکرنده در

اولا (ملا خیرالدین افندی) مقدا خواجه لری ایدی . (مولانا سید چلبی قسطنونی) بین العلماء بنام و مفتی الانام اولمشدر . (مولانا قادری چلبی) . (مولانا شیخ محمد افندی) که چوی زاده دیمکله مشهوردر . (مولانا شیخ محمد بن قطب الدین) اناطولی قاضی عسکری ایدی . (مولانا محمد بن احمد بن عادل پاشا) علم تاریخده ماهر و فارسی اشعاری وافر ایدی . (مولانا عبد الفتاح بن احمد عادل پاشا) لذیذ الصحبه و حسن المحاوره بر آدم ایدی . (عجم) ده (بررع) نام شهردن ظهور ایتمشدر . (شیخ محمد تونسلی) حافظ قرآن اولوب قرائت عشره صاحبی ایدی مشهور آفاقدر . (مولانا ظهیرالدین اربیلی) تبریزدن رومه کلوب مصرده خائن احمد پاشا ایله صلب اولندی . مولانا محمد کمال پاشا زاده تلامیذندن ایدی . (مولانا یعقوب) سنه ۹۲۹ تاریخنده مغنیساده مدرس ایکن وفات ایله دی . «اچه خلیفه» دیمکله مشهور برفاضل نحریر ایدی . (شیخ الاسلام علاءالدین جمالی) عصر سایم خانده دخی

اسير اولوب نيجه كره قاعه لر فتح ايتديكي مفصلا مشهوردر (قوتحات خيراتدين پاشا) ديرلر . عاقبت الامر آستانه ده مرحوم اولوب بشكطاشده ساحل بخرده قبودان بر اولوب ليان مذكوره الي يوم النشور لسكر انداخت اولوب ياتار . فوتنه بومصرع تاريخ دوشمشدر : « طالدي رحمت دكيزينه قبودان » سنه ۹۷۰ رحمة الله عليه . آندن (صالح پاشا) قاز داغليدر . بودخي جزائر پاشاسي اولوب جزائر پاشاسي اولدي . (طورغود پاشا) جزائر پاشاسي ايكن مالطه قلعه سي محاصره سنده طرب آتاركن طوب پاره لئوب شهيد اولدي . مالطه نك فتحي ده ميسر اوليوب بلافتح عودت اولندي . (محمد پاشا) . (خيرالدين پاشا) جزائر پاشاسي اولوب ولوله آراي اوقيانوس اولدي . (انكتره) جزيره لريني خراب ويباب ايتدي .

سليمان خانك عصر نده كي دفتر دارلري و نشانچيلري بيان ايدر

اولا دفتر دار (اسكندر چلي) . (حيدر چلي) كايوليليدر . (لطفى بك) خرمدن چيتمشدر . (ابوالفضل افندي) ملا ادريس بتليسي زاده در . (عيد چلي) چوي زاده نك فرزنديدر . (مصطفى چلي) مفلوج ايكن ينه ديوانه كليردى . زيرا قلمجه يكانه عصر ايدى . (محمد چلي) اكرى عبدي زاده ديرلردى . (ابراهيم چلي) باش دفتر دار ايدى . (حسن چلي) دفتر دار لقدن عزل ايدلوب چاشنكيير باشليق ويرلدى . (مراد چلي) كليد - البحر حصار ننددر . (جمالي زاده مصطفى چلي) ابيات و اشعار نده ، سائر تاليفاتنده (نشانى) تخلص ايدردي ، (طوسيه) ده جلال نام بر قاضينك اوغليدر ؛ دفتر دار ايدى . فن تاريخده (طبقات الممالك ، قانون نامه) بو ذانكدر . (رمضان زاده محمد چلي) نشانچي ايدى ، بر مختصر تاريخي واردر .

سليمان خانك زمان سعد اقترانلرنده اولان امراي بيان ايدر

اولا : (كوچك بالي بك) وزير اعظم يحيي پاشانك اوغليدر . (خسرو

اوچ پادشاهه ندیم خاں اولمشدر . (حاجی احمدپاشا) بودخی قزل احمدلو .
 لردندر . (دامادحسن پاشا) سلیمان خانہ داماد اولوب عجمه فرار ایدن شهزاده
 بایزید ایچون عجمه ایاجیلک ایله کیدوب شهزاده بایزیدی اولادلیله آلوب
 سیواس قلعه سنده مخوقاً شهید ایدوب پاشا قلعه سی قربنده دفن ایتدیلر .
 زیارت ایتشم . (اسکندر پاشا) بوستانچی باشلیقدن اناطولی والیسی اولدی .
 آندن چرکس اسکندر پاشا دیار بکره اون بش سنه متصرف اولوب آنده
 مرحوم اولدی . (تمرّد علی پاشا) بوسنه لیدر . (قره مصطفی پاشا) خاص
 اوطنه دن چیقمشدر . (خضر پاشا) خضر مثال شام وبغدادی طولاشمش
 و حرم محترمدن چیقمش صاحب وقار وقناعت کار بکار بیکار آدم ایدی .
 (قره مراد پاشا) . (صوفی علی پاشا) حرمدن حاصل اولوب مصر
 والیسی ایکن درندن قهر ایله قاهره ده مرحوم اولدی . (خسرو پاشا ،
 مظفر پاشا ، غضنفر پاشا) . (کلابی پاشا) درویش آدم اولغله تقاعد
 اختیار ایدوب دائماً پدرمز ایله هم صحبت ایدیلر . آیاصوفیه جامعی اوصافنده
 تحریر اوانان سرگذشت سرانجام بونلر کدر . اولیا درجه سنده برخلوق حلو
 الکلام براختیار هام ایدی . (محمد خان پاشا) اولاد ذوالقدریه دندر . شاه
 اسماعیله واروب آندن یینه نادم اولوب یینه آل عثمانه کلوب روم ایلیده و آناطو-
 لیده عالی سنجاقلره حاکم اولوب القابنده (جناب) یازیه رق اعزاز
 ایدیایر ایدی .

سلیمان خانک قپودانلرینی بیان ایدر

اولا قپودان (سنان پاشا) حرمدن یتشمش ، غایت جبار ایدی .
 (قپودان خیرالدین پاشا) واردار ایلیجه سندنر . جمله اجدادی اوراده در .
 اما کندوسی (مدلالی) جزیره سنده وجوده کلوب ولوله ازا برلوند بهادر
 قنا قوپوب جزائرده نیجه لوالره والی اولوب سنه ۹۴۰ کندویه قپودانلق
 احسان اولوب آق دکیزده اوچ بیک باره یلکن سوندوروب نیجه کره

قلعه سنه دوشوب جان قورتاردی. بعده غازی قاسم پاشا اوچ آدم ایله وندیك دیارنده اوسك قلعه سنه كلوب جمله عسكری آلمان دیارنده شهید اولوب بو حقیقیر اوشهدایی آلمان دیارنده نیجه یرده زیارت ایتشمدر. (کوزلجه رستم پاشا) حرم محترمدن چیقوب یکچیری آغاسی، بعده بودین والیسی اولمشدر. (سلیمان پاشا) حرمدن یتشوب استولنی بلغرادده کول باشی محافظه سنده مرحوم اولوب قلعه قپوسی اوکنده مدفوندر. (عثمان پاشا) سرای خاصدن حاصل اولوب چرکس الاصل یرار آدم اولمغله غنجنوان سفرنده شاه اردوسنه شبخون ایدوب ارضروم ایالتی احسان اولندی. (غازی حسن پاشا) ین وحبشه واروب آندن طمشوارده والی اولدی. (صولاق فرهاد پاشا) بغداد والیسی ایکن آنده وفات ایتدی. (بالطه جی محمد پاشا) بوسنه لیدر. بغدادن معزول اولوب آستانه ده وفات ایتدی. (خرم پاشا) بوسنه لیدر. (پیر پاشا) آل رمضاندر. (موسی پاشا) آل اسفندیاردندر. ارضروم والیسی ایکن کورجی کفره سی جنکنده شهید اولدی. (خادم علی پاشا) مصر والیسی ایکن مرحوم اولدی. (آرسلان پاشا) سابقا لالا محمد پاشانک اوغلیدر. بودین باروتخانه سی بونک بنا سیدر. طاطاو پایا قلعه سنه کفار استیلا ایتسی اوزرینه متهم اولوب سرارده سلیمانی اوکنده قتل اولنوب شهید زمره سنه واصل اولدی. (آیاس پاشا) وزیر اعظم قوجه سنان پاشانک برادریدر. حرمدن یتشوب بعده قتل اولندی. (بهرام پاشای قدیم) والی بغداد ایکن شهرت بولمشدی. (جنابلی احمد پاشا) حرمدن حاصل اولوب یکرمی ییل اناطولیده حاکم ایکن انکروده برحمام و برمولوی خانه بنا ایتمشدر. (اولاما پاشا) ولایت تکدن عجمه اسیر اولوب بعده خان اولدی. آندن رومه فرار ایدوب کندویه لیوه سنجانغی صدقه اولوب قرق کون محاصره چکوب بالضروره قلعه نی کفره و یروب امان ایله طشره چیقارکن: «قرق کون نیچون جنگ ایتدک؟» دیو کفار طرفدن شهید ایدلشدر. لیوه ده مدفوندر. (پولاد قصد پاشا) حرمدن چیمشدر. (شمسی احمد پاشا) قزل احمدلودن وزیر خامس معظنی پاشانک برادریدر.

معارفدن سخندان صاحب کلام و محب فقرای خاص و عام بروزیر هم‌ایدی .
 (وزیر بلاق مصطفی پاشا) بوسنوی الاصلدر . آرن‌اودجه (پلاق) قوجه دیمکدر .
 اول اسم ایله ملقب بر وزیر غضوب و دلیر ایدی . مصر وزیر ی و قودان
 اولدی . ابا ایوبده مدفوندر . (وزیر داماد فرهاد پاشا) شهزاده محمد خانه
 داماد اولوب اسکی سرایدن برکوشه‌سنی بولوب سلطان بایزید قربنده بونلره
 بر سرای بنا اولندی . . خطاط اولغله مصحف شریف یازوب آنک ایله
 کفاف نفس ایدینوب کینمشدردر . بر مصحفی بایزید خان تربه‌سپنده در حالاً .
 (وزیر مصطفی پاشا) خالد بن ولید حضرت تلرینک نساندندر . شمس پاشانک
 قرداشیدرکه آندن مهتردر . حرمده نشو و نما بولوب چاقرجی باشی اولوب
 روم ایلی ایالتی ایله مالطه اوزره سردار اولوب بی فتح کلدکده حجه کیدوب
 آنده وفات ایدوب بو حقیقک پدیری دفن ایتمشدر .

میرمیران سلیمان خانی بیان ایدر

(بهرام پاشا) ایچ اوغلانلری طاش ایله اوروب کندیسینی شهید ایلدیلر .
 سده صکره جمله‌سی قتل اولندیلر . (داود پاشا) مصر والیسی ایکن مرحوم
 اولدی . (اویس پاشا) میرمیران شام ایکن مرحوم اولدی . (دوقه .
 کین زاده غازی محمد پاشا) والی مصر اولدی . (دیکر اویس پاشا) یمن
 سرداری ایکن عدن شهرندن دیار عدمه کیتدی ؛ بدست اشقیا پهلوان حسن
 المیلی شهد شهادت جامنی نوش ایتدی .

(اوزدم پاشا) مصر سلطانی غورینک اقباسندن چرکس الاصل
 شجیع و دلیر ایدی که فاتح حبشدر . (یحیی عمر پاشا) بلغرادده جامع و عماراتی
 ونجه خیراتی واردر . (غازی قاسم پاشا) سلیمان خان بیج قلعه‌سنی محاصره
 ایدوب شدت شتادن بی فتح عودت ایدوب بوغازی قاسم پاشا اون ایکی
 بیک سردن کچدی . نامدار بهادر یارار قتالرایه آلمان دیارینی اوج آی نهب
 وغارت ایدوب کافره رخنه ویریرکن بری طرفده سلیمان خان جان قورتاران

اولوب بر محلول کتورن سرحدلی فدایی مرقومی قبه آلتنده بیچاق ایله بر قاج
یرندن زخمدار ایدرک شهید ایتشدر . آندن اول غزا ایدن غازی بعد الغزا
خلاص اولمشدر .

وزارت میسر اولیان قبه وزیرلرینی بیان ایدر

ککبوزده عمارت و جامع بنا ایدن (وزیر [۱] مصطفی پاشا) درکه بوسنویدر .
(وزیر فرهاد پاشا) آرناود الاصلدر . (وزیر قوجه قاسم پاشا) سلیمان خانک
شهمزاده ایکی حالنده دفترداری و صکره لاله سی اولوب پیر اولمغله دردنجی
وزیر اولوب سلانیکده متقاعد ایکن آنده بر جامع یادیروب و فات ایلدی .
(وزیر خان احمد پاشا) آرناوددر . حرم همایوندن چیقوب یکچیری اغاسی ،
بعده بلغراد فتحنده روم ایلی ، بعده مصرده عاصی اولوب باب زویلده صاب
اولندی . (وزیر کوزلجه قاسم پاشا) حرمدن چیقوب وزیر اولوب مورده
جزیره سنده آنابولی قلعه سنی اوچ سنه محاصره ایدوب فتح ایتدی و صکره
اسلامبول محاذیسنده قاسم پاشا قصبه و جامعی بنا ایتشدر که قاسم پاشا اسمیله
یاد اولنور . (وزیر حاجی محمد پاشا) بودین وزیر ایکن بر حکیم یهودی
مسموم شربت و یروب مرحوم اولدقده : « قرق محمد اسملی آدم زهرله دم »
دیو یهودی اعتراف ایتمکه قتل اولندی . محمد پاشا بودینده مدفوندر .
(وزیر خسرو پاشا) قوجه لالا مصطفی پاشانک مهتر بر آدمیدر . ابتدا چاشنکی
باشی و قپوجیلر کتخداسی و روم ایلی و مصر والیسی اولدی . (وزیر خادم
ابراهیم پاشا) حیا و ادبی غالب صاحب و قار اختیار بروزیردایر ایدی . سلوری
قپوسنک ایچ یوزنده کی جامع روشن آنک خیراتسندندر . (وزیر خادم
حیدر پاشا) حرم خاصده قپو اغاسی ایکن طشره چیقوب شهزاده مصطفی
قتلنده میل تهمتیله عزل اولوب هر شک سنجاغنده متقاعد اولدی . ارباب

[۱] چویان مصطفی پاشا جامی نامیله یاد ایدیان اوجامه ککبوزده کبی بر قضایه
دکل، الك بیوک شهرلره مدار زینت اوله جق مبانئ فاخره عثمانیه دندر .

اعمار ایدرک آستانه کلدی . (وزیر اعظم ایاس پاشا) . عن اصل آرنوود در .
 حرم هایونده پرورش بولش ایدی . بعده یکچری آغاسی وروم ایلی ایالتنه
 متصرف اولوب وزیر اولدی . (وزیر اعظم لطفی پاشا) . بوده آرنوود عنود
 قبیله سندندر . حرم هایوندن نیجه لوالره متصرف اوله رق وزارتله شرفیاب
 اولدی . (وزیر اعظم سلیمان پاشا) بیاض طواشی اولوب حرمدن شام
 آندن مصر . آندن دوئنا ایله هندستانده بندر دیو احمد آباد ونیجه قلاعی
 فرنک پورتهالدن [۱] آلوب هند راینه هبه ایدوب بر چوق مال غنایله
 یتنده کی بندر عدنی فتح ایدوب اوزدمرک ایله حبشی آلوب آستانده
 وزیر اعظم اولدی . آندن (رستم پاشا) وزیر اعظم اولدی . عن اصل
 خروات جنسندن آرسطو تدبیر بروزیر ایدی . (وزیر اعظم احمد پاشا)
 آرنوود قومندن ایدی . حسن تدبیر و شجاعت و مهابت ایله مشهور بر
 وزیر دلیر ایدی . حرم هایوندن سر بوابلق ایله چیقوب یکچری آغاسی
 وروم ایلی والیسی و وزیر اولوب عجم شاه شاهی شاه طهماسبی شبخون ایدوب
 صکره طمشواری فتح ایلدی . (وزیر اعظم قالین علی پاشا) هر سک
 سنجاغنده پرچه قصبه سندندر . سرای عامرهدن قیوچی باشلیق ایله چیقوب
 یکچری آغاسی و مصر والیسی اولدی و آندن وزیر اعظم اولدی و غایت
 مجسم آدم ایش . صوکره (وزیر اعظم صوقوللی قوجه محمد پاشا) بوسه
 سنجاغنده صوقول یعنی شاهین قصبه سندندر . حرم خاصدن قیوچی باشی
 ونیجه سنجاق وروم ایلی ایالتی ، نتیجه اوچ پادشاهه قرق سنه وزیر اعظم

[۱] طوغریسی (پورتقال) در . (پورتقال) . (پورتکیز) خطادر . چونکه
 بوملکنک اسمی ایکنجی شهر عد ایدیلن Porto ایله برنوع کوزل شراب حاصل ایدن
 Oporta شهری اسملندن کلسدر . (پورتقال) قطعه سی لایتلرجه Porta Colle
 دیبه تسمیه اولنوردی . ایشته بوایکی لفظ یکدیگریله امترج ایدرک Portugalia اولمش ،
 بوندن ده پورتقال کله سی ظهور ایتشدر . تواریخ عریده (برتقال) دیبه وارد اولدینی کی
 ابن اثیر تاریخنده (ط) ایله (برتقال) صورتده قید ایدلشدر . یدیکمز پورتقالار
 مذکور شهرده یعنی Porto ده کلیتله حاصل اولدینی ایچون عربلر شهر اسمیله قبوله
 ایله (پورتقال) دیشلر و ترکار عین اسمله استعمال ایتشلردر .

داء الجون بیمارخانه‌سی و بر مدرسه‌سی و بر مکتب صبیان البجد خوان ایله معمور برجامعدر و پادشاه دل آگاه سلیمان خانک ظرافت طبعندر که خاصکی سلطان جامعنی عورت بازارنده بنا ایتمشدر و السلام .

جامع سلاطین مهر ماه سلطان دختر سلیمان خان

ادرنه قپوسنده ایچ یوزنده برعالی زمین اوزره منبی برجامع عالیدر . سائر سلاطین جامع‌لینک قصری مقامنددر . سلیمان خان تیزی نامنه انشا ایتدیره رک جمیع مصارفی خزینئه شاهانه دن صرف اولمشدر . محراب و منبری و محفلی غایت مصنعدر . اما خنکار محفلی یوقدر و طشره حریمی سراپا چنار آغاجلریله سایه دار اولمشدر . درت طرفی مدرسه حجره لریدر . برحامی و بر سوقی واردر . اما دارالضیافه‌سی و بیمارخانه‌سی یوقدر . مناره‌سی بر طبقه‌لی سرآمد بر مناره در . والحاصل پادشاه مغفور قرق سکر سنه سلطنتنده اجرایی عدل و داد ایدوب ممالک آل عثمانی معمور و آباد ایلدی . غزا و جهادی فی سبیل الله ایدر بر پادشاه کشور کشا اولوب بامرالله نه جانبه متوجه اولسه منصور و مظفر و سلمائاً غانما عودت ایدردی . زیرا (و شاورهم فی الامر) نص قاطعنه امتثالاً جمیع کار و امورده اختیار علما و صلحا و وزرا ایله مشاوره ایتدین برایشه مباشرت ایتزدی .

زمان شریف‌ننده مقام صدارت کلن وزیر اعظم‌لری بیان ایدر

اولا وزیر اعظم پیر محمد پاشای قرمانیدر . حین جلوسنده وزیر اعظم ایلدی . ینه مسند صدارت عهده‌سندنه ابقا اولندی . (وزیر اعظم مقبول و مقتول ابراهیم پاشا) حرم خاندن یتیشوب صدارت ایله مصره واروب . خائن احمد پاشای سلب ایله مصر قلعه‌سنه یدی قله بنا ایتدکن صکره مصری

وعبرتتون مناره لردرکه قوجه معمار بومناره لردہ وجامعده یدطولای معما۔
 ریسنی عیان ایتشدر۔ ہرمنارہ اون سکیزر خانہ گوشہ طرح اولمشدر۔
 ہر طرحندہ سراپا قات اندر قات زیہلر ایجرہ کونا کون کتابہ لمطی و تورنجی۔
 ایشامہ نقشلری و ہر طبقہ دہ عبرتتا کرشمہ مقرنی ومدنہ لرا اختراع
 ایتشدرکہ کورنک عنلی والہ اولور۔ زیرا بوجامع التنجی جامعدر۔ ہر ہر
 جامعدن برر ظرافت ونصافت شریفہ آلتوب بنا اولمشدر۔ وجامعک
 سطوحی کنانزندہ اولقدر مصنع مرمر زیہلر وکلو بلر وبدن بدن دیوارلر
 واردرکہ نظیری برجامعده یوقدر۔ وقہ لرینہ استاد رصاص نیلکون رنگدہ
 بر رصاص خاص اورتمشدرکہ حقیقہ مہارتتی کوسترمشدر۔ بوجامعک جوانب
 نلاہ سندن برآت ہنزلی صحرای عظیم حرمی ایجرہ کونا کون اغاجلرلہ مزین
 برحرمدرکہ صول جانبدہ بیوک برچنارک کولکہ سندہ (الشیخ علی طیلی)
 حضر تلری مدفوندر؛ صحابہ کزیندندر۔ حضرت ابا ایوب الانصاری ایلہ کلوب
 اول معرکہ دہ طبل چالارکن شہید اولمش و بومحلہ دفن ایدلمشدر۔ بو حرم
 کیرک اطرافندہ عمارت ومدرسہ سی و نابخانہ ودار الضیافہ سی وخیرات وحسنات
 سائرہ سی واردر؛ اما دارالشفاوحمای یوقدر۔ بودہ برجامع ذی شاندرکہ سائر
 جوامع عظیمہ سلاطین کرامہ کیدن مصرفدن زیادہ بوکدہ مال فراوان
 خرج ایدلمشدر۔

جامع شہزادہ سلطان جہانگیر

فندقلی قصبہ سندہ شہزادہ جہانگیر روحیچون بوتی دہ سلیمان خان بنہ
 ایتشدرکہ اوصافی تحریر اولنہ جقدر۔

اوصاف جامع والدہ شہزادگان اعنی خاصکی سلطان

عورت بازارندہ برجامع عالی بی بدلدرد۔ اماغیری جامعارکبی بیوک دکلدرد۔
 برمنارہ لی، بر طبقہ لی برجامع دانشیندر۔ برعمارتی، بردار الضیافہ سی وبر

اما سایمانیه قبه سندن سهل کوچکدر . وچارپا ششخانه عملی پایه لر اوزرینه
عینی قبه موزوندر و بوقبه نك جوانب اربعه سنده نیم قبه لر دخی واردر .
سلیمانیه و آیصوفیه کبی ایکیشر نیم قبه دکدر؛ درت نیم قبه وسطنده برسر آمد
قبه در . محرابی و منبری غایت مصنع و مشبک مرمرخامدر و سکز ستون
اوزره مؤذنان محفلی غایت مصنعدر و جامعک صول طرفنده ستون
اوزرنده خنکار محفلی و جامعک جوانب ثلاثه سنده جماعت محافللی ایله
آراسته اولمشدر . بوجامع ایجره عمود عظیملردن برشی یوقدر و ایکی طبقه
بقنادیل واردر . درون جامعده هر شب سکز بیک قنادیل چراغان اولور .
و جمله جام منورلر ایله روشن آباد برجامعدر . جوانب اربعه سنده پنجره لر
واردر . اوچ عدد باب معالسی یمین و یسارنده و قبه سنده باب کیری اوزره
تاریخی (مبعد امت رسول مین سنه ۹۵۵) در . ۹۵۰ تاریخنده بناسنه شروع
اولندینی کون ماه ربیع الاولک برنجی کونی ایدی . ۹۵۵ سنه سی رجبنده
تمام اولوب انشاسنه یوز اللی یوک آچه کیتمشدر . بودخی معمار سنان
کاریدر . و جامعک طشره طرفنده دخی یان مقصوره لر ی وازدر . آنده
برقیق و مجلاذی قیمت کونا کون ستونلر واردر . و هر قیوسندن قدمه زردبانلر
ایله جامعده عروج اولنور . و قیولرینک روزنلری مزین برجامع پرانواردر .
و محراب اوکنده ارم و دروضه رضواندن نشان ویریر برباغ ایجره برقبه عالیله ده
شهزاده محمد مدفوندر . و برقبه ده دخی برادری شهزاده جهانگیر سلیمان خان
که حلب مشتاسنده مرحوم اولوب جسد پاکنی بوقبه ایجره مستورایتیدلر .
و بوجامعک حریمی غایت مصنعدر . جوانب اربعه سنده کی صفهلر اوزره کونا
کون عمودلر و الوان اعمار ایله پیراسته اولمش طاق خورنقلر اوزره قبه لدر .
و جوانب اربعه سنده طشره حرمه ناظر پنجره لر واردر . و حریم وسطنده
برحوض مدور آب زلال ایله لب بر لب اولوب اطراف عیوندن تجید و ضوء
ایدرلر . و سکز ستون اوزره برسر آمد قبه بالادرکه فاتح بغداد مراد خان
زابع بنا اتمشدر . بوجامعک یمین و یسارنده کی ایکیشر شرفه لی ایکی مناره نك
اسلامبول و بروسه وادرنه ده مثلاری بنیاد اولنماشدر . او یله منقش

بوخیر اتدن بشقه دها صایسز حسناتی وارسه ده اونلر ان شاء الله سیاحتمز صره سیله فرداً فرداً تحریر اولنور . زیرا بومسودا تمزدن مقصود اسلامبولک اوصافی تحریردر . بالادنبری ذکر اولنان خیرات هپ مالطه ، رودوس ، بودین ، قزل الماسی ، طونه بلغرادی ، بغداد کبی قلعه لرك حلال زلال غزاملیه بنا اولمشدردر . بنا امینی محاسبه سیله سلطان سلیمان خیراته سکزیوز طقسان التی بیک اوچیوز سکسان ایکی فلوری خزینه دن صرف ایتمشدر . اول عصرک حسابجه بشیور اوتوز یدی یوک و سکسان ایکی بیک نطقوز آچه اولور . زمانمز حسانی اوزره ایکی بیک ایکیوز قرق بریوک آچه اولور . اما سلیمان خان عصرنده بر آچه بردانق اولوب دردی بردرهم کلور خالص العیار رائج فضه ایدی . یوز التون یوز اون سکز درهم کلوردی . بودقیقه اوزره مصارف خیراتی خدا بیلیر .

اوصاف جامع شرف و بنای مضع ولطیف شهزاده سلطان محمد

جمیع مهندس لر شکل مثانده اولان اسلامبولک اورته سی ساعت و خطوه و ذراع حسابجه بوشهزاده جامعی زمینی در دیرلرکه بردوز و واسع صحرا ده واقع اولمشدر: پشته اوزره دکلدر ، التنجی جامع سلاطیندر . اما بودخی سلیمان خانک بناسیدرکه شهزاده جوان بختی شهزاده سلطان محمد غایت خبت ایدوب جمله سفر لرده بر آن یانلرندن منفک اولمازدی . آخر دیار مغنیساده رهنز اجل کریبائی آدقده (ارجعی الی ربک . .) امر جلیله امتثالاً داربقایه رحلت ایدوب نعش شریفنی جامعی اوله جق خیابان قویاخ چنستان ایجره دفن ایدوب اوزرینه بوجامع دلکشانی انشا ایتدیلرکه بوده وجه ارضه لانظیر برجامع بی بدلدر .

اشکال جامع شهزاده آزاده

اورته قبه عالیسی افلاکه قدر سرچکمش برکاسه نیکون قبه مینادر .

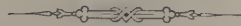

وهر فتح اولنسان قلعه لرده و پلانقه لرده کنیسه لری جامع و اولمیان لرده مجدداً جامع بنا اولنوب لوازم اسلامیه تکمل ایدردی . وقاعه قدس شریف وقبه مسجد صخره الله و عیون قدس شریف اوزره برقاعه عظیم سلیمان خانکلار . و صخره شریف قبه سنک ایچی ، طیشی یعنی اخشاب و طایشی منقش و مصنع کاسه ایله تزین و انواع نقوش ایله رشک نکار خانه چین اولمشدرکه کویا قصر فردوس علیندر . و بغداد بهشیت آبادی فتح ایتدکده حضرت نعمان بن ثابتک (که امام اعظمدر) قبری اوزره برقبه و برجامع و عمارت و دارالضیافه بنا ایتدیلر و شیخ عبدالقادر جیلانی حضر تلی تر به سی اوزره برقبه عالیه و برجامع و تکیه و عمارت انشا و سائر اوقافی تجدید ایدوب یکیدن ده اوقاف تعیین ایتدیلر .

حرمین محترمینده اولان خیرات و حسناتی

حالا صره روم آلتش ایکی بیک التون صره امینی ایله اهالی مکه و مدینه یه هر سنه کوندریایر . بری دخی (صدقه جبه) در . سلیم خان اوقاقدن اهل حرمینه نیجه کره یوز بیک خرقة و جبه و سراویل کیدر . بری دخی (صدقه جوالی) در یعنی خراج اهل ذمدر . دولتلرنده اکثری سکان حرمینه تعیین اولمشدر . الی ماشاء الله دائمی بر صدقه در . بری دخی (صدقه جاریه) در که جبل عرفاتده جریان ایدردی . بو خیرات هارون الرشیدک حرمی زبیده خاتونک خیراتی ایدی . عرب و عربیان جریان ایده جک یرلرینی خراب ایتشدی . سلیمان خان ایکی فرسخ یرده درت عدد عیون ضم ایدوب نهر کبی عرفاته صولر آیدوب عظیم حوضلر بنا ایتدیردی . و (خیرات مدارس اربعه در مکه مکرمه) قواعد روم ترتیبی اوزره درت مذهب مدرسه لر بنا ایدوب طلبه لرینه کفایه مقداری جریه و وظیفه لری تعیین ایلدی . و مکده بیت ام المؤمنین خدیجه آنا خانه سنی برقبه ایله اعمار ایتدی . وقبه پرانوار خدیجه یی دخی اعمار ایلدی .

تاب اسلامبوله هندسه اوزره کیتمک ممکنیدر؟» دیر. اوده «بلی پادشاهم ممکندر
 نهر عظیم کبی جریان ایدر» دیر. پادشاه: «سن کیسه لری شمدی اوج اوجه
 دوزرسه ک بوضو استانبوله واریر دیدک. بن ان شاء الله کیسه لری یاز یانه وهیمان
 همیانه متصل ایکی قوناق دیزهیم» دیر وهان (بسم الله) ایله برکیسه آلتونی
 مذکور عیونک باشنه نثار ایدوب اساسنه شروع ایلر. یدی بیلده اوج بیگ
 یدیوز کمر انشا اولنور که بعض یرلری افلا که سر چکمش ایکشر، اوچر
 قات قنظره لرله استانبوله کیروب آت بازاری قربنده یاقونک قرق چشمه کمرلری
 اوزره کپیرمک اقتضا ایدوب شهر اسلامبول ایجره مذکور آب تابی تقسیم
 ایلدوب شهیدان دست کر بلا ارواحنی شاد ایلدی وچکمیجه کیر جسرینه
 مباشرت ایدوب اتمامی سلیم نانی به میسر اولدی. وخیرات شهزاده جامعی
 سلیمان خانکدر. وخیرات جامع جهانگیر وخیرات جامع عمارت خاصکیه
 وخیرات ترسانه جدید وخالیجیلر کوشکننده مدرسه سلیم خان سلیمان خان
 بناسیدر که پدیری روحنه ثوابی اهدا ایلمشدر. خیرات جامع اسکله اسکدار
 ودختر بلند اخترلری مهرماه سلطان ایچون برجامع وایکی خان بر عمارت انشا
 ایتدی. روم ایلنده کی خیراتلری بی حسابدر. اما قلعه اولونیه، سلانیکده قلعه
 کله مریه، اکری سرحدنده قلعه سکه دین وسکتوارده قلعه تر به واوزی سر
 حدنده قلعه بندر وادرنده بر ماء زلال جاری وادرنه قربنده جسر مصطفی
 پاشا قصبه سنده برجامع و عمارت و خان بنا ایتدیر مشدر.

اناطولی جانبنده اولان خیراتلری

اولا قونیه ده حضرت جلال الدین قدس سره مرقد پرانواری قربنده
 ایکی مناره لی برجامع عالی وبرمدرسه وبرمسجد لطیف وسماع خنه وبر عمارت
 معموره وبر دارالضیافه ودرویشلر ایچون متعدد حجره لر وشام شریفده برجامع
 عظیم وبرمدرسه، بعده مدینه کهنه ده وشهر ازنیقه ده برکنیسه نی جامع ایتدیلر.

قدیمدر. اول عسرك متانت اوزره مصنع بر بنای عظیمیدر. اما لطافت و ظرافت و نظافتده و شیرین کارلقده بواندن مصنع بر بنای عبرت نماند. مال مصروفی جهتیه بوجامعه ایاصوفیه دن زیاده مال کیتمشدر» دیونجه گفت کو ایدوب کیتدیله؛ حقا که بوجامعک اون مثقال طاشی بر آلتونه اولدی دیرلر.

مصارف جامع سلیمانیه

جامع اتمام بولدقده بنا امینی و ناظری و معتمدی محاسبه لری اوزره سکر کرده یوز بیک و طقسان [۱] بیک اوچیوزسکسان اوچ یوک فلوری اولمق اوزره محاسبه جامع کورلمشدر و سایان خانک اسلامبول ایجره برخیرات عظیمه سی دخی جاریدر که قرق چشمه کمرلری صویدر. برقات کمری (یانقو) [۲] عصرنده بنا اولتوب اسلامبول ایجره قرق عدد چشمه ایدی. اما مرورایام ایله جابجا منهدم اولوب زمان سلیمان خانه کلنجه اهالی اسلامبول بر ایچم صویه محتاج اولوب طوزلی قیولردن صو نوش ایدوب دفع عطش ایدوب کمال مضایقه و قلت چکرلر مش. سلیمان خان اسلامبولک غربنده بر منزل بعیدده آب تابلر بولوب علم هندسه ایله اسلامبوله کتورمک مراد ایدند کده معمار سنان: «پادشاهم، بوخیرات عظیمه سکا میسر اولورسه تابو محمدن استامبوله اونبر ساعت منزلدر. کیسه لری اوج اوجه دیزوب بو قدر مال فراوان صرف ایدرسه کز بوخیرات سزه نصیب اولور. والا بوخیراته بر ملک قادر دکلدر. شافی خبر بودر پادشاهم» دینجه همان سلیمان خان: «ای معمار سنان اولا بو آب

[۱] پچوی «طقسان آلتی بیک» دیور و علاوة «اول عسرك حسابجه بشیوز یوک و اوتوز یدی یوک و سکسان ایکی طنموز یوز آتجه اولمش. بوزمان حسابجه ایکی بیک ایکوز قرق یوک آتجه قریب اولور» دیه ایضاح ایدیور. شو حسابجه بر آلتونک ۶۰ آتجه اولدینی آکلاشیلیور. بر آلتون ایسه وسطی اولهزق ۱۲ درهم کوشه معادل ایدی.

[۲] [۱۱۷ - ۱۳۸ تاریخ میلادیسنده (آدریان) زماننده بو کمرلرک انشاسنه

باشلان دینغی یوقاریده خبر ویرمش ایدک.

بولشدر. حتى حقيرك برگره منظورى اولدى كه علم هندسه و علم معماري ده كامل و صاحب اقتدار اون كفره كلوب بوابلر ايله بوجامع منورى سير و تماشايديركن بواب و قيملر بوكافرلك آياقلىرىنه بشقه مست كيدىروب تماشاسنه شروع ايلوب هر نه جانبه نظر ايتدىلرسه انكشت بردهن ايدوب معتجبانه برر پارمقلىرىنى ايصىروب حيران اولدىلر. قپولرك هند صدفكارلىسى قنادلىرىنى كوردكجه باشلىرىنى ساللايوب ايكيشر پارمقلىرىنى ايصىرلردى وقبه سرنكون مينايى كوردكلرنده جمله باشلرنده مان لفكه شاپقهلىرىنى چيقاروب «مريه مريه» ديو واله اولدىلر و دامن قبهده اولان طاق كسرادن نشان ويرر درت عدد كمرلى كوردىلركه :

(بيت)

كهكشان آسا سايه سرچكوب   روزه اعلايه صالحشدر كند

مضمونجه برقوس قزح وارى كمرلردكه كويا هر برى يد قدرت كمريدر و حقيقت الحال مذكور كمرلك تاريخى « (قدرت كمريدر) سنه ۹۴۴ » كامل بر ساعت نجومى دقت اوزره بوكمرلى و درون جامعى انكشت بردهن تماشاييدوب طشره حرمة چيقوب چار مناره و چار ركنى و شش باب معلالى و حرم لطيفى و اطرافده آماده كمرلر اوزره و قبهلى و ۴۰ وجهلى ستونلىرى و قات اندرقات موزون قبايلر اوزره جمله مطلق علم محمدىلى كوردكلرنده شعشع سندن كوزلى خيره لئوب تپه باشلردن شاپقهلىرىنى چيقاروب سمر برهنه جامع شريفك جوانب اربعه سنى تماشاييدوب كمال تعجبىدن جمله اوزر پر مقلرىنى ايصىردىلركه آنلك يينده نهايت تعجب اون پارمغنى آغزىنه قومقندر. حقير بونلره ترجمانلق ايتدم . بونايى نجه كوردىلر ، همان برىسى قابل خطاب ايمش ، ايتدى : « هر مخلوقات و موجوداتك و بناى عماراتك يادرونى يا خود بيرونى كوزل اولوب ايكي كوزلك بريرده اولماز . اما بوجامعك درونى و بيرونى شيرين كارلق اوزره بنا اولشدر . جميع فرنگستانده بويه برعبرت نما علم هندسه اوزره كامل و مكمل بنا كورمىك . » ديوب پسند هزار ايتدىلر . حقير ايتدم : « يا اياصوفيه ايله بوجامع نجه در ؟ » آنلرا ايتدى : « بلى ، بوندىن بيوك طوغله بنا بركار

کوله شیرلر، لغت ترکیک صحیحی کوراشدر. و بوجامعک یمین ویسارنده مذاهب اربعه شیخ الاسلاملرچون درت عدد مدرسه عظیمه واردرکه حالا علمای عاملین وکاملر ایله مکمل ومالا مالدر وبردارالحدیث وبردارالقراء وبشقه برمدرسه علم طب وبرمکتب صیان وبردارالشفاء وبردارالاطعام وبرتوخانه مسافرین وبرکاربان سرای آینده وروندکان وبریکچیری اغاسی سرای وبر اسواق زرکران ودوکه جیان وخفافان وبرحام روشنای نصف جهان و تتمه سوخسان و بیگ عدد بیت خدامان بنا ایدوب بوجامع اطرافنده کی جمله بیگ قبه عد اولنمشدر . غاطه جانتندن بوسلیمانیه عمارتنه نظر ایدن کویا برکوم کویا قورشون ایله پوشیده برسواد معظم نمایان کوریر و جمله اوچ بیگ خدامی وار ؛ اوقاف معیندر . آق دکرده جمله جزایر سنبه کی واستانکوی، ساقز وردوس وغیر جزایر جمله سلیمان خان اوقافیدرکه متولیدی بشیوز آدم ایله حکم ایدر . بوجامعدن ماعدا سلیمان خانک اقالیم متعدده فاتحی اولسی سبیلله جمله سنده خطبه سی تلاوت اولنور . اما دیار اسلامده بوسلیمانیه جامعدن متین ومستحکم عمارت بنا اولنماشدر. جمیع اهل هندسنانک متفق علیه اولدقلری بویکلامدر که بوادیم ارضده سلیمانیه بناسی کی برمتین بنا اولنماشدر وبوقبه مدور کی برقبه مینا کورلماشدر دیرلر . وضع اساسنده اولان متانت وکوشه سنده اولان آثار ظرافت وهر صنایع سحر واعجازک کمال ونهایتی بوجامعک اندرون ویروننده موجوددر. حتی بنا اتمام بولدقده قوجه معمار سنان ایدر: «پادشاهم سکا برجامع بنا وانشا ایتدم که روز قیامته حلاج منصور کلوب وجه ارضده اولان مقالید جبالی حلاج کاندن پموق مثالی آتدقده بوجامعک قبه سی منصورک یای چله سی اوکنده چوکان طوی کبی غاطان اوله» دیو جامعک بو مرتبه متانتی مدح ایدر ، حقا که بوجامع برپشته عالی اوزره مبنی اولنغله تمنی ابتدا تا تحت القلعه اوکنده کی سددن وسياوش پاشا سرایی سددن ویکچیری اغاسی سددن وکوچک بازار صهرنجی سددن واغا مکتبندن وتوخانه وعمارت وقورشون خانه وپیمار خانه طرفلری سدلرندن جمله سلیمانیه جامعک تملریدرکه بووجه ایله بوجامع عالی متانت.

اولمامشدر . بو طرز عجیب و غریب کورلما مشدر . و بونده اولان مشبک
و مقرنسی مرمر تصنیعاتی بر عمارستانده یوقدر .

اوصاف حرم بیرون

بو جامعک جوانب ثلاثه‌سنده برقات طشره حرم دخی وار که ایکی جانی برر
آت منزلی صحرای رمالدر و کونا کون چنار منتهالر و سد سر نکون و سروی
واخلامور ولسان عصفور درختلری ایله مزین بر حرم عظیمدر که جوانب
ثلاثه‌سی جملةً پنجره‌لی دیوارلر در . و جمله اون عدد قپو واردر . و قبله
جانبنه ایکی قپوسی وار . بری مرا قپوسی ، بری اسکی سرای قپوسی ،
جنوبده مکتب قپوسی وینه جنوبه چارشی قپوسی و جنوبه صاغ مدرسه
قپوسی وینه جنوبه حکیم باشی قپوسی و غربه عمارت قپوسی و غربه توخانه
قپوسی وینه غربه اغا قپوسی قدمه نردبان ایله عروج اولنور و آندن شماله
بیگ بر مسارلی قبه قپوسی یکریمی آیاق طاش نردبان ایله عروج اولنور
بر قپودر . قبه‌سی ایجره بیگ بر مسار محلی اولدیغیچون سبب تسمیه‌سی اولمشدر .
و جانب شرقه ناظر حمام قپوسی بودخی قدمه نردبان ایله حمامه نزول
اولنور . اما بو طرفده حرمک دیواری اولیوب شهر اسلامبولی تماشا
ایچون برکنار سد دیوار پس چکلمشدر : جمله جماعت آنده مکث ایدوب
خنکار سرانی و اسکدار و بوغاز حصاری و بشکطاش و طوپنخانه و غلطه
وقاسم پاشا و اوق میدانی سراپا نمایاندر و خلیج اسلامبول بوغاز ایجره بادبانلری
کشاده ایدن نیجه بیگ پرده و قایق و غیره کشتیلرک شناورلک ایتدکلری
برر برر رایگان بر حرم سیر جهاندر . بو حرمک جوانب اربعه‌سنده سلیمانیه
جامعی دأراً مادر بر قاچ بیگ آدیمدر و بر کوچک حرم دخی سلیمانیه ایله اسکی
سرای دیواری مایننده (سرچشمه کشته کیران پهلو ان دمر میدانی) نامیه
مشهور بر و ایدر . حالا بعد العصر جمله تکیه پهلو انلری اول جای لطیفده

جمله اسلامبول یهودیلرینه ایچی حضورنده بذل ایدوب برجه قلمدی .
 ایچی یه خطاب ایدوب بیوردیلرکه: « رافضی روز قیامت خربود زیر یهود »
 اوپله ایسه سزه سوار اوله جق یهود طائفه سی افندیلر یکنزه مالکنز نصیب
 اولسون که روز قیامتده سزه سوار اولدقده قامچی وتازیانه اوزمیه لر .
 یوخسه سزجلین تارك الصلوات قومك جامع خیراتنده علاقه لری نه اوله ؟ »
 بر قوطو جواهری ینه ایچی حضورنده معمارستانه ویروب: « بوذی قیمت
 وبو کوندردیکی طاشلر بنم جامعك طاشلری یاننده بی قیمتدر . تیز بونلری
 سائر طاشلر ایجره قویوب بنا ایله » دیدکده ایچی بو حاله واقف اولنجه عقل
 دائرة سندن چیقوب مبهوت ومتحیر قالب نامه سنه قارشیاق الفاظ مناسبه
 ایله نامه لر یازیلوب ایچی روان جاننه روان اولدی . بری طرفده استاد
 معمار بوجواهری برر کونه صنعت ایله مناره نك هر ششخانه زیهلری ایجره
 کنایه لر دخی اورته سنه کونا کون مطبق مرمر کللر ایجره بوجواهری
 زین ایدوب آنکچون اول مناره یه حالا جواهر مناره سی دیر لر . آفتابک شعله سی
 بعض طاشلره پرتو اوروب شعله اوریر . اما بعض طاشلر شدت حرارتدن و برف
 و امطار دن فنا بولوب ضیاسی محو اولمش . اما جامعك قبله قوسی طبقه کبری
 اورتاسنده بر پیروزه نشابوری واردر که بر کاسه مدور قدر کلور حلاله سندن
 چشم بنی آدم خیره لیر و بوجامعك ایکی طرفنده قرقر عدد تجدید وضوء
 ایده جك موصلقلر واردر .

اوصاف خیابان مرقد پرانوار

محراب اوکنده بر سهم تیرکش منزلی بر کل کستان خیابان نصف جهان
 ایجره (سلیمان خان طاب تراہ) بر قبه عالی ایچنده مدفوندر که بوقبه نك
 نظیری بوقبه افلاکده یوقدر . زیرا استاد شیرین کار بر قبه صغیره اوزره برقات
 قبه عالی دخی انشا ایدوب بری بری ایچنده بویله مصنع قبه بردیاردہ واقع

محلندہ غلطہ دہ یاتان کافر قلیونلرینک دیرہ کی اوزرنده طوب قوروب کله‌سی
 قصدا آتوب تاسایمانیہ جامنک صول حرم قپوسنک اشاغی اشیکنی قیروب
 طوب کله‌سی کلوب مذکور خاچلی صماقی اوزردہ قرار ایتمشدر . اما یرده
 اولغله برضرر اصابت ایتماشدر . مأل کلام اولدر که ملعون فرنک بدرنک
 نه عداوتدونه مرتبه استاد طوپچیسی واردر که غلطه دن مراد ایدنسونده
 سلیمانیه عتبه سفلاسی اوروب مکسورایدہ . حالا ضرب آثاری ظاهر دز که تماشا .
 کاه ناسدر وبوحرمک جوانب اربعه‌سنده اولان عمودلرک اشاغی کرسیلرنده
 طوچ بلازیکار واردر . اوقاف طرفدن حکاک مورخ واردر . جمله وقایع
 عظیمة مثلا احراق بالنار وزلزله وغلو ولوله مثللو شیلر یازلمشدر که
 عجایب تاریخی ستون پایه لیدر . بوجامعک درت عدد مناره‌لری وار که
 هریری بر مقام بانک محمدیدر . سلطان سلیمان خان سلاطین آل عثمانک اونجی
 پادشاهی اولغله اکا علامه درت مناره‌ی اون طبقه انشا ایتمشدر .
 جامعه متصل ایکی مناره اوچ طبقه اوچ سایه سرچکمش مناره بی همتالردر
 وحرمک کبروکوشه لرنده کی ایکی مناره انلردن دخی آلاچلیق ایکیشر
 طبقه مناره موزونلردر . اما صول طرفده کی اوچ طبقه لی مناره یه جواهر
 مناره‌سی دیرلر . سبب تسمیه‌سی اولدر که سلیمان خان بوجامعی بنا ایدرکن
 براز استحکام بولمق ایچون برسنه فراغت ایدوب غیری خیرات بنا
 ایدرلردی . عجم شاهلرندن شاه طهماسب سایمان خانک جامعدن فراغت
 ایتدیکنی استماع ایدوب تیز بر عظیم ایچی تدارک ایدوب بیک همیان مال
 وبرقو طی ذی قیمت جواهر کونا کون ایله نامه‌سنده تحریر ایتش که :
 «مسموعمر اولدی که جامعی اتمام ایتکه قدر تکز قالمیوب فراغت ایتمشکز . سزه
 دوستلغمزه بناء بوقدر مال وخزائن وبوقدر جواهر کوندرک . بوجواهری
 فروخت ایدوب وبومالی صرف ایدوب جامعی اتمام ایتکه سعی واهتمام
 ایدیکز که بزم دخی خیراتکرده حصه‌مز اوله» دیو بوکونه طعن آمیز نامه‌لر
 ایله علی العجله ایچی سلیمان خان جامعی دریا مشال عمال وبنار ایله بنا
 اولنورکن کلوب سلیمان خان نامه نک مفهومندن آتشاره اولوب بیک همیانی

نشان ویرر ودخی فوقنده دائراً مادار قبه لر در و بو حرمك جوانب اربعه سنه ناظر
 پنجره لر واردر. بو پنجره لرك شبيكه لری پك منتظم ندر؛ حدیدی یاوزقالینغی آهن
 پنجره لر در. استاد حدید صنعت داودی اجرا ایدوب او یله سوهان اورمش که
 الی الان جلاسنه بر کرد غبار تأثیر ایتیموب پولاد نخچوانی کبی مجلا روزن لر در
 و بو پنجره لر اوستنده کی جاملرده شایان دقتدر. و بو حرم بیاضك تا
 وسطنده بر حوض عبرتمون واردر. بودخی واجب السیر سحر اعجاز بر حوض
 مر بعدر. اما آبدست حوضی دکلدرد. جوانب اربعه سی مر مر قفصلر در. جماعت
 آب حیاتندن نوش ایدر لر. اوستی یعی قورشون اور تولو الحاق قبه در. اما غریب
 بوکه حوضك هپ شادروانلری اشاغیدن یوقاری برتاب ایتدیکی چون شادروان
 دیر لر اما بونك آب حیاتی قبه سندن اشاغی سلسبیل آسا جریان ایدر غراب
 تماشادر که امعان نظریله تماشا ایدن حیران اولور و بو حرمك قبه طرفی صفه سنه
 پنجره لری اوزره کاسه چین لاجورد اوزره یازیلر مسطور در و حرمك صول یان
 قیوسی اوزره یازیلر وار. اما بو حرمك قبه سی جمله قولردن عالی بر مصنع باب
 سعادتدر که ادیم ارضده بودر سعادتیه مانند بیاض مر مر خام عتبه لی وقات اندر قات
 کیریشمه زیهلی وکوپلی ومدنه لی بر باب کورلمش دکلدرد. جمله بیاض مر مر خامدر.
 استاد مر مر طراش جمله طاشلری بر بر لریله امتزاج ایتدیرمش که احجارك ماینلری
 دکمه آدم فرق ایدمه مز و بو قونك عتبه عالیسی اوزره محراب مثال مر مردن اویمه
 مقرنس مبروملر ایجره سر نگون مر مردن لاله عبرت نمونلر و صنایع کونا
 کونلر، ینه مر مردن زنجیر ایله مصنع آویزه لر وار. علوم قدمایه صاحب اطلاع
 اولان بیلور و بوبابك ایکی جانبنده ناقبه یه منتهی اولنجه در در طبقه حجره لر دره
 موقت خانه و بوبان و قیمانلر ساکندر و بو قپودن ایجره بر عظیم قرمزی
 مدور صماقی لعن کون دوشه لیدر که بوده لانیظیر پاره مجلا مصیقل طاشدر.
 اما جرمی برصماط محمدی قدر واردر و بر طرفی سهل رخنه دار اولمشدر.
 و حرمك صاغ جانبنده کی قپونك ایچ یوزنده چاز گوشه دن موزون برصماقی
 اوزره بر خاچ یازلمشدر. استاد انی حك ایتمش ایسه ده ینه آناز خاچ ظاهر در.
 کفار بو طاشه بر ملیون مال ویر مشن رسده آنه مامشدر در. آخر کار باشادمانی

یازلمشدر ونہ یازلسہ کرکدر . بو وادی بی جناب باری آ کاموفق ایتمش اولہ .
 قبه کبيرك اورتہ سندہ آية (الله نور السموات والارض مثل نورہ کمشکاة
 فيها مصباح المصباح في زجاجة الزجاجة) آتی تحریر اولنمشدر کہ حقاً کہ آیت
 تحریر ایتمدہ ید بیضاسنی عیان ایتمشدر . وقبلہ قپوسی اوزرہ نیم قبه ایجرہ آية
 (انی وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض حنیفاً) آتی ترقیم اولنمشدر
 وچار پایہ لکوشہ سندہ (الله ، محمد - ابوبکر عمر و عثمان وعلی و حسن و حسین)
 کتابت اولنمشدر ومنبرك صاغندہ کی پنجرہ اوزرہ آية (وان المساجد لله
 فلا تدعوا مع الله احدا) بونلردن ماعدا فوقانی روزنلر اوزرہ جملہ اسماء
 حسنی مکتوبدر . اما قلم شکافدر . لکن قبه دہ کی خط عالیلر خط کز ایدر کہ
 ہر بر الف ولامی وکاف شکافی اونر ارشونددر . زیرا قبه نک قد وقامتہ کورہ
 تحریر اولنمشدر کہ اشاغیدن کشادہ تلاوت اولنہ و بوجامعک بش قپوسی واردر :
 صاغ طرفدہ امام قپوسی ، صول طرفدہ خنکار محفل التندہ وزرا قپوسی
 وایکی یان قپولری وار . صول یان قپو اوزرہ (سلام علیکم بما صبرتم فنع
 عقبی الدار) یازلمشدر . صول جابیدہ کی کتابہ ایجرہ کتبہ (احمد القرہ
 حزاری) دیو تحریر اولنمشدر .

اوصاف حرم بیاض

جامعشریفک مذکور باب سعادتلرینہ و حرم لطیفک اوج معلاسنہ
 طاش نردبان ایلہ عروج و نزول اولنور . اما بو حرم خاص مرمر بیاض ایلہ مفروش
 بر آق یایلادر کہ ہر بر قطعہ مرمری بر خالیجہ قطعہ سندہ مجلا و مصیقل و هموار
 روشن بلور مثال بروایددر . طولاً و عرضاً چار گوشہ واقعدر . اما درون جامع
 بو حرم دن بیو کدر . بو حرمک جوانب اربعہ سندہ قرقر آباق اکللی یان صفہ لری
 اوزرہ جملہ رنگا رنگ عمود عظیملر میانندہ بر قاچ عدد ذی قیمت عمود لردر
 و ہر ستون اوزرہ سنک کونا کوندن کمرلر وار کہ ہر بری قوس قز حدن

(کما دخل علیها زکریا المحراب) آتی ذهب لاجورد ايله تحریر اولمشدر .
 ومحرابك یمین ویسارنده بورمه ذیه ذیه عملی عمودلر وارکه سحر اعجازدر
 وینه آنده برر آدم قدی نحاس خالص وذهب خالص ايله مطلاشمعدانلر
 اوزره یکر میشر قطار شمع غسل کافوریلر وارکه هر بزینه اون بشر قدومه
 زردبان ايله عروج اولتوب هر لیلهده چراغان اولوب درون جامع نور ایجره
 نور اولور و بوجامعك صول گوشه سنده ستونلر اوزره بر مقام عالی (خنکار
 محضی) واردر. بشقه محرابی ده واردر. بو محفل شریفدن غیرى چار ستون پایه لر
 گوشه لر نده درت عدد عشر خوان مقصوره جکلری وار. آنلردن غیرى
 جامعك ایکی جانبنده یان صفه لر ی اوزره خورده عمود کونا کون اوزره درون
 جامعه جماعت صفه لر ی واردر و جامعك طشره سنده ینه بو صفه لر معادل
 رقیق ستونلر اوزره دریایه ناظر و صاغ طرفی چارشویه ناظر طبقه لر واردر.
 جماعت و فرت اوزره اولدقده بو صفه لر ده عبادت ایدرلر و جامع ایجره قبه
 و عمودلر اوزره ایکی قات طبقه لر دخی واردر که انلرده لیله مبارک کرده قدیللر
 چراغان ایدرلر. جمله یکر می ایکی بیك قنادیلر و نیجه بیك مصلوبات آویزه لر
 واردر. و جامعك جوانب اربعه سنده جمله پنجره لرك هر بندن برر کونه باد
 نسیم کلوب جماعت حیات جاودانی بولوب جتنه کیرمش اولورلر و بوجامعه
 بامر الله تعالی بر راءحه طیبه وارکه آدمك دماغی معطر اولور. اما دنیسانك
 شکوفه و ازهارى رایحه سنه مشابته یوقدر. و جامع ایجره کیر و بده قبله قپوسى
 طرفنده کی ایکی پایه لر ده برر چشمه سارلر واردر. جمله جماعت آب تابندن
 نوش ایدوب دفع عطش ایدرلر و بعض نا کلر آلتده فوقانی خزینه مقصوره .
 لری وارکه اعیان ولایتك و نیجه بیك ارباب سفرك امانت الله ماللری مودوع که
 حسابی جناب بارى بیلور .

درستایش خط قره حصارى

بوجامعك اندرون و بیروننده اولان خط احمد قره حصارى بو کونه قدرنه

سندن مدور ویدی ذراع مکه رفیع البیاد قبه جهان آباددر و بوقبه بی‌مثالک، چارپایه عملیسنندن ماعدا جامعک یمین ویسارنده درت عدد صماقی مرمر ستونلر وارکه هربری اوزر مصر خزینہ‌سی قیمت ایدوب مصر دیارنده برقدیم شهر دن نیل ایله اسکندریه‌یه، آندن (قرنجه قبودان) صال کیلره تحمیل ایدوب موافق ایام ایله اسلامبولده اون قپاننه کتیروب آندن وفا میداننه، آندن سایمانیه جامعنده (قرنجه قبودان) درت عدد ستونلری سلیمان خانہ تسایم ایتدکده :

(بیت)

قرنجه‌لر بودین چکمش جکرکه‌نک سلیمانہ سزه لایق نہ من و اردر قبول ایله فنیرانہ دیدکده سلیمان خان حظ ایدوب خدمتی مقابله سنده قرنجه قبودانه قدرتیجه یلانلی جزیره‌سی سنججانی احسان اولنور. اما خدا عالمدر اوپله صماقی احمر کوندرکه جهانک چارکوشه سنده نظیری یوق اللیشر ذراع بالا عمود رعنادر و قبه عظیمی محراب اوزره نیم قبه و قبله قپوسی اوزره ینسه نیم قبه ایله بنا، اولمشدر. اما مذکور عمودلر اوزره نیم قبله یوقدر. ستونلره بار ثقیل اولسون. ایچون استاد معمار سنان بلور ونجف وموران جاملر ایتشدرکه جمله‌سی جام مورانلردر و محراب ومنبر اوزره اولان جام کونا کون سرخوش ابراهیمک کاریدر. بونک دخی مدحتنده وصف انسان عاجزدر. چنانکه وقت ظهرده یوجاملره آفتاب عالمتابک شعله‌سی اوردقده درون جامع منور اولور و جمیع جماعتک مرده دیدهلری خیره‌لیر. هر قطعۀ جامده نیجه کره یوز بیک پاره کونا، کون خرده جاملر ایله شکوفهلر واسماء حسنی خطلری ایله مزین جاملردرکه سیاحان بر و بحر ایچرہ مدیوح عالمدرکه فلکده مثل کورلما مشدر. کرچه محرابی ومنبری ومؤذن محفلی بیاض مرمر خامنددر اما استاد مرمر برستون رقیق. اوزره بر مؤذن محفلی ایتش که کویا محافل خالد بریندر و بر سر آمد خام مرمر دن بر منبر وتاج صراحیسی وارکه مثل مکر سینوب جامعی منبری اوله و محرابی کویا محراب حضرت سلیماندرکه اوزرنده قره حصارلی [۱] خطیله.

[۱] حدیقه الجوامعده جامعک خطاطی قره حصارلی قولی حسن چلبی دیه قید ایدلشدر.

اوصاف جامع سلطان سلیمان علیه الرحمة والغفران

سنه ۹۵۱ تاریخده انشاسنه شروع اولنوب سنه ۹۶۳ تاریخده تمام بولمشدرکه تعریف و توصیفدن مستغنی برجامع عبرت نماندر .

(تاریخ)

قال عبد عابد تاریخه معبدالله واسجد واقترب

سنه

۹۶۳

علمادن تواریخ یازان و اول وجهله سکه مرمره نامنی قازان فضلائی مورخین تحریر مدحتده عجز و تقصیر لرینی معترفلردر . اما حقیر اولیا جرأت ایدوب علی قدر الامکان بوجامع بی بدلك مدحنی ایدهیم :

اولا زمینی مقدا ابو الفتح بنا ایتدیکی سراى عتیقك نصفی بولوب سلیمان خان بوجامعی دریاه ناظر برکوه بلند اوزره برجامع بی مانند حالنده بنا ایتدی . جمیع ممالک آل عثمانده نه قدر بیک استاد کامل معمار ، بنا و عمال . وسنک طراش و مرمر بر وار ایسه جمع ایدوب اوچ سنه کامل اوچیک پای بسته قورسه پایزن تلمنی قعر زمینه ایندیروب کوهکنلرک ضرب تیشه لری صداسنی قعر زمینده حمله دنیا اولان تور استماع ایدردی . تا بومرتبه قعرزمینه وارنجه حفر ایدوب آندن اساسنه ریختیم بنا ایله اوچ سنهده وجه ارضه اساس بنا چیقوب ظاهر اولدی . آنده برسنه حالی اوزره طوروب غیرى اساسلره وکونا کون سنکلری طراش اتمکله مباشرت ایتدیله . برسنه دن صکره سلطان یایزید ولینک محرابی پر سه سنه کوره وضع محراب اولنوب جوانب اربعه سنده حائلرک قبه کره لرینه وارنجه اوچ سنهده کامل ایتدیله . آندن چار پایه قوی و متین اوزره قبه عالی بی بنا ایتدیله .

اشكال و طرز جامع سلیمانیه

بوجامع عظیمك طاش نیلكون قبه سنك تا ذروه اعلاسی ایاصوفیه قبه .

وینه حرمنك شمالی طرفنده (قرق نردبان) نامیله معروف الی درت قدمه
 نردبان ایله تزول اولنور براوچوروم یردر . بویکی اوچوروم اورتہ سنده کی
 بشته اوزره بوجامع واقع اولغله زلزله دن مصون و محفوظ اولمسیچون عاقبت
 اندیش معمار سنان خرده دان جامعی اچاق ایدوب چار دیوار اوزره انشایتدی .
 مؤذن محفل صاغ طرف دیوارینه مستقل ستون مرمر اوزره در . منبری
 و محرابی بیاض مرمر دن ساده کوزل محرابدر . وجامعک صولنده کی ستون
 اوزرنده برختکار عبادت خانه سی وارددر . بونده دخی ابراهیم خان مذهب قفصلر
 انشا ایتشدر وقبه اطرافنده لیهء مبارکه لرده قنادیل چراغان ایدنجک برقات
 طبقه وارددر ونیجه بیک آثار مصلوبات آویزه لر ایله مزین برجامعدر . بونلردن
 غیر ی جامع ایجره علامت یوقدر . محراب طرفنده کی روزنلرک اوکنده
 سلیم خانک قبه پرانوازی برباغ ارم ایچنده فریاد عندلیبک اصوات حزینی استماع
 اولنور برقبه ششخانه در وبوجامعه متصل توخانه مسافرین وارددر ویمین
 ویسارنده بر شرفه لی ایکی عدد مناره دخی سائر مناره لر کی عالی دکلدردر
 وحرمی بیاض مرمر خام ایله مفروش اوچ یایی و جوانب اربعه سنده یان
 صفه لری اوزره جمله ستون کونا کون اوزره خرده اوچ عبد قپوسی وارددر
 وحرمنک تا اورتہ سنده برآبدست حوض و فواره لری دائمًا برناب ایدوب
 جماعت مسلمین تجدید وضوء ایدرلر . آب حیات دن نشان ویرر آب زلالی
 وارددر . بو حوض اوزره دخی مراد خان رابع سکر ستون اوزره برسیوری
 قبه انشا ایتشدر و حوض اطرافنده چارسروی درختی وارددر وبو حرم
 خارجنده بر حرم عظیم ایجره کونا کون اشجار ایله مزین بر حرم کیر وارددر .
 اوچ قپوسی وار : قبله سنده تره قپوسی ، غربنده چارشو قپوسی ، شمالنده
 قرق نردبان قپوسی . دیننده چقور بوستانه ناظر برقبه عظیم مکتب صیان
 ابجد خوان و بر عمارت اطعام و بردار الضیافه علما و سوخته وات ماکلی
 و بر مهمان سرای وار . اما حمام بوداژدن بعیددر والسلام . غیر ی مدارس
 و تجار خانه مثللو عمارت لر یوقدر .

عرشه آصدی. بعده اسلامبوله کلوب ۹۶۲ سنه تاریخنده قاصدجنات اولدی. اساسنه مباشرت اولتوب ناتمام قالان جامعنک محرانی اوکنده کی قبه مهبط پرانوار ایچنده مدفوندر. طرب افزونده (طربزونده) متولد اولوب آنده شهزاده حاکم اولمشدی. مدت سلطتی ۹ سنه وجلوسنه تاریخ (فیض آله) ودیکر تاریخ (خیف اله) لفظلری واقع اولمشدر ۹۲۶ سنه. طقوز سنه ده بیگ برخطبه سی تلاوت اولتوب حالامعمور جامعلردر. آندن یرینه اوغلی ناصر ومعین اهل ایمان وکاسر رؤس اهل طغیان عاشر سلاطین آل عثمان السلطان ابن السلطان السلطان غازی سایان خان ابن السلطان سلیم خان اول کشورکنشای ایران وتوران طاب ثراه مستقل پادشاه اولنجه سلیمان خان ووالد ماجدینک اساسنده ناتمام قالان جامعنک اتمامنه بذل اهتمام ایتدی.

اوصاف جامع سلطان سلیم خان

اول پدر عزیزینک جامع پرانوارینک پدری نامنه اکلنه ۹۲۷ سنه سبع وعشرین وتسعمائه ده شروع ایتدی و ۹۳۳ ثلاثه وثلاثین وتسعمائه ده اتمام اولندی. بوجامع اسلامبولک قره دکز جانب شمالیسنده برکوه بالا اوزره بنا اولنمش برجامعدر. عمودسزدیوار اوزره اولان قبه عالیسنی علم هندسه یه مالک اولان استادلر کلوب تماشا ایدوب: «قوجه معمارسان یدطولاسنی عیان ایتمش» دیوانکشت بردهان اولوب حیران اولورلر. حقا که چار دیوار اوزره اطلس فلکده بویله برواجب السیر قبه متین بنا اولنماشدر. جمله مهندسین طرز انشاسنه نظر ایدوب وانه اولورلر و «ذراع بنا ایله اولچیلوب آیاصوفیه قبه سنک جوانب مدورندن برر شبر وسعت اوزره بنا اولنمشدر» دیو تعریف وتوصیف ایدرلر حقا که قبه افلاکه مانند قبه نیلکوندر. لکن آیاصوفیه قبه سی قدرعالی دکلدر. قدی اللی سکز ذراع بر بنای عالیدر. زمینی غایت مرتفع کوه بالا اوزره واقع اولمشدر. حرمنک صاغ طرفنده کمره زمانی صوصهرنجی برفیج عمیق صاریح واردر.

حوصه‌یه وارد قدده بامرالله بایزید خان وفات ایتدی . سبب انتقالتده قیل وقال کثیر اولوب « آه جم شاه » دیوب روح تسلیم ایتدی دیر لر . مرحوم اولورکن « عمرک از اولوب غزاک چوق اولسون » دیو روح پرفتوحی روان اوج علیین اولوب نغش شریفی مرقوم جامع حظیره‌سنده مدفوندر . (مدت سلطنتی سنه ۳۳) آندن اوغلی سلیم شاه اول خلیفه مستقل اولوب ابتدا غزاسی ایران زمین شاهی شاه اسماعیل قلعه آخسرخه آلتنده چلدیر حجرا . سنده منہزم ایدوب ایکی کره یوزبیک قزل‌باش اوباشی دندن تیغدن کچروب بالذات شاه یدی آتلی ایله جان خلاص ایدوب (تاجلی خانم) نام خاتون اوچیوز جاریه‌سیله اسیر اولوب دفتردار ناجی زاده جعفر چلبی‌یه امانت قوندی و آستانه سعادته کتیرلدی . بو سفر ظفر مأثرده قلعه قارص و قلعه آخسرخه و قلعه اردهان مع توابعی و قلعه حسن و ارض روم (ارض روم) و بایبورد و دوجانخه و قلعه کج‌وینه قره‌حمید و دیاربکر و قرق پاره توابعی قلعه . لری آندی و صاحب مرعش ابن ذوالقدر منہزم اولدی . سلطان علاء‌الدوله قتل اولوب یتیمش عدد بوی بکری کله‌لری ایله مصرسلطانی غوری‌یه کوندرلدی . آندن غوری‌یه مصر اوزره سفر اولوب قلعه حلب‌الشها بکرمی پاره قلعه‌سیله و قلعه شام قرق ایکی پاره قلعه‌لری ایله فتح اولندی .

و شام طرابلس یتیمش پاره دروزی و روزی قلعه‌لری ایله فتح اولندی .

و بیت المقدس و غزه و رمله اون یدی پاره قلعه‌لری ایله فتح اولوب شام جنت مشامده مشتا ایدوب آندن سنه آتیه ده قاقون حراسنده سلطان غوری ایله جنک عظیم ایدوب غوری بوغزاده آخرت غورینه ایروب شهید اولوب جمله عسکر چراکس ناکس دندن تیغدن کچوب بقیه السیفلرک عقبنجه سلیم خان مصری محاصره ایدوب جنک عظیم ایدوب ۹۲۲ سنه تاریخنده سلطان سلیم (شوی شوی) لفظی تاریخ اولوب اوچیوز پاره شهریه ویدی بیک تراسیله ایالت مصری فتح ایدوب حیره بکی مصر حاکمی (کمال پاشا زاده احمد افندی) بی قاضی عسکر ایدوب مکه و مدینه ضبط اولوب سلیم خان خادم الحرمین الشریفین اولوب قیلجنی

خاندان تصحیح ایدر لر، مشهور آفاق بر محراب صحیحدر. [۱] بو محرابدن ماعدا سلطان بایزید ولی فتح ایتدیکی دیارلرده و غیریده جمله آتیش خطبه و محرابه مالنکدر. امیر بخاری علیه رحمة الباری تکیه سی و جامعی و غلظه سرای جامعی بایزید خان بنا سیدر تقبل الله جمیع حسناته .

زمان سعادت لرنده اولان فتوحات

اولا فتح قلعه متون و قرون و آرقادیه و فلامته و قلاورطه و هلو میسج و طره بولاجه و یاللی بادره و انا و ارین قلعه لری ۹۰۶ سنه فتح اولندی. بو قلعه لر جمله مورده شبه جزیره سنک جنوب و غرب طرفنده واقع قلعه لر در ، محلنده برر برر توصیف اولنور . آندن فتح قلعه اینه بختی سنه ۹۰۵ و فتح قلعه کلی و قلعه آق کرمان سنه ۸۸۹ ، فتح طرسوس و اطنه و آرن بودلقده قلعه دراج و قلعه اولونیه قاینه سی . قره بوغدان عصیان ایدوب خراجه کیلیمسی سنه ۹۱۸

نیجه قلعه لر فتحندن صکره اوغلی سلطان سلیم اول دفعه ثانیده چورلو صحرا سنده جنک ایدوب انهمزام صورتنده اولوب جمله قول کندودن روگردان اولوب بایزید خان استانبوله کیدوب عقبنجه سلیم خان اسلامبول ایجره کیروب یکی بانچه نام محله خیمه و بارکاهیه مکث ایدوب جمله قول سلیم خاندن تجدید بیعت ایدوب سلیم شاه مستقل پادشاه ذیشان اولوب پدری بایزیدخانی ادرنه قربنده دیمتوقه قلعه سنه فرمان ایدوب ادرنیه برمرحله قریب قصبه

[۱] جامع شریفه ابتدا مدرس اولان شیخ الاسلام زنیللی علی افندی در . بایزید خان حضرتلرینک تربة شریفه لری مخدوم مکرم لری سلطان سلیم خان اول حضرتلری انشا ایشلردر . جامع اتصاننده بولنان کتبخانه یی (کتابخانه اتلا ۱۱۸۲) تاریخنده شیخ الاسلام ولی الدین افندی تأسیس ایشدز . جامعه متصل قبرستانده ۱۰۳۴ ده احتمال ایدن چرکس سردار محمد پاشا و بر تربة مخصوصه ایچنده صدر شهر رشید پاشا مدفوندر .

عمر مزیدہ حضر و سفرده جمیع سنتلرمزی ترك ایتدك « دیو امامت بیوررلر
 غایت روحانیتلی برجامعدر و چارشو و بازار ایجره اولدیغندن روزشب جماعت
 کثیره دن آرام یوقدر. کرات ایله واقع اولمشدر که برجماعت صلات عصری
 ادا ایدوب بعدالسلام برجماعت دخی اقامته ابتدا ایدوب اولکی جماعته
 آیت الکرسی پی ورد ایتکه مانع اولور. و حوض عظیمک موصلقرلی اقسامه
 قدر قیامیوب دایما جریان ایتکده در. زیرا جماعتدن آرام یوقدر. جامعک
 محرابی اوکنده جنت آسا اثمار و اشجار کونا کونا ایله مزین اولان بانچهده
 سلطان مشار الیهک مرمر خام سفیددن و رصاص خاص ایله پوشیده تربه
 منوره لری واردر که روضه رضواندن نشان ویرر .

جامعک ایچ حرم خارچنده اولان صحرا مثال حرم عظیمک جوانب ثلثه -
 سنده دکا کین انشا ایدوب اصناف و ارباب حرف ایچون بر مطبخ و دارالضیافه
 ایله پیراسته و بر دار مسافرین ایله خجسته بر حرمدر و بر مکتب صیان و دار
 القرآن واردر. بو حرمک خارجی سراپا درخت منتهالر ایله مزیندر. اما اکثری
 شجره توت کونا کوندر. بو اشجارک ظل حمایه سنده نیجه بیک آدم سایه دار
 اولوب کفاف نفس ایچون نیجه بیک کونه اشیا فروخت ایدرلر و بو حرمدن
 طشره بر عظیم میدان واردر: سلطان بایزید میدانی دیرلر. جوانب اربعه دکا کین
 کونا کونلر ایله مزیندر. بر طرفده بایزید خانک یتمش قبه عظیم بر مدرسه سی.
 واردر. بو جامعک ناظری شیخ الاسلاملر اولسی حیثیتی ایله بو مدرسه نک
 درسعیمی شیخ الاسلاملر در. هفتهده بر کره درس تقریر ایدرلر. طالبلرینه
 بهای لحمیه و شمعیه و ضیفه لری ماه بماه واصلدر. زیرا غایت متین اوقافدر
 و جمله ایکی بیک قرق خدامی واردر جمله موقتک علوفه سی شرط و انق
 اوزره زیاده در. زیرا ممالک اسلامده نه قدر کشتیان و ملاحان وار ایسه
 جمله سی سلطان بایزید خان موقتیه محتاجدرلر. زیرا جامع شریفک قبله سی کشف
 کرامت ایله درست اولدیغندن جمله رئیسارک قبله نملری و ساعت عیارلری
 بو جامع محرابنده تصحیح اولدیغندن موقتیه محتاجدرلر. و جمیع فرنگستانده
 علم نجومه مالک اولان استاد کفره میقاتلرینی و قبله نملرینی جامع بایزید

اشکال جامع بایزید خان

جامع بایزید ولی چار پایه افلاکه سرچکمش برقبه مدور عالیدر و قبله طرفنده محراب اوزره و قبله قپوسی. اوزره نیم قبله رخ دخی قبه کیره یه ضم اولنمشدر و جامعک یمین و یسارنده ایکی عنابی کون صافی عمودلری وارکه مثلاری مکر مصرده سلطان قلاوون جامعنده اوله. بو عمودلر اوزره ایکی طبقه قنادیل نظر پیرا دوارلره اصلمش بر جامع مزیندر و بو جامعک یمینده سلاطین کرام آل عثمان صلات جمعه ادا ایده جک بر مقام فوقانی انشا ایتمشدر که نظیری یوقدر. بعده سلطان ابراهیم بو مقامک جوانب ثلثه سنه مذهب و مطلقه کفصلر انشا ایدوب کویا قصر خلد برین اولدی. اما محراب و منبر و مؤذن محفلی مرمر خامدن ساده کوزلدر و محراب اوزرنده کی آیت کریمه شیخک خطیدر.

بش قپوسی وارد و طشره حرمنک جوانب اربعه سنده کونا کون ستونلر اوزرنده قبه سر نکونلر انشا اولنمشدر و حرمنک تا وسطنده جماعتک تجدید و ضو ایتلرینه مخصوص بر حوض بی نظیر اوزره فاتح بغداد سلطان مراد طرفدن سکر مرمر ستون اوزره برقبه مؤذن علاوه ایدلمشدر. حوضک اطرافنده افلاکه سرچکمش درخت سرولر مثال طوبی طورلر.

جامعک اساسنه ابتدا اولندقدن معمار باشی «پادشاهم محرابی نیجه وضع ایدم؟» دیواستفسار ایلدکه بایزید ولی معماره «شو ایانمه باص» دیرلر. معمار باصدقده کعبه مکرمه یی مشاهده ایتکله همان بایزید خانک ایاننه قنابو محرابه ابتدا قیلوب ینه محرابده ایکی رکعت صلات حاجتی بایزید ولی قیلوب حسن اتمامی ایچون خیر ایله دعا بیوردیلر و بعدالانجام ابتدا جمعهده جماعت کثیره ایچنده بایزید ولی بیورلر که «هرکیم که مدت عمرنده صلاة عشا و عصرک سنتلرینی ترک ایتماش ایسه اول امامت ایتسون» بیوردقلرنده دریا مثال جماعت ایچره مرتباً ادا ایتمش بر فرد بولنماغله بالذات بایزید خان: «الحمد لله بر مدت

تعمیر و ترمیم اولنوب یاغ قپاننک عتبه عالیاسی اوزره معمار مراد چارکوشه بر مرمر اوزره خط جلی ایله نارینخی یازمشدر . اما حقا که سکه‌نی مرمره قازمشدر .

عمارت قاعه

بوزلزله دن منهدم اولان یرلر فرمان شهریار ایله آلتمش کونده تعمیر و ترمیم اولندی . « یانقو ابن مادیان زمانندنبرو بویله برزلزله عظیمه اولماشدر » دیو یازمشدر . آندن بایزید ولی ازمید سنجاغنده کیوه نام قصبه‌ده نهر سقاریه اوزره اون طقوز کوزلو بر جسر عظیم انشا ایتدرمشدر و صاروخان دیارنده نهر کدیس اوزرنده اون طقوز طاق نه طاق بر جسر بنا ایتمشدر که مشهور آفاق قوس قزحدن نشان ویرر بر کوپریدر . آندن اسلامبول ایجره جامنک بناسنه شروع ایلدی .

اوصاف جامع سلطان ثامن بایزید ولی خان

داخل قسطنطنیه‌ده سرای عتیق قربنده اساسنه بد، ایتدیکی جامع کزینک ابتدای تاریخی سنه سته و تسعمائه‌ده شروع اولندی و سنه احدی عشر و تسعمائه‌ده اتمام اولندی [۱] بوجامع شریفک اوصافی همان ابوالفتح جامعی اوصافه یقیندر . اما بونک ایکی مناره موزونی برر طبقه اولوب جامعه متصل دکلدر . جامعه متصل یمین و یسارنده مسافرین ایچون ایکی عدد تابخانه بنا اولمش مدارس واردر . بعده مذکور تابخانه‌لری جامعه الحاق ایدوب جامع شریف ایکی جهتندزه توسیع اولندی . بوسبيله عرضی طولندن درازدر .

[۱] اورته قیو خارنده شیخ الخطاطین اما سیه‌لی حمدالله خطی ایله شو « وقد وقع الابداء بالبناء فی اواخر ذی الحجه لسنة ست و تسعمائه ۹۰۶ و اتفق الاتمام فی سنه احدی عشر و تسعمائه ۹۱۱ » عباره‌سی محکوکدر .

ابوالفتحك زمان سلطنتلرنده کی فتوحاتی بیان ایدر

ابتدا طونه بلغرادینی [۱] محاصره ایدوب بلافتح رجوع ایتدی. وجزیره مورده قلعۀ کردوس ودخی قلعۀ مستره وقلعۀ قسطنطینیہ وآتیه واکریوز، عورتحصاری، آلاجه حصار، بلغرادقربنده حواله قلعہسی، سمندره قلعہسی، سلفسکه، موت، وارساق مرقره حصار، ولایت کرمانده کوتاهیہ قلعہسی، قرمان ارمناک قلعہسی، قالون حصار، کفه قلعہسی، ۸۸۰ سنه آفکرمان [۲] قلعہسی، سوداق، کرچ، بالقلاوه [۳] ومنکوب قلعہسی وولایت قوه بغداد فیتی « ۸۸۱ سنه » وجزیره ایامکی وپولیدن بعض قلعہلر ۸۸۵ سنه، فتح ولایت قردهمان ۸۸۳ سنه وقلعۀ سامسون وسینوب وقلعۀ طرب افزون (طربزون) ۸۶۵ سنه فتح اولندیلر.

روم اینده ارنبود اسکندریهسی (۸۸۳) وجنک اوزون حسن (۸۷۸) وقلعۀ البصان ۸۷۱ والحاصل زمان دولتمده ۷۷ سنجاق یرلر فتح اولوب آخر هجرتک ۸۸۶ سنه سنده مال دپه قربنده [۴] مرحوم اولوب نعش شریفی اسکداردن اسلامبوله کچوروب جامعک محرابی اوکنده کی قبه جنت مثالده دفن ایتدیلر. (مدت سلطنتی سنه ۳۱، عمر عزیزلی سنه ۵۱) آندن سریر سلطنت سلطان بایزید ولی یه نصیب اولوب اسلامبولی تعمیر وترمیم ایدرکن حکمت خدا قضای آسمانی اسلامبول ایجره یدی کون آلتی کیجه برززله عظیمه اولوب غلطه قلعہ سنک نیجه یرلی منهدم اولوب بعده

[۱] صربستانک پای تختی اولان شهر درکه سائر برچوق بلغراد آدی اولاندردن آیرد اولوق ایچون اسکی عثمانولر طونه بلغرادی دیرلردی: صرب لساننده « آق حصار » دیمکدر.

[۲] « کرمان » اسکی ترکیجه ده حصار معناسنه در.

[۳] بالق حوضی معناسنه ترکیجه برکله درکه فرانسزجه نک Etang کله سنک مراد فیدر.

[۴] ککبوزه قضاسی جوارنده سلطان چایی دیشلن یرددر.

جوانب اربعہ سندانہ کی عیوندن جماعت کثیرہ تجدید وضوء و آب حیاتندن نوش ایدوب دفع عطش ایدر لر . حاصل مرام اول بنیاد رفیع العمادک تکمیلنه سعی بایغ ایدوب قبه عظیم نیکلونک رفعت انتسابی خیام مینا قام سبع شداد کبی بلند و خوش و دلپسند ایتدیلر که وصفنده لسان قاصردر و بوجامعک محراب اوکنده برروضه رضواندن نشان ویرر برباغ ارم ایجره ابوالفتح غازینک و اهلنک تربہ پرانوار ی واردر . آندن غیر ی جامعک جوانب ثلاثہ سنده بر صحرای عظیم مثال بر حرمی واردر که سکز قبولیدر . بو حرمک ایکی جانبندہ جنت آسیا باغچہ لر واردر . آندن خارج جامعک طرفیندہ ثمانیہ مدرسہ لری واردر که طلاب علوم و معارف ایله مالا مالدر . انلردن خارج طریق عام آشوری مدارسک ایکی جانبندہ سوختکان تحتہ لری واردر ، آنلردہ طلبہ ایله مملودر . و بردار الضیافہ و دارالشفایا و بر مهمانسرای عظیم و بر حمام قدیم و بر مکتب صبیان امجدخوان ایله آراسته اولمش بر جامعدر که مرتفع بر محلدن جوانب اربعہ سندانہ اولان عمارت لره نظر امعان ایله نظر ایتسه ک صافی رصاص خاصدن کوم کومک بر عمارستاندر که برق اوروب زورر . بو آئاردن غیر ی قوجه فاتحک نیجه نیجه عمارات ایله شهر اسلامبولک اندرون و بیرونندہ وجودہ کتوردیکی آناز عظیمہ ایله شهر جدید معمور و آبادان اولمشدر .

بعد ایام قوجه معمارسان معمار خلیفہ لکندن سرمعمار اولوب جامعہ نیجه ضمیمہ لر بنا ایلدی . بعدہ علی قوشجی نام علم نجومذہ بنام ذات کلوب جامعک حرمنک ایچندہ بویاجیلر قپوسی جنبندہ صبیان مسلمین ایچون دارالتعلیم قرآن بنا اولنان قبه عالیہ اوکنده آیه « الم تر ... الخ » نص جاییل اوزره چار گوشہ بر بیاض مرمر ایجره برمیقات ایتمشدر که ربع مسکونده نظیری یوقدر . [۱]

[۱] ۱۱۷۹ سنہ سی عید اضحاسنک اوچنجی ، مایسک اون برنجی پنجشنبه کونی طلوع شمسدن بر ساعت صوکره وقوعه کان برزلزلهده بیوک قبه چو کدیکندن کاملاً ہدم اولتہرق ینہ اوسنہ شمدیکی حالہ انشا ایدلشددر .

طرفه جبه علی حضرت تلینک کلاه مثال دلیم دلیم برسنجانی واردر.
 وقبه قپوسندن تا محرابه وارنجه جماعات کثیره استیعاب ایدر ساحه وسیعه در
 وقنادیلدن غیری مصلوبات و اویزله رپوقدر. اما دعا مستجاب اوله جق روحانیتلی
 جامعدر. زیرا بنا اولند قدده عمالندن غیر حی ملت استخدام اولنما مشدر والی الان.
 باب سعادتندن ایجری یهودی کیرم مشدر. خدام لری جمله غسل ایدرک خدمت
 ایدر لردی و حال صاحبی کمنسه لردن خالی اولمیان بر نظر کاهدر و قبله قپوسندن
 طشره چیقارکن صاغ طرفه چارکوشه بیاض مرمر اوزره مذهب ولا جوردر.
 ایله خطاط دیمیرجی چلبی خطی ایله تحریر اولنان حدیث شریف (لقتحن
 القسطنطنیه ولعم الامیر...) الخ محرر و محکوم کدر. حرمتک جوانب اربعه سنده
 یان صفه لری اوزره جمله کونا کون عبرتمون عمود نقش بو قلمونلر وارکه
 آدم حیران اولور. حتی حرمتک قبله قپوسنک ایچ یوزنده کی عمود ایچر دبا مرالله
 طاشک موجنده بر خرقة پشمینه لی، مولوی کلاهی والی مروحه لی بر درویش
 صورتی واردر، گویا ذی روحدر. تماشا گاه ناسدرکه مصورا الخلاق اوله تحریر
 ایتمش. و بو حرمتک تا وسطنده بر حوض واردرکه جوانب اربعه سنده سکز عمود
 اوزره بر موزون لوحه لی قورشون ایله مستور برقبه سر آمددر. بو حوضک
 جوانب اربعه سنده اوج سایه سر چکوب منار دلرله همتا سر آمد سبز کون سرو لر
 واردرکه گویا هربری یشیل ملکدر و جامعک یمین ویسارنده بر طبقه لی سنک
 ایله بنیاد اولنمش مناره عالی لری وارکه واجب السیردر. حرمتک زمینی اوله
 رنگارنگ مرمر لرله مفروشدرکه گویا رخام مینادر و حرمتک جوانب اربعه -
 سنده کی رورنلرک طشره عتبه لری اوزره اولان کتابه لر ایچره یشیل صماقی
 اوزره بیاض مرمر خام ایله یاقوت مستعصمی طرزی خطیله سورة فاتحه تحریر
 اولنمشدرکه دیار اسلامده بو کونه مرمر اوزره خط یاقوت کورلما مشدر و مذکور
 حوض لطیف اوزره استاد کامل کمال معرفتی بیان و عیان ایتک ایچون صاری
 پرنجندن بر کوته شیکه قفص اورمشدرکه بودخی جالب نظر در و حوض کیر
 ایچره بر مرمر مصنع قدحندن کونا کون فواره لردن آب روان جاری اولوب
 شب و روز آدم کردنی مثال پرتاب ایدوب جریان ایتده در و حوض مدورک

شروع ایتدکده ابتدا قرمان چارشوسی ایچنده ارغاد جمانی قرق کونده بنا ایتدی که جمله عمال هر کون غسل ایدوب بعده خدمت ایدلر. حالا ارغاد جمای نامیله شهرتشاردر .

اوصاف جامع ابو الفتح سلطان محمد خان غازی رحمة الله عليه

مشاهیر معماران زمان ومهندسان کاردانان وکوه کنان جماعه اسلامبوله جمع اولنوب نیجه بیک کبار اولیاء اللهک دعاسی ایله انشاسنه مباشرت اولندی ۸۶۷ سنه سنده انشاسنه شروع و ۸۷۵ سنه سنده اتمام ایدلمشدر. انتهای عمارته بومصرع تاریخدر: (شیدالله ارکانها) بوجامع بلند ومعبد بی مانند شهر اسلامبولک تا وسطنده قرمانین مابیننه برمرتفع زمینده واقع اولمشدر. جامع شریفک محلنده آیاصوفیه دن صکره برنجی درجده صاییلان برمعبد واریمش. زلزله ایله خراب اولمش ایمش. یمن قدوم محمد خان ایله اساس بناسی قعرزمینه وارنجه نام ونشانی رفع ایلیوب جامع محمد خان بنا اولندی .

اشکال جامع ابو الفتح

بوجامعک یمین ویسارندن قدمه لی طاش نردبان ایله صعود اولنوروزمیندن تاسطوح دام وبامنه قدر ذراع بنا ایله سکسان یدی ذراعدر. وجه ارضدن عتبه سفلاسنه وارنجه درت ذراع قدری مرتفعدر وچار پایه عالی اوزره ۱۵ وجه منقلب اولمش برقبه عالیدر ومحراب طرفنده دخی نیم قبه در ویمین ویسارنده ایکی صماقی عمودلر وارکه من العبردر. محراب ومنبر وخنکار محفلی ومحفل مؤذنان بیاض مرمردن ساده کوزدلی کار قدیمدر وقبه پرائوار ایجره ایکی طبقه قنادیل ایله تزین ایدیه جک طبقه لری واردر ومحرابک صول

کوچک یا صوفیه دیرلر . [۱] قبله قوسندن محرابه قدر طولی الی و عرضی قرق اوچ آیدر . وستون کونا کون اوزره مبنی قورشون اورتولی بر معبد عالیدر و قپوسی و مناره سی بر در و مناره بر طبقه در و حریمی اطرافنده حجرات ایله مزین بر معبد قدیمدر .

اوصاف جامع زیرک باشی

حضرت یحیایک روحی چون بنا اولنمشدر . زمان نصاراده اسمنه سنجوانیه [۲] مناستری دیرلر ایدی . مالطه قورصانلری جسد شریف یحیای استصحاب و آنکله علیات و مظفرات اکتساب ادعاسنده درلر . حالا سنجاقلرنده کی استاوروزلره حضرت یحیایک سنجوان نامیله صورتی علاوه ایدرلر .

یحیای جناب مسیحک والدهسی طرفندن اقرباسی اولغله قسطنطینک والدهسی بوزیرک باشی جامعنی یادیروب روح یحیایه هبه ایتمشدر . جوانب اربعه سنه بشقه بشقه قلعه دیواری و صو صهرنجی و بطریقله مخصوص حجرات انشاسیله آبادان ایتمشدر .

صغیر و کبیر جمله ۴۶ قبه در وستون عمودلری احجار کونا کون و ذی قیمنن عبارتدر و بر مناره موزونی وارددر . جامعک قبه و کمرلری ایجره مطلائی ذهب تصاویر و تمایل کونا کونلر وارکه کورنلر حیران اولورلر . بر پشته اوزره واقع اولمش بر جامع معلادر و الحاصل ابوالفتحک زمان سلطنتلرنده اسلا . مبول ایجره کندولری و وزراسی و سائر مراتب اصحابی ۶۶۷۰ دیر مشهورک محرابلرینی تحویل ایله سجده گاه مسلمین ایدوب هرگاه درونلرنده آیین محمدی اجرا اولنمقددر . آندن بالذات کندیلری ایچون طرز رومده بر جامع انشاسنه

[۱] سلطان یازید ثانی عهدنده قیزلر اغاسی حسین اغا طرفندن جامعه تحویل ایدلشدر . اصل بانیسی امپراطور یوستنیانوس در .

[۲] Saint-Jean یعنی حضرت یحیی (ع . م)

مغسل حضرت عیسیٰ علیہ السلام — ینہ مہد عیسیاہ قریب چار گوشہ برتکنہ در. عیسیٰ نبی رحم مریمدن ظہور ایدنجہ بوتکنہ ده غسل اولمشدر. قسطنطین بیت لمدن کتوردیکی محققدر. اما بیت لمدہ مغسل عیسیٰ فقیرک منظوری اولمشدر. بوآیصوفیہ ده کی مغسل عیسیٰ ایجرہ نادرست اولان معصوملری غسل ایتسہ لر دم ونفس وتی درست اولوب کویا دم عیسیٰ یہ مظهر اولوب حیات بولورار مشهور آفاق برطاش تکنہ در.

مقام یدیلر قپوسی — ینہ یوقاری طبقہ نک جانب شریسنده برعظیم قپودر. اما قنادلری تخته دکلددر. منقش عبرتمون بیاض مرمر قپوقنادلریدرکه کویا باب معلادر. وجه ارضده نظیری یوقدر. سیاحان عالم ومعماران بنی آدم ایجرہ شهره آفاق اولمش برباب عبرتدار. دائما یدیلر آندہ عبادت ایدرلر.

تماشاکاه حجرات پرانوار — ینہ طبقه عالیئک جانب شریسنده بش آلتی قطعه رقیق کونا کون تخته کبی یچلمش طاشلر واردر. آفتاب عالئتاب قبه فلکدن طلوع ایتدکده پرتوی بوآحجار کونا کونلره پرتو اوردوقده هر مجردن برکونا کونش ضیا ویروب چشم بنی آدم باقغه طاقت کتوره مز. حاصل کلام فقرا کعبه سی کبی ایاصوفیہ نک درون ویروننده نیجه زیارتکاه ومقامات عالیہ وار. اما حقیرک معلومی اولان تحریر اولنالردر.

ایاصوفیہ نک اوزرنده بولنان قورشون نیجه سنه دنبری فنا بولمامشدر. زیرا ترکیبنده آلتون قاریشیق اولدینی مسموع فقیر اولمشدر.

(بیت)

رأینا جوامع الدینا جمیعاً ولكن مارأینا مثل هذا

بعده ابوالفتح بوایاصوفیہ بی تعمیر ایدوب بهشت آسا بریت الله ایتدکدن. صکره قدرغه لیانی قربنده کی کوچک ایاصوفیہ نک اعمارینه شروع ایتمشدر.

اوصاف جامع ایاصوفیه صغیر

قسطنطینک اناسی الینه نک بناسیدرکه ایاصوفیہ طرزنده برجامع اولدینیچون

کره صباح نمازینی قیلوب اوچ کره (اللهم یا کاشف المشکلات و یا عالم السر و الخفیات) دیوب هر وقتده یدیشر سیاه اوزوم تناول ایتسه بامر الله او یله ذکی الطیبه و نجیب و مرشد و او که استماع ایتدیکی الفاظ دروننده « کالنجش فی الحجر » اوله . زیرا بوقبه حضرت رسالتک اغزی یار یله تعمیر اولمشدر . التنده بر کره عبادت ایده نک دنیوی و اخروی خیر مراداتی حاصل اولور . حتی حمدی چلبی ابن آق شمس الدینه کوینک قصبه سنده اولقدر عته غلبه ایدر که بر آدم کندویه سلام و یرمک ایسته سه کاغده بر سلام لفظی یازارمش . ا کلا نظر ایدوب (وعلیکم السلام) دیر ایش . جمله حکما تدبیر و علاجده عاجز قالوب آخر آق شمس الدین حضرتلرینک تعلیمیه حمدی چلبی ایصوفیه یه کلوب یدی کره مذکور طوب التنده نماز ادا ایدوب مذکور دعای هر صباح اوچ کره تلاوت ایدوب یدیشر دانه سیاه اوزوم ییوب باذن الله حمق و بلاهتدن خلاص اولوب اول آن یوسف و ذلیخا تألیفنه شروع ایدوب یدی آیده آتامی میسر اولدی . آندن (قیافت نامه) بی تألیف ایتدی که مشهور آفاقدر .

مقام صفوق پنجره — ایصوفیه نک قبله طرفده خنکار قبوسنک الحج یوزنده جانب شماله مکشوف بر روزن جان صفادر که دائماً آنده باد نسیم اسوب آدمه حیات و یرر . طشره سنده کی باغ ارمک خوش الحان بلبل کویا سنک نعماتندن آدمه غدای روح حاصل اولور . بوجای دلکشاده ابتدای فتحده آؤ شمس الدین تفسیر شریف درسی تبرکاً و تیناً تلامیذینه نقل ایدوب « بونده قرآن تلاوت ایدن و سائر علومه مشغول اولان تکمیل قون ایدوب مصنف اوله » دیو خیر دعاء ایدوب الی الان آنده بر کره . بسمله دییان محروم قالمشدر . حتی استاد مز شیخ الشیوخ صاحب قرا اولیا اقدی بو پنجره ده علم قرائت عشره و تقریبی تلامیذینه اوقیدوب نیجه بیک آدم بو محلهده صاحب قرائت اولمشدر . مقام عیسی بشیکی — یوقارو طبقه نک جانب شرقی سنده بر کوشه ده احمر کون بر مرمر تکنه مثال بر بشیکدر . نسوان صاحبات العصیان طوائفک اولادی مشوش الحال اولسه معصوملری بر آن بو بشیکده قوسه لر اعتقاد لری سببیه بامر الله مقام مسیحده انفاس روح الله بولور لر .

طبقه سنک جانب شرقیسنده ، آندن مقام (آق شمس الدین) ترلر دیرک
قربنده در .

(زیارتگاه ترلر دیرهک) بوعمود عرق آلود حقنه نیجه قیل وقال
واردرکه صیف و شتاده شب و روز عرق ریز اولوب طورمه‌ده‌در . جامعک
کیروده قبله قپولرینک جانب غربی نهایتنده کی قپونک ایچ یوزنده کی بو جاقده
چار گوشه یکپاره بر بیاض مرمر ستون متها درکه قدی اونبر ذراعدر .
اشاغیسنده بر آدم قدی باقر قاپلیدر . ینه بویله دائماً ترلر طوردر . بر روایتده
تملنده مظلم دینه واردر . روایت اخراده قلعه‌ده محصور اولان یاردود
سلطانک آد سوز ناکنک حرارتندن الی الان ترلر دیرلر . بر روایتده دخی
جناب رسول کبریانک آغزی یاریله جمله کیرچ بو ستون آلتنده تعجین اولندیغی
ایچون آنک نساک تأثیرلرندن ترلر دیرلر غریب تماشار !

خاصیت ترلر دیرهک — بر آدم صداعه مبتلا اولوب بوعمودک عرقندن
باشنه درتسه بامرالله شفا بولور .

خاصه دیگر — بر آدم زخیره مبتلا اولوب یورکندن قان کیتسه بودیرک
ترندن یالاسه باذن الله خلاص اولور .

خاصه نالته — بر آدمی ربع ایصتمه‌سی طوتسه باقرک دلیکلرندن یازمق ایله
طوپراق چیقاروبده بغلسه بامرالله استفراغ ایدرک خلاص اولور . غایت مجربدر .
مقام قبله قپوسی — بوباب سعادتک قنادلری حضرت نوحک کمیدی
تخته‌سندن اولسی مروی ایدوکندن جمله مسافرین تجار اهل البحار اول قپو
دینده رکعتین صلات حاجت قیلوب اللرنی قپونک تخته‌سنه سوروب نوح نبی
روحنه بر فاتحه شریف تلاوت ایدوب سفره توجه ایدر غایت مجربدر .

خاصه بر ایاصوفیه — بر آدم یورک اوینامه‌سنه و خفقان مرضنه مبتلا
اولسه اوچ جمعه ایرتسی ایاصوفیه ایچنده کی قپونک صویندن علی السحر آچ
قارننه اوچر کره نوش ایتسه باذن خدا رها بولور دیرلر .

خاصه التون طوپ — برکسه نسیانه اوغرایوب ایشندیکی خاطرنده قالماسه
کرکدرکه تا ایاصوفیه قبه‌سنک اورتاسنده مصلوب اولان طوپ آلتنده یدی

آخرالدوران ذریتہ انقراض کلیوب یوماً فیوماً نسلی دوام ایدوب آخر
 نفسده حسن خاتمہ ایله لواء رسول خدا تحتندہ سایہ لئہ « دیو خیر دعا ایدوب
 جملہ حضار مجلس آمین دیوب بعدالدعا یکچیری ورنکی عرب براب کلامی
 اغانک کریبانی آلوب «یوم کوزیکی» دیر لرہ کلامی غریب دخی خیال خواب
 کبی کوز یوموب آنچه کندونی غلطہ میخانہ لری ایجرہ بولوب «برہ های مدد
 دولتی آلدردم الدن» دیو داغ درونندن کوشہ بکوشہ کزوب آخر بر میخانہ
 کیرنجہ کوررکہ بر آلائی یکچیری سر خوشلر «کل بیرم بر طولو قدحزئی ایچ»
 دیو مجلسه دعوت ایدر لرہ فقیر کلامی ایا صوفیه چار شوسنده رفیق اولان
 سپاهدن تبدیل یکچیری ایله بوزہ خانہ یه کیر مشلر ایدی. فقیر کلامی بونلری
 دخی ا کا قیاس ایدوب اوچ کونذنبو آچ آدم میخانہ طعامنه کیروب دفع
 جوع ایدر. اماینه بوخرابانی از لرینه حسن ظن ایدوب بونلردن استمداد
 ایدر. آخر وقت غروبہ قریب از لوب غلطہ دن بر قایغه سوار اولوب اون قپانی
 جانبنه عبور ایدوب کلامی اغایه بردستی شراب و یروب یوکلدر لرہ «بودخی بنی
 امتحاندر» دیو اعتقاد ایله بردستی شراب ایله وقت غروب دن صکرہ بر تنها
 سو قاقده کلامی اغانک باشندن دستارینی و اینندن سمور لپاچه سنی آلوب «سنی قتل
 ایدرز البتہ بو شراب دن نوش ایدرسک» دیو الحاح ایله تکلیف مالا یطاق
 ایدوب خواه نا خواه اول معتقد اختیار بر جام نوش ایدنجہ: «یا الله» دیو اول
 ان عربان اولوب خانہ سنہ کلوب ارتق طشرہ چیقیمیوب علائق دنیادن ال
 چکوب خلقدن منزوی بر جاذبه صاحبی بیوک آدم اولدی. اما اون قپانک ایچ
 یوزنده قیو بجیلار ایچنده ساکن اولوب سر اینده آینده ورونده یه نعمتی اولیه
 مبذول ایدی که بوقدر نعمت عظما و بوقدر مصرف فراوان زهدن حاصل
 اولدیغنه کسه نک عقلی ایرماش ایدی. مرحوم و مغفور له کلامی اغانک
 ایاصوفیه جامعی ایچنده قرقلر مقامی نام یرده سرگذشت و سرانجامی بالذات
 کندیلرندن اتباع ایدوب مناسبتی جهتیه بو محله قید اولندی العہدۃ علی الراوی.

حدیث شریف (الکذاب من يتحدث بكل ما سمعه)

آندن ینہ ایاصوفیه مقاملرینی بیان ایدلم: مقام (جواریون) یوقاری

طرفدن ایکی آدم ظاهر اولوب بونلری برارسلان قوغه رق میدانه کتوروب
 آدمک بری شیخک آردنده پنهان اولوب خلاص اولور. بریسی ارسلان پاره لیوب
 تناول ایدر. ینه کلامی اغا سؤال ایدر. آندن ینه بر آدم اوکندن براوغلا نجق
 ظاهر اولوب اردی صره قورد معصومی قووارکن سجاده نشین آدمک
 بری اوکند کی ارق ویایی آلوب قورده براوق اوروب اهلاک ایدر. بعده
 معصوم برکوشه ده غائب اولور. کلابی اغا شکر ایدر. هان قارشو طرفدن اوچ
 آدم ظاهر اولوب ایکیسی شیخک اذنیله صلب ایدوب بری دخی صلب
 ایدرکن هان کلامی اغانک قراری قالمیوب حضور شیخه واروب حریفک
 عفونی ایدرکن هان یکچری کلامی اغانک کریانندن یایشوب یرنده اوتورتوب
 « بره بن سکا دیمدی قرق کون صبر ایله » دیو تنیه ایدر. هان یکچرینک
 اوکند کی طشت ایجره اولان صو جوش و خروشه کلوب لکن ایچنده ایکی
 کوچک کمی ظاهر اولوب غرق اوله صدندده ایکن کینک بری یکچری
 دیرکندن یایشوب یلکننه اوف دیوب تلاطم موتدن خلاص اولوب کیدر لر.
 اوبرکی تموج مادن غرق ازله محنده ایکن ایچنده اولان عبادالله یا الله دیو
 فریاد و فغانلری اوجه بیوسته اولوب هان یکچری شیخک اذنیله کینک
 دیرکنه باصوب غرق ایدنجه ایچنده اولان مخلوقانک کمی غرق اولوب، کمی
 خلاص اولورکن یکچری کمی غرق ایدر. هان بر اوغلا نجق و بر قز جغز
 لکنک کنارینه چیقارکن معصومی کناردن یکچری صو ایجره غرق ایدوب
 قیزی لکندن طشره چیقارر. هان بو حالی دخی کلامی اغا کورنجه « اولبی جرم
 معصومک قاننه کیروب نیچون غرق ایتدک و بو قدر مخلوقات خدانک قاننه
 کیردک؟ » دیو فریاد ایدنجه هان صدر عالیدن شیخ « بوکا بر ناپارده سی ویردم
 کتورک شو قرق لر حضورنده بر دعا ایدم » دیو کلامی اغانی میدان محبت
 کتوروب جمله حضار مجلس حضورنده کلامی اغایه برا کمک و بر آقچه و بر
 صلقم اوزوم و بر خرما و بر زیتون و یروب « اجل مساسنه دک معمر و تندرست
 اولوب جمله ارزاقی خزان غییدن جناب باری احسان ایدوب ملکر بیننده
 معزز و مکرم اولوب آفات سماویه و ارضیه دن مصون و محفوظ اولوب الی

اوطور. اما آنده اولان کمنه لک برفلنه قارشیموب «صم بکم» طوروب
 اصلا دنیا کلامنی ایتمه (کورلم آینه دوران نه صورت کوستر) دیو اول
 تنها محله بر کنج مظلومه برملوث سدکلی قویه کلوب یکچری دق باب
 ایدنجه باب کشاده اولوب ایچریدن بر زنکی صفت عبوس الوجه بر عرب
 ظاهر اولوب بونلر قیودن ایچری کیرنجه همان زنکی عرب کلامی اغایی بازو-
 سندن برک یایشوب خانه ایچنه نیم الما مثالی آتار. همان کلامی اغانک عقلی باشنه
 کلوب حاضر ونه (السلام علیکم) ایتدکده حصار مجلس رد سلام
 ایدوب مذکور یکچری کلامی اغایه بر کوستروب آنده بر خاک مذلت
 اوزره برقرار اولوب همان آشچی صفت کندی تبدیل جامه ایله صدر-
 عالیده قرار ایدن پیشوای طریق اختیارک دست شریفنی بوس ایدوب کلامی
 اغا ایله ماجرای سابقی بر تفصیل حکایه ایدر. شیخ ایدر: «تلذذ دنیادن
 وجهله ماسودن قطع علاقه ایتدیه بوقرقلر آستانه سنده بر خوردار اولوب
 صدر عالینک پوستنه قورز. صفا کلدک کشی» دیو کلامی اغایه تعظیم ایدوب
 اوچ کون اوچ کیجه آنده آچ و صوسز بی تاب و بی مجال قالب اون قیاندکی
 خاندانی و اولاد و انسایی خاطرینه کلوب «آیا بونک صوکی نه یه منجر اولور؟» دیو
 متوکل حق اولوب اوطورر. اوتوز دردنجی کون گوشه ده اوطوران شیخ
 مریدلرینه «امر حق ایله مأمور اولدیغکنز ایشلری کورک» دیو فرمان ایتدکده
 همان مذکور یکچری صورته کیرن آدم ایاق اوزره قالفوب بر حجره کشاده
 قیلوب ایچرودن اوتوز سکز کونه آلات سلاح چیقاروب اوتوز سکز آدمک
 اوکنه برر آلت سلاح قویوب کندی اوکنه برلکن ایچره صو قویوب یرنده
 هرکس قرار ایدوب همان کلامی اغا «شو صودن سهل صو ایچسه» دیدکده
 «صبر ایله بوکون کوردم سکا بوکون نعمت میسر اولورمی؟» دیوب دران
 ساعت مرور ایدوب همان قارشو طرفده بر آدم اوکنده کی قلنجی آلوب بر کوچک
 آدم اوغلانی ظاهر اولنجه اول آدم قلنج ایله ظاهر اولان شخصک باشنی قطع
 ایدر. همان کلامی اغا «جانم اول آدمی نیچون اولدردی» دیو سؤال ایتدکده
 یکچری «رفیق صوریحی اولمه دیمه دمی؟» دیو جواب ایدر. همان یه قارشو

چلی قوده طوروب چیقان جماعتی تعداد ایتدیلر . جمله اللی یدی بیک آدم
 چیقدیغنی تسجیل ایدوب سلطان سلیمه عرض ایلدیلر . آندن کلامی اغا اول
 سپاهینک دامننه یاشوب «سایانم شمدنکرو بن سنک دامنک الدن قویم وسکا
 قول وقربان اولورم . لطف ایله . بنی بر مراد ایله» دیو رجا ایتمکه باشلادی مذکور
 سپاهی دخی « بن سنک دیدیکک آدم دکلم بره آدم وار بزی کندی حالمزه
 قوی» دیه کوردی وکونا کون مالایغنی ویاوهرلر ایدوب شتم ایدرک دل آزارلق
 ایلدی ایسهده ینه کلامی اغا سپاهینک اتکن الدن قومیوب صدقله صاریلور
 ایدی . سپاهی کلامی اغایی «اتکمی براق» دیو پرکار کبی چویروب براقچ یردن
 باشنی دخی مجروح ایدوب آرقه سنده کی سمور کورکنی پاره پاره ایلدی .
 وجماعتدن بعض کیمسه لر بونلرک مایننی فصل ایدوب کتدیلر ایسهده
 کلامی اغا سپاهینک یانندن برخطوه ایرلیوب رجا ومنت وچ وجدال ایدرک
 ایاصوفیه نک حاجت خانه لرینه کلدیلر . همان سپاهی برحاجت خانیه کیردی . کلامی
 اغا قونک خارچنده بکلیوب بروقتدن صکره دوله لی وبلنده کموش زنجیرلی
 بچاق وبورمه صارقلی بریکچیری چیقدی . همان کلامی اغا یکچیرینک کریبانی
 طوتوب رجا ونیازه باشدی . یکچیری « وار آدم سن معتوه اولمش سن بن
 دیدیکک آدم دکلم بدن شرکی دفع ایله» دیه کوردی ایسهده اصلا کار ایتیموب
 کلامی اغایه برکوتک چکدی که تماشایدنلر رحم ایدوب الدن خلاص ایتدیلر .
 آندن یکچیری ایاصوفیه چارشوسنده بر بوزه خانیه کیردی . کلامی اغا دخی
 برابر کیدوب ایرلمادی . یکچیری اصلا التفات ایتیموب کباب ونان ییوب و بوزه
 ایچوب دفع جوع ایلدکده طشره چیقوب کیتدی . کلامی اغا ینه پشنه
 دوشوب کیدر ایکن صغوق چشمه ا کسه سنده بر طاره جق سوراق ایچنده
 برتنها محله وارد قدده یکچیرینک آیانغه دوشوب «آمان حضرت رسالت عشقته
 اولسون بنی بر مراد ایله» دیدکده یکچیری تبسم ایدوب کرچه عاشق صادق اسک
 امانا ناخسته سن . براقچ کره تجربه ایچون سکا دو قندم اما ینه بدن رو کردان
 اولیوب اعتقاد تام ایله اتکمدن ایرلمدک . اما سنی بریره کتورورم . ایچیری
 کیروب سلام ووروب سکا دیرلرکه کوشکده قرق کون جله مردانه چکوب

دفع طاعون ایچون عموماً دعا ایدہ جکر ایدی۔ ایاصوفیہ آدم دریاسی اولوب اوموز اوموزی سوکمز اولدی۔ شیخ بشکطاشی یحیی افندی حضرت تری دعادن اول کرسی یہ چیقوب وعظ ونصیحت ایدوب جمله خلق آکا منتظر اولمشلرایدی۔ وبو یحیی افندی طربزونده نشو و نما بولوب سلطان سلیمان حضرت تری ایله سرد قزنداش ایدی۔ سلیم ثانی عصر نده مقام قطبہ قدم باصوب خلقدن عزلت ایتشیدی۔ وعظ ونصیحت دکل کیمسه یوزینی کورہ مز ایدی۔ اول کون اہالی اسلامبول قات اندرقات وعظنه حاضر اولوب ایاصوفیہ ایچنہ آیق باصہ حق یر قالمدی۔ اول اثناسادہ مذکور کلامی اغایہ قضای حاجت تقاضا ایدوب بطن کیری بغداد کوسبی کبی کوملده مکہ باشلادی۔ «برہ های مددحالم نیچہ اولور» دیو حیرتہ دوشوب صدقندینسندن وجودی فسقہ قیاردی۔ ایکی اوچ دفعہ آیق اوزرہ قالقوب اطرافہ باقوب ینہ اوطوردی۔ زیرا آدم دریاسی ایجرہ غرق اولمش بر طرفہ قدم باصہ حق یر یوغیدی۔ تقاضادخی اول مرتبہ تضیق ایدردی کہ یرندن قلدامغہ محالی قالمدی۔ همان شیخ حضرت تری نہ توجہ نام ایدوب درون وجان کولکدن مدد طلب ایلدی۔ و «بنی بوجامع ایجرہ بو جماعت بیندہ خلقہ رسوای اتمہ» دیو جان وکولکدن استمداد ایدنیچہ، همان یانندہ برسپاہی قیاقنتدہ بر آدم پیدا اولوب ایدی: «برہ آدم سنک دردک نہ در؟ یوزک کوزک شیشمش وصفای خاطرک یوقدر۔ سنک دردیکہ دوا ایدیم اما اسرار بوندہ قالسون» دیو یمین تکلیف ایدوب کلامی اغا همان یمین ایلدی۔ سپاہی جبہ سنک صاغ یکنی کلامی اغانک باشنہ اورتوب همان کلامی اغا کندوی قاغد خانہ نہری کنارندہ کوروب دفع تقاضا ایلدی۔ تجدید وضو ایتدکدہ قرق کرہ سجدہ شکر ایدوب «ایا یونم واقعہم واقع حالی، یوقسہ واقعہمی؟» دیو تفکر ایدر ایکن کندوی ینہ ایاصوفیہ طوردینی محلدہ بولدی۔ مذکور سپاہی دی دخی یانندہ کوروب «برہ مدد خضرہ راست کلدن دامنن الدن قومیم» دیو سپاہی یہ تعظیم اتمکہ باشلدی۔ هنوز یحیی افندی کرسی اوزرہ دعایہ آغاز ایدوب جماعت دخی آمین دیرلر ایدی۔ چونکہ دعایام اولدی ایاصوفیہ قپولرینی سدا ایدوب یالکتر بیوک قپوی آچیق براقدیلر ودفتردار درویش

ایدوب عد ایتسه نشانمز عد ایدوب کورمبیکک برقودخی ظاهر اولور. عجب حکمتدر. وجهه قپولرک قدی یکر میشر زراع اولوب قنادلری کار زرکران ایله آراسته اولمش، گوش مینا اورلمش پرنج مصنع عبرتمون باب معالدرلر. اما قبله‌نک اورته قپوسی جمله‌دن عالی وقدی الی ذراع بر باب کیردر و بونک لو حله‌ری سفینه نوحک جبل جودی اوزرنده کی انقاضنه نسبت اولتور.

وبواورته قبله قپوسی اوزره پرنج اصفر کون تابوت مشال بر صندوقه طویل ایجره قرالیچه صوفیه‌نک نشی مومیا حالنده اوله‌رق مدفوندر دیرلر. نیجه اشخاص اول صندوقه‌یه وضع یده جرأت ایتدکلرندن جامع ایجره برزلله وولوله عظیمه‌پیدا اولوب فراغته مجبور اولمشر ایتمش. بر مطلم عظیم دخی بودر. انک فوقده کی عمود صغیرلرک طاقی اوزره بر مرمر کتابة ایجره. قدس شریفک قبله قدیمی تصویر اولنمشدر. ایچی جواهر کونا کونا ایله مزیندر بودخی مطلسمدر وضع یده جسارت اولنه‌ماز. وبومحله بر سبز کون عمود عبرتمون واردر. اول عمود اوزره مریم آنا تمثالی واریدی. النده بر شبچراغ وار ایدی که بیضه فاخته قدر ایدی. هر شب بونک شعله‌سی جامی تنور ایلر ایدی. بودخی زلزله ایله سرنگون اولوب حالا قزل ماده در دیرلر. اسپانیالینر واسطه‌سیله نقل اولنش ایتمش. جامعک ایچ یوزی دیوارنده سراپا بشر الیشر ذراع چار گوشه مجلی حجرات ایله قاپلیدر.

سرگذشت کلامی اغا

سلطان سلیمانک رکابدار لغی ایله نشو و نما بولمش بر پیر ناتوان اولوب یوزالی یاشنده مرحوم اولدی. صاحب سلوک بر کیمسه ایدی. مومی الیه‌دن منقولدر که سلطان سلیم غازی عصرنده اسلامبول ایچنده طاعون اولوب کونده اوچ بیک جنازه قپولردن چیقدیغی سلطان سلیمک مسموعی اولدقه اوچ کون منادیلر ندا ایدوب اهالی اسلامبولی آیا صوفیه‌یه قدر کیجه‌سی جمع ایلدیلر که

جوانب اربعہ سندانہ اوچ طبقہ بنا سندانہ ۳۶۰ کمر طبقہ زیبالردر۔ اما اورتہ دہکی
قبہ عظیمدر۔ بونک جوانب اربعہ سندانہ دائراً مادار بلور و نجف مرموران
جاملر ایله مزیندر و بوقبہ جاملرندن ماعدا اندرون و بیرونندہ اولان جاملر
جملہ بیک یتمش عدددر و مذکور قبہ لک جملہ سنک ایچندہ استاد نقاش (ارژنک
افرنک مانی) نام ذات مطلا و مذهب و مینا تصاویر و اشکال غزبہ و عجیبہ
و سحر آمیز آثار و تمثال کروییان و غیرہ آدیمان صورتلری نقش ایتشدر کہ نظر
امعان ایله نظر ایدنلر انکشت بردهان حیرت اولور لر۔ بواشکالدن ماعدا قبہ
عظیمک درت پایہ عظیملرینک طبقہ عالیسی نہایتندہ درت گوشہ دہ برر ملک
صورتی وارددر۔ لاتشبیہ بری جبریل، بری میکائل، بری اسرافیل، بری عزرائیل
صورتلریدر کہ حالا قنادلرینی کشادہ ایدوب دور لر کہ قد و قامتلری پرو باللریله
الیشر زراعدر۔ تا حضرت رسالت وجودہ کلنجہ بوفرشته صورتلری
کوبکنده اولان اغزندن کلمات ایله جبریل صورتی اوله جق علایم و وقایعی
بیان ایدر مش۔ میکائل صورتی جانب غربده اولوب دشمن ظهور و قحط
و غلا اولور دیو خبر ویرر مش و اسرافیل صورتی جانب شمالده اوله جق
و قایعدن خبر ویرر مش و عزرائیل تمثالی حکمدارنک ارتحانی خبر ویرر مش۔
حالا ذکر اولٹان درت صورت مہیب رایکاندر۔ جامعک شرقدن غربده اولان
طولی ۱۳۴ ذراع و عرضی ۱۲۲ ذراعدر۔ درون و بیرون جامعده صغیر و کبیر
جملہ عدد سر آمد عمود بالالر واردر کہ کویا هریری برر پایہ کرسی والالردر
بولعلکون صافی ستون مجلالر وار کہ ذی قیمت جواهر دن نادره جهان کیماب
مقولہ سی عمود معظملردر کہ هر برینک قد و قامتی قرقر ذراع مکی در۔ ایکنجی
طبقہ دہکی عمودلر دخی اوتوزر ذراع در۔ بوجامعک اوچ طرفندہ ایکیشر طبقہ
جماعت عبادت ایدہ جک طبقہ لر واردر کہ ایکی طرفندہ زردبانلرندن آت ایله حیقمق
ممکندر و زمینلرندہ بیاض مرمر خام فرش اولنمشدر و جامع ایجرده ناقبہ یه
وارنجہ اوچ طبقہ قنادیل چراغان ایدہ جک دهلیزلر واردر کہ درون جامی
احاطہ ایتشدر۔ جامعک جملہ قبولری ۳۶۱ در۔ اما یوزی باب عظیمدر و جملہ سی
مطلسمدر۔ کرات ایله عد ایتسہک برقبو دخی ظاہر اولور۔ اکادخی نشان

یوقبه زرکاردن ماعدا قبله جانبندن بریم قبه ایچنده ، آندن دخی بر کوچک نیم قبه ایچنده محراب وصاغ جانبنده بیاض مرمر خام بنا اولنمشدر و قبله قپوسی اوزره دخی بر سر آمد نیم قبه عظیم ایله میندر بوقبایدن ماعدا ایاصوفیه نك

ایدلشدر . بنا قونستانس معرفتیه توسیع ایدلشدی ؛ فقط ۴۰۴ تاریخ میلادیسنده و آرقادیوس زماننده برقمسی یا قلمش و ۴۱۵ ده تکرار یا قلمش ایسه ده ۵۳۲ سنه سی کانون ثانیسنک ۱۳ ندن یکر میسنه قدر دوام ایدن بر یانینده بوس بتون یا مشدر . بنانک کار کبر اوله رق شمدیکی بناسی یوستینیانوس زماننده در . معمار لری مشاهر ریاضیوندن (تراله) لی (آنتیموس) ایله میلیتی (ایزیدور) در . فقط اوزمان یا ییلان قبه ینه او دورده بر حرکت ارضدن چو کدیکندن معماری ایزیدورک یکنی دیگر ایزیدور شمدیکی قبه یی یا مشدر . ایزیدور قبه یی بهری ۴۵ قدم ارتفاعنده غرانبیدن ۸ ستون اوزرینه طیالی بیضی شکلنده یاپدی . ستونلرک آزالرنده برر کمر بولنیور . کمرلرک اوزرینه ده دائراً مادار قادینلره مخصوص بر طبقه وار . بو طبقه نك اوستنه آلتنده کیلردن کوچک اولق اوزره هر بر طرفه ۶ شرسون دیکمش و بونلره ده اوست طبقه نك قبلرینی استناد ایتدیر مشدر . بو عومودلرک اون ایکی اولیشی بروج سایه اشارتدر . بیوک قبه و آلت طبقه یی طوتان ستونلرک صایسی ۴۰ و بونلرک اوستنده . کیلرکی ۶۰ در . بو ستونلر ایچنده روماده معبدن آلمه قرمری سماقیدن ۸ افس (آیسلوغ) دن یشیل یشمدن ۶ وغایت بیاض مرمردن ۴ ستون واردر . دیگر ستونلرده تروا ، آته ، دلوس ، سیریق ، مصردن کلشدر .

ایشته بو صورتده انشاسی ۵۴۸ تاریخ میلادیسنده وقوعه کلرک درونی برچوق اصنام و تصاویر ایله تزین ایدلش ایدی . قبه سنک طوغله لری ردوسده پایبارق کتیردلمش و بونلر او قدر خفیفدرکه اون ایکیسی بر طوغله آغرلنده بولنقده بولنمشدر . جامعک طولی ۷۵ ، عرضی ۷۰ و قبه نك زمیندن ارتفاعی ۶۵ مترودر . بناسندن بری دفعاتله ایمراطورلر طرفندن تعمیر ایدلیدیکی کبی اک صوک تعمیری دخی ۱۲۶۵ سنه سی سلطان عبدالمجید خان حضرتلری طرفندن اجرا بیورلشدر . حضرت فاتح طوغله دن مناره ایله مدرسه علاوه و اوقاف تخصیص بیورمشلردی . سلطان یازید ولی باب هایون طرفنده کی مناره یی علاوه و مدرسه یی توسیع ایتدیلر . دیگر ایکی مناره ده سلطان سلیم ثانی حضرتلرینکدر . جامعک ایچریسنده بولنان مرمر کویپلره دَرْت محفل سلطان مراد ثالثک . طاش کرسی مراد رابعک ، طبقه اولاده کی محفل هایون ایله جامعه متصل کتبخانه ، مکتب و عمارت سلطان محمود اولک آتارندندر . (۱۱۵۲) طوب قنبدیل یرنده و قتیله بر آلتون طوب و ارایکن سلطان احمد ثالث عهدنده او طوب قنبدیل ایله تبدیل اولنمشدر . اسکی جلی یازیلری خطاط تکته جی ابراهیم افندیکن اثری ایدیه ده شمدیکی یازیلر سلطان عبدالمجید خان حضرتلری دورنده قاضیسکر مصطفی عزت افندی مرحومه یازدرلشدر .

اخطار خضر علیه السلام ایله اوچیوز قدر کشبش بصرای عزلتکوزین. راهب بخیرانک دالیتیله مکیه واروب اولوقتلر هنوز کوچک یاشلرنده اولان. جناب محمد (علیه السلام) ک اغزی یازندن برمقدار آلوب برده نقش دست مبارکربینی آلمشدرکه ابوطالبک خط دستیله جیران دریسنده منقوش اولدینی. حالده آلان محفوظ ضدوچقه ذریتدر .

الحاصل یارشریفله آب زمزم و تراب پاک مکه دن تبرکاً برر مقدار اخذ. ایله قسیسان عودت ایدرک قبه نك منهدم اولان قسمنی بنایه شروع ایلدیلر. حالایار رسول اکرم ایله بنا اولنان جای معهود قبه نك قبه طرفده اوتوز ایکی منقش. ترك جدید رایکاندر. معلومی اولان جانلر نظرايتدکده (اللهم صلی علی محمد) دیرلر. زیرا قبه نك سائر محندن بوقسم منور و عیاندر. بعد الفتح ابوالفتح «بوقبه» حضرت رسالتک اغزی یاریله قائم اولدی « دیو تا قبه عالینک اورتسه سنه برزنجیر ایله تبرکاً بر آتون طوب آلمشدرکه اللی کیله رومی بغدادی آلور. بو طوب التنده. حضرت خضرک بولندیغی وارده صره صالحای امتدن بعضیلریله ملاقی اولدینی. جهته ارباب حاجات ییتنده خضره ملاقی اولمق اوزره اول طوب مذهب التنده. قرق کون نماز صبحی ادا ایتک روایاتی بین الناس متواتردر .

معبد قدیم آیاصوفیه کبیرک اشکال و طرز طرحی و بنای

مصنعاتی و طول و عرضنی بیان ایدر

جامع آیاصوفیه اسلامبول قلعه سنک جوانب شرقیه سی نهایتنده آخور قو دریاسنه بیک آدیم و شمالی طرفه سرای برونی دریاسنه بیک آدیم بعید برپشته عالی اوزره افلاکه سرچکمش برقبه سر آمددرکه امثالی برقبه بنا اولنماشدر [۱]

[۱] آیاصوفیه ابتدا رومه امپراطور لرندن اک اول تنصر ایدن بیوک قسطنطین طرفندن میلادک ۳۲۵ سنه سی اخشاب اوله رق انشا اولنهرق اعزّه نصارادن بری نامه دکل، حکمت الهمیه نسبتله « حکمت مقدسه » معناسنه اولان « آیاصوفیه » تسمیه

و اکثریا مرمر خاملری مرمره جزیره سندن نقل اولمشدر و نیجه یوز معمار بومهندس طرز طرحنده سرکار لغه مبادرت ایدوب هربری هزار تحسین بخش ایده جک هنرلر اظهار ایدوب احسان آلورلردی . اما جمله معمارلرک پیشواسی اغنادوس معمار ایدی و وضع نفیسی اوزره انشا ایدرلردی . تا که بوبنای عظیم طاق کسری مثال چار طاق پایه‌اری محله دک تمام اولوب برکیجه ده معمار باشی اولان اغنادوس غائب اولدی . مکر تبدیل جامه‌ایله قول الما [۱] دیارینه واروب آنده دخی ریم پاپانک اذنیله بر دیره مباشرت ایدوب آنی دخی نصفه دک یدی ییلده تمام ایتدکده برکیجه اورادن دخی فرار ایله اسلامبوله کلدکده بانئ معبد طرفندن مظهر عتاب و شتاب اولدی . اغنادوس « بومثالو بنای عظیمک تملی محکم اولمق لازمدر . فرار ایتسم بنای تکمیل ایتمک اوزره جبر اولنه جغم شبهه سزدر او حالده محکم اولمازدی » دیمکه . تکرار قبه‌نک انشاسنه شرع ایلدی . یوز صحاقی عمودلر اوزره قه‌لرایله ایکی طبقه دخی عمود منته‌لر اوزره طاق خورنقلر اوزره قبه افلاک مثلور کاسه سر نکون بورصاص خاص نیلکون ایله مسور برقه عظیم معمور ایتدیلر که فلک اطلس یوقلمونده بویله برقه عبرت مون مثل قباها و بعدها بنا اولنماشدر و بوقبه‌عالینک تاذروه اعلاسنده یوز قطار اسکندری التوندن برخاچ علم ایدوب شعله شمس ایله تا علم طاغندن و کشیش طاغندن و استرانجه طاغلرندن فرق ایدیلور ایدی

۴ . سنه ظرفنده معبد تمام اولدقده اندرون و بیرونه اون ایکی بیک خدام تعیین اولنمشدر . حتی ولادت رسول کبریادن ۹۴۵ سنه مقدم اسکندر کبیر عصرنده طائفه یونانیان قوم قباطه نابطه دستندن مصری استیلا ایدوب ایاصوفیه یه وقف ایتدیلر . تابو مرتبه معمور اولدی که ملت نصارانک لاتشیه کعبه‌لری ایدی .

بعده ولادت رسول هر دو عالم افندمزی تبشیر ایدن لیله مبارکه ده وقوع بولان زلزله عظیمه طاق کسرا و قبه قول الما و قبه ایاصوفیه یی هدم ایتمکه بعد زمان

[۱] ایتالیانک پای تختی اولان « رومه » در .

ايدركن برشخص كلوب «بونك جميع مهمات ولو ازماتى بدن آلك و بور سمدہ بر معبد بنا ايدك» ديو اياصوفيه نك وضع اساسى تعاليم ايتدى. ابتدا زهينى قعرہ وارنجه حضر ايدوب تا آخور قپو برابرلكى اولنجه قعر زميندن صولر ظاهر اولوب كامل برماه بوتمل ايجره آتشلر ياقوب قپورشون ايدوب كويا بر رصاص نيلكون بحر اولدى. بو قورشون درياسى تلمده بيللرجه دوروب بعدہ اغنادوس نام مهندس عامل تعليميله ۳۰۰۰۰ عمال و ۷۰۰۰۰ حمال و ۳۰۰۰۰ بئنا جمع ايديليرك بعدالمشاوره قورشون تمل اوزره عمودلر و طاق طولوز و قبه لرائشا ايتديلر كه آتى صوصهرنجى اولوب زلزله دن مصون و محفوظ اولمق ملاحظه - سيله ابتدا تملنى بو يوزدن اتمام ايتديلر و صهرنجى صو ايله تملو ايتديلر و صهرنجك جابجا يرلرني تعمير و ترميم ايجون قايقلر پيدا ايتديلر. حالامذكور قايقلر طوروب تا عايشه سلطان سراينه و حسن پاشا زاده لر و قدہ محمد كتخذا وارسلاخانہ و سراى ميدانى و جبه خانہ اندرون و صفوق چشمه لره وارنجه مرقوم سرايلرك آتى سراپا بوش اولوب آب رقيق ايله مالامالدر و اياصوفيه نك تاوسطندہ بر باقر قباقلى قپو اغزى وارد. آندن قوغه لره صوچكلوب جماعت نوش ايدوب دفع عطش ايدرلر. بعدہ اياصوفيه نك جوانب اربعه سى ديوارلرينك انشاسنه شروع ايتديلر كه بونك مساحه اركانى تماشبا ايدن حيران و طرح اساس و رفيع بناسنى كورنلر سر كردان اولور و بو اياصوفيه نك كيفيت بناسى بويه توصيف اولتور كه اقاليم سبعة اولان كودى ستون پاره احجار ذى قيمتلىرى كاه زمين ظهرينه تحمیل و كاه علم جر ائصال ايله بار ثقیل اولانلرى سىمى بليغ و كوشش بى دريغ ايله حجرلرى كشان بر كشان چكرك اساسنى رفيع ايدوب رخام رنگين و ستون سنكين ايله اتمام اولدى و اقاليم سبعدن كونا كونا نقش بو قلمون عبرتمون ايرى رخاملر كشتيلرله طاشندى و استاد فرهاديشه سى معرفتيله طاشلرك تيشه لرى آشندى. اولقدر اهتمام تام بذل ايدوب جامعك نصفى يدى بيلده تمام ايتديلر و احجار فراوان اياثلوغ و آيدنچقدن كلشدر. ورنك آميز رخاملر قرده مان و شام و قبريس جزيره سندن و نجه بيك صماقى و زنبورى و زيتونى و رخامى و يرقانى مجلاستون متهار آتہ قربنده كى تماشبالقدن

عسکر دن اولوب مجرم ایسه آمان ویرمیوب بردرخته بردار ایدر لر . الحاصل اسلامبولک درت مولویت یرنده تا بوغازک ایکی جانبده اولان قرا وقصباتده جمله ۳۳ حاکمدر و ۳۵ ناحیه قاضیسیدر . اما بکقوز قضاسی بشقه درکه منجم باشیلرک مشروطه سیدر . ان شاء الله بوقضا وحکومتلر محلمنده علی الانفراد تحریر قنور . بوقضالردن بشقه درت مولویتک جمله تحت حکمنده ۱۸۶ ناحیه قضالری و ۳۶۰ صوباشیلقلری و ۸۷ یکیچری قولقللری و سردارلری واردر و قرق یرده سر بست اوافق صوباشیلقلر واردر . نتیجه کلام ایالت اسلامبولک درت مولویتنده قاضی و صوباشیلرک جمله سی ۱۲۰۰ حاکمدر ، قانون ابوالفتحدر . آناردن غیری درت مولویت ، برده ۱۵۰ اصنافک دخی ضابط و حاکملری واردر . اما صلب و سیاسته مأذون دکلدردر . آنجق طریق حاکملریدرکه ایلروده . تفصیللری کلیر .

اون بشنجی فصل

عمیه قسطنطینیهده اولان سلاطین جامعلرنی بیان ایدر

اولاً : اوصاف کار قدیم و بنای عظیم معبد حی قدیر یعنی ایاصوفیه کبیر مورخین یونانیهدن تاریخ یانیوان قولی اوزره ابتدا حضرت سایمان چارکوشه عالمی سیران ایدرکن بادصبا محل سلیمانی سرای بروننده قرار ایتدیره رک آنده برمعبد انشا ایلدی . بعده هبوط آدمدن صکره ۵۰۵۲ سنه سی عبور ایدوب یانقوابن مادیانک نیره سندن (وزندون) نام قرال ظهور ایدوب اسلام بولی یدنجی کره سنده اعمار ایدوب جهان آرا بر حکمدار دیشان اولدینی بالاده یدنجی فصلده مصر حدر . اول وزندونک بردختری ماکدونیا شهرلرندن صوفیه شهرنده متولد اولمغله اکا نسبتله (ایاصوفیه) دیدیلر . باباسنک اسلامبول قلعه سنک جوانب اربعه سنی مجدداً بنا ایتدیکنی استماع ایدنجه ایکی میلیون خزینه ایله باباسی وزندوته کلوب سلیمان علیه السلامک عبادتخانه سنی توسیع ایتمکه مباشرت ایدوب بذل مال

مأمور بر حاکم مقفودر . طقوزنجی حاکم عسس باشی ، اونجی حاکم صو
باشیدر . کرچه بونلرده قریاج و تازیانه لر واردر اما فلقه دکنکلیری یوقدر .
لکن مظنه لری اولان اشخاصی قید و بند ایتمکه و محکمه نائیله بعض خانه لری
باصمغه مأموردلرلر و هر سیاست ایتدکلرینی . اذن شرعی ایله اجرا ایدرلر .
مصراع مناسب : (حکم سلطان اولسه کمز خطا جلاددن) دیمشدر .

اونبرنجی حاکم اسلامبول اغاسی ، اون ایکنجی بوستانجی باشیدر . هر شب
دریا اوزره بالمله قری و قصباتی صباحه دک کشت و کذار ایله هر صاحب جرمی
درجه جرمنه کوره تعزیر و تکدیر ایدر . اون اوچنجی حاکم چورباجیاندر ،
هر کیجه صباحه دک اون ایکی یکچیری چورباجیلری بشر ، الیشر ، یوزر توابعيله
قول طولاشوب متهم آدملری طوته رق قید و بند ایله قولرینه ارسال ایله
حق لردن کاینور . اون دردنجی حاکم اربعیندر . بونلر شرع مین طرفدن
منصوبدر . اسلامولک درت مولویت یرنده قرق محکمه واردر . آنلره حاکم
اربعین دیرلر . بونلر دخی تعزیر و حبس خانه صاحب لریدر .

اون بشنجی حاکم شیخ الاسلام ، اون آلتنجی اناطولی قاضیسکریدر . اما
تعزیر صاحبی دکلدر . درت دیوانده دیکلیوب اناطولیده اولان قضاته حکم
ایدر . اون یدنجی حاکم روم ایلی قاضیسکریدر که روم ایلی قضاتنه حکم و برات
پادشاهی تحریرینه قانون فاتح اوزره مأموردر .

اون سکزنجی حاکم یدی قله دزد ایدر ، صاحب عرضدر . اون طقوزنجی
حاکم معمار باشیدر . اسلامبول ایجره بر بنا یایلسه بوندن مأذن اولمق لازمدر .
یکرمنجی حاکم قپودان پاشا اولوب دریاه شب و روز حکم ایدر . یکرمی برنجی
حاکم ترسانه کتخداسیدر که قاسم پاشا سمتده بر مجرم بولسه جرمنه کوره
تأدیب و سیاست دخی ایددیلولور . یکرمی ایکنجی حاکم اوق میداننده یکچیری
اوجاغندن نعیمیخانه جی باشی و قورویجیلر اوق میداننده قول طولاشوب بر متهم
حرامزاده طوتسه لر آشجی باشی به کتوروب جرمنه کوره تأدیب ایدر یا خود
یایلرک چیه سیاه بر آغاجه صلب ایدوب تیر باران ایدرلر تا بو مرتبه اللرنده
فاتحن مکرر و هر پادشاهدن تجدید اولنمش خط شریفلر واردر که اگر

کاغذ خانه ده باروتخانه ونيجه بونک امشالی عمارات عظيمه ايله اسلامبولک درون وبيروني غزا ماليله تزين ايتمشدرکه هربريني محلنده تعريف و توصيف ايليه جکزر .

اون دردنجي فصل

حين فتحده اسلامبوله حاکم نصب اولنانلری بيان ايدر

شهر اسلامبول اوچ سنه ايجنده اولدرجه معمور و آبادان اولدی که واولقدر انسان درياسی شکلنی آلدی که ضبط وربطلری مشکل اولدی .
 زیرا اقالیم سבעدن غيرقابل احصا بنی آدم جمع اولمش ایدی . ابتدا وزیر اعظم محمود پاشايه بر اوطة ويکيجری ايله محضر اغا و سپاه کتخدا يرلری وجه جي وطوپجی و عزب چاوشلری و بر بوستانجی اوطة باشیسی ويکيجريدن برتفکجی و بر مطره جي و يروب و شهرلی طائفه سنی تأديب ايجون فلقه دکنک اوروب چهارشنبه کونی قول ايدوب اسلامبول ايجره دوران ايدرك اون قباننده بنا اولنان اهل حرف ديوانخانه سنه کلوب ايندی . آندن یمش اسکله سی چارداغنده جمله اصناف ايله ديوان ايدوب ميويه نرخ اوردی . آندن سبزه خانه ديوانه کلوب سبزواته وبعده سلخخانه يه کلوب اته نرخ اوره رق سراینه عودت ایلدی . ايکنجی حاکم سکان آ کافلقه دکنک و يریلوب جلاد ویرلدی . اوچنجی حاکم شرع مین اسلامبول ملاسيدر ، فلقه دکنک وحبس مديون فرمانی ویرلدی . دردنجی حاکم ايوب منلاسيدر ، کذلک تعزیر وحبس صاحيددر . بشنجی غلظه منلاسيدر ، تحت حکمنده اولان اهالی يه حکمی نافذدر . آلتنجی حاکم اسکدار منلاسيدر ، بونک دخی تعزیر وحبس ايله حکمی جاريدر . يدينجی حاکم آياق نائيددر و جانب شرعدن اهل حرفه نرخ و ترازو ايجون تعزیر صاحيددر . سکزنجی حاکم احتساب اغاسيدرکه جميع اهل صنايعه حکم ايدوب تعزیر و سياسته وبيع وشراسنده خلاف ايدونک تکدير وتويخه

کونشده قوریدوب جمله پنبه لر وزن ایدلد کده عین شمعونده اصلانان پنبه
هپسندن خفیف کلک ایله قول حکما غایت لظیف صو اولدیغندن ابوالفتح
حضر تبری دائماً اول آب لذیذدن نوش ایلر ایدی .

الی هذا لآن جمله پادشاهلر آندن نوش ایدر لکه کیلارجی باشی وطیش
سقا باشی طرفلرندن اوچر آدم بهر یوم آتی کیشی اوچ سیس خانه یوکی
یکر میشر قیه کلیر کومش کو کوملره اول آب نابدن لب بر لب ایدوب صو
ناظری حضورنده کیلارجی باشینک معتمدعلیه آدم لرینک مهریله قرمز ی بلومی
ایله مهرلنوب پادشاهه کتورر لر . حالا اول چشمه حیوان اسکی سرائک
شرقه ناظر قپوسی اوکنده درکه ابوالفتح سرای عتیقن طشره اجرا ایدوب
بو عین الحیاتی بنا ایتشدر . حالا مشهور آفاق عین شمعون نامیله شهرت شعار
بر ماء کوتردر . بعده سلطان سلیمان بوسرای عتیقی اوچ میل احاطه ایدر بر
سرای ایدوب اوچ قپو ایلدی . دیوان قپوسی شرقه ناظر و بایزید قپوسی
جنوبه ناظر ، سلیمانیه قپوسی جانب غربه ناظردر . وبوسرائک خارجه سلیمان
خان بلغراد ومالطه وردوس فتحی مالندن سلیمانیه جامعنی بنا ایتدی ومدارس
ودار الحدیث ودار القراء ومکتب صبیان ابجد خوان وبر سوق سلطانی وبر
دار الضیافه وبر ناب خانه وبر کاربانسرای وبر دار الشفا وکندیله بر مرقد
پرانوار وبر حمام وسوق خفافین وچارسوی دوکه جیان وزرکران بنا ایتدیردی
ومقبول سیاوش پاشایه بر سرای عظیم ویکچری اغالرینه مخصوص بر سرای
قدیم ولالا مصطفی پاشا ایچون ویر محمد پاشای قرمانی ایچون بر سرای
وکنبوزده جامع صاحبی مصطفی پاشایه وقیزی اسمیخان سلطانه کذا بر
سرای یایدیروب جامع خدمه سی ایچون بیگ عدد حجره انشا ایدوب اسکی
سرائک جوانب اربعه سنی طریق عام ایله آراسته ایدوب الی الان برجانبه
اتصالی یوق بر سبرای عظیمدر . بالاده تحریر اولنان سرای وزرا وعمار تیر
بالجمله سرای عتیق زمینه بنا اولنشدر . اما اسکی سرای سلطان محمد
خانک بناسیدر . آندن یکچریلر یوز آلتش بلوکه وجماعته وسکبانانه یوز
آلتش عدد او طه بنا ایتدی . بیگ خانه ، قلندر خانه ، ترسانه وطوپخانه ،

عیون جاریه اوزره مذکور دیر کیری بنا ایتدی. بعده ابوالفتح اول دیری فتح ایدوب یرینه ۸۵۸ سنه سنده اسکی سرایک انشاسنه شروع ایدوب ۸۶۲ ده تمام اولوب برج وباروسز و دندان بدنسز و خندقسز بر سوردر. اما غایت متانت اوزره بتا اولنوب جمله دیوار اوزره رصاص نیلکون ایله مستوردر. اول عصرده دائراً مدار جرمی ۱۲۰۰۰ آرشون ایدی و شکل مربع کارگیر بنادر. بررکنی سلطان یازید قزاقچیلری گوشه سندن تامسکی صابونی بانه متقی ایدی. آندن برکوشه‌سی دلاک مصطفی پاشا سراینده نهایت بولوردی. آندن بررکنی کوچک بازارسدی و صهرنجی اوزره قرار بولمش ایدی. حالا یکچری اغاسی سرای و سیاوش پاشا سرای زمینی مذکور سرای عتیق یرنده ایدی. و آندن برکوشه‌سی تا تحت القاعه اوستنده کی سدن عبور ایدوب ینه قزاقچی تاجرلری گوشه‌سنه کلنجه بر سرای عظیم انشا ایدوب ایچنده کونا کون قاعه لر و متعدد حرم حجره لری و مقصوره لر و حوض و شادروانلر انشا ایدوب مطبخ کیکاؤس و کیلار خاصه و ۳۰۰۰ تبرداران و بی کاکل خدامانه متعدد خانلر بنا ایتدی و بر او طه آق اغا و برده قره اغا بنا ایدوب جمله نك اوزرینه دارالسعاده اغاسنی حاکم ایدوب خصـکیلرله قرال قیزی دخی بوسرای عتیقه قویوب هفته ده ایکی کره یکی سرایدن اسکی سرایه کلوب اول کیجه عدالت ایدردی.

ستایش آب حیات سرای عتیق

ابوالفتح محمدخان صاحب طبع بر پادشاه ذی شان اولمغله «آیا اسلامبولک قنقی صوبی لطیفدر» دیو جمله حکماستی جمع ایله سؤال بیوردیلر. آنلر دخی اسکی سرای داخلنده اولان عین شمعونی خفیف و معتدل و سریع الهضم بر آب حیات بولدیلهر و بوندن غیر عینلرک آب صافیلرینی بشر مثقال اولمق اوزره پمبلرله برابر وزن ایدوب موزون پمبلرلی وزن اولنش آب رقیقلره. القا ایدوب مذکور پمبلر بشر مثقال صولری حذف ایله بالآخره پمبلرلی.

ایکی بیک دندان بدن ایله اتمام اولنوب بر حصن استوار اولمشدرکه جمیع دار و دیارده مشهود دکلدر .

یکی سرایک جرمی ۶۵۰۰ آدیمر و جمله ۱۶ صغیر و کبیر باب خاصی وارد و بو تحریر اولنان سرای پادشاهی ایجره عساکر ، خدامان ، غلمان ، تبرداران ، آشجیان ، حلواجیان ، خبازان عجمی حصیرجیان ، طواشیان ، بیاض و اسودبوابان ، معلمان ، جلادان و خدامان اصطبل خاصه ، ۱۲۰۰۰ بوستانجیان ایله سرای جدید ایچنده قرق بیک نفوس حساب اولنمشدر . حالا تحریر و توصیفنده لسان قاصر و قلم فاتر بر روضه رضواندر ، عمرها الله .

اون اوچنجی فصل

سرای عتیق بناسی بیان ایدر

اسلامبولک قره دکز طرفه و غاطه و خلیجه ناظر بر مرتفع و هوا دار محله پوزانطین قیصر بناسی بر دیر قدیم وار ایدی که جوانب اربعه سی سور مثال بدن بدن بر دیوار استوار ایدی . بو دیرک جوانب اربعه سی او ایله چنزار و خیابان ایله مزین ایدی که جناب رب عزت بر هوا طیران ایدن و بر زمین سیران ایلین وحوش و طیورک و حیوانات کونا کونا انواعی اول درخستان ایجره جمع بیورمشیدی . اول دیر ایجره (پوزانطین) و (قسطنطین) عصرنده اون ایکی بیک قیسیس و راهب و راهبه صاحبه ریاضت کفره ضلالت آیین وار ایدی . سبب عمارتی اول ایدی که حضرت عیسی خلیفه لرندن حواری شمعون اسلامبوله کلوب اول جای فرح فزاده عبادته مشغول اولوب جمیع وحوش ایله حسن الفت ایدوب اول مخلوقاته صو و یرمک ایچون زمینی حفر ایدوب اول قزدیغی یردن بر آب حیوان ظاهر اولدی که حقا که آب حیوان اولوب جمله حیوانات آندن دفع عطش ایدوب بعهده شمعون خلیفه اول جای معهوده بر عبادتخانه انشا ایدوب . مرور ایام ایله (پوزانطین) قرال اول

ثانیاً اسکندر ذوالقرنیندر. اما بوسرای خوش هوایی ابوالفتح بنا ایتدکده. ملوک سالفه‌نک آثار عظیمه‌سندن صکره ۷۰ عدد مقصوره شاهانه و متعدد دیوانخانه، خلوتخانه، مطبخ، خبازخانه، جبه خانه، حصیرخانه و اودون و علف انباری و اصطبل خاصه بیرون و اندرون و اصطبل میدان وفا آخور عظیملر انشا ایتدی که کویا هربری اصطبل عنتردر و کیلار خاصه بیرون و کیلار خاصه اندرون و کیلار تره‌کیان بیرون. بوتجریر اولنان آثار کونا کونک جوانب اربعه‌سنه «ازم ذات العماد» مثللو برباغ ارم طرح و انشا ایدوب یکریمی بیک سرو و چنار سرنکون و عرعر و صنوبر و شمشاد مثللو نخللری ترتیب اوزرد. دیکوب ماینلرینه نیجه کره یوزبیک مشجره شمردنک انواعی دیکوب بر زرعرار لاله عذار جان فزا بانچه اولدی که الی هذا آن روضه جناندن نشان ویرر. بوحدیقه مزینه‌نک تا اوسطنده برپشته داکشا و برمرتفع زمین خوش هوا اوزره کندولره مخصوص قرق عدد کاسه چین ایله خاص اوطه‌لر بنا، ایتدی و باب سعادتک ایچ یوزنده برعرض اوطه‌سی بنا ایتدی که کویا قصر خورنقدر و آت میدانی جرمنده برحولینک جانب شرقیسنده برحمام لطیف. آکامتل خزینه خاصه و آکامتل قوش خانه و آکامتل کیلار اوطه‌سی. آندن خزینه اوطه‌سی، آندن خاص اوطه‌سی، خنکار جامی، آندن طوغانچیلر اوطه‌سی، آندن کوچک اوطه، آندن بیوک اوطه، آندن سفیرلیر، آندن کلخن اوطه‌سی، آندن بیوک اوطه مسجدی، آندن مشق خانه، آندن ینه حمامه کلنجه بومیدانک اطرافنده مذکور خاص اوطه‌لر ایله معمور و آبادان ایدوب جمله اوطه‌لرده اوچبیک زر و زیوره مستغرق زر دوز تاجلی، کل پیرهنلی، یوسف چهردلی غلامان خاص ایله مالا مال ایدوب هربری دوام دولت پادشاهی ادعیه‌سنه مداومتده اولوب خدمت شهریاری ایله بهره‌مند ایدیلر. اما بوسرایده حرم بنیاد اولمامشدر. بعده سلیمان خان عصرنده حرم بنیاد اولتوب. بر اوطه طواشی اغالره و بر اوطه تبرداران و بر عدالت کوشکی و بر دیوانخانه بنا اولتوب یدنی وزیر هفته‌ده درت کون دیوان اولمق قانون پادشاهی اولدی. و بوسرای عالینک جوانب اربعه‌سندکی قلعه ۳۶۶ عدد برج و بارو ایله و اون

ترسانه‌یه، از میر قومنی بیوک غلطیه و فریک قومنی کوچک غلطیه، سینوب و صامسون اهالیسنی طوپخانه‌یه و الحاصل اول عصرده دست عثمانیانه تقدر شهر وار ایسه جمله سندن امت محمدی اهل و عیالیه اسلامبوله کتیروب اعزاز واکرام ایدوب معمور و آباد ایتدیلر. انکچون (اسلامبول) اسمیه مسمی اولوب الی آن غلغله روم و وطنطه روم و ولوله روم اولدی.

حکمت خدا اسلامبول فتح اولدینگی کر نلر ماه تموز ایدی. دریانک رنگ زویی متغیر و خون شهیدان ایله قزل کون اولغله هر ییل قرق کون کامل ایوب انصاری قپوسدن تاشهید قپوسنه وارنجیه قدر روی دریا قان کبی اولور عجیب و غریب سرخدار (ان الله علی کل شیء قدیر)

اون ایکنجی فصل

در بیان بنای سرای جدید

چونکه ابوالفتح غازی بو قدر مل غنیمته مظهر اولوب اولا پادشاهلره لازم اولان برمسکندر دیو اوچیک کیسه مال خرج ایدوب یکی سرایی بنیاد ایتدی (سنه ۸۶۳) تاریخ ابتداء بنا (اکدالله بنیانها) و تاریخ انتهاء عمارت (شیدالله ارکانها) - سنه ۸۷۲ - بوتاریخلر باب هایون اوزره تحریر اولنمشدر و دخی عتبه عیایانک طاقی آلتده مرمر خام اوزره مذهب و جلی خط ایله تاریخدر (خلد الله عز صاحبه) سنه ۸۷۲ تحریر اولنمشدر.

استاد فرهاد پیشه او یله بر سرای جدید انشا ایتمشدر که دور آدم نبری مهندسان عالم او یله بر سرای فرحفرزا انشا ایتما مشدر و سیاحان عالم بو اطلس کردونده نظیرینی کورمه مشدر. زیرا لب دریاده واقع اولوب اینکی جانبی دریا یعنی شمال طرفی قره دکز و جانب شرقیسی آق دکز و جنوب طرفی آیاصوفیه جامعیدر، مرج البحرینده واقع اولمش بر شهر در. ابتدا بانسی حضرت سلیمان،

جمله غزات مسلمین اسلامبول ایجره مستولی اولوب عمارستان ایتمه شروع ایتدیلر و آق شمس‌الدین وغیری کبار اولیانک اذن شریفلیله سکه‌یه «السلطان ابن السلطان السلطان محمد خان ابن السلطان مراد خان عز نصره ضرب فی قسطنطینیه سنه ۸۵۷» [۱] تاریخی تحریر اولندی. ایرتسی کون علی الصباح محمدخان ایله جواریلکه کلان ۳۰۰۰ امت محمد دختر نور اخترلرینی بر فرده وضع ید ایتدیر میوب عکا وغزه ورمله و حوران دیارلرینه بونلرک اسم و رسملیله دفتره قید ایدوب اول دفتری ولایتلرینه کوندروب جمله سنک پدرومادرلرینی اسلامبول کتیروب رضای والدینلری ایله هر برینی برغازنی مسلمه نکاح ایدوب «اسلامبول شهرینک اعمارینه سعی ایده سنز» دیدکده شیخک بوتدیری ایله هر دیاره آدملر کیدوب آز زمان جمله باکره لرک اونیک مقداری پدرومادر واقربا و تعلقاتی کلوب اوچبیک باکره اولقدربهادره اذن شرعیله واروب عظیم سورلر ایدوب اسلامبول اعمار اولندی. آندن اناطولیده وروم اینده جمیع ایالت صاحبی وزرایه امر شریفلر کوندریلوب ولایت ولایت اسلامبوله آدم جلب ایتدیلر. اولا روم ایندن اسکوب خلقتی اسکوبلی محله‌سنه، یکی شهر خلقتی یکی محله‌یه، مورده روملرینی قنار قوسنه و سلانیک یهودیلرینک اللی جماعتی تکفور سرائنه و شهود قپوسی جانبنه قودیلر. انک ایچون (جفود) قپوسی دیرلر. اناطولی جانبندن اقسرایلیلری اقسرای محله‌سنه، عکاوغزه ورمله دن کلنلری تحت القلمه‌یه، بلاط شهرندن کلان قبیلرینی بلاط محله‌سنه، ارنبود قومنی سلوری قپوسنه. صفد یهودیلرینی خاصکویه، اناطولی اتراکنی اسکداره، طوقاد و سیواس ارمنیلرینی صولو مناستره، مغنیسالیلری معجونچی محله‌سنه ۱۰ کردیر و امکدریلری اگری قپویه، بروسه لیلری ایوب سلطانه، قرمانیلری بیوک قرمانه، قونیه لیلری کوچک قرمانه، تیره لیلری و فایه، چهارشنبه اوواسی خلقتی چهارشنبه سمته، قسطنمونی قومنی قزغانچی محله‌سنه، طربزونلی لازلری بایزید جامعی محلنه، کلیولی قومنی

[۱] جناب فاتحک آلتون سکه لرنیک بر طرفنده «ضارب النضر صاحب العز والنصر فی البر والبحر» و دیگر جهتنده «سلطان محمد بن مراد خان عز نصره ضرب فی قسطنطینیه» عبارده سی واردر .

آندن موالی وقاضیلره، آندن سردن کچدی غازیلره، آندن قره ده کمی چکن عزبلره (لوندچقلکی) نام بلده بی احسان ایدوب آنکچون. (لوندچقلکی) اسمیله مسادر، آندن یکچریانه، آندن سپاهه، آندن زعمایه، آندن طویچی و جبه جی و لغم جیانه واشکچی طائفه سنه، آندن آت قولنه، آندن اردو - جیانه و الحاصل یوزیتش بیک آدمه برر عزقیه مال و سائر منال دن غیر التمش اوچ بیک خانه احسان اولندی بی دفتر اولنمشدر که هیچ بر حکمدار دی. اقدار عصر نده اولمامشدر. جمله غزات مسلمین دخی قبض ایلدکاری غزا مالندن علی مافرض الله عشر عمری بی پادشاهه و یروب جمله اسراند ده ۳۸۰۰ اسیر پادشاهک حصه سنه دوشدی و یکر می بیک کیسه زر طاقنوس و مادیانی و اوچ بیک سرای و ایکی بدستان ویدی بیک دکان دخی حصه شهنشاهی به ویرلدی. قرمان سمتده اوچ یوز سرای عالی علمایه و یوز آلتش ایکی سرای یکچریلردن یتش وزیره ویدی سرای یدی قبه وزیرلینه و الحاصل بو ترتیب اوزره نفس اسلامبول ایجره اولان عمارت لر جمله غزاده حاضر اولان غازیلره توزیع اولتوب غزات دخی فرانسه قرانک مقدا ذکر ی سبقت ایدن قزینی پادشاهه و یروب اسقاط حق ایتدیلر و پادشاهه و دین مینه خیر دعالر ایتدیلر. همان آق شمس الدین حضرتلری ایاغ اوزره قالقوب ایدر: «ای غزات مسلمین، بیک، آگاه اولک که جمله کزک حقنده آخر زمان پیغمبری اول سرور کائنات بیورر لر (لفتحن القسطنطیة ...)

«ایمدی ان شاء الله جمله مز مغفور ز. اما بو غز امالی اسراف ایتیموب اسلامبول ایجره خیرات و حسنات ایدوب پادشاه کزه اطاعت ایدیک ز. عثمان بچدن بو آنه کلنجه پادشاهلری کزه بک دیر ایدیک ز. شمدن کرو سلطان دیک ز [۱] وانک در میان ایدوب ضیا قنده سزه ا کمک بذل ایتدیک یچون خون ا که کیدر خون کار دیک» دیو پادشاهک باشنه ایکی چتال ابلاق سوغوجی طاقوب: «پادشاهم هنوز آل عثمانک آب روی اولدک. همان مجاهد فی سبیل الله اول» دیو کلبانک محمدی چکوب

[۱] سلاطین آل عثمانه ییلدیرم بایزید خان زمانندن بری سلطان اطلاق ایدیله -

کلدیکی محققدر .

سهم اول خدنگ درکه الی هذا الآن پوطه اوق دیرلر. حتی اول پوطک پازدلی اوله رق سلطان احمد خان عصرینه قدر دوردینی محق قدر. بو پوطک اسمنه آزمایش دیدیلرکه لدوی جاننه قیوب شمال شرقی کاری ایله اکا اوق آتارلر ایدی. حالا اول جای معهوده توزقوباران آباغی دیرلر و برپوطه (هکی) دیرلر و برپوطه (پیشرو) دیرلر. بش درهمی سکر یوز کر منزل سکر در و برپوطه (پلنگ) دیدیلر جانب غربه قونیلوب جانب شرقدن (سوفار مغولی) آتارلردی. حالاجمله تیراندازان مایینده اول تیره «پلنگ» دیرلر. حاصل کلام اوق میداننگ جوانب اربعه سنه اون ایکی کونه بتلر قویوب اون ایکی کونه سهم زنبور ایله مذکور بتلره تیر باران ایدوب بالجمله یاران غازیان پیر تیر اندازان حضرت سعد ابن ابی وقاص روحنی شادان ایدیلر. الی الآن تعطیل کونلری اهالی اسلامبول اول آیین اوزره اوق میداننه کیدرلر. آندن سلطان محمد خان ترسانه باغچه سنه کلوب اوچ کیجه جمیع غزات مسلمینه اطعام تام ایدوب سباط محمدیلر ایدوب بالذات کندیلر دامن درمیان ایدوب جمله غزاته (نان و نمک یتک کرک دخی نه کرک) دیو خوان بیاض بذل ایدی.

دریان تقسیم مال غنایم

ختم ضیا فتنده جمیع عسکری طائفه سنک اغوات و کاتبلی و اوچ دفتر دار پادشاهی جمع اولنوب مقدا روی دریاده آلتان فرانسه قرالنگ یکر می کبی مالا مال و بی حساب مثالی ترسانه باغچه سنده طاغیر کبی کومه کومه بیغدیله و اسلام ایله مشرف اولان بابا محمدک ارئه سیله ایاصوفیه مخزنندن آلتان کنز دخی پشته پشته اوبک اوبک جمع اولندی و بالجمله دیرومناسترلرده دخی بولنان اموال ترسانه بیغچه سنک درخت منتهالریله برابر بیغیلوب دفتر ایله ابتداء سکر اسلامیه ایجره خدمت ایدن حکما و کحال و جراح و عتال و قر جیلره و امثالنه احسان ایتدیلر. آندن شرقایه، آندن علما و صلحایه، آندن ائمه و خطبا و مشایخه

معمار اغنا دوس نام طبع سلیم صاحب اذعان بوبنانک متانت ارکانده حیران و طرح اساس و رفیع قبه سنی کورن واله و سرگردان اولور هان غازی محمدخان بومعبد قدیمی تلویثات مزخرفات خونکشی شاندن واصنام و اواناندن درون دیری تطهیر ایدوب نیجه بیک یرده عنبردان و مجمره لرله عود و عنبرلر یاقوب جامع ایجره غزات مسلمینک دماغلری معطر اولوب دران ساعت برمعین و مختصر محراب و منبر و محفل و مناره ایله اول مقام بهشت ارتسامی عبرتمای خلد برین برجامع مسلمین ایدوب ابتدا یوزم جمعه ده جمیع غزات حاضر اولوب صالار قرائت و مؤذنان (ان الله و ملائکته) آیتی صوت حزین ایله تلاوته باشلا نیجه اق شمس الدین حضرتلری سلطان محمدک قولتوغنه کیروب کمال تعظیم ایله منبره چیقاروب صوت بلند ایله « الحمد لله رب العالمین » دینجه جمله غزاته برحالت ال اوروب برغریو و فریاد شادمانی ایتدیلر. قاعده اسلوب خطیب اوزره خطبه یی ادا ایله نزول ایتدکده تبرکاً و تیمناً اق شمس الدین حضرتلری سلطان محمد خاندن مأذون اولوب امامت ایتدی. اول جمعه ایاصوفیه نیک زیر زمینلرنده پنهان اولان رهایین شرف اسلام ایله مشرف اولوب غایت مسن اولان برکشینک اسمنی ده (بابا محمد) قویدیلر. محرابک صاغنده کی کنج مظلم حضرت سلیمانہ منسوب اولان معبد قدیمدر دیو بابا محمد کوسترمکه ابوالفتح آنده تبرکاً ایکی رکعت صلات حاجت قیلوب زیر زمینده مخفی اولان خزائن ترسانه بفتح سیله خزینه هایونه نقل اولندی.

درستایش فتح اوق میدانی

محمد خان غزات مسلمینه جمله مال غنایمی تحلیل ایدوب و ایاصوفیه ایجره مجوه و مزین پوتلردن و دو یغوث و یعوق و سواع و نثر مثللور بتلره ترسانه بانچه سنه و اروپ اندن بتلری اوق میدانده نشانکه ایدوب جمله غزات مسلمین بتلره اوق آتدیلر حالا کمانکشلر اراسنده (پوطه اوقی) تعبیر ایتدکلری

ایدینوب بالضرور تابوتی کتورنلر کندولرینی امین اوکی اسکله سنده بولوب آندن برقایغه سوار اولوب برق خاطر کبی قایق کورک چکمه دن ویلکن آچهدن ابا ایوب انصاری حضرتلری قریبده قرار ایدوب همان تابوت قایقدن بامرالله چیقوب اول محله قازلمش بر مزاره تابوت طوروب آردی صیره جمله غزات وعلما واروب استماع ایتدیلرکه مذکور قبردن یا ودود اسمی ایشیدیلیور . جمله علما وصلحنا نعش شریفی اول قبر ایجره دفن ایدوب کیتدیلر . انکچون اول قبر شریفه حالا (تربه یا ودود اسکله سی) دیرلر والسلام ، وعلیه رحمت الله علی الدوام .

حمد بی حد وبی پایان اول خالق کون ومکانه اولسونکه هرامرک تدبیرنده برر حکم ازلیسی واردرکه سلاطین اسلام آل عثماندن السلطان ابن السلطان ابوالفتح والمغازی محمد خان طاب ثراه جعل الله الفردوس مثواه حضرتلری اسلامبولی فتح ایدنجه « بلدة طيبة » صفت کاشفه سنک حروفنی تاریخ فتحه مطابق اولان دار السلطنت العلیة القسطنطینیة المحمیه حماها الله عن رعب البلیه سلطان مشار الیه حضرتلری آق شمس الدین حضرتلرینک مقدا فتحنی ووقت وساعتی ودریچه سیله فتحنی تعیین ایتدیکی کونلرده بامرالله فتح میسر اولدیکه سنه ۸۵۷ تاریخنی ماه جمادی الآخراسنک یکرمنجی یوم اربعا وماه تموزک اون ایکنجی کونی ایدی . فتح مینه نیجه شعرا وعلما تاریخلر بولمشلردر . اما قرآن کریمده بونان « بلدة طيبة » و (آخرون) لفظی فوق العاده تصادفدر . دیگر تاریخ « اهل اسلام ایتدی اسلامبولی فتح » تاریخ مصنع : « فتح اولدی اسلامبول یارانہ » دیگرلری شو تاریخنی یازمشلر : (« کفارہ قیامتدر » سنه ۸۵۷) مرقوم تاریخلرک سعد ساعتده محمد خان اسلامبوله قدم باصدیغی ایچون افواه ناسده اسلامبول ایجره اول کونه (یوم قدوم) دیرلردی . حمد خدا تحت اول بروسه ونانی ادرنه وثالث قسطنطینیه اولوب بوسواد دلکشا ومدینه بساط افزا عمارات فاخره ایله یوماً فیوماً رشک جنت علیا ومبانی عالیه ایله شیئاً فشیئاً نادره دنیا وولمشدر . اما ابوالفتح غازی آیاصوفیه اسمیله مسمی کنیسانی تماشا ایتدکه کوردیکه بومقام بر بنای عظیم وبنیان متین قدیم در که مهندس خرده دان

اولوب ابتدا سلطان محمد آیصوفیہ ایچنہ کیروب یجہ رهبانی قتل ایدوب اندہ کی لواء رسول اللہی محراب محانہ دیکوب ابتدا اذان محمدی تلاوت اولوب غزات مسلمین رهبانہ قلنج اوروب درون معبد خون مشرکین ایله مالامال اولدی. همان ابوالفتح دال تیرکش اولوب علامتم اولسون ایچون برخدنک چار جناح آیصوفیہ قبه سنک تا اورتاسنه آتدی حالا علامت تیرمحمد خان نمایاندر وبرخنکار صولاغی صول الیله بردشمنی قتل ایدوب صاغ النی قانہ بولایوب سلطان محمدک حضورنده بررتاب ایله الینک قزل قانی بریاض مرمره سوروب یچہ نقشی ایدوب علامت ایتدی. حالا اول قانی صولاق یچہ سی تره قاپوسندن ایچری کیردکده قارشو گوشه ده بش آدم قدی بالاده ظاهر و باهردر .

مناقب یادود سلطان

سلطان محمد آیصوفیہ یی سیرو تماشای ایدوب دوران ایدرکن (ترلردیرهک) نام بر محله برنور الہی برق اورور کوروب اوزرینہ واردیلر . کوردیلر کہ برنور الہی بیاض بروجود شریف قبلہ یه متوجه اولوب یانار . کوردیلر کہ صدر منورنده قرمزى آب ایله یادود اسمی یازلمش . همان آق شمس الدین و سیواسی قره شمس الدین و یتیش عدد کبار اولیاء اللہ بیوردیلر کہ : «اشته پادشاهم ، استانبولک الی کونده فتح اولمہ سنہ باعث بونلر ایدیکہ حکمت اللہ ایله اسلامبولک فتحی اللہجی کونده رجا ایدوب اول کون روح تسلیم ایدن بوجذبو بدر کہ مقدمات پادشاهی آکاه ایتمشیدک » دیدیلر . همان جمیع عامای و صایحا و فضلا جسد شریفی غسل ایتک مراد ایدندکلری محله آیصوفیہ نیک «ترلردیرهک» کینچندن برصدا ظاهر اولوب «مرحومہ مغسولدر همان دفن ایدک» دیه ندا کلنجه جمله حاضرین دمبسته و حیران اولدیلر . آندن جمله مشایخ یادود سلطانک نعش شریفی تابوتہ قویوب شہید قپوسنده دفن ایتک مراد

ایدی. مذکور فرانسہ قرانک قزینک سرگذشتی آنک نقل صحیحندن استماع ایله تخریر ایتشمدر.

چونکہ سلطان محمدخان غازی فرانسہ قرانک کریمه سنی مال غنایمندن اولوب جمله غزاتک رأیله آق شمس الدین حضرت تارینه امانت قویوب کندولری اول مال غنایمندن عسکر اسلامه بذل ایدرک قاعه نك جوانب اربعه سنی دوران ایدوب غزات مسلمینه تقویت ویرردی. آخر الامر اللہجی کون اولدی اول آن قلعه ایچندن برفزع وجزع ظاهر اولوب قیامت قویدی. همان اول آن نیجه بیك محصورین ذی قیمت ایشالریله برج وبارولر اوزره بیاض ویره باقرلری دیکوب: «الامان، ای کزیده آل عثمان!» دیوقلعه نی ویره ایله تسلیم ایدوب جمله کفار برکون مهل آلوب برآ و بجرأ هر بری برر دیار ویره کتدیله. مکر قلعه ایجره برذات واردی که یاودود سلطاندر مرحوم اولنجه کفارک باشنه قیامت قویوب قلعه نی امان ایله ویروب دریا مثال عسکر اسلام صدای «الله الله!» ایله شهر اسلامبولک جوانب ثلاثه سندن یوریش ایدوب مال غنایم آلمغه شروع ایتدکلرنده قوجه ابوالفتح عرف اضافتیه، آباغنده آسمانی چیزمه سیله استرد سوار اولوب التده کی سیف محمدی نی قالدیروب: «غازیلر، حمد خدا فتح قسطنطینیله اولدیکنز!» دیو پرسلاح یتش سکان بیك کزیده عسکرله قسطنطین سراینه واروب قبض ایده جنک محله سرایه نیجه بیك کفار جمع اولوب جنک عظیم ایله فتح اولوب اول عربده اثناسنده قرال تلف ایدیلوب جسدنی سائر امانلی روملر صولو مناسترده لحد ایتدیله. سرای قرالیده اولقدر مال خزان بولندی که حسابی خدای متعال بیلور. طقوزنجی کرده اسلامبولی بنا و اتمام ایدن قرال قسطنطیندر. آخر آل عثمانه ویرنینه تکفور قسطنطیندر. آندن ابوالفتح تبرکاً ایکی رکعت صلاوة حاجت قیلمق ایچون آیاصوفیه دیرینه کیرمکه قصد ایدنجه ایچنده وجوانب اربعه سنده ساکن اولان رهایین آیاصوفیه په قیانوب دام و با ملردن و قله لردن عساکر اسلامه زنبک و نفت و قطران یاغدیروب الارغه ایتدیله. همان ابوالفتح آیاصوفیه دیرینه صارنجه آری کبی صاریلوب اوچ کون اوچ کیجه جنک عظیم اولوب المی اوچنجی کونده آیاصوفیه کیر فتح

سکتوار غزاسنده سلیمان خان مرحوم اولدوقده ینه پدرمز اول غزاده بولنوب دولت آل عثمانه خدمتی سبقت ایتش برپیر فانی ایدی، دایما مسن آدملا ایله اختلاط ایدوب ماجرای ماضیدن سویلشورلر. یازغار رفیقندن ینه برپیر وار ایدی. اما طلاق لسانده فصاحت و بلاغتته امر و القیس همپا اوله مز ایدی اول پیر یکچیریان درگاه عالیسنک باش کاتبی ایدی. اسمنه صوکرملی قوجه مصطفی چلبی دیرلر ایدی. انلر مز بوره فرانسه قرالی قزینک اقرباسندن اولدیغی محقق ایدی که هر بار آلره فرانسه قرالندن هدایا کلوب عالم صباوتمزده حقیره بعض اشکال غریبه و تصاویر باغشلار ایدی. انلر برپیر فانی اولمشلر ایدی. حتی بر مشاوره اولسه حضور پادشاهی یه جمله وزرا و وکلا واردقده «قوجه لر کلسون» دیر ایدی. سکتوار اتنده سلیمان خان مرحوم اولوب عسا کر اسلامیه نك خبری یوق ایکن وزیر اعظم اولان صقوللی محمد پاشا نك رأیله سلیمان خانك نعشنی تخت اوزره قویوب یول خلعتك آردندن اللریخی حرکت ایتدیرن سلاحدار قوزی علی اغایی مشاوره یه دعوت ایدرلر ایدی. آندن رکابدار کلابی علی اغایی، آندن زیرک باشنده ساکن مطبخ امینی عبدی افندی بی، آندن حقیرک پدرینی، آندن صوکرملی قوجه مصطفی چلبی نی کتوردوب مشاوره تام ایدرلر ایدی. ونه جانبه سفر اولسه بونلر تخت روانلره غزایه کیدرلر ایدی. زیرا بو صوکرملی مصطفی چلبی جمله سندن مسن ایدی. حتی مفتی الثقلین کمال پاشا زاده تلامیذندن تکمیل فنون ایتش برزو فنون محدث و مفسر و مورخ کسنه ایدی. «کمال پاشا خدای اولسی جهتیله سلیم اول ایله مصر فتحده یکر می بش یاشنه وارمش بر بابا یکیت ایدم» دیو سلیم شاهک سلطان غوری ایله مرج دابقده اولان جنک عظیمنی و سحرای قاقونده اولان نبرد کیرینی و اول جنکده غوری سلطان جام اجلی نوش ایدوب لذتک غورینه ایروب جنکده غورینک غائب اولدیغنی و مصرده اوغلی سلطان محمد پادشاه اولوب صیدر دیو سلطان طومانبای مصره شاه اولوب تا مصر فتح اولنجه مرقوم، سلطان سلیم ایله یکر می اوچ یرده جنک ایدوب مصر نیجه فتح اولدیغنی چنانکه مصطفی چلبی حکایه ایتدکده حقیر حیرتده قالیر ایدم. غایت مؤمن و معتقد آدم

جهانتاب بانوی صاحب حجاب دختر لر ایدی . ونجه یوز بیسک آلات سلاح ولوازمات مقوله‌سی اشیای دزون دفتره قید ایدوب ابو الفتحه جمله مال غنایمی الله امانتی ووروبینه جنکه مشغول اولدیلر . ابو الفتح دخی بومال غنایمی وفرانسه قرالی قیزی وغیر مسلمه باکره لری آق شمس الدینه تسلیم ایدوب کندیلری قاعه‌نک فتح وتسخیرینه جد وجهده ساعی اولدیلر .

حکایت نتیجه مکر مقدا اسلامبول قسطنطینی فرانسه قرانک قیزینه نامزد ایش ، فرانسه قرالی دخی قیزینک بخت وطالعه بر دونمای عظیم ایدوب ۶۰۰ پاره کمی ایله عربستان یاقه لرینی نهب وغارت ایدرک اول سال نامبارکده عکا وصیدا و بیروت وشام طرابلس وغزه ورمه وتاراض حاسانه وارنجه مستولی اولوب ایکی بیکن زیاده عربستان و حورانک حور مثال کوزل باکره لرینی اسیر ایدوب بعده بوقدر مال غنایم ایله وبوقدر مسلمه جواری ایله قرال عهد ومیثاقه کویا وفا ایدوب فرانسه قرالی قیزی اسلامبول تکفورینه اون پاره قالیون واون پاره قدرغه مال قارونه مستغرق ایدوب کوندر دکده آق دکر بوغازینه کلوب کوردیلرکه ترک جانندن قلعه لر بنا اولمش ، هان ماعونلر حیه ایدوب جمله تبدیل جامه ایدوب برکسکین فرشقه قیامت لدوس روزکارنده بش پاره بوش کمی ایلری یلکنلیوب بوغازدن ایجری کیررکن هان بوغازک ایکی طرفنده اولان قلعه لرک جمله طوبیلرینه آتس ایدوب بش پاره بوش کیملر غرق آب اولوب آردی صرد یکر می پاره پرسلاح کیملر طرفه العین ایجره کیررلر . اهالی قاعه بردخی طوب طولدیلر ب کرته به نتیجه ایکی ساعتده کیملر یکر می میل منزل آلدیلر . بو حیه ایله استانبوله کلوب تحریر اولندیغی اوزره بجمد خدا جمله‌سی اسیر اولوب اول قرال قزندن سلطان بایزید ولی تولد ایشدر . بو خصوصه نیجه مورخین کونا کون روایت ایشدر . مورخ عالی مرحوم «بوقزی ابو الفتحک بابسی آلب مشار ایله بوقزندن تولد ایشدر» دیر . اما قول صحیح ابو الفتح اسفندیار اوغلنک قزی علیمه خانمندن متولد اولمشدر صحت «حکایت» بیان ایدر . بو حقیرک پدری سلطان سلیمان خان ایله بلغراد وردوس وبودین واستونی بلغراد فتح لرنده بولنوب حتی

کرفار اولدیله . درون قلعه ده اولان جمله کفار بد کردار بو حالی کوروب امداده کلنلر دخی بویوزدن اولدی . صاچ و صقاللرینی یولوب سرای بروننده وقورشونلی مخزنده وقیز قله سنده کی طوپلری آتشی ایدوب سمندر وار آتشی فشانلق ایتدیله . اما قره دن لیمانک ایچ یوزینه اینش کیلره نه فائده ! کفار ایسه دریا بوغازلرندن کلن کیلر ایچون مذکور اوچ بوغازی طوپلر ایله معمور ایتشلردی . کفارک کوزی اوکنده اون پاره قالیونی و اون پاره قدر غنک ستونلری اوزره خاچلی بیر اقلرینی سر نکون ایدوب اسلام کشتیلری کفار بار چه لرینی کلبانک الله ایله یکه آلب و تفنک شادمانلری ایدرک غاطه و استانبول خلیجی اوزره عبور ایتدیره رک ترسانه بانچه سی اوکنده لئکر براقوب براقاچ کره طوپ و تفنک شادمانلری ایدوب کفارک زهره لرینی چاک و غزات مسلمینک جمله سی شاد و فرحناک اولوب تازه حیات بولدیله . در حال سردن کچدیله . کشتیلردن چیقوب ترسانه بانچه سنده فاتح و آق شمس الدینه مژده ایدوب همان اول ساعت آق شمس الدین حضرتلری بیورورلر که « ساطانم ، بکم ، جناب شریفکزمغنیساده شهزاده ایکن مصر نواچیسنده عکا و صیدا و بیروت قاعه لرینی کفار استیلا ایتدیکنی جنابکز استماع ایدوب بو قدرن عباد الله و بو قدر صیان و نسوان اسیر و کریان اولدی دیو کریان اولدیغکزدن الم چکمه بکم اسلامبولی فتح ایده جککزر کونده غارت اولان عکادن کلش عقیده و پشمش حلوا یرسز دیو سزه تسلیت خاطر و یروب اسلامبولک فتحی تبشیر ایتمشیدک و اول کونلر غزا ایله غزاة مسلمینه قاضی اول وهر شیئه قناعت ایدوب راضی اول دیمشیدک ایشته اول پشمش حلوانک ثمره سی کلدی ظهور ایتدی ان شاء الله اللتیجی کونده قلعه نک دخی (سیجی فتحها بامر الله) مقرر در» دیو دعوی مردی ایدوب جمله غزات مسلمین کیلرده اولان مل غنائمی و اوچیک کیسه تاقیانوس فیورینسی و بیگ سبیکه ذهب خالصی و ایکی بیگ کیسه سبیکه سیم ایضی و یکر می کمیده سکر بیگ اسیری و یکر می قبودانلری و برقرال زاده نی و برفرانسه قرانک دختر ناشکفته نی و بیگ عدد نچه آفتاب محبوبه جهان امت محمد قیزلری که کیمی شریفه ، کیمی غیر شریفه مسلمه بانوی جهانلر که هر بری خورشید

فرقتین دخی یابلمش ایدی آنلری آلوب ینه قیزاقلر ایله چکهرک اوق میداندن
 آشروب دریا مثال امداد عسکر کوستروب کیملری شاه قولی اسکله سنده
 دریاه قودیلر واینجه نیجه پر سلاح قرمنزی فس و عراقیه لی عربستان شهبازلردن
 عسکر طولدیروب ینه استانبوله کچمک صددنده ایدی .

اون برنجی فصل

بامر و حکمت حی و قدیر حکایت غریب و عجیب بی نظیر

سرای برونی طرفدن اون پاره بطورونه و مکلف و مکمل آلات و سلاحیه
 مرتب غلیونلر اورسه خاچلی بیگرلرینی کشاده قیلوب سرای بروننده لشکر
 براقوب طبل وارغونلر چالوب بریالیم طوب و تنک شادمانلری ایدرلرکه
 دیلر ایله تعیر اولتماز. همان بریدن ایکوز پاره فرقه و قایقلر ایجره اوق میداندن
 کلن غزات مسلمین کیلره صالوب صالیا دمیر ، آوانظا کوره ک، رباچه کیرایدوب
 برباش اون پاره قالیونلره و اون پاره بلغرمطه قادرغله جمله غزات مسلمین
 زنبور عسل قووانه اوشار کبی اوشوب قیچدن و باشند عنکبوت وار رسن
 بازلق ایدوب کافر کشتیلرینه مالامال اولورلر. کفار ایسه «امن و امانه داخل
 اولدق. بونلر استقبالمزه کلدی» ظن ایدوب اصلا دست درازلق ایتیموب آسوده
 طور لرکن کوررلرکه بونلرک لساننده الله ظاهر اولوب کشتی ایجره اولان
 کفاری دست برقفا قید و بند ایتمه باشلایوب جمیع مال وارزاقلرینی غارت
 ایتمه باشلارلر همان کفار لسانلرنجه «کی پرلادی؟» [۱] دیرلر یعنی «نشه یوب
 نه سویلر سکز؟» دیر . غزات مسلمین دخی «پازالماز بتون آلیرز» دیرلر. کافر
 کوررکه بونلر ترک عسکری برطاعوندرکه کیملری ایجره کیرمشلر ، آلات
 و سلاحه ال قالدیرمه اقتدارلری یوق ولیمانه کیردکده شادمانی ایچون جمیع
 طوب و تنفکلرینی آتمش بولندیلر . آخر «زانچه تورکو» دیوب جمله قیده

سعدی پاشاسی که جنک آور بر سرور اولوب جم شاه ایله فرنگستانده چوق ساکن اولوب نیجه بیک قنون جنک تحصیل ایدوب ادرنه قپوسنده اسفندیار اوغلی شجیع ایله یکدل ویکجهت اولوب حدیث شریفلر مضمونجه « فاتح قسطنطنیه بز اولیدق » دیواییک بردن ایکی شجیع نامدارلر ایکیشر بردن غیرت کمرلرینی قوشانوب یذی بردن ادرنه قپوسی جانلرینی منهدم ایتدکری علا - مترندن ظاهر در وهرسک اوغلی احمد پاشا اکری قپو سرداری ایدی . اکری قپویی طوبه طوتوب دوکه دوکه طوغر ولدوب کفارک میانی اکرلدوب مومیان ایتدی . بومنوال مشروح اوزره قلعه قسطنطنیه یکر می کون محاصره اولنوب اصلا فتح وقتوحدن بر اثر ظهور ایتوب جمله غزات مساین ویتش اولیاءالله موحدین و اوچ بیکنن متجاوز مذاهب اربعده فتوا صاحبی علمای عاملین و بوقدر مشایخان سالکین قلعه نك یکر می کوندن بری فتح اولدیغنه متالم اولوب جمله سی بر بردن جناب باری یه درون دلدن توجه تام ایدوب فتحی رجا ایتدکر ندیه مان بامر الله تعالی اسلامبول اوزره بر ظلمت چوکوب برر عدو برق اولوب اول آن ات میدانی طرفنده بر آتش ظاهر اولوب اوج آسمانه پیوسته اولوب آسمانه نیجه شدادی بنالری پران و برهوا آتوب کیمی بره و کیمی جانب بجره دوشوب اول کون درون قلعه دن اوچ بیک کافر خوف و خشیتارندن قلعه دن طیشاری فرار ایدوب کیمی اسلام ایله مشرف اولوب خدمت پادشاهیده اولدی ، کیمی دیگر بردیاره فرار ایتدی . اماینه کفار غیرتی الدن قومایوب قلعه نك رخنه دار یرلرینی تزمیم ایدوب جنک ایدرلردی . اما درون قلعه ده اولان کفارک قحط وغلادن حاللری مکدر ایدی . محاصره نك اوتوزنجی کونی که سلطان محمد سر سعادتته عرف اضافتی کیوب ایاغنه آسمانی چیزمه سنی چکوب دلدل وار برقطره سوار اولوب استانبول قلعه سی اطرافتی دوران وسیران ایدوب عساکر اسلامه احسان وانعاملر ایتوب واستالتلر ایله وعده کریمه لر ایدوب جیوش مسلمینی جنکه ترغیب ایچون کزردی . اول طرفدن عبور ایدوب نیجه بیک عسکر ایله ایوبدن کاغد خانه طرفته واروب بک نهرینی وکاغد خانه نهرینی عبور ایدوب لوند چقتلکی نام محله قرق پاره

سکین که آق شمس الدین قربنده توربه‌لی کوبنده مدفوندر انلر اسلامبول زنداننده مدفون بابا جعفر اوغلیدر، انلر محمدحنفی اولادیدر که بزم جدیدیز احمدیسوی ابن محمد حنفی به منتهی اولدیغندن شجیرلریمزده بویله تحریر اولمغاه حسب ونسبلیریه معلومزدر «کامکار بك کوتاهیه‌ده کرمان اوغلرندن ایدی. اوچ بیک ییکت ایله شهید قیوسندن صاریلوب ایاصوفیه‌یه قریب اولمغاه نصارا وفرت اوزره کلوب قپوئی کشاده ایدوب برجنگ عظیم اولوب جمله غزات مسلمین انده شهید اولدیغیچون وهارون الرشید عصرنده انصاردن نیجه صحابه کرام جام شهد شهادتی اول محله نوش ایتدکر یچون شهید قپوسی دیرلر. اما افواه ناسده (جنود قپوسی) دیرلر غلطدر. لکن جمیع ملت یهود اول سمتده ساکن اولدقاری جهندن جنود قپوسی دیرلر. اما صحیحی شهود قپوسیدر. وحالاخنکار سرائی اطرافنده اولان قپولرده اصلا محاصره اولنماشدی. اما ایدی قله قپوسنه یکی امداده کلن قرمان اوغلی یدی قله دن صارلدی. وتکده بای اوغلی سلوری قپوسنه تعیین اولندی و آیدین بای اوغلی یکی قپودن صارلدی وصاری خان بای اوغلی طوپ قپوسندن صاریلوب و اول آت طوپ یولنده شهید اولوب برینه منتشا بای اوغلی تعیین اولندی ادرنه قپوسنه اسفندیاز اوغلی فرمان اولنوب حقا که جنک اسفندیاز ایتدی دیرلروا کری قپودن حمید بای اوغلی تعیین اولنوب اسلامبولک ایکی جانبی محاصره اولنوب همان انجق یدی قله دن تا سرای برونه قدر قوم قپو جانبلی لب دریا اولمغاه محاصره اولندی. اما ایدی قله طرفدن سردار شاعر احمد پاشا اهتمام تام ایدوب کفارک طوپ وتوفیکنه باقیوب قلعه‌نک نیجه یرلرینی خراب ویباب ایتدی. سلوری قپوسردار جم شاه حیدر پاشاسی کوز آچدر میوب کفاره طوپ وتوفنک آتدیرمز اولدی. عدنی پاشا که محمود پانادر یکی قپو سرداری ایدی قله‌ی منهدم ایدوب اوچ دفعه یوریش ایدوب فتحی میسر اولدی. طوپ قپو سرداری نشانی پاشادر که جلال الدین رومی ذریتدن قرمانی محمد پاشادر اوزون حسن جنکنده خیلی شجاعتی ظاهر اولمش بروزیر دلیر ایدی طوپ قپوسندن کفاره برطوپ آتدیرمز اولدی. ادرنه قپوسندن جم شاه

جمله عسکریہ صارلدی و تجدید وضوء ایچون بر آیازمه قازدی انکچون آیازمه قپوسی دیرلر ، لب دریاده بر آب ناب عیوندر . حطبلی سلطان آفسرایده اودونجی زاده دیمکله معروف و متعارف مجاز شکلی بر مرشد کامل کمسنه ایدی . بیک فقراسیله اودون قپوسندن صاریلوب سبب تسمیه سی اولدر ، حالا اودون قپوسی دیرلر و شیخ زندانی عبدالرؤف صمدانی حضرت تلی سادات کرامدن اولو سلطاندر . هارون الرشید عصرنده ایاجیلک ایله کلوب مسموماً قرالک شهید ایتدیکی بابا جعفر سلطان شیخ زندانی حضرت تلی نیک اجدادیدر . زندان قپوسی ایجره مدفون اولدیغنی شیخ زندانی بیلوب فاتح ایله ادرندهن کلوب اوچ بیک سادات کرام ایله آمان ویرمیوب زندان قپوسی قلعه ایدوب قلعه داخلنده جد اکبرینه واروب زیارت ایتدکده کندی یشیل عممامه سنی جدی بابا جعفر سلطانک سر سعادت محله قویوب بعدالفتح یتیم سنه تر به دار اولوب بر آستانه بنیاد ایتدی و بعدالفتح فاتح اول محلی ینه زندان ایتدیکیچون و شیخ زندانی فتح ایتدیکیچون (زندان قپوسی) دیرلر . بعده شیخ زندانی حضرت تلی یرینه ینه عرق طاهر دن سید محمدی بابا جعفر اوزره تر به دار نصب ایدوب کندی سلطان بایزید ولی ایله (فتحنا سنه ۸۸۹) تاریخده (کلی) و (آق کرمان) قلعه لری که تحت صلصالدر انلرک فتحنی شیخ زندانی حضرت تلی و قره شمس الدین ایله تبشیر ایدوب بعدالفتح بایزید ولی ایله ادرنه یر کلدکده شیخ زندانی حضرت تلی دار فندان دار بقایه ارتحال ایدوب بایزید ولی روحیچون جمله زندانده اولانلری آزاد ایدوب زندان قله سنک قارشوسنده طریق عام اشوری بر تر به پرانوار بنا ایدوب بالذات بایزید ولی جنازه شیخه حاضر اولوب اول جای مهبط انوارده دفن ایتدیلر . آستانه سنده (تیغی بیک) گفته سیله تاریخی واردر . حالا عظیم آستانه در . جمله اولاد لری ایله انده مدفوندر که زیارتگاه عبدالرؤف صمداندر ، حالا استانبولده بابا جعفر زندانی استانه سی بکله ینلر انلرک ذر بتندندر که شجره لر نده بویه تحریر اولمشدر : « عبدالرؤف صمدانی بن شیخ جمال الدین بن بنت امیر سلطان بن شرف الدین بن تاج الدین . انلر دخی قز اولادندن راضی بلا اوغلیدر ، انلر بنت سید

قلاوونک کی بیٹی ایدی، اسلامبول فتحندہ بولنمق ایچون بورسہ یہ کلوب زین الدین، حافی طریقندہ صاحب سجاده اولوب آت چولندن برجہ کیدی کیچون جبہ علی دیرلر، بعدہ اسلامبول فتحندہ متوجہ اولدقدہ مککی ہاشی اونوب جمیع عسا کر اسلامہ آتمک یتشدیریدی، بر فرد آفریدہ اسرارینہ واقف اولیوب بر فر وندن نیجہ کرہ یوز بیک عباد اللہ کل پنبہ مثالی خاص و بیاض اکمک یرلر دی و بوجہ علی حضرتلری اوق میدانندن اینن کیلرہ سوار اولیوب ہان ترسانہ باغچہ سی اوکندہ اوچیوز زین الدین حافی فقراسی دریا اوزرہ پوستلرینی دوشہ یوب توحید ربہ مشغول اولوب دف و قدوملر چالہرق و علم حافی لرینی آچہرق اظہر من الشمس دریا اوزرندن پیادہ و پوست نشین عبور ایتدیکنی قلعہ دن کفار دوزخ قرار کورنجہ رعب و میدن عقللری چاک اولوب جبہ علی حضرتلری پوستلرینی دریا دن آلوب جبالی قپوسندن صارلدیلر، بعد الفتح کشف کرامت ایتدی کیچون کندولری شہید اولوب کل جامعی ساحہ سندہ دفن اولنوب جملہ فقراسی اول آستاندہ منزوی اولدیلر، و خروس ددہ اون قبانندہ در، انکیچون خروس قپوسی دیرلر و قپونک طشرہ عتبہ سنک ایجری کیرکن صولہ طرفندہ تا عقبہ عالیسی اوزرہ بر خروس تصویری واردر، انکیچون خروسلی قپو دیرلر و خروس ددہ جدمز ترک ترکان خواجہ احمد یسوی حضرتلرینک فقراسندن اولوب حاجی بکتاش ولی ایلہ خراساندن کلوب بر پیر قانی اولوب فاتح ایلہ اسلامبولہ کایرکن عسا کر ایجرہ شب و روز یکر می درت ساعتہ یکر می درت کرہ بانک خروس اوروب (قم یاغافلون) دیردی، غزات مسلمین اکا انکیچون خروس ددہ دیرلر مش، مرحوم یاقوق ار غایت معتقد اولمغلاہ یونلرک شرقہ اون قباننک ایچ یوزندہ بر جامع انشا ایتشدر کہ حالا صاغر بحیلر چارشوسی ایچندہ یاقوق ار جامعی و محلہ سی دیرلر، بعدہ خروس ددہ عمری آخر اولنجہ خروس قپوسی دیندہ مرحوم اولوب مرحوم ددہ مز اون قپانی قپوسی خارچندہ شاہ راد اوزرندہ بر صفہ دہ دفن ایتدشدر، جنیندہ آبدست خانہ موصلقلری انشا ایدوب حالا زیارتگاہ ناسدر، و آیازمند بکی علی یاز بک قرہ قیونلیدن اوزون حسن عمیلرندن ایدی، آیازمہ قپوسندن

کونک هجومنده قلعه نك طرف طرف رخنه دار يرلرني کوروب آيت (يجعلون اصابهم في اذانهم من الصواعق حذر الموت) وصف حاللری ايدوکنی بيلوب تکفور دلکوره سرزنش ايمکه باشلايوب «يکر منجی کونده قلعه ني تسليم ايددم» ديمکه آغاز ايتديلر. خلاصه کلام درون قلعه ده کی مشرکين و قلعه نك متانت بل باغلايان مغرور کافرین خاسرين و خاسين وضالت و افعال بی اذغانلرينه نادمين اولوب آيت (فعلبوا هنالك فانقلبوا صاعرين) ديو تکفور بی نور اوزرينه هجوم ايدوب ايتديلر: «بريانده قحط و غلا، بريانده آسمانی باران، بريانده ترك و اويلاسنك كليشى و يورويشى بزى هلاك ايتدی» ديو هر بری يارار تدارك ايله نه سايجه قلعه نك رخنه دار اولان يرلرندن عسا کر اسلام طرفنه امان ديو فرار ايمکه باشلاديلر. عسکر اسلام بونلری بو حالده کوروب دها زياده تقويت بولوب ايجرودن طشره فرار ايدن کفرديه رعایت ايتديلر. اول کون قرمان اوغلی و کرمان اوغلی و تکه باي اوغلی و آيدین باي و صاری خان باي اوغللری تمش يدي بيك پرسلاح عسکرله امداده کلوب جيوش مسلمين تازه جان بولدی. در حال قدرغه نر ايله قارشى به کچن تيمور طاش پاشا لب دريا به عسکر اسلام دوکوب ابتدا ابا ايوب انصاری قپوسندن انصاری سلطان صارلدى و منلا بولاد سلطان پولاد قپوسندن صارلدى. علمای صوراندن ایدی. حافظ کلام الله برکرامت صاحبي کمنه ایدی. منلافناری حضرتلری قیز قپوسندن صاريلوب کفار اول طرفده برکيجده بر حصاريجه بنياد ايدوب قلعه ني متين قیلدی که حالا زمانمزمولوکی اوقاعه ني تمام ايدمهديلر، حالا برقلعه معموره در. و پترو نام برزاهب اوچيوز کشيش ايله بوبنای قلعه دن فرار ايدوب اسلام ايله بالجله مسلمان اولوب محمد پترو اول محلدن صارلديني ايجون پترو قپوسی يعنی طاش قپوسی ديرلر. و بامرالله اول کيجه يکی بنا اولنان قلعه ني محمد پترو ابتدا فتح ايدوب کندويه سنجاق احسان اولندی و (آباد) ده اوچيوز فقرای نقشبندي آيا قپوسندن صارلدى و شهيد اولوب قلعه قپوسی داخنده محکمه قديمز اولان سرکه جي اسکله سنده دفن اولندی و جبه علی حضرتلری جبالی قپوسندن صارلديني خاطر يچون (جبه علی) دن غلط جبالی قپوسی ديرلر. معرده سلطان

خیابان ایجره الی پاره قدرغه یا تمق ایچون فرمان ایدوب بعض قرانی غارت ایدوب الواح و اخشابندن ممکن اولانلرینی کیملر بنا اتمکله صرف ایلدی. و قوجه مصطفی پاشا جمله عربستان عسکر یله اوق میدانی ا کسه سنده لوند چفتلکی نام محله مقدما الی پاره قدرغه والی پاره آب قایق لری قوباخ خیابان ایجره آماده ایدی. اونجی کونده کاغذخانه ده کی قدرغه لر دخی حاضر اولوب برده و بخرده کشتیلر عساکر اسلام ایله حاضر ایدی. اول کون سلطان محمد نیجه بیگ کزیده و دلاور عسکر ایله اوق میدانه واروب مذکور کیملرک زیر فلنکلرینه دارو دوکوب و باغلی قزاق لری فلنکلر اوزره ووجی ارغادر ایله علم جر اتقال ایله نیجه بیگ نامدار لوند یکتیلر کشان برکشان چکهرک اوق میدانک اول چمن زار صحرا سنه کلدکده بامر خدای متعال ریح طیه اسوب جمله کشتیلرک بادبانلرینی کشاده ایدوب جمله غزات مسلمین صدای الله اللله رها بولدوروب طوب و توفنک شادمانلری ایدرک یوز الی پاره کمی ایله اومیدان روی دریا مثال اولدی. کفار اسلامبولدن بوزینتلا ایله بوکشتیلری کوروب «آیانه اوله» دیو پریشان حال اولوب درون قاعده بین الکفار برکشت و کو اولدی. آندن جمله غزات مسلمین یوز الی پاره کیملری ترسانه باغچه سی دیننده شاه قولی نام اسکله ده دریایه ایندیردکلری یرلر حال اوق میدانی ایجره نمایاندر. اول محله کشتیلرک البته نثار اولتان دارولر الی الان اول جای معهودده کندی بیتوب کندی یتره. بعده جمله غزات مسلمین آلات و سلاح لری ایله کشتیلره سوار اولوب آماده طور دیلر، تاکه کاغذخانه ده تیمور طاش پاشاک بنا ایتدیکی الی پاره بیوک قدرغه لر دخی ایوبدن طرفه ظاهر اولوب روزگار موافق ایله بادبانلرینی کشاد ایدوب ایچنده اولان مجاهدین طوب و توفنکلرینی انداخت ایدرک کلیسانک محسدی ایله ترسانه ارمناک یاننده اولان اوق میدانی دو تمانسه قوشوب برهای وهوی، برصدای الله اللله ظاهر اولنجه تلعه نی محاصره ایدن غزات مسلمین دخی قوت قاهره یه کلوب عظیم جنک و جدال و حرب و قتال اثناسنده جمله دو تمانی هایونه عسکر اسلام طولوب قارشو طرفه کچدکلرینی کافر کورنجه عقللری یاشلرندن کیدوب معجز اظهار اتمکله باشلا دیلر. و دخی اول

نیجه بیک کلیساری بیقه. انک امتلری انطاکیه [۱] و قدس و مصری و قسطنطنیه یی آله. و قره دن نیجه بیک پاره یلکنلری آچلمش کیلرایله کله و باشنده قاضی قاووغی اوله و قاضیه یینوب ایاغنده مائی چزمه اوله اول محمد کلوب کلیسالر یقیلالی و مصری و انطاکیه و قدس امتلری فتح ایده لی سکر یوز الی سنه اولدی و قره دن کمی یورویوب بوقاعه فتح اولمق محالدر و بو محمد اول دکلدر. بیوک محمدلرندن برو قسطنطنیه اون برکزه محاصره کوروب فتح عربه میسر اولیوبده بو ترکی می میسر اولاجق؟» دیو عقل قاصر لری اوزره نیجه لاف و کراف اوروب قسطنطنیه تسلیء خاطر اوروب یینه جنکه آهنگ ایتدیلر. اما طشرده عسکر اسلام اساس قلعه نك قعرینه کیروب جابجا قلعه یی رخنه دار ایتمه کله باشدیلر وینه روزوشب جوانب اربعدن عسکر اسلامه امداد ایله ذخائر کلدی. اما کفارهدانه خردل بیله کلدی. زیرا مقدما تاریخ ایله آق دکر و قره دکر طرفلرینه قلعه لر بنا اولنوب مسدود اولمشدی. یینه بویله ایکن درون قلعه ده کیلمقدرت صرف ایدوب جنک ایتدیلر. زیرا درون قلعه ده مجاذیدن یادودود سلطان نام بریدلا و ارایدی. درون قلعه ده « فتح اولسون » دیو جناب بازیدن رجا ایدوب دعاسی حیز قبولده واقع اولوب کوندنکونه قلعه نك فتحی مشد اولوب تا که اون کون اولدی. ابوالفتح جمله مشایخان صادقانی جمع ایدوب « ای حال نه یه منجر اولور؟ قلعه کوندنکونه متانت بولوب فتحی ضعیف اولدی » دیجه همان آق شمس الدین حضرتلری « بکم سن الم چکمه. بوقلعه نك فاتحی سن اوله سین دیو عالم شهزاده لکده سکا تبشیر ایتمشدک. لکن بامر خدا جناب عزتک بو غزات منتشره نك اشلری وار. درون قلعه ده شیخ مقصود خلیفه لرندن یادودود اسمنه مظهر دوشمش مجاذیدن برجان واردر. تا اول مرحوم اولما نیجه بوقاعه فتح اولمق احتمالی یوقدر. اما الی کونده مرحوم اولور » دیو قلعه نك فتحی ساعت و دقیقه سیله تعیین ایله یوب بالاخره کشف راز ایلوب « همان بکم سن یینه اهتمام تام ایله بواسرار الیه بونده قالسون. عسکر اسلامه احسانلر ایدوب حسن دل کوستر » دیدی. همان ابوالفتح تیمور طاش پاشایه جمله عربستان عسکر یله کاغد خانه جانبنده کی

[۱] انطاکیه ایوم حلب ولایتنه تابع بر قضا مرکزیدر.

یتیم‌یدی عدم‌مظنه کرام کبار اولیاء‌الله‌دن اولوسلطانلر وار ایدی. بونلردن بری آق شمس‌الدین و سیواسی قره شمس‌الدین و منلا کورانی و حضرت امیر بخاری و منلا قاری و جیه علی و انصاری دده و منلا پولاد و آیاده و خروس، دده و حطبلی دده و شیخ زندانی بومقوله سلطانلردن همت رجا ایدوب ابوالمفتح عهد ایتدی که «اسلامبول دولتک نصفی سزک و نصفی غزات مسلمینک وربعی، حقیرک اولوب مال غنایمله هر بریکزه برر زاویه و توریه و عمارت و مکتب و مدرسه و دارالحدیثلر بنا ایده‌یم» دیو وعد کریملر ایتدی. آندن جمله علما و صلحا بریره جمع اولوب اردوی اسلام ایچنده نادیلر ندا ایدوب جمله جوش مؤحدین تجدید وضؤ ایدوب ایکیشر رکعت صلوات حاجت قیلوب دعاء خیر، دنسکره اوچ نوبت کلبانک محمدی چکوب قلعه‌یی محاصر دایتدکلری کچی سنت رسول اوزره تکفور قسطنطینه نامه ایله محمود پاشایی کوندر دیلر. نامه قرائت اولنوب مفهومی معلوملری اولنجه قلعه‌لرک متانتنه و عسکرلرینک و فرتنه مغرور اولوب نه خراج ونه اسلام ونه قلعه‌یی تسلیم ایتمکی قبول ایتیبو الحیی‌یی رد ایتدیلر. بری طرفدن عسکر اسلام غیور غیرته کلوب جنگ وجداله آهنگ ایدوب قلعه اوزره هجوم ایدوب هر طرفدن ممکن اولدینی مرتبه صاریحه آری کچی قلعه دیوارینه صاریلوب بسم الله ایله ایچنه کیروب صبح و مسا جنگه سعی بلیغ و اهتام تام ایتدیلر. درون قلعه‌ده محصور اولان حیله کار ایکی کره یوز بیسک فجره مشرکینی جمع ایدوب جمعی بوزج بارولر اوزره نیجه بیسک محیل شیطنتلر احداث ایدوب داراً مدار قلعه مرغ سمندر وار آتش غرور ایچنده قلوب وار مقدورلرینی جانب بره صرف ایدوب دریا طرفندن خوفلری اولمدینی اجلدن اجللری فکرلرینه کزدی. زیرا سرای بورننده بش یوز پاره طوپ کوپ ایله اماده اولوب بو اوچ یرک طوپلرندن روی دریاده قوش اوچق احتمالی یوقدر دیو جانب بجره مقید اولمادیلر و جمیع پاپاس و قسیس و بطریقلر اول خیله جنبلرینی جنگه ترغیب ایدوب هر برکفری یه بررلات ملات مهملات و عده‌سنی ایدرلردی و علم نجوم ایله قلعه‌نک طالع قوتی بولدیلر. بو یوزدن بولدیلر که آخر زمانده بر محمد کله

کفار پرتوشه اوزوم قوپارمیه اول شرط اوزره صالح منعقد اولوب اوج
سنه مرور ایدوب روم ایلی حصاری باغلرندن کفار اوزوم قوپاروب باغانلر
ایله جنک ایدوب طرفیندن برقاچ آدم دوشوب صلحه معایر ایش اولدینی
ادرنده سلطان محمد عرض اولنوب آنلرک دخی بو عهد شکنلک ده جان
عزیزلرینه منت اولوب ابو الفتح سلطان محمدخان یرکتورمز دریا مثال عسکر
ایله اسلامبولی محاصره ایتدی .

اونجی فصل

آل عثماندن ابو الفتح سلطان محمد خانک محروسه قسطنطنیه‌ی اون برنجی کره
محاصره ایتدیکی بیاننده در

اولا مورخان رومک تحریرلری اوزره هجرت نبویه‌نک سکر یوز الی
یدنجی سنه سیدرکه (تلك عشرة كاملة) لفظی ایله محمد خانک فتحی ایله کالنی
بولشدر . تاریخ مرقومه ابو الفتح والمغازی ادرنده دریا مثال عسکر ایله
قطع منازل وطی مراحل ایدرک اسلامبولک ادرنه قوسی خارچنده جمیع
جیوش موحدین خیمه وچرا کاهلری وباربنکاهلری ایله مکث ایتدیلر .
اناطولی جانلرندن نیجه بیک عسکر (کلی بولی - کلیولی) بوغازندن عبور ایدوب
عسکر اسلامه ملاقی اولوب یدیکه طرفلرته مکث ایلدیلر . مقدمات اوزون
حسن دستدن فتح اولنان طوقات و سیواس و کباخ وارضروم و حاجیه
وبای بورد و طرب افزون جانجی عسکرلری دخی بحرآ اسلامبوله کلوب برآ
جمله عسکرینه قره دکز بوغازندن عبور ایدوب اوق میدانی نام محله کفارو
مقابل اول عسکر بی پایان خیمه وچتر معلملری ایله صحرای سهمی لاله زاو
ایدوب مکث ایتدیلر . جمله عساکر اسلام اسلامبولک انجق قره جانبی محاصره‌یه
شروع ایدوب مترسلر و لغم مهماتلری و طوپ کوپ سپرلری تدارکنه مشغول
اولوب قلعه‌نک انجق دریا طرفینی قالدی و عسکر اسلام بریره جمع اولدقه

خاقانی اولوب سلطان حسن منهزماً فرار ایتدیکنه (بطلان کید الحائنین) لفظی تاریخ اولمشدر . سنه ۸۶۸ تاریخ دیگر بانهزام حسن طویل (وینصرك الله نصرأ عزیزاً) [۱]

ابوالفتح سلطان محمد ثانی سنه ۸۳۴ نارینخنده مغنيساده متولد اولمشدر . اون اوچ یاشنه بالغ ایکن ۸۴ سنه تاریخنده جلوس ایتدی و برسنه سلطنت ایدوب امور سلطنتی ینه پدرلرینه ترك ایدوب کندولر مغنيسايه متوجه اولوب بش سنه زمان مرور ایدوب سنه ۸۵۵ تاریخنده ماه محرمک اون بشنجی کونی که یوم خمیسدر ینه تخت نشین پادشاه جم جناب اولدینی زمان سن شریفلری یکر می بریاشنه بانغ ایدی . (رحمة ربه) لفظی جلوس ثانیلرینه تاریخ اولمشدر . اول عصرده بیوک دده مز یاووز اوزبک ابوالفتحک میرعلملکی خدمتده اولوب اسلامبول فتحنده دده مز معاً بولنوب اون قپاننک ایچ یوزنده صاغر یحییر جامع زمینده اولان بنالری دده مز مال غنایم ایله قبض ایدوب بعد الفتح برجامع ویوز دکا کین انشا ایدوب جامعه وقف ایتمشدر . یوحقیرک اسلامبول ایجره متولد اولدینی خانه مز ی غزا مالندن دده مز بنا ایدوب ساکن اولورلر و بنا ایتدیکی جامعک و دکا کینک بر آتلی ابوالفتحک طغرای غراسیله و حجت شرعیلرک امضالری امیر بخاری حضر تلرینک امضاسیله مضی اولوب حالا ذریتدن اولماز جهته تولیت مز بوره المزده اولوب کیف مایشامتصرفز . اول تقریب ایله دائماً اوقاف نامه لره نظر ایدوب ابوالفتحک خلافتی نارینخلی و طلوع ظهوری مضبوطمزدرد . مستقل پادشاه اولوب بروسه سرحدلرنده ویاچه قلعه سنی و نیجه قلاع متینه یی فتح ایدوب آق دکر طرفده کی بوغاز حصارلرده کاید البحرینلری و قره دکر بوغازنده ینه ایکی قلعه متین بنا ایدوب اسلامبول قلعه سنه اصلا ظهره کیوب گفاز « آمان ای کریده آل عثمان » دیوب خراج گذار اولوب صالح قبول ایلدیلر اما یلدریم خان صالحی اوزره جمیع باغلرک محصولی عثمانلوعشری اولوب

[۱] ایچد حسابی ایله ضبط ایدیلن تاریخلردن ده اکلاشیله جنی اوزره اوزون حسن جنکی استانبول فتحندن اون ایکی ییل سوکره و قوعه کلدی .

صاحبی اولوب نیجه تواریخ تتبع ایدوب شب وروز شمس الدین و سیواسی قره شمس الدین حضرت تلیزینک محبتلریله مشرف اولوب آنردن تحصیل علوم ایدوب مفسر و محدث شهزاده اولدی . اما حکمت خدا محمدخان مغنیساده ایکن مصرده سلطان قلاوون مصره اون مرحله قریب بحر سفید ساحلنده قدس شریف اسکلهسی اولان عکا قلعهسنه فرانسه کفاری علی الغفله آلتی یوز پاره کمی ایله کلوب عکائی و شهر عسقلانی وارض فلسطین و طبرستانی استیلا ایلوب ینه فرانسه بوقدر مال غنائم آلوب و نیجه بیک امت محمدی اهل و عیالری ایله اسیر ایدوب کشتلرینه لب بر لب ایلوب ینه فرانسه دیارینه فرار ایتدیکی خبری مغنیساده سلطان محمدک مسموع هایونلری اولوب بین العلماء بو حادثاتی سویلشوب ابوالفتح غایت متألم اولوب عبادالله مسلمین ایچون زار و کریان اوله رق بکالر ایدیلر . هان اق شمس الدین حضرت تلیزینک جمیع حضار مجلس حضورنده «اعلمه پادشاهم . کفارک بو عکا قلعه سندن الدینی غنیمت عقیده لردن و پشمش حلوان عبارتدر . اسلامبولی فتح ایده جکک کونلر پشمش حلوا یرسک . اما اول کون غازی اولوب جمله غزات مسلمینه عدالت ایلوب قاضی و غازی راضی اول » دیو سر سعادتندن آق شمس الدین حضرت تلیزینک عرف اضافتی چیقاروب ابوالفتحک باشنه قویوب استانبول فتحی تبشیر ایتدیلر و بالاده تحریر اولنان حدیث شریف لری قرائت ایدنجه جمله حاضرین خیر دعا ایدوب فاتحه یی تلاوت ایتدیلر . ابوالفتح اول محله سر سعادتنه عرف شمس الدینی کیوب شمس تابان کی نمایان اولوب ایدر : (الامور مرهونه باوقاتها) « دیوب جمیع اموری جناب باری یه تفویض ایلوب ینه علمه مشغول اولدی . حکمت خدا پدری مرادخان مرحوم اولوب تکرار سلطان محمدخان سنه ۸۵۵ تاریخنده مستقل پادشاه اولوب جمله قوللر کندویه بیعت ایدوب اطراف پادشاهلرینه نامه کیدوب جمله پادشاهلرده اچیلر ایله مبارک یاد نامه لری ایله هدایا کلدی . الاقره قیونلی نساندن آزر بایجان شاهی اوزون حسن اطاعت ایتینجه سلطان محمدک ابتدا غزاسی اوزون حسن اوزرینه اولوب (ارزنجان) سحر اسنده ایکی دریا مثال عسکر بربرینه مقابله و مقاتله ایدوب برکون برکیجه جنک سلطانی ونبرد

تیمور جانبنه فرار ایدوب و آندن نیجه بیک علوفه سز دیرمه چاتمه عساگر
 دخی یلدریم وزیرنک سوؤ تدبیریه تیموره تابع اولوب یلدریم خان اول آن
 سهل عسکر ایله قالبوب غیرتندن بر ناتمام طای اوزره سوار اولوب دال قیلدیح
 تیمور عسکری ایچنه کیروب او یله شمشیر بازلق ایتدی که تاتاری دمت دمت
 پشته پشته ایدردی. آخر بامرالله آلتنده کی ایش کورمه مش آت قالبوب یلدریم
 خان آتندن تکرانوب قیامه کمدن تاتار عسکری یلدریم خانک باشنه اوشوب
 اسیر ایتشلر. خلافت چای سلطان محمد خان ابن یلدریم بایزیدخانه میسر
 اولوب درحال یتیم بیک پر سلاح عسکر ایله تیمورک عقینده الغار ایدوب
 آماسیه جوارنده تیموره یتیشوب بر ساطور محمدی اوردی که حالا دیلدرده
 داستان دوستان اولوب مال غنایملری ایله عسکر اسلام مغتم اولدیلر اما تقدیر
 خدا اول کیجه یلدریم خان غیرتندن حمای محرقدن مرحوم اولدی. چای
 سلطان محمد باباسنک انتقامی تیموردن آلوب قیره قیره تاتوقاد قلعه سنه
 وارنجه تیموری قوغوب تیمور توقاد قلعه سنه کیروب محصور اولور. چای
 سلطان محمد منصور و منتر غورت ادوب پدرینک نعش شریفی بروسه یه
 کتوروب جامی ساحه سنده کی قبه عظیم ایجره دفن ایدوب مستقل
 پادشاه اولدی. اختلافات واقعه یی اسلامبول تکفوری ایشیدوب سونجندن
 رقص ایتدی. درحال دلالر ندا ایدوب: « تیز شهر قسطنطین ایجره
 بر مسلمان قالمسون. یوخسه جمله سنی قیرارم » دیو امت محمدیه برکون مهل
 و یروب کیمی برآ و کیمی بحرآ اسلامبولدن چیتوب ادرنه و تکفور طای
 جانبدرنده کلیرکن عقیلرنجه کچن کینکاهلر ایجره کفار آماده اولوب خیلی
 عباد الاهی غائب ایدوب شهید ایتدیلر. بو حادثات دخی آل عثمانک دروننه
 برداغ درون اولوب آخر چای محمد خان انتقال ایدوب خلافت مراد
 ثانی یه، آندن ابوالفتح سلطان محمد ثانی یه انتقال ایتدی. اما محمد خان
 صباوتده اولمغله جوانب اربعه دن کفار باش قالدیروب مقاومت ایتدیکه رأی
 و تدبیر صاحبی اولمغله ینه ابوالفتحک باباسی تکرار خلیفه اولوب ابوالفتح
 مغنیا تحت حکومتی ویردیلر. آنده علمه مشغول اولوب فضیلت باهره

محاصره عاشره

برای تدبیر یلدریم بایزید خان ادنی الارض اولان تخت ثانی ادرنه در .
 یلدریم بایزیدخان یوزبیک عسکر بی پایان ایله اسلامبولی یدی آی محاصره ایدوب
 آخر کفار بد کردار «آمان ای یلدریم خان ، مقصدیکز اوزره صالح ایده لم»
 دیو درون دلدن تکفور لعین صلحه طالب وراغب اولوب بهر سنه ایکشر کره .
 یوزبیک آلتون خراج ویرمکی قبول ایتدیله . یلدریم خان بوصاحی قبول ایتوب
 قدیم ایامده عمر ابن عبدالعزیز فتحنده و هارون الرشید عصر تده کی کبی
 غلظه و اسلامبول قلعه سنک نصفنده کالاول امت محمد ساکن اولوب جامع
 و عمارتله ایده لر و قلعه خارچنده اولان باغ و باغچه لک محصولاتی عشری .
 جمله امت محمدک اولمق اوزره یلدریم خان صالح استیوب بالضروری تکفور
 قرال بوصاحی قبول ایدوب اسلامبول ایجره یکر می بیک آدم قویوب ادرنه
 قوسی واکری قسو و ابوایوب انصاری بابلردن تا اون قپانندن زیرک باشی .
 وقرمان وینه ادرنه قپوسه کلنجه حدود کسیلوب اسلامبول ایجره امت محمد
 لب برب اولوب جبالی قپوسی ایجره ینه کل جامعی آب کلاب ایله ملوئات
 کفاردن تطهیر اولدیغیچون کل جامع دیرلر واکا قریب سرکچی تکیه سنی ینه
 محکمه شرع مین ایدوب غاطه . قلعه سنده دخی التی بیک عسکر قویوب غاطه نک
 نصفنی تاقله یه وارنجه امت محمد ضبط ایدوب اسلامبولک دخی نصفنده .
 ایاصوفیه جانبازنده ساکن اولوب امت محمد ایله جمله کفار اعتدال اوزره .
 کچینلردی . یلدریم بایزید خان اسلامبولک نصفنی ده فتح ایدوب منصور
 ومظفر اوله رق ادرنه یه متوجه اولدی . آندن سنه ۸۰۲ تاریخنده ایران زمینده
 تیمورلنک خروج ایله اوتوزیدی ملکی رکابنده پیاده یوریدوب جمله سنی فرمانبری
 ایتدی . الا یلدریم خان شجیع . و بهادر پادشاه اولمغله تیمور بی نوره سرفرو
 ایتوب یلدریم خان اوزره کلوب آنقره صحرا سنده هرایکی عسکر بی پایان
 صف بغلیوب جنکه ابتدار ایدلدی ایسه ده آهنگ محذده یلدریم خاندن
 دلکیر اولان اشکچی تاتار طائفه سندن همان اوزن ایکی بیک عساگر تاتار

قیوقاہ سنہ مذکور قرق کشی شبخونلر ایدوب بوقدر مال غنائم : اسیرلر
 آلوب ونیجہ یوللرک احوائثہ واقف اولوب منصور ومظفریدی کوندہ یئہ کلکلر
 ایہ قارشو قپوداغی نام محله عبور ایدوب بوقدر ظفر مال غنائم ایہ شہر
 بروسہ یہ داخل اولوب جملہ عسکر اسلامک دماغنہ لذت حاصل اولوب
 نیجہ کرہ کیملرنہ روم طرفنہ کچوب نیجہ یوز قرا وقصبات وقلاعی فتح
 فتوح ایدوب ہر بار استانبولک جوانب اربعہ سنی غارت ایدن کافرلری نالان
 وکریبان واسیر بند ہجران ایدوب انلرہ مقابل بردشمن کلک احتمالی یوق
 ایدی . وشکار ایتدکاری دوشیزہ وپا کیزہ دخترلری عقد نکاح ایہ مربوط
 ایدوب تناسل بولدیلر . آندن ۷۶۱ سنہ تاریخندہ غازی خداوندکار خلیفہ
 اولوب مستقلاً روم دیارینہ دریا مثال عسکر چکوب مقدا علاء الدین
 سلطان وحاجی بکتاش ولینک نغزبہ قسطنطنیہ نی فتح ایتک ایچون جوانب
 اربعہ سنی اول فتح ایتک غازی خداوندکار مراد اول جیوش محمدی ایہ
 سنہ تاریخندہ بالذات کیدرک ادرنہ قلعه سنی ادرنہ تکفوری الندن فتح ایدوب
 قبضہ تسخیرینہ آلوب جملہ اناطولییدہ کی امت محمد ادرنہ جانبلرنده مالامال
 اولوب استانبولدن طشرہ کفار خاکسار چیقامن اولدی . اما تقدیر خلاق
 عالم غازی خداوندکار یدی کرد یوز بیگ کفار خاکسار ایہ روم اینی خاکندہ
 ووچترن قلعه سی دامتندہ قوس اوود (قوصود) نام سخرادہ کفار ایہ جنک
 ایدوب یدی کرد یوز بیگ کفار منہزم اولوب جملہ سی دندان تیغ آتش تابدن
 کچوب غازی خداوندکار حمد خدا ایدرک لاشہ کفار دوزخ قرارلری
 سیر وتماشای ایدرکن لاشہلر ایچندہ ولاشقبولہ نام کافر الی تیغ ضحاکدن
 نشان ویریر بریجاغلہ خداوندکاری اوروب شہید ایلوب اول ملعونی دخی
 آندہ پارہ پارہ ایدوب غزاة مسلمین بی حساب مال غنایملہ منصور ومظفر
 ادرنہ یہ کلوب یلدرم بازید خان تخت نشین مستقل پادشاہ اولوب اطراف
 کافرستانہ یلدرم خان یلدرم کی باباسنک انتقامی آلمق ایچون دیار کفارہ
 قیابچ اوردی .

امرا سندن اولوب اطراف واکنافته نیجه فتوحات ایدوب سلطان علاءالدین مرحوم اولیجق اعیان ولایتک رأی وتدیر لریله ارطغرل مستقل امیر اولدی . خطبه صاحبی اولوب صاحب سکه اولمدن (سکودجک) نام شهرده مرحوم اولوب اندن اوغلی عثمان « اولاعثمان » لفظی تاریخده مستقلاً سکه وخطبه صاحبی پادشاه اولوب ابتدا خطبهینی (طورسون فقیه) نام امام هام عثمان غازی نامه او قودی . بعده عثمانجق اناتولی ولایتی اطلاق اولنان دیار گرمیان فرمان رومه امت محمد ولوله آرای استیلا اولوب شعشه صالحدیلر . آندن اوغلی اورخان غازی مستقل بک اولدی . بونلرک زمان سعادتارنده یتیم یدی کبار اولیا آنده علم رسول تحتنده حاضر اولوب همتلری اویله نیجه بیک فتح فتوحات ایتدیلر . ینه بونلرک زمان خلافتنده اجداد عظامزدن ترک ترکان خواجه احمدیسوی حضرتلری خراساندن خلیفه سنی اولان حاجی بکتاش ولی اوچویز فقراسیله صاحب سجاده ایدوب دف و قدوم و علم و طرف و یروب اورخان غازی یه کلوب ملاقی اولدینی کبی بروسه اوسته کلوب فتح ایتدیلر و آندن قسطنطینیة فتحه مباشرت ایدوب سنه ۷۵۸ تاریخده غازی سلیمان بک ابن اورخان غازی یتیم کبار اولیانک و حاجی بکتاش ولینک اذنی ورأی وتدیر یله سلیمان بک قره مرسل ، قره قوجه و قره یلوا و قره بیغا و قره صیغله نام قرق قره بهادران ایله یک دل ویک جهت طلوم صالدر انشا ایدوب جمله قرق کشی صالدر ایله دریایی عبور ایدوب خاک رومه قدم باصوب بسم الله کلبانک محمدی چکوب کیلردن آتلیری چیقازوب جوانب اربعهینی نهب و غارت ایدرک یوم جمعه دهه (ایپ صلا) قلعه سنی فتح ایدوب جمعه صلا سنی آنده ادا ایتدکلریچون (ابتدا صلا دن) غلط ایپ صلا [۱] دیر لر . آندن الغار ایله کلی بولی قلعه سنک دمیر قوسنه سلیمان شاه بسم الله دیوب ال اوروب بامراته کلی بولی (کایبولی) قلعه سنی فتح اولندی . ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾ اوقتحه تاریخدر . آندن الغار ایله تکفور طانغی و اسلامبول قربندن تا سیلوری

[۱] ساقزده تابع بر قصادن عبارت اولان ایضاره Psara آطه سنک اسکی اسمی

« پسیرا Psira » در .

نتیجہ کلام قناطور قرالدہ قیصرہ دولتی ختام بولدقن صکرہ قلعه قسطنطنیہ دہ
سار خاندان دخی اجرای حکومت ایشلردر .

سنہ ۶۹۹ تاریخندہ (اولاً عثمان) لفظی تاریخ اولوب آل عثمان ظہور
ایدنجه اول سنہ دست کفاردہ قسطنطنیہ شہری معمور و آبادان اولوب آل
عثمان دخی اسلامبولک تسخیرینہ اہتمام ایدوب سلطان علاء الدین ساجوقی
تعلیمیلہ ابتدا اسلامبولک جوانب ثلاثہ سنی قبضہ تسخیرہ کچورمکہ بذل اہتمام
ایتدیلر .

طقوزنجی فصل

دربیان ظہور کوبکہ دولت آل تہمن

اولاً سبب تألیف مسودات کتاب و باعث تصنیف مستطاب اولان
کلك جواہر کوی بووجه ایہ انشا و املا قیلدی کہ مجمع احادیث و اخبار اسلاف
عد اولنان مجموعہ دلکشانی بو طریقالہ کتابت ایلدی کہ مورخان روم و نکته
پرداز ذوی المفہوم و ارباب عقول و درایت قول صحیح لری موجینجه ابتدا
روی ارضدہ مقام ایدینان آدم صفیدر . آندن اولاد و اولاد اولادی منتشر
اولوب وجہ ارضہ بنی آدم مستولی اولدی . اما اصناف ائم ایچون جمیع السنہ
مختلفہ مورخ لری اختلاف کثیر ایشلردر . اما ساکن ارض روم اصلندہ عیص
بن اسحاق اولاد لر ننددر . اما قول صحیح یافته منتهی اولوب عیصک جدیدر کہ
جملہ طائفہ روم آندن منتشر و ارض رومہ ساکن اولشلردر . دیار رومہ
ملوک ترکدن قدم باصان ابتدا سلجوقیاندر (۴۷۶) تاریخندہ امراء
دانشمندیہ ایہ یکدل و یکجهت اولوب ملاطیہ و قیصریہ و علائہ و انطاکیہ
و قرہمان و قونیہ دیارینی قیصر روم یونانیان الندن آلوب مستقل پادشاه
اولدیلر . آل عثمان نسل لری ماوراء النہر ننددر ۶۹۹ تاریخندہ سلجوقیان منتهی
اولوب توران زمین ولایتندہ ماہان شہری بکلرندن سلیمان شاه و ارطغرل بک
روم دیارینہ سلجوقیانندن سلطان علاء الدینہ طوغریلوب کلوب علاء الدینک

اربعه نی نهب و غارت و شهری محاصره ایدرک تصورین آچاقدن طشرد
چیقنجه بطل آمان ویرمیوب برچوغنی سیف آتشتابدن کچیردی و غزات
اولقدر مال غنایمه مظهر اولدیله که کتورمکدن عاجز قالمشردی. نهایت بیک
پارده کمی یه یوکلهدوب حلب اسکندروننه کوندردیله اوزمان قرال یعفور
ایدی. دست بر قضا اسیر ایدیلهرک امیر المؤمنین اوکنه کتوریلوب خلیفه هیچ
امان ویرمیوب ایصوفیه چاکلغنه بزدار ایتدیله. وجهه عساگر مال غنایمه
دیار بغداده کیتدیله. بعده قسطنطینیهدی سنه قدر معطل قالوب آخر صلب
اولنان یعفور قرالک اوغلی طائفه فرنک ایله اشتراک اوزره شهر قسطنطینیهدی
ضبط ایدوب اسمنه قنطور قرال دیرلر ایدی. کندیسلی اسلامبوله مستولی
وجویز طائفه سی غاطه نک نصفه مستولی اولدی. اشو جنویزلی قره دکز
سواحلندن تاقریمه قدر بیک یدیوز قدر قلاعه مالک اولمش ایدی. قنطور
یتمش سنه معمر اولوب اسلامبولی اولقدر اعمار ایتدی که بوکا روملر قسطنطین
نانی دیرلر. بو قنطور بلا ولد فوت اولغله بونکه خاندان دولتی ختامه
ایرمشدر.

یونانیانک ینوان نارینخده قیاصره نک انسانی بویه مسطوردر :

اولاقنطور قرال ولدایلیا ولدهرقل ولداستفان ولدمیخایل ولدقسطنطین
ولد یورکی ولدهرقل میغال ولد ایانان ولد قسطنطین ولد کریش میخال ولد
تریانده فیل ولد استفان ولد میخایل ولد قنطور میغال ولد پوزنطین ولد
عملاق ولد ایلیان غور ولد فلورین ولد پوزنطین ولد یانقو ابن مادیان ولد
عملاق ولد عوص بن سام بن نوح علیه السلامدر. قرطینک روایاتی دخی
ینوانک روایتیه مطابق کلشدر. [۱]

حقیر پرتقصیرک دکانلرنده زرکرلک ایدن سیمون نام شخص ینوان نارینخی
اوقودقجه استماع ایدردم و فقیرده اکا (شاهدی) لغتی اوقودردم. ذالاً یونان
ولایتین لساندینده آگاه اولدیغیم جهته کتب اجنبیهی دخی مطالعه ایدردم.
تاریخ اسکندرده دخی قیاصره رومک اجدادی عملاقه وسام بن نوحه منتهدر.

[۱] شوسلسله نامه بیزانس تاریخه موافق دکادر.

اولان یره دفن ایتدیردی که جمیع مجرم و قاتل و محبوس و مدیون کفار بابا جعفره . شتم ایدر لر ایدی . الی هذا لان زندان قله سی ایچنده مدفوندر . اما حمد خدا اسلامبولک فتحی میسر اولوب ینه زندان مدیون اولوب زیارتگاه اولمشدر و بند زنداندن خلاص اولانلر تصدق و یروب کافرلرک بددعالرینه قارشولق . جمله خلاص اولانلر خیر دعا ایدر لر بر زیارتگاهدر . بعدد شیخ مقصودک حسن خلقتدن و حلوالکلامندن و « دینلری اوغرینه شهیدلری دفن ایتدی » دیو شیخدن قرال حظ ایدوب بابا جعفر ایله کلان نامه لرک جوابنسک مال محصانی کندی نامه لرینه تحریر ایدوب نیجه بیک ناقیانوس اشرفی [۱] ایله معزز و مکرم شیخ مقصودی بغداده هارون ارشیده ارسال ایلدی .

محاصره تاسعه

بالاده تحریر اولنان حادثه کبرادن برسنه عبور ایدوب اوچنجی سنه ینه هارون الرشید خون اصحاب کزینی روم کافرلرندن طاب ایتک ایچون یرکتورمز دریا مثال عسکر ایله بغداد داد آباددن خروج ایدوب قطع منازل ایدرک قلعه ملاطیه یه کلوب جعفر غازی که سید بطالدر هارون الرشید یوز یتمش بیک جیوش موحدین ایله قسطنطنیه اوزره طبعه عسکری ایدوب بطال غازی رومه کتیمده و هارون دخی عقیب عسکره قفادار اولوب منازل قطع ایدرک اسلامبولک بوغازینی آلوب کلان کمیلری اخذ و قبض ایدوب جمله عسکر ایله قارشو اسلامبول یقه سنه کچوب جوانب

[۱] (دیوقلاتین) آلتوننه برده اشرفی صفی و یرلسی اولیاچلی عصرنده سکه لره و یرلسی الفت اولنان برشیدر . مصر مملوکارندن سلطان سلیم حضرتلرینه اتقیاد ایدن ملک (اشرفک) ضرب ایتدیردیکی سکه یه کندی نامه نسیله (اشرفی) دینلیدیکی کبی سلیم اول حضرتلرینک اوراده ضرب ایتدیردیکی برنوع آلوئلرده اشرفی دینلش ایدی . ایشته اوزماندن بری آلتون مسکوکات عثمیه دن بعضلرینی و حتی آجیبی آلتونلرینی بیله بوصفله یاد ایتک عادت اولمشدر .

بین موتائی قایقرا ایله اسلامبولک شمالی جانینده مدفن قدیم اولان (ترسانه آردی) دیمک ایله معروف جبخانه قدیمه کهنف عظیمرا ایجره دفن ایدوب عمر ابن عبد العزیز حضرتلری عصرندن برو نیجه صحابه کرام اسلامبول و غلطه دن جمله اول مزارستانده مدفونلر ایدی شیخ مقصود دخی قایقرا له جمله شهدایی بو عرافه قدیمه دفن و جمله موتائی مقصود لرینه واصل ایدوب شیخ مقصود بو مزارستانک ایچنده بر عظیم سنک خارا اوزرینه مبارک دست خطلری اولوق اوزره بومالی تحریر ایلدی :

(بیت)

بونلر آنلر در کیم کلوب کیتدیلر   کلوبده اشبو فناده ندیلر
کلدیلر و کیتدیلر ویتدیلر   عاقبت دار یقنایه کیتدیلر

یو کونه مشهور آفاق بر خط غربیدر که روم و عرب و عجم و نیجه بیک سیاح عالم کلوب بو جبخانه قدیمی زیارت ایدوب بو خط ایچون بعض عارفان (جفر) دیرلر ، بعضیار « رموز کنوز در » دیو اول محمله اولان شدادی بنالره فرهادی کولنکلر اوروب دینه چیقارمق قیدنده اولوب هلاک اوانلر دخی آنده مدفوندر . اما بعض حکمای امتدن کیمسلر لیه جمعهده پارهنه اولوب سورده « تکاثر » ی تلاوت ایدرک کلوب زیارت ایدرلر . زیرا بو محمله صحابه کرامدن و شهدای عظامدن و نیجه بیک مهاجرین و انصاردن کسنلر مدفوندر . و بین العلمئا واقووه ناسده شایعدر که بو استانبولک شمال جانینده خلیج آشوری اولان مزارستانده بردلیکندن بیک بر محمد اسملی کاسه سرچیکا مشهور آفاقدر . زیرا بو جبخانه اوزره نیجه بیک کره لیه قدرلرده نورلر طوغدیغنی نیجه بیک صلحای امتدن کسنلر مشاهده ایتشلردر که اول محلی زیارت ایتمه فائده دن خالی اولمامق کر کدره نتیجه کلام شیخ مقصود حضرتلری یدی . کونده اسلامبول ایجره جمیع شهدایی دفن ایدوب حکمت خدا هارون الرشید طرفدن سفارتله کلان سید بابا جعفر سلطان غضوب و دل آزار اولغله قرال غران دو میخال ایله حسن الفت ایتوب مسموما شهید اولوب بابا جعفر قرال هشتم ایتدیکی چون قرال آزرده دل اولغله شیخ مقصوده فرمان ایدوب بابا جعفری کافر لک محبوسخانه سی

بر بردن دخی امداد کلمه مک ایله یدی کون دخی جنکه طاقت کتوروب
سکرنجی کون کفار غلظتک جابجا منهدم اولان یرلرندن یورویشلر ایدوب
جمله عباداللهی شهید شهادت ایله شهید ایتدیلر. بوجنک عظیمده کرچه بکرمی
اوج بیک آدم جام شهادتی نوش ایتدیلر اما یدی کون یدی کیجدهده یوزبیکدن
متجاوز کفار دوزخ قرار دندان تیغدن ورخ و سناندن کچدیکندن ماعدا
غلظه جنکننده بالذات قرالمیری اولان ایلیا نام ملعون قرق وزیریه وانالی
الهی ایله ویدیوز طبل وناقوس بکلری و جهنم بکلری ایله جمله قتل اولنوب
شهر قسطنطنیه بی قرال قلوب هر طرفدن برر قرال خروج ایدوب اسلامبول
ایجره قراللق ایچون بر اختلاف واقع اولوب جمله کفار بر برلرینه قیلیج
اوروب یدی کونده یوزبیک کفارک جانی جهنمه کیتدکلری کندی نارنجلرنده
مسطوردرکه « ارواح عرب بزى قیردی » دیرلر مشهور و محرردر . بوجنک
اثناسنده قیصر هرقلک قزی اولادندن غراندو میخال فرنگستاندن کش
ایدی . آنی قرال ایتدکلری کون حکمت خدا امام حسین اولادندن سید
بابا جعفر سلطان و اویس القرنی حضرتلرینک خلفالردن ششیخ مقصود
حضرتلری اوچیوز رفقاسیه و اوچیوز توابعیه بابا جعفر سلطان هارون الرشید
طرفدن ایاجیلدکه اسلامبوله داخل اولوب یکی قرال اولان غراندو میخاله
بولشوب نامه لرینی و یروب جوابنامه قرالک مفهومی اولوب بابا جعفر سلطانه
وشیخ مقصود سلطانه حددن افزون اعزاز واکرام ایدوب بر سرای عالی
تظہیر ایتدیروب آنده مکث ایدرلر . شیخ مقصود کورسدهک نیجه بیک شهید
یدی کوندنبرو تروتازه پایمال ورومال اولوب یتارلر احوال جدالک خبر
صحتی آلوب درحال قراله کلوب برخیلی کلمات ایدوب قرال شیخ مقصودک
مقصود و مرام ضمیرینی اکلا یوب « جمله شهیداکزی آینکر اوزره دفن ایدک »
دیواذن و یروب شیخ مقصود مقصود و مرادینه یروب درحال کندونک
فقراسی و اوچیوز بابا جعفر سلطان توابعیه قازمه و چپالر پیدا ایدوب
اسلامبول ایجره ته قدر بیک شهید وار ایسه جمله سنی شهید اولدقلری مکلا
نرده دنن ایدرلر وقوجه مصطفی پاشا محامده اوج صحابه دفن ایدیلور و نیج

دوشوب بوکونه فترتله واقع اولوب آنلرک بوکونده باشلرینی قاشیمغه درمانلری یوقدر . همان فرصت غنیمتدر . قسطنطنیه من ایجره اولان عربانی قیروب آسوده حال اولهلم « دیو بر آلائی مشرکین بوسؤ تدیری حسن تدیر کوروب هجرتک ایکیوزالمی آتی سنهسنده نیجه کره یوزبیک کفار خاکسار علی الغفله غلوعام ایدوب هرکس خلوت خانهسندطاعت و عبادتله مشغول ایکن اسلامبول و غلظهده اولان امت محمد ایجره بر غریو و فریاد الله الله قوپوب هرکس محلهسی اهالیسیله بریره جمع اولوب جنک عظیم ایدوب کفاری قیروب شهید اولورلردی . آخر غلوعامه کفاره طاقت کایوب هرکس اسلامبول ایجره اقربا و اعلاتیله فرقه فرقه جنک ایدرک پراکنده و پریشان اولوب بر نیجهسی امین اوکنه ارض مقدس ترابنه دوشوب اسکداره کچمک صدنده ایکن بر آلائی قرال دوزخ قرار بو عباداللهی جمله شهید ایدوب حالا اول کان شهیدایه (شهید قیوسی) دیرلر و نیجه بیک عباداللهی جب علی قیوسی قربنده قیروب شهید ایدوب جسد لطیفلری خاک آلوده اولوب آسوده اولدیلر و بر فرقهسی یدی قله قربنده قوجه مصطفی پاشا محلهسنده هارون الرشیدک بر صغیر پوستی دلی جرمنده بنا ایتدیکی قلعه ایجره امت محمد محصور اولوب اوچ کون اوچ کیجه جنک عظیم ایدوب آخرکار کفار بد کردار بونلری بولدقلری یرده شهید ایتدیلر . حالا اسلامبول ایجره سراج خانه قربنده و سکن ددهه قربنده و قعریه و فتحیه راهلری اوزره و شهزاده جامعی حریمی ایجره وزیرک باشی سمتنده و اون قبانی جنبنده و اکثریا یکیچر یانک یکی اوطه لری ایچنده بعض مزارلر واردر که هر گوشهده پر مقلق چورلش مرقدلر واردر و بعض گوشه لرده سدلر اوزره مزارلر واردر . جملهسی اول عصرده شهید اولان صحابه کرام ذوی الاحترام و اهل و عیال لریدر که آنلردن برجان خلاص اولمامشدر . اما غلظهده اولان امت محمد جمله یکریمی اوچ بیک بهادر نامدار عسکر ایدی و ارقوتی بازویه کتوروب یدی کون یدی کیجه جنک ایدوب یدی کون کفار اوزره غلبه لری ایدوب آخر سردار لری اولان محمد ذوالحیال بر سردار شجیع نامدار ایکن شهید اولوب جمله غزاتک پرو بللری شکست اولوب

وقایع عظیمه و آلام شداید غمیمه بی بیان ایدر

اول زمان که عمر بن عبد العزیز عصر نده غلطه قلعه سی و اسلامبولک
 نصفی باصلح فتح اولدی صحابه کزیندن وارباب صفه و مهاجرین وانصاردن
 وتبع تابعین مجتهدیندن مسلمه حضرتلری ایله یکریمی بیک مقداری آدم قالبوب
 بامر الله تعالی اولاد و حفیدلری اولقدر تناسل ایلیوب معمر اولدیلر که
 قسطنطینیة کفره سنه غلبه ایدر اولدیلر . هارون الرشید محاصره سنه کلنجه بو
 احباب کزینک اسلامبول ایجره دونتلیری یوز اللی بش سنه اولدی . آخر
 هارون الرشید بعد المحاصره بغداده واروب ساکن اولنجه بری طرفده
 اسلامبول قرالی جمیع بطریق وقسیس ورهبانی بریره جمع ایدوب دیدی :
 « شهریمز ایجره قرق اللی بیک عرب عسکری تناسل ایلیوب کوندن کونه
 زیاده اولوب حدلرندن خارج اوضاع و اطوار اظهار ایتمهک باشلادیلر و آنلرک
 بوراده ساکن اولملری سببیه برقاچ کره محاصره لرچکوب بوقدر مال خزایندن
 آیرلدیغمز دن ماعدا هر بار بر آلائی عارسز جبار قومک ظم و تعدیلرندن بوشهر
 ایجره حضور ایدمز اولدق . بونلره یر تدارک ایتمک کرکدر » دیو (ایلیا)
 قرال فرمان ایدنجه بعض مست مدهوش باده نوش کفره و فخره شراب بی حجاب
 قوامیه « جمله عرب قومنی برکیجهده قیروب اللرندن خلاص اولوب شهریمز
 امین اولور » دیدیلر . بعض عاقبت اندیش ، منصف کفره جکدر « کرچه بز
 بونلری قیرارز اما آنلر دخی حلب و شامده رهن اولان قرال زاده لر مزی
 و بوقدر یوز بیک اسرامزی قیرارلر » دیو جواب ایدنجه ینه بعض ملاعین :
 « عرب قومی ایجره تفرقه کیروب خلیفه عثمانی شهید ایتدیلر و علی ایله عایشه
 انالری نهر مراد کنارنده جعبر قلعه سی بیننده جنک عظیم ایدوب طرفیندن
 یکریمی بیک آدملری شهید اولدی . و یقین زمانده محمدک قزی اوغلو امام
 حسینی و معیتده بولنان مجاهدینک قرق اللی بیکنی کر بلاده یزید صوسزلقدن
 و آچلقدن ، بعضیسنی قلیج ایله قیروب شهید ایتدی . حالا آنلرک ایچنه تفرقه

محاصرهٔ سابعه

مروانك صلحندن یتش درت سنه عبور ایدوب هجرت نبویهك یوز ارتوز طقوزنده خلفای بنی عباسدن یحیی بن علی خایفه ایکن الی بیك آدم ایله ملاطیهنی فتح ایدوب آندن اسلامبوله کلوب قاعه سنه اصلا باقیوب جوانب اربعه سنی نهب وغارت ایدوب یکریمی بیك کفساری دندان تیغدن کچیره درک ولایت حرانه کلدی [۱].

محاصرهٔ ثامنه

یحیی بن علی محاصره سندن اون آلتی سنه مرور ایدنجه یحیی مرحوم و هجرتک یوزسکسان دیدیسنده اسلامبول تکفوری هرقل مرد اولوب (ایلیا) [۲] نام اوغلی اسلامبول قرالی ایکن بغداد بهشت آباددن هارون الرشید یوزاللی بیك عسکر ایله اسلامبولی محاصره ایدوب آخر «بلافتح عودت مشکلدن» دیو صالح ترغیب ایدوب اسلامبول ایجره قرالدن برصغیر دریمی [۳] یر ایسته یوب (ایلیا) قرال رجاسنی قبول ایدوب هارون الرشید صغیر دریسنی اینجه جک دلدیروب مقدا عمر بن عبد العزیز عصر نده قوجه مصطفی پاشا سمتده قالان محله صحابه کرامک جوانب اربعه سنه مذکور صغیر دریمی دیلمی جرمنده متانت اوزره برقلعه قوی انشا ایدوب ایچنه عسکر و ما کولات و مشروباتی قویوب بهر سنه الی بیك فلوری خراج و اون ییلاق پیشین خراج آلوب و عقد صالح ایدوب هارون الرشید بغداده متوجه اولدی .

[۱] بیزانس ایمپراطورلردن دردنچی قسطنطین قوپرونیم زمانه مصادفدر .

[۲] بشچی لیان زمانیدر .

[۳] صغیر دریمی قدر یر ایستمک کیفیتی امم سالفه تاریخلرینک هان اکثر یسنده واردر . از جمله قارتاژ لیلرده اشغال ایلدکاری یری اوصورتله الهه ایشلردی . جناب فاتحکده روم ابلی حصارنی انشایچون ایمپراطوردن او قدر بریر ایستدیکی روایت اولنیور .

اللى پاره كى پاره لئوب وغرق دريا اولوب يكرىمى كون ساحل بخرده عسكر اسلام كىلرني تعمير و ترميم ايدوب كندى كشتىلرى ايله غنيمت اولان كافر كىلرى ايله جمله يديوز پاره كى يه مالك اولوب ويكرىمى اوچ بيك اسير پيدا ايدوب سائر هلاك اولان كىلرني جمله مهمات ولوازماتى صاغ كىلره لب برلب ايدوب سالمين وغنائين صيدا قلعەسنه بو قدر مال غنائمه واصل اولوب جمله شام عسكرى احتياجدين برى اولديلر . بوغزادن اكبر برغزا برتارنخده اولمامشدر . بعده عمر بن عبدالعزيز شامه كلدكده اوچ ييلدن صكره اسلامبولده سردار نصب ايتديكى سايمان بن عبدالملكى شامه كتوروب يرينه (ابوالعال) سردار اولوب غلظهده هرقل ايله حسن الفت ايدەميوب كفار ايله مابنلرندە خيلى اختلال اولدى .

محاصرة سادسه

هجرت حبيب خدانك يوز آلتمش سنه سنده مروان ابن الحكم يوز اللى بيك جنود مسلمين ايله و بيك پاره مزا كبله اسلامبولى محاصره ايدوب آلتى ايدە قوت بازو ايله هرقل اوغلى سندوره [۱] نام قرالك دستندن باصاح فتح ايدوب مقدا محافظهده قالان امت محمدە تقويت . ايچون «جب على - جبالى» قپوسندن ايجرى اوچ محله و برجامع انشا ايدوب و برقاضى صاحب منشا قويوب بهرسنه كفار يوز بيك تقيانوس [۲] آلتون و يرمكى تعهد ايدوب مروان ابن الحكم شامه عودت ايتدى .

[۱] بووقه ايمپراطور پورفير و جنت زمانه تصادف ايدر .

[۲] لساغزده برشيتك بك اسكىلكندن كناية اولدق نامنه منل ضرب ايدىلن بوذاتك اوروپا تاريخلرندە اسمى (ديوقلەتيەن Diocletien) صورتندە مضبوطدر . ميلادك ۲۸۴ تاريخندن ۳۰۵ نه قدر روماده ايمپراطور ايتمش و خرستيانلر حقتندە اجرا اولنان مظالم مشهوردنك اوننجيسى بونك زمانندە وقوع بولشدر .

المیشر بیک التون خراج ویرمکہ تعہد ایدوب بوشرط اوزرہ عہد صلح اولوب بروجہ پیشین اوچ یللق خراجی آلوب عمر بن عبدالعزیز برسئہ غلطہ دہ مشتایدوب محافظہ دہ قالان امت محمدک مصونیتلری کوروب سلیمان بن عبدالملکی غلطہ قلعہ سندہ سردار براقوب مسلمہ می [۱] کندویہ باش وزیر ایدوب تکفور دن اوچیوز پارہ کمی امدادہ کیدرکن بونلرہ (تکفور داغی) نام محلدہ راست کلوب جنک عظیم ایدوب کفار مغلوب اولوب اولہ جق محلدہ کیرو اسلامبول تکفور ندن دخی یوز پارہ کمی امداد یتشوب عسکر اسلام ایکی قات ، خنجا خنچ کفارک اورتہ سندہ قالوب برجہاد عظیم اولوب سمدہ جملہ کرو بیان رشک ایتدیلر . آخرالامر کفار ینہ مغلوب اولوق حدودندہ ایکن ایام مخالف اولوب جملہ اهل اسلام وجملہ کفار کشتیلری ایلہ قرہ یہ دوشنجه عظمت خداعربک مہارت عظیمی قرہ دہ اولغلہ اول کیجہ قصبائی نہب وغارت ایدوب اوچییک مقرداری آت وقاطر و حمار بولوب صبح صادق اولدقده کیمیلر دن قرہ یہ دشمن پایمال ورومال اولمش ، آج بی علاج اولوب شامش کفار خاکسار ایجزہ آج قورت کبی عرب خیاللری کیزوب یدی ساعتدہ یکر می اوچ بیک کافری پای بسته و دل خستہ ایدوب اسیر ایتدیلر وغرق اولان کیمیلر دن اول قدر مال خزائن آلدیلر کہ حسابی محتسب باری بیلور . و دندان تیغدن کچن کفار خاکسارک حالا کشتیلرینک استخوانلری بسته بسته اولوب یاتدیلر . حالا « عمر قردینی یوردی » دیرلر مشهور آفاق بروادیدر وکامل اوچ کون اوچ کیجہ اول محلدہ جنک سلطانی اولوب ینہ اسلامبول تکفورینک عمیسی اوغلی میخیایل لعین ویتش قپودان بوی بکلری وکافر سکللری واسپانیدان امدادہ کلن (قرنہ دیزہ) نام قرال زادہ اوچیوز پارہ کینک اوچیوز قپودانیلہ اسیر اولوب بقیہ السیفی لب دریایہ وارنجہ قوا وقرہ اسیر ایدوب ایکوز پارہ کیلری صاغ بولونوب ایکوز پارہ غرق آب اولوب عسکر اسلام کیمیلر دن دخی یوز

[۱] عرب تاریخلرندہ (البون) دیہ قید ایدیلن (لیونس) زمانندہ کی بو محاصرہ نک احوالی محی الدین عربی « مسامرات » نام کتسابدہ تفصیل ایتش واثرک بو قسمی مشهور ترکی طرفندن ترجمہ ایدیلرک (خسمہ) سنک بشنجیسی تشکیل ایلمشدر .

محاصرهٔ رابعه

ینه آل امویوندن مزبور سلیمان ابن عبدالملک ینه قیز قرنداشی اوغلی عمر ابن عبدالعزیز حضر تارینی سردار معظم ایدوب هجرتک طقسان یدی یلنده یوز یکر می بیگ عسکرله قره دن ، سکسان بیگ عسکر ایله اوچیوز پاره کمی دریادن اسلامبول اوزره سفر ایدوب اول سنه بروسه نواحیسنده آیدنچق نامنده (بلقیس انا) شهرنده قشله یوب اول بهارده اسلامبولی محاصره ایدوب طرفینه عظیم قحط و غلا اولوب درون قلعهده اولان کفار دروننده چیقان نجاستلی یدی لر . طشرده غزات مسلمین اوت اوتلیوب کاغذخانه چایرینی قوری بایر ایدوب آخر نی فتح عودت ایدوب شامه کلدی لر .

محاصرهٔ خامسه

عمر ابن عبدالعزیز حضر تلی ۱۰۰ تاریخنده خایفه شام ایکن یوز بیگ عسکر ایله برآ و بجرآ اسلامبوله کلوب قره دکیز بوغازندن غلطه جانبنه عبور ایدوب غلطه قلعه سنی امان ویرمیوب فتح ایدوب غلطه بروننده (قورشونلی مخزن) نام جامعی بنا ایتدی . و غلطه ایجره (عرب جامعی) نامیله معروف اولان جامعی بنا ایتدی کی چون عرب جامعی دیر لر . قبله سی غایت درستدر . و غلطه قلعه سی ا کسه سنده اوج آسمانه سرچکمش بر قله بلند بنا ایدوب اسمنی (مدینه القهر) قودی و اسلامبول تکفور یله بالا خره اول عهد اوزره صلح ایتدی که اسلامبولک اگری قپوسی وادرنه قپوسی و سلطان سایم طاغندن زیرک باشی طاغنه ، آندن اون قپاننه ، آندن تا یوب انصاری قپوسنه وارنجه امة محمد کیروب ساکن اولد لر . و اشانغی مصطفی پاشا چارشوسنده کوك جامعی بنا ایدوب سرکه جی تکیه سنه محکمه شرع مین ایدوب بر محله دخی یدی قله قربنده قوجه مصطفی پاشا . یابلاسنه قویوب بو عهد و میثاق اوزره تکفور بی نور صلح قبول ایدوب بهر سنه

وسنه سابقدن خلیفه مزباننده رهن اولان قرال زاده کزی آتسه کوپوتدوریزز» دیو خبر کوندردیلر . آنلره بوخبر واصل اولنجه عهد و آمانلری اوزره مال و خزائنلری و خلیفه یه و سردارلره بلغا ماباغ هدایا و یروب عسکر اسلام ابا ایوب انصاری حضرتلری اگری قپو قربنده بر میشه زار ایجره بر سنک خارا اوزره مسطور تاریخیه دفن ایتدیلر . آندن جمله غزات مسلمین بی فتح مال و خزائن ایله یدی قله دن کشتیلره سوار اولوب موافق ایام ایله (قیزل اطهره) لنگر انداز اولوب اول شب عساگر اسلام خواب راحتده یاترکن اسلامبول تکفورینک بر اوغلی ایکوز پاره کمی ایله وقت سحرده علی الغفله شبخون ایدوب جنک عظیم ایجره بامرحی و قدیر جمله کفار حیه کار منہزم اولوب یتمش پاره کیملری ایله اون ایکی بیک کفار گرفتار بند هجران اولوب بالذات سردار اولان قرال ضالک ولدیلید ناپاکی اسیر اولوب سکز بیک کفار دخی جانی دار جحیمه صالوب جمله غزات منصور و مظفر و شاد و خندان عزم عربستان دیوب کیدرکن اسلامبولدن سلوری و قلعه فلوری و قلعه قوم بورغوس و نیجه قرا و قصبائی نهب و غارت ایدرک شام ظرابلسه ، آندن شامه داخل اولدیلر .

محاصره ثالثه

هجرتک طقسان ایکنجی سنه سنده ینه بی امیه خلیفه لرندن سلیمان ابن عبدالملک فرمانیه قیز قرنداشی اوغلی عمر ابن عبدالعزیز حضرتلری قردن سکسان یدی بیک عسکر ایله اسلامبولی محاصره ایدوب قره جانبلیری و غلطه طرفلری یاقوب یقوب بوقدر مال غنائم آلوب بلافتح عودت ایدوب بوغاز حصاردن ینه قارشو اناطولی جانبلیینه عبور ایدوب سینوب قلعه سنی محاصره ایدوب آندن صلح ایله فراوان مال آلوب آندن قسطنیونی محاصره ایدوب من عندالله آنک دخی فتحی میسر اولیوب شامه کلدیلر .

آلهم» دیو عسکر اسلام مشاوره ایدوب بورای وتدییر اوزرد هرقل قراله ایچی کوندروب آنلر دخی خراجی قبول ایتدیلر. آندن بعض صحابه کرام «آه! باری کلش ایکن قلعه‌یه کیروب ایصوفیه ده ایکی رکعت ناز قیلهلم» دیو قرالدن اذن آلوب وخر اجلری آلوب جنکدن فراغت ایتدیلر. و مسلمه و ایوب انصاری بیک مقداری پر سلاح آدملری ایله زیر قلعه‌یه کلوب کافر دن رهن المادن قلعه‌یه نی باک و بی پروا داخل اولوب طوغری ایصوفیه دیرینه واروب ایکیشر رکعت صلات حاجت قیلوب «الهی عبادت گاه اسلام ایله» دیو خیر دعا ایدوب دیر عظیمک جوانب اربعه سنی سیر و تماشا ایدرکن پاپاس و قسیس لک تحریکیله «فرصت غنیمت! بونلر سردار محمدیدر. همان امان و یرمیوب بونلری قرالم» دیوب جمله کفار یکدل و یک جهت اولوب عسکر اسلامی آلداتق اوزرد ضیا قتلر ایدرک «شهر قسطنطنیه مزی تماشا ایدک» دیره رک عسکر آخور قیویه درکنسار اولمش. قدرغه لردن بعید ادرنه قوسی طرفه کتور یرکن جوانب اربعدن نیجه بیک کفار بد کردار امت محمد اوزرد هجوم ایتدکلرنده در حال جمله عسکر عربان تیغ عربان ایدوب شهر قسطنطنین ایجره بر جنک عظیم ایدوب طرفه العین ایجره تکفور بی نورک جند مرداری دندان تیغدن ورمج و سناندن کچدیلر. اما عسکر اسلام دریاده قطره مثال آزه جق عسکر ایدی نیه بویله ایکن اوج ساعت خارق العاده بر شجاعته شهر ایجره جنک علی ایدر لردی. اما دام و یاملردن و باچه و روزن و شاهنشینلردن مفرجه و عورتلر عسکر اسلامی زبون ایدوب آخر جنک کرما کرم ایله اگری قپو نام محله کلوب بابی قلع ایدوب و بوابان نکهبانلرینی باجمله قتل ایدوب ابا ایوب اگری قپودن چیقارکن آنده خاش ایله مجروح اولوب اول محله مقدم زخیر زحمته دخی مبتلا ایدی اول بهانه ایله کوندن کونه اسپهالی مشد اولوب شهید اولدی. قلعه ده محصور اولان کفار ابا ایوبک شهادتی استماع ایدوب «ای غریب مسلم عبداللهلر همان جمله کز صاغ ایکن قالقک، یوخسه عیبی اوغرینه جمله کزی قروب اول زمان سردار یکزی بولوب آتسه یقاریز» دیو خبر کوندردیلر. عسکر اسلام دخی «سردار منک اولوسنی آتسه یقارسه کز، بزسزک اسیرلر یکزدن یوزبیک اسیری

غنائمه مغنم و کفار محصور و بر قحط و غلا ایله وجود لری منعدم اولوب. قلعه دن کفار «آمان الآمان» دیوب هر سنه بر قدرغه یوکی مال و یروب خراج و یرمک اوزره صلح ایدوب هر قل قرال ولد ناپا کنی پاک ایتک ایچون سردار ظفر شعاره رهن و یروب مسلمین نیجه یوز بیک کره یوز بیک غرو شلاق مال و خزائی آلوب مسرور و شادان عربستان ایل لرینه عودت ایدوب سالمین و غنمین شامه داخل اولدیلر .

محاصره ثانیه

هجرت فخر عالمک الی ایکنجی سنه سنده علمدار رسول الله اولان ابا ایوب. انصاری علیه رحمة الباری حضرت لری و حضرت عبدالله بن عباس و عبدالله بن یزید حضرت لری و نیجه بیک صحابه کرام ایله الی بیک شجیع و دلیر عسکر اسلام ایکیوز پاره زورقه سوار اولوب مسلمنه حضرت لری دخی عقب عسکر دن امداد کلوب جمله عسکر ایام موافقه ایله ردوسه واروب آنده محافظ اولان عساکر اسلامیه یه ذخیره و امداد قویوب اسلامبولک یدی قله طرفنده کشتیلری لیانه قویوب جانب بردن قلعه نی محاصره یه مشغول اولوب ینه کشتیلر جانب اربعه سنی نهب و غارت ایدرک خراب و بیاب ایدوب عساکر اسلام غنیمت ایدر لردی . آلتی آی بومنوال اوزره صبح و شام شام جنت مشام عسکری کفار بد کردار و مردار ایله جنک قوی ایلیوب حکمت خدا جمله جیوش موحدین کلبانک محمدی ایله رها بولد یروب یوریش ایدرکن سردار ظفر شعار اولان ابا ایوب انصاری حضرت لری زمبرک سهم قضا سنه اوغرایوب شهید اولدی . اما قول صحیح مرض اسهال دن مرحوم اولدی . روایت آخر: چونکه آلتی آی محاصره ده قلعه فتح اولیوب شدت شتا دخی کلوب آق دکیزک تلاطمندن جمله ملاحان و کشتی باتوب عسکره خبر ایتدیلر، عسکر ایجره برکفت کو اولوب «فتیخدن فراغت ایدم . سنه سابق اوزره مع الزیاده خراج

آماده اولورلردی. اما (العبدیدیروالله یقدر) تا که اوصاف قسطنطنیه ایله جمیع اصحاب کبارک کوشلری پر اولدی. آخر الامر رحات رسول خدا جل و علا آلتش اوج یاشنده ماه ربیع الاولک اون ایکنجی کیجه سی اتین کیجه سی واقع اولوب مدینه منوره ده مدفوندر. آندن مسند نشین خلافت حضرت ابا بکر، آندن حضرت عمر، آندن حضرت عثمان، آندن حضرت علی. آندن حضرت حسن، آندن حسین الشهید بدست یزید ابن معاویه، آندن خلافت آل امویدن خلیفه روی زمین معاویه اولدی.

سکزنجی فصل

بیان محاصره اول قلعه قسطنطنیه

هجرت علیه رسول کبری انک قرق اوچنجی سنه سنده حضرت معاویه امیر المؤمنین روی زمینه ولوله انداز برپادشاه رأی آرا اولوب زمان حکومتده مسامه بن عبدالملکی سردار معظم ایدوب شام جنت مشام عسکرندن یوز بیگ عسکر و یروب ایکیوز پاره قدرغه سفائن و ایکیوز پاره سائر مهمات ولوازم و ما کولات و مشروبات مرا کبلری ایچره محسوب و معدود جیوش موحدینی مذکور مرا کبلره لب برب ایدوب شام طرابلس تیماننده (متوکلاً علی الله) دیوب جمله فلاحان و ملاحان و کشتی بانلرک رأی و تدبیرلری ایله جزیره مالطه که اول زمانده ردوس ایدی. در حال جانب بره عسکر دوکوب آمان و یرمیوب فتح ایدوب ایچنه عسکر قویوب فتح مژده سنی معاویه به برکشتی ایله کوندر دیلر. آندن جزیره استانکوی و جزیره ساقز و جزیره مدالی و جزیره بوزجه نک بر کونده مژده خبرلری ینه خلیفه به کیدوب قسطنطنیه فتحه متوجه اولوب بوغازدن ایچری درت یوز پاره کشتی ایله قلعه قسطنطنیه آتنده لنگر انداخت اولوب قلعه ی محاصره به شروع ایدوب دریادن جمله کشتیلر آق دگر و قره دگر جانبلرندن سفائن ایله کلان ذخیره لری اخذ ایدوب عسکر اسلام

و بدر الاخر و حوفاة الجدل و بنی لحيان و وادی فرد و الحديبه و غزای تبوك و غزاء القضا سفر لری اولوب باصلاح غزالر بونلردر . اما سفر سريه اولدرکه مجاهدين انصار دن بری سردار سفر شعار اولوب طقوز کرده دخی زياده سفر اولمشدر دير لر . سير کتابلرنده مسطور در لر . بو طرز اوززه جمله اصحاب کزين مال غزا ايله مغنم اولوب امة رسول الله يوماً فيوماً منصور و مظفر اولدير و حضرت رسالتپناهه قرق ياشنده نبوت کلوب مدت رسالتلری ۳۳ سنه و مدت عمر عزيزلری ۶۳ سنه اولوب نبوتدن صکره مکه منکر لری ايله حسن زندکانی ايتمک ممکن اوليوب امر آله ايله مدينه منوره يه هجرت ايدوب اون سنه مدينه ده متوطن اولوب ايکنجی سنه صيام فرض اولوب و قبله قدس دن مکه يه تحویل اولنوب ايام نبوتلرنده او توزيبک کره معجزات باهرلری ظاهر اولمشدر . و جبرائیل امين اذن حق ايله زمينه او توزيبک کره نزول ايدوب حضرتک شرف صحبتلری ايله مشرف اولمشدر . بعض روايتده يکرمی يدي بيبک کره در . بالذات حضرت رسالتپناه ولوله آرا بز خاتم الانبيا اولدی که ربع مسکونده اولان پاپاسلرده و قرالرده و قياصره و بطالسهيه نامه لر ايله اياچيلر کوندر و ب طاغستان قومی اسلامتی قبول ايتديلر . و عجم و باخ و بخارا و خراسان و موسقواد (هشدرک) قومی و لهده (لبقه) قومی و اشپانيه ده (مبتحل) قومی جمله حضرت رسالتپناهک تبليغ بليغ سعادتنه اطاعت ايدوب اسلامی قبول ايتديلر . الی یومنا هذا انلر کافرستان ديارلرنده مؤمن و موحد مسلمانلردر . مصر قومی ايله قسطنطين خاقي اسلامی قبول ايتيوب حضرت رسالتپناه مصر و اسلامبولک فتحي ايجون امتلرينه ترغيباً نيجه حديث صحيحلر بيورمشلردر که بالاده مناسبيله تحرير اولسان حديث صحيح مسلم و بخاريدن و کتاب الجامع - الصغیر دن يازلمشدر .

ذکر الاحاديث التي ورد فيها ذكر القسطنطينيه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : (لتفتحن القسطنطينية ولنعم الامير اميرها ولنعم الجيش ذلك الجيش) و حاکمه دخی مسطور درر . و قسطنطين حقه ده نيجه حديثلر دخی واردر . بو حديث شريفلری صحابه کزين کرام حضرت دن استماع ايدنيجه « آه فاتح قسطنطينيه بن اوليدم » ديو کبار اصحاب کزين طمعه دوشوب

ایدہ ریزہ اما قسطنطین عصر نندہ کی آبادانگی کبی سائر قیصرہ و بطالسہ زمانندہ معمور اولما مشدر . قسطنطین اسپانیہ دہ اریم پاپا ایکن یوز سنہ معمور و قرال اولوب اسلامبولی استیلا ایتدکن صکرہ ظہور ظنظہ قسطنطین اوتوز سنہ یہ متہی اولوب بعدہ تخت رخت سختی وجود بی بختندن تہی اولوب کورستانہ کومدیار . یرینہ (الیانوش) نام برولد پلیدی مسند نشین اولدی . بوالیانوش رعایا پرور اولیوب عیش و نوش و فسق و فجورہ ذاہب اولغہ جملہ خاق کندودن روگردان اولوب بتون زمانندہ نیجہ ملوک طمع خامہ دوشوب اسلامبول اوزرہ عسکر چکوب کیمی مستولی اولوب کیمی بی فتح عودت ایدوب [۱] اوچیوز بر سنہ بو حال اوزرہ اسلامبول ایچون جنک و جدال و حرب و قتال اولوب آخر اسکندرک و فاتی تاریخنندن ۸۸۲ سنہ صکرہ حضرت رسالتپناہ وجودہ کلوب روی ارضہ ولولہ صالوب قرق یاشندہ صاحب نبوت اولدقدہ ہجرت نبویہ دن ۱۷ سنہ صکرہ مکہ مکرمہ قریشدر دستندن فتح ایدیلوب زمان سعادت لرنندہ شام شریف دخی فتح اولندی بدست خالد ابن ولید واسود و یتمش بیک صحابہ کزین صاحب جہاد فتح شامدہ موجودلر ایدی . مالک دمشق ہرقل قیصرہ ارض مقدسدہ برجای مناص قالمیوب آخر قراری فرارہ مبدل اولوب دریا مثال عسکرایہ اسلامبول اوزرہ واروب خواہ ناخواہ دولتری برکشتہ اولمش یونانیان لندن ہرقل قیصر شہر قسطنطینیہ بی آلب مستقل قرال اولدقدہ بودخی اعمار ایتکہ مباشرت ایتدی . اما مکہ و مدینہ طرف لرنندہ حضرت رسالتپناہ کوندن کونہ بامر خدا اویاہ مجاہد فی سبیل اللہ اولوب بالذات کندیلری یکرمی سکز غزا ایدوب طقوز غزادہ کافر ایہ مقاتلہ ایتمشلردر . مثلاً غزای بدر و غزای احد و غزای خندق و غزای تیوقریط و غزای بنی المصطلق و غزای خیبر و غزای مکہ و غزای حنین و غزای طائف و اون طقوز غزادہ حضرت باعزت بیلہ غزا ایتدیلر . اما صرف قتال و جنک و جدال اولمدن دشمن اطاعت ایدوب خراج قبول ایتدیلر . مثلاً غزای ودان و ایواہ و نواظ و العسیر و بنی سلیم و السویق و عطفان و نجران و بنی قینفاع و حمر الاشدد و النصیر و ذات الرفاع

[۱] اصلندہ بورادہ برسطر اوقونہ مدی .

اولوب خداملری حدید خالص استخراج ایدرلردی . سلطان بایزید ولی درویش نهاد پادشاه ابوالتسلیم اولغله بومعادنه هر بار کلوب آب وهواسندن حظ ایدوب برقاج کره خیر معلملر ایله اول جای معهودده یاتوب برقاج دفعه اول محل لطیفده حضرت رسالتی منامنده کوروب حضرت رسالتک تعلیمیه آنده بر دار شفا وتحصیل علوم ایچون بر مدرسه اشا ایدوب هر کیم آنده بر کره (بسم الله) دیدیسه مفسرین ومحدثیندن اولوکمنه اولوردی. اخر کار سرای خاص اولوب خدام وغلمانه خاص قیلنوب حالا بر استانه سعادت خانه اوله لیدن بری معدن اسکی اسلامبول معطل اولماسنک سببی اولدر . وفقیرک عالم صبا وتمزده سلطان عثمان شهید عصر نده قورشونلی مخزن ایله طوقیو مابینده دمشق خانه کارخانه سی وار ایدی . ابوالفتح محمد خان بناسی ایدی . سلطان محمد مذکور معدندن حدید جوهرینی استخراج ایتدیروب بودمشقی خانه ده استاد شمشر کارلره سجانی ومغربی وزیوزیکی طرازی سیف مجزملر انشا ایتدیردی . حتی فقیرک منظوری اولدیغی اوزره سلطان مراد رابعک قیاججی باشیسی (داود اوسته) مذکور دمشق خاندنه ایشلردی . قلعه خارچنده ساحل بحرده بر کار خانه عظیم ایدی . بعده سلطان ابراهیم جلوسنده قره مصطفی پاشانی شهید ایتدکری سنه اداره امور دولته رخاوت کملکه کمرک امینی علی اغا مذکور دمشق خانه میریدن آلوب قات اندرقات یهودی خاندلری یاپوب دمشق خانه نک ومعدنک دخی نام ونشانی منعدم اولدی . معدن ثالث عشر کان عنصر انسان ، بلده طیبه یعنی قلعه قسطنطنیه در که بونده اولان آدم درباسی وبی آدمک محبوب رعناسی بردیارده یوقدر . الان اسلامبولده چوقدر . حتی مشهوردر . وجه ارضده بیك آدم اولور وبیک بر آدم طوغوب بر آدم بر آمدن تناسل بولور دیرلردی . او یله برسواد معظم شهر کبیر در که شهر اسلامبول ایچره بیك آدم مرحوم اولسه ینه آدم دریاسندن اوموز سوکمز . بویله بر غلغله رومدر . انک ایچون اسلامبوله (معدن عنصر انسان) دیرلر . اکر جمیع آثار بنالر و عمارت لرینی برر برر تقریر وتجزیر ایتسه ک بر جلد کتاب اولور . محل ومناسبتی کلدکده آل عثمان دولتنده عمارت اولان یرلری بیان

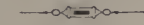
ایدرلر . حقا که بیک کره نفعی مشاهده اولمشدر . معدن سابیع کاغد خاننک شمالنده (صاری یاز) نامنده برکونه تخمیر اولنمش طین مُسک چیقار . آندن دخی کوزه وکاسه لر اعمال ایدوب اعیانه . اشرافه هدایا کتوردرلر . غایت مقبولدر . معدن ثامن قره دکز بوغازی داخلنده (صاری یاز) قصبه‌سندده اصفرالون برکره بالا واردر تاذروۋه اعلاسنه وارنجبه سربا یا باغ و بانچه در اول جبل عالینک جانب شرقیسنده ساحل بخره قریب برغارده ذهب خالص معدنی واردر اما نکروسی وپوندوقانی عیارنده خالص التون واردر . روم عصرندن تا سلطان احمد خان عصرینه کنجه بیک یوک اچه التزام ایله امانت اولنور بر معدن خاص ایدی . دفتردار (اکمکچی زاده احمد پاشا) «جوهری اوفق اولوب فأنده‌سی قلیل اولدی» دیو سده ایتدی حالا معظدر اما ینه طرف سلطاندن فرمان اولنسه بر اعلا معدندر بلغا ماباغ معدن حصولی ممکندر .

معدن ناسع کوکسو نام حصار مسیره سنده کی طاغلرده برکونه طاشلردن کرچ حاصل اولور که قاردن وپچهدن و سوددن بیاض برکونه کرچدر که ربیع مسکونده نظیری یوقدر . معدن عاشر یینه کوکسو نام مسیره ده احمرکون برکونه تراب حاصل اولور . آندن دخی کونا کون برداقلر و سفالبر ایجاد ایدرلر . اما حکما قولنجه بو خاکک کوزه سندن آب صافی نوش ایدن رنج باصور دمویدن خلاص اولور . کراته تجربه اولنمشدر . معدن حادی عشر شهر اسکدارک طاغلرنده برکونه کوفکی قیاغان طاشی حاصل اولور . عظیم وزنی اوزره آیری آیری پارچه پارچه قوپار ، برعجیب سنک حازدر . اکثریا مزارستانلر ایچون استعمال ایدرلر . معدن اتی عشر طوبخانه قصبه‌سی اکسه‌سندده (غلظه سرانی) نامیله موصوف و معروف سرای پادشاهینک اتنده اسکی اسلامبول نامیله متصف معدندن حدید حاصل اولور که جمیع دنیا ده اسکی اسلامبول دمیری دیو مشهور اولمشدر . اما مکانندن برفردک خبری یوقدر . تا وزندون نام قرانک زماننده حضرت خضر ایصوفیه معماری ایکن آنک القاسیله بولتوب ایصوفیه‌نک جمیع حدید مهماتی ولوازماتی وطوق بازارنده کی دیکیلی طاشک بندلری بالجمله مذکور حدید اسکی اسلامبولندر . تا که سلطان بایزید ولی عصرنده رایکان

آسمانه طیر ابابیل کبی طیران ایدوب پارچه‌لری اسکدار طرفه صلاح‌ق برونه
 وقاضی کوبینه دوشدیکي آثار موجوده دن حالا ظاهر در. برپاره عظیم دخی فندقلینک
 شمالنده چزمه جیلر تکیه سی اوکنده دریا ایجره مشهود در. اسلامبول دن طیران
 ایدوب آنده دوشدیکي محتمقدر . معدن ثانی ، اسلامبولک جانب جنوبنده
 یدی قوله دن یارم مرحله (قوم بوغازی) نام قلعه بروننده برکونه بیاض قوم
 حاصل اولور انکیچون قوم بوغازی دیرلر او یله رقیقدر که قوت بصیر فرق
 ایده مز. اسلامبولک وفرنکستانک قوم ساعتجیلری وزیرکلری آندن استحصال
 ایدرلر . معدن ثالث ادرنه قپوسی خارجنده داود پاشا باغچه سی قربنده یدی
 یرده معادن حجر واردر که بویله بر صنع کردکار بر دیارده یوقدر . بیک ییلدنبرو
 الی بومناهدا بهر یوم نیجه بیک حمل ، حمار وستر طاش طاشیوب دریاده
 قطره وکونشدن ذره مقداری تنزل بولما مشدر . زیرا با امر خدا هوادن روزمره
 بیتمکددر . اما خضر معدنی دیرلر بر سنکین طاشدر ایاصوفیه بناسیچون
 خضر کتور مکله خضر معدنی دیرلر لطیف وقایمی سهیل بر حجر مقبولدر .
 معدن رابع ابا ایوب انصاری قصبه سی قربنده طین انصاری دیرلر معجون
 مثال طین ملایمدر آندن کونا کون کوزدلر ایجاد ایدرلر . کویا جزیره المیده
 طین مختوم کبی بر رايحه طیبه سی واردر . آندن ده بر کرد آب ناب نوش ایدن کویا
 آب حیات نوش ایتمش اولور . معدن خامس قصبه ایوب سلطان ایله قصبه
 خاصکوی مایننده اولان بحیره ایچنده غواصلر بر کوز طین سیاه چیقاریرلر .
 بوندن دخی کونا کون کوزدلر وکاسهلر وصال وطقار ایدرلر . بر طین
 غریبدر . معدن سادس مسیره کاغذخانه نام نزهتگاه فرحقزاده باروتخانه
 چرخلری دوران ایتدیرن صویک کلدیکي موضع که — (خندره بوغازی) دینمکه
 مشهور آفقدر — آنده برکونه اگر کوکی حاصل اولور که آفاق اکرندن
 و (کرده) شهری اکرندن نافع برا کردر تناول ایدنی بیک کره ککر در .
 عجیب خاصه سی واردر ، امانادر در . اکثریا صوقابلو مبناسی مخلوق اول
 اگری ییوب سمین اولورلر . غلظه دن فرنک طائفه لری کلوب مذکور
 صوقابلو مبناسی صید ایدوب جمیع امراض مختلفه ایچون دوا داغ

اسلامبوله كلوب دركنار اولوب جمله اهالی ماكدون خمسين بالی ایله كفه
قلنورلر ایدی .

التنجی طلسم اربعینده قرق کون ماهی کونا کون تموج دریا اولمه دن
تأثیر مطلسمات ایله جمله مائده لر برکنار اولوب خلق رومه غنیمت اولوردی .
بعده بوطلسمات حضرت رسالتک تولدی کیجه سی زلزله کبرادن منهدم اولوب
الی الان عمودلری سرای بروننده سلیمیه کوشکندن تاسنان پاشا قصرینه
کلنجه ساحل مجردة قالدیرم کبی دوشه مشلردر . دریادن قایقلر ایله کذر
ایدنلره آشکار عمودلردر . کرچه عمودلر منهدم اولوب یاغمال بحریار انما
مطلسم اولان صورتلری دریاه متعلق اولوب ینه دریاه دوشمک ایله حالا
عملده اولوب هر سنه بیک نیجه بیک اوان ماهیلر کناره چیقوب صید ایدرلر
واستانبول قلعه سی یکریمی درت میل احاطه ایتش دریادر . هر میل باشنده
دخی برر شیئه تأثیر ایچون طلسماتلر وار ایدی وبویکریمی درت میل دریایی
بر آدم برکونده دور ایدر ، اما اول کون روز دراز اولوب اون بش ساعت
اوله وحالا استانبولک طلوعدن غروبه طول نهاری اون بش بچق ساعتدر
وعرض بلدی اقلیم خامسک وسطنده واقع اولمشدر . انک ایچون آب
وهواسی لطیفدر .

یدنجی فصل

قسطنطینیة شهرینک داخلنده وخارنده اولان خدا معادن

اولا اسلامبول ایچره سلطان احمد جاهنک عمارتی التده برزار عظیم وار
ایدی . آندن حکمت خالق ایله کهرجله وکوکورت چیقوب زمان احتیاجده
استحصال ایدرلردی . حکمت ربانی قضای آسانیدن اول غاره صاعقه اصابت
ایدوب قسطنطین عصرنده اول اجزاتک اشتعالندن شهرک نیجه یرلری خراب
اولدی . خلاصه کلام بوغاز اوزرنده نه قدر کار قدیم بناء عظیم واریسه اوج

کمیتری ظاهر او اسه مذکور طونج دیو صورتدن بر آتش ظهور ایدوب
کشتیلر احراق بالنار اولورلر ایدی .

ایکنجی طلسم قدرغه لیماننده باقردن برکمی وار ایدی . چنانکه بیلده
برکره زمهریر کیخبهلری اولوردی اسلامبولک ساحره عورتلری اول باقر
کمی ایله صباحه دک زوی دریاده شناورلک ایدوب آق دکری حفظ و حراست
ایدرلر ایدی . حتی ابوالفتحک زمان فتحنده اول باقر کمی اغتام اولندی دیرلر .
اوچنجی طلسم بر باقر کمی دخی طوپخانه طرفنده آماده ایمش . ینه لیله
زمهریرده جمله سحرار و کاهنلر بو باقر کمی یه سوار اولوب قره دکز جاننده
سحر ایله کزوب محافظه ایدرلر مش . یزید ابن معاویه غلطه نی فتح ایدوب
یوکشتی نی پاره پاره ایتدی دیرلر .

دردنجی طلسم سرای بروننده طونجندن معمول اوچ باشلی بر اژدرها
وار ایدی . آق دکزدن ، قره دکزدن واسکداردن کلن دشمنلره مذکور اژدر
آتش فشان اولوب جمله زورقلری احراق بالنار ایدر مش .

بشنجی طلسم ینه سرای بروننده اوچیوز عمود اوزره اوچیوز آلتمش
نوع دریا مخلوقلک اشکال و تمثاللری وار ایدی . مثلاً ماه خمسینده خمسین
بالنی صورتی صدا اورسه قره دکزده اصلاً خمسین بالنی قالمیوب جمله

صارلمش اوچ ییلاندن متشکلدرکه باشلرینک اوزرنده اولجه اتوندن (آپولون) معبودنی
کوستر اوچ آتاقلی بر حیوان رسمی وارمش ، صوکره لری قیرلمش . دنیا ده موجود
اولان آثار قدیمه عالیه نک اک مهمی اولان بو عمود میلاددن ۴۷۸ سنه مقدم یونانلی
(پوزانیاس) و (اراستیدی) نک ایرانیلر اوزرینه قازاندقلری (پلاته) مظفرینی
اعلان ایچون (دانی) معبدینک اوکنه رکز ایدلمش ایدی . روملر طرفندن اله ایدیلن
غنائمه دائردر . قسطنطین یکی پایتختی ترین ایتمک فکریله بو عمودی (پیرانس) ه
کمتر تمشدر .

۱۸۵۶ سنه میلادیه سنده قسم سفلاسی آچیلار ق مؤلین قدیمه نک بحث ایتدکاری
حکوکات بولندی .

اون اوچنجی بوکومنه قدر اولان یرلری ییلانلرک او-نجی بوکومندن سالامین
ویلاته معرکه سنه اشتراک ایدن ۳۲ قدر یونان شهرلرینک اسملرینی افهام ایدر .
(پلوتارک) ک بیاناتی تأیید ایدر مهم و قیمتدار بر اثر عالیدر .

اول تاریخده قسماً طلسمی مختل اولوب اسلامبول ایجره بیلان و چیان و عقرب
مثالی حیوان مستولی اولمشر . [۳]

ارتفاعی ۱۰ ذراعدر . دیگر اون ذراعی سلطان احمد جامعی بنا اولنورکن
زیر زمینده قالمشر دیر لر .

دریایه متعلق اولان طلسمات عجیبه

اولا چاتلادی قپوده کون کورمز سرایی جنبنده بر طلسم وارددر . چار
کوشه بر عمود اوزره بر دیو صورتی ایدی که چخانکه آق دکر طرفدن دشمن

جنوب غربی جبهه سی : « ملک معبود (امون) ه نذرینی تقدیم ایله صورت مجز
و ابتهالی آکلادقندن سوکره وقت طلوعده کونشده اولان التون (رنک) لرینی عالمه
افاضه و نشر ایله متجلی اولان (حوریس) ک بخش ایلدیکی قوت و ثروت ایله شدت
و مهابتی جامع و مصر علیا و سفلی حکومتلرینک تاجلرینی حائر و شمس جانبدن منتخب
اولان (زعمنخر استپن رع) عالم حکومتنده آفتاب آسا آفاقه شعشه پیرا اولهرق بو اثر
صاحب اراٹک القطرین اولان پدری (امون رع) ایچون یاپدی . «
[مأخذ ترجمه فوطوغراف اولدیغندن ستونک الک اوستنده کی نقوشک حل وقرائی
ممکن اولمشر] .

جنوب جبهه سی : « (حوریس) نامنده کی معبودک تجلیات فیوضات بخشاسنه
مظهر و ابن الشمس لقبیله (زعمنخر ارترع) موقر مصر علیا و سفلانک حکمداری
کمال قوت و عدالتله آفاقه شعشه انداز ظهور اولهرق عساکرینک اوکنده اولدینی حالده
بهر سفیدده سیاحت و بین النهرینه قدرده کمال عزم و قدرتله عزیزت ایدرک وقایع عظیمه
حربیه ایتمشر . «

شمال غربی جبهه سی : « اون سکزنجی سلاله دن (اوچنجی طوطمس) (امون)
معبدینه نذرینی تقدیم ایله وظیفه اولیه سنی ایفادن سوکره کمال اقتدار و قوتده (حوریس) ک
مظهر تعاون و همتی اولان متدین و مصر علیا و سفلانک صاحبی شمسک سلاله معنویه -
سندن اولوب (ثوم) معبودینک تربیه و تغذیه سیله ام مقدسه نیت معبوده سنک آغوش
نازنده پرورشیب اولان (زعمنخر موزع) - (مو) سو دیمک (رع) شمس ،
حسب ترکیب مأ الشمس ، نطفه الشمس ، سلاله الشمس اولورکه مطلوبده بودر -
(طوطمس) عالمده بتون بخار و انهاری تحت حکمنه الهرق دور سلطنتک اوتوزنجی
سنه عیدیه سنده دهانیجه زمانلرک ایصال ایده جکی اعیاد ایچون اعمال و مرکز ایتدی . «
[۳] بو (بیلانلی عمود) تونجندن معمولدر . طولی تقریباً ۵ متره در . بری برینه

الی آخر الزمان منهدم اولمامسی ایتمش . معماری ده ستونک دینده مدفوندرکه اسمی (عودیارین) درکه ایاصوفیهی بنا ایدن (انجادوش) معمارک اوغایدرد . [۱]
اون التنجی طلسم ینه آت میداندند بیکپاره ، چارکوشه ، احمرکون ، سنک زنبوری نقش بوقلمون میلدرکه یانقو ابن مادیان زماننده براستاد کامل بنا ایتمشدر . [۲]

اون یدنجی طلسم بورمه دیرکدر . بودیرک اوچ باشلی برازدرها صورتی کوستروب باشنک بریسنی بریکچیچری دلیری قلیچ ایله براورشدن شکست ایتمشدر .

[۱] کرک یزانتیلر و کرکسه صوکرده دن عثمانولر طرفندن آت تعلیمنه تخصیص ایدیلن میداننه اونلر « هیو دروم » دیدکاری کبی بزده بونک ترجمه سی اولان (آت میدانی) نامنی ویرمشز . بعض مورخلر یکچیچریلرک الغاسی بومیداننده وقوعه کلدیکنی قید ایدرلرسه ده اومیدانک مدسز (آت میدانی) اولدینی معلومدر . شمدیکی حالده بوراسی تقریباً ۷۵ مترو عرض و ۳۰۰ مترو طولنده در . بوراسی سبتم طرفندن انشا و قسطنطین واسطه سیله روماده کی همنای کبی اکیال اولمشدر .

بوصنی ستون ۹۱۱ دن ۹۵۹ تاریخنه قدر حکومت ایدن و پورفیورژنت لقی ایله معروف اولان یدنجی قسطنطین طرفندن پادرمشدر . اولری آلتون یالدرلی باقیر لوحه لرله قابل و یازیلرله زینتلی ایدی . اولوحه لری صلیبون قوپارمشدر .

[۲] بزم دیکیلی طاش دیدیکمز تئودوس مسله سی میلاددن ۱۶۰۰ ییل اول مصرک (هدیوپولیس - مدینه الشمس) شهرنده سرکوز برطاشک یاریسیدر . ارتقاعی تقریباً ۳۰ مترو وقاعده سنک عرضی ۲ مترودر . (۳۶۱ - ۳۶۳) امپراطور یولیان بوطاشک یزانسه تقانی امر ایتمش ایدی ، وقوع وفاتی مناسبتی ایله طاش اوتوز ییل قدر مصرده آق دکز ساحلنده قالدی . صوکره ۳۹۰ ده برنجی تئودوس طرفندن کتیردیبارک شمدیکی یرینه دیکادی . قاعده طاشنده کی روجه ولایتینجه دن عبارت بریازی : « یالکز تئودوس یرده یاتان بوستون ذواربعه وجوهی رکز ایتدیرمکه جسارت ایتمش ، وبونی (پروفولوس) ه حواله ایله اوتوز ایکی کونده دیکامشدر » مألنده در .

اصل طاشک اوزرنده کی هیه روغلیف یازیلرینک ترجمه سی محسن بک افدینسک بویازییه دائر نشر ایلدکاری بر اثر معتبرده شویلهجه مقیددر :

شمال جبهه سی . « مظهر تجلیات اسم خفی اولان (امون) معبودینه نذرینی کمال عجز ایله تقدیم ایدرک مستدعی وضعیتده و (حوریس) نامنده کی معبودک قوت و قدرتنده نائل و رافع السلطنه محب الشمس وانوار الدیانه صاحب النظرین (رغمنچر ستن رع) ملک الفاهر حدود مملکتنی بین النهرینه قدر کورتورمکه عازم اولدی . »

بر اوغلی داود پاشا باغچہ سندنہ مطعوناً ارتحال ایتدی. مزاری داخل بابده بر صفة اوزرنده در. آندن صکره اسلامبول ایجره طاعون استیلا ایلدی .

اون ایکنجی طلسم اگری قپوقربنده تکفور سر اینده کی (میخالا کی) نام حکیم میل سیاہ اوزره طونجیدن معمول بر عفریت تصویر ایدی که یسینده بر کره آتشر صاچه رق هر کس بر شرر الدقده سختی اولدقجه اول آدهک اتشدانی سونمز ایش .

اون اوچنجی طلسم زیر کده دیر یحیاذیلنده کی مغاره ایدی. بهرسنه زمهریر شناسی کیجه لری اولدقده اول نیجه قونجولوز نام جادولر چیقوب عربلر اوزره سوار اولوب دوران وسیران ایدر لر ایدی . وقت سحر اولدقده ینه جمله سی مذکور مغاره ایچنده غائب اولور لر ایدی .

اون دردنجی طلسم ایاصوفیه نك جنوبنده درت عدد بیاض مرمر منتهال اوزره عزرائیل ، اسرافیل ، میکائیل ، جبرائیلک تصویر لری ایدی . بونلر جهات اربعه یه متوجهاً موضوع ایدیلر . چنانکه ییلده بر کره جبرائیل صورتی قناده قوب صیحه اورسه شرق سمتی غنیمت اولور دیر لر ایدی . اسرافیل صورتی صیحه اورسه غربده قحط وغلايه دلالت ایدردی . میکائیل صورتی صیحه اورسه شمال جانبنده بر صاحب خروج ظهور ایدر ، عزرائیل صورتی صیحه اورسه جمیع عالمده طاعون ظهور ایدر دیو اعتقاد اولنور ایدی . وقت رسالته اولان زلزله عظیمه بونلری سر نکون ایش . انجق حالا عمودلری چقور چشمه لر قربنده تماشا اولنور . درت عدد مرمر عمود در .

اون بشنجی طلسم آت میدانده کی (میلیون بار) نام عملی برستون عالی درکه قدی ۱۵۰ ذراعدر . قسطنطین زمان حکومتده کی شهر لک هر برندن برسنگ ذی قیمت جلب ایتدیروب رأسنه ده برسنگ مقناطیسی وضع وه مذکور طاشلری بر تیمور عمودی میلک اطرافه هندسه جه تنظیم ایتدیرهک صورتیه بنا ایتدیرهش ایش که طاشلرک عددی ۳۰۰ بیك اولسنه نظراً داخل دائره حکومتی اولان بلاد وامصار ۳۰۰ بیکه بالغ اولدینی اکلاشیور . ذکر اولنان تیمور میله استناد ایدن سنک مقناطیسک سبی تیموری جذب خاصه سی اولوب

ایدوب اسلامبوله سیوری سیکک دخولنی منع ایتمشدر. حالا عملی تأثیر ایدر. آلتنجی طلسم ینه الی مرمرلرک برنده بقراطه منسوب برلیک رسمی وار ایدی. بولیک روزکارک اغانه سیله صدا اوردقدہ درسعادته نه قدر لیک وار ایسه هلاک اولور ایدی. حالا استانبول ایچنده لیک بولمز و آشیانه یایمز. لکن ابا ایوب واسکدارده چوقدر.

یدنجی طلسم ینه الی مرمرده واسم سقراطه منسوب برخوس رسمی ایدی که یکرمنی درت ساعتده برکره صیحه اوره رق جمیع خروسلری ایقاظ و آنره دلالت ایدردی. الحاله هذه اسلامبولک خروسلری سائر شهرلرک خروسلرندن اول نعره اوروب جمله نائینی لسان حال ایله صلاته دعوت ایدرلر.

سکزنجی طلسم الی مرمرده برقورد رسمی ایدی. اسلامبول کوسفندلرینک سحرالرده چوبانسز کزوب قورد شرنندن آزاده اولملرینه خدمت ایدردی. طقوزنجی طلسم ینه الی مرمرده برعمود اوزره طونجندن بر جوان و بر محبوبه زمان بربرینی دراغوش ایتمک وضعیتده انشا اولمشلر ایدی. هر چآنکه شهر خلقندن قاری وقوجه جدال و نزاع ایتسه لرن برندن بریسی کلوب اول صورتی دراغوش ایتدکه درحال باریشورلر ایدی.

اونجی طلسم عجیب الی مرمرده برعمود زنبوری اوزره حکیم جالینوس رصاص ایضدن ایکی صورت احداث ایدوب بری بر پیر فانی بلی بوککش و آب رویی دوککش طورر. انک مقابله سنده برقر توتۀ زمانه شترلب و عبوس الوجه بریره زن قدی دوتا اولوب طورر. ار ایله عورتک حسن امتزاجلری اولسه بری اول صنملری دراغوش ایلسه درحال مفارقت ایدرلر مش.

اشبو مرمرلر زلزله ایله منهدم اولوب یرده مدفوندرلر. اونبرنجی طلسم سلطان بایزید همانک زمیننده چارکوشه بیگ پاره برستون عالی وار ایدی. قدی سکان ذراع ایدی. طاعون دخولی ایچون مطلسم ایدی. هر نه زمان که اول عمود باقی ایدی شهره طاعون کیرمز ایدی. وقتا که بایزید خان حمام انشاسنده اول عمودی سرنگون ایتدیلر اول آنده مشار الیهک

سنه سنه کالجیه قدر ۲۳۹۰ میل اولدینی معلومدر. بو عمودک رأسنده برصغیر-
 جق اولدینی بالاده بالناسبه ذکر اولنمش ایدی. [۱]
 اوچنجی طلسمات غریبه سراجخانه باشنده افلاکه سرچکش یپکاره
 برعمود زنبوری اوزره بریاض صندوقه مرمر خام اوزره پوزنطین
 اعظمک [۲] دختری مدفوندرکه موروماردن مصون اولمق ایچون مطاسم
 برعموددر.

دردنجی طلسمات الی مرمرده الی عدد عمودبالا واردرکه هر برینی
 حکمای قدیمدن استاد رصادلر رصد ایتشلردرکه بری قواله قلعه‌سی صاحبی
 (فلیقوس) حکیمدر. اول عمود اوزره طونجندن برقره سیکک رسمی یاپوب داتما
 اول تمثال مکسدن برصدای زنبوری ظاهر اولوب اسلامبول ایجره اصلا
 سیوری سیکک کیرمز ایدی.

بشنجی طلسمات الی مرمرک برنده افلاطون الهی برپشه صورتی احداث

[۱] اوروپالیرک (بانیق دیرک Colonne brûlée) دیدکاری چنبرلی طاشی
 قسطنطین رومادن کتیرددرک بورایه دیکدرمشدر. ابتدا اوستنده کونشدن کنایه
 اولان آپولونک هیکللی وار ایدی. قسطنطین بونی کندی ستاتوسی عد ایتش ایدی.
 صوکره (یولیانوس) و (وتئودوسیوس) کندی هیکلرینی بونک برینه اقامه ایتشلردی.
 آلكسیسی قومونوس زماننده نزول ایدن برصاعقه هم هیکللی همده ستونک اوست
 طرفنی بیتمش ایدی. مانوئل قومونوس زماننده تعمیر ایدیلدرک اوزرینه برخاچ دیکمش
 ایدی. صوکره بریانغینده آتیشک تأثیرله ستون پارچه لندیفندن شمیدیکی کوردیکمز
 صورتده دمیچنبرلرله باغلاندرق محافظه اولمشدر.

[۲] بو طاش (مارسیهن ستونی) نامیله معروف ایدی. دیرکک باشانی هر نه قدر
 بعضی تفصیلات اعتباریله (قورنت) اسلوب معمارینی آکدریورسهده (رومن
 قوموزیت) اسلوبندهدر. ارتفاعی تقریباً ۱۰ مترودر. ۴۵۱ دن ۴۵۷ یه قدر
 امپراطورانی ایدن (مارسیهن) ک برده هیکلنی حامل بولدینی ظن اولنور. بو طاش
 اورادن کچن قزلردن بکرتلرینی محافظه ایدهمینلری خبرورردیکی حتی ایکنجی ژوستن
 (۵۶۵ - ۵۷۸) ک بالدزینی اشاعه ایتدیکندن هیکل اوزمان قیردرلشدر. قاعده
 طاشنده لاتینجه شو Principis hanc statuam cerne lorumque, ter vovit
 Tatianus opus عباره‌سی اوقتیور. لسانزده بوک «تیرطاشی» دینمی ده رومملرک
 اواسکی اعتقادلرینی تأیید ایدیور.

استاد کاملر هر دیاردن جلب اولنوب اهالی شهرک هر درلو بلایا و آفات سوایه دن محافظه اولنلری ایچون هر استاد اسلامبولک نقاط مرتفعه سندن یکریمی یدی محله یکریمی یدی رصد مطلسمات احداث ایتدیلر . اولا یغفور (عورت پازاری) نام محله هزار پاره بیاض مرمر خامدن میل مناره وار ایچی اجوف نزدبانی برعمود سرآمد انشا ایدوب یانقو ابن مادیاک هندستانی، لورستان و ملتانى دریا مشال عسکر ایله تسخیره کتدیکی عساکرک اشکال و تمانیانی مذکور عمودک جوانب اربعه سنه نقش ایتشدر که تصاویر عاذنا ذی روح ظن اولنور و بو عمودک ذروه اعلا سنده یک پاره بیاض مرمر اوزره بر مقصوره جک اوزره بر پری چهره تمثالی انشا ایدوب روایت کوره ییلده بر کره بر صیحه اوروب روی ارضده نه قدر طیور و ارایسه اول صورت اوزره دوران ایدرکن نیجه بیکی زمینه دوشوب اهالی روم تناول ایدرلر ایدی . بعده قسطنطین عصرنده بونک اوستنه ره بانلر چیقوب بردشمن ظهورینی اخبار ایدرلر ایدی . [۱]

بعد زمان ولادت جلیله محمدیه نی اخبار ایدن زلزله عظیمه ده میل منار پاره اولوب مطلسم اولسی جهته منهدم اولیوب الی یومنا هذا قائم و تماشه کاه عظیمدر .

ایکنجی طلسمات طاق بازارنده کی هزار پاره عمودیدرله احمر کون سنک صومپاره دن بنا اولنمش ۱۰۰ زراع قدنده برمدور میلدر . بوده زلزله ایله خراب اولمغه آدم اولوغی قالیناغنده چنبرلرله تحکیم اولنمشدر . تاریخ بناسی تاریخ اسکندر دن ۱۳۰ سنه اقدم و فخر رسالت اقدمز هجر تریلرک ۹۷۰ .

[۱] اسکیدن (فوروم دارقادیوس Forum d'arcadius) دینلن عورت بازارنده کی ستونه « ارقادیوس ستونی » دیرلر . بو طاش برنجی تئودوس نامنه اوغلی ارقادیوس (۳۹۵ - ۴۰۸) طرفدن رکز ایتدیرلش ایدی . شمده بونک ۶ مترو ارتقاغنده بولنان اساس طاشی ایله تپه سنک برقمسی موجوددر . ۷۴۰ تاریخ میلادیسنده وقوعه کلن زلزله ده ییقلمشدی . اصل ارتقاهی ۳۵ مترو اولدینی ظن اولنور . اوزرندم ارقادیوسک هیکی وار ایدی .

باشی قپوسی ، یالی قپو ، طوپ قپوسی ، اوغرق قپو ، بالقجیلر قپوسی . ایچ آخور قپوسی ، بایزید خان قپوسی ، آندن باب هایون سعادت مقرون که جانب جنوبه منکشفدر ، سروی قپوسی (بوقپو تبدیلیه مخصوصدر) ، سلطان ابراهیم قپوسی (صفوق چشمه دیندهدر) ، صقوللی محمدباشا قپوسی (الای کوشکی دیندهدر) ، باب سلیمان خان (مقبول ابراهیم پاشا ایچون کشاده ایدی) ، بوستانجیلر ومصاحبلره مخصوص تیمور قپو .

ایچ آخور قپوسندن طشره آخور قپوسنه قدر ۲۰۰ آدیم ، آندن چاتلادییه ۱۳۰۰ آدیم ، آندن قوم قپویه ۱۲۰۰ آدیم ، آندن لنگه قپوسنه ۱۴۰۰ آدیم ، آندن داودپاشا قپوسنه ۱۶۰۰ آدیم ، آندن صماتیه قپوسنه ۸۰۰ آدیم ، آندن نارلی قپویه ۱۶۰۰ آدیم ، آندن یدی قلهیه ۲۰۰۰ آدیم . بویدی قله وزیر قنطور بناسیدر . قپوسی شماله مکشوفدر . ایکی قات حدید باب عالیلردر . بو قپولردن ماعدا تا آخور قپویه وارنجه حساب اولنان قپولرک یدیسی دخی لب دریاده اولمغله جمله سی شرقه ناظردر . بو طرفه لدوس روزکاری زیاده طوقندیغندن بیرام پاشا انشایدیکی رصیفلی خراب ایتمکله بوسایدیغمنز آدیملری درت قلعه دن آدیملیوب حساب اولنمشدر که عصر ابراهیم خاندندهدر . ۲۹۸۱۰ خطوه کلشدر . اما بیرام پاشا وقتنده طشره دن خطوه لدیغمنزده کامل اوتوز بیک خطوه کلشدی .

التجی فصل

اسلامبولده اولان مطلهمات غریبه و عجیبه بی بیان ایدر

اولا یانقو ابن مادیان عصرنده وزندون قرال دورنده وقسطنطین وقتنده اسلامبول اولقدر آبادان اولوب آدم دریاسی اولدقده اقالیم سبعدن استاد کامل معمار ومهندس لر و علم جراثقالده کامللر ومعلم کهنه لر و علوم غریبه ده

ایدی ۴۰ وزیرى - ۴۰ بطریقى ، ۴۰ یوروزى ، ۴۰ یستیار اختیاری ، ۴۰ موبازى و ارایدی که جمله سى حکومت صاحبى اولوب اللرنده مرصع عصارلیله آت میداننده کی دیوانخاده قسطنطین حضورنده ال بغلیوب خدمت ایدرلر ایدی . بوقسطنطین جمله ملوکی فرمانبری ایدوب جهانگیر اولمغه آزقلمش ایدی . آنجق اکثر ایامی اعمار شهرایله کچدی و زمان حکومتده مریم انا قزل یورطه کبی ایام رسمیه ده و هر بازار کونلری اسلامبول دیوارلرینی قرمزى پراتقوته چوقه ایله ستر ایدوب آلاى عظیم ایله صقالنه اینجو دیزدیروب باشنه تاج اسکندر کیوب درون شهری دوران ایلر ایدی و قپونک نکهبانلرینه بخشش اعطا ایلر ایدی و قلعه نك بدنلری اوزره خاچ و مزین و مرصع اصنام و سنجاق و فلاندرلر تعلیق و ۳۶۶ محله ترمپته و لوتوریانی بورولر و طبل و ارغنون کیرلر و ناقوس یونانلر چالدیروب اجرای شادمانی اولنور ایدی و هر ملتدن آدملر کلوب اسلامبولک زیتتی سیر و تماشا ایلرلر ایدی .

بواشکال و بوجرمده اولان قلعه نك یکریمی ایدی عدد قپولرینک ماینلری نه قدر خطوده در آنى بیان ایدر :

اولایدی قله کوشکی لب دریاده در . آندن ایدی قله قپوسنه قدر ۱۰۰۰ آدیم ، ایدی قله دن سلوری یه ۲۰۱۰ آدیم ، باب جدیده ۱۰۰۰ آدیم ، باب طوپه ۲۹۰۰ آدیم ، باب ادرنه یه ۱۰۰۰ آدیم ، اکرى قپویه ۹۰۰ آدیم ، بوالتی قپو غربه و ادرنه جهتنه ناظر در . ایوب انصاری یه ۱۰۰۰ آدیم ، بلاط قپوسنه ۷۰۰ آدیم ، باب فانوسه [۱] ۹۰۰ آدیم ، پترو قپوسنه ۶۰۰ آدیم ، یکی قپویه ۱۰۰ آدیم ، ایا قپوسنه ۳۰۰ آدیم ، جبالی قپوسنه ۴۰۰ آدیم ، اون قپاننه ۴۰۰ آدیم ، ایازمه قپوسنه ۴۰۰ آدیم ، حطب قپوسنه ۴۰۰ آدیم ، زندان قپوسنه ۳۰۰ آدیم ، بالیق بازارى قپوسنه ۴۰۰ آدیم ، یکی جامع قپوسنه ۳۰۰ آدیم ، باب شهیده ۳۰۰ آدیم ، ایوب انصاریدن بورایه قدر اون درت بابلر شماله مکشوف و لب دریاده درلر .

سرای هایونک جوانب اربعه سنده اولان باب خاصلرک اولکیسی کرچیجه

[۱] شمديکى (فنار) اوله جتدر .

قیوسنه کلنجه ۸۸۱۰ آدیم و ۶ قپودر و کوچک ایوانسرای قپوسندن باغچه قپوسنه قدر ۶۵۰۰ آدیم و ۱۴ قپودر و یکی سرای-که آستانه‌دار السعادتدر- ارپه انباری دینده کیرچجی باشی قپوسندن یکی سرای دائراً مادار ۱۶ قپودر، اون عددی مکشوفدر. بویکی سرای قلعه‌سی ابوالفتحکدرکه دائراً مادار جرمی ۶۵۰۰ آدیمدر. اخور قپودن طشره نوبنا اولان طریق‌عام اوزره تایدی‌قله گوشه‌سنه قدر ۱۰۰۰۰ آدیم ویدی قپودر و بوحساب اوزره نفس اسلامبولک جرمی ۳۰۰۰۰ آدیمدر و بیک آدیمده اون قله واقع اولمشدر و وجهه ۴۰۰ قلهدر. اما قره طرفی اوچ قات اولغله آنلرک قله‌ریله برابر ۱۲۲۵ قله اولور. قله‌لرک کیمی چارکوشه و کیمی مدور و کیمیسی ششخانه موزونددر .

پیرام پاشا حین تعمیرده ذراع معماری اوزره حساب ایستیوب جمله‌سی سکسان یدی بیک ذراع اولق اوزره حساب ایدلمشدر .

قسطنطین عصرنده قورشونلی مخزنده‌کی طوبخانه‌ده ۵۰۰ طوب آماده ایدی. حالا تیمور قپولر ظاهردر و سرای برونیله قیز قله‌سنده دخی کذلک یوز- لرجه طوبلر تعبیه اولمشیدی که بوسایه‌ده دکز جهتندن قوش اوچق محال ایدی وینه غلظه‌دن یش اسکله‌سنه اوچ قات زنجیر چکیلوب اوزرنده جسر عظم بنا اولنوب انک دروننده عبور ایدرلر ایدی. وقت حاجتده جسر چوزیلوب کیمار بالسوله کچر ایدی و برجسر دخی بلاط ایله ترسانه باغچه‌سی آراسنه قورلمش ایدی و برجسر دخی ایوب ایله سودلیجه آراسنده ایدی و یانقو عصرنده قره دکز بوغازنده یوروز قلعه دامننده روی دریا اوزره اوچ قات دمیر زنجیرلر چکیلوب دشمن سفائی کچه‌مز ایدی. حالا اول زنجیرک پارچه‌لری ترسانه مخزننده طورر. فقیرک منظوری اولمشدر. هر بر حلقه‌سنک قالینقی انسان بلی قدردر .

اول عصرده اسلامبول اولقدر معمور و آبادان ایش که قلعه‌دن طشره سیلوری‌یه و قر دکز ساحلنده ترقوس قلعه‌سنه وارنجه ۱۲۰۰ پاره باغلی باغچلی قریه و قصبه‌لر یکدیگرینه اتصال ایشلردی. داخل و خارج قلعه‌ده ایکی بیک حاکم اجرای حکومت ایله نتیجه قرارلرینی قسطنطینه عرض ایدرلر

قلمسی و سورینك سیاہ رو بولنسی لایق دكلدر . دین مین غیرتنه و آل عثمان شوکتنه شونك تعمیر و ترمیمنه بذل همت بیورك . پادشاه دوران ان شاء الله مظفرآ عودتنده در بیضا کبی منظور شاهانه لری اولورده مظهر پسند واکرام اولور والی یوم القیام ابقای نام ایدرسکز» دیدکده جمله حضار معقول کوروب و پدرمزده در حال بونیه الفاتحه دیوب سبع المثانی قرائت اولندقدده در حال اسلامبول، ایوب، غلطه، اسکدار ماللری جمع اولوب معمار باشی سبکان و شهر امیننه فرمانلر اولوب اسلامبولک جمیع ۴۷۰۰ محله سنک اماملرینه تنیه و تا کید اولوب تعمیر قلعه ایچون امداد تکلیف اولندی و عمال و اوستلر جلیله پادشاه روان سفرندن کتجه یه قدر برسنه ایچنده اسلامبول و غلطه قلعه لرینی و باجمه سلاطین عظام جامعلرینی تعمیر و ترمیم ورنك سفیدایله شهر اسلامبول کویا بردریتیم اولوب اهالی اسلامبولدن کسافت کیتدی. تاریخ تعمیر قلعه اسلامبول بدست قائم مقام پیرام پاشا :

دعا ایدوب دیدم تاریخن ای دانش ! بومبنانك
زمین طور دتجه طورسون بوبنای آسمان آسا

سنه

۱۰۴۴

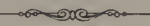
اول اثناده وان فتحك مژده سی کلوب جمله خلقك کیجه لری لیه اسرا . روز روشلری عید اضحی اولوب یدی کون یدی کیجه حسین باقر فصللری اولدی. اول محله سرای برونندن تایدی قله یه وارنجه لب دریاده قلعه نك اساسی اوکنه یکرمی ذراع عریض برسد بنا ایدوب قلعه دن طشره برشاهراه عظیم اولدی. جمله کشتیانلر اول محلدن کیلرینی اصبارچنه آلت ایپلر ایله کشان برکشان چکوب سرای برونندن ایجری داخل اولورلر ایدی و قلعه نك اندرون و بیروننده قلعه اوزره و قلعه یه متصل نه قدر اعیان و اشراف خانهلری واریسه جمله سنی استملاک ایله هدم ایدوب طریق عاملر ایله قلعه دائراً مادر رایکان اولدی. اول عصرده حقیر اسلامبول قلعه سنی خطوه لدیغمز بیان ایدلم :

اولا بسم الله ایله یدی قله دن طشره خندق کنارنجه تا ایوب انصاری

سندن بری بحر جهتده خندق یوقدر. زیرا لب دریا اولدیغندن حفره تحمل
ایتمز ودرحال صو ظاهر اولور ودریادن خوف اولدیغیچون سوری دخی
یرقات اوله‌رق یاپلمشدر. اما زمان ابوالفتحده آق دکر وقره دکر بوغازلی
یرر صورته تحکیم اولندیغندن اولوجهله ده بحرأ دخی تحت امنیته ادخال
قلنمشدر .

قسطنطین بنا ایتدکده ۳۶۶ قوسی وار ایدی. ابوالفتح فتح و تسخیر
ایتدکده یکر می یدینسی آلیقویوب سائرلرینی سد ایلدی. حالا ابواب مسدوددنک
یرلری جوانب ثلاثه‌ده نمایان اولور . خلاصه کلام اعمار بلده ایله قسطنطینک
عمری آخر اولوب ۳۴ سنه سلطنتدن صکره فوت اولدقده یرینه اوغلی (مقره
قرال قسطنطین) کچدی . ایاصوفیه بونک زماننده بنا اولندی . بودخی فوت
اولدقده (شلیشتر) نام قرال جانشین اولدی. آندن صکره نیرون حکمدار اولوب
اعزّه نصارادن برینی قتل ایله رومه‌یه مستولی اولدقده هالانه‌نک تدیری ایله
هلاک اولدی .

بشنجی فصل

قلعه قسطنطینیته‌نک دائراً مادار جرمی نه مقداردر ، آتی بیان ایدر

اولا بو حقیقیر پرتقصیر یاران باصفا ایله اسلامبولی کشت وگذار ایتدی کمز
محلده سنه ۱۰۴۴ تاریخنده سلطان مراد رابع وان سفرینه روان اولدقده
قوجه بیرام پاشا دار السلطنه‌ده قائم مقام اولوب پدر مرحوم ایله بیرام پاشا
مصاحبت ایدرکن اثنای کلامده «اسلامبولک بانسی عجا کیم اوله» دیو سؤال
ایدنجه هان پدر مرحوم ایدر: «سلطانم اسلامبول طقوز کژه معمور وطقوز
کره خراب اولمشدر . اما زمانم زده کی کبی اصلا خرابیت کور مامشدر که هر نه
جانبدن اولور ایسه اولسون دوست و دشمن در و دیوارینک منهدم اولان
محلرندن عبره ایله کیدوب چیقارلر . خسره الملوک اولان بوشهرک بو حالده

قوسی گوشه سیدر . قسطنطینه چنویز لیلر کسب صهریت ایتمکه چنویز لیلره
 خلیجک مقابنده یروروب غطه یی تحکم و اعمار ایتدیردی . لسان یونانیده
 (غله سوده) دیرلر . مقدا قسطنطینک سود خانه سی و صاغال اینکلری آنده
 طوریر ایدی . آنک ایچون (غلطه) دیرلر .

هرلسانده اسلامبول اسمنی بیان ایدر

اسلامبولک ابتدا کی اسمی لسان لاتینده (ما کدونیا) ، یانقو بنا ایتدینکی
 ایچون لسان سریانیده (یانقوویچه) در . اسکندره نسبتله (الکساندره) ،
 بعده برزمان صرفده پوزنطه [۱] دیدیلر . لسان یهودده برزمان (وزندوینه) ،
 فرنگده (یغفوریه) و قسطنطین بنا ایتدکه (پوزانطیام) و (قسطنطینه)
 دیدیلر . نسه لساننده (قسطنطین اوپول) ، مسقولر (تکفوریه) دیرلر .
 لسان آغریقده [۲] (غراندویه) و لسان مجارده (وزندووار) و لسان لنهد
 (قناطوریه) و لسان چهده (آلیانا) ، لسان اسفاجده [۳] (خرقلیان) و لسان
 فلمنکده (استفانیه) ، و لسان فراتقده (اغراندونه) ، لسان پورتغالده (قوصطیه)
 و لسان عربده (قسطنطینیة کبرا) ، لسان فرسیده (قیصرزمین) ، لسان هندده
 (تخت روم) ، لسان مغولده (چاقدورقان) ، لسان تانارده (صقالیه) . لسان
 آل عثمانده (اسلامبول) دیرلر . (غلفاه روم) نامیلده . شهره آفاق اولمشدر .
 بعده مرور ایام ایله بو اسلامبول قسطنطین عصرنده اولقدر معمور
 و آبادان اولدیغندن ماعدا نفوسنک برپاسقالیه کوننده قرق کره یوز بیک
 اولدیغنی بادفر قسطنطینه عرض ایتشلردی و ساحل مجرده ۴۰ بیک دالیان
 ماهی وار ایدی ویدی قهندن تاسرای بروننه وارنجه ذیل قلعه شاهراه ایدی .
 زمانمزه کی کبی لدوس روزکاری دیوار قلعه یی هدم ایتمزدی . اما بدایت انشا

[۱] ییزانس - ویزاندیون اوله جق .

[۲] رومجده $\delta\eta\rho\epsilon\iota\chi\omicron\upsilon\varsigma$ دیمکدرکه لاتیلردن عبارت اوله جقدر .

[۳] اسوج

قدر ایکی قات حصن حصین و سد متین بنا ایتدی که اولکی قات دیوارینک ارتفاعی ۲۱ ذراع ملکیدر و عرضی اون ذراعدر و ایچ قات دیوارک قدی یتش ذراع بالادر و عرض اساسنی ۲۰ ذراع عریضدر و سور خارجنک ارتفاعی قعر خندقدن تابندلره وارنجه ۴۲ ذراع اولوب اساسندن آب صافیلر طلوع ایدوب ایکی دیوار مابیننی خراسانی ریختیم دوله ایله متانت ویردی. و بو ریختیم اولمش تملک عرضی کامل سکسان ذراعدر و سور خارج ایله سور داخلک مابیننی ۶۰ ذراع فاصله‌لی برباغ ارم مثال یردر. حالا طوب قپوسی ایله ادرنه قپوسی مابینده‌کی باغ ایجره آل عثمانک یکچیری زغرلرینک یایلاغیدر. و سور خارجدن خارج برقات الحاق حصار دیوار دخنی بنا ایدوب قعر خندقدن ارتفاعی ۲۵ و عرضی ۶ ذراعدر و بو ایکی دیوارک مابیننی ۴۰ ذراع فاصله دیواردر. بو حساب اوزره اسلامبول قلعه‌سنک قره جانبی اوچ قات و بو دیوارلرک اوکنده‌کی برفج عمیق خندق غریق ۱۰۰ ذراعدر و بو خندق ایچره یدی قله‌دن تاسیلوری بابنه کلنجه دکر کیرر ایدی و ایوب انصاری قپوسندن تا اگری قپویه کلنجه ینه دریا کوروب قلعه‌ اسلامبول جزیره مثال اولمغه سهل قالمشیدی. حالا قره جانبی بو مرتبه اوچ قات متانت اوزره مبنی اولوب اوچ قاتده ۱۲۲۵ برج عظیم قه‌لر واردر و هر بر قله اوزره اونر عدد دیده بان تعیین ایدوب شب و روز نکهبانلق ایدرلر ایدی و قلعه‌ اسلامبول شکل مثلثده واقع اولوب جانب غربی قره طرفی و شرق و شمال طرفلری بحر ایله محاطدر. بحرین طرفلری یالین قات سد یا جوج وار متین و مستحکم دیوار و برج و بارولری دندان بدنلر ایله آراسته و پیراسته اولمش برقلعه‌ استواردر. قسطنطینک بو قلعه‌یه بذل همت ایتمکن مقصدی اول ایدی که علم نجومده یکانه عصر ایدی. قوت علم ایله نبی آخرالزمانک طلوع و ظهورندن خبردار اولمغه ششعه اقبالی شرق و غربه مستولی اوله جغنی یقیناً بیلوردی. آنک ایچون تحفظ قصدیه برج سعد سرطانده بناسنه شروع و اهتمام ایتمشدر.

قلعه‌ اسلامبول دائراً مدار ۱۸ میل احاطه ایدر شکل مثلیده برقلعه‌در. مثلك براوجی سرای برونی، براوجی یدی قله، براوجی ده ایوب انصاری

ابتدای ظهور صلیب

بر کون (مغاریوس) اسمند غایت اختیار بر پاپاس بولنور که زمان مسیحدن برو معمر ایش. مکر طوائف یهود جناب عیسانی بو پاپاس اوزره صلب ایتشلر. مش و صلب اولنان اغاچ خاچی بو پاپاس بیلور مش. آخر (مغاریوس) هالانه یه اول اغاچ خاچک یرنی کوسترر. هالانه نک امریله اوراسی قازیلوب بر قبر ایله صلیدلر یعنی خاچ مثللو اوچ پاره اغاچلر چیقار. حتی نصارا قولنجه اول اغاچلری بربر اول میتک اوسته بر اقدیلر. اول آن میت حیات بولوب طوره کلدی. اول کون ایلولک اون دردنجی کونی ایدی. قوم نصارا اول کونی بایرام ایتدیلر. بوماجرامولود عیسانک ۳۲۸ نجی سنه سی ایدی که حالارومک (خاچ بیرامی) اودر و خاچلرینه تعظیملری بوندن نشأت ایلر. بعده هالانه اول خاچلری التون صندوقه ایچنه قویوب باشی اوزره صاقلر ایدی و نصارا زعمنجه قامه دیری هالانه نک اثر بناسی اولوب اول حیات بولان میت اوزره انشا اولمشدر. اول میت ایسه جناب عیسادر دیرلر و بعده سایه عروج ایتدیکنی ادعا ایدرلر. اما بر فرقه نصارا ینه بر مدت خلقی دینه دعوت ایله بعده رحلت ایلدیکنی زعم ایدرلر.

بعده هالانه عورت نیجه نیجه خیرات احداث و مسجد اقصایی تعمیر و توسیع و صخرة الهی تزین و بیت اللحمی مجدداً اعمار ایدوب یهودیلری قیره قیره اوغلی قسطنطین تز دینه اسلام بوله کلوب التون صندوقده کی خاچلری «عیسانک یادکاریدر» دیو اهدا ایدوب قسطنطین خاچلری یوزینه و کوزینه سوروب اناسی هالانه نی و خاچلری آلی عظیم ایله زیرک باشی دیرینه کتوروب قسطنطینییه نی یکیدن اعماره باشلادی و «ارسلان یتاغندن و شاهین طوراغندن معلومدر» دیو وار قوتی بازوی تواناسنه ویروب الی آخر الزمان بر اثر عظیم قالسون دیو حکمداران اسلافک بنالری اوزره سور اسلام بوله ضمیمه کار کیر شدادی بنالر احداث ایتدی.

اولا اسلام بولک جانب برنده غرب طرفده یدی قله دن تا ایوبه وارنجیه

کوررکہ عیسیٰ علیہ السلام ایدر: «یا قسطنطین سن بو قدر معصوملری آزاد ایتدیکنک ایچون سنی ده بوعلتدن خلاص ایتدم» والنده کی عصائی کوستروب بونکلده بر کره اورر و مجوسی حکمانسک قتائی امر ایدر. قسطنطین در حال بیدار اولنجه وجودنده علت جزامدن اثر قالماز. همان پازمق کتوروب ملت نصاریه داخل اولور. تاریخ یانوانده بویله یازلمشدر.

بعده معصوملری قتله تشویق ایدن مجوس حکمانسنی برر برر قتل ایدرکن ایچلرندن برطیب ظریف ایدر «پادشاهم، هله بر کره بنی سویت. آندن صکره قتل ایت». دستور ایمراطوری اولوب ایدر: «پادشاهم، سکا جمله حکما علاج ایتدی. کارکر اولدی. اکلا دق که معنوی بر دوا لازمدر. بویولده تدبیر ایلدک که مظهر دعا اوله سک و عاقبت (خرستوس) ده [۱] سکا معین اوله و مرحمت ایلله» دیو ختم کلام ایتدکنده قرال محظوظ اولوب عفو و مظهر اعزاز ایلدی. بعده قسطنطین جهان آرا حکمدار اولوب قلعه اسلامبولی تعمیره باشلدی.

دریاز بنای قمامه قدس شریف

بو محله قسطنطین معناسنده حضرت مسیحی کوروب «یا قسطنطین، والدهک هلانہ نی قدسه کوندرده بنم مولدم اولان بیت الاحمدہ بر معبد انشا ایتسون و قدس شریف انجره بر قمامه یاسون» دیدکنده همان قسطنطین بیدار اولوب ماوقعی والدهسنه تفہیم و مال فراوان ایلہ قرہ دن اول سمتہ ارسال و کندلیسی دخی بحرآ بر چوق لوازماتی استصحاب ایدرک قدسک اسکله سی اولان یافہ یه یناشور. هلانہ خاتون دخی قدسده حضرت عیسانک بعض آثارینی بولوب خیراتلریابوب (نابلس) شهرنده دخی بر دیر عظیم وجوده کتوروب قدسه عودت ایدر.

[۱] خرسٹوس - Christe حضرت عیسی (ع م) در -

علتک دواسنی مصرانه طلب ایتدکده اصلا چاره بوله بامشاردی . نهایت
برجوسی محضادین نصاریه اهانت قصدیه ایدر: «ای قرالم، اکر سحت. ایسترایسه ک
اولا بر بیوک حوض انشا ایله . بعده بونک ایجینی اناسی مهنسی هنوز امکه
باشلامش اولان چوجقلرک قانیله هر کون پر ایله . بعده ایچنه کیروب بر ساعت
بقدر طور . آندن چیقدیغکده حمامه کیر . قرق کون بوکا دوام ایله . بعده خلاص
مقرر در» دیجک قسطنطین در حال امر ایدوب بر حوض انشا ایتدیله و ایجینی
طولدر مق اوزره نیجه بیک معصوم جمع ایله جلادلر بو زمانلق قصدنده ایکن
آنلرک اقربا و تعلقاتی بالطبع بیکلرجه کسنلره بالغ اولدیغندن جمله سی جکر
پاره لردن ایرملق جهتیله جس ایتدکاری آجی سببیه باشلرینی آپوب لسان
یونانیجه : « او قونستاندینه ، آقو قراتور ، ایسیله » یعنی ای پادشاهلر پادشاهی
قسطنطین قرال وای « مغالو خرسوس » یعنی ای بیوک الله . ولاتین اولانلر
« بوغ چارنا » [۱] قسطنطین یعنی الله قرالی قسطنطین و روم اولانلر] وای
به داکو مو ، وای تیس قار دیاسمو تو آغایمه نو ، وای پسیخیمو ، وای
پسیخولامو] [۱] یعنی « وای اوغل وای جانمدن سوکلوم وای ایکی کوزم »
دیو فریادلری اوجه پیوسته اولوب هر بری کریه و فزع ایتدکاری قسطنطین
ایشیدوب (ایمپراطور ایپول) [۲] دیدکاری کندیوه زن ایدوب و بو قدر فریاد -
و فغان کندیوه ناخوش کلوب ایدر : « بن جزام مرضدن اولسه م دخی یکدر .
بو قدر خرسیتانلرک جزع و فزعی ایشتمیهیم و بو قدر معصوملرک قانی بنم ایچون
علاج و دوا اولیه » دیو معصوملری ابویننه تسایم ایتدکر ندنه نیجه سی شاد
و مسرور اولوب جمله سی سوینجمن باشلرینی آچهرق قسطنطینک اعاده عافیتنه دعا
ایتدیله . در حال قسطنطینه بر نوم غلبه ایدوب واقعه سنده حضرت عیسیای

[۱] یوتعبیر روسجه در . لاتینجه دکادر .

[1] Βάι παιδάκι μου, ζάι τής καρδιάς μου τὸ ἀγαπημένο.
βαί ψυχή μου, βαί ψυχούλ άμου

[2] Ὁ Κωνσταντίνε Αὐτοκράτωρ Ὑψηλέ.

Μεγαλόχριστος

تاریخنده قرال (د نقلا دیانوش) یعنی (تاقیانوس) قرال آز قالدی که جهان آرا اوله یازوب دیار عجمده شاپور شاهي و جمله عسکرینی دندان تیغدن کچوروب اقایم عجمی خراجہ کسوب غایت جبار اولوب ملت مسیحیہ خیانت ایتکه باشیوب حلب و شام و عراق و مصرده نه قدر دین مسیحیدن نصاری و ارایسه جمله سنی قیروب اموال کثیره تحصیل ایدرک و آنکه عسا کر کلیه جمع ایدرک اسکندریه ده عاصی اولان وزیر (آجیلہ) نی دخی قتل ایله اسکندریه یه صاحب اولمشدر . آخر کار یکر می سنہ کمال شدت و جبر ایله حکومت ایدوب اصحاب کھف و قعہ سی بونک و فاتندہ وقوع بولمشدر کہ سورہ کھفده آیہ (سبعہ و ثامنہم ... الخ) نصی واردر . نہایت بدنی و دیش اتلرینی قوردلر ییوب مرد اولدقدہ بوقسطنطین آنک ذریتندن فرار ایله رومہ شہرینہ کلشیدی . آندن تاقیانوس یرینہ اوغلی (فرنیال) قرال اولوب ایکی بیلدن اول او دخی فوت اولد ر ق یرینہ (قسطنطین کیر) قرال اولوب آیین عیسوی اوزرہ حیاتده اولان حواریونک مشورتلریہ نوشیروان و کسرا کبی عدالت کوستروب ابتدا عیسویتی قبول ایله جمله پوتلری قرمشدر و یرینہ اجرای آیین عیسوی یه مخصوص کینسہ لر بنا ایلمشدر . اما اولا بوده مجوسی ایدی . غایت شجاع و بہادر و مدبر و عسکر اعمالنہ قادر اولوب جمله ایرانی خراجہ کسوب اسلامبول قلعه سنی اعمار ایتکه شروع ایتدی و علم ہندسہ اوزرہ سوری ، متانت اوزرہ تحکیم ایلدی . زیرا جمیع علوم شتایی شہر رومہ ده تحصیل ایلمشیدی .

حکایہ

قرالک دین مجوسی ترک ایله دین نصاریہ دخولنی تواریخ یونانیہ ده شویله تحریر ایتمشدر : قسطنطین غایت شہوت پرست ایدی . بر آراق رومہ شہرندہ علت جزامہ مبتلا اولغله جمله صاحب و صقال و حتی برونک دیرکی دخی دوشہ یازوب شام جنتہ دونه یازدی . جمیع فرنگستان حکما سندن

قسطنطینك والدهسى اسلامبول قلعه سنك تعمیر و ترمیمی ایچون جندن موروث مالندن اموال کثیره و یروب کندی ترك دنیا ایله کشیشه اولوب لایعد و لایحصى مال قارون ایله یردریادن یوزباره کمی ایله ارض فلسطینه عکه قلعه سنه واروب ابتدا آنی بنا ایدوب برسورمتین و برلیمان عظیم انشا ایدوب آندن ارض مقدسه قدس شریف ایجره (قمامه) نام بر دیر بنام بناى تام ایتدی که روی ارضه بی مثال و بی بدل بر دیر معظم اولدی . حالا جمیع خرسیتیانلرک قبله کاهیدر که هر سنه نیجه بیک نصارا واروب قمامه ده پرغم اولوب حاج ایتمش اوله لر . اما حاج ایدوب خاچ پرستلک ایتدکلی مقرر در . بودیرک تفصیلاتی اشاعیده کله جکدر .

بعده بو (النه) نام راهبه ارض مقدسه ملکه اولوب نیجه خیراتلر بنا ایدوب آخر دوری آخر اولوب قدس شریفه طور (زیتا) دامنده حضرت مریم جنبنده مدفوندر .

بعده جمیع ماملکنه اوغلی قسطنطین وارث اولوب اسلامبولک سوری تجدیده شروع ایتشدر .

دردنجی فصل

بانی تاسع اولان قسطنطینک اسلامبول سوری بنا ایدوب اشکال قلعه بی بیان ایدر

مورخان عالم و محدثان بنی آدم قوللری اوزره اسلامبوله ابتدا اساس قوران جناب سلیماندر . آندن اوغلی ملک رجعمدر . آندن یاقو ابن مادیان ، بعده اسکندر ، آندن پوزنطین ، آندن قیصر روم ، آندن یاقو بیزهس و زنون ، آندن یعفور ولد و زنون ، آندن مرقوم قسطنطیندر . مرسومدن قراللرک ماینلرنده نیجه قرال و قرالیچه و ملکه و قیصره و تکفورلر کیشدر . اما بو قسطنطیندن اول قرال جهانگیر اولایم دین اسکندر یونانیانک ۵۹۵

نمرود اولان (روحا) [۱] شهرنده برقرال قیزی ایدی یعنی اورقه شهرندن ایدی. کوچک ایاصوفیه دیرینی انشا ایدوب حضرت ذکر یا نامنه تاریخی تحریر ایدی [۲] وسنه مزبورده ینه قسطنطین قیامه کلوب ایاصوفیه دیرینک جوانب اربعه سنه بیک برقباب عظیمه بنا ایدوب هر برنده آیین دین وملت ازرائیه اولور دی که دین حضرت مسیح انفا سیدر. اولابنا اولنان قباب عالینک بری حالا ارسلا نخانه و نقاش خانه اولان قبه طاقدر. بری دخی باب هایون داخلنده حالا جبه خانه اولان قبه کهنه بنیاد درکه الی یومنا جبه خانه آل عثمان ایله مالاملدر که حساب و کتابدن خارج و عارج بردخه افراسیاب مثال برسلا حخانه در. [۳] بوکونه قباب عظیمه و دار شفالر و دار علوم و دار مسافرین و مجاورین و مهمانخانه و تیمارخانه لر ایله ایاصوفیه اطرافنی آراسته و شهر ما کدونیا پی راسته ایدوب مذکور بیک برقبابلرک تا وسطنده (طاق پازاری) نام محله اوج اسمانه سر چکمش سنک سماقدن بر سر آمد عمود منته انشا ایدوب تاذروه اعلاسنه بیاض مرمر خام اوزره برطیر تمثالی احداث ایتدیروب هر سنه اول مرغ بی ریغ طاروقتیله صیحه اوروب پروبالنی کشاده ایدنجه عظمت خدا اقالیم سبعة نه قدر مرغ زیرک و طیور صغیر جق پررنک و ارایسه جمیع دنیا حدیقه لرینه مستولی اولوب منقار لرینه برر زیتون و ناخن لرینه ایکشر زیتون آلهرق هر طیر اوچر زیتون هدایا ایله اسلام بوله کلوب مذکور عمودک زیلنده اولان کیلار قبه سنک ذروه سنده کی دلیکن زیتون لری بر اقوب ادای خدمتله کیدر لر ایدی! عجب تأثیرات مظلما تدر! بو زیتون لری جمیع رهبان تناول ایدوب دفع جوع ایدر لر ایدی. بوکونه نیجه بیک طلبات عجیبه اولدینی محله دره تحریر اولنور.

[۱] عربلر «رها» بازارلر.

[۲] (سن سرژ) ایله (سن باکوس) نامنه آلتنجی عصرده یوستینیا نوس طرفندن انشا اولندی. داخل طولی ۵۰ و عرضی ۴؛ خطوه در.

[۳] (آیا ایدنی) نامنه اولهرق قسطنطینک انشا ایتدیردیکی بوکلیسا ۵۳۲ سنه میلادیه سنده محرق اولوب یکیدن یوستینیا نوس معرفتیه یاپلدی ایسه ده سکرنجی عصر میلادیه برزلزله دن خراب اولدیغندن (کون ایزوریان) طرفندن شمدیکی حائده بسیط بر صورتده یاپلدی.

نادرالثل ایدی که همان ایچسده پاپاس وقیسس و پطریقدن اون ایکی بیك ضاللت آیین مشرکین ایله مالمال ایدی. نیجه یوزسنه معمور طوروب حضرت رسالت پناه سعادتله رحم مادر دن مشتق اولدقلری کیجه اتشکده نمرود (اورفه) شهری ایجره دأماچراغان ایدی سوندی وطاق کسرا وقیزل الما [۱]

دیر قبهسی وایاصوفیه قبهسی و دیر ازرائل دخی اساسندن منهدم اولوب بعدالفتح غازی محمد خانک یمن مقدمیله بلده طیبه یعنی شهر قسطنطنیه یی فتح وتسخیره کلدکده مذکور دیرک اساسی اوزره سلطان محمد خان برجامع بنا ایتشدرکه حالامعبد مسلمیندر انشاالله محلنده توصیف اولنور وقسطنطینک یردیر معظمی دخی اسلامبولده زیرک باشی نام برپشته عالی اوزره حضرت یحیی علیه اسلامنامه ۳۶۰ قهلی برمنستر بنیاد ایدوب جوانب اربعه سنه قلعه دیواری مثال بررباط قوی انشا ایدوب ایچنه ۳۰۰۰ رهبان خدامان قویوب آیین مسیحی ایدرلردی وبویره متصل برصهرنج انشا ایدوب ایچنه قرق چشمه عیوتی جریان ایتدیروب اوزرینه برمدرسه وانجیل خانه بنیاد ایتدی. حالا زیرک باشی قربنده آبادان (مدرسه پیری پاشا) دیرلر ومذکور صهرنج مخزن آبه (صغوق صو) دیرلر. یدی یوز عمود عالی اوزره مبنی بحیره مثال برینچاره آب رقیق واردر. ماه تموزده اون قپانی کشتیانلری وغیری جانلر آندن دفع عطش ایدرلر وسالطان سلیمده وسیواسی تکیهسی آلتنده وادرنه قپوسی داخلنده ومعجونجی محلهسی قربنده وکدکپاشا قربنده وپیک خانه قربنده عظیم صو صهرنجلری بنیاد ایدوب آب رحمت ایله لب برلب ایدوب جمله شاه راهلری خاروخاشا کدن وکرد غباردن پاک ایتدیردی و آت میدانی دیوانکاه ایدینوب آنده عجائب وغرائب دهردن مطلسمات عجیبه وتمائیل غریبه ابنیهلر احداث ایدوب عدالت کاه نصارای قصار ایدنمشیدی وجمیع وزرا ووکلاسنه فرمان ایدوب اسلامبول ایجره نیجه بیك عمارتلر و آثار غریبه وتصاویر عجیبه بنا ایتدیلر وقسطنطین والدهسی (هلانه) [۲] دیار رومه قریب پای تحت

[۱] رومه شهری در .

[۲] هانی .

اولوب‌یرینه (تکفور) نام قرال حکمدار اولدی. تا بشیک یدی یوزاللی سنه سنه کلنجه نیجه قیاصره و بطالسه و نیجه بطریق و قیس و افاریقه‌نک تختگاه و قرار. کاهی اولوب کوندن کونه شهر ما کدونی اعمار ایتدیلر و نیجه یوزسنه حکومت اوزره مستقر اولوب کتدیلر. بعده تاریخ مز بورده دیار اشپانیده [۱] ریم پاپانامبله اشتهار بولان مملکتک قرالی حاکم فرنکدر و عمارت و وسعتده نمودار حصار هفت اورنکدر. دار و دیار لرینه مره نه کبرا دیر لر. اول دیار مشر کیندن قسطنطین نام بدکام بر پادشاه خروج ایدوب ممالکک شرقی و غربی و شمالی و جنوبی و الحاصل اقالیم سبعة شهنشاهلرینی قبضه تسخیره آلوب «شهر ما کدون قالدی» دیو حسرة الملوک اولان اسلامبولی فتح و تسخیر داعیه سیله اول سور عظیم اوزره دیار افاریقدن و بلاد ما کدونیدن یوز بیک جیوش جمع ایدوب برآ و بجرآ دریا مثال عسکر ایله دارالملک اولان ما کدونییه کلوب قسطنطین قرده سلوری جانبدن محاصره ایتدی. در یادن بیک پاره کشتی ایله جنویز قرال (ضالی) اعانتیه جانب بچردن محاصره ایتدیلر. یدی آیده اسلامبولی جبرآ و قهرآ آلوب سلوریدن تر قوس قاعه سنه وارنجه یدی قات کر مه قلعه دیوار لرینی و برج و بارو لرینی و صندوق لرینی خراب و ییاب ایدوب جمله فرنک بدرنک غلطی تختگاه ایدندی. آندن قسطنطین اسلامبولی غیر طرز اوزره بنا ایتمه مباشرت ایدوب بانئ تاسع قسطنطینیه اولدی. جمیع مال غنائمی صرف ایدوب شهری تسخیر و سوز و باروسنی تعمیر ایدوب اول شهر دلاویزی تختگاه ایتدیکی حضرت عیسی ایله حضرت رسالت پناه مایینده ایدی و فرنک مملکتدن تا ایران زمین یعنی عجم دیارینک سر حد لرینه دک فرمانبر اولوب تقویت دین و ملت مسیحیان و نیجه بیک دین پلیده بنیان نمایان ایتدی. جمله دن بری بر اثر عظیم بنیان ایتدی که دیلدرده داستان دوستان بر دیر عبرتگاه اسمنه ازرایل [۲] دیر لر ایدی استانبولک تا وسطنده ایکی قرمان مایینده برکنیسه

[۱] (اشپانه) دیدیکی اسپانیا اوله جق ایسه ده طوغریسی ایتالیا اولدنی معلومدر.

[۲] بوکلیسا قسطنطینک حواریون نامنه انشا ایتدیردیکی (هرون) معبدیدرکه

ایمپراطور لک مدفن ایدی. انقراض قدیمه سندن بعض پارچهلر باب همیون جوارنده کی اسلحه خانه میداننه نقل و محافظه ایدلشد.

مەرلرى ايله اسلامبوله برماهاليات كتوروب قرقچشمه دن غىرى اوچ بيك چشمه حيوان جريان ايتديروب اسلامبولى اويله معمور و آبادان ايتدى كه يانقوزىرى قنطوره نك بنا ايتدىكى ىدى قوله دن تا سراى برونى قلعه سى ركنه كلنجه شاهراهك طرفينه مرصع مينا اسكله لر اوزره زر اندر زره مستغرق اولمش قات اندرقات كمر قوشاقلو سياه قوللرى سلامه طوروب ال بغلرلر ايدى ويوز بيك پياده مرصع تاجلو كمر بسته قوللر دخى او كى صره صف اولوب كرده كرده الاى ايله عبور ايدرلر ايدى وايكى يوز بيك اسب سوار عسكر دخى الاى ايدرلر ايدى . تا بومرتبه كروفر صاحبي قرال ايدى . آنك دخى دورى آخر اولوب يرينه اوغلى (بغفور) نام قرال مسندنشين اولدى .

دردنجى فصل

اسلامبولك ديكربانيلرى

يعفور مستقلاً پادشاه اولدوقده مال قارون صرف ايدوب وزيرى (رونده) نام صاحب عقلك رآى وتديبرى وحكما ومهندسينك ومعمار پيشينك رآى احسنيله سراى برونى نام محله دريايه متعلق ۳۶۶ طلسمات انشا ايتديلر كه هر كون بر طلسم عمل ايدوب دريا قعرنده اولان ماهيلر دركنار اولوب جمله ساكنان دار وديوار كونا كون ماهيلرى صيد ايدوب كفا قنورلر ايدى . واول قدر طلسمات دخى برّه متعلق انشا ايدوب هر برى برر پشته اوزره انشا ايتديلر . مثلاً عورت بازارنده كى ديكلى طاشده يانقو ابن ماديانك هندستانه كيدن عسكرينك الاى بى مثانى تمثال ايدوب عيمان و بيان ايتدى واول عمودك ايچنى جوف ايدوب مناره وار رهبانلر چيقوب اسلامبوله بر باغى و طانغى عسكر كلسه جاك چالارلر ايدى . همان جمله عسكر بى پايان حاضر اولورلر ايدى ونيجه بيك آثار عجيبه وغريبه وطلسمات بنا ايتدىكى ان شاء الله مخلنده تحرير اولنور . خلاصه كلام بو يغفور قرال اسلامبولى اول مرتبه معمور و آباد ايتدى كه كويار ووضه جناندىن بر كوشه ايدى . بودخى عالم ضلالت ايجره مرد

وطوننک برقولی دخی بیوک چکمجه و کوچک چکمجه بحیره لرندن طلوع ایدوب بحر رومه مخلوط اولدی و بوتقریر ایتدی کمز محارردن جریان ایدن عین زلالر طونه دن اولدیغنه اثباتمز اولدرکه طونه دن حاصل اولان مورنه و مرسین بانگی و اوشتوقه و حقیقه بانگی جمله طونه نهرینه مخصوص ایکن مذکور عیسوندن و چکمجه خلیج لرندن چیقوب صیادلرک دامنه دوشدیکی حقیرک منظوری اولمشدر .

ویلدرم خان (نیکولی) و (فتح الاسلام) ی [۱] فتح ایدوب نهر طونه نک اسلامبوله جریان ایتدیکی انهای کلامده یاد اولنوب دمر قپودن صمان و کمور دوکوب طونه دکر منارندن و بیکار حصاردن و چکمجه کوللرندن دخی صمان و کمور چیقدیغنی (تحفه) نام تاریخده مسطوردر . حتی دختر سلطان احمد خان زاده سلیمان بك ایله اسلامبول ایله چتالجه ماییننده (ازادلی) نام قریده اوجه سرچکمش قیالری کوه کنلر ثقب ایدوب نهر طونه نیجه ایام جریان ایتدیکی یرلرده علامتلی ظاهردر . مشعلر چراغان ایدوب آتلمز ایله اول غارلر ایچنده بر ساعت جانب شماله کیدوب تماشا ایتدک . اما کبوتر قدر یراسه قوشلرینک کثرتدن و رائحه کریمه لرندن رجوع ایدوب طشره یه چیققدق . اکر سلاطین آل عثمان همت ایتسه سهل بها ایله ینه نهر طونه یکی باغچه واقسرای ایچندن جریان ایتک ممکن ایدی و السلام . بعده بو طونه دن امداد اولینیجه ینه وزندون قرال اسلامبوله صوکتورتمک ایچون صوکرلری [۲] جانبندن برعین زلالی استاد مهندسره مال فراوان بذل ایدوب قرق چشمه

[۱] صربستانده طونه یه قریب محله و رومانیا حدودی قارشوسنده برشهر اولوب شمدیکی اسمی (قلادووه) در .

[۲] صوکرلری ، یعنی بوستوغان کرلری میلادک (۱۱۷ - ۱۳۷) سنه لرنده حکومت ایدن آدریان طرفندن باشلانوب ۳۰۶ - ۳۳۷ ده قونسطانطین واسطه سیله انشاسنه دوام اولمشدر . (۳۶۴ - ۳۷۸) ایمراطور والانس معرفتیه تعمیر ایدلدیکندن روم تاریخلرنده بوکرلر نامنه نسبت ایدلشد . برکرده ده (۵۲۷ - ۵۶۵) یوستینیانوس اعمار ایله دی . مؤخرأ خراب اولدیغنی جهتله سلطان سلیمان قانونی حضرتلری احیا درجه سنده اعمار بیورمشدر .

ایدی. بوقیصر حضرت عمر خلاقنده انطاکیه، حلب، شام و قدسه مالک اولان (خرقیل-هرقل) قیصر دکلدرد. آنلر نیجه قیصر لر در، جمع اولنسه لر (قیاصره) دیر لر یکر می بر عدد قیصر لر در. اما اسلامبولی ترمیم ایدن قیصر رومدرکه قیصریه و (نیکده) و (قونیه) بی بنا ایشدر. یونانیانک اولو قرال لردن ایدی. اسلامبولده (فتیحیه) جامعی قر بنده بر دیر مزمین بنا ایشدر. آنده تاریخی مسطوردر.

بعده بانیء سابع بنای شهر ما کدون حقتده جمیع مورخین متقدمین تحریر لری اوزره اسلامبول سورینک و ایاصوفیه بناسنک کیفیت بناسی بویوزدن تفصیل و بیان ایدر لر: ینوان قرال عصر نده نهر طونه اول بهارده خروش وجوشه کلوب (دمر قپو) سدینه و (تختلو) سدینه نهر طونه یوکلنوب ترعهلر ایجره دمیر قپودن کیروب تا اسلامبول ایجره یکی باغچه دن آقسرای محله سندن جریان ایدوب (استردیه) قپوسی که - حالا لنگه قپوسیدر - اول محله نهر طونه آق دکزده منصب اولدی. اول محله اسلامبولی تعمیر ایدن وزندون [۱] قرال قدس شریف زیارتندن کلدکده عمیسی قوجه ینوان وزندون قرالک استقباله کیدوب اسکداره کچدکده قرال ایله ملاقی اولوب وزندون ایدر: «یا عم، دعوا ایتدیکن طونه نهرینی نیجه ایلدک؟» در حال ینوان ایدر: «قرالم، دولتکده طونه نهرینی عورت کبی صاچندن کشان برکشان ایدوب ما کدونیا ایچندن حالا جریان ایتده در» دیو مغرورانه و متکبرانه جواب ایدنجه بامرالله تعالی همان طونه نهری رجوع ایدوب جریان ایتدیکی یوللری خراب ایدوب ابتدا وارنه ایله پراوادی قربنده (طونه دکر منلری) نام محلدن دپوب برعین عظیم ظاهر اولوب - حالا عظیم آسیابلری دوران ایدوب جمله (دوبریجه) خلقی آنده دقیق حاصل ایدر لر که طونه دکر منلری دیو مشهور آفاقدرد - آندن طونه نیک برعینی دخی قرق کلیسا شهرینه قریب (بنه) قصبه سندن و (پیکار حصار) نام قلعه نیک قیالردن طلوع ایتدی

[۱] (ویزاندیون) یعنی یوقاریده بانیء اول اولدیغنی کوستردیکمز (بیزانس)

بیك جان هلاك اولوب شهر ماكدون قرق ییل خراب وییاب و خالی و تراب قالدی . بعده بانیء خامس یانقوبن مادیان پوزنطین [۱] نام قرال (انکروس) دیارندن جیوش مشرکین ایله اسلامبوله کلوب «بابامک بناسی» و تختیدر» دیو شهر ماكدونی مجدداً تعمیر و ترمیم ایدوب پای تحت ایدندی . یوز سنه معمر اولوب اسلامبولی اول رتبه اعمار ایتدی که همان بطریق و رهباندن یوزبیکه یقین اشخاص وار ایدی . آنک ایچون اسلامبولک براسمی دخی (پوزانطه) در . پوزنطین دخی طونه نهری بوزی اوزره آت ایله عبور ایدرکن بوز مکسور اولوب عمری بوزکبی شکسته اولوب وجودی بوزکبی اریدی . اول سنه ینه برزلزه کبرا اولوب اسلامبول منهدم اولوب آنجق حضرت سلیمانک بناسی اولان قصر ایله ایاصوفیه جامعی یرنده کی معبد قالبو یتمش سنه حال خرابیده قالدی . بعده بانیء سادس قیصر [۲] رومدرکه اسلامبوله نژاد بنیان اوردلی ابوالفتح سلطان محمد کلنجه ۲۲۸۸ سنه اولمش

[۱] بواسم اصل استانبولک بانیسی اولان یونانده «مغاره» قرالی (بیزانتون-بیزانس) ک آذندن غلط اوله جقدر . بوذات استانبولی میلاددن ۶۶۸ ییل اول سرای برونی جوارنده برقصه حالنده تأسیس و کندی نامنه نسبت ایتشدر .

[۲] دیلادک ۳۰۶ تاریخندن ۳۳۷ سنه قدر اجرای حکومت ایدن بیوک قسطنطین آدلی ایمپراطوردکه بیزانسی متر حکومت ایدینه رگ توسیع و تزییننه چالشدیغندن بوشبری ابتدا (ناروما) یعنی یکی رومه و صوکره کندی نامنه نسبتله (قونسطانتینو پولیس) تسمیه ایتشدر که لسان عربیه (قسطنطینیه) دیه نقل اولمشدر . فتحنن ایکی عصر صوکره قدر اولان مسکوکات عثمانیه ده علی العموم بر (یا) ایله قسطنطینیه صورتده یاز یلورکن سلطان محمدخان رابع-آنی متعاقب سلطان سلیمان ثانی دورلرنده تجدید مسکوکات ایله (قسطنطینیه) دیه یازلغه باشلامش و آرتق بوملا تقرر ایتشدر . (استانبول) اسمنه کلنجه کویا استانبولی فتح ایچون محاصره دیه کان عثمانولر کویولورده : نره دیه کیدیورسکنز؟ دیه اولان سؤالارینه «استنبولیس» جوایی آلهرق شهرک روملرجه بوبله یاد ایدله یکنه ذاهب اولوب او یله تسمیه ایتدکارینه دائر بعض مؤلفلرمن بیان معلومات ایدیورلرسه ده هنوز عثمانولرک یکی کلدکاری عصرده یزلمش عربی بر اثرده بوشهرک اسمی (اسطانبول) دیه قید ایدله یکی منظورمن اولدیغنه و فتحه کلنلرک محاصره ایتدکاری شهرک اسمنی بیلملری ممکن اولیه جغه نظراً اوروایتک اصلزلنی میدانه چیقار . (اسلامبول) ایسه ابتدا سلطان احمد ثالث سکلرنده کوریلرک سلطان سلیم ثالث مرحوم عهدنده بتون مسکوکاتده قوللانمشدر .

قلیل البضاعه آق دکز ایله قره دکزک ماینتی نیجه اهل دل یاراندن تکمیل فنون و تکمیل سیاحت عبرتمون ایتمش یاران باصفا ایله معتدل هواده تموج دریا اولمدن قایقلره سوار اولوب اسلامبولک یدی قله برونندن اسکدار طرفنده قاضی کوی نام بلده نیک قلامش بروننه دکین روی دریاده سیر و جریان ایدرک تماشا ایدرک . بامرالله تعالی یدی قله برونندن مذکور قلامش بروننه وارنجه روی دریاده برخط احمر کون چکلمشدر که گویا خط یدقدرتدر . بوخطک شمال طرفی اسلامبوله طوغری سیاه دریادرکه قره دکز دیرلر وینه بوخطک جنوب طرفه اشانی (قزل آطلر) و غیر جزیره لره طوغری نیلکوندن بیاض دریا اولمق ایله آق دکز دیرلر . بامر خدا بویکی الوان بحرینک مایینده برراده احمر چکلمشدرکه عجیبه صنع لم یزلدن و بوراده ینه دریا ایکن سکر روزکازک تلاطمندن متغیر اولمق احتمالی یوقدر . الالدوس روزکاری (مرمریه) جزیره لرندن جوش و خروش ایدوب تموج ایدرک کلدکده بوخطک لونی و بحرینک ماینلری متغیر اولور و آسوده هواده نیجه کشتیانلره حقیر بو محلی کوستردکده جمله سی پسند هزار ایتدیلر و حکمت خلاق عالم بوخطک قره دکز طرفی سهل شوردر . آق دکز طرفی آجیدر . بوغاز حصاردن طشره سی دخی آجیدر . بحر محیط دخی زیاده آجیدر . اما بحر قلم - که بحر سویشدر - اللهم عافنا زهر ماردر . اما قره دکزک ماهیلری قدر هیچ بر بروبحرک بالعی لذید دکلدر . خصوصاً اسلامبول بوغازنده اولان لذید ماهیلر کویا مانده عیسادر و اسلامبول بوغازنده آق دکز ایله قره دکز بر برینه مخلوط اولدینی ایچون بعض مورخین اول بوغازه (مرج البحرین) دیرلر واسکندر اسلامبولی تعمیر و ترمیم ایتدکن صکره عمری وفا ایتیب و ولادت با سعادت رسول کبریادن ۸۸۳ سنه مقدم وفات ایدوب [۱] بعده فخر عالمدن یدییوز ییل مقدم برزلزه عظیمه اولوب اسلامبولک سراپادر و دیواری و دیر و دیاری منهدم و ایچنده اولان مشرکین جمله منهدم اولوب نیجه کره

[۱] بیوک اسکندر میلاددن ۳۵۶ سنه اول تولد و ۳۲۳ ییل اول فوت

(بیت)

فرستنده دشمنه ویرن امان قیدافه کبی اولیسر بی کان

اما اول عصرده قره دکز ایله آق دکز مایننده نیجه بیك قری وقصبات
 وشهر معظمار وار ایدی . اسلامبولک سرای برونی ایله اسکدار مایننده شهر
 ما کدونیا وار ایدی . یدیوز کرما ب ایلیجه لی برشهر عظیم ایدی . غرق آب
 اولوب اسکندر کیر بوتقریب ایله قیدافه دن انتقام آلب سرای برونده ما کد .
 ونیا شهرینی تعمیر ایتکه مباشرت ایلدی . اول زماندن بری مجار دیارلری
 و سمر و سمندر و سحرالری وله وچه وقریم وقر القم و دشت قیچاق و هیهات
 وادیلری دریادن کشاده اولوب مسکن و مأوی ارم ذات العماد مثللو فرح فزا
 یرلر اولوب بنی آدم وغیری حیوانات ایچون کان کیه و مزراع یرلری اولدی .
 اسکندر کیر ما کدونیا نی تحت ای دینوب باغ ارم ایتشیدی . بعده ینه امر
 خدا ایله اق دکزک سبته بوغازی اولان محلی دخی قطع ای دوب آق دکز ی بحر
 اوقیانوسه منصب ایتدی . لسان یونانیده بحر اوقیانوس دیرلر . لسان عربده
 بحر محیط دیرلر . زیرا بودنیا جزیره سنی احاطه ایتشد .
 و بعضیلر بحر عمان [۱] دیرلر که ماوراسنه فرد آفریده نک عقلی ارمیوب
 علم اللهده قالمش بر بحر محیطدر . اما بحر سفید ایله بحر سیاهک مایننی بیان ایده لم .

اوچنجی فصل

بحر سفید ایله بحر سیاه میان بیاننده در

حکمت خدا ملاحان واهل بحار و احباب اطلاع و زوارک قول صحیح جلری
 اوزره ازاقدن اسلامبول بوغازینه کلنجه قره دکز اوله . اسلامبولدن کلی
 بولی بوغازینه وارنجه اول ماین بحر روم اوله . کلید البحرین — که ابوالفتح
 سلطان محمدخان بناسیدر — اول بوغازدن اشاغیسی آق دکز اوله . اما بو حقیق
 [۱] بحر عمان بحر محیط هندیدن تشعب ایتمش و قسماً جزیره العربی احاطه ایلمش
 ایکنجی درجه بر بحر در . لکن تعریفدن اکلاشیلان مؤلفک (عمان) دینا دیکنی بیان
 ایتدیکی دکز بو کونکی (بحر محیط غربی) در . بزم دیدیکمز (عمان) دکدر .

آندن اسکندر کوه (آلبرز) دامنده پای تختی اولان عراق داویانه کلوب
 جمله حکما سیله مشاوره ایتدیلر. وزراسی ایتدیلر: «پادشاهم، قیدافه عورتک نه
 حیثیتی اوله دریا مثال عسکر ایله اوزرینه واروب ولایاتی خراب ویباب و خلتقی
 دندان تیغدن کچوروب جکر لرینی کباب ایدلم» دیدکلر نده، اسکندر ایتدی:
 «(الکریم اذا عهد فی) چنان قیدافه بنی حبسدن اطلاق ایتدکده اوزرینه
 عسکر و قلعج چکمامک ایچون عهد و میثاق ایلدم. بوکار علاج ایدک که قیدافه دن
 انتقام آلام» دیدکده همان حضرت. خضر باش قالدیروب ایدر: «یا اسکندر اکر
 قیدافه دن انتقام آلام دیر ایسه ک جنک وجدال و حرب و قتال دخی اولیه همان
 قره دکزی شهر ما کدونیا قربندن کسوب آق دکزه منصب ایله. قیدافه تک
 جمیع دار و دیار لری غرق آب اولوب انتقام آلورسک و عهد و امانکده دخی
 طور مش اولورسک» دیدکده جمیع حکمای اسکندر «بارک الله الهام ربانی ایله
 رای و تدبیر احسن بو اوله» دیو جمله حکما و قدمای ندما و مهندسین قره دکز
 ایله آق دکزک ارتفاعی آلوب بحر سیاهی مرتفع بولوب یدی کره یوز بیک
 کوه کن عمل جمع ایدوب قره دکزک قطعنه مباشرت ایدوب حضرت خضر
 کیفیته نظارت ایدر ایدی. زیرا اسکندرک طوائف عسکریه سی میاننده ایدی.
 نبوتنده اختلاف وارد. نبی دیانلر چوقدر. اسکندر ایله ظلماته واروب آب
 حیات خضره میسر اولوب حالا زنده در و حضرت موسی ایله رفیق اولدینی
 قرآن عظیم الشان ایله ثابتدر که (قال هذا فراق یبنی ... الخ) آتی دلیل
 قطعیدر. حالا خدمت دریایه مأموردر که قره دکزی آق دکزه مخلوط اتمکه
 سبب خضر نبی اولمشدر. نتیجه مزام دریا مثال عسکر و عمل ایله قره دکزی
 قطع ایدر کن فتح اولنمی قریب اولنجه خضرک رأیله مؤمنینه ظلم ایدوب
 اجر ترینی قطع و کفریه استمالتر و یروب یومیه لرینی پیشین تأدییه ایدر لر ایدی
 نا که بو حال اوزره اوج سنه تمام اولنجه بحر سیاه یول بولوب جمیع کفاری
 غرق ایدوب اهل ایمان دن فرد آفریده یه ضرر ایریشمیوب قیدافه تک شهر لرندن
 (ما کدونیا) یی و (اسکی استانبول) یی و شهر لر یوزی و قاعه (یوروز) یی و الحاصل
 بیک یدیوز پاره شهری غرق ایدوب قیدافه عسکر نندن بر جان رها بولمدی.

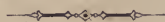
کوکه سرچکمش برقلعهٔ سربلنددر انده دخی کشتیلر یناشه‌جق ایمانلر و قیالر اوزره کشتی باغلامق ایچون متتالر واردر . جزیرهٔ قریم و صحرای (هیات) ودشت (قیچاق) و باخلمه دیار صقاله [۱] سراپا قره دکز ایمش که برفرقه‌سی دخی بحر خزرده یعنی کیلان و ده یر دکزینه منصب اولور ایمش . حتی بو حقیر کثیرالتقصیر اسلام کرای خان عصرنده مسقو سفرینه کیدرکن عسکر تاتار عدو شکار ایله (هیات) سحر اسنده (کر نه‌لی) و (بیم‌واشم) نام یوردلرده فستانه واروب مکث ایتدکده اون‌کره یوزبیک صبا سرعت اسب تازیله صو یرمک ایچون اشمه‌لر حفر ایدرکن چیقاریلان تراب ایجره دکز مخلوقاتنک علامتلی چیقار ایدی . مثلاً ینکچ و کر ذویت و مدیه و استردیه مثللو حشراتک قابوقلری ظاهر اولور ایدی . آندن آکلانور که هیات و ادیسی قره دکز ایمش . آیه (ان‌الله علی کل شیء قدیر) بعده مالک الملائک فاعل مختار الله روی ارضی بو کونه صورته دخی قویمق ایچون اسکندر ذوالقرنینی خلق ایتدی . زیرا (اذا اراد الله شیئاً هیأه) مضمونی اوزره هبوط آمدن ۵۰۷۹ سنه صکره ادیم ارضده اسکندر جهانگیر پادشاه اولوب جمیع حکمداران کندویه منقاد اولدیلر . اما یونانی‌دن ما کدونیا و (ازمیرنه) صاحبی (قیدافه) [۲] اسکندره سرفرو ایتیب خصم قوی اولوب اسکندر بو قیدافه ملکنه بروجه ایله ظفر بولیبو آخر اسکندر سیاحت طریقله خفياً قیدافه‌نک دیارینه قدم باضوب قیدافه‌نک دیوانه داخل اولوب طرز و طورینی و رای پرده‌دن تجسس ایدرکن حکمت خدا اسکندری قیدافه عسکری بیلوب قیده بند ایله قیدافه‌نک حضورینه کتوروب مقدا قیدافه اسکندرک صورتی نقش ایتدیرمش ایدی اول تمثاله اسکندری روبرو ایدنجه بیلدیلر که اسکندر در امان و یرمیوب اسکندری حبس ایدوب نیجه زمان محبسده قالدی . آخر قیدافه اسکندری حبسدن اطلاق ایدوب کندی ایله جنک ایتیه‌جکته و قلنج چکمه‌جکته اسکندره یمین و یردیروب آزاد ایلدی .

[۱] اسلاو جنسنه عربلرک و یردیکی اسندر .

[۲] ازمیر جوارنده‌کی قلعه خرابه‌سی . مومی‌ایله‌یه نسبت ایدیلرک بین لغوام (قیدافه . قلعه‌سی) دینیلر .

مباشرت ایلدی. (سلور یجه) وزیر ی سلوری قلعه سنی، (بورغاز یجه) وزیر ی بورغاز قلعه سنی، (بوغادوس) وزیر ی بوغادوس قلعه سنی، (ارکلیه) وزیر ی ارکلی قلعه سنی، ایکی قرن داش وزیر لر چکمیجه قلعه لرینی و (ترقوز یجه) وزیر ی قره دکر بوغازی قریبند ترقوس قلعه سنی و قره دکر نهایت بولدینی محله (یوروز) نام بطریق قیس یوروز قلعه سی — که حالا قواق نام قصبه نك ا کسه سنده یوروز نامیله مشهور قلعه معموره در — آنی بنا ایتدی و الحاصل جمیع اقالیم سبعة یدییوز وزیر ی وارایدی. جمله سنه خبر کوندروب اسلامبول — که قلعه ما کدونیا در — ا کا تمل براقوب بنیاد ایتدکلی ان شاء الله مخلنده تحریر اولنور .

ایکنجی فصل

بحر سیاه فتحی بیاننده در

علوم هیئته مالک اولان مورخینک قول صحیح لری اوزره قره دکر طوفان نوح ظلماتی صویندن قالمش بر بحر عمیق در که عمقی سکسان قولاج [۱] فج عمیق بر بحر سیاه در که قبل الطوفان اق دکره منصب اولیوب اسلامبول قریبند حالا قره دکر بوغازی اولان محله نهایت بولمش ایدی . اول عصرده محار ستانده (صلانته) صحر الرنده و (دوبره چین) و (کچ) و (کمیت) و (کینکوس) و (بشته) صحر الری و (سرم) و (سمندره) و ادیلری سراپا قره دکر اولوب ونیدک کور فزی ساحلندن (دورشته) و لایتند مذکور قره دکر ونیدک کور فزینه قارشیدینی بر لر حالانمایاندر . حتی سلستره ایالتند (پراوادی) نك قلعه سی — که اوج سایه سر چکمش بر قلعه بالادر — اول عصرده بوقلعه لب در یاده ایتمش . حالا کشتیلر باغلامق ایچون دمیر حلقه لر واردر طورر و زمان قدیمده کمی کویشته لری و بودوسلمه لری قیالره طوقمقدن ایتدکلی یرلری عیان ویندر و قره دکرک بر علامتی دخی جزیره قریم البحر (باغچه سرای) ه بر مر حله قریب (منکوب) قلعه سی دیر لر بدنلری

[۱] بوغزک مؤخرأ تأثیرات وولفسانیه ایله اچلدینی زمانزده قبول اولنور . بحر سیاهک و سنی و بحر خزر ایله اتصالی دخی آثار مشهوده ایله ثابتدر .

ذوالقرنیندرکه بوکاده نبی دیرلر . ادیان باطله‌ده اولانلرده بخت نصر ایله یانقو ابن مادیاندر . مرقوم یانقو آلتی یوز سنه معمر اولوب ادیم ارضه عمارت‌لر بنا ایتمکه مائل ایدی .

قرنداشی تواریخ یونانیه صاحبی (ینوان) قدس قیصری ایدی . قیصرلرک ابتداسی یونوان که ۵۲۰ سنه قیصر اولوب کادارض مقدسده . کاه ما کدونیا—که روم ایلی در— آنده حکمدار اولور ایدی . حکمت خدا برکون بویانقو ابن مادیان عیش ونوش ایدوب مست مدهوش جامه خواب نازده خواب آلود اولوب یاتار ایکن علی الصباح سریری ایله کندویی سرای برونی نام محله ده بولوب نیجه ایام آنده ساکن اولوب جمیع وزرا ووکلاسی وجمله سرکارده اولان خدمه‌سی باشنه جمع اولوب اسلامبولک سرای برونی نام محلنک آب وهواسندن حظ ایدوب آنده برقلعه بنیاد ایتمکه اهتم ایتدی . زیرا بویانقو ابن مادیان جهانگیر بر حکمدار ذیشان ایدی . جمله یونانیان بوکاسایمان ثانی دیرلر . بونک زمان حکومتده کرد . ستاندن بخت نصر [۱] دین یحیی اوزره صاحب خروج اولوب خون یحیی طایب ایچون ارض مقدس وحلب وشامی وطبرستان واراض فلسطین واراض عسقلانی وحرانی وبلاد مصرده یمش پاره شهری خراب ویسیاب ایدوب ویدی کره یوز بیک بی اسرائیلی قتل ایدوب وحضرت ارمیا ودانیالی صفد شهرنده اسیر ایدوب بلا حساب مال و خزائن جمع ایدوب یانقو ابن مادیانه عصیان ایتک قصدنده اولدیغنی یانقو استماع ایدوب قرنداشی ینوانی بخت نصر اوزره دریا مثال عسکر ایله کوندروب کندونک باش وزیر ی اولان (قنطور) وزیر ی ایکی کره یوز بیک عسکر ایله طلیعه جیوش ایدوب عزم بخت نصر ایدوب قره‌مان صحراسنده ایکی عسکر بی پایان بربرلریله طوقوشوب حکمت خدا بخت نصر بی نصر اولوب بد بخت بی نصرت منهزم اولوب بوقدر مال ومنال فراوانی یانقویه کلوب اول غنائم ایله یانقو ابن مادیان حضرت سلیمانک بناسی ومقامیدر دیواسلامبولک سورینه مباشرت ایدوب قرنداشی ینوان طوننه‌ریخی اسلامبول ایچندن جریان ایتدرمکی تعهد ایدوب یانقو وزیر ی قنطوره یدی قولهی بنایه

[۱] میلاددن ۶۶۷ : ۶۲۷ میل اول بابل وینواده حکومت ایتدیر .

«اولوب» الى آخر الدوران معمور و آبادان اوله « ديو اسلامبول زمينى ايجون خيردا ايتدى . مكر اول دختر بداختر باباسى تمانه مخفى پرستش ايدر مش . حضرت سايمان واقف اسرار اولنجه مرقومى باباسى كجى قتل ايتدى . بعدة سايمان نبي سراى بروننده اول آثار عظيمه يى حالى اوزره براغوب ارض مقدسه يه كيدوب آنده حضرت داودك بناسنه شروع ايتديكى مسجد اقصايى تمام ايدر كن مرحوم اولدقده پدرلىرى جنبنده قدس شريفك قلعه سبى خارجنده بر آستانه عظيمده مدفوندرلر . بعدة حضرت سايمانك اوغلى (رخبم) يونانيانه حكمدار اولوب اسلامبولده باباسى حضرت سايمانك بناسى اوزره نيجه بنالر دخى ضميمه ايدوب اعمار ايتدى و تخنگاه ايدينوب دين سايمان نبي اوزره ۲۴۰ سنه خلافتده بولدى [۱] و بوملك رخبم ابن سايمان بقول محمد ابن اسحق ولادت فخرعالمه كلنجه ۱۶۰۰ سنه اولمشدر . آخر بودخى داربقايه ارتحال ايدوب قدس شريف قربنده حضرت عيسانك مسقط رأسى اولان بيت لحم جنبنده بركهف عظيم ايجره مدفوندر . آندن بانى نالك يانقو ابن ماديان ملك اولدى كه هبوط حضرت آدم دن ۴۶۰۰ ييلده حكمدار اولوب اسلامبولى بنا ايتدى . بونك حكومتى اسكندر رومى مولودن ۴۳۰ سنه اولدر واسكندر كبير اوقاتدن حضرت رسالتك ولادته كلنجه ۸۸۲ سنه اولدى . يانقو ابن ماديان عملاق اوغلر ننددر وعيص ابن اسحق نبي يه منتهيدر . بر روايتده يانقو قيصر اقدن تولد ايتديكى ايجون [۲] يانقو ابن ماديان ديرلر . بعالسئ يونانيه نك ابتدا سيدر . [۳] روى زمينى قبضئ تحكمنه آلان درت پادشاهدندر . بونلك ايكيسى مؤمن ، ايكيسى اديان باطلده در . برنجيسى حضرت سايمان ، ايكنجيسى اسكندر

[۱] الله بولشان تورات نسخه سى (رخبم) ك مدت حكومتى ۱۷ ييل

كوستريور .

[۲] قيصر اقدن تولدن مرام طوغريدن طوغرى يه تولدا وليوب قيصر اق سوديله

بسلنديكى اولتى ملحوظدر .

[۳] مصرده كى بطالسئك برنجيسى اولوب (صوتر) لئى ايله معروف اولان

ذات قبل الميلاد ۳۰۶ : ۲۸۵ تاريخده اجراى حكومت ايتمشدر . بطالسئك قسطنطينيه

شهرينه خدمتلىرى يوقدر .

جند فراوان ایله و جمیع اجناس حیوان ایله سیدون شاهک اوزرینه واروب جمله دار و دیارنی خراب و بیاب و اها لیسنی اسیر عتاب ایدوب آخر ملک صید-ونی صید دام و کرفتار بند هجران ایدوب سرا پرده سلیمان اوکنده شمشیر آتشتاب ایله قتل ایدوب بی نام و نشان ایتدی . اما بومقتول سیدون مالکک فلکده مثلی لانتظیر بر پری پیکر ملک منظر دختر ناشکفته‌سی وار ایدی که حضرت سلیمان اول دختری مال غنائمن آلوب ازدواجلرنده اندراج ایتدیله . زیرا اول محله حضرت سلیمان مجرد ایدی که یمن دیارنده (سبا) ملکه‌سی (بلقیس) بورسه نواچیلرندن آیدنجق نام تحت عظیمده مرحومه اولوب [۱] سلیمان نبی مجرد قلوب بو سیدون پادشاهک قزی (آینه)نی فراشیلله مشرف ایدوب روم ایلینه کتوردکده اول قز اغوای شیطانی ایله دائماً بکا آلود ایدی . حضرت سلیمان بو دختر بد اختراک احوال پرملاندن سؤال ایتدکده قز ایتدی : « یا امین الله ، دیلم که بنم ایچون بو محله بر سرای عالی بنا ایدوب انده دائماً بقیه عمرمی عبادات ایله کچرمه و بیامک صورتی انشا قیله یروب اکا نظرم تعلق ایتدکجه بکادن فارغ اولام » دیو کونا کون رجالر ایتدی . در حال رجاسی حیز قبولده واقع اولوب حضرت سلیمان جمیع انس و جنه و پر یله امر ایدوب دیار ما کدونده یعنی ارض روم و فلبه و ادرنه و اسلامبولده و از میدده آب و هواسی لطیف لرلی دوران ایدرک یدی کونده حضرت سلیمان کلوب خبر و یردیله . آندن حضرت سلیمان آنتهیه کلوب آنده (تماشالیق) نام بر قصر جهان نما بنا ایتدکره حالا اثر بنالری ظاهر و باهر بر کاخ خورنق الی الان واجب السیر بر بنای عظیمدر که آدمک عقائی چاک ایدر . آندن اسلامبول زمیننه کلوب حالا خنکار بانچه‌سی — که سرای برونی نام محلهدر — دینلن یرده سرا پرده سلیمانی نی قوروب مکک ایتدکده بر کیجه خواب راحت و واروب آب و هواسندن طراوت کسب ایدنجه اول محله بر سرای عالی و کونا کون تزهت آباد مقصوره لر انشا ایتدی که دیلرده داستان دوستان

[۱] بلقیسک مدفن تدمر سورینک آنتده اولدینی وحقی ایام خلافت فروق اعظمیده اجرا قلدان تعمیرده نعلشک میدانه چیقمش ایدوکی بعض توارنخده مسطوردر .

(لتفتحن القسطنطینة ولتعم الامیرامیرها ولتعم الجیش ذلك الجیش) ونیجه حدیث شریفی اصحاب کزیندن معاویہ حضرتلری و خالد ابن ولید و ابا ایوب انصاری و عبدالعزیز حضرتلری استماع ایدوب « آه فاتح قسطنطینیه بز اولیدق » دیو فاتح روم اولمغه سعی بلدیغ ایدوب نیجه کره اصحاب کرام بلده قسطنطینیه محاصره ایتدکلری ان شاء الله علی وجه التفصیل ممکن اولدیغی مرتبه تحریر اولسور . اما هبوط آمدن صکره ابتدا بانسنی بیان ایدلم .

برنجی فصل

فی بیان تعمیر شهر قدیم وقلعه عظیم بلده طیبه

دار السلطنة العلیه و تحت یونانیان ما کدونیا یعنی محمیة قسطنطینیه و حسرة الملوک دار اسلام بنای حضرت سلیمان علیه السلام ایدوکی حقتده نیجه مورخین اوصاف تحریر ایدوب قرآن عظیمده فتحی تاریخی « بلدة طيبة » بولمشر و (الم غلبت الروم فی ادنی الارض) دن مراد قسطنطینیه در دیمشرو بعض مفسرین (لم یخلق مثلها فی البلاد) نصدن مراد بوقلعه ما کدونیهدر دیمشر . خلاصه کلام غلغله روم و طنطه روم و ولوله روم و دبده روم و غلبه روم بردار دیار که وجه ارضده نظیری یوقدر . بقول تواریخ یونانیان و غیری مورخان بنای قسطنطینیه حقتده جمله متفق علیه اولمشردر که بقول اسحق ولادت رسولدن ۱۶۰۰ سنه مقدم حضرت سلیمان ابن داود [۱] عایهما السلام قافدن قافه وانس و جن و وحوش و طیوره حکم ایتدی . اما مغرب زمینده بحر اوقیانوس ایجره فرندوز نام برجزیره ایجره صیدون [۲] نام برعظیم الشان پادشاه وار ایدی . غایت مغرور اولوب حضرت سایمانه سرفروا یتیموب سرکشک ایتدی . حضرت سایمان یرکتورمن

[۱] سلیمان بن دوام [ع ۰] میلاددن (۱۰۰۱ : ۹۶۲) ییل اول بعث

بیورلمشدر .

[۲] شمدی « صیدا » دیدیکمز شهر قرون قدیمده (باق آوی یری) معناسنه

کلن « صیدون » نامیله غایت مشهور برنیکه شهری ایدی .

بعده على الصباح بك آبدست آلوب صلاة فجرى ادا ايديوب اسلامبولدن قاسم پاشايه عبور ايديوب معبر ابراهيم افندى يه رؤيا مزي تعبير ايتديروب «جهان آزا وسياح كشت وكذار عالم اولوب حسن خاتمه ايله ايشك تمامه ايروب حضرتك شفاعتى ايله داخل خلدبرين اولورسك» ديوو تبشير ايديوب الفاتحه ديدى. آندن قاسم پاشا مولوى خانه سى شيخى عبدالله دديه واروب دست شريفلرني بوس ايديوب واقعه مى آنلره دخى تعبير ايتدردم. «اون ايكي امامك دستنى بوس ايتمشك دنياده هام اولورسك. عشره مبشره اللرن دن اوپمشك داخل جنان اولورسك. چاريار كزينك يدمباركلرينى بوس ايتمشك دنياده جميع پادشاهلرك شرف صحبته ايله مشرف اولوب نديم خاصلرى اولورسك. مادام كه اول حضرت رسالتك جمال پاكنى كوروب دست شريفلرني تقيل ايديوب خير دعاسنى ايتمشك سعادت دارينه واصل اولورسك وسعد ابن ابى وقاصك نصيحتى اوزره ابتدا بزم اسلامبول جغزى تحرير ايتمكه بذل همت ايديوب وارمقدورك صرف ايله. (المقدر كائن) فحواسنجه سكا تقدير اولان نصيكت البته كلور.» ديوو يدى جلد تواريخ كتب معتبره احسان ايديوب: «يورى ايشك راست كله. الفاتحه» ديوو دعاء خير لرى ايله بهره مند اولدق. بعده حقيروفقير خانه بى متمز اولان صومعه مز كنجنده كنجينه كتابه مالك اولوب بعض تواريخ تبصع ايدرك مسقط رأسمز اولان حسرة الملوك وليمان بحر فلوك اولان ولايت ماكدونيه نك حصن حصينى وسد متينى اولان اسلامبولك تحريرينه شروع ايلدك :

حمد وسپاس وثنائى بى عد و بى قياس اول پروردكار عالينه اولسون كه خطاب «كن» ايله بو ارض وسمواتى و جمله كائناتى عدم دن وجوده كتوردى ودرود بى حد اول محبوب و مطلوب خدا محمد المصطفى اوزرينه اولسون كه فاتح قلاع خير الفاتحين و اصحابى اوزرينه اولسون كه خير المجاهدين و وارث شرع ميندر كه آنلر فاتح مكه و خيبر و بدر حنين و قالع الباب قاعه مختلين در . بوقنوحات دن صوكره يمن و مصر و شام و قسطنطينيه حقه ده امتلرني ترغيب ايتمك ايجون نيجه حديث شريفلر بيور مشلر : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

بوس ایدردم وهر برینک خیر دعاسنی آلوب کیدزدم . کیمینک دست شریفی
 مسک کبی ، کیمی عنبر و کیمی سنبل کبی ، کیمی کل و کیمی ریحان و کیمی زعفران
 و کیمی بنفشه و کیمی قرنفیل کبی قوقاردی . اما بالذات رائحه حضرت رسول
 زعفران ورد خندان کبی . قوقاردی و مبارک صاغ انی بوس ایتدی کمده کویا
 پنبه مثال میکسز بردست شریف ایدی . اما سائر انیانک دست شریفلری
 آیوا رایحه سی قوقاردی . حضرت ابابکرک دست شریفلری قاوون کبی شم
 اولوردی . حضرت عمر کبی رائحه العنبر کبی ایدی . حضرت عثمان کبی بنفشه
 کبی رائحه دار ایدی . حضرت علینک کبی رائحه یاسمن کبی ایدی . امام حسن
 قرنفیل ، امام حسین ورد ایض کبی قوقار ایدی رضوان الله علیهم اجمعین . بو حال
 اوزره جمیع حضار مجلسک دست شریفلرینی بوس ایدوب ینه حضرت رسالت
 برفاتحه دیوب جمله اصحاب کزین صوت اعلا یله سبع المثانی بی تلاوت ایدوب همان
 حضرت رسالت پناه محرابدن (السلام علیکم یا اخوان) دیوب جامعدن
 طشره روان اولنجه جمله صحابه کرام حقیره کونا کون خیر دعا ایتدیلر
 و جامعدن چیقوب کتدیلر . همان سعد حضرتلری بلندن صیداغنی چیقاروب
 حقیرک بلنه قوشادوب تکبیر ایدوب « یوری سهم وقوس ایله غزا ایله واللهمک
 حفظ و اماننده اول و مرثده اولسون سکا بو مجلسده نه قدر ارواح ایله کوریشوب
 دست شریفلرینی بوس ایتدکسه جمله سنی زیارت ایتک میسر اولوب سیاح عالم
 و فرید بنی آدم اونورسک . اما کشت و کذار ایتدیکنک ممالک محروسه بی وقلاع
 و بلادی و آثار عجیبه و غریبه بی وهر دیارک مدوح صنایعنی و ما کولات
 و مشروباتی و عرض بلدلرینی و طول نهارلرینی تحریر ایدوب بر آثار غریبه ایله
 و بنم سلاحله عمل ایدوب دنیا و آخرت اوغلم اول . طریق حق الدن قومه . غل
 و غشدن بری اول . نان و نمک حقنی کوزله . یار صادق اول . یارمازلرله یار اولمه .
 ایوردن ایولک اوکرن » دیو پند و نصیحت ایدوب و آلمدن اوپوب آخی چاپی
 جامعندن طشره چیقوب کتدیلر . حقیر مهوت اولوب خواب راحتدن
 بیدار اولوب آیا بو بنم واقعه میدر ، یوقسه واقع حاملدر ، یوقسه رؤیای
 صالح میدر ؛ دیو کونا کون تفکر ایله انشراح صدر و ذوق درونه نائل اولدم .

و یاسیدالام) دیو سلام آدیلر۔ همان حضرت محرابہ کچوب ایکی رکعت سنت فجری ادا ایدوب حقیرہ بر دہشت و وجودمہ بر لرزہ واقع اولدی۔ اما حضرتک جمیع اشکالنه نظر ایلدم۔ حلیہ خاقانیدہ تحریر ازلندینی اوزرہ ایدی و یوزندہ برقی آل شال ایدی و دستر شریفی اون ایکی قولانی بیاض شاش ایدی و خرقہ شریفلی صاری یه مائل دوه یو کندن ایدی و کردندہ اصفراللون صوف شالی وار ایدی و پای سعادتلرندہ صاری چزمہ لری وار ایدی و سر سعادتلری دستاری اوزرہ بر مسواک صوقلمش ایدی۔ بعد السلام صاغ جانبدہ حقیرہ نظر ایدوب مبارک یدینلری ایله زانوی شریفنه اوروب حقیرہ خطاباً اقامت ایله دیدیلر۔ همان حقیر سعد ابن ابی وقاصک تعلیمنه کورہ در حال مقام سه کاهدہ ﴿اللهم صل علی سیدنا محمد و علی آل محمد و سلم علیہ﴾ دیو اقامت ایدوب تکبیر ایتدم۔ حضرت دخی مقام سه کاهدہ صوت حزین ایله فاتحہ شریفی تلاوت ایدوب ضم سورہ صاد شریفدن ﴿ووهنا لداود سلیمان نعم العبد... الخ﴾ عشر شریفی تلاوت ایدوب جمہ جماعت سامعیندن اولوب حضرت امامت ایتدی۔ بعد السلام حقیر آیة الکرسی، بلال سبحان الله، حقیر الحمد لله و بلال الله اکبر دیوب بلال حبشی ایله مسلسل مؤذنک خدمتندہ اولوب بعد الدعاء بر توحید سلطانی اولمشدرکه عشق الهی ایله مست مدهوش اولوب کویا خوابدن بیدار ایدم۔ خلاصہ نام سعد ابن ابی وقاص تعلیمیلہ ادای خدمتی تمام ایدوب حضرت رسالت محرابدہ صوت محرق ایله عزل مقامندہ بر (یس) شریف و اوچ سورہ ﴿اذا جاء﴾ و سورہ معوذتینی بالتمام تلاوت ایدوب بلال فاتحہ دیوب حضرت محرابدن آیق اوزرہ طوررکن همان سعد ابن ابی وقاص حضرتلری دستمدن یتیشوب حضور حضرتہ کتوروب «عاشق صادقک و امت مشتاقک اولیا قولک شفاعتک رجا ایدر» دیوب بکادہ «مبارک دست شریفلری نی پوس ایله» دینجه بکا آلود اولوب مبارک دست شریفنه کستاخانہ لب اوروب مهابتدن (شفاعت یارسول الله) دینجهک محلدہ همان (سیاحت یارسول الله) دیشم۔ همان حضرت تبسم ایدوب شفاعتی و سیاحتی و زیارتی اللهم یسر بالصحة والسلامه دیوب فاتحہ دیدیلر۔ جمہ صحابہ کرام فاتحہ تلاوت ایدوب جمہ حضار مجلسک دست شریفلری

وانصار وارباب صفه و شهیدان دشت کربلا و صدقادر و بو محرابک صاغنده حضرت ابا بکر و حضرت عمر در و محرابک وصولنده حضرت عثمان و حضرت علیدر و محرابک اوکنده کی حضرت اویس القریندر و جامعک صوانده دیوار دینده سیاه چرده آدم سنک پیرک حضرتک مؤذنی بلال حبشیدر و بو آیاق اوزره جماعتی صفصف بوزان و دوزن قصیر القامه آدم عمرو عیار ضمیریدر. ایشته بو علم ایله کلن عسکرکه قزل قانلی اثوابه مستغرق اولمشار، حضرت حمزه باصفا و جمیع ارواح شهیدار « دیو جمله جامع اینجده اولان جماعتی برر برر بو حقیقه کوستروب هر قغیسنه نظرم تعلق ایتدیسه دست برسینه ایدوب نظر آشنالی ایدوب تازه جان بولدم. «یا سلطانم، بو جماعتک بو جامعه جمع اولملرینک اصلی نه در؟» دیدم. «آزاق جانلر نده جیوش موحدیندن تاناز صبار رفتار عسکری مضطرب الحال اولغله حضرتک حمایه سنده اولانلر بو اسلام بوله کلوب آندن تاناز خانه امده کیدرز. شمدهی حضرت رسالت دخی امام حسن و امام حسین و اون ایکی اماملر ایله و بزردن غیرئی عشره مبشره ایله کلوب صباح نمازینک سنتی ادا ایدوب سکا قامت ایله دیو اشارت بیورر لر. سن دخی صوت اعلا ایله اقامت تکبیر ایدوب بعد السلام آیه الکرسی یی تلاوت ایله . بلال (سبحان الله) دیسون، سن (الحمد لله)، بلال (الله اکبر) دیسون، سن (آمین آمین) دی و جمله جماعت علی العموم توحید ایدررز. بعده سن (وصلی علی جمیع الانبیاء والمرسلین و الحمد لله رب العالمین) دیوب قالدق. همان محرابده حضرت رسالت او طور رکن دست شریفنی بوس ایدوب (شفاعت یارسول الله) دیوب . مدد رجا ایله «دیوسعد ابن ابی وقاص یا نمده او طور روب جمله تعالیم ایلدی . آنی کوردم که جامع قپوسندن بر نور مین برق اوروب جامع ایچی طونو نور ایکن نور علی نور اولنجه جمله صحابه کرام و ارواح انبیا و اولیا ایاق ازره حاضر طور دیلر. سعادتله حضرت رسالت یشیل علمی دینده یوزنده نقابیله، النده عصاسیله، بلنده قانجیله صاغنده امام حسن و وصولنده امام حسین ایله ظاهرا اولنجه مبارک صاغ پای شریفلرینی جامع منور ایچره بسم الله ایله قویوب مبارک وجه شریفندن برقی کشاده قیلوب (السلام علیک یا امتی) بیور دیلر. جمله حضار مجلس (وعلیکم السلام یارسول الله

کلیستانی باغ ارملری سیروتاشا ایدرک. خاطرہ سیاحت کبری آرزولری خطور ایدوب «ایا پدر و مادر و استاد و برادر قهر لرندن نیجه خلاص اولوب جهانکش اولورم» دیوهر آن جناب باریدن دنیاده صحت بدن و سیاحت تام و آخر نفسده ایمان رجاسنده ایدم و دائماً درویشان دلریشان ایله حسن الفت ایدوب شرف صحبتلریله مشرف اولوب اقالیم سبعه نك و چار گوشه روی زمینک اوصافی استماع ایتدکده جان و کولکلدن سیاحتی طالب و راغب اولوب «آیا عالمی تماشای ایدوب ارض مقدسه یه و مصر و شامه و مکّه و مدینه یه واروب اول مفخر موجودات حضرتلرینک روضه مطهره سنه یوز سورمک میسر اوله می؟» دیوزار بوکریان و سرسری و نالان اولوردم. حکمت خدا سبب سیاحت و کشت و کذار ولایت اولان مخلص حقیر و فقیر و دائمی کثیر التقصیر سیاح عالم و ندیم ادم اولیای بی ریا محمد ظلی ابن درویش دائماً ادعیه ربانی و هدایت یزدانی سوره کریم فرقانیه و آیات عظیمه قرآنیه برکاتیه دل و جسم علیل جناب حضرت جلیل طرفندن امداد طلب ایدوب مسقط رأسمز اولان اسلام بولده کنج محنت خانه مزده کرده بالش نالش اوزره خواب مرامه یصنوب بیک قرق ماه محرمک لیله عاشوراسی ایدی که بو حقیر بین النوم والیقظه ده ایکن کوردم که یمش اسکله سی قربنده انخی چلبی جامع نام جامع — که حلال مال ایله انشا اولمش بر مستجاب الدعوه جامع عتیقیدر — منامده کندیمی اول جامعده کوردم. در حال جامعک قپوسی کشاده اولوب پر سلاح عسکر ایله جامع منورک ایچی نور مستور جماعت کثیره ایله مالا مال اولوب صلوات شجرک سنتی ادا ایدوب صلوات شریفیه مشغول اولدیلر و بن حقیر منبر دیننده ساکن اولوب بومنور وجه حسنلی جماعتی تماشاده حیران اولدم. همان جنبمده اولان جانه نظر ایدوب: «بنم سلطانم، جناب شریفکز کیمدر؟ اسم شریفکزی بزه احسان بیوریکز» دیدم. انلر ایتدی: «عشره مبشره دن کمانکشلرک پیری سعد ابن ابی وقاصم» دیدکده دست شریفی پوس ایتدم. «یا سلطانم، بوصاغ جانبده نوره مستغرق اولمش جماعت محبوبه کیملردر؟» دیدم. «انلر جمله ارواح انبیادر و کور وصفده جمله ارواح اولیا و اصفیادر و بونلر ارواح صحابه کرام و مهاجرین

الحمد لله الذي شرف المسلمين بشرف الطاعات . ويسر لي سفر الارض
المقدسة وسياحة البلاد والزيارات . والصلاة والسلام على من اسس بنيان قلاع
الشريعة والطريقة . وحصنها باساس النبوة . وعلى آله الطيبين الطاهرين خير البرية .
وتحف نحيات زاكيات وصلوات ناميات طاهرات طيبات اشرف كائنات واكمل
موجودات پيشواى محراب (صلوا كما رأيتموني) ورهنماى بى ارتياب اول
محمد افضل من نطق بالضاد اوزرينه اولسون كه آنك آب روينه اول حضرت
حق مالك الملك وخالق الافلاك اديم ارضى ابن آدم ايجون مسكن ومأواى
لطيف ايدوب بنى آدمى جميع مخلوقات وموجوداتدن اشرف مخلوق ايتدى .

(شعر)

تبارك من اجرى الامور بحكمه كاشاء لاطمأ اراد ولاهضما

(وبعد) دعاء خير وثنا اول ظل الله روى زمين نظام انتظام ارضين اولان
السلطان ابن السلطان السلطان غازى مرادخان رابع ابن السلطان احمدخان
ابن السلطان محمدخان ابن السلطان مراد خان ثالث ابن السلطان سليم خان ثانى
ابن السلطان سليمان خان ابن السلطان سليم خان اول ابن السلطان بايزيد خان ثانى
ابن ابو الفتح السلطان محمدخان ثانى رحمة الله عليهم اجمعين . اما بومسوداتمزه
شروع ايلديكمز محله خدمت شريفيله شرفياب اولديغمز پادشاه جم جاه فاتح
بغداد سلطان مراد خان غازى طاب ثراه غريق رحمت اوله . آنلرك زمان
سلطنتلرنده هجرت نبويه نك سنه ۱۰۴۱ تاريخنده بياده جه بلده طيه يعنى
محمية قسطنطينيه اطرافنده اولان قرى وقصباتى ونجه بيك حديقه وكل

عظمت و کمالی بتون جهان و جهانیا نك اعترافی آلتده بولنان ترقیات سریعه
و مکمله عثمانیه مزك براهین قویه سندن بریسنی تشکیل ایده جکی جهته تصحیحنه،
تحشیه سنه، خریطه سنك تسویدینه ده جانله باشه چالشه جعمی تکراراً وعد ایله
سایه سنده جداً مسعود اولدیغمز شوعهد کزینك مآثر فاخره سنه ولو ناچیزانه
اولسون خدمت ایده جکمی عرض ایله و توجهات نحریرانه لری باقی بولندجه
خزائن عرفان عثمانیده مکنوز بولنان نیجه نیجه تألیفات جلیله نك احیاسنه
موفقیتی جناب باریدن تمی ایدرم .

نجیب عاصم

فقط علوم وقون عاشقی اولان خدمه معارف بولدیغی معلوماتی کندیسنه
حصر ایله اکتفا ایده مز ؛ بوندن اولا مملکتی خلقک ، ثانیاً بتون جهانک
مستفید اولمنی ایستر .

ایشته بوندن طولایی ایدی که اولیا چایی سیاحتنامه سنک نشیرینه وساطت
ایچون تا اوزماندن بری برقچ دفعه کرک شفاها و کرک تحریراً اقدمزه مرا-
جعت ایتم واک نهایت شویوک آرزو بحمدہ تعالی حصوله کلدیکنی کورمکه ده
سویندم .

بر اثر حقدنه معلومات فهرسیه نی جامع بر مقاله یازمق ایچون خیلی یورلمق
لازمدر . او یورغونلتی کوزه آلدیره رق کتابخانه لری کاملاً طولاشدم . اولیا
چایی سیاحتنامه سنک دیگر بر نسخهنی هیچ بر یرده بوله مدم . ایشته آنک
ایچون بونک طبعنده فرنکلرک « Critique des textes » دیدکلری « تنقید
متون » اصولنه رعایت ایده میه جکیز .

الده بولنان بر یجک نسخه ده کی ناسخ خطالری عقل ایردیردی کمز صورته
تصحیح ایده جکیز . برده ینه او مقاله ایچون پارس انجمن آسیایی ریسی
اولوب عثمانلیره محبتی جهتیه کندیسنه منتدار اولدیغ فاضل نامدار موسیو
دومینار جنابلرینه مراجعتله اولیا چایی حقدنه اوروپانک معلوماتی سؤال
ایتمش ایدم . آلدیغ جوابنامه ده بو اثرک بعض پارچه لرینی عجله یعنی اهتامسز
بر صورته معروف حاصرک ترجمه ایتمدیکی بیان اولنه رق اوروپاچه بشقه معلومات
اولمدیغی و فقط پک زیاده اهمیتله تلقی اولنه جنی بیلدیریلیورکه بوده ذات عالی
نخیرانه لرینک عاجزلرینه اولان التفاتنامه عطوفیلرنده « قدر شناس اوروپانک
همان ترجمه سنه بیله قالمشه جنی » حقدنه کی فکر عالی لرینی تأیید ایدر قوتلی
بردیلدیر .

*

**

اولیا چایی سیاحتنامه سنک وجودی ترکک و عثمانلوق عالمی ایچون آثار
فاخره ملیه دن معدود اولدیغی کبی بویله بر اثر معظمک کسوه مطبوعاته بیورو-
نه رک چیقیشی ده دور دلارای حضرت خلافتنسا هیده وجود بولان ودرجه

مراجعت قبیلندن دکلدر ، بر جغرافیٰ عتیقه بر مورخه مراجعت قبیلندندر . سن مسوده نی یاپ بن آنی تبیض ایندیریرم . حمد اولسون سایه ترقیاتوایه جناب پادشاهیده آرقداشلر مز میاننده مکمل خریطه نویس دخی واردر . اوایسه قدمای رفقامزدن فریق سعادتلو علی پاشا حضرتلریدرکه شمدی یه قدر اورته یه قویدینی آثار کثیره جغرافییه سیله نه مکمل بر خریطه نویس اولدیغنی ارباب معارفه طانتدیرمشدر . سن ایشک جهت تاریخیه سنی تسوید ایلدکن صوکره اوده بونی جهت طبیعیه سیله بر لشدیروب مطلوب اولان خریطه نی یاخود خریطه لر ی وجوده کتورمش اولورز . اوروپا اشبو اولیا چلبی سیاحتنامه سنی حیرتله تالی ایده جکی کبی خریطه لر مز ی دخی آفرینلر ایله تالی ایده جکنه شبهه ک اولسون .

ایشته رجام بودر . واقعا پک زیاده مشغولیتکدن بحث ایدیور ایسه کده بو خدمت الک اساسلی خدمتلردن اولدیغنی ایچون چکه جکک یورغونلغی نائل اوله جغک آفرینلر ایله ازاله قابلدر . شو رجامه مقایل طرفکدن بر موافقت جوابنه منتظرم عزیزم .

احمد مدحت

جواب

سایه تشویقات عطوفیلر نده یتشمکله مفتخر اولان نجیب عاصم او خریطه مسوده سنک تنظیمی نده کمال افتخار ایله درعهده ایدر . حقیقه فریقان کرامدن سعادتلو علی شرف پاشا حضرتلرینک وجوده کتیر دکلری نفایس آثار جغرافییه اولیه بر خریطه نکده بزده همده اوروپاده طبع ایدیلنلری درجه سنده طبیی امکانی عالمه تسلیم ایتدیره جک براهین فعلیه دندر .

شونی ده علاوه عرض ایدیم که آثار قدیمه مراقی حسینیه اجرا ایلدیکم تحریات اناسنده بوسیاحتنامه نی کوردیکم وقت وجدانمده حصوله کلن سرور وحبوری شاعر دکلم که همان تصویر ایده بیلهیم . بنجه « چوق سویندم » دیمک مقصدیمی ادایه کفیدر .

دخی برابرجه تسویه اولنهرق یازلیق عادتسه یول آچلمش اوله جقدر .
 بوايشك ایچنده عثمانلیق ترکک ایچون بشقهجه برمدار افتخار دها
 حاصل اوله جقدر . اوایسه اولیا چایی سیاحتنامه سنی تصویر وتزین ایده جک
 اولان خریطه لرك اوروپادن استمداد ایله وجوده پکده کتوریلهمیه جکنه
 مقابل ینه ترککدن عثمانلیقدن استمداد ایله وجوده کتوریلهمیه جکی
 قضیه سیدر . زیرا بزم اوزبرنجی واون ایکنجی عصر حجر یتزک جغرافیای
 شرقیه عأد اولان احوالی اوروپایه هنوز تمامیه معلوم دکدر . خریطه نویس
 مشهور کپرت زمانسه قدر بوعدم معلومیت دوام ایتش اولوب کپرتک
 بوایده کی خدمتی بتون اوروپایی متدار براقشدر . اما کپرت دخی مقصودی
 اکمال و اتمام ایدهمیوب زمانمزده دیون عمومیه مجلس باش کاتبی فاضل دوستمز
 موسیو کووینه جنابلری یکی یازدینی جغرافیای عثمانی ایله بوایده بیوک
 بر خدمت کورمشدر . موسیو کووینه وکپرتک بو خدمتلری هپ جغرافیای
 حاضر ایچون اولوب بوده اصل عثمانی ممالکنه عأددر . ایوم روسیه النده
 بولنان لرلر ایچون روسلر همت ایدرک ایرانه کلنجه هر طرفک جغرافیاجیلری
 مشترکاً غیرت ایتکله برابر ممالک ایرانیه نک جمهوریتی هنوز بزدن زیاده جه دره
 فقط بومساعینک کافه سی هپ جغرافیای حاضر حقنده در . ایکی اوج عصر
 اولکی جغرافیامز هر طرف ایچون مجهولاتدن اولدینی حالده ینه بر عثمانلینک
 سایه همتنده بزه معلومدر . او عثمانی ایسه کاتب چایی و محصول همتی دخی
 جهانتامدر .

اما جهانتما اسمنی ایشیدر ایشتمز مقصودم آنده کی خریطه لر اولدینی
 آ کلامزسک یا؟ آنک خریطه لری اوزمانکی اوروپا خریطه لر نندن اقتباس
 ایله شم دیکلره نسبتله پک فنا یاپلمشدر . اصل جالب نظر اهتمام اوله جق
 شی متن کتابدر . خریطه لری جغرافیای طبیعیک بوکونکی ترقیاتنه کوره
 یاپملی و مواقع عتیقه اسامیسنی دخی جهانتما متنک ویردیکی معلوماته کوردیازملی .
 سن خریطه نویس اولمدیفک ایچون مکمل و مصحح بر جغرافیای طبیعی
 خریطه سی یاپم دیه اعتذار ایده بیلور ایسه کده سکا مراجعتم بر خریطه نویسه

ایسته‌دیکم شی اولیا چلبی سیاحتنامه‌سی اوس سیاحتک وقوعی زماننده کی جغرافیای عتیق نقطه نظرندن برخریطه ایله نرین و اتمام ایتمکدر. اون درجه عرض شمالی ایله الشمس درجه عرض شمالی و غرنوچ دائرة نصف نهاری اعتباربله اون بش درجه طول شرقی حدودلر داخلندن قسم ارضک خریطه‌سی ترسیم اولنور ایسه اوروپای شرقی و آسیای غربی ایله آفریقادن مصر و طرابلس غرب و تونس و لایتیری بو حدود داخلنه کیرمش اولور. خریطه مذکورده نک جغرافیای طبیعی به عائد اولان محتویاتی ایله جغرافیای سیاسی احوالی موضوعاً کوسترملک ایچون قطع‌سی نه قدر بیوک اولور ایسه نفعی دخی اولقدر چنوق اولور. بو حوالده یکپاره اولمی موجب ازعاج اولور ایسه درت و یاخود سکنز یافتیه تقسیم و یاخود قریم مجارستان المانیا اسوج مصر جزیره العرب کبی یرلر ایچون برر مستقل خریطه صورتنده ترسیم دخی ممکناتنددر. لکن هر سیاحتنامه‌ده معتاد اولدینی وجهله خریطه اوزرنده سیاحتک کذرکاهی دخی تعیین و ارائه ایدملک لازم کلور ایسه ولو کوچک قطعده اولسون یوقاروده کوستردیکم درجه لر داخلنده برخریطه عمومیه یاپه رق کذرکاهک تعیین هر حالده موجب فائده عظیمه در.

بودیدیکم خریطه‌نک نه قدر نافع برشی اولدیغنی سکا تعریف ایتک لازم دکلددر. سن بونک اهمیتی جمله دن زیاده تقدیر ایدرسک. جغرافیای عتیقک تاریخه صورت تطبیقی هنوز کورمامش اولانلردخی ایلک نمونه بی بو خریطه لرده کورده رک اکلارلرکه حال حاضر جغرافیای بشقه در ازمه قدیمه جغرافیای ده بشقه. اوله یا؟ بوکون برطاقم مملکتلر کویلر عسکری و تجارت و سائره موقعلری واردرکه بوندن اوچیوز سنه مقدم خریطه اوزرنده یوقایدیلر. اوزمان وار اولانلردخی بوکون یوقدرلر. برطاقلری ماده موجود ایسه لرده اسملری دکشمشدر. هله برچوقلربنک اسکی حاللریله یکی حاللری آره سنده یا کوچولمک یا بیومک جهتیله فرق عظیم واردر. بناء علیه اولیا چلبی سیاحتنامه‌سی برده بویله خریطه لره تصویر ایدیه جک اولور ایسه اهمیتی برقات ده آرتمش اولدقدن ماعدا بوندن صکره تاریخ یازلدجه جغرافیادن احتیاجاتی

آلمش اولدقدن صكره كيمسه يه متدار دكلسك . اصل مطلوب اولان شي رفقتك مقتضاسي اولان خالص وصيمي دوستلقدرد . بناءً عليه سندن تمنياتم بودوستلقدن ايلرويه كچه مز .

كلمه مقصد اصلي يه : اوليا چلي سياحتنامه سنك تصحيحى ايله تحشيه سنى درعهده ايدييورسك . ايكي بيوك خدمت كه قارئن عثمانيه ني متدار براقه جقسك . زيرا « تصحيح » دينلن شيك اهميت حقيقيه سي آرتق قارئن عثمانيه نزدند . تقدير اولنش وبركتاب كر چكدن مصصح اولمز ايسه منافع موعوده سندن برچونغي غائب اوله جنى حكم ايدلمشدر . شو يقينلرده اك مصصح كتاب ينه سنك وارقداشريكك همتكز ايله تصحيح اولنان موضوعات العلومدر . لكن اوده كوكلك آرزوسى درجه سنده تصحيح ايديله مدي . مكمل بر خطا صواب جدولنه احتياجي واردر ديه جك ايديسه مده اوجدوللردن مقصد كتابك صا . حبي طرفدن جدول موجبجه كتابك تصحيحى يعنى خطالك حك وآنلك يرينه صوابلرى ترقيم اولنهرق اكالى قضيه سي اوله جق ايكن كيمسه نك بويه ياديفنى كورمامش اولديفمدن او توصيه يه ديلم وارميور .

تحشيه ايسه اصل بزم شرقلى ارباب معارفك اك زياده تقليده لايق اولان عادتلردن ايكن برزماندن برى ترك اولنمشدر . سببى نه اولديفنى بيلورميسك ؟ اهمال دكل ! « عجز » در . زيرا تحشيه ايشى تصحيحدن ده بيوك اقتداره وابسته در . محشى عادتاً مؤلفدن ده مقتدر اولمايدر كه تحشيه سندن استفاده اولنه بيلسون . والا تحشيه سي قارئلرى نفايط ايدرك استفادهلرني تهلكيه دوچار ايلر . ديمك ايسته يورم كه اوليا چلي سياحتنامه سنى تحشيه يه سن حقيقه مقتدرسك . وسنك تحشيه كدن قارئلر كر چكدن استفاده ايدرلر .

لكن بن سكا بوتصحيح وتحشيه دن ده بيوك برخدمت ايچون رجا ايدد . جكم . اوليا چلي كبي برسياح هيچ برملنده كماش وآنك سياحتنامه سي كبي برسياحتنامه هيچ برلسان ايله يازنامش اولديفنى محققدر . بويه بركتابك اكالى واتامى ايچون ده نقدرد غيرت ايدلسه سزادر . بن سندن ايسته يه جكم خدمت ايسه حقيقه بوكتابى اكلى ايددجك خدمت مهمه دندر .

مئلی جسامتده بولنان بوکتاب معظمی کندی باشنه طبع ایدی ویرمک هیچ
یرمطبعه نك کاری دکدر . بناءً علیه کرک طابعه و کرکسه قارئین کرامه
برسهولت اولوق اوزره ابتدا ایکی جلدینه برر مجیدیه ابونه یازمق و بونلری
بتیردیکمز کبی سائر جلدلرده او معامله ده بولنمق موافق دوشیور .
محضاً توفیقات الیه یه مستنداً سایه معارف سرمایة حضرت پادشاهیده
شوامر خیره ده موفق و بوندن طولایی سائر نشریات عاجزانه مزده اولدیغی
کبی معارف عمومیه نظارت جلدیه سنجه مظهر معاونت و تسمیلات اوله جغمزی
قویاً امید ایدیورز . ومن الله التوفیق .

ینه (اقدام) ک ۷۰۶ نومرولو نسخه سنده عطفونلو احمد مدحت افندی حضرت لری نك
شومقاله لری درج اولمشدر :

نجیب عاصمدن بر رجا

عزیزم نجیب عاصم !

اولیا چایی سیاحتنامه سنك طبعی تشویق یولنده سکا پیرو اولدیغمه تشکر
یولنده اقدامه درج ایتدیردیک مقاله نی صقیله رق او قودم . اوت سنکله
رفاقتم ده سن توکمز توسسز بر اعدادیه شاکردی و بن صاحبلی صقاللی بر
باش محرر اولدیغمز زماندن باشلامش ایسه ده فکری املی آرزوسی نقطه
واحدیه متوجه واوراده مجتمع اولان ترقیات اسلامیه و عثمانیه غیرتکارلری
میاننده نه یاشجه نه رتبه جه فرق آرانورمی ؟ سن او وقت ینه بوگونکی نجیب
عاصم ایدک . چونکه اولیه اولوق عزم و جزم قطعینسنده ایدک . عزم و جزم
قطعی صاحبی اولان موفقیت مطلوبه نك درتده اوچنی حاصل ایلمش صاییلور .
کچلرده اقدام صاحبی احمد جودت ایچون دخی بالمناسه یازمش اولدیغم وجهله
رفاقتلریله پک چوق کیمسه لر بنی مشرف ایلمشدر . فقط هر کس استعدادی
درجه سنده نصیبی آلمشدر . سنك ترجمان حقیقت تحریر خانه سنندن آلدیغک
شی « ویریلور » شیلردن اولیوب « آالنور » شیلردنذر . آتی سن کندیک

افندی کبی مؤلفر یمزی کوزلجه تقلید ایتک اولورسه بزم ایچون دها فائده لی اولور .

*

بند کز اولیا چلبی سیاحتنامه سنک طبع ونشرینی اوتدن بری آرزو ایدرم . فهرس مقاله سنده ویردیکم اوفاجق معلوماتد زده هرکسک آ کلایه جنی وجه ایله تاریخ ، جغرافیا ، لسان و باخصوص اورو پاچه قازانه جغمز علمی برشان شوکتابک نشرینه برر بیوک سبدر . حتی احمد جودت بک برادرمرز موسیو وامبری ایله ملاقاتنده بوکتابدن سوز آچمشده او معلومات خزینه سنک انتشارینه مجار حکومتجه بیله معاونت ایدیه بیله جکی جوانی آلمشدر .

عثمانلو ایچنده یتشن ، حقیقه جهانک دها بریرنده برمثلی کوریلهمین اولیه اولیا چلبی کبی برذانک اوکوزل اثرینی باصوب چیقارمق پکده قولای یرشی دکلدر .

عثمانلورک افتخارینه حجت اوله جق بو قوجه کتسانی غایت طوغری باصمق . ایجاب ایدن یرلرینه حاشیه لر چیقمق لازمدر . ایشلمک چوقاغنه باقیه رق تصحیحنه . بیله دیکم قدر حاشیه لر علاوه سنه چالیشه جغمی وعدا ایدرم . ایش شمدی اقدام ادارسنه قالیور . اوده موضوعات العلوم حقنده خاقمزک کوستردیکی رغبت وامنیته اعتماد ایله شوایشی بشاریر ایشه بتون جهانده بولنان معرفت صاحبارینک تشکرینه نائل اولور . همان جناب حق موفق بیورسون .

نجیب عاصم

اقدام طرفندن وبریلن جواب :

اقدام

عطوفتو احمد مدحت افندی حضر تار یله نجیب عاصم افدینک لزوملی اثرلری تقدیر خصوصنده کی اهلیت و کفایتلری یالکز بزه دکل ، بتون قارئین کراجه مسلمدر . بناء علیه خاقمزک حق عاجزانه مزده کوستردیکی امنیت بو توجهه مغروراً بوایشی ده درعهده ایده جکر . موضوعات العلومک بش

كان فضولى بيله بر قطعه سنده بغداد كې بربرده ادبياتك هر شرطنه موافق اولمق اوزره ترجه شعر سويامك قابل اوله جغنى بيلديرييور .

ترجه نك اسكى زمانلرنده باشلى باشنه برديل اولدغى بوكون كشف اولنان اثرلر ايله آرتق اورته يه چيقارلدى . فقط عثمانليجه نك ده وقتيله ويسيلر ، نركسيلر ك يازدقلى كې دكل ، بتون خلمقمزك آ كلايه جغنى يولده يازى يازدقلى بزدن اول كلنلر ك براقدقلى كتابلردن بللى اوليور . فريدون بك منشأنده بولنان مشهور « بهار » بندى شويله بر طرفه براقسه بيله شهزاده سليمان پاشا حضرتلرينك پدرلرينه يازدقلى فتحنامه ، سايمان چلينك مولد شريف منظومه سى ، اوروپايليرجه بيله ادبياتجه اولان قيمتى تقدير ايديلن يازمچى اوغانك محمدىسى عثمانليجه نك باشلى باشنه هر ترجه بيلنك آ كلايه جغنى يولده يازيلور برديل اولدغى كوسترر . ذاماً اناطولى طرفنده شمديكى ترجه مزك دولت دائرلرنده رسماً قوللانيلشى قردهمان اوغلى محمد بكك دلالتى ايله اولمشدر . او حالده كرك بز عثمانلور وكر كسه او وقتكى طوائف ملوك ترجه نك بو طرفلرده يازلمغه باشلانديغى تاريخدن آز سوكره ميدانه چيقانلردن اولديغمزدن كندى شيو سنى قورومش بر « لسان تحريرى » توارث ايتديكمز عيان اوليور .

ايسته اويولده كى يازيش عثمانلورده ينه بر صنف قلم اربابى وبالخاصه علوم و فنون ايله اوغراشان مؤلفلر آره سنده قوللانلمش اولديغندن ايشلرى كوچلرى پارلاق سوز يازمقدن عبارت اولان اوزمان اديبلرنجه ادبيات دائرهنه صوقولماشدر .

دها غريپى اسكى ادبيات ديتلديكى زمان ايلك اوچه خاطره كلن ويسى ايله نركسى نترده ترجه يى بسبتون اهمال ايله عربى ايله فارسى قاريشغى برشى يازدقلى حالده لفظلرنده نسبةً چوچه ترجه قوللانمشلردر .

عاجزلرينه قاليرسه يازمچمى شيلرده الدن كلديكى قدر ترجه ، قيصه سوزلر و آرق هيچ اولمزه كاتب چلبى . اولياچلبى ، قاموس مترجمى عاصم

حقدہ کی ہر زمان و بالخاصہ او مقالہ دن طولانی ابدال بیورد قاری التفات بر اثر توجہ معلمانہ دن عبارت اولدینی جہتلہ پک قیمتدار اولان شو توجہ عالی یہ کسب استحقاق ایچون دہا پک چوق سنہلر چالشمق مجبوری تی التددہ قالہ جغمی بیان ایدرم .

شناسینک لسانمزی ، ادبیاتمزی بیلدی کمز حالہ افرانی حقدہ کی اجتہاداتی حقیقہ مشار الیہک اخلافی اولہ جقلر طرفدن تعقیب ایدیہ مدیکنی اعتراف ایتلیدر .

بر آز تعمیق ایدیہ جک اولورسہ شناسینک لسانمزی سویلندی کی کبی یازمق و ہریازیلانی ہر کسہ آ کلاتمق سودا سندہ بولندیغی آ کلا شیلیور . فقط کندیسندن اول طویلان اسلوب تحریر ایلہ الفتندن اولمیدر کہ امنلی طوغربدن طرغری یہ اورتہ یہ قویہ مامش ، اوایشی بزہ براقمش ایدی . حتی یازدیغی صافی ترجہ بیتلردہ بوکا دلالت ایدر .

مؤخرآ ذات عطفیلری فارسی و عربی ترکیلرہ حاجت قائمسنزین بر مقالہ یازیلہ بیلہ جکنی فعلاً اثبات بیورمشلردر . اکر ارباب قلممزر بو وادی بی توسیعہ ہمت ایتسہلر ایدی بوکون ترجہ دیہ یازدیغمز شو سطرلری ہر کسہ آ کلاتمق قولای اولوردی . نہ یاپالم کہ اولہ اولمدی ! غریبی شوکہ ہر قلم صاحبی ترجہ یازمق . کنیشلمہ سنی اوزلہ مک ایستہ یور . حتی « اقدام » یکی چیقدیغی زمان ایچندہ عربی ، فارسی ، اجنبی برکہ بولنماق اوزرہ یازدیغم برایکی مقالہ بی ہر کس بکنمش ، یازانہ آفرین دیمش ایدی . نہ چارہ کہ ینہ بیلدی کمز دن دونمڈک . بونک سہبی السنہ ترکیہ یہ اہمیت ویرمیشمزدر . بوش وقتم اولسہ بوکون ترجہ مزک عادتاً فرانسزجہ قدر زنکین و مکمل برلسان اولدیغنی فعلاً یعنی مکمل صرف و نحو بی ، لغتی ترتیب ایتمکہ اثبات ایدرایدم .

ذاتاً بوکا حاجت نہ ! شو دعوی تا اوننجی عصر دہ میدانہ قولمش و علی شیرکبی بر ذات ترجہ مزک اوزمان ادبیاتجہ اک پارلاق بردوردہ بولنان فارسیدن دہا مکمل اولدیغنی بر کتاب ایلہ اثبات ایامشدر . علی شیردن بر عصر صوکرہ

اولياچلي سياحتنامه سی نثر اولسون يتسونده کوررسک که کړک
يکي وکړک اسکی کتب عثمانیه من میانده اوروپانک نظر اهمیتی اک اول
بوکتاب جلب ایده جک واک اول بوکتاب ترجمه اولنه جقدر . ادیسی بی
ابن بطوطه بی ترجمه وطبعه لزوم کورمش اولان قدرشناس اوروپا ایچون
اولياچلي سياحتنامه سی القشرا یله تلقی اولنه جق اعظم آناردندر .

باقی حقه اولان تقدیرات تعظیمکارانه می حسن قبول ایتمکی رجا

ایدرم عزیزم ! فی ۱۵ حزیران سنه ۳۱۲ احمد مدحت

مشار ایله حضرتلرینک بالاده کی مقاله لرینه نجیب عاصم افندی ک جوابی :

« اقدام » غزته سنک ۷۰۱ نومرولی نسخه سنده اولیاچلي سياحتنامه سی
حقننده یازدیغ مقاله فهرسیه اوزرینه عطوفتو احمد مدحت افندی حضرتلرینک
تحریر و ایرته سی کونی نثر بیوردقلری التفتنامه دن متشکر می ، مفتخر می ،
نه اوله جغمی تعییندن بحق عجز می اعتراف ایدرم . برکده راقم الحروف کیم ،
احمد مدحت افندی حضرتلری کیمدر لر . ابتدا شو تعین ایتمکجه بنم نه یامق
لازم کله جکم آ کلاشیله ماز .

راقم الحروف دور دلارای حضرت پادشاهیده ثمرات نافع سی کمالیه
اقتطاف اولنان حدائق معرفدن بریسنده یتیم ، بیکیس برچو جق ایکن وسع
وقابلیتی درجه سنده مظهر فیوضات اولانلرک اک عاجزیدر .

دها دروس اعدادیده تدرس ایتمیکم زمانلرده جمعه لری « ترجمان حقیقت »
ادارسنده کچیرر وشو صورتله تنفس زمانلری می ده اوراده اکتساب فیض ایتمک
حصر ایلر ایدم . اوزمانلرده ایسه ، تعیر مزجه ، افندی حضرتلری ترجمانک
ریاست تحریریه سنده بولمقله برابر جمله مزه درس حکمت و معرفت افاضه
بیوررلردی . مکتبدن اکمال تحصیل شهادتنامه سنی آلدقن بریل صوکرده ده
ینه بوغزته یه محرر اولمق اوزره قبول اولندم . شو حسابجه ترجمان اداره سنک
ودها طوغریسی افندی حضرتلرینک چکر دکدن یتشدر دکلری شو محرر

اولياچلينك صورت افادەسى ايسە ھراوقويانلر نزدندە آ كلاشياھيەلەجك سادەلك ايلە مزيندر . قان قلەسى ھمزەنامە عاشق كرم حكايلەرى وسائر بومقوله آثار سلفك طرز افادەلەرى يولندە فقط آنلردن دھا پك چوق زيادە كاتبانە و فصيحانە برطرز افادە كە اميلر مجلسندە اوقونسەبيلە آ كلاشيلوب استفادە ايديلەبيلور .

بويولده كى برستايشە ادبامز حضراتى تبسم استخفاف ايلە مقابله ماذون ومرخصدرلر . آنلك ملتزملى اولان لطافت افادە كنديلرينە مبارك اولسون . بزجە اوقومقدن مقصود آ كلامق ھمدە نەقدر قولاي آ كلامق ممكن ايسە اوقدر قولاي آ كلامق اولديغندن بز فصاحت و بلاغتي اصل بويە ناسك سھولت تفھمني تأمين ايدەبيلەجك اصول تحريردە آرامق وبولمق طرفندەيز .

*

**

ايشتە اولياچلي سياحتنامەسى حقندە كى تقديراتم بوندن عبارتدر . يونىدە « موضوعات العلوم » ك طبعندە كى صورتلە طبعكزى تشويق ايدرم . موضوعات العلوم واقعا اويلە برمجيديه و جودە كتوريلەبيلەجك بركتاب دكل ايدى . حال بوكە قارئين عثمانيه سزە درت بيك بوقدر آبونە اظھاريلە او امرمحالى ممكن وحتى سھل منزلهسنە اينديردى . اولياچلي سياحتنامەسندە دخى بورغتي بولەجفكزە شھە ايتمكز . زيرا موضوعات العلوم ھرحالده آز چوق علومە منسوب اولانلك رغبت ايدەبيلەجكلرى برخزينە معارف ايدى . اولياچلي سياحتنامەسى ايسە خرج عالم بركتابدر كە پريار جادولر مناقبدن خوشلانان آدملردن بدأ ايلە جغرافيانك تاريخك اك عالى مباحثە اك لطيف حكاياتنە مراقق اولانلرە وارنجيهقدر ھركسك رغبتى قازانەجقدر . رومان نامنە آراق صورت ونوعنى تعيندن حيا ايدەجكم شيلردن ايسە طاتلى طاتلى امرار اوقات ايچوى اشبو سياحتنامەنك ايدەجكى خدمت ميل و رغبت عامي الى نہايە كنديسنە جلب ايدە كيدەجكدر .

سوزمى بتورمزدن اول سكا برشى دھا خبر ويرهيمى ؟

علمك على الاعلاسى استانبولك بزه غاڤد اولان احوال تاريخه سنده دركه ابنه
و مؤسسات عاليه سندن يالكز جوامع شريفه به دائر حاوى اولدني معلومات.
« حديقه الجوامع » كى بر اثر مهمه اساس اولمشدر. بو حديقه الجوامع آلمانجه
فرانسزجه به بالترجه عثمانليغمز لهنده اوروپاچه پيدا اولمغه باشلايان حسن
ظن و حسن شهادتك مبانيسى صره سنه كچه مشدر. ايمدى اوليا چلينك او
اسرائيليات و مناقب و خرافاتدن صكره بتون كزوب كوردىكى يرلر حقنده كى
تحقيقاتى هر نوع مؤسسات حقنده برر حديقه تأليف ايده جك اولانلره مأخذ
بكانه اوله جقدر .

*

**

يا بو كتابك شيوه افاده عثمانيه سى ده جالب نظر تقدير دكيدر؟ نه آچيق
برلسان ايله يازلمش؟ ايكي عصر لغه قريپ بر تأليف اولدني حالده شيوه افاده.
سنده استهجان اوله جق بر غرايت بولمقدن فضله بكون دخى تقدير ايديله جك
تعبيرلر تشبيهلر بك چوقدر . بكا كوندرديكك پارچه لرى حقيقه لذتله
او قودىغمى اعترافدن كيرو طوره مم. بو صحيفه لر اوزرنده ارباب قلممزر كوروب
ا كلا مايدرلر كه لسان عثمانيز علم و صنعت لسانى اوله بيلمك ايچون اصل
نه كى تعديلاته محتاجدر . زيرا تأسفات واقعه مز ايله برابر قابل كتم وانكار
دكلدر كه شو آره لق لسانمك ساده لك جهتدن ملتزم اولان ترقياتى تحويل مجرا
ايمكه باشلامش و يازيلان اثرلر پر تعقيد اوله رق آ كلاشلمقدن مبرا دينله .
بيله جك بر صورت پيدا ايمكده بولمشدر. بر زمانلر ويسيلرك نركسيلرك آثار
قلميه سى تعبيرات و تشبيهات عربيه و فارسيه ايله مملو اولدق لرندن ا كلاشيله ميورلر
ديه شكايه اولنيور ايدى . شمديلر ده ايسه قلملرنده لطافت ادبيه ايله
حكيميه يي جمع اتمش صايبانلر مزمك كويا تعبيرات اجنبيه يي عثمانيلاشمدير مق.
غيرتيله تركيب ايلدكارى جمله لر هيچده آ كلاشيله ميورلر . بركت و يرسون كه
بعضاً فرانسزجه لر يني دخى برابر يازييورلر ده كويا كندى لسانمزرجه اولمزلرن
طولاي آ كلايه مديغمز شيلرى بو كلمات اجنبيه دن بالاستمداد آ كلايه بيله كل كمزم
مساعده بيور يورلر .

آنر هپ مسموعاتی میانده داخدر لر « شهر قسطنطینیة نك مبادیسنه دائر کتب سالفدن نقل ایتدیکی خبر لر میانده اسرائیلیاتدن عد اولنه جق مناقبدن دخی سیاح مشار الیهک مسؤل اوله میه جفی هویدادر . یا عجباً بومناقبدکه کتابة کیر مسندن ممنومی اولمی یز یوقسه مکدر می ؟

*

* *

اوروپا مؤلفین جدیده سنک « میت » و « له ژاند » تعیر اولنان مصال نوعدن مناقبه نه قدر اهمیت ویردکرینی اولور اولماز ارباب معارف بیلمز لر ایسه ده سن بیلورسک . سنک کبی برفاضله تفصیلات زائده یه کیرشمکه حاجت اولمق سزین براخطار عادی نوعدن شو قدر جق برشی سویله مک کافیدر که استانبول قدس روما شهر لری کبی مبادیء تأسس لری ظلام مجهولیت تاریخیه ایچنه طوغری مستغرق اولوب کیده جک قدر اسکی اولاز شیلرک ایلک مبادیسی حقنده معلومات تاریخیه بولنه مز . « تاریخ » دیدیکمز شخص معنوی اوزمانلرده موجود و بر حیات دکل ایدی که اومبادی بی دخی کوروب بزه خبر ویرمکه مکلف و ویره مدیکندن طولانی مسؤل اولسون . لکن انسان قسمی بیلمدیکی شیلر حقنده کی جهایله قناعت ایله بیلور می ؟ هیات ! بیلمدیکی شیئی دخی خیالندن اویدیر مق بشریتک جبلت عجیبه سی مقتضاسننددر . بومقتضا هر ملتده کورلمشدر . چونکه هر ملتک میتولوژیسی وله ژاند لری واردر .

ایمدی اولیا چلبی هر شیک مبادیسی حقنده کی میتلری له ژاند لری دخی یازمشدر . بونلری یازیشی برنقیصه دکل بر تمامیت و مکملیتدر . بیه جکر که اومحل حقنده طوغری خبر لر شونلر اولدیغی کبی طوغری خبر لرک مقو - دیتلری درجه سنده کی قدم حاللری ایچون تصور و تخیل ایدلمش اولان مناقب دخی شونلردن عبارتدر .

بو حقیقتی بویله جه تلقی ایدنلر مقدا اولیا چلبیدن بر مقدار اقباسات ایله اومعهود خرافات کتانبک طبع ایدلمش اولسندن طولانی اثرک اهمیت ذاتیه سنی انکاره قدر واره مز لر . اوت ! استانبولک مبادیء مبانیسی حقنده بر جوق خرافات یازمش که آنلرک موجودیتلرینی خبر آلتق بزم ایچون ینه بر علمدر . اما

اولیا چلبی کتابنه هر نه یازمش ایسه محضا کیدوب کورمش اولدینی یرلرده
 یا بالذات تحقیق ایلدیکی ویاخود او یرلره دأر کتب سالفهده کوردیکی شیلری
 یازمشدر . ایشک بوجهتده اولیا چلبی به بکزیه بیان ایکی سیاح واردر که
 بونک بریسی ابن بطوطه وبریسی مارقوپولودر . لکن ابن بطوطه فاسدن
 چینه قدر کزدیکی یرلر حقنده معلومات جغرافیه و تاریخیه ویرمهکه تقرب بیله
 ایتمز . یالکز فلان یرده فلانجه کیمسه ایله کوریشوب شو قدر هدیه سنی آلمش
 اولدیغنه ویاخود او کیمسه طرفندن شویله برایشه تعیین ایدلدیکنه دأر فقر دلر
 یازار . ابن بطوطه نك اهمیتی اسقاط ایتمک ایسته یورم ظن اولنسون . اودخی
 مهم بر اثر درر . آنی عربجه دن عیناً عثمانلیجه به نقل ایدن کتبخانه عثمانیزه بیوک
 بر خدمت ایتمش اولور . لکن ابن بطوطه دن لذت آله بیلیمک ایچون انسان
 ذاتاً معلومات جغرافیه و تاریخیه صاحبی اولمق لازم کلور . مارقوپولو دخی
 اولیا چلبی به مرجح دکادر . زیرا یالکز جهات شرقیه یی سیاحت ایلمش
 اولوب اولیا چلبی کبی اوروپانک ده بر بیوک قسمی کزمش دکادر . باخصوص که
 مارقوپولونک کیتدیکی یرلرک عادات واحوالنه دأر ویردیکی خبرلرده پک چوق
 یالانی اولدینی ایوم اجرا ایدیلن تدقیقات جغرافیه و تاریخیه ایله میدانه
 چیقارلمشدر . هله بو آدم او یرلره دأر آثار اسلافده تدقیقات اجرا سنه بیا
 نیجائی حسبیله مقتدر دخی دکل ایدی .

اولیا چلبی ایسه واردینی یرلرده کرک کندی کوزیله کوردیکی وکرک
 بشقلرندن ایشدیکی شیلری کاملاً یازدیگی کبی کتب سالفهده او مجل حقنده
 نه کبی معلوماتی مندرج کورمش ایسه آنلری ده یازمشدر . هم اک اعلاسی
 شوکه کوردیکی شیلری « کوردم » وایشدیکی شیلری « ایشتم » دیه یازوب
 کتابلردن دخی هانکی خبری آلمش ایسه مأخذلرینی تعیین ایله یازمشدر .
 بر مؤلف ایچونده بوندن زیاده شایان تحسین حرکت اوله مز .

سیاح مشار الیه کندی محصول تحقیقاتی اولان خبرلرک کاملاً موافق
 اولدیغنی احمدوفیق پاشا وجودت پاشا مرحوملردن ایشتمش ایدم . بونلر دیشلر
 ایدی که : « صحتلرینه ذهنلرک یاتمدیغنی شیلر سیاحلک کندی آثار تحقیق اولمیوب

ابقا و تأیید ایچون هیکلر رکزى معتاد اولان يرلرده كمش اولسه ایدی الك اول هیکلی دیکله جك آدمرك بریسی ده اولیا چلی اولور ایدی. حتی بومقوله نوادرک تولدرینی هر شهر . قصبه و قریه کندیسنه نسبت اتمکله افتخار آزادقلری کچی اولیا چلی دخی بلدان وقصبات و قرا میاننده منازع فیه اولور ایدی .

موضوعات العلومك جلدلری قدر اون جلد برکتانی استساخ اتمک بيله بیوك بر صبره دلالت ایدر . مندرجاتی بعض مدونات موجوده دن جمع و تألیف ایله او قدر بیوك بر اثر وجوده کتورمك مؤلفنه بر شهرت ابدیه قازاندیرمغه کافیدر . یا او کتابك محتویاتی آیا قریله کیدوب کوزلریله کورمش اولدیغی يرلره دائر اولورسه ؟ . . .

اولیا چلینك سیاحتنامه سنی دها چوجقا غمده ایکن برذات معارف سماندن ایشتمش ایدم . مشهور آفاق اولان و اثری اوروپا لسانلرینه دخی ترجمه ایدلمش بولسان ابن بطوطه یه اولیا چلی نی برقاچ قات فائق طوتیور ایدی . صکر دلری بوکتایی کورمکی امل ایدتمش ایدیسهم ده وقت بوله مامش ایدم که موضوع اولدیغی کتبخانه لره کیدوب ده تدقیق و تتبع ایدیم . لکن احمد و فیک پاشا مرحوم و شمس الدین سامی بك برادر من کچی برچوق ذواتدن سیاحتنامه مذکورک تقدیرانه دائر برچوق سوزلر ایشتمش ایدم . بو ایشتمدیکم سوزلر میاننده بنی الك زیاده مستفید ایدنی سنك سوزلرک اولدیغی در میان ایلر ایسه مسلم اولان تواضعکی اخلال اتمش اولم . صحیفه مطبوعاته ده انظار عمومیه قارشو علناً اعتراضیه افتخار ایلرم که سندن فضل و عرفانکه دلالت ایدر برچوق نافع سوزلر ایشتمش و بلله مشمدر . اولیا چلی سیاحتنامه سی حقتده کی سوزلرک دخی بوجه دندر . بو اثرک نفع عظیمی حقتده سن شهادت ایلدکن صکره بشقه شهادته نه لزوم قالور ؟ چونکه سنك بو باده شهادتکی کافی کورمک ایچون نه کچی شرائط لازم ایسه جمله سنی مع زیادة جامعسک .

*

**

مع هذا بو اثر حقتده هر کس دن طوبیلامش اولدیغ معومات و ملاحظاتی ایشته بوجه آتی اجمال ایدیورم :

ایله میور . نباتادن پک چوغنی طبیعتاریله یتشدکری یردن قالدیروب بشقه محلله نقل ایتدجکه نوعنی اصلاح واکمال درجهسنده حسن تأثیر کورمشلر . بعض نباتات واردرکه تخمقلدن فیده لکه وفیده لکدن ترلایه برقاچ دفعه نقل ایتمینجه مستعد اولدینی تکملاتی آله میوب بوجور قالور .

مهاجرت متقدمین حقدنه کی سوزک دخی بکا شونی تخطر ایتدیردی که :
جغرافیا و تاریخ علملرنده بعض محللر ممالک مجهوله دن عد اولنورلر ایدی .
نیچون ؟ متجسس سیاحلر اورالر هنوز فرجه یاب دخول اوله مامشلر ایدی ده آنک ایچون ! سیاحلرک کیره مدکری یرلر تاریخ و جغرافیاچه مجهول قالمشلر ایسه بو مجهولیت او یرلر ایچون موجب شین اوله بیلورمی ؟ « او یرلر بزه مجهول قالدیلر » دیمکه تامامیله متناسب اولمق اوزده « بز او یرلرک جاهلی قالمشز » دخی دینه بیلور .

اوت ! اسلامدن عربلره واسلامک غیریلرندن اسپانیول و پورتکیزلر ایله انکلیز و فرانسز و سائرده نسبتله سیاحت امرنده بز ترکلر بر آز کیروده قالمشز . بللی باشلی سیاحلر مرکز عددینی اونه ابلاغ اتمک بیله سنک ایچون بر اثر سیاحت صاییلور . معارفک همان هر شعبه سنده ام سائرهنک صدقه مساعیسنه آووج آچمقده یز . بو حال بزم ایچون تامامیله شان صاییله مز ایسه ده بعدما بز دن دخی معارف موجودهنک توسیغنه قدر خدمته مقتدر آدملر یتیشه جکلری امیدیه متسلی اوله بیلوروز . لکن بو امید مستقلمز ایچوندر . ماضیمزه کلنجه توسیغ معارفه خدمت « ایده جک » اولانلری ماضیده آرامق عبث اولوب « ایتش » اولانلری اونوتماق وظیفه سیله موظف بولنیوروز . صورت سیاحتله جغرافیه یه بو خدمتی ایتش همده « بحق » ایتش الده بر اولیا چلمیز اولدینی خالد آنی گوشه نسیانده بر اقور حو ایدر ایسه ک حقیقه مسؤل اولوروز .

* *

اولیا چلبی هر ملت متمدنه نک برقاچ عصرلق تاریخ موجوتینده یالکوز برقاچ دانه یتشدیره بیامکله ودها طوغریسی خدایی نابت اوله رق یتیشه بیلد . کارینی کورمکله مقتخر اولدقلری بیوک آملردندر . بیوک آدملرینک ناملرینی

آلتنجی جلد : — ۱۸۸ یپراقدر . بوده مجارستان ، المانیا احوالندن بحث ایدیور .

یدنچی جلد : — ینہ ۱۸۸ یپراقدر . بوجلد المانیا یعنی شمیدی اوستریا ، قریم ، طاغستان ، چرکستان ، دشت قچاق ، اژدرهان احوالی بیلدیریور .
سکزنجی جلد : — ۱۹۷ یپراقدر . قریم احوالنگ مابعدی ایلہ کرید احوالی ، سلانیک وروم ایلینک احوالی حاکدر .

طغوزنجی جلد : — ۱۵۷ یپراقدر . فقط هر صحیفه سی غایت صیق ۴۸ سطرلی اولهرق یازلشدر . بوجلدده استانبولدن مکہ مکرمه ومدینہ منوره یه قدر کندرکاهده بولنان بالجمہ محللرک احوالندن بحث اولنیور .

اوتنجی جلد : — کاملاً مصر وتوابی احوالندن عبارت اولوب ۱۹۴ یپراقدر . بوجلدک نهایتده : « تم الکتاب فی شهر ربیع الآخر سنه خمس وخمسين ومائہ والف بحافظ القرآن احمد سرای غلطه » عباره سی واردر .

مواد مندرجه سی بروجہ بالا خلاصه ایدیلن شو اثر اهممفاخر علمیه عثمانیه ایچون برآبدہ معظم اولدینی جہتہ (موضوعات العلوم) کبی برکتانی میدانہ قویغہ موفق اولان احمد جودت بک برادرمنزک بونیده نشره صرف اقدام ایدہ جکنی امیدایله ختم مقال ایلرم .

نجیب عاصم

اقدامک ۷۰۲ نومرولو نسخه سنده عطوفتلو احمد مدحت افندی حضرتلرینک نجیب عاصم افندی یه خطاباً اتیده کی مقاله لری درج اولنمشدر :
عزیزم نجیب عاصم !

اولیا چلینک سیاحتنامه سی حقنדה کوندردیکک مقاله بیلیوغرافیہ ایلہ سیاحتنامه مذکورک مقدمه سندن وشهر قسطنطنیہ یه دائر ویردیککی معلومات متقدمه دن ترتیب ایتدیردیکک پارچه نی کمال دقتله اوقودم .

مقاله بیلیوغرافیہ ده سیاحتلرک اهمیتنه دائر ایراد ایلدیکک محاکماتی پک کوزل یورتمشسک . ذاتاً هانکی شیئی فنا یازارسک که بومقاله دخی تحسین تامه اثبات لیاقت ایدہ مسون ؟

مقاله ننگ بعض یرلرنده خاطریمه بعض شیر کلدی . « اکر انسان نباتات کبی طوغدینی یرده ثابت اولسه ایدی اشجار مدنیہ نابت اوله مز ایدی » دیدیکک یرده بنم خاطریمه کلدی که نباتات بیله تبدیل مکان ایتکسزین تکمل

یالکز برنجی جلده بولسان وسطی نظرلره کوره فائده سز ، عاداتا بررهذیان اولان خرافاتی طوبیلا بهرق او جلدی وجوده کتیرمش و ایشته شو خدمتی ! ایله اوله برسپاح محقق حقنده خذجه اوفاجق برسؤ ظن حاصل اولمشدر .

اولیا چلبی سیاحتنامه سنک اون جلدی اسکدارده سلیمیه درگاه شریفی باغچه سنده سلطان محمود ثانی حضرتلرینک عهد هما یونلرنده ملکیه نظارتنده بولسان مشهور پرتو پشانک وجوده کتیردیکی کتابخانه ده بولتمقده در .

بو اون جلدک هرایکیسی کوزل برر مشین قاب ایچنده محفوظ اولوب صحیفه لرینک عرضی ۲۴ ، طولی ۳۸ سانتیمترودر . بهر صحیفه ده ۱۶ سانتیمتر و اوزونلده ۳۷ سطر وارددر .

کلم بهر جلدک محتویاته :

برنجی جلد : — ایکی یوز اون ایکی یایراقدن عبارتدر : بونده استانبولک احواله تاریخیه سی ، عثمانولر طرفندن محاصره و فتعی ، دروننده بولنان مقامات مبارکه و جوامع شریفه ، سلاطین عظام جوامع شریفه سی ایله هر بر پادشاه زمانه عائد وقایعک اجمالی ، قانوننامه سلیمانی ، بودورده اناتولی و روم ایلینک تقسیمات ملکیه سی ، وزرا جامعلری ، مسجدلر مدرسه لر ، دارالحدیثلر ، تکیه لر ، عمارتلر ، بیمارخانه لر ، وزرا قوناقلری ، کار بانسرایلر ، سیبیلخانه لر ، حاملر ، ابوالفتح سلطان محمدخان ثانی زمانندن سلطان ابراهیم خان زمانه قدر اولان سلاطین عظام حضراتی عهدنده یتشن وزرا ، علما ، نشانیلر استانبولده بولنان طوپخانه ، ترسانه ، بالجمله اصناف وسائر در .

ایکینجی جلد : — مدانیه ، یروسه ، ظهور کوبک عثمانیه و فتح استانبولدن اوله کلن سلاطین عظام عثمانیه ، جامعلر ، تربهلر ، وزرا ، علما ، شعرا ، زیارتکاهلر ، یروسه حوالیسنده بولنان قضالر ، طربزون ، آبازه مالکی ، کرجستان وسائر مواد تاریخیه و سیاحیه دن عبارت اولوب ۱۵۴ یایراقدن عبارتدر .

اوینجی جلد : — ۱۶۶ یایراقدر . بوجلده ۶۶ یایراقده اسکداردن شامه قدر اولان ممالکک احوالی و اورادن صوکنه دکین شمعی ، نیکولی ، سلسیره ، بابا طاغی ، قلبه ، صوفیه ، ادرنه شهرلری حقنده معلومات لازمه درج ایدلمشدر .

دردنچی جلد : — ۱۵۰ یایراقدر . بوجلدک ۹۱ یایراغنده استانبولدن و انه قدر اولان ممالکک احوالی و اورادن اولیا چلبینک ایران سفارتی مندرج اولوب بوندن صوکرده عراق عرب حقنده معلومات کافیه ویرلمشدر .

بشنجی جلد : — ۱۸۴ یایراقدر . بوجلدک ۲۴ یایراغی کردستان و توقات احوالندن باخدر . اورادن ۷۷ نجی یایراغنه قدر (اوزی) یه کچه رک لهستان وقایعی ، صاری قاش ، آق کرمان ، کلی قلعه لری ذکر ایدلمش و بوندن صوکره کی قسمی قلعه سلطانیه ، کلیولی ، بوغدان سفیری ، اسحاقچی ، اسلانقمین ، بلغراد ، استوار ، طمشوار ، وندیگ ، قره اورمان ، قامین غراد ، بنا لوقه ، اسکوب طرفلرندن باخدر .

حضرت لریدر . عصر مرزا علمای و زراسندن مرحوم احمد و فقی پاشانک بحق « سیاح محقق » دیه یاد [*] ایلدیکی اولیا چلبی ۱۰۶۰ تاریخنده مسند صدارته ارتقا ایدن ملک احمد پاشانک اقر باسندن و آبازه جنسنددر . فقط استانبوله طوغوب بیومشدر . سلطان ابراهیم خان زمانده آزاق سفرنده بولمش و بعض وزرانک امامت و مؤذنلکی خدمتیه آناتولی . سوریه ، عراق و مصر خطه لر بنه کیتدیکی کبی مأموریت مخصوصه ایله ایرانه ده کوندرلش ایدی . سلطان محمد خان رابع دورنده و یانه یه کوندربلن هیئت سفارته التحاق ایدرک اورادن آلمانیا ، فلمنک ، اسوچ ، لهستان ، روسیه یه کیدوب قریم طریقاه استانبوله عودت ایتشدر . ایشته اوزمان ممالک عثمانیه یی کاملاً و خارجدن ایران ایله اوروپانک قسم اعظمی طولاشان بوسیاح غیور مشهورات و مسوعات یی کاملاً یازارق (موضوعات العلوم) جلدلری کبی اون جلدلک برسیاحتنامه وجوده کتیر مشدرکه بونوع اثر لرده بونک قدر بیوک و تفصیلیسی همان کورله مشدر .

واقعا « اولیا چلبی » نامی آکیلدینی زمان اواباب مطالعه دن بعض لرینک وجهنده معنیدار بر تبسم حاصل اوله جفتی بیلیرز . فقط اوله آغیر باشلیلر ایشی تحقیق ایتهدن اوله بر تبسم استهزا کارانه کوسترمکده تمکینی الدن برافازلر .

اولیا چلبی هر درلو اوصاف لازمه یی حائز برسیاح محقق اولدیفندن کزدیکی یرلری پک مکمل تعریف ایله خدمت سیاحتی بحق ادا ایتشدر . ارباب غیرت یالکز برشی ایله اکتفا ایتمز . ممکن اولدینی قدر هرشیدن استفاده آرار . ایشته بو عثمانیوسیاحی ده بر کره حسب المأموریه کزدیکی یرلرک احوالی یازمش ، آراده بالناسبه تمیللر بیان ایتش ، هرکسک آغزینده دوشن روایاتی جمع ایتش . مبانی عمومیه اوزرنده کی محکوکاتی یازمش ، هر صنف خلغک مقداری حقدنه استاستقیلر وجوده کتیر مشدر . بوکون اوروپاده علم آثار عتیقه و تاریخ اربابی نر زنده علم مسکوکاتدن دهامم طوتیلان « Epigraphie » علم کتابات « ده اوزمان اولیا چلبینک نظر دقتنی جنب ایدرک مبانی عظیمه اوزرنده کی یازیلری استنساخ ایتشدر . « روایات Légende » ک اهمیت تاریخیه یی آزیمدر ؟ بوکون صرف افسانه تلقی ایتدیکمز قوجه قاری ماصالری . چوبان ترکیلری تاریخک ماخذ مهمه سندن عد اولنیور . هله افکار ناسک . تربیه عامه نک درجه سنی تعیین خصوصنده کی اهمیتلری تفصیله حاجت یوقدر . ایشته اولیا چلبی نامی آکلدیکی کبی تبسمی حصوله سبب اولان اوروایانک قید و ضبطدر . فقط بر تبسم ایدلری تعیب ایتبورز . چونکه اولیا چلبی سیاحتنامه سی آنجق بر . نهایت ایکی کتبخانه ده بوانور نوادر آتاردندر . حتی تدقیقات تاریخیه و جغرافییه سندن فوق الحد مستفید و متشکر اولدیغمز ش . سامی پک افندی حضرتلری بیله بو اثری تماماً کورمیه رک « قاموس الاعلام » ده اوچ جلد اولوق اوزره قید ایتشدر . اولیا چلبی بی خانه طانتدیران برطاقلر مزک و جهنده تبسم استهزا کارانه حصوله کتیرن شی « منتخبات اولیا چلبی » دیه طبع ایدیلن بر نسخه در . و اتخانی اجرا ایدن ذات

تاریخ، جغرافیا و سایر فنونه متعلق الی مهم کتابلر عربی و فارسیدن لسانمه ترجمه ایدلشدر. باشلی باشنه اثرلر وجوده کتیرن برچوقده مؤلفین عثمانیه یتشمشدر .

عثمانلورده هرشیدن زیاده تاریخه اهمیت ویرلش و همان هر دوره ، هر وقعهیه مخصوص مفصل و مختصر اثرلر وجوده کتیرلشدر . بوعلمه توأم اولان جغرافیایهده لژیومی قدر چالشمشیدر . بوکون یالکز استانبول کتابخانه لرنده بالخاصه بوعلمه دائر اللیبی متجاوز جسم مجلداتمز واردر ، حتی بوعلمی سلسلهٔ نظمه چکنلربیله کورلشدر . ایشته از جمله سیدی رئیسک « مرآت کائنات » و « محیط » نام اثرلری ایله پیری رئیسک آق دکز و آطه لر دکزینک احوالنه دائر یازدینی مکمل کتابی ، کاتب چلبینک « جهانما » آدی جغرافیاسی ایله امور بحریهیه متعلق « تحفة الکبار فی اسفار البحار » آدی اثری دفعةٔ خاطره کله یینلر زمره سندندر .

واقعا جغرافیایه دائر اولان آثار عثمانیه دن چوغی السنهٔ سائره دن ترجمه یوللو وجوده کتیرلش و بوفنک ترکیسی ایچون لژیومی قدر اوزون سیاحت ایدنلرمن آز کورلش وسیدی رئیسک « مرآة الممالک » [*] آدی اثری حیح طریق حقنده منظوم و منشور وجوده کتیرلن سفر نامه لردن وقرنای حضرت شهریاریدن عطفوتلو امین بک افندی حضرتلرینک « ترکمان » ، حمدی مرحومک « هندستان » سیاحتنامه لردن ماعدا ترجمه قیلندن اولدق برقاچ سیاحتنامه منر ده موجود بونمش ایسه ده لژیومه منی دول معظمه پای تخرینه کوندریلن سفرلرمندن یکر میدن زیاده سنک بوکون اله بولنان تقریر صورتلی سفارتنامه لری ده کزدکلری ، کوردکلری مملکتلر حقنده شایان استفاده معلومات ویردکلرندن برر سیاحتنامه صایله بیلیر . هله یکر می سکز محمد افندینک سفارتندن اووقت دولتجه مدنیةٔ پک زیاده استفاده ایدلدیکی کی تقریر مطبوعننده بوکون برخیلی فائده کوریلور [**] .

« چوق یاشایانمی بیلیر ، چوق کزمنی ؟ » سؤوالنه « چوق کزن » جوابی ویرن عثمانلور ایچنده چوق کزنلر جوچه کورلش ایسه ده کوردکارینی یازان آز کورلشدر : زیر ا شو صایوب دوکدیکمز اثرلر میاننده کی سفارتنامه لر برر مأموریت رسمیهیه منی اولوب ترجمه لرده کندی محصولز دیمک اولدیغندن صرف عثمانلی سیاحتنامه لرینک عددی پکده اونو کچمز . فقط هانکی ملته منسوب اولسه جدا مدرأ افتخاری اوله جق برسیاح عثمانی واردر که اوده نامنی سرنامهٔ مقال ایدندیکمز اولیا چلبی

[*] بو اثر نفیس اقدام کتابخانه سی میاننده نشر ایدلدی .

[**] بوسفارتنامه لردن احمد رسمی ، احمد عزمی ، یکر می سکز محمد افندینک کیلر کتابخانهٔ ابوالضیا میاننده نشر ایدلشدر . کتابخانه لرمنده ، از جمله وقعه نویس اسعد افندی کتابخانه سنده احمد راتب ، دفتر امینی نجاتی ، عبد الکریم ، راسخ افندیلرک سفارتنامه سی واردر .

ایدی . فقط او قدر جق معلومات اوزمان ایچون بیوک موفیاتدن عد اولنور . بر آزاجق اوزاق مملکتلره ، مثلا هند وچینه دائر اولان معلومات صرف افسانہ وخیالاتدن عبارت برطاقم روایات اوزرینہ مؤسس ایدی . متقدمیندن بزہ انتقال ایدن سیاحتنامہ لک المہمی « ہرودوت » ک اثریدر . بوندہ برچوق خرافات اولملہ برابر احوال قدیمہ حقندہ ہان مأخذ یکنہ اولدیغندن تاریخ و جغرافیای قدیم اربابی عنندنہ غایت مهم ومعنتا بر اثردر .

قرون وسطادہ . ہر طرف برظلمت جہل ایچندہ بولندیغی ہنکامدہ ، ممالک اسلامیہدہ انوار معرفت اوج نقطہسندہ بولنیور ، ہردرلو علوم وفنونک اکتساب ، نشر وتعمینہ چالیشیلوردی . آر زمان ایچندہ کرہ مزکک معمور طرفلری اسلام انہ کچمہ سی و آرتق استیلا فکریہ ، سکون و آسایشک غلبہ ایتہ سی نتیجہ سی اولہرق بر طرفدن حکومتجہ احوال مملکتک بیلنہسنہ لزوم کورلمش و برطاقم استانتیق وسائرہ وجودہ کتیرلمشدر . دیگر طرفدن خلقندہ حاصل اولان میل معرفت وتجارت سبیلہ « ہم زیارت ، ہم تجارت » قیلندن اولہرق ابتدا ممالک اسلامیہ داخلندہ طولاشمہ باشلایان تجارت یواش یواش جنوباً عدن ، ہندستان . شرقاً چین ، شمالاً سوچ ، نوروچ خطہلریہ ، منتهای غرب ایلہ افریقا ایچریلریہ قدر یایلمش و بولنوردن الی قم طوتانلرک برچوغی برخیلی اثرلر وجودہ کتیرمشدر .

حک فرضیتی دہ اسلاملرذہ سیاحتک مقدرینی آر تیردینی کی تعلیم وتعلم قصدیلہدہ . ممالک اسلامیہنک بغداد ، شام ، تاہرہ ، بخارا ، سمرقند ، قرطبہ . قیروان . قونیہ کی دارالعلوم اولان مملکتلرندہ کی مدرسہلرہ کیتک ، مشاہیر علمادان اخذ اجازت وانابت ایتک کی امللرہ اصل ارباب دانشی سیاحتہ چیقارمغہ تشویق ایدردی . ایشتہ بوندن طولاییدرکہ قرون وسطی احوالہ دائر ہردرلو معلومات ترک عجم مؤلفلری بدیلہ فقط پک چوغی عرب لسانی اوزرہ یازلمش اثرلرہ بولنہ بیلنکدہدر .

قرون وسطانک اواخری وقرون اخیرہنک مبادیسی ایچندہ شاہد نازنین مدنیت شرقدن غربہ رحلت ایتمش فقط بیضہ بیضای اسلامینک محافظہ سی امرامی من طرف اللہ عنصر اصلی واساسیسی ترکردن عبارت اولان عثمانلو قوم نجینک دوش غیرت وحیتنہ حوالہ بیورلمشدر .

حقیقہ دوت یوز قدر برچادر خلقتدن عبارت اولان بوقوم نجیب آر زمان ایچندہ مسلمانلغہ لائق بردولت معظمہ تشکیل وخلافت اسلامیہ بی عادتا یکیدن . احیا ایدہرک ایدی عصردن بری کمال شعشہ ایلہ مأہوریت مقدسہ سی ایضا ایتکہ موفق اولمشدر . دولت ایدمدت عثمانیہ سلاطین عظامن حضراتک ہم عالیلری سایہسندہ تأسس ایدر ایتز ہردرلو لوازم مدنیہنک اکتسابنہ مخصوص واسطہلر ایدینلک چارہلری دہ دوشونلمشدر . کندضرہ مخصوص برطرز ادبی وجودہ کتیرلریکی کی علوم شرعیہ ،

« اولیا چلی سیاحتنامه‌سی » نك طبعی استلزام ایدن بعض مقدمات

« اقدام » غزته سنك ۷۰۱ نومرولو و ۲۰ محرم الحرام سنه ۱۳۱۴ تریخی
بسمخه‌سند آتیده‌کی مقاله نشر اونمشدر :

بیلیوغرافیا

— اولیا چلی سیاحتنامه‌سی —

« بیلز افندی ، چوق یشایان ، چوق کزن بیلور »

سیاحتك لزوم وفائده‌سی اوتهدن بری تسلیم اولنه كلشدر . حقیقت مدینتك
انتشاری اثر تقلید و بونك ده واسطه اجراسی « کورکو » در . بر مملکتده بر حکیمك
اثر اجتهادی اوله‌رق وجوده كلن معلومات ، برواض قانونك قویدینی نظامات ،
برصانعك ابداع ایلدیکی بدایع مصنوعات ممالك سائره یه « کورکو » و « تقلید » ایله
کیتمشدر . بناء علیه « سیاحت ، یکانه واسطه ترقی وانتشار مدینتدر » دینه بیلیر .
انسانلر یوخاكدان اوزره ، اصح اقواله کوره ، یالکز برنقطه‌ده وجوده كلش
و فقط برسائقه معنویه یه اویهرق ایکی قطب آراسنده بولنان بالمله قره‌لری اشغال
ایتمك اوزره اطراف عالمه طاغلمشدر . اگر انسان نباتات کبی طوغدینی برده ثابت
اولسه ایدی اثمار مدینیه نابت اوله‌ماز ، شوهیئت مدینیه وجوده كله‌مز و بلکه‌ده . نوع
بشر بقا بوله‌ماز ایدی . فقط طوائف مللك اطراف عالمه طاغلمسی برسیاحت اختیاریه
فکر یله دکل . بر مهاجرت اضطراریه ایله وقوعه کلدیکندن اوجهتك شومقاله‌ده بخمزه
پك‌ده تعلق یوقدر . بی‌بشر آسیادن هر طرفه مهاجرتله آیری آیری هیئتله صورتده
یرلشدکن صوکره وقوعه كلن سورکلی سفرلر ، حکومتلر آراسنده تأسیس مناسباته
وسیله اولان سفیرلر ایکی مملکتی بربرینه طانتدیرمغه و بربرده وقوعه كلن مآثر
مدینیه‌بی دیکر طرفه کوتورمکه سبب اولشلردر . ازمنه متقدمه‌ده وجوده كلن
دولتلك اکثریسی شمدیکی حکومت معظمه‌نك برر ایالتی جسامتده اولوب بونلرک‌ده
معلومات جغرافییه‌سی کندیلرینی احاطه ایدن دول سائره ممالکنه منحصر کبی برشی

DR
432
E8
1896
v.1

598539 .

Evliya, effendi
۱۱۱

اولیاء اللہ حنبلیہ

Evliya Çelebi Seyahatnamesi
مؤلفی :

اولیا چلی محمد ظلی ابن درویش

برنجی جلد ۷.۱

طبعی : احمد ہرودت

معارف نظارت جلیہ سنک رخصتیلہ

ایلاک طبعی

درسمآئده « اقدم » مطبعه سی

۱۳۱۳

۱۸۹۶ء

*Evliya Çelebi
seyahatnamesi*

DR
432
E8
1896
v.1

Evliya, offendi
Evliya Çelebi seyahatnamesi

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
